

John Carter Brown.

In a note to Psalm XIX is a biography of Columbus extending to several pages.

~~[illegible]~~ Laurenti

Pſalterium, Hebręum, Gręcũ, Arabicũ, & Chaldęũ, cũ tribus latinis ĩterp̃tatõibus & gloſſis.

תה׳לים עברי יוואני ערבי עם
תרגום ושלשה תרגומים
מלטין עם פרושן

Ψαλτήριον ἑβραϊκὸν ἑλληνικὸν, ἀρα-
βικὸν καὶ χαλδαϊκὸν μετὰ τριῶν ἑρ-
μηνειῶν λατινικῶν καὶ γλωσσημάτων.

مزامير عبراني يوناني
عرابي وكلداني بثلث
ترجمة لطين وتفسيرهم

ספרא דיתהלאי יהודאי יוננאי
ערבאי וכשדאי עם תלת
מתרגמא מן לטין ובריריהון

Ex Bibliotheca ~~[illegible]~~

A. 1516

Venetando in Chriſto, F. Auguſtino Iuſtiniano. Iacobus Antiquarius Salutem. Literarum ſtudia humano generi diuinitus conceſſa, mirum eſt qua cenſuræ uarietate quo ue æſtimatu, nunquam eodem aguntur, alia aliis ſubinde probantibus. Potiora tamen illa merentur haberi quæ nec tancuã lucripeta ſe in uulgus demittunt neqꝫ ualde ambitioſa euolant in ſublime, ut caput inter nubila condant. Equidem ſolebam tuæ uitæ inſtitutum prius laudare, quod religionem ſanctiſſime cõplexus meditationibus aſſidue indulgens & tamen a docendi ſcribendiqꝫ labore nunquam ceſſans, tuum id atqꝫ proprium arbitrareris eſſe quod ocium cum negocio, & cum utroqꝫ parem laudem coniungere ſoleat. Nunc uero admirari non deſino quo pacto ſucciſiui temporis ratio, eo abs te fuerit producta, ut occupationibus maximis implicitus, Græcam, Hebræam, Chaldæam, Arabicamqꝫ linguam repente adeptus uideare & ne ſine teſtibus res acta credatur nuper eas ad nouum, ꝙ aiunt inſtrumentum contuliſti. Vt quod latinis politum literis habebatur, nunc adiunctis ipſarum quoqꝫ gentium linguis appareat euangelium in omnem creaturam, iuxta domini mandatum, olim exiiſſe. Nam uno uolumine multifariam loquente palam inuitas diſcendi cupidos. Teqꝫ ducem & authorem facis ad ea cõmertia, quæ ornamentum afferant & utilitatem. Sed quid erit inde tibi præmii? Porro quantum pre moderatione tua cui de fluxis & caducis rebus tibi nihil uſurpas, non concupiſceres aut potius quale inter cœleſtes animos æternitatis plenum merito ſemper deſideraſti. Mihi uero is ex tua beniuolentia, quam ſingulari uirtute ſemper augere uiſus, fructus euenit qui ſit iucundiſſimus, quando tuæ laudis ad me quoqꝫ pertinet poſſeſſio. Non arrogo quicquam. Sed quod tribuiſti meum iudico ſine ullius controuerſiæ ſuſpitione, quoniam herciſcundæ familiæ aut cõmunis diuidundi actionem chriſtiana non nouit charitas. **Vale.**

Mediolani. viii. Kaleñ. Aprilis. M. D. VI.

PSALTERIUM Hebraicum, Græcum, Arabicum, et Chaldeum, cum tribus Latinis Interpretationibus et Glossis (edente Aug. Justiniani), folio, fine copy, calf, rare, £4 4s. *Gen.* 1516

In a note on Psalm xix. 4, ("into the ends of the World,") Bp. Justiniani gives a very curious sketch of the life of his townsman, Columbus, and the Discovery of America, with a description of its inhabitants, etc. It is the first Polyglott printed, and contains the earliest specimen of the Arabic character.

AVG. IVSTINIANI GENVENSIS PRAEDICATORII ORDINIS EPISCOPI NEBIENSIS IN OCTAPLVM PSALTERII AD LEONEM .X. PONTIFICEM MAXIMVM PRAEFATIO.

SCio pater beatiſſime perlatum ad aures tuas iam diu laboraſſe nos, quo vtrū[que] ſacræ legis inſtrumentū quin[que] præcipuis linguis, hebræa, chaldæa, græca, latina, & arabica, in vnū redactum corpus, conſpicua verborum ſibi inuicem reſpondentium ſtructura ederemus. Opus nimirum vt meis viribus impar, ita noſtre profeſſioni, vel maxime cōgruens. Nihil enim æque ſacerdoti conuenit, quā ſacrarum literarum expoſitio & interpretatio. Huiuſ modi autem ſacræ interpretamenta ſcripturæ, olim tentata ſunt & a græcis, & a latinis, quinetiā hebræi, chaldæi, & arabes, eius conatus indicia poſteris reliquere, quorum venerādæ vetuſtatis & fidei apud me adhuc extant monimenta. Græci quidē vna interpretatione, minime contenti, ſex edidere, quas poſt modum diligentiſſimus Origenes in vnum collegit, appellauit[que] ex re hexapla, quod ſex editiones vna tamen dūtaxat lingua in eodem folio continerentur. Nos vero non ſolum hexapla, verum octapla, perficere contendimus, nec vna ſolum lingua, verum omnibus illis, quibus perdiſcendis, haud ſine magna cauſa, impendi operam, ſacri canones iubēt. Acceſſerūt (qui fuit præcipuus labor) nouæ ex hebræo & chaldæo iterpretationes. Sed & ſcholia quædam, in maxime neceſſariis locis addidimus, quibus omnibus ſi lepor & elegantia verbcrū deſiderabitur, cogitet quilibet æquus rei arbiter cōtendiſſe nos, nō tam vt eleganter, q̄ vt ex fide, verba reſpōderent verbis, ſenſa[que] ſenſibus. Ipſæ enim barbaræ figuræ, inciſa[que] & circuitus, quæ omnia noſtri huius latii candor reſpuit, fœta ſunt myſteriis & ſacramentis. An vero noſter hic labor fructum aliquē ſit pariturus, in catholica matre cui ipſe digne præſides, libuit periculum facere hoc Dauidico pſalterio, q[uo]d ex toto opere nunc quaſi delibamus tuo dicatum nomini. Quod ſi tu cuius authoritate nihil inter humana ſublimius, rem ipſam probaueris, & dignam editione duxeris, in promptu erit nobis vniuerſo operi manum extremā imponere, & tam nouum q̄ vetus inſtrumentum, iiſdem diſtinctū linguis, eadem[que] ſerie & ſtructura, tradere impreſſoribus formādum. Sit ergo tibi hoc quaſi primitiæ quædam totius operis, & meæ erga apoſtolicā ſedem obſeruantiæ monimentum, tu[que] id ſuſcipe qua ſoles fronte laborantium in vinea domini lucubrationes. Et ſi hebetudo noſtri ingenii, q[uo]d in votis erat aſſequi non potuit, benignitate tua, qua ſemper præſtitiſti apud omnes, accipe ac ſi vndecū[que] perfectum eſſet. Agnoſcere enim certum & verum beneficium etiam vulgaris hominis eſt. At voluntatem pro opere æſtimare, diuinum potius cenſendum.   Genuæ calendis Auguſti. M.D.XVI.

Αὐγουστίνου, τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τοῦ γενουέως, τοῦ ἐκ τῆς προκηρυκτικῆς ξυντάξεως, τοῦ νεβιέως ἐπισκόπου, εἰς τὴν τοῦ ψαλτηρίου ὀκταπλῆν βίβλον, πρὸς τὸν λέοντα, τὸν μέγιστον ἀρχιερέα, τοιούτου ὀνόματος δέκατον, προοιμίασμα.

Οἶδα σάφα πάτερ ὦ μακαριώτατε θ' ἅμα καὶ ἁγιώτατε, ἤδη πρὸς οὔατά σου ἀφῖχθαι, ἠκριβωκέναι ἡμᾶς, ὅπως ἂν τοῦ νόμου τοῦ ἁγίου τὸ καλούμενον θουκάτερον σκεῦος ἐκδιδοίημεν, διὰ τῶν πέντε μάλιστα, καὶ πρώτιστα ἐκλεκτῶν θ' ἅμα καὶ ἐξαιρέτων διαλέκτων, ἤγουν τῆς ἑβραΐδος, χαλδαΐδος, ἑλλάδος, λατινίδος, ἀραβίδος τε, ὥστε εἰς τὴν ἑνοσωματίαν τινά, καὶ μονοσαρκίαν ξυμπεπηγμένην θ' ἅμα καὶ μεθηρμοσμένον, ἑνωσόμενόν τε, τῆς κολλήσεως θ' ἅμα καὶ ἁρμοσίας ἐπισημοτάτης τε, καὶ ἐπιφανεστάτης οὔσης, τῶν ῥημάτων τε καὶ τῶν λόγων, τοῖς σφίσιν ἑαυτοῖς παραλλήλως ἀποκρινομένων τε, καὶ ἀπαμειβομένων. ἔργον δὴ ὡς χαλεπώτατον, καὶ δυσχερέστατον, καὶ τῇ δυνάμει μηδαμῶς ἰσαζόμενον, οὕτως ἡμῶν τῇ

προαιρέσει ἄγωσι μάλιστα καθήκοντε, καὶ μεθαρμόζον. Τί ξ᾽ ἀνδρὶ τῷ ἱερεῖ οὕτω πρέπει, ὡς τῶν γραμμάτων τῶν ἁγίων ἡ σαφήνειά τε καὶ
ἡ ἑρμηνεία, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἔτι τοιούτων τολμημάτων ἄπειροι γεγόνασι δοκοῦσιν ἄνδρες εὐσεβέστατοι οἱ παλαιοί, οὐ μὲν οἱ ἑβραῖοι, οὐδ᾽ οἱ χαλδαῖοι,
οὐδ᾽ οἱ ἕλληνες οὐδ᾽ οἱ λατῖνοι, οὐδ᾽ οἱ ἄραβες, τὰ πλεῖστα τοιούτων τῶν ἐπιτηδευμάτων δείγματα τοῖς ἐσομένοις ἀκῶσι λελοιπότες.

Ὧν τινα ἐκείναμεν πάνυ σεβάσμια τῇ τε παλαιότητι τῇ τε πίστει μνημόσυνά τε, καὶ λείψανα ἔτι διατηρούμενα παρ᾽ ἡμῖν μένει τε, καὶ
φυλάττεται. Καὶ μὲν δὴ οἱ ἕλληνες τῇ μιᾷ μηδαμῶς ἀρκούμενοι, ὥστε τἆλλα τὰ πολλὰ ἅπασι πλεονεκτήσαντες ταῖς ἓξ ἑρμηνεύ-
σεις πρῶτον ἐξέδωκαν, οὗτοι μὲν αὐτάς, ἄλλας δ᾽ οἱ ἕτεροι, ἁπάσας δὲ τῷ ὑστερήσαντι καλλίστῳ τε καὶ πάντων ἀκριβεστάτῳ τῷ
ὠριγένει εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ συλλεχθείσας ἔκ τε τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ προκειμένου τὰς ἑξαπλᾶς τῷ αὐτῷ ὀνομασθείσας, διὰ τοῦ τὰς ἐκ-
δόσεις τὰς ἓξ τῇ μιᾷ μὲν διαλέκτῳ μόνον, ὁμῶς δὲ τῷ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τῷ φύλλῳ πάσας συνέχεσθαι. Ἡμεῖς δ᾽ οὐ μὲν τὰς ἑξα-
πλᾶς μόνον, ἀλλ᾽ ἔτι δὲ καταρτίσαι καὶ τὰς ἡμῖν καλουμένας τὰς ὀκταπλᾶς διακριβώσαμεν, οὔ γε τῇ μιᾷ διαλέκτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ
ταῖς ξυναπάσαις ἐκείναις, ἅς τινας φιλοπόνως τε, καὶ περιέργως μανθάνεσθαι, οὐ μὲν ἀναιτίως, οὐδ᾽ ἀλόγως, οὐδ᾽ ἀτόπως, κελεύουσιν οἱ
κανόνες οἱ ἅγιοι, καλούμενοι, παρῄτησα δ᾽ ὥσπερ ἐν πρώτοις ὑπῆρξεν ἱδρῶσι πόνοις τε, μηδαμῶς μὲν ἐκεῖνος μέτριος, τῷ ἑρμηνεύματι
καινῷ, ἔκ τε τοῦ ἑβραίου, ἔκ τε τοῦ χαλδαίου, τοῖν ἰδιωμάτοιν. Ἔτι δὲ τούτοις τοῖς προτέροις οὐκ ἀρκούμενοι, τὰ καλούμενα
σχόλια τινὰ ἐν τοῖς τόποις τοῖς μάλιστα δοκοῦσιν ἡμῖν ἀναγκαίοις, ὡσεὶ τὰς κορωνίδας τινὰς προστεθήκαμεν. Ἀφ᾽ ὧν τινων τῶν
ξυναπάντων, εἴ τῶν ῥημάτων, τῶν τε λόγων ἡ ἐκλογή, ἥ τε εὐρυθμία, εὐκοσμία τε, καὶ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἔπος, ἡ καλουμένη χάρις
ἀπέστη, καταγνοεῖν ὀφειλήσει, ὅσις οὖν εὔνους τε, καὶ εὐγνώμων, καὶ ἐπιεικὴς δικαστής, ἡμῖν τοῦ ἐκείνου μάλιστα ἐπιμελήσασθαι, οὐ τόσον
ὅπως ἂν ἐκλεκτῶς, εὐρύθμως τε, καὶ εὐκόσμως, καὶ εὐχαρίστως κείμενα πάντα καταπίπτοιεν, ὅσον τοῖς μὲν ῥήμασι, τὰ ῥήματα, τοῖς
δὲ λόγοις, οἱ λόγοι, αἵ τε γνῶμαι ταῖς γνώμαις, ὡς ἂν ἀπισότατα προσάσαιμεν τε, καὶ μεθαρμόσαιμεν, αὐτὰ γὰρ τὰ σχήματα τὰ
βαρβαρικὰ τά τ᾽ ἐγκόμματα, καὶ τὰ ἐγκολάμματα, καὶ τὰ περιοδεύματα ἐκείναμεν ξύμπαντα τῇ τῶν ῥωμαϊκῶν ἁπλότητι,
καθαρότητί τε, καὶ ἀκηρασίᾳ λόγων ἀνηνάμενα, παρ᾽ αὐτοῖς τοῖς βαρβάροις, τῶν μεγάλων τε, καὶ ἐγκρυφίων, καὶ ἀπορρήτων ἐπίπλεα μυ-
στηρίων τε καὶ ἱερωμάτων γέμει. Εἰ δὲ μὴ τοῦ νυνὶ παρόντος ἡμῶν τοῦ πονήματος καρπωσαμένη, ὀνήσασθαί τι δύναιτ᾽ ἂν ἡ καθο-
λικὴ ἐκκλησία, ἐκείνη μὲν ἀξιότατα ὑπὸ σοῦ προσδρομένη, καταπεφράζεσθαι παρρησιακῶς ἡμῖν ἔδοξεν, ἤρεσέ τε, διὰ μὲν μάλιστα
τοῦ δαυιδικοῦ τοῦ ψαλτηρίου τουτουί, ὅτι νῦν ἐξ ὁλοκλήρης τῆς ἡμῶν ἐργασίας ἐξαποστέλλομεν μόνον, ἅτε οἱ τιλίβοντες, καὶ
σοὶ ὦ λέον εἰδικῶς τε, καὶ ἐξονομακλήδην δίδομεν, καὶ εἰμένται αὐτὸς σὺ ὦ λέον, οὗ τινος τοῦ ἀξιώματος διὰ τὰ ἀνθρώπεια ὑψηλότε-
ρον οὐδὲν οὔθ᾽ εὑρίσκεται, οὔτε γιγνώσκεται, τὴν τοῦ τολμήματος ἡμῶν ἐμπειρίαν ἀποδοκιμάσειας, τοῦ τε ἐκδοθῆναι αὐτήν,
ἀξιώσαις ἂν, εἰ δ᾽ ἀρέσει μὲν, προὐχωροίη τε, καὶ ἡτοιμασμένον ἡμῖν ὑπάρξει, τῷ ὅλῳ τῷ ἔργῳ τὴν χεῖρα τὴν ἐσχατωτάτην κα-
λουμένην ἐντιθέναι θ᾽ ἅμα τε, καὶ τό, τε καινόν, τό, τ᾽ ἀρχαῖον σκεῦος, διά τε τῶν αὐτῶν διακεκριμένον γλωσσῶν, ὑπό, τε τῆς αὐτῆς
συνακολουθήσεώς τε, καὶ συστάσεως, τοῦ ἐντυπώσεσθαι, τοῖς χαρακτηρισταῖς τε, καὶ τοῖς ἐκολάπταις παρέχειν. Ἤτω μὲν οὖν σοὶ ὦ λέον
αὕτη ἡ παροῦσα τούτου τοῦ ψαλτηρίου δωτίνη, ἥτις οὖν ἂν ἐστίν, ὡσεὶ ἀπαρχή τις τῆς ὅλης τῆς ἡμῶν ἐργασίας, τῆς τε πρὸς τὴν
προεδρίαν τὴν ἀποστολικὴν ἡμετέρης τῆς διαθέσεώς τε, καὶ εὐσεβείας, ὡσεὶ μνημόσυνόν τι αἰώνιον μενέτω, αὐτὸς δὲ τοῦτο τὸ
ὅλον, ὁποῖον οὖν ἂν ὑπάρχει τῷ ἱλασκομένῳ ὑπόδεξο τῷ μετώπῳ, τῷ ἐκείνῳ, ᾧ τινι τὰ τῶν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τῷ κυριακῷ κατα-
πονούντων ἀγρυπνήματα ὑποδέξασθαι εἴωθας ὦ λέον, ὅτι τε ἐντεύχεσθαι οὐχ οἷόν τε ἦν τῆς ἐννοίας ἡμῶν ἡ ἀμβλύτης, καίπερ
ἀφθόνως τε καὶ λίαν ἐκείνη ἐπιθυμήσασα, αὐτὸς σὺ ὑπόδεξο τῇ φιλοφροσύνῃ, τῇ τε εὐγνωμοσύνῃ τῇ ἑαυτοῦ, τῇ ἐκείνῃ, ᾗ τινι οὖν
πρὸ πάντων τε, ἔν τε πᾶσι, καὶ παρὰ πᾶσιν εἰσαεὶ μετέπρεπες ἄν, ὥστε δίολον τε, καὶ πανταχοῦ ἀποτετελεσμένα τὰ αὐτὰ τὰ
ἡμέτερ᾽ ἂν εἴη τὸ μὲν γὰρ τὴν ἀληθινήν, τήν τε νημερτῆ τὴν εὐεργεσίαν εἰδέναι, καὶ ὁ πανδήμιος ἀνὴρ δύναιτ᾽ ἄν. Τὸ δὲ τὸ
θέλημά τινος ἀντὶ τῆς ἐργασίας λογίζεσθαί τε καὶ ἀντιταλαντεύειν, θεῖον τοῦτο μᾶλλον, ἢ ἀνθρώπινον ὀρθότατα τὶς ἂν κατακρί-
νειεν.

γνώσητε τῇ τοῦ αὐγούστου πρώτῃ τῇ νουμηνίᾳ. Ἔτει χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ δεκάτῳ ἕκτῳ.

מאגושטינוש יושטינייאנוש גינובי מכת אחים הדורשים
הגמון ניביו בשמינית התהלים לליאון
העשירי פיפיור מעולה : הקדמה :

דעתי אב מאושר היות מובא לאזניך אנחנו היותנו מתעסקים לחבר שני התורות יחד מהדת המקודשת בחמשה לשונות נבחרות עברית ארמית יונית לועזית וערביית הכל נקבץ בכובש אחד עם ציור ברור אשר הם נענים זולזו מלכה מיושרת כפי השגת יכולתי ובו דברים נאותים למלכתנו הרבה כילכהן אין דבר יאות כל כך כמו זה הביאור והפירוש מהאותיות הקדושות אשר כבר בזמן עבר אנשי החכמה מהלשונות אשר זכרנו למעלה נתנו פעולת בכמו אלו העיונים ממה שהניחו זכרון לנשארים אחריהם ועד היום נמצאים אצלי ספרים שהם עושים זכרון מאותם הישיבות מעולות וקדמונות והיונים אשר לא נתרצו מביאור אחד עשו שש באורים אשר אוריגיניש אנוש משתדל קבצם יחד וקראם ששית ההמשל לפי שבדף אחד בלבד היו הששה ביאורים אבל בלשון אחד בלבד ואנחנו לא בלבד ששית אבל נתעסקנו לעשות שמינית ולאבלשון אחד בלבד אבל בכל אותם אשר הדתות הקדושות מצות שיתלמדו ועשינו ביאורים חדשים מעברית וארמית אשר היתה עיקר עסקנו והביאנו במקומות הצריכים הרבה פרושים כל האפשר ואם יתחפש עריבות והלצת דיבור יח שוב כל שופט ישר כי היותנו מתעסקים אנחנו לא כל כך בדוברינו הלציי כמובהתאמתנו המילות יענו זאת לזאת וההבנה תענה זו לזו כי הצורות וההמשלים וההקשריות זרים אשר הוא דוחה נקיות וזכות לשונינו הלטין הם מעוברות מפליאות וחוקים אבל אם עסקנו זה תהיה ללדת שום פרי בכוללות התקבצות החכמים לאשר אתה ביושר עלונם נתרצינו לנסות בתלים זה של דוד אשר מכל הפעולה בהווה הוציאנו לחוץ ואנחנו משרים אותה לשמך היוחד אתה הראיה ממי אשר לא בלבד נתאמתת אבל בצורך תתאמת זה הדבר ותשפוט שהיא תתחבר ותבנא ולנו מוטל לשלם כל המלכה וכך התורה החדשה כמו הישנה באלו הלשונות הנזכרים נוסידורם ובגינם לתת לבעלי המחקק להיות מוחקק יהי האם כנזה התהלים לך קצת מתנובת כלהמלכה ולזכרון השתחויתי מול כסא האפושטוליקה ואתה תקבלהו עם מצחך הנאה כמו שהורגלתה לקבל משמרי אותם אשר הם עמלים בגן אלים ואותו אשר לאנוכל לצרף גם כן עם רצון כח עוני שכלנו למען טובך אשר אתה הוא מעולה אצל הכל קבלהו כמו שאם היה שלם מכל צדדיו בתכלית כי הכרת אמיתות ויושר ההטבה היא דבר נצרך לאיש המוני ומדה שפלה אבל קבל הרצון במקום הפעילה מן הראוי לדין אותו דבר אהי נכתבת בגינובא לכנישת אגושטו שנת אלף תקי׳ו

من اغوستينوس يوستنيانوس جنوي من جمعة الخوات
مواعظين اسقو في من نابيوا بالثما نيه المزامر
لبابا العلي ليون العاشر مقدما

بطوبى عرفة كيف ان ذا عل لاجل ذلك نحن كنا مستعملين لثاليف اثنين من الحكمة مواجدة من الدين المقدس بخمسة لسان نعيمن عبرينه بغداتيه يونانيا وعربيا ولاتينه كلها مشتمع في جسم واحدا مع صيارا سفيا من كلمة يلفظو هذا لهذا شغل بالخفيا كذ دراجة قواني وفيه حاجة نعيمن كثير لصنعتنا ان للقصير مفيه حاجا ينفعه قد هذا الا التفسير والمعني من حروفين المقدسين حيد في زمان ماضي انسانة القسيسين من اللسنين المذكورين فوقعطو فعل بكمثل هذا المتعلقين من احد خلاو ذكر للبقيين بعضهم وبالخلايا ملكيين عند كتابة احد هو معاملين ذكر من ذاول المدرسة عالين وقديمن واليونانيين احد لا رضو من تفسير واحدا عملو ستا ان اوريجانيس راجلون حديث اشتمعهم واحدوسنهم ساحس الامثل لاشن في ورقا واحدا كانو ستا التفسيرت الا في وحد الا لسان فارد

ونحن لا سد ستون فارغ الاستعملنا بعمل ثمونيه ولا في لسان واحدا فريدا
الافكل هدك دي الشريعة المقدسين وطاباتهم ان يتعلموا ۞ ولا بلاسباب
كبيرا وعملنا تفسيرة جديد من العبري والبغدادي ادي كان عندور
فعلتنا ۞ واجدنا في الموضعة الواجبين تفسيرة كثيرون ۞ وان ينفتسر حلوات
واستلاحة اللغم يحسب كل الشريعي الحقني دي كودا نحن مستعملين لا كدالك
في كلمنا مستليح فد با استقامتنا الكلمة بلفظو هذا لهذا والمعقولة
هذا لهذا ۞ ان الجوهرية والتمثلة والمداورة الخارجين الذي هوا موقح صفاية
وداحية لساننا اللطين هوان دابلين من عجايبتن وقدونة ۞ وان استعملنا
هذا يدو لد شاهد فاكيا بكوليه اشتماعة الصدقون لمن انة بالاستقامة
علاهم ۞ ارضينا لحارب هذا المزامير من داود لمن كل الفعل بالحاليا اخرجنا
براه ۞ ونحن مسدا كمين لها لا سمك ۞ دي انة هوا الراهب من من اديه له
فاريدون مصدفا لاكين بالاحتياج يصدق هذا الفعل وتحكم ان هيا يدا لي
ويتبدي ۞ ولذا يكون واجب لخلص كول الفعل وكذالك الدين الجديدا مثل
العطبقا بالالسنان المذكورين وادراجتهم وبناهم نعتهم المعلم الصابر
صبرهم ۞ يكون كذالك هذا المزامير واحد كسر من كل الفعل ولذكر سجادتي
قبل الكرس الافوسكولعا ۞ وانه قبيلو مع وجهك النعيما مثل ما استعودة لا قابلا
سميرة هوان دهم مستعملين في جنان الاهيا ۞ وديك الي ما نقدار استرافتهي مع
زيادة قوات جهل عقلنا لطيب احسانك دي كول وقت ان هو عالي قبل كول
المشمعة قبيلو مثل ماكن سليم بالاصلاح من كل كرافتيه ۞ اذا معرفة الحقيقة
ولاستقامة الاخسن هيا حاجا واجبا لاراجيلون صعيدي ومن دراجة سفليا لاكن
قابل الارادة تبديل الفعل من الواجب بو دونها جنات الاهيا ۞ مكتوبة في دحلة
اغوسة في جنوا سنة الف وخمسوميا وستعشر للادبة
يسوع المسيح

מן אגושטינוש יושטיניאנאש מאתר גינובי מן חולקה דאחוה
פהמניא הגמונה די ניביא בתמנתא די תהילאי
לליון עשיריא פיפורה רמאה שיריאה

ודעלנא אב מאושרה די הוא מועל לאודנך נחנאהוינה מתעסקין ללפפה תרי קיאמית כחדא מרתה קדישא בחמש לישניא מובחריא יהודאיה ארמאיה יונגאי לועזאיה וערבאיה כולה כנישת בגישמה חדא עם דוקינה פרשא פפיתגמית דיהן עניאן דאלדא עובדא תריצא כעושינת יכולתא דילי וביה פיתגמיא נתפסין סגי לעיסקנא ארי לכהנה לית פיתגמא נתפס כולה כחדא הכמא דן ברירותא ופרושה מן כיתבת קדישא די מלקדמין גברית חכמתה מן לישניא דידכרנא לעיל הבו עוביא בכמה דא השכליא מן מה דהחתו דוכרנה לנשתירא בעדיהון ועד דנא יומא אשכחן קדמאי ספראה דיהן עבידין דוכרן מין אותיבתא אינון עילאה וקדמאה ויונגאי דילא רעוייאו מברירותה הדא עבידו שיתבא די אורגינש גברא מותערא כנישן כחדא וקרא יתהון שית דהמתלא די באפא הוא בלחוד

הוו שיתא ברתהא כים בלשנא חיא בלחוד ונחנא לא שיתא בלחוד ברם עסיקנא למעבד תמנראת ולא
בלשנא חיא בלחוד ברם בכלאינון דינוכסיא קדישא מפקדין לאלפא יתהון ועבידנא פירשתא חיתא מין
יהודאית וארמאיה דיהות ראשת עיסקנא ואייתינא באתר דיצריך פרישתה סגיא כר איפשי וארום יבלשנא
בסימות ופלהאת מיליא יהיא חשיב כל דיין תריץ הוינא עסקין נחנא לא כיא במדונא אפלתיא כמר
באפיקנא קושטת מיליא די יהוין עניאן דהלדה וסכלתנותא דהלדא ארי צורתה ומהלאיה וקיטורניא חלוניותא
די הוא פלי דכיאת וזכאת לישננא לועזאי מהדיאה מפרשוהן ונומסיא ברם אם עיסקנא דה תהוה לאיתילדא
שום איבה במצע כנישתא דישלימיא די את בתריצותא עידאה להון רעויאנא לנסאה בתיהלאיה הדין דדוד די
מכל עוביא כעאן אפיקנא ביא ונחנא מתרצין יתה לשמך די את הוא מימאן דילא בלחוד תהוי יציבא ברם
דצריכה להויה יציבה פיתגמא דה ודין לאלפפא יתא ותתבנה ולנא יהוי חיובא לשלמא יתכל עובדא וכדין
קיימא חדתא כמא עתיקא בלשניא אלין די דכרנא ותריצותהין ובנייאנהון למיתן לאומן ציר לצירה יתהון
וכדין יהוית תהילאה היין לך חולקת עדילתא מין כל עוביה ולרוכרנא סגידתי קובל כורסיה די אפושטוליקיא
ואת תסיב יתיה עם מצחא בסימותא דילך כמה דיאת סאיב תדיר עוללתא דיברנש דיהון פלחנין בכרמא
די אלהא ומה דילא נכול לסננא יתיה עם רעות עושנת חיסרונת שכלנא בדילבך דיתדיר ארת הוא
עילאה קובל מצע כולא תסיב יתיה כמא דאם הוא קשיט מן כר סותרהא ארי אשתמודעה קשיטותא
ותריצורת טבא היא פתגמא דיצריך לגבר שחייא ופלחן ברם לקבלא רעוה חילופי עובדת
מין חיובה למידן יתיה פתגם קדיש עובד כיתבאה דא באתר גינוביאה לדחילתא חודשת
אגושטו שנתה אלפת תקע

In obſeruationem conſtitutionis nuper edite in lateranenſi concilio.

Bernardus Granellus, delegatus a Reuerendo domino Laurentio de Fliſco Epiſcopo montis regalis, vicario Reuerendiſſimi patris domini Ioannis Marie Sfortie vicecomitis Archiepiſcopi Genuenſis, & Gaſpar de Varagine inquiſitor heretice prauitatis, ambo ordinis prædicatorum ſacreq́ theologie doctores. Lectoribus, Salutem.

Vidimus opus in Dauidicos hymnos. R. D. Auguſtini Iuſtiniani Epiſcopi Nebienſis, miro quinq́ linguarum ordine compoſitum, cum nonnullis pulcherrimis gloſſematibus, quod non ſolum probauimus ſed & laudauimus & admirati ſumus, noſtramq́ authoritatem quo in plurima exempla tranſfundatur interpoſuimus. Actum Genuæ die. xxix. Ianuarii. M.D.XVI.

Vincentius de Mulphino notarius.

Octaplus pſalterii, Auguſtini Iuſtiniani Genuenſis, predicatorũ ordinis, Epiſcopi Nebienſis,
dentem hebree de verbo ad verbum, tertia latinam communem, quarta grecam, quinta
ptam, ſeptima latinam reſpondentem chaldee, vltima vero hoc eſt octaua, con

Hebrea.	Latina reſpondens hebree.	Latina communis.	Greca.
סֵפֶר תְּהִלִּים א	Liber hymnorum .I.	Dauid prophete carmen, & regis Deo. Incipit Pſalterium A. ſiue liber hymnorũ ſiue pſalmorum ſiue ſoliloquiorum. Pſalmus Dauid .I.	Δαβὶδ Προφήτου καὶ Βα σιλέως μέλος. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ ἀνεπί γραφος παρ᾽ Ἑβραίοις. αʹ
אַשְׁרֵי הָאִישׁ	Beatus vir, B.	Beatus vir	Μακάριος ἀνὴρ
אֲשֶׁר	qui	qui	ὃς
לֹא הָלַךְ	non abiit,	non abiit	οὐκ ἐπορεύθη
בַּעֲצַת	in conſilium	in conſilio	ἐν βουλῇ
רְשָׁעִים וּב	impiorum,	impiorum	ἀσεβῶν,
וּבְדֶרֶךְ חַט	& in via	& in via	καὶ ἐν ὁδῷ
חַטָּאִים לֹא עָמָד	peccatorum non ſtetit,	peccatorum non ſtetit,	ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη,
וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא	& in ſede deriſorum, non	& in cathedra peſtilentie non	καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ
יָשָׁב כִּי אִם בְּתוֹרַת	ſedit. Sed in lege	ſedit. Sed in lege	ἐκάθισεν. Ἀλλ᾽ ἢ ἐν τῷ νόμῳ
יְהוָה חֶפְצוֹ	DEI voluntas eius,	domini voluntas eius,	κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ,
וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה	& in lege eius meditabitur	& in lege eius meditabitur	καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει
יוֹמָם וָלָיְלָה׃ וְהָיָה	die ac nocte. Et erit	die ac nocte. Et erit	ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ ἔσται
כְּעֵץ שָׁתוּל עַל	tanq̃ arbor plantata ſuper	tãq̃ lignũ qđ plãtatũ eſt ſecus	ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ
פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר	riuulos aquarum, que	decurſus aquarum, quod	τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν
פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ	fructũ ſuũ dabit in tpe ſuo,	fructũ ſuũ dabit in tẽpore ſuo.	καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ.
וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל	& folium eius non defluet,	Et folium eius non defluet,	Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποῤῥυήσεται
וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה	& omne quod faciet	& omnia quecũq; faciet	καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ
יַצְלִיחַ׃ לֹא כֵן	proſperabitur. Non ſic	proſperabuntur. Non ſic	κατευοδωθήσεται. Οὐχ οὕτως
הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּץ	impii, ſed tanquam feſtuca	impii non ſic, ſed tanq̃ puluis	οἱ ἀσεβεῖς οὐχ οὕτως, ἀλλ᾽ ἢ ὡσεὶ χν
אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ׃	quam proiicit ventus.	quẽ proiicit vẽtus a facie terre.	ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπ
עַל כֵּן לֹא יָקֻמוּ	Propterea non ſurgent	Ideo non reſurgunt	Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται (τῆς γ
רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט	impii in iudicio,	impii in iudicio,	ἀσεβεῖς ἐν κρίσει,
וְחַטָּאִים בַּעֲדַת	neq; peccatores ĩ ɔgregatõe	neq; peccatores in conſilio	οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ
צַדִּיקִים׃ כִּי יוֹדֵעַ	iuſtorum. Quoniam nouit	iuſtorum. Quoniam nouit	δικαίων. Ὅτι γινώσκει
יְהוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים	DEVS viam iuſtorum,	dominus viam iuſtorum,	κύριος ὁδὸν δικαίων,
וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃	& via impiorum peribit.	& iter impiorum peribit.	καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται.

pſalteriũ & Citharã hoc intereſſe, qđ cithara deorſum percutitur, pſalterium ſurſum. hoc pluribus cõſtare chordis.i. decẽ illã tm̃ ſ
hoc ſuperius habere concauitatem illã uero inferius Auguſtinus uero pſalteriũ ſic đſcripſit. Pſalteriũ eſt organũ qđ qdẽ manibus
tatur pcutiẽtis, & chordas diſtinctas hȝ ſed illũ locũ unde ſonũ accipiũt corde, illđ cocauũ lignũ qđ pendet & tactũ reſonat, q

oslus prima columnella habet hebream editionem, ſecunda latinam interpretationem, reſpon
arabicam, ſexta paraphraſim, ſermone quidem chaldeo, ſed literis hebraicis conſcri
tinet ſcholia ideſt annotationes ſparſas & interciſas.

Arabica.	Paraphraſis chaldea.	Latina reſpondens chaldee.
بسم الله الرووف الرحيم نبتدي بعون الله وحسن توفيقه بنسخ مزامير داود الملك والنبي ملك بني اسراييل السفر الاول المزمور الاول	תהלים	Interpretatio. I.
طوبى الرجل	טוביה	Beatitudo
الذي	לגבר דלא	viro, qui non
لم يتبع	הליך	ambulauit
راي	במלכת	in conſilium
المنافقين	רשיעין ובא	impiorum,
ولم يقف في طريق الخاطيين	ובאורחת חי	& in via
ولم يجالس	חייבין לא קם	peccatorum non ſtetit,
المستهزيين لكن في ناموس	ובסיעת ממקני לא	& cum ſocietate deriſorum non
الرب مشيته	איסתחר: אילהן בנימוס	circumiuit. Sed in inſtitutione
وفي سننه يتلو	דיי רעותיה וב	DEI voluntas eius,
ليلا ونهارا فيكون	ובאורייתיה מרנין	& in lege eius, meditatur
كمثل الشجرة المغروسة	יימם וליליא: ויהי	die ac nocte. Et erit
على مجاري المياه التي	כאילן חיי דנציב על	tanꝗ arbor vite, que plantata eſt ſup
تعطي ثمرتها في حينه	טופי מוי די איבניה	fonticulos aquarum, cuius fructus
وورقها لا يتنثر	מבשל בעידניה	matureſcit in tempore ſuo,
وكل ما يعمل	ואטרפוי לא נתרין	& folia eius non defluunt,
يتم ليس كذلك	וכל־ליבלובוי דימלבלב	& omne germen quod germinat,
المنافقون ليس كذلك	מגרגר ומצלח: לא היכנא	graneſcit & proficit. Non ſic
بل كالهبا الذي تذريه	רשיעי אילהן כמוצא	impii, ſed ſicut quiſquilie
الرياح عن وجه الارض	די תשקפיניה זעפא:	quas proiicit ventus.
فلهذا لا تقوم	מטול היכנא לא קיימין	Propterea non ſurgent
المنافقون في القضا	רשיעי ביום דינא רבא	impii, in die iudicii magni,
ولا الخطاه في مجمع	וחטאי בסיעת צדיקין	neq; peccatores in ſocietates
الصديقين لان الرب	דצדיקי: מטול דיגלי	iuſtorum. Quoniam manifeſta eſt
عارف بطريق الابرار	קדם יי אורחת צדיקי	ante DEVM, via iuſtorum,
وطريق الاثمة تبيد	וארחתהון דרשיעי תהובד:	& via impiorum perdetur.

Scholia.

A.

Quemadmodu3 prefati ſumus i pricipio Mathei nolumus nunc iuſtos condere cõmentarios in pſalteriũ ſicut nec in reliquos ſacre ſcripture libros. Caſſus ſiquidem & uanus exiſtimari poſſet labor noſter ſi poſt Didymũ Origenẽ Euſebiumq3 grecos, aut poſt nr̃os Hilarium Auguſtinũ: Hieronymu3 Ambroſium Caſſiodoru3, aut etiam poſt Salomone3 Abrahã Dauidem & multos alios hebreos, magnamq3 iuniorum turba3, pſalmos explanare aggrederemur. Atqui paucula quedã adducemus qbus neoterici hebrei redargui poſſint, noſtri uero & delectari & in dogmate chriſtiano cõfirmari. quãquam que martyrũ ſãguine & romanoꝝ põtificum authoritate roborata ſunt confirmatione non indigent. Itaq3 pſalteriũ, ut a libri nomie ordiamur, grecum uerbum eſt, quod latine laudatorium organum dici poteſt. Eſt autem ut Hieronymus ad Dardanum ſcripſit, uas in modum quadrati clypei cum decem cordis, ſecũdum quod ſcriptũ eſt in pſalterio decem chordarum pſallite illi. In cõmẽtariis uero pſalmorum idem Hieronymus quid ſit pſalterium magis exprimit, dicens illud eſſe genus organi muſici melius ſonantis quã cithara, ſimilitudinemq3 habere cithare ſed nõ eſſe Citharam, interq3

pit aerẽ pſalteriũ in ſupiore pte h3. Cithara uero hoc genus ligni cauũ & reſonãs, in inferiore pte h3. Itaq3 in pſalterio chorde deſup ſonũ accipiũt. In cithara chorde ex inferiore pte ſonũ accipiũt Hieronymo ex authoribus hebreoꝝ cõſentiũt plures, & inprimis Simeon q ut refert cõmẽtator Salomon pſalterium a cithara diſtinguit, quod pſalterium plures ꝗ cithara cõtineat chordas. Appellant

uero hebrei hoc inſtrumenti genus נבל neuel tam & ſi aliquibus eoꝝ neuel ſignificet tympanũ utriculariamq; fiſtulam uti E manueli & authori dictionarii ꝙ ערוך aruc uocant. Chaldei aũt tum naulia tum pſanterin nominãt, & inde fortaſſis ſumptũ eſt uerbum grecũ ψαλτήριον iam pridem receptum a cunctis latinis eccleſiaſticis ſcriptoribus, quibus etiam pſalterium ſignificat librum diuinoꝝ hym- norum quos pſalmos appellant quibus continenter Deũ laudant religioſi uiri. Hunc autẽ librũ hebrei uocant ספר תהלים cepher tehilim. Sed plura de re hac in noſtra aurea catena, in qua habentur omniũ ferme antiquoꝝ opiniones & ſententie.

B. Vir iſte eſt Chriſtus Ieſus uerbũ Dei, uerus Deus, uerusq; homo, quem deſcẽdiſſe de celis, pro ſalute humani generis, ſumpſiſſeq; hominis corpus, de femina cuius ſanctitas cõparationem non admittit, non ſolum predixere prophete quis aliquantulum ſuboſcure, ꝙ moris fuit omnium qui uaticinati ſunt, apud omnes gentes, ſed etiã manifeſtiſſime ſcriptum reliquere authores hebrei, quod maxime liquet ex his que hoc loco inſerere operepretium putauimus. Ex commentariis libri geneſeos ieroſolyma ſecretiore lin- gua conſcriptis, cuius author creditur. R. Simeon ben Iochai ſuper illud. Faciamus, hominẽ ad imaginẽ & ſimilitudinem noſtrã.

תאנא בצניעותא דספרא כיון דאיתבסמו לע׳לא נה׳א דאדם גופא קדישא ונוקבא אתחברו ויפנא תליתאה ונפק איתבסמותא דכרא ואיתבסמו עלמין עילאין ותתאין ופינאן אישתכלל עלמא דלעילא וזלתתאה מסתרא דגופא קדישא ומתבקאן עלמין ומתאחדן דא בדא ואיתעבידו גופאחד ובגין דלהו חד גופא שכנתא לעילא שכנתא לתתא קבה לעילא קבה לתתא ומשלפא רוחא ועייל בחד גופא וכלהו לא איתחזו אלא חד קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו דכלא־וא חד גופא תאנא כיון דאתבסמו דא בדא דכתיב תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף איתקשרת דינא ורחמי ואיתבסמת בדבורא ובגין לא סלקא דא בלא דא ועל האי תנינן מאי דאפיק גרמיה מהאי עלמא בבלא דאדם לבתר כדנפקין מהאי עלמא לא עייל בכללא דאדם דאקדי גופא קדישא אלא באידן דלא איקרו אדם ונפקין מכללא דגופא׳ תניא תורי זהב ונקודות ככף דאיתב כמו דינ׳ ורחמי דרית דינא דלא הוו בית רחמי ועל דא כתיב נאוו לחייך בתורים צוארך בחרוזים בתורים בדא תורי זהב בחרוזים דכתיב נקודות הכסף צוארך

	ב לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם	II. Quare ɔgregate ſũt gẽtes	II. p̃s. Dauid. Quarẽ fremu. gẽ.	β'. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ. Ἱνατί ἐφρύαξαν (ἔθνη
multuatae sunt / multum excitarunt	וּלְאֻמִּים יֶהְגּוּ רִיק׃	& populi meditabunt̃ inania.	& populi meditati ſunt inania.	καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά.
erigent se	יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי־אֶרֶץ	Aſtabunt reges terre, A.	Aſtiterunt reges terre,	Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
	וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ	& principes tractabunt	& principes conuenerunt	καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν
	יַחַד עַל־יְהוָה וְעַל־	vna adũſus DEVM & adũſuſ	in vnũ, aduerſus dñm, & adũſus	ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ
	מְשִׁיחוֹ׃	Meſſiam eius.	chriſtum eius.	τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.
	נְנַתְּקָה אֶת־מוֹסְרוֹתֵימוֹ	Dirumpamus vincula eorũ	Dirumpamus vincula eorum,	Διαῤῥήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν,
	וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ	& proiiciamus a nobis B.	& proiiciamus a nobis	καὶ ἀποῤῥίψωμεν ἀφ' ἡμῶν
	עֲבֹתֵימוֹ׃ יוֹשֵׁב	laqueos eorum. Habitans	iugum ipſorum. Qui habitat	τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Ὁ κατοικῶν
	בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק אֲדֹנָי	in celis ridebit, dominus	ĩ celis irridebit eos, & dominus	ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτοὺς, καὶ ὁ κύριος
	יִלְעַג לָמוֹ׃ אָז יְדַבֵּר	ſubſannabit eos. Tũc loquet̃	ſubſannabit eos. Tunc loquetur	ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. Τότε λαλήσει
	אֵלֵימוֹ בְאַפּוֹ	ad eos in ira ſua,	ad eos in ira ſua,	πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ
	וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ׃	& ĩ furore ſuo ɔturbabit eos.	& in furore ſuo cõturbabit eos.	καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς.
	וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי	Ego aũt vnxi regem meum,	Ego ãt cõſtitutus ſum rex ab eo	Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ
(m)ontem sanctitatis (m)eae	עַל־צִיּוֹן הַר־קָדְשִׁי׃	ſup ſion montẽ ſanctũ meũ.	ſup ſion montem ſanctum eius,	ἐπὶ Σιὼν ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ
	אֲסַפְּרָה אֶל־חֹק	Narrabo preceptum.	predicans preceptum eius.	διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου.
	יְהוָה אָמַר אֵלַי	DEVS dixit ad me,	Dominus dixit ad me	Κύριος εἶπε πρός με
	בְּנִי אַתָּה אֲנִי	filius meus es tu, ego	filius meus es tu, ego	υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ
	הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ׃	hodie genui te.	hodie genui te.	σήμερον γεγέννηκά σε.
	שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה	Poſtula a me & dabo	Poſtula a me & dabo	Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ καὶ δώσω σοι (ἔθνη
	גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ	gentes hereditatem tuam,	tibi gentes hereditatem tuam,	ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, (τῆς γῆς
(ter)minis terrae	וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי־אָרֶץ׃	& poſſionẽ tuã ãgulos terrę.	& poſſeſſionẽ tuã terminos tre.	καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς
	תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל	Cõfringes eos ĩ virga ferrea,	Reges eos in virga ferrea,	Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ,
	כִּכְלִי יוֹצֵר תְּנַפְּצֵם׃	vt vas figuli contereſ eos.	& tãq̃ vas figuli cõfringes eos.	ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτούς.
	וְעַתָּה מְלָכִים	Et nunc reges	Et nunc reges	Καὶ νῦν βασιλεῖς
discite	הַשְׂכִּילוּ הִוָּסְרוּ	intelligite, caſtigamini	intelligite, erudimini	σύνετε, παιδεύθητε (σα
	שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃ עִבְדוּ	iudices terrę. Seruite	qui iudicatis terram. Seruite	πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. Δουλεύ-
	אֶת־יְהוָה בְּיִרְאָה	DEO in timore,	domino in timore,	τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ,
	וְגִילוּ בִּרְעָדָה׃	& gaudete ĩ trẽore. (raſcat̃,	& exultate ei cum tremore.	καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ. (Ὀρ-
	נַשְּׁקוּ־בַר פֶּן־יֶאֱנַף	C. Oſculamĩ filiũ ne forte i(	Apprehendite diſciplinã, ne qñ	Δράξασθε παιδείας μήποτε (καὶ
	וְתֹאבְדוּ דֶרֶךְ כִּי־	& pereatis de via. Cum	iraſ. dñs, & peat[de via iuſta. Cũ	ὀργισθῇ κύριος, καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δι-

דבכולא דנוקבא דאמטרוניתא אשתמש בי מקדשא ולעילא ירושלם ומקדשא וכל דא פורסנסיפת בדבורא ואיתעביד כלא אדם כלולא פהימנותא
.i. Traditū nobis eſt, in libro בצניעותא דספרא ſeniota deciphra.i.pudoris & occultationis פא פהימנותא תגנויה אשדרת כל פהימנותא
quātum infra. Poſtq̄ in ſupernis determinatum eſt, in uniuerſum de hominis formatione, ſanctū corpus & femina incorporata ſunt. In
tempore autē tertio, ꝙ uidelicet conſequitur primū ſanctoꝝ patrum tempus, & ſm tempus ꝓphetaꝝ, cōpleta eſt hec maxima copula,
& coniuncti ſunt & incorporati, mundi ſuperiores & mundi inferiores. Ab hinc uero incorporatus eſt mūdus ſuperior, mūdo inferiori,
mediante corpore ſancto, quodāmodo uero ridebant mūdi & congratulabantur ſimul, efficiebāturq; unū corpus, qm̄ corpus quod erat
ſuperius erat etiā inferius, Deus.s.&.b. ſuperius, Deus ſanctus & bn̄dictus inferius. Et proſiliens ſpiritus de uagina uenit in corpus,
& in his omnibus unus tantū uidebatur, ille nimirū cui dicitur, ſanctus, ſanctus, ſanctus, Deus exercituū, implet terram totam gloria
ſua. Et hoc totum unū eſt corpus. Traditū item eſt. Poſtmodū coniunxerunt ſe ueluti duo corpora qm̄ unum penetrat aliud, hoc & il-
lud, ſicut ſcriptum eſt. Torquem aureā faciemus tibi cum notis argenteis, colligate ſunt iuſtitia & miſericordia, & unite ſunt uerbo in
amore nec altera ſine altera aſcendit. Quapropter ſic nobis traditū eſt. Quādo diuiditur corpus a mundo hoc.i.qn̄ in uniuerſum mori-
untur homines, totum quod eſt hominis nequaquā ſuperius aſcendit, queadmodū aſcēdit hoc qđ ſanctum uocamus corpus, tante certe
dignitatis ꝙ nō uocať אדם Adam.i.terreſtris. Sʒ איש IS.i.uir, & hoc utiq; differt a cūctis aliis corporibus. Legimus quoq;. Torquē
auream & cellaturam argenteam, qm̄ unum fiunt iuſtitia & miſericordia, nō.n.eſt in illo iuſtitia ſiue miſericordia. Et ꝓpterea ſequitur
pulchra facta eſt gena tua ꝓpter torquem, & collum tuū pulchrū factū eſt ꝓpter margaritas, qm̄ inter cunctas feminas in matrona hac
reperitur ſanctitas imo diuinitas, que conſueuerat deſcendere ſup Ieruſalem ſupq; ſanctuarium. Et oīa hec poſtq̄ uerbum in ea cor-
pus aſſumpſit factūq; eſt de hominum uniuerſitate.i.homo, plenus fide. Et quid eſt plenus fide, quoniam.ſ.in illo inuenitur tota fides.

المزمور الثاني لماذا ارتجت	למא מתרגשין עממיא	II. Quare fremunt populi,
الشعوب وهذت الامم بالباطل	ואומיא מרנן סריקותא:	& nationes loquuntur vana
قامت ملوك الارض	קיימין מלכי ארעא	Conſurgunt reges terre,
وروسا وها وابتمرو	ושלטוניהון איתחברו	& poteſtates conueniunt
جميعا على الرب وعلى	כחדא למרדא קדם יי	in vnum, vt deficiant a DEO
مسيحه	ולמינצי עים משיחיה:	& certent cum Meſſia eius.
فلنقطع اغلالهم	אמרין נתרע ית אסרתהון	Dicunt, diſſoluamus vincula eorum,
ونلقي	ונטרוק מיננא	& proiiciamus a nobis
عنا نيرهم الساكن	שושלוותהון: דיתיב	funes eorum. Qui ſedet
في السموات يهزو بهم	בשמיא יחך מימרא דיי	in celis ridebit, verbum DEI
والرب يمقتهم حينيذ	יחך להון: הידין ימליל	ſubſannabit illos. Tunc loquetur
يكلمهم بغضبه	להון ברתוקפיה	ad eos in fortitudine ſua,
وبسخطه يذهلهم	וברוגזיה יבהילינון:	& in ira ſua interturbabit eos.
انا اقامني الرب ملكا منه	ואנא רביית מלכי ומניתיה	Et ego vnxi regē meū, & cōſtitui ipſū
على صهيون جبل قدسه	על ציון טור מקדשי	ſuper cion montem ſanctum meum.
لاخبر امر الرب	אשתעי דאלהא קיימא	Recitabo DEI pactum,
الرب قال لي	יי אמר לי חביב כבר	DEVS dixit mihi dilecto, ſicut filius
انت ابني وانا	לאבא לי אנת זכאה	eſt patri, tu purus
اليوم ولدتك	כאילו יומא דין בריתך:	ac ſi die iſta creauiſſem te.
سالني فاعطيك	בעי מני ואתן נכסי	Poſtula a me, & dabo diuitias
الشعوب ميراثك	עממיא אחסנתך ואחוזת	ppl'oꝝ hr̄ditatē tuā, & poſſionē tuam,
وسلطانك على اقطار الارض	שילטוני סייפי ארעא:	poteſtates extremorum terre.
ترعاهم بقضيب من حديد	תתברינון היך בחוטרא	Confringes ipſos velut in virga
ومثل انية الفخار تسحقهم	דפרזלא היך מאן דפחר	ferrea, tanquam vas fictile
من الان تفهموا ايها	תתרעינון: וכדון מלכיא	contereſ eos. Et nunc reges
الملوك وتادبوا يا جميع	אשכילו קבילו מרדותא	intelligite, recipite eruditionem
قضاة الارض اعبدوا	נגודי ארעא: פלחו	duces terre. Seruite
الرب بخشية	קדם יי בדחלתא	coram DEO in timore,
سجدوا برعدة	צלו ברתיתא:	orate in tremore.
الزموا الادب لئلا يسخط	קבילו אולפנא דילמא	Recipite doctrinam, ne forte
الرب عليكم فتضلوا عن سبيل	ירגז ויתהובדון אורחא	iraſcatur, & amittatis viam.

A. Patres hebrei ſine controuerſia hunc pſalmum de Chriſto dn̄o dictum intellexerunt. Quod primo atteſtať etiam. R. Salomon, cuius uerba i cōmētariis huius pſalmi ſunt hec רבו׳ אמ׳ דרשו על מלך המשיח .i. doctores noſtri expoſuerunt de rege Meſſia. In libro quoq; qui inſcribitur midras tehilim (eſt uero hic liber cōmentarius pſalmoꝝ conflatus ex dictis authoꝝ hebreorū ex quo multa adducemus in ſequētibus) ſuper illud. Narrabo preceptū, ſic habetur מסופרים הם בחוקה של תורה ובחוקה של נביאים וכתובי׳ בחוק של תורה בני בכורי ישראל בחוקה של נביאים הנה ישכיל עבדי ירום ונשא בכתובי׳ נאם יהוה לאדוני .i. Narrata ſūt myſteria eius in ſcriptura legis, prophetarū, & agiographoꝝ. In ſcriptura legis. Exod. iiii. Filius meus primogenitus iſrael. In ſcriptura prophetaꝝ. Iſaie. li. Ecce itelliget ſeruus meus, exaltabiť & eleuabiť. In agiographis. p̄s. cx Dixit Deus dn̄o meo. Vbi aduertendū ꝙ in ꝑcedentibus doctores locuti ſunt de Chriſto & narrationē ſeu expoſitionem continuantes adducūt q̄ p̄miſimus ſententiam.
B. A nobis ſiue ab illo, utrūq; enim exprimere poteſt daghes intentiuus punctus incluſus in lr̄a מ mem.
C. נשקו בר Naſſequ bar, interpretati ſumus oſculamini filiū,

יִבְעַר כִּמְעַט אַפּוֹ	exarſerit poſt paululũ furor(	exarſerit in breui ira eius,	ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ
אַשְׁרֵי כָּל־חוֹסֵי בוֹ׃	beati oẽs ſperãtes ĩ eo.(eius,	beati omnes qui cõfidunt in eo.	μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπαυτῷ

ita dicentis. Ecce ſeruite Deo in timore contra id quod ſupra dixit. Aduerſus deum. Et oſculamini filium contra id quod ſupra dixit Et aduerſum Meſſiam eius interpretatio uero huius dictionis בר bar. eſt talis qualis eius que habetur prouerbiorum capite. xxxi. מה ברי ma beri. i. qualis filius meus מה בר בטני .i. & qualis filius uteri mei. Ad idem quoq; habetur autoritas Rabbi libro midras tehilim
נשקו בר משל למלך א שכעס על בני המדינה ופייסו את בן המלך שיפייס את המלך הלך הבן ופייס את אביו כיון שנתפייס לבנו הלכו בני המדינה
לומר לפניו אמר להם אני אתם אומרים לי לכו ואמרו לבני שאלמלא הוא הייתי מאבד המדינה והו נשקו בר
.i. Oſculamini filium. Simile eſt hoc regi. qui ira percitus eſt in ciues. Iuerunt itaq; ciues & rogauerunt filium regis. ut ſedaret regis iram. Iuit filius & placauit patrem. Cum uero placatus fuiſſet a filio. conuenerunt ciues ut gratias agerent regi. Dixit autem eis rex. Mihi agitis gratias Ite & agite gratias filio meo. Nam ſi ille non me rogaſſet iam euertiſſem ciuitatem. & hoc eſt oſculamini filium. Sed uidere eſt qua

ג מִזְמוֹר לְדָוִד	III. Pſalmus, Dauidis	III. Pſalmus Dauid	γ'. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ,
בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי	dum fugeret a facie	cum fugeret a facie	ὁπότε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου
אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ׃	Abſalom, filii ſui.(tores mĩ, A	Abſalon filii ſui. (lãt me,	ἀβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
יְהוָה מָה־רַבּוּ צָרָי	DEVS q̃ m̃ltiplicati ſt ĩfeſta(	Dñe qd m̃ltiplicati ſũt q tribu(	Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές μ
רַבִּים קָמִים עָלָי׃	multi cõſurgũt aduerſũ me.	multi inſurgunt aduerſum me.	πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ,
רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי	Multi dicunt anime mee,	Multi dicunt anime mee,	πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου
אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ	non eſt ſalus huic	non eſt ſalus ipſi	οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτῷ
בֵאלֹהִים סֶלָה׃ וְאַתָּה	in Deo in ſempitnũ B. Et tu	in Deo eius. Tu autem	ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. διάψαλμα. Σὺ δὲ
יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי	DEVS clypeus circa me C.	domine ſuſceptor meus es,	κύριε ἀντιλήπτωρ μου εἶ
כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי׃	gl'ia mea & exaltãs caput m̃ũ	gl'ia mea & exaltãs caput meũ.	δόξα μου καὶ ὑψῶν τὴν κεφαλήν μου.
קוֹלִי אֶל־יְיָ אֶקְרָא	Voce m̃a ad DEVM clama(	Voce mea ad dominũ clamaui,	Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר	& rñdebit mihi de mõte (bo	& exaudiuit me de monte	καὶ ἐπήκουσέ μου ἐξ ὄρους
קָדְשׁוֹ סֶלָה׃ אֲנִי	ſãcto ſuo, ĩ ſempitnũ. Ego	ſancto ſuo. Ego	ἁγίου αὐτοῦ. διάψαλμα. Ἐγὼ δὲ
שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה	accubui & dormiam,	dormiui & ſoporatus ſum,	ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα,
הֱקִיצוֹתִי כִּי יְהוָה	euigilaui quia DEVS	& exurrexi quia dominus	ἐξηγέρθην ὅτι κύριος
יִסְמְכֵנִי׃ לֹא אִירָא	ſuſtentauit me. Non timebo	ſuſcepit me. Non timebo	ἀντιλήψεταί μου, Οὐ φοβηθήσομαι
מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר	myriades populi, qui	milia populi	ἀπὸ μυριάδων λαοῦ,
סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃	circundãtes ſtatuerũt de me.	circundantis me,	τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων μοι,
קוּמָה יְיָ הוֹשִׁיעֵנִי	Surge DEVS, ſaluũ me fac	exurge domine, ſaluum me fac	ἀνάστα κύριε σῶσόν με
אֱלֹהַי כִּי־הִכִּיתָ אֶת־	DEVS meus, quia percuſiſti	Deus meus. Q̃m̃ tu percuſſiſti	ὁ θεός μου. Ὅτι σὺ ἐπάταξας
כָּל־אֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי	oĩum inimicorum meorum maxil(	oẽs aduſãtes mihi ſine cã, dẽtes	πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως
רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃	impiorum cõfregiſti. (lã, dẽtes	peccatorum contriuiſti.	ἁμαρτωλῶν συνέτριψας (ὀδόντας
לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל־	DEI eſt ſalus, ſuper	Domini eſt ſalus, & ſuper	τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία, καὶ ἐπὶ
עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃	pplm tuũ bñdictio tua ſemp.	populum tuum benedictio tua:	τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου. διάψαλμα.

וטמא בחוטמא אשתמודע פרצופא תאחוימה בן עתיקא לזעיר אפין דא מארי דחוטמא חיין בנוקבא חיין דחיין הא חוטמא הוא פרדשא דבית
ויב רוחא לזעיר אפין וקריעת כליתה נחת רוח דרוחא דנפיקמהכא מאינון נוקבין חד רוחא נפיק לזעיר יומין דאתער בגנתא דעדן וחד רוחא
ני דביה ומינון בזמנא דבריה דדוד למנדע חכמתא ומההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא כתימאה וזמין לשראה על מלכא משיחא דכתיב ונחה עליו
ת יהוה רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה הרי ארבעה רוחיי ודא חדא אפרין הלתי ר׳ יוסי אמר ביומי דמלכא
שיחא לא יימרון חד לחד אוליף חכמתא דהכי כתיב ולא ילמדו עוד איש את אחיו וגו׳ כי כלם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם ובההוא זימנא
נר עתיק יומין רוחא דנפיק מן מוחא כתימאה וכדשריף דא כל רוחין דלתתא יתעון עימיה ומאן אינון אינוןכתרין קדישין דזעיר אפין
.i. Vultus de uultu, ſiue imago de imagine manuducit in cognitionem facierum. Aduerte tu. Quid nam intereſt inter antiquum & iuniorem facierum: Hic eſt dominus qui poſuit faciem uiuentem in femina, que quidem facies, eſt uita procedens a iu[niore] Hec inſuper facies eſt paradiſus in quo habitat ſpiritus iunioris facierum. At uero femina genuflectit petitq; ueniam a ſpiritu i[lo qui] immittitur in illam, qui ſpiritus proceſſit ab altiſſimo throno diuinitatis, ad feminam unam. Et ſpiritus qui egreſſus eſt ſiue qui p[ro]ceſſit, eſt ſpiritus iunioris dierum quieſcens in deliciis paradiſi. Hic autem uitarum ſpiritus, preparatus fuit olim etiam ante temp[ora] filio Dauidis, ad percipiendum ſapientiam. Ab illa autem femina magna uirtute quam experrectus ſpiritus egreſſus eſt de uulua [ſi]gillata ſiue clauſa, paratus & aptus eſſe princeps altiſſimus. Is uero eſt rex MESSIAS. De illo ſiquidem ſcriptum eſt. Et quieſc[et] ſuper eum ſpiritus Dei, ſpiritus ſcientie & intellectus, ſpiritus conſilii & fortitudinis, ſpiritus ſapientie & timoris Dei. Hi ſunt qu[i]

الغضب اذا اتقد رجزه سريعا — מטול ייחוד כזעיר תוקפיה — Cum exardeſcet mox fortitudo eius,
طوبى لجميع المتوكلين عليه — טב לכל דסברין במימריה׃ — bonũ oĩbus qui ſperant in verbo eius.

authoritatem hebreorum ſecuti, & in primis אברהם אבן עזרא Abraham auenezra.

[a]perte antiqui hebreorum ſcripſerint, hunc filium quem Meſſiam diximus uerum eſſe Dei filium. Libro midras tehilim ſuper illud [D]ixit Deus ad me filius meus es tu. ר' הונא אמר שלשה חלקים נחלקו היסורין אחת נטלו העולם וכל הדורות ואחת דורו של שמד ואחד דורו של משיח וכד תיתי שעתיה אמר הקב"ה לבראתו ברית חדשה וכן הוא א"ל אני היום ילדתיך [i.]Rabbi. Huna dixit. Tribus diuiſionibus diuiſe ſunt tribulationes. Vnam ſuſtinuerunt patres ſeculi. & omnes generationes. Vnam generatio deſtructionis. & unã generatio meſſie. Et cum uenerit hora eius dicet. Deus ſanctus & benedictus. ut creet ipſum creaturam nouam uel potius ut conſtituat uel generet [e]um filium filiatione noua. & hoc eſt quod dicit. Ego hodie genui te. Non. s. ut reliqui generantur. Sed nouo generationis modo. ſiue de eterna ſiue de temporaria loquaris generatione. Quod totum exprimũt iſte hebree uoces. לבראתו ברית lebarato berita que & crea[r]i & generari & etiam filiari, modo ſic loqui liceat ſignificare poſſunt.

المزمور الثالث

תושבחתא לדוד
במערקיה קדם
אבשלום בריה׃

III. Laudatoria Dauidis, dum fugeret preſentiam Abſalom filii ſui.

يارب لماذا كثر الذين	יי כמא סגיעין מעיקי	DEVS q̃ multi ſunt, infeſtatores mei,
يحزنوني كثيرون قاموا	סגיעין דקיימין עלי׃	multi ſurgunt aduerſum me.
علي كثيرون يقولون	סגיעין אמרין לנפשי	Multi qui dicunt anime mee,
لنفسي ليس له خلاص	לית פורקנא ליה	non eſt redemptio ei
باالهه وانت	באלהא לעלמין׃ ואנת	in Deo in eternum. Et tu
يارب ناصري	יי תריס עלי	DEVS, ſcutum ſuper me,
ومجدي ورافع راسي	איקרי ומרומם רישי׃	honor meus & exaltator capitis mei.
بصوتي دعوت الرب	קלי קדם יי אצלי	Voce mea coram DEO orabo,
فاستجاب لي من جبل	וקביל צלותי מן טור בית	& recepit orõne meã, de monte domus
قدسه	מקדשיה לעלמין׃ אנא	ſanctuarii ſui in eternum. Ego
انا رقدت ونمت	שכבית ודמכית	quieui & dormiui,
واستيقظت لان	אתערית מטול דיי	euigilaui quoniam DEVS
الرب ناصري لا اخاف	סמך יתי׃ לא אדחל	ſuſtentauit me. Non timebo
من ربوات الشعوب	ממצותא דעממי דחזור	a lite populorum, qui circum
المحيطين بي القايمين	חזור אתכנשו עלי׃	circa coadunantur aduerſum me.
علي قم يارب وخلصني	קומה יי פרוק יתי אלהי	Surge DEVS, redime me Deus meus,
يا الهي لانك اهلكت	ארום מחית ית כל בעלי	quoniam tu percuſiſti omnes patronos
كل من يعاديني باطلا	דבבי על לסתהון כאכי	odii mei ſuper genas eorum, dentes
اسنان الخطاة سحقت	רשיעי תברתא׃	impiorum confregiſti.
للرب الخلاص وعلى	מן קדם יי פורקנא ועל	A preſentia DEI redemptio, & ſuper
شعبك بركتك	עמך בירכתך לעלמין׃	populũ tuũ benedictio tua in eternũ.

A. Infeſtatores mei. Intellige hereticos omnis, cui nõ ceſſant filio Dei pbere moleſtias, & quoddammodo ei in uia tribulos ſpargere, qui uix ullo tempore ab agro ſancte matris eccleſie extirpari potuerũt, ueluti tenaces zizanie, renaſcens q3 lolium, ſed & iuniores hebrei qui diuinitatẽ MESSIE inficiãtur, uirginitatemq3 beatiſſime matris Dei negãt a numero moleſtantiũ & infeſtantium Dei filiu3 non ſunt excluſi. Et mirum mediusfi[d]ius illos audere teſtibo adeo probatis contradicere, tam claris tam q3 apertis reſiſtere authoribus & his cuide3 hebreis, Et quantum ad Chriſti diuinitatẽ, & ad uirginitatẽ beatiſſime matris attinet, neſcio quid clarius hebrei noſtri expetere poſſint quam que habent in iam memoratis commentariis libri geneſeos remotiore Ieroſolymorum lingua cõſcriptis quorum author creditur. R. Simeõ ben Iochai, dum exponitur illud. Faciamus hominẽ ad imaginem & ſimilitudinem noſtram in quibus hec uerba legunt

[qua]tuor modi quibus uenturus eſt hic ſpiritus, & unus tantum ſpiritus, eſt dominus noſter diſtinctus a tribus. Dixit. R. Ioſi. In diebus [re]gis MESSIE, nequaquam dicet alter ad alterum doce me ſcientiam, quoniam oẽs cognoſcent Deum a paruo uſq3 ad magnum. [I]n tempore uero illo expergiſcentur antiquus dierum, & ſpiritus qui egreſſus eſt de uulua clauſa. Cum uero ipſe ſurget, omnes etiã [ſp]iritus ſurgent cum illo. Et qui nam ſunt illi? Hi nimirum qui corona donati ſunt. ſancti iunioris facierum.

[B]. De uerbo סלה cela pro quo ſeptuaginta & Theodocion & Symmachus in greco poſuerunt diapſalma quodq3 primum hic [ſc]ribitur diſſident ne dum latini & greci ſed & hebrei inter ſe. Ego uero cũ illis hebreis ſentio qui cela סלה ſemper, ſiue eternum: [ſiu]e perpetuum, interpretati ſunt. Quod & ſacer Hieronymus ſentire uiſus eſt. & Origenes ac etiam chaldeus interpres.

[C]. Gloria mea & exaltans caput meum, Libro midras tehilim כבודי ששכנת שכינתך בתוכינו שנ' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם מרים ראשי תחת שהיינו חייבין לך הופת ראש נתת לנו תלוי ראש שנ' כי תשא את ראש בני ישראל [i.] Gloria mea quoniam habitare feciſti diuini[ta]tem tuam in medio noſtri ſicut dictum eſt. Exod. xxv. Et facient mihi ſanctuarium & habitabo in medio eorum, & exaltans caput [me]um. Pro eo quod nos eramus oblig[a]ti tibi leuare caput dediſti nobis ſuſpenſionem capitis ſicut dictũ eſt. Exo. xxx. Quoniam ſuſ[pe]ndam caput filiorum iſrael. Sunt ex noſtris qui cõſtanter affirmant ex hac authoritate elici poſſe ſuſpenſionẽ in cruce MESSIE [fil]ii Dei, q̃ perpetrarunt impii hebrei roborantes opinionem ſuam, ex cap. xxviii. Deuteronomii ubi ſic legitur והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך. Et erit uita tua ſuſpenſa e regione tibi & timebis nocte ac die & non credes uite tue.

	ד לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת	IIII. Ad victoriã. Laudatorij	IIII. In finẽ in carminibus	δ'. Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις
	מִזְמוֹר לְדָוִד :	Pſalmus Dauidis.	Pſalmus Dauid.	ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ.
	בְּקָרְאִי עֲנֵנִי	Cum inuocarem rñdiſti mihi	Cum inuocarem exaudiuit me	Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαί με εἰσήκουσάς μου
	אֱלֹהֵי צִדְקִי בַּצָּר	DEVS iuſtitie mee, ĩ ãguſtia	Deus iuſtitie mee ĩ tribulatiõe	ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου, ἐν θλίψει
dilataſti me	הִרְחַבְתָּ לִּי חָנֵּנִי	dilataſti mihi, miſerer̃ mei &	dilataſti mihi. Miſerere mei, &	ἐπλάτυνάς με, οἰκτείρησόν με, καὶ
	וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי :	exaudi orationem meam.	exaudi orationem meam.	εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου.
hominis uel hom	בְּנֵי אִישׁ עַד מֶה	Filii viri, vſquequo	Filii hominum vſquequo	Υἱοὶ ἀνθρώπων ἕως πότε
gloria mea contemptui	כְבוֹדִי לִכְלִמָּה	honor meus ad ignominiam,	graui corde,	βαρυκάρδιοι,
	תֶּאֱהָבוּן רִיק	diligetis vanitatem,	vt quid diligitis vanitatem	ἵνα τί ἀγαπᾶτε ματαιότητα,
quaretis mendaciũ selah	תְּבַקְשׁוּ כָזָב סֶלָה :	inquiretis mendaciũ. ſemp.	& queritis mendacium.	καὶ ζητεῖτε ψεῦδος. διάψαλμα.
	וּדְעוּ כִּי הִפְלָה	Et ſcitote quoniã ſegregauit	Et ſcitote quoniam mirificauit	Καὶ γνῶτε ὅτι ἐθαυμάστωσε
	יְהוָה חָסִיד לוֹ	DEVS miſericordem ſibi,	dominus ſanctum ſuum,	κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ, (γνώτ
	יְיָ יִשְׁמַע בְּקָרְאִי	DEVS exaudiet, cũ clamabo	dñs exaudiet me cũ clamauero	κύριος εἰσακούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι
	אֵלָיו : רִגְזוּ וְאַל-	ad eũ. Cõtremiſcite & nolite	adeum. Iraſcimini & nolite	πρὸς αὐτόν. Ὀργίζεσθε καὶ μὴ
	תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ	peccare, dicite	peccare, que dicitis	ἁμαρτάνετε, ἃ λέγετε
	בִלְבַבְכֶם עַל-	in cordibus veſtris, ſuper	in cordibus veſtris & in	ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς
	מִשְׁכַּבְכֶם וד	cubilia veſtra,	cubilibus veſtris	κοίταις ὑμῶν
	וְדֹמּוּ סרל	& tacete	compungimini.	κατανύγητε.
	סֶלָה : זִבְחוּ זִבְחֵי-	ſemper. Sacrificate ſacrificia	Sacrificate ſacrificium	διάψαλμα. Θύσατε θυσίαν
	צֶדֶק בט	iuſtitię, &	iuſtitie &	δικαιοσύνης καὶ
	וּבִטְחוּ אֶל-יְהוָה :	fidite in DEO.	ſperate in domino,	ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον,
dicunt	רַבִּים אֹמְרִים מִי-	Multi dicentes quis	multi dicunt quis	πολλοὶ λέγουσι, τίς
erige ſup nos vel tende nobis lumen vultus tui Deus.	יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה-	oſtẽdit nobis bonũ, erige A.	oſtẽdit nobis bona. Signatũ eſt	δείξει ἡμῖν τὰ ἀγαθά. Ἐσημειώθη
	עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ	vexillũ ſup nos, lumĩs faciei(	ſuper nos lumen vultus tui	ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου
	יְהוָה: נָתַתָּה שִׂמְחָה	DEVS. Dediſti letitiã (tue	domine, dediſti letitiam	κύριε, ἔδωκας εὐφροσύνην
	בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם	ĩ corde mõ, a tpe frumtũ eorũ	in corde meo. A fructu frumẽti	εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἀπὸ καρποῦ σίτου
	וְתִירוֹשָׁם רָבּוּ :	& B. vinũ eorũ, multiplica(	vini & olei ſui, multiplicati ſũt.	οἴνου, καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν.
unà	בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו	In pace, vnice (ta ſunt.	In pace in idipſum,	Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ
	אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי-	cubabo & dormiam, quia	dormiam & requieſcã. Quoniã	κοιμηθήσομαι, καὶ ὑπνώσω. Ὅτι
tu ſolus Deus	אַתָּה יְהוָה לְבָדָד	tu DEVS ſpecialiter	tu domine ſingulariter	σὺ κύριε κατὰ μόνας
unà tuto habitare fecisti me	לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי :	ſecurum habitare feciſti me.	In ſpe, conſtituiſti me	ἐπ' ἐλπίδι κατῴκισάς με.

is patribus ſigna uti uidere eſt tota fere ueteris inſtrumenti ſerie. Verum id quod legitur apud interpretem Chaldeum libri ſanct ſimi Iob quicũqз is fuerit, non eſt inter poſtrema ſigna interqз poſtremas figuras comparandum. Eſt autem huiuſcemodi [illegible]
[Aramaic text: illegible]
.i. Et perceperunt tres ſocii Iob omnia mala que euenerunt ei, ubi ſcilicet uide [Aramaic text: illegible]

ה לַמְנַצֵּחַ אֶל-	V. Ad victoriã Hanechilot	V. In finẽ p ea q̃ hẽditatẽ	ε'. Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης
הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד	.i. muſices iſtrũ. pſ. Dauidis.	cõſequitur. Pſalmus Dauid.	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
אֲמָרַי הַאֲזִינָה	Verba mea audi	Verba mea auribus percipe	Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι
יְהוָה בִּינָה הֲגִיגִי :	DEVS ĩtellige cogita. meã.	dñe, intellige clamorem meũ.	κύριε, σύνες τῆς κραυγῆς μου

المزمور	לשבחא על נגינתא	IIII. In laudẽ, beneghinot.i.laudatorij
الرابع ۞	תושבחתא לדוד:	inſtrumentis. Laudatoria Dauidis.
اذ دعوت تستجيب لي	בעידן צלותי קביל מני	In tempore orationis mee, recipe a me
اله بري وفي الشد	אלהא צדקותי בעידן	Deus iuſtitie mee, in tempore
فرجت عني	עקתא אפתיתא לי חוס	anguſtie dilataſti mihi, miſerere
تراف علي	עלי וקביל צלותי:	mei & accipe orationem meam.
واسمع صلاتي	בני נשא מטול מה	Filii hominis, vſquequo
يا بني البشر حتى متى	איקרי לאיתכנעותא	honor meus ad vituperium,
تثقل قلوبكم	תרחמון סריקיא	amabitis inania,
لماذا تهوون الباط	תבעון כדבא לעלמין:	queretis mendacia in eternum.
وتتبعون الكذب	וידעו ארום פריש	Et ſcitote quoniam ſeparauit
اعلموا ان الرب	יי חסידיה ליה	DEVS miſericordem ſibi,
قد انتخب صفي	יי יקביל צלותיה	DEVS accipiet orationem eius
با لعجب الرب يستجيب لي	במקריה ליה: זועו מניה	cũ ĩuocauerit eũ. Cõtremiſcite ab illo,
اذا دعوت اليه اغضبو	ולא תחטון אמרו בעותין	& nõ peccetis, dicite orationẽ veſtrã,
ولا تاثموا	בפומכון ושאילתין בלבב	ĩ ore vr̃o & petionẽ vr̃am ĩ corde vr̃o,
وعلي ماتهموز	וצלו על שיויכון	& orate ſuper cubile veſtrum,
بقلوبكم اندمو	ואדכרו יומי מיתותא	& mementote diei mortis
عليه في مضاجعكم	לעלמין: כבשו יצריכון	ſemper. Domate cõcupiſcentiã veſtrã,
اذبحوا الله ذبيح	ויתחשב לכון כנכסת	& reputabitur vobis ſicut ſacrificia
البر وتوكلوا على الر	צדקתא וסברו על יי:	iuſtitie, & ſperate in DEO.
كثيرون يقولون من	סגיעין דאמרין מן	Plures ſunt qui dicunt, quis
يرينا الخيرات قد ا	יחמיננא טבא נטל	oſtendet nobis bonum, leua
علينا نور وجه	עלנא נהור סבר אפך	ſup nos lumen iocunditatis faciei tue
يا رب اعطيت قلبي	יי: יהבת חדותא	DEVS. Dediſti leticiam
فرحا من كثر ثمرات	בלבבי מן עידן דעבורהון	in corde meo, a tpe qđ frumentũ eorũ
القمح والخمر والزيت	וחמרהון סגיעו:	& vinum eorum multiplicata ſunt.
وبالسلامة	בשלמא כחדא	In pace vnice,
لا معمرا اضطجع وانا	אשכוב ואדמוך מטול	accubabo & dormiam, quoniam
لانك انت وحدك يا ر	דאנת יי בלחודוי	tu DEVS ſingulariter
اسكنتني على الرجا مكيد	לרחצן תותבנני:	ſecure ſedere facies me.

A Libro midras tehilim רבים אומרים אלו אומות העולם שאומרים לישראל מי יתן לנו לספות עם ישראל בטובה של עולם הבא וישראל אומ׳ להן בכמה צרות בכמה שעבודין בכמה הריגות מסרנו עצמינו על קדושת השם ואתם באים לשוב אותה מן העקב. נסה עלינו אור פניך יי׳ ר׳ הונא בשם ר׳ אחא אמ׳ לאותו הקלע אנו מצפין שנאמר הנה אשא אל גוים ידי ואל עמים ארים נסי. i. Multi dicentes. Iſti populi ſunt ſeculi qui dixerunt iſraeli, quis det nobis ut addamur iſraeli in bonis futuri ſeculi. Iſrael autem dicent eis, per quot tribulationes, per quot ſeruitutes, per quot etiam mortes dedimus nos ipſos ad ſanctitatem nominis. ſ. Dei, & uos uenitis accipere ipſam ex abrupto. Signa, uel leua ſuper nos lumen uultus tui Deus. s. dictu re ſunt gentes. R. Huna in nomine. R. Aha dixit. Ad illam coniunctionẽ nos ſpeculantes ſicut ſcriptũ eſt. Ecce leuabo ad gẽtes manum meam & ad populos exaltabo ſignum meum.

B. Hoc uinum hocq; frumentum, quod credẽtes auget atq; multiplicat, illud eſt quod indeſinenter tractatur in ſacris eccleſie altaribus, ſolã ſpeciẽ uini atque frumenti retinens eſt enim iam in uerum corpus uerumq; ſanguinem Chriſti conuerſum. Huius uero tam miri tanq; ineffabilis ſacramenti, multa tradita ſunt hebre

...int arbores que erant in hortis eorum aruiſſe, uideruntq; panem quo ſuſtentabantur conuerſum in carnem uiuentem, & uinum ...uod bibebant conuerſum in ſanguinem. Et receſſerunt unuſquiſq; de loco ſuo, & huius officii gratia liberati ſunt a deſcenſu ad ...ocum qui deputatus erat eis in gehenna. Heliphaz de regione teman, que ut placet multis inſula eſt in ſinu arabico, Bildad ...e prouincia ſuha, quam credunt eſſe partem egypti ſuperioris. Zophar de regione naama ea eſt terra Iudee quam promiſſionis ...ppellant. Et ipſi quidem conuenerunt in unum, ut accederent ad Iob conſolaturi & confortaturi eum.

المزمور	לשבחא על חנגין	V. In laudem. Choris.
الخامس	תושבחתא לדוד:	Laudatoria. Dauidis.
اسمع يا رب قولي	מימרי אצית	Verbum meum auſculta
[illegible]	יי ביני רינני:	DEVS, intellige cantum meum.

	הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי	Intende voci clamoris mei,	Intende voci orationis mee,	πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου,
	מַלְכִּי וֵאלֹהָי כִּי	rex meus & DEVS meus, qm̃	rex meus & Deus meus. Qm̃	ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. Ὅτι
	אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל׃ יְהוָה	ad te orabo. DEVS	ad te orabo domine	πρὸς σὲ προσεύξομαι κύριε,
	בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי	mane audies vocem meam,	mane exaudies vocem meam.	τὸ πρωῒ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου.
me preparabo ad te / accingar ad te	בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ	mane ordinabo ad te,	Mane aſtabo tibi	Τὸ πρωῒ παραστήσομαί σοι
	וַאֲצַפֶּה׃ כִּי לֹא אֵל	& cõtẽplabor. Qm̃ ñ DEVS	& videbo, quoniam non Deus	καὶ ἐπόψομαι, ὅτι οὐχὶ θεὸς
	חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא	volens impietatem tu, non	volens iniquitatem tu es. Neq̃	θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ. Οὐ (μενοῦσι
tecum	יְגֻרְךָ רָע׃ לֹא יִתְיַצְּבוּ	hĩtabit iuxta te malignus. (	habitabit iuxta te malignus, (	παροικήσεταί σοι πονηρευόμενος, οὐδὲ δια(
	הוֹלְלִים לְנֶגֶד	ſtulti ĩ ɔſpectu (Nõ manebũt	iniuſti ante (neq̃ pmanebunt	παράνομοι κατέναντι
	עֵינֶיךָ שָׂנֵאתָ כָּל	oculorum tuorum odiſti oẽs	oculos tuos. Odiſti omnes	τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ἐμίσησας πάντας
segregabis, seu	פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ תְּאַבֵּד	operãtes iniquitatẽ. Perdes	qui operantur iniquitatẽ pdes	τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν, ἀπολεῖς
disperges	דֹּבְרֵי כָזָב אִישׁ דָּמִים	loq̃ntes mẽdaciũ, viꝝ ſãgui.	oẽs q loquũt mẽd. Viꝝ ſãguinũ	πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. Ἀν(
	וּמִרְמָה יְתָעֵב יְהוָה׃	& doloſũ, aboĩabit DEVS.	& doloſum abominabitur dñs,	καὶ δόλιον βδελύσσεται κς, (δρα αἱμάτων
	וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ	Et ego ĩ mltitu. miſicõ. tue	ego ãt ĩ mltitudĩe miſicõ. tue.	ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου.
	אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה	introibo domũ tuã, adorabo	Introibo in domũ tuã, adorabo	Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου, προσ(
Sanctitatis tuae	אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ	in templo ſancto tuo	ad templum ſanctum tuum	πρὸς ναὸν ἅγιόν σου, (κυνήσω
	בְּיִרְאָתֶךָ׃ יְהוָה נְחֵנִי	ĩ tĩore tuo. DEVS deduc me	in timore tuo. Dñe deduc me	ἐν φόβῳ σου. Κύριε ὁδήγησόν με
	בְצִדְקָתֶךָ לְמַעַן	in iuſtitia tua, pp (ciẽ meã	in iuſtitia tua propter (ctu tuo	ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου, ἕνεκα
	שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי	ĩſidiatores m̃os, dirige añ fa(	inimicos meos, dirige in cõſpe(	τῶν ἐχθρῶν μου κατεύθυνον ἐνώπιόν σου
	דַּרְכֶּךָ׃ כִּי אֵין	viam tuam. Non eſt enim	viam meam. Quoniam non eſt	τὴν ὁδόν μου. Ὅτι οὐκ ἔστιν
eorum	בְּפִיהוּ נְכוֹנָה	in ore eius rectum,	in ore eorum veritas,	ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια,
	קִרְבָּם הַוּוֹת	interiora eorum inſidię,	cor eorum vanum eſt.	ἡ καρδία αὐτῶν ματαία.
Lingua eorum	קֶבֶר פָּתוּחַ גְּרוֹנָם	ſepulchrũ patẽs guttur eoꝝ,	Sepulchrũ patẽs ẽ guttur eoꝝ,	Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
plena adulatione.	לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוּן׃	linguam ſuam leuigabunt.	linguis ſuis doloſe agebant,	ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
adulatrix cum linguis	הַאֲשִׁימֵם אֱלֹהִים	Condemna eos DEVS,	iudica illos Deus.	κρῖνον αὐτοὺς ὁ θεός. (ὧν αὐτῶν
	יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם	decidant a conſiliis ſuis,	Decidant a cogitationibus ſuis,	Ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλι(
propter	בְּרֹב פִּשְׁעֵיהֶם	iuxta mltitudinẽ ſceleꝝ eoꝝ	ſm multitudinẽ impietatũ eoꝝ	κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν
excusserunt a te	הַדִּיחֵמוֹ כִּי מָרוּ	expelle eos, qm̃ puocauerũt	expelle eos, qm̃ irritauerunt	ἔξωσον αὐτούς, ὅτι παρεπίκρανάν
	בָךְ׃ וְיִשְׂמְחוּ כָל	te. Et letentur omnes	te domine. Et letentur omnes	σε κύριε. Καὶ εὐφρανθήτωσαν πάντες
	חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם	qui ſperant in te, in ſeculum	qui ſperant in te, in eternum	οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ, εἰς αἰῶνα
	יְרַנֵּנוּ וְתָסֵךְ עָלֵימוֹ	laudabunt & proteges eos,	exultabunt & habitabis in eis.	ἀγαλλιάσονται καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς
	וְיַעְלְצוּ בְךָ אֹהֲבֵי	& letabũtur in te, amatores	Et gloriabunt ĩ te oẽs q diligũt	Καὶ καυχήσονται ἐν σοὶ οἱ ἀγαπῶντες
	שְׁמֶךָ׃ כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ	nõis tui. Quia tu benedices	nomen tuum, qm̃ tu benedices	τὸ ὄνομά σου ὅτι σὺ εὐλογήσεις
	צַדִּיק יְהוָה כַּצִּנָּה	iuſto A., DEVS, vt ſcuto,	iuſto. Domine vt ſcuto	δίκαιον κύριε. Ὡς ὅπλῳ
in voluntate eum / clypeo circundabis	רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ׃	placabilitate coronabis eũ.	bõe volũtat tue coronaſti nos.	εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.
	ו לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת	VI. Ad victoriã laudatoriis	VI. In finem in	ϛ´. Εἰς τὸ τέλος
	עַל הַשְּׁמִינִית	octonario. i. cithara octo	carminibus pro	ἐν ὕμνοις ὑπὲρ
	מִזְמוֹר לְדָוִד׃	cordarum. Pſalmus Dauidis.	octaua. Pſalmus Dauid.	τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
	יְהוָה אַל בְּאַפְּךָ	DEVS ne in furore tuo	Domine ne in furore tuo	Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου
	תוֹכִיחֵנִי וְאַל	arguas me, neq̃	arguas me, neq̃	ἐλέγξῃς με μηδὲ
castiga	בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃	in ira tua corripias me.	in ira tua corripias me.	τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με.

צית לקל בעותי	Auſculta vocem petitionis mee,	A. Deus pater bene- dixit iuſto filio ſuo, do nauitq; eũ corona mã ſuetudinis, qua ueluti fortiſſimo clypeo, tue retur ſe a iaculis ini- micorũ. Ipſe uero do- nat ſanctos milites ſu os corona fortitudinis ad reſiſtendum impiis tyrãnis qui extrinſe- cus oppugnãt, adq; re ſiſtendum congenitis paſſionibus, ĩtrinſecus acrius bellum inferen tibus. S; & ſancti mi- lites Chriſti iuſti.s. & qui meruerunt integri tate uite, celeſtem pa- triã, ſuis optimis ope- ribus imponunt coro- nam Chriſto filio Dei, & his cõcinnit ꝙ legit libro בצניעותא דספרא beſeniota de ciphra.i. cellati pudoris his uer bis וכאין אינון צדיקיא דמשרפין נשמתהון מהאי גופי קדישא דאוקני אדם דכליל כלא אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחברין תמן בצרורא דאתכלא וכאין אנון צדיקייא דכל הני פני קדישין דאתאמרו ברוח קדישא עילאה רות דכל רוחין קדישין איתכלילן ביה רוח דעילאין ותתאין ציתין לית וכאין אתון מאריהון דמרין מתצרי תקוא דמלין הילין תנדעון ותסתכלון ביה ותנדעון למאריהון אפין באפין. עינא בעינא ובהני מילי תזכון לעומת דאתי ההר וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הואהלים בשמים ממעל ועל הארץ מתחתאין עוד .i. Puri ſiue qui meruerũt pre mium, ſunt iuſti illi q recuperauerũt animas ſuas mediãte corpore illo ſanctiſſimo, ꝙ uo- catur homo, q; implet totam terram & donat corona ab illis. Accipi unt uero coronã ſancti atq; cõiunguntur ibi, ĩ illa.s. caterua ĩ quã conueniunt puri ſiue merẽtes. Iuſti iſti quos appellat ſanctos ſunt comorantes cũ ſpiritu ſancto altiſſimo. Spũs hic eſt ĩ quo claudunt omnes ſancti ſpiritus. Spiritus ſuperiorũ & inferiorũ. Exceperunt uero ipſum puri illi & benemeriti, dominum eorum dominumq; do minorum, in agro illo
מלכי ואלהי ארום	rex meus & Deus meus, quoniam	
קדמך אצלי : יי	coram te orabo DEVS	
בצפרא שמע קלי	mane audi vocem meam,	
בצפרא אסדר קדמך	mane ordinabor coram te	
ואסתכי : מטול דלא אל	& reſpiciam. Quoniam non DEVS	
דרעי רשיעא את ולא	volens impietatem tu es, & non	
יתותב עימך בישא : לא	cõmorabit tecũ inĩqtas. Nõ pmãebũt	
יתעתדון מתלעבין קבל	ſtulti coram	
עינך סניתא כל	oculis tuis, odiſti omnes	
עבדי שקרא : תובד	operarios falſitatis. Perdes	
ממללי כדבא אנש שדי	oẽs q loquũt mẽdaciũ, hoĩem effuſorẽ	
אדם וכאיו ירחק יי	ſãguĩs mũ. & doloſũ, lõge ꝓpel. DEVS	
ואנא בסוגי טובך	Et ego in multitudine bonitatis tue,	
איעול לביתך אסגוד	ingrediar in domum tuam, adorabo	
להיכלא דקודשא	ad templum ſanctum tuum	
בדחלתך : יי דבר יתי	in timore tuo. DEVS deduc me	
בצדקתך מן בגלל	in iuſtitia tua, propter	
תושבחתי תקין קדמי	laudem meam, dirige	
אורחתיה : מטול דלית	coram me viam tuam. Quoniam non	
בפומהון דרשיעי כוונתא	ſunt in ore impiorum recta,	
גופיהון מליין אתרגושתא	corpora eorum plena iniquitate,	
היך שאול פתיח גרונהון	ſicut infernus apertũ guttur eorum,	
לישנהון משעיעין :	linguam ſuam leuigant.	
חייב יתהון אלהא	Condẽna illos Deus,	
יתבטלון מילכתהון	deſtruantur conſilia eorum,	
בסגיעות מרדיהון	in multitudine rebellationum eorum,	
אתקיל להון ארום מרדו	fac impingere eos, qm̃ rebelles fuerunt	
במימרך : ויחדון כל	verbo tuo. Et letabuntur omnes	
דסברין במימרך לעלם	qui ſperant in verbo tuo, in eternum	
ישבחון ותטיל עילויהון	laudabunt, obumbrabis eos,	
ויבדחון במימרך רחמי	& letabuntur in verbo tuo amatores	
שמך : מטול דאנת מברך	nominis tui. Quoniam tu benedicis	
לצדיקיא יי היך בתריסא	iuſto, DEVS veluti clypeo,	
רעוא טבא תכללינה	voluntate bona coronabis eum.	
לשבחא בנבליא	VI. In laudem. Laudatorio,	
על כינרא תמניא	citharaq; octo	
נימיא תושבחתא	fidium. Laudatoria.	
לדוד : יי לא בתקיפך	Dauidis. DEVS non in furore tuo	
תמכסינני ולא	corripias me, neq;	
ברגזך תרדי יתי	in ira tua percutias me.	

חנני יהוה כי
אמלל אני רפאני
יהוה כי נבהלו
עצמי : ונפשי
נבהלה מאד ואת
יהוה עד־מתי :
שובה יהוה חלצה
נפשי הושיעני
למען חסדך : כי אין
במות זכרך בשאול
מי־יודה לך : יגעתי
באנחתי אשחה בכל
לילה מטתי בדמעתי
ערשי אמסה : עששה
מכעס עיני עתקה
בכל־צוררי : סורו
ממני כל־פעלי און
כי שמע יהוה קול
בכיי : שמע יהוה
תחנתי יהוה תפלתי
יקח : יבשו ויבהלו
מאד כל־איבי ישבו
יבשו רגע :
ז שגיון לדוד
אשר־שר
ליהוה על־דברי
כוש בן־ימיני :
יהוה אלהי בך
חסיתי הושיעני
מכל רדפי והצילני :
פן־יטרף כאריה
נפשי פרק ואין
מציל : יהוה אלהי
אם־עשיתי זאת
אם יש־עול
בכפי : אם גמלתי
שולמי רע ואחלצה
צוררי ריקם : ירדף
אויב נפשי וישג
וירמס לארץ חיי
וכבודי לעפר ישכן

Miſerere mei DEVS qm̃
afflictus ſum ego, ſana me
DEVS qm̃ conſumpta ſunt
oſſa mea. Et anima mea
turbata eſt valde, & tu
DEVS vſquequo.
Reuertere DEVS, erue
animam meam, ſalua me
pp miſicordiã tuã. Q m̃ non
ẽ ĩ mõte ĩcõdatõ tui, ĩ ĩferno
aũt, qs ɔfitebiť tibi. Laboraui
ĩ gemitu meo fluer̃ faciã tota
nocte lectũ m̃ũ lachrymĩ m̃is
ſtratũ m̃ũ A. liq̃faciã. Tinea
B. corro. ẽ p̃ amari. oc. m. ĩu.
ĩter oẽs ĩfeſta. m̃os. Recedite
a me oẽs q opamini iniq̃tatẽ
quouiã audiuit DEVS vocẽ
fletus mei. Audiuit DEVS
depcatõẽ m̃ã dñs oſonẽ meã
ſuſcipiet. Cõfũdãť, & ɔturbẽť
vehem̃t oẽs inimici m̃i ĩuer(
cõfundanť ſubito. (tantur,

VII. Sigaion. i. ĩſtrumẽtũ
muſices. Dauidis quẽ cecinit
DEO propter verba Cus. i.
ethopis filii Iemini.
DEVS Deus meus in te
ſperaui, ſalua me (bera me.
ab oĩbɔ pſequẽtibɔ me & li(
Ne forte rapiat vt leo
aĩam meam dilaceret & non
ſit liberator. DEVS Deɔ m̃ɔ
ſi feci iſtud,
ſi eſt iniquitas
in manibus meis. Si reddidi
retribuẽ. mihi malũ & dimiſi
ĩfeſtato. m̃os vacuoſ. Perſeq̃t
inimicɔ aĩã m̃ã, & apphẽdat,
& cõculcet ĩ terra vitã meã,
& glĩã meã ĩ puluere ſepeliat

Miſerere mei domine quoniam
infirmus ſum ſana me
domine, quoniã cõturbata ſunt
oſſa mea. Et anima mea
turbata eſt valde, ſed tu
domine vſquequo.
Conuertere domine & eripe
animam meam, ſaluum me fac
pp miſicordiã tuã. Q m̃ nõ eſt
ĩ morte q mẽor ſit tui in ĩferno
aũt qs confitebiť tibi. Laboraui
ĩ gemitu meo, lauabo p ſingulas
noctes lectũ m̃ũ, lachrymis m̃is
ſtratũ meũ rigabo. Turbatus ẽ
a furore oculus meus, ĩueteraui
int oẽs inimicos m̃os. Diſcedite
a me oẽs q opamini iniquitatẽ
quoniã exaudiuit dñs vocem
fletus mei. Exaudiuit dominus
depcationẽ meã, dñs oſonẽ meã
ſuſcepit. Erubeſcãt & ɔturbenť
vehem̃t oẽs inimici m̃i, ɔuertãť
& erubeſcant valde velociter.

VII. In finem pſalmus
Dauid quem cantauit
domino pro verbis
Chuſi filii gemini.
Domine Deus meus in te
ſperaui ſaluũ me fac, (bera me.
ex oĩbus pſequẽtibus me & li(
Nequando rapiat vt leo
aĩam meã, dũ non eſt q redimat
neq̃ q ſaluũ faciat. Dñe Deɔ m̃ɔ
ſi feci iſtud,
ſi eſt iniquitas
in manibus meis, Si reddidi
retribuẽtibɔ mihi mala, decidã
merito ab inimi. m̃is ĩanis. Per(
inimicɔ aĩã m̃ã & ɔphẽdat (ſeq̃ť
& conculcet in terra vitã meã,
& gl'iã meã in puluerẽ deducat.

Ἐλέησόν με κύριε ὅτι
ἀσθενής εἰμι, ἴασαί με
κύριε ὅτι ἐταράχθη τὰ
ὀστᾶ μου. Καὶ ἡ ψυχή μου
ἐταράχθη σφόδρα, καὶ σὺ
κύριε ἕως πότε,
ἐπίστρεψον κύριε ῥῦσαι
τὴν ψυχήν μου. Σῶσόν με (ᾅδῃ
ἕνεκεν τοῦ ἐλέους σου, ὅτι οὐκ ἔστιν (τῷ
ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου, ἐν δὲ (
τίς ἐξομολογήσεταί σοι. Ἐκοπίασα
ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω καθ' ἑκάστην
νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου
τὴν στρωμνήν μου βρέξω. Ἐταράχθη
ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου, ἐπαλαιώθη
ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. Ἀπόστητε
ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν
ὅτι εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς
τοῦ κλαυθμοῦ μου. Ἤκουσε κύριος
τῆς δεήσεώς μου, κύριος τὴν προσευχήν μου
προσεδέξατο. Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχ(
πάντες οἱ ἐχθροί μου, ἀποστραφείησαν (θείη
καὶ καταισχυνθείησαν σφόδρα διὰ ταχ(

ζ΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ
ὃν ᾖσε τῷ
κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων
Χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενεί.
Κύριε ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ
ἤλπισα σῶσόν με (σαί
ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με καὶ ῥῦ(
Μήποτε ἁρπάσῃ ὡς λέων
τὴν ψυχήν μου, μὴ ὄντος λυτρουμ(
μηδὲ σῴζοντος. Κύριε ὁ θεός μου
εἰ ἐποίησα τοῦτο,
εἰ ἔστιν ἀδικία
ἐν χερσί μου. Εἰ ἀνταπέδωκα (σι
τοῖς ἀνταποδιδοῦσί μοι κακά, ἀπο(
ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. Καταδι(
ἄρα ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου καὶ καταλ(
καὶ καταπατήσαι εἰς γῆν τὴν ζωήν (
καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκηνώ(

Infirmus
conturbata
Convertere
pro
in sepulchro
rigabo
lachrimis meis
rigabo lectum
meum
a furore turbatus
obscuratus est
oculus meus (
erubescant, et
turbabuntur valde
inimici mei; convertentur
Erubescent
qui me liberet
Deus meus
malum reddidi
qui in pace mecum
erat, et inimicum
meum absque caussa
tenebre liberavi
persequatur inimicus
animam meam, et
comprehendat eum

Miſerere mei DEVS quoniam
debilis ego ſum, ſana me
DEVS quoniam obſtupuerunt
oſſa mea. Et anima mea
ſtupefacta eſt nimis, & tu
DEVS, vſquequo das dilationē mihi.
Reuertere DEVS libera
animam meam, redime me
propter mundiciā tuam. Quoniā non
eſt in morte memoria tui, in inferno
autem quis laudabit te. Laſſatus ſum
ſuſpirio meo, loquar ī dolore meo, tota
nocte ſup lectum meū, lachrymis meis
cubile meum diſſipabo. Caligabat
pre dolore oculus meus, cōſumebatur
ī oībus moleſtatiōibus meis. Recedite
a me omnes operarii falſitatis,
quoniā accepit DEVS vocem (DEI
ploratus mei. Exaudita eſt ī cōſpectu(
petitio mea, DEVS orationem meam
accepit. Interturbabunt & cōfundent
nimis omnes patroni odii mei,
reuertentur & confundent in puncto.

VII. Interp̄tatio cōfeſſionis Dauidis,
qua laudem cecinit corā DEO, dixitq;
canticum pro interitu Saul,
filii Chis de tribu Beniamin.

DEVS Deus meus, in verbo tuo
ſperaui, redime me
ab oībus pſequētibus me, & libera me.
Ne forte diripiat ſicut leo
animā meā, diſcindat & non ſit qui
eruat. DEVS Deus meus,
ſi feci canticum iſtud
in concupiſcentia mala, ſi eſt
obliquū in manibus meis. Si reddidi
patrono pacis mee malum, & ſtrinxi
eū q me angebat fruſtra. Perſequatur
p̄ſonus odii, aīam meā & apprehendat
& premat ad terram vitam meam,
& gloriam meam in puluere ponat

qui arboribus plenus eſt, fecerunt ſui notitiam, & acceperunt intellectum ab eo, & uiciſſim cum eorum domino ſe cognouerunt, facies cum facie, & oculus cum oculo, & huius rei gratia meruerunt premiū in futuro mūdo, & hoc eſt quod ſcriptum eſt, & cognoſces hodie reuerſus ad cor tuum, quod cui dat eſſe ipſe eſt Deus in celis deſuper, & q̄ in terra deorſum non ſit preter eum.

A. Sumpta metaphora a ſolis calore quo liquefiunt & diſſoluuntur concreta.

B. Carie atritus aut tinea corroſus עש enim tineam ſignificat a qua uoce deducitur uerbum עששה quod ſonat tineauit, pro quo auribus cōſulētes uertimus tinea corroſus eſt.

	סֶלָה׃ קוּמָה יְהוָה	ī ſempiternū. Surge DEVS	Exurge domine	Ἀνάστηθι κύριε
Et irascere propter	בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת	ī furoꝛ̄ tuo eleuaꝛ̄ ī irā (mihi	in ira tua, & exaltare in finibus	ἐν ὀργῇ σου, ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρασι
Indignationem uel malitiam	צוֹרְרָי וְעוּרָה אֵלַי	moleſtātiū me & euigilaꝛ̄ fac(	inimi. meoꝝ. Et exurge dñe deꝰ	τῶν ἐχθρῶν σου. Καὶ ἐξεγέρθητι κε ὁ
molestantium me	מִשְׁפָּט צִוִּיתָ׃ וַעֲדַת	iudiciū ꝙ mādaſti. Et cōgre(	meus ī p̄cepto ꝙ mādaſti, & ſy(	μου ἐν προστάγματι ᾧ ἐνετείλω, καὶ συν
Et excita In me	לְאֻמִּים תְּסוֹבְבֶךָּ	populoꝝ circūdet te, (gatio	pp̄loꝝ circūdabit te. (nagoga	λαῶν κυκλώσει σε. (γα
Iudicium, quod mandasti	וְעָלֶיהָ לַמָּרוֹם	& pro ea in altum	Et propter hanc in altum	Καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος
propter eam In	שׁוּבָה׃ יְהוָה יָדִין	reuertere. DEVS iudicabit	regredere, dominus iudicat	ἐπίστρεψον, κύριος κρινεῖ
altitudinem	עַמִּים שָׁפְטֵנִי יְהוָה	populos, iudica me DEVS	populos. Iudica me domine	λαούς. Κρῖνόν μοι κύριε (κίαν μου ἐπ' ἐμ
	כְּצִדְקִי וּכְתֻמִּי עָלָי׃	ſm iuſtiti. meā & ſm pſc. mā(	ſm iuſtitiā mā, & ſm īnocētiā(	κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν ἀκ
Innocentiam	יִגְמָר־נָא רַע	Cōpleaꝛ̄ obſecro malū (ſr̄ me	Cōſumeꝛ̄ neqtia (meā ſup me.	Συντελεσθήτω δὴ πονηρία
absumat obsecro	רְשָׁעִים וּתְכוֹנֵן	impiorum & confirmetur	peccatorum, & diriges	ἁμαρτωλῶν, καὶ κατευθυνεῖς
malum Impios	צַדִּיק וּבֹחֵן לִבּוֹת	iuſtus, probator cordium	iuſtum, ſcrutans corda	δίκαιον, ἐτάζων καρδίας
	וּכְלָיוֹת אֱלֹהִים צַדִּיק׃	& renum, Deus iuſtus.	& renes Deus. Iuſtum	καὶ νεφροὺς ὁ θεὸς δικαίως.
	מָגִנִּי עַל־אֱלֹהִים	Clypeus meus in Deo,	adiutorium meum a domino,	Ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ
	מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי־לֵב׃	qui ſaluat rectos corde.	qui ſaluos facit rectos corde.	τοῦ σώζοντος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. (ἡμέρ
	אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צַדִּיק	Deus iudicans iuſtū (bus.	Deꝰ iudex iuſtus (ſingulos dies.	Ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος (ἐπάγ) καθ' ἑκά
	וְאֵל זֹעֵם בְּכָל־יוֹם׃	& Deus iraſcēs in oībus die(	fortis & patiēs, nū qd iraſceꝛ̄ p(	καὶ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος, καὶ μὴ ὀργὴ
Si non conuertatur me	אִם־לֹא יָשׁוּב חַרְבּוֹ	Profecto ñ ꝯūteꝛ̄, gladiū ſuū	Niſi cōuerſi fueritis gladiū ſuū	Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐ
	יִלְטוֹשׁ קַשְׁתּוֹ דָרַךְ	poliet, arcum ſuum tetendit,	vibrauit, arcum ſuum tetendit	στιλβώσει τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε
	וַיְכוֹנְנֶהָ׃ וְלוֹ הֵכִין	& parauit illū. Et illi parauit	& parauit illū. Et in eo parauit	καὶ ἡτοίμασεν αὐτό. Καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμ
	כְּלֵי־מָוֶת חִצָּיו	vaſa mortis, ſagittas ſuas	vaſa mortis, ſagittas ſuas	σκεύη θανάτου, τὰ βέλη αὐτοῦ
praeparauit	לְדֹלְקִים יִפְעָל׃ הִנֵּה	pſecutoribus opatus ē. Ecce	ardentibus effecit. Ecce	τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο. Ἰδοὺ
concepit	יְחַבֶּל־אָוֶן וְהָרָה	parturit iniqtatē, concepto	parturit iniuſtitiam, concepit	ὠδίνησεν ἀδικίαν, συνέλαβε
	עָמָל וְיָלַד שָׁקֶר׃	dolore & peperit mēdaciū.	dolorem & peperit iniquitatē.	πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν.
	בּוֹר כָּרָה וַיַּחְפְּרֵהוּ	Lacum aperuit & effodit eū,	Lacum aperuit & effodit eum,	Λάκκον ὤρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν
	וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יִפְעָל׃	& icidet ī foueā q̄ opatus eſt.	& incidit in foueam quā fecit.	καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσα
opus eius In	יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ	Reuerteꝛ̄ prauitas. e. ī ca. eiꝰ	Cōuerteꝛ̄ dolor eiꝰ ī caput eiꝰ,	Ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐ
caput suum	וְעַל־קָדְקֳדוֹ חֲמָסוֹ	& ſup verticē eiꝰ iniqtas eiꝰ	& in verticē ipſius iniqtas eius	καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτ
	יֵרֵד׃ אוֹדֶה יְהוָה	deſcēdet. Confitebor DEO	deſcendet. Confitebor domino	καταβήσεται. Ἐξομολογήσομαι τῷ κυ
	כְּצִדְקוֹ וַאֲזַמְּרָה	ſm iuſtitiam eius, & cantabo	ſm iuſtitiam eius, & pſallam	κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ψα
	שֵׁם־יְהוָה עֶלְיוֹן׃	nomini DEI altiſſimi.	nomini domini altiſſimi.	τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.
	ח לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית	VIII. Ad victoriā cithara	VIII. In finē pro torcularibus.	η. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν λην
	מִזְמוֹר לְדָוִד	hagitina. Pſalmus Dauidis.	Pſalmus Dauid.	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
Deus	יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־	DEVS dominator noſter, q̄	Domine dominus noſter, q̄	Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν ὡς
excellens	אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־	magnificū eſt nomē tuū ī v(	admirabile eſt nomen tuū ī v(	θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ
q in gloriam tuam	הָאָרֶץ אֲשֶׁר־תְּנָה	terra, qui das (niuerſa	terra. Q̃m eleuata eſt (niuerſa	τῇ γῇ. Ὅτι ἐπήρθη
supra coelos	הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמָיִם׃	decorem tuum ſuper celos.	magnificentia tua, ſuper celos.	ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρ
eleuas	מִפִּי עוֹלְלִים וְיֹנְקִים	Ex ore infantiū & lactentiū	Ex ore infantiū & lactentium	Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
fortitudinem fundasti	יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן	perfeciſti laudem, propter	perfeciſti laudem propter	κατηρτίσω αἶνον. Ἕνεκα
aduersus	צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית	moleſtatores tuos, vt tollaꝛ̄	inimicos tuos, vt deſtruas	τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι
inimicos tuos	אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃	inimicus & vltor.	inimicum & vltorem.	ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν.

לעלמין: קום יי	In perpetuum. Surge DEVS
בתוקפך אתגרי ברגזא	in fortitudine tua, irrue in fremitu,
על מעיקי וסרהיב לי	ſr moleſtatores meos, & accelera mihi
דינא דפקידתא: וכנישת	iudiciũ quod mandaſti. Et cõgregatio
אומיא יחזרונך	gentium circundabit te,
ואמטולתא לבית שכינתך	& vmbra tua ad domũ diuinitatis tue
תוב: מימרא דיי ידין	reuertatur. Verbum DEI iudicabit
עממיא דון יתי יי	populos, iudica me DEVS
כזכותי וכשלמותי פרע לי	ſm meritũ meũ, & ſm pfectionẽ meã pſolue mihi.
ישתיצי כען בישתא	Deſtruatur nũc malitia
דרשיעי וישתכללון	impiorum, & confirmentur
צדיק ובחן לביא	iuſti, ſcrutatur uero corda
וכוליין אלהא זכאה:	& renes DEVS iuſtus.
תריסי על יי	Clypeus meus in DEO,
פריק תריצי לבא	qui redimit rectos corde.
אלהא דיינא זכאה ובתוקפיה	DEVS iudex iuſtus, & in fortitudine
רגיז על רשיעי כל יומא:	iraſcitur aduerſus impios tota die.
אין לא תאיבין לדחלתיה	Si non reuertãtur ad timorem eius,
סיפיה שנין וקשתיה מתיחא	gladium ſuũ acuit, arcum ſuũ tendit
וסדרה: ומטולתיה תקין	& dirigit, & ipſi parauit
זיני מותא גירוהי	arma mortis, ſagittas ſuas,
לרדפי צדיקיא יעביד הא	perſecutoribus iuſtorũ operabiť. Ecce
יצטער לשקרא ויעדי	laborabit in vanum & concipiet
עמלא ויוליד שיקרא	prauitatem, & pariet mendacium.
שוחא כרה ועמקיה	Foueam effodit & ſepulchrum ſuum,
ונפל בשחתא דעבד:	& cadet in foueam quam fecit.
יתוב עמליה ברישיה	Reuerteť prauitas eius in caput eius,
ועל מוקדיה אונסיה	& ſuper verticem eius iniquitas eius
ייחות: אשבח יי	deſcendet. Laudabo DEVM
כצדקותיה ואשבחה	ſecundum iuſtitiam eius,
שום אלהא עילאה:	& laudabo nomen DEI altiſſimi,
לשבחא על כינרא דאיתי	VIII. In laudem cithara allata
מן גת תושבחתא לדוד:	ab vrbe Gat, Laudatoria. Dauidis.
יי אלהא רבוננא כמא	DEVS deus preceptor noſter, quam
תקיף ומשבח שמך בכל	forte & laudabile eſt nomẽ tuũ ĩ vniũſa
ארעא דיהבתא	terra, qui conſtituiſti
שבחותך עיל מן שמיא:	laudem tuã altiſſimam pluſquã celos.
מפום עולימיא וינקיא	Ex ore infantium & lactentium
אישתא עושמן בגלל	fundaſti fortitudinem, propter
מעיקך לבטלא	aduerſarios tuos, vt deſtruas
בעיל דבבא וזומא:	patrem odii & minacem.

כי אראה שמיך מעשי	Videbo enĩ celos tuos, opa	Q m̃ videbo celos tuos opera	Ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς ἔργα
אצבעתיך ירח	digitorum tuorum lunam	digitorum tuorum, lunam	τῶν δακτύλων σου, σελήνην
וכוכבים אשר	& ſtellas que	& ſtellas que	καὶ ἀστέρας ἃ
כוננתה מה אנוש	cõpoſuiſti. Quid eſt homo,	tu fundaſti. Quid eſt homo	σὺ ἐθεμελίωσας. Τί ἐστιν ἄνθρωπος
כי תזכרנו ובן	qm̃ recordaberis eiꝰ, vl̃ filiꝰ	ꝙ memor es eius, aut filius	ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς
אדם כי תפקדנו:	hoĩs quoniã viſitabis eum,	hominis quoniam viſitas eum.	ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν.
ותחסרהו מעט	Minuiſti eum parum	Minuiſti eum paulo minus	Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι
מאלהים וכבוד	a DEO, gloria	ab angelis, gloria .A.	παρ' ἀγγέλους, δόξῃ
והדר תעטרהו:	& decore coronabis eum.	& honore coronaſti eum	καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν,
תמשילהו במעשי	Dabis ei poteſtatem, ĩ opere	& conſtituiſti eum ſuper opera	καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα
ידיך כל שתה תחת	mãuũ tuaꝝ, cũcta poſuiſti ſb	manuũ tuaꝝ. Oĩa ſubieciſti ſub	τῶν χειρῶν σου, Πάντα ὑπέταξας ὑπο-
רגליו: צנה ואלפים	pedibꝰ eius. Oues & armẽta	pedibus eius oues & boues	κάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πρόβατα καὶ βόας
כלם וגם בהמות	omnia, inſuper & animalia	vniuerſas, inſuper & pecora	ἁπάσας, ἔτι δὲ τὰ κτήνη
שדי: צפור שמים	agri. Auis celorum,	campi. Volucres celi	τοῦ πεδίου. Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
ודגי הים עבר	& piſces maris, qui trãſeunt	& piſces maris, qui perambulãt	καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τὰ διαπο-
ארחות ימים: יהוה	ſemitas ponti. DEVS	ſemitas maris. Domine	ρευόμενα τρίβους θαλασσῶν. Κε ὁ κς [illegible]
אדנינו מה אדיר	dñator noſter, q̃ magnificũ	dominus noſter, q̃ admirabile	ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν
שמך בכל הארץ:	ẽ nom̃ tuũ ĩ vniuerſa terra.	eſt nomẽ tuũ in vniuerſa terra.	ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

Pauli ad Hebreos hebraico ſermone ſcriptam, uertit in grecum. utebatur enim uocabulo Paulus quo & Dauid, & a DEO dicebat
Quomodo enim ab angelis diceret: cum hunc locum ubiqꝫ intelligat de Chriſto, & de eo ad Hebreos dicat: ſedet ad dexteram maieſta
tis eius in excelſis, tanto melior angelis effectus, quanto pre illis differentius nomen hereditauit. & cum introducit primogenitum in or
bem terre dicit: & adorent eum omnes angeli DEI. quomodo igitur legendum eſt minuiſti eum paulominus ab angelis? Sed quia cum
in forma DEI eſſet, non rapinam arbitratus eſt ſe eſſe equalem DEO, exinaniuit ſemetipſum formam ſerui accipiens, idcirco recte d
citur minoratus paulominus a DEO. Preterea ad epheſios de patre & eo locutus. conſtituens inquit ad dexteram ſuam in celeſtibu
ſuper omnem principatum & poteſtatem & uirtutem & dominationem. quomodo igitur minoratus iure ſcribetur ab angelis, qui con
ſtitutus eſt ſuper omnem principatum & poteſtatem & uirtutem & dominationem. ſunt enim principatus, poteſtates & uirtutes an
gelis ſuperiores. Adde quod adiungit & ſuper omne nomen quod nominatur non ſolum in hoc ſeculo, ſed etiam in futuro. ne creda
eum minorem thronis, cherubim aut ſeraphim. Ceterum Ioannes de Chriſto loquens, qui de ſurſum uenit, ſuper omnes eſt. & pate
diligit filium, & omnia dedit in manus eius, qua igitur ratione qui ſuper omnes eſt, & cui pater dedit omnia, minor aſſeretur angelis
Ad hec. Si Paulus in epiſtola ad hebreos ſcripſit, minuiſti eum paulominus ab angelis, qui fit ut dicat omnia ſubieciſti ſub pedibu
eius. in eo enim ꝙ omnia ei ſubiecit, nihil dimiſit non ſubiectum ei. Et ad Corinthios, omnia ei ſubiecit ſub pedibus eius. cum autem
dicit omnia ſubiecta ſunt ei, proculdubio preter eum qui ſubiecit ei omnia. Vides igitur non uelle eum minoratum paululum ab angeli
(alioqui ruit eius argumentatio) ſed ubiqꝫ legendum eſſe a DEO. quid enim abſonum, ei qui paulominus a DEO minoratus eſt, ſub
iecta eſſe omnia, preter eum qui ſubiecit ei omnia, ideſt patrem & diuinitatem ipſam, & qua paulominus minutus eſt ab eo qui ſubiec
ei omnia illi ſubiectum eſſe. uides etiam quomodo non paſſibiliter, non carnaliter diuinus Paulus intelligit oues & boues, & quod ſe
quitur, ſed uiuifice & intellectualiter, ut par rationabileqꝫ eſt, pro celeſtibus, terreſtribus & infernis. alioqui non colligat ex hac proph
tia, omnia ei ſubiecta eſſe, preter eum qui ſubiecit ei omnia. At dicet forſitan quiſpiam contentioſus, minutus eſt paulominus ab ange
lis ſecundum humanitatem. Verum illum noſſe oportuit, filium hominis hypoſtaſeos & perſone nomen eſſe, non nature. ſic apud Mat
theum dominus de ſe, dominus enim eſt filius hominis etiam ſabbati. Et in Marco. ut autem ſciatis quia filius hominis habet poteſta
tem in terra dimittendi peccata ait paralytico, tibi dico ſurge. tolle grabatum tuum, & uade in domum tuam. & ſtatim ſurrexit ille, &
ſublato grabato abiit inde coram oĩbus. Et in Luca. Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nube cum poteſtate magna & ma
ieſtate. Et in Ioanne de ſe dicit ad Nicodemum. nemo aſcendit in celum, niſi qui deſcendit de celo filius hominis qui eſt in celo. ſi ergo
puram naturam dicit non hypoſtaſin. quomodo dicit filius hominis qui eſt in celo, cum ſecundum humanitatem & in terra eſſet, & k

ט למנצח על מות	IX .Ad victoriã. almut. i.	IX. In finem	θ. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ
לבן מזמור	inſtrumẽto muſices, filio.	pro occultis filii.	τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ,
לדוד:	Pſalmus, Dauidis.	Pſalmus Dauid.	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
אודה יהוה בכל	Cõfitebor DEO in toto .B.	Confitebor tibi domine in toto	Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ
לבי אספרה כל	corde meo, narrabo omnia	corde meo, narrabo omnia	καρδίᾳ μου, διηγήσομαι πάντα
נפלאותיך: אשמחה	mirabilia tua. Lętabor	mirabilia tua. Letabor	τὰ θαυμάσιά σου. Εὐφρανθήσομαι
ואעלצה בך אזמרה	& gaudebo in te, canam	& exultabo in te pſallam	καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐν σοί, ψαλῶ
שמך עליון: בשוב	noĩ tuo altiſſime. Cũ cõuerſi	noĩ tuo altiſſime. In cõuertẽdo	τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε. Ἐν τῷ ἀποστραφῆναι

لاني رايت السموات	מְטוּל דְּאִחְמֵי שְׁמַיָּא	Quoniam ſuſpicio celos tuos,
صنع	עוֹבָדֵי אֶצְבְּעָתָךְ סִיהֲרָא	opera digitorum tuorum, lunam
والنجوم	וְכוֹכְבַיָּא דְּאַתְּ תַּקֶּנְתָּא	& ſtellas que tu concinnaſti.
من هو الانسان	מָא בַר־אֱנָשׁ	Quid eſt filius hominis
ذكرته وابن	אֲרוּם תִּידְכַּר עוֹבָדוֹי וּבַר־	q̄m recordaris opationū eius, & filius
الانسان	אֱנָשׁ אֲרוּם תַּסְעַר עֲלוֹי	hominis quoniam viſitas eum.
نقصته	וַחֲסַרְתֵּיהּ זְעֵיר קְלִיל	Minuiſti autem eum minimo
من الملايكة	מִן מַלְאֲכַיָּא וִיקָרָא	ab angelis, gloria
والوقار	וְשִׁבְהוֹרָא תִּכְלְלִינֵיהּ	& ſplendore coronaſti eum.
وعلى اعمال	אַשְׁלַטְתֵּיהּ בְּעוֹבָדֵי	Dediſti ei poteſtatem in operibus
	אִידָךְ כּוּלָּא שַׁוִּיתָא תְּחוֹת־	manuum tuarum, omnia poſuiſti ſub
قدميه جميع	רִיגְלוֹי׃ עָאן וְתוֹרֵי	pedibus eius, Oues & tauros
والبقر	כּוּלְהוֹן וְאוּף בְּעִירֵי	omnes, & inſuper beſtias
الشهل وطير	חֵיקְלָא׃ צִיפַּר שְׁמַיָּא	agri. Aues celi
البحر وسمك	וְנוּנֵי יַמָּא וְלִוְיָתָן דְּנָגֵיחַ	& piſces maris, & leuiatam tranſiens
البحار ايها	אִיסְרְטֵי יַמַּיָּא יְיָ	vias maris DEVS
ربنا	אֱלָהָא רִבּוֹנָנָא כְּמָא תַּקִּיף	deus preceptor noſter, quam forte
اسمك في الارض	וּמְשַׁבַּח שְׁמָךְ בְּכוּלָּא אַרְעָא	& laudabile ē nom̄ tuū ī vniūſa terra.

.A. Minuiſti eū paulominus ab āgelis. Lapſus eſt hoc loco quantū ego ſentio chaldeus interpres ſup uerbo אלהים ELOHIM Quod uertendū fuerit DEO uti Hieronymus uertit & ipſe inſuper. Quod perperā an recte factum ſit manifeſtum fiet legenti quā ſubiicimus Fabri noſtri de re hac diſputationē. Hieronymus ex hebreo minues eū paulominus a DEO, i ceteris tralationibus habetur ab angelis, in hebraica autē queadmodū & Dauid ſcripſit a deo, hic recte illic perperā. ſed ſeptuaginta duo interpretes dicētes ab angelis, ueriti ſunt dicere a deo ne plus homini q̄ par eſt tribuerēt, no intelligentes hunc locū nō intelligi debere de ſimplici hoie, ſʒ de DEO hoie. ſimili errore lapſus eſt qui epiſtolam

…retur in terra, & nondum conſcendiſſet in celum. Et cum ſe nominat filium hominis, nos illuminat ad intelligendas ſcripturas & …ophetias, filium hominis continentes nō de puro homine, ſed de ſe intelligi debere. Certum eſt igitur filium hominis de perſona in…gi debere & nullo pacto quadrare poſſe quod dicitur, minuiſti eum paulominus ab angelis. Sed & de natura uide, ne etiam id, pau…minus ab angelis non congruat. legimus enim in Apocalypſi. dignus eſt qui occiſus eſt accipere uirtutem, & diuinitatem, & ſapien…a, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. & omnem creaturam que in celo eſt, & ſuper terrā, & ſub terra, & que …t in mari, & que in eo, omnes audiui dicentes. ſedenti in throno & agno, benedictio, & honor, & gloria, & poteſtas in ſecula ſeculorū. …d enim per ſedentem in throno niſi diuinitas, & per agnum niſi humanitas deſignatur, cui nihilominus omnis creatura in celo, in …a, & mari dat benedictionem, honorem, gloriam & poteſtatem. qui fit igitur, ut aliter q̄ ſpiritus ſanctus per prophetam locutus eſt, …mus minuiſti eum paulominus ab angelis, qui adoratur ab omnibus angelis, & non potius dicamus ut ueritas habet, minuiſti eum …lominus a DEO. At forte rurſum inſurges: ubi habemus angelis hebraice ELOHIM habetur, quod nomen DEI plurale eſt. …e diis potius q̄ deo erit dicendum. Noſſe etiam oportet conſuetudinem eſſe tranſlatorum ſiue unice ſiue pluratiue nomen dei pona… per ſingularem numerum transferre. ut pſalmi. xliiii. uerſu. ix. propterea unxit te deus ubi deus ELOHIM. pſalmi. l. uerſu. xi. …mundum crea in me deus. pſalmi. lxvi. uerſu, vi. poſt benedicat nos continuo duobus in locis ſubiungitur ELOHIM. & pſalmus …. deus iudicium tuum regi da, ab illo uocabulo incipit. uides igitur quomodo ELOHIM ſingulariter transferunt non pluraliter. …myſterium continet ea uocis pluralitas, non diuinitatis ſed diuinarum hypoſtaſeon pluralitatem inſinuans. Quo quidem ſacramen… …hil fuerit ab orthodoxe fidei integritate alienum, ſi hoc in loco exinanitus paulominus a pluribus, patre ſcilicet & ſpiritu ſancto …s deſignetur. quorum neuter carnem aſſumpſit: ſed ſolus filius. unde inſani heretici Noetiani & Sabelliani & qui patrem filium & …itum ſanctum in unam hypoſtaſin confundunt & eque patrem & ſpiritum ſanctum ut filium natū & paſſum uolunt, redarguuntur …orū retunditur inſania. Nā alioqui & pater & ſpiritus imminuti eſſent formā ſerui accipientes, aut filius nō eſſet parūper imminu… …ab eis. quid igitur uetabit quo minus legere audeamus minuiſti eum paulominus a deo, ut & ueritas habet & ſpiritus ſanctus per …phetā intonuit. Quare uos per IHESVM & hoc dulce & benedictū nomen oro, ut a modo in eccleſiis & cōgregationibus ſanctorū …latis ſapienter, minuiſti eū paulominus a deo gloria & honore coronaſti eū & conſtituiſti eū ſuper opera manuum tuarum. mendas …cū eluite, & ad incudē locū beatiſſimi Pauli ad hebreos reuocate legentes minuiſti eū paulominus a deo. & paulopoſt. & eū autem …modico a Deo minoratus eſt uidemus IHESVM propter paſſionem mortis gloria & honore coronatum. audete nihil uereamini, …ſtat uetus error. ei uero qui largitus eſt intelligentiam, omnis honor & gloria per immenſa ſecula. amen.

	לְשַׁבָּחָא עַל מִיתוּתָא דְּגַבְרָא	IX. In laudem, pro morte viri,
	דִּנְפַק פּוּלְמִירְכָא מִבֵּינֵי	qui egreſſus eſt princeps de medio
المزمور	מַשִּׁרְיָתָא תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד	exercituum. Laudatoria, Dauidis.
يا الله من اشكرك	אֲשַׁבַּח קֳדָם יְיָ בְּכָל	Laudabo coram DEO in toto
واقص قلبي	לִבִּי אֶשְׁתָּעֵי כּוּלְהוֹן	corde meo, narrabo omnia
عجايبك	פְּרִישָׁתָךְ וְאֶחְדֵי	mirabilia tua. Gaudebo
وارتل واشرك	וְאֶבוּעַ בָּךְ אֲשַׁבַּח	& letabor in te laudabo
العلي	שְׁמָךְ עִילָּאָה כַּד תָּיְבוּ	nomē tuū altiſſimū, Quādo reuerteſ

.B. Confitebor Deū in toto corde meo. Libro midras tehilim .i. ביצר הטוב וביצר הרע cū שלא יהא לבי נקף concupiſcentia bona, & cum concupiſcētia mala, adeo quod nō ſit in corde meo diuiſio.

אוֹיְבַי אָחוֹר יִכָּשְׁלוּ
וְיֹאבְדוּ מִפָּנֶיךָ א א
כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי
וְדִינִי יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא
שׁוֹפֵט צֶדֶק׃ גָּעַרְתָּ
גוֹיִם אִבַּדְתָּ
רָשָׁע שְׁמָם
מָחִיתָ לְעוֹלָם וָעֶד׃
הָאוֹיֵב
תַּמּוּ חֳרָבוֹת
לָנֶצַח וְעָרִים נָתַשְׁתָּ
אָבַד זִכְרָם הֵמָּה׃
וַיהוָה לְעוֹלָם
יֵשֵׁב
כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ
וְהוּא יִשְׁפֹּט־תֵּבֵל
בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים
בְּמֵישָׁרִים וִיהִי
יְהוָה מִשְׂגָּב לַדָּךְ
מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה
וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי
שְׁמֶךָ כִּי לֹא־עָזַבְתָּ
דֹּרְשֶׁיךָ יְהוָה זַמְּרוּ
לַיהוָה יֹשֵׁב צִיּוֹן
הַגִּידוּ בָעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו׃ כִּי־דֹרֵשׁ
דָּמִים אוֹתָם
זָכָר לֹא־שָׁכַח צַעֲקַת
עֲנָוִים׃ חָנְנֵנִי
יְהוָה רְאֵה עָנְיִי
מִשֹּׂנְאָי מְרוֹמְמִי
מִשַּׁעֲרֵי מָוֶת לְמַעַן
אֲסַפְּרָה כָּל־תְּהִלָּתֶיךָ
בְּשַׁעֲרֵי בַת־צִיּוֹן
אָגִילָה בִּישׁוּעָתֶךָ׃
טָבְעוּ גוֹיִם בְּשַׁחַת
עָשׂוּ בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ
נִלְכְּדָה רַגְלָם נוֹדַע
יְהוָה מִשְׁפָּט עָשָׂה
בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ
רָשָׁע הִגָּיוֹן סֶלָה

fuerit inimici mei ĩtrorſũ,(
&pierit a facie tua. (corrue
Feciſti.n.iudiciũ meũ,(rint
& cãm meã,ſediſti ſup ſoliũ
iudex iuſtitie.Increpuiſti
gentes, perdidiſti
impium ,nomen eorum
deleſti ĩ ſclm & ĩ ſempitnũ.
Inimice,
cõplete ſũt deſtructiões tuę
ĩſẽpitnũ,& ciuitates ſubũti(
piit mẽoria eoꝝ cũ ipſis.(ſti,
DEVS autẽ in ſempiternũ
ſedebit, (ſuum.
ſtabiliuit ad iudicãdũ ſoliũ(
Et ipſe iudicabit orbem
in iuſtitia iudicabit populos
in equitatibus. Et erit
DEVS robur pauperis,
robur opportunũ ĩ ãguſtia.
Et cõfidẽt ĩ te cognoſcẽtes
nomẽ tuũ,qm̃ nõ dereliqſti
querẽtes te DEVS.Cãtate
DEO habitatori cion,
annunciate in populis
opationes eius.Q̃m ingrẽs
ſanguinem eorum (moris
recordatus ẽ,ñ ẽ oblitꝰ cla(
pauperum.Miſerere mei
DEVS uide affictionẽ meã
ex oſoribus meis,exaltator(
de portis mortis. ppea(meꝰ
narrabo omẽs laudes tuas,
in portis filie cion,
exultabo in ſalutari tuo.
Demerſę ſũt gẽtes,ĩ ĩteritu
quẽ fecerũt , in rete iſtud ꝙ
abſcõdeẽt,captꝰ ẽ pes eoꝝ.
Agnitꝰ ẽ Deꝰ iudiciũ faciẽſ
ĩ ope palmarũ ſuaꝝ corruit
Impius ſonitu ſempiterno.

inimicũ meũ ĩtrorſũ ĩfirmabũt
& peribunt a facie tua.
Quoniã feciſti iudiciũ meum
& cãm meã,ſediſti ſup thronũ
qui iudicas iuſtitiã . Increpaſti
gentes & periit
impius,nomen eorum
deleſti in eternũ:& in ſclm ſcl'i.
Inimici
defecerunt framee (xiſti.
in finẽ,& ciuitates eoꝝ deſtru(
Periit memoria eoꝝ cũ ſonitu,
& dominus in eternum
permanet.
Parauit in iudicio thronũ ſuũ,
& ipſe iudicabit orbem terre
in equitate , iudicabit populos
in iuſtitia.Et factus eſt
dominus refugium pauperi,
adiutor ĩ opportũitatibꝰ ĩ tri(
Et ſpẽt ĩ te q nouẽt (bulatõe.
nomẽ tuũ,quoniã nõ dereliqſti
querentes te domine . Pſallite
domino qui habitat in ſion,
annunciate inter gentes
ſtudia eius.Quoniã requirens
ſãguinẽ eoꝝ recordatus ẽ,nõ ẽ
oblitꝰ clãorẽ paupꝝ.Miſerẽ mei
domine , vide humilitatẽ meã
de inimicis meis.Qui exaltas(
de portis mortis,vt (me
annunciẽ oẽs laudationes tuas
in portis filie ſion.
Exultabo in ſalutari tuo,
infixe ſunt
gentes in interitu (ſcõderũt
quẽ feceẽt.In laqo iſto quẽ ab(
cõphẽſus ẽ pes eoꝝ.Cognoſceẽ
dominus iudicia faciens,
in operibus manuum ſuarum
comprehenſus eſt peccator.

τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι
καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου
Ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου
καὶ τὴν δίκην μου, ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου
ὁ κρίνων δικαιοσύνην. Ἐπετίμησας
ἔθνεσι καὶ ἀπώλετο
ὁ ἀσεβής, τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα (
τοῦ ἐχθροῦ (τοῦ αἰῶνο(ς)
ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι
εἰς τέλος, καὶ πόλεις καθεῖλες.
Ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ μετ' ἤχο(υ)
καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα
μένει.
Ἡτοίμασας ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ
καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην
ἐν δικαιοσύνῃ, κρινεῖ λαοὺς
ἐν εὐθύτητι, καὶ ἐγένετο
κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι,
βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει.
καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ σοὶ οἱ γινώσκοντ(ες)
τὸ ὄνομά σου, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες
τοὺς ἐκζητοῦντάς σε κύριε. Ψάλατε
τῷ κυρίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν Σιών,
ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι
τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. Ὅτι ὁ ἐκζη(τῶν)
τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη, οὐκ ἐπελάθετο
τῶν πενήτων. Ἐλέησόν με (τῆς κραυ(γῆς)
κύριε ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου
ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου. Ὁ ὑψῶν με
ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου, ὅπως
ἂν ἐξαγγείλω πάσας τὰς αἰνέσεις σου,
ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών,
Ἀγαλλιασώμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου,
ἐνεπάγησαν
ἔθνη ἐν διαφθορᾷ (ἔκρυψ(αν)
ἣν ἐποίησαν. Ἐν παγίδι ταύτῃ
συνελήφθη ὁ πούς αὐτῶν. Γινώσκε(ται)
κύριος κρίματα ποιῶν,
ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ
συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός. διάψαλμ(α)

[illegible] conuersi
[et] cadent
peribunt a facie tua

inimice, an completa sunt
[de]structiones tuae in
[aeterni]tate? subuertisti
[ci]uitates? periitne
memoria eorum cum
ipsis?

opera eius:
quoniam requirit sanguinem
[requ]irit sanguinem,

[v]idea afflictionem
[me]am ex inimicis meis
[de] portis mortis libera
[m]e

[ex]ultabo in salute
tua
foueam quam fecerunt
mersae sunt gentes?
rete quam
absconderunt, pes
[eo]rum est comprehensus.
[ci]us agnitus est,
iudicium fecit, in [illegible] impius periit 'vel ex opere manuum suarum'

اعداي على ادبارهم بذ عفو	בעיל דבבי לאחורא	pronus odii mei retrorſum, ceſpitabũt
ويبيدون جميعا من بين	יתקלון ויהובדון מן קדמך	& peribunt a conſpectu tuo.
يديك لانك قضيت وابتغمد	מטול דעבדת דיקוני	Quoniam feciſti iudicium meum
لي باخباري الحق استويت	ודיני יתבת על כורסי	& cauſam meam. Sediſti ſuper ſedem
على العرش رجزت	דינא זכאה נזפת	iudex iuſtus, increpuiſti
الشعوب وابدت	עממי דפלשתאי הובדת	populum paleſtinorum, perdidiſti
المنافق ومحوت اسمه	גלית רשיעא שומהון	Goliam impium, nomen eorum
الى الابد والى ابد الابد	מחיתא לעלמי עלמין:	deleſti in ſecula ſeculorum.
لانك ابدت	וכד נפל בעיל דבבא	Dum caderet patronus inimicitie,
سلاح العدو	אשתציו וכרכיהון אצטדו	deſtructi ſũt, & ciuitates eorũ delete ſt
الى الابد وافنيت مداينه	לעלמא וקרויהון צדיתא	in ſempiternũ, ceſſauit habitatio eorũ,
وازلت ذكرهما بصرا	הובדת דוכרנהון מנהון	deleuiſti memoriam eorum ab illis.
والرب دايم الى	ויי לעלמיה עלמין	DEVS autem in ſecula ſeculorum,
الابد	מותביה בשמי מרומא	habitatio eius in celis altiſſimis,
اعيد كرسيه للقضا	תקן לדינא כורסייה:	dirigit ad iudicium ſedem ſuam.
ليقضي بالعدل	והוא ידין ארעא	Et ipſe iudicabit terram
للمسكونة ويدين الشعوب	בצדקתא ידין עממיא	in iuſtitia iudicabit populos
بالاستقامة	בתריצתא: ויהי מימרא	in equitate. Et erit verbum
الرب كان ملجا للفقير	דיי תקוף למסכינא	DEI fortitudo miſero,
وعونه في زمان احزان	תקוף בעידוני עוקתא:	fortitudo in temporibus moleſtie.
فليتوكل عليك جميع العا	ויתרחצון בסוברותך ידעי	Et confident in ſermone tuo ſcientes
مين باسمك لانك لم تخذ	שמך מטול דלא שבקת	nomen tuum, quoniã non dereliquiſti
من يبتغيك يارب رتلوا	תבעייך יי שבחו קדם	querentes te DEVM. Laudate coram
للرب الساكن في صهيون	יי דאשרי שכינתיה	DEO, qui poſuit diuinitatem ſuam
واخبروا في الامم	בציון תניאו בעממיא	in cion, annunciate in populis
عجايبه فانه ذكر الطال	עובדוי: מטול דתבע	opera eius. Quoniam requirens
لدماء يطلبهم	דמא דזכאה ית צדיקי	ſanguinẽ eorũ qui munci & iuſti ſunt,
ولم ينس دعوة	דכיר ולא שלי קבלת	recordatur nec obliuiſcitur clamoris
المساكين ارحمني	עינותני: חוס עלי	humilium. Miſerere mei
يارب وانظر الى ذلي	יי חמי סיגופי מרומם לי	DEVS vide afflictionem meam
من اعداي يارافعي	מן מעלני	ex oſoribus meis, exalta
من ابواب الموت لكي	מותא: מן בגלל	me ab ingreſſu mortis. Huius gratia,
اقص جميع تسابيحك	דאשתעי לכולהין שיבחך	narrabo omnibus miracula tua,
في ابواب بنت صهيون	במעלני תרעי כנישת	in ingreſſibus portarum ecclefie
اتهلل بخلاصك	ציון אדוץ בפורקנך:	cion, letabor in redemptione tua.
انغرست الامم في الفساد	טמעו עממיא בשחותא	Demerſi ſunt populi in foueam
الذي صنعوا والفخ الذي	דעבדו במצדתא דנן דכמנו	q̃ fecerũt, in rete hoc quod inſidiabant,
اخفوه علقت ارجلهم يعرف	איתאחדת ריגליהון: גלי	captus eſt pes eorum. Manifeſtum
الرب انه صانع	יי דין דעבד	eſt DEO iudicium quod fecit,
الاحكام يجازى	בעובדוי איתקל רשיעא	in operibus ſuis corruit impius,
الخاطي بما صنعت يداه	ירנון צדיקי לעלמין	gaudebunt iuſti in eternum.

יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים
לִשְׁאוֹלָה כָּל־גּוֹיִם
שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים
כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח
אֶבְיוֹן תִּקְוַת
עֲנִוִּים תֹּאבַד לָעַד׃
קוּמָה יְהוָה אַל־יָעֹז
אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ
גוֹיִם עַל־פָּנֶיךָ׃
שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה
לָהֶם יֵדְעוּ גוֹיִם
אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶלָה׃
לָמָה יְהוָה תַּעֲמֹד
בְּרָחוֹק תַּעְלִים
לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃
בְּגַאֲוַת רָשָׁע יִדְלַק
עָנִי יִתָּפְשׂוּ בִּמְזִמּוֹת
זוּ חָשָׁבוּ׃ כִּי־
הִלֵּל רָשָׁע עַל־תַּאֲוַת
נַפְשׁוֹ וּבֹצֵעַ בֵּרֵךְ
נִאֵץ יְהוָה׃ רָשָׁע
כְּגֹבַהּ אַפּוֹ בַּל־יִדְרֹשׁ
אֵין אֱלֹהִים כָּל־
מְזִמּוֹתָיו׃
יָחִילוּ דְרָכָו בְּכָל־
עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ
מִנֶּגְדּוֹ כָּל־צוֹרְרָיו
יָפִיחַ בָּהֶם׃ אָמַר
בְּלִבּוֹ בַּל־אֶמּוֹט לְדֹר
וָדֹר אֲשֶׁר לֹא־בְרָע׃
אָלָה פִּיהוּ מָלֵא
וּמִרְמוֹת וָתֹךְ תַּחַת
לְשׁוֹנוֹ עָמָל וָאָוֶן׃
יֵשֵׁב בְּמַאְרַב חֲצֵרִים
בַּמִּסְתָּרִים יַהֲרֹג
נָקִי עֵינָיו לְחֵלְכָה
יִצְפֹּנוּ׃ יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר
כְּאַרְיֵה בְסֻכֹּה יֶאֱרֹב
לַחֲטוֹף עָנִי יַחְטֹף
עָנִי בְּמָשְׁכוֹ בְרִשְׁתּוֹ׃
יִדְכֶּה יָשֹׁחַ וְנָפַל

Conuertantur impii
in infernum omnes gentes
quę oblite ſunt DEVM.
Q̄m nō ī eternū obliuioni
erit pauper, expectatio
paupꝝ nō pibit ī ppetuū. A
Surge DEVS nō cōfortet
homo, iudicentur
gentes ante faciem tuam.
Pone DEVS terrorem
eis ſciant gentes,
eos hoīes in ſempiternum.
X. B. Quare DEVS ma(
a lōge, abſcōderis. C. (nebis
in temporibus anguſtię.
In ſuperbia impii ardebit
pauper capiātur ī ſceleribus
que cogitauerunt. Quia
iactat ſe īpius ſup deſideriū
aīe ſue, & raptorē bñdicens
blaſphemauit DEū. Impius
ſm altitudinē furoris ſui ñ(
nec DEVS ī oībus (reqret,
cogitationibus eius.
Parturiūt vie eius in omni
tempore, diſtant iudicia tua
a cōſpectu eius, oēs īfeſtato(
deſpicit. Dixit (res ſuos
ī corde ſuo, ñ mouebor ī ge.
& gñationem, ero ſine malo
Maledictōe os eius plenū ē,
& dolis & auaricia, ſub
lingua eiꝰ labor & vanitas.
Sedet in inſidiis atriorum,
in abſconditis interficiet
īnocētes, ocłi eiꝰ paupē tuū
circūſpiciūt. Inſidiať ī abſ(
q̄ſi leo ī cubi. ſuo ī ñ. (cōdito
vt rapiat pauperem rapiet
paupe. cū attra. eū ad re. ſu.
Humi, & deprimeť & cadere

Conuertantur peccatores
in infernum, omnes gentes
qui obliuiſcuntur DEVM.
Quoniam non in finē obliuio
erit pauperis, patientia
pauperum nō peribit in finem.
Exurge dñe non confortetur
homo, iudicentur
gentes in conſpectu tuo.
Conſtitue domine legiſlatorem
ſuper eos, vt ſciant gentes
quoniam homines ſunt.
Vt quid domine receſſiſti
longe, deſpicis
ī opportūitatibus ī tribulatōe.
Dum ſuperbit impius incēditur
pauper, cōprehēdunť in cōſiliis
quibus cogitant. Quoniam
laudatur peccator in deſideriis
aīe ſue, & iniquus benedicitur.
Exacerbauit dominū peccator,
ſm multitudinē ire ſue ñ qret.
Non eſt DEVS in
conſpectu eius,
inquinate ſunt vie illius ī omni
tēpore. Auferuntur iudicia tua
a facie eiꝰ, oīum inimicoꝝ ſuoꝝ
dñabitur. Dixit (generatione
enī ī corde ſuo nō mouebor a(
in generationem ſine malo.
Cuius maledictiōe os plenū eſt
& amaritudine & dolo, ſub
lingua eius labor & dolor.
Sedet in inſidiis cum diuitibus
in occultis, vt interficiat
innocētē. Oculi eius ī pauperē
reſpiciunt, Inſidiať ī abſcōdito
quaſi leo in ſpelūca ſua. Inſidiať
vt rapiat pauperē, rapere (ſuo
paupē dū attrahit eū. In laqo(
hūiliabit eū, īcliabit ſe & cadet

Ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ
εἰς τὸν ᾅδην, πάντα τὰ ἔθνη
τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ.
Ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται
ὁ πτωχός, ἡ ὑπομονὴ
τῶν πενήτων οὐκ ἀπολεῖται εἰς τέλος.
Ἀνάστηθι κύριε μὴ κραταιούσθω
ἄνθρωπος, κριθήτωσαν
ἔθνη ἐνώπιόν σου.
Κατάστησον κύριε νομοθέτην
ἐπ᾽ αὐτούς, γνώτωσαν ἔθνη,
ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν. διάψαλμα.
Ἵνα τί κύριε ἀφέστηκας
μακρόθεν, ὑπερορᾷς
ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψεσιν. (πυρίζεται
Ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἐμ-
ὁ πτωχός, συλλαμβάνονται ἐν διαβουλίαις
οἷς διαλογίζονται. Ὅτι
ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀδικῶν εὐλογεῖται
Παρώξυνε τὸν κύριον ὁ ἁμαρτωλός,
κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκ-
Οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς (ζητήσει
ἐνώπιον αὐτοῦ,
βεβηλοῦνται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐν παντὶ
καιρῷ. Ἀνταναιρεῖται τὰ κρίματά σου
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, πάντων τῶν ἐχ-
κατακυριεύσει. Εἶπε (θρῶν αὐ-
γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ οὐ μὴ σαλευθῶ
εἰς γενεὰν ἄνευ κακοῦ. (ἀπὸ γενεᾶς
Οὗ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει
καὶ πικρίας καὶ δόλου, ὑπὸ
τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος.
Ἐγκάθηται ἐν ἐνέδρᾳ μετὰ πλουσίων
ἐν ἀποκρύφοις τοῦ ἀποκτεῖναι
ἀθῷον. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα
ἀποβλέπουσιν, ἐνεδρεύει ἐν ἀποκρύφῳ
ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ. Ἐνεδρ-
τοῦ ἁρπάσαι πτωχόν, ἁρπάσαι (ὁ
πτωχὸν ἐν τῷ ἑλκύσαι αὐτόν. Ἐν τῇ παγί-
ταπεινώσει αὐτόν, κύψει καὶ πεσεῖται

Recidant impii in Infernum
Spes pauperum
non insuperbiat
Inice
se homines esse
selah
PSALMUS X^us
persecutionem patiet pauper capiuntur in cogitationibus quas cogitaverunt
benedicens sibi irridens contempsit dominum
non est deus, sunt omnes cogitationes eius
Et lucis eorum viae illius
a iudicia tua longe
conspectu illius
ad nec ferendum
...
Insidiabitur
sicut leo in umbraculo
ut rapiat pauperem
rapiet pauperem
et trahet in rete
suo

יתובון רשיעי	Conuertentur impii
לשאול כולהון עממיא	in infernum, omnes populi
דאישתליאו דחלתא דאלהא	qui obliti ſunt timoris DEI.
מטול דלא לעלמין ישתלי	Q uoniā non ſemp obliuioni tradetur
חשוכא סוברא דענותני	pauper, ſpes humilium
לא תהובד לעלמא	non peribit in eternum.
קומה יי לא יתקף	Surge DEVS non confortetur
בר נשא רשיעא יתדנון	homo impius, iudicentur
עממיא קדמך	populi coram te.
שוי יי דחלתא	Incute DEVS timorem
להון ינדעון עממיא	eis, ſciant populi
דבר נש אנון לעלמין	eſſe homines eos, in eternum.
למא יי תקום	X. Q uare DEVS ſtabis
ברחיק תעמד במדור	a longe, abſconderis in habitaculo
קודשך לעידני עקתא	ſanctitatis tue, ī temporibus moleſtie.
בגסות רשיעא ירדף	Arrogantia impii perſequetur
ענוי יתאחדון בנכלותא	afflictus, capiantur in cogitationibus
דין דחשיבו למעבד מט	iſtis quas cogitant facere. Q uare
דאשתבח רשיעא על רגג	iactatur impius ſuper concupiſcentia
נפשיה ודמברך גברא	anime ſue, & qui benedicit hominem
טלומא מרחיק מימר שעא	raptorem reiicit DEVM. Impius
בגסות רוחיה לא יתבע	in arrogantia ſpiritus ſui, nō requiret
אלהא אמר בליביה לא גלין	Deū, dicit ī corde ſuo, nō ſunt māifeſti
קדם יי כולהון מחשבתה	ante DEVM omnes cogitatus mei.
מצלחין כל ארחתיה בכל	Proſperātur cunctę vie eius, in omni
עדן רחיקן דינך	tempore, longe ſunt iudicia tua
מן קובליה כל מעיקוי	a facie eius, omnes moleſtatores eius,
יזעוף בהון אמר	iraſceturq; in illos. Dixit
בליביה לא אזוע מדר	in corde ſuo nō mouebor de gñatione
לדר מלמעבד בישא	in generationem ab opere malo.
לווטין פומיה מלי	Blaſphemia os eius plenum eſt,
נכלין ורמיותא תחות	doloq; & fraude, ſub
לישניה ליעות ושקר	lingua eius iniquitas & falſitas.
יתיב בכמנא דורתא	Sedet in inſidiis villarum
בטומריא יקטול	in occultis, occidit
זכאי עינוי למסכיני	innocentem, oculi eius miſeros
יטשון יכמון בטומרא	obſeruant. Inſidiabitur in occulto
היך אריא במטלך יכמון	quaſi leo in ſpelunca ſua, inſidiabitur
למתפס ענייא יתפס	vt rapiat pauperem, rapiet
עניי במנגדיה במצדתיה	pauperē cū traxerit rete ſuū, (ditq;
דכדך ישוח יפול	Simulat egritudinē & debilitatē ca(

A. Addita hec negatio, quod prima apud hebreos, tam primum quam ſecūdum neget uerbum.

.B. Numerus pſalmorum non eſt idem apud oēs. Nā & patres hebrei uti conſtat ex antiquis eorum codicibꝫ diuerſimode pſalmis numerant. Chaldei quoq; huic diuerſitati cocinnunt & pleriq; aliaꝶ linguarum homines q pſalterium propria lingua legūt. Diuerſitas uero que ē inter nos & hebreos hoc loco icipit. Quare hinc uſq; ad calcem quaſi pſalterii numerus pſalmorū cōium unitate minuitur a numero hebreorum.

.C. Libro midras tehilim אר יוחנן שלש שנים ומחצה היתה שכינה עומדת בהר הזתים ומכרזת דרשו יי בהמצאו ולא היו משגיחין שנא נדרשתי ללא שאלו נמצאתי ללא בקשוני משלשיירת שתיתמהלך בדרך כיון שהחשיך בא הבורגן אמ׳ והכנס נמך לבורגן מפני חית רעת וליסטים אמ׳ לו אין דרכו של שייר ליכנס לבורגן בלילה כיון שהלך בא עליו אישון לילה ואפלה חזר ובא לו אצל הבורגן והיה מבקש ממנו שיפתח לו אמ׳ לו הבורגן אין דרכו של בורגן לפתות בלילה לפי שאין דרכו לקבל אדם בלילה בשעה הזו כשבקשתי להכניסך לא רצית עכשו שתרצה איני רוצה להכניסך כך אמ׳ הבה דרשו יי בהמצאו שובו בנים שובבים ולא היו מבקשים לשוב אמ׳ להם הבה אלכה ואשובה אל מקומי הראשון כיון שנמכרו למלכיות שנמשכו בחיות התחילו צועקים למה יי תעמוד ברחוק אמ׳ הבה כשבקשתי לאבקשתם עכשו אתם מבקשים ממני ואיני שומע לכם מדה כנגד מדה שנא׳ ויהי כאשר קרא שמאתם ושלום עד עולם עד עידן עידנין ופלג עידן .i. Dixit. R. Iochanan. Tribus annis cum dimidio ſtetit diuinitas in monte oliuarum, & clamauit. Querite Deum dum inueniri poteſt, & non fuit eis cure. Sicut di

בעצומיו חלכאים׃	faciet ĩ fortitu.ſua paupes.	cũ dominatus fuerit pauperũ.	ἐν τῷ αὐτὸν κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων.
אמר בלבו שכח אל	Dixit ĩ corde ſuo oblitus ẽ(	Dixit.n.ĩ corde ſuo oblitꝰ ẽ deꝰ	Εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιλέλησται(
הסתיר פניו בל-	abſcõdit faciẽ ſuã ñ(DEVS	auertit faciem ſuam ne	ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ μὴ(ὁ θς;
ראה לנצח׃ קומה	reſpiciet ĩ perpetuũ.Surge	videat in finem,Exurge	βλέπειν εἰς τέλος. Ἀνάστηθι
יהוה אל נשא ידך	DEVS deus leua manũ tuã	dñe deus & exalteť manus tua,	κύριε ὁ θς μου ὑψωθήτω ἡ χείρ σου
אל-תשכח עניים׃	ne obliuiſcaris pauperum,	ne obliuiſcaris pauperum.	μὴ ἐπιλάθῃ τῶν πενήτων σου εἰς τέλος.
על-מה נאץ רשע	Sup quo blaſphemat ĩpius,	Propter quid irritauit impius	Ἕνεκεν τίνος παρώργισεν ὁ ἀσεβὴς
אלהים אמר בלבו	DEVM dixit in corde ſuo,	deum,dixit enim in corde ſuo	τὸν θν, εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ
לא תדרש ראתה כי	non veſtigabis. Vides quia	non requireť. Vides quoniam	οὐκ ἐκζητήσει. Βλέπεις ὅτι
אתה עמל	tu iniquitatem	tu laborem	σὺ πόνον
וכעס תביט	& furorem reſpicis	& dolorem conſideras,	καὶ θυμὸν κατανοεῖς,
לתת בידך	vt detur in manu tua,	vt tradas eos in manus tuas.	Τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖράς σου.
עליך יעזב חלכה	tibi relinquunť paupes tui,	Tibi derelictus eſt pauper,	Σοὶ ἐγκαταλέλειπται ὁ πτωχός,
יתום אתה היית	pupillo tu eris	orphano tu eris	ὀρφανῷ σὺ ἦσθα
עוזר׃ שבר זרוע	adiutor.Contere brachium	adiutor.Contere brachium	βοηθός. Σύντριψον τὸν βραχίονα
רשע ורע תדרש-	impii & maligni queres	peccatoris & maligni,quereť	τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ, ζητηθήσεται
רשעו בל-תמצא׃	impietatẽ eius nec ĩuenies.	peccatum illius & nõ inueniet.	ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ.
יהוה מלך עולם	DEVS rex in ſeculum	Dominus regnabit in eternũ &	Κύριος βασιλεύσει εἰς τὸν αἰῶνα,
ועד אבדו גוים	& in eternũ,perierũt gẽtes	in ſeculũ ſeculi,peribitis gẽtes	καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἀπολεῖσθε ἔθνη
מארצו׃ תאות ענוים	de ťra eiꝰ.Deſideriũ paupꝝ	de terra illiꝰ.Deſideriũ paupꝝ	ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. Τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενή(
שמעת יהוה תכין	audiſti DEVS preparaſti	exaudiuit dñs, preparationem	εἰσήκουσας κύριε, τῇ ἑτοιμασίᾳ (τῶν
לבם תקשיב אזנך׃	cor eorũ,audiat auris tua.	cordis eorũ audiuit auris tua.	τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχε τὸ οὖς σου.
לשפט יתום ודך בל	Vt iudices pupillũ & oppſ(	Iudicare pupillo & humili,vt ñ	Κρῖναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ, ἵνα μὴ
יוסיף עוד לערץ	apponat vltra ſupbire(ſum,	apponat vltra magnificare ſe	προσθῇ ἔτι τοῦ μεγαλαυχεῖν
אנוש מן הארץ׃	homo de terra. (nequaq̃	homo ſuper terram.	ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.
יא למנצח לדוד	XI.Ad victoriã.Dauidis.	X, In finẽ pſalmus Dauid,	ι. Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
ביהוה חסיתי איך	In deo ſperaui,quomodo	In domino confido,quomodo	Ἐπὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα πῶς
תאמרו לנפשי נוד	dicitis aĩe mee vt migret	dicitis anime mee tranſmigra	ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου μεταναστεύου
הרכם צפור׃ כי הנה	ĩ mõtẽ veſtrũ ſicut paſſer,(	A. ĩ mõtẽ ſic̃ paſſer.Qm̃ ecce	ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίον. Ὅτι ἰδοὺ
הרשעים ידרכון	ĩpii tetenderũt(Quia ecce	peccatores intenderunt	οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν
קשת כוננו חצם	arcũ parauerũt ſagittã ſuã	arcũ,parauerunt ſagittas ſuas	τόξον, ἡτοίμασαν βέλη
על-יתר לירות במו	ſuper neruũ,vt ſagittent in	in pharetra,vt ſagittent in	εἰς φαρέτραν, τοῦ κατατοξεῦσαι
אפל לישרי-לב׃ כי	abſcõdito rectos corde.Qđ	obſcuro rectos corde.Quoniã	ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὅτι
השתות יהרסון	fundamenta deſtruantur,	que perfeciſti deſtruxerunt,	ἃ σὺ κατηρτίσω αὐτοὶ καθεῖλον
צדיק מה-פעל׃ יהוה	iuſtus qd opatus eſt.DEVS	iuſtus autem quid fecit.Dñs	ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησε. Κύριος
בהיכל קדשו יהוה	in tẽplo ſancto ſuo,DEVS	in templo ſancto ſuo,dominus	ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, κύριος ἐν οὐρανῷ ὁ
בשמים כסאו	in celo thronus eius,	ĩ celo ſedes eius.(palpebre eius	θρόνος αὐτοῦ. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν
עיניו יחזו עפעפיו	oculi eiꝰ uidẽt,palpebre eiꝰ	Oculi eiꝰ ĩ pauperẽ reſpiciũt,(	πένητα ἐπιβλέπουσι, τὰ βλέφαρα αὐτοῦ
יבחנו בני אדם׃	probant filios hominum.	interrogant filios hominum.	ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.
יהוה צדיק יבחן	DEVS iuſtum probat	Dominus interrogat iuſtum	Κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον
ורשע ואהב חמס	& ĩpiũ,diligẽtẽ aũt iniqtatẽ	& ĩpiũ,q autẽ diligit iniquitatẽ	καὶ τὸν ἀσεβῆ, ὁ δὲ ἀγαπῶν τὴν ἀδικίαν

in fortitudine inſidiarũ eius pauper.
Dixit i corde ſuo obliuiſcitur DEVS,
abſcondit faciem ſuam,& non
reſpiciet in perpetuum. Surge
DEVS deus, confirma iuſiurãdũ ma(nus tue
non obliuiſcaris humilium.
Quare propellit impius
DEVM, dixit in corde ſuo
non requiret. Notum eſt apud te,
quod ipſe tribulationes & impetũ ſup
impium immittes, reſpicies
vt reddas premium iuſto
manu tua, in te ſperant pauperes tui,
orphano tu eris
adiutor. Contere brachia
impiorum & iniquorum, querentur
impietates eorum & nõ inuenientur.
DEVS regnabit in ſecula
ſeculorum, peribunt populi
de terra eius. Clamor pauperũ (illoꝝ,
auditus ẽ corã te DEVS, aptabis cor(
arrigeſq; aurẽ tuam ad oratiões eoꝝ.
Vt iudices orphano & pauperi, nec
apponent filii hominum
vt reuertãt, & cõterant ab ĩpiis terre.

XI. Laudatoria, Dauidis.

In verbum DEI ſperaui, quomodo
vos dicitis anime mee, migra
ad montem ſicut auis. Quoniam
ecce impii tendunt
arcum, dirigunt ſagittas ſuas
ſuper neruum, vt ſagittent in obſcuro
rectos corde. Quoniam
ſi fundamenta deſtruuntur
iuſtus cur operatus eſt bonum. Verbũ
DEI in templo ſanctuarii ſui, DEVS
in celis altiſſimis ſedes eius,
oculi eius reſpiciunt, & palpebre eius
conſiderant filios hominis.
DEVS deus iuſtos probat
& impios, diligentes autẽ iniquitatem

ctum eſt. Iſaie. lxvi. Feci ut iqrerer ab his q nõ interrogauerũt. Inuẽtus ſum a nõ querentibꝰ. Simile hoc eſt comitatui uiatoꝝ qui ambulabat per uiam, cum autẽ adueſperaſceret, acceſſit ad eos hoſpes dicẽs, recipite uos in hoſpitium propter feras & propter latrones, at illi dixerunt ei non eſt nobis conſuetudo nocte in hoſpitio commorari. Poſtquam autẽ receſſiſſent irruit ſuper eos intempeſta nox & tenebre, & reuertentes petebãt aperiri ſibi ab hoſpite hoſtium. Ille autem dixit ſibi non conſueuit hoſpes aperire hoſtiũ nocte quoniam nõ admittit hominem nocturno tempore, quo tempore q̃ſiui recipere uos hoſpitio non uoluiſtis, nũc autem uos q̃ritis, ipſe autem nolo admittere uos. Sic dixit DEVS .ſ. & benedictus. Querite Deum dum inueniri poteſt, reuertimini filii preuaricatores, & non fuit q quereret & reuerteret. Dixit eis Deus ſanctus & benedictus. Vadam & reuertar ad locũ meum primũ. Poſtquam uero traditi ſunt regnis aſſimilati ſunt animalibus & ceperuut clamare, Quare deus ſtas a longe. Dixit eis Deus ſanctus & benedictus quando ego queſiui, uos non q̃ſiuiſtis, nunc autem uos queritis me, & ego nõ audiam uos, uiciſſitudo ꝑ uiciſſitudine, ſicut dictũ eſt. Factum eſt ſicut uocauit & nõ audierunt. Nunquid hoc erit perpetuo miſericordia & pax, i. abſit. Vſq; ad tempus & tẽpora & uſq; ad dimidium temporis.

.A. Particule in, & ſicut, in hebreo minime legunt̃. Quod ipſe rationem metri ĩ cauſa eſſe arbitror. Hebrei tamen iterpretes ſubintelligendas precipiunt. Poſſetq; eque uerti de monte ſicut in montem.

שֹׂנְאָה נַפְשׁוֹ׃ יַמְטֵר	odit anima eius. Pluet	odit animam ſuam. Pluet	μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Ἐπιβρέξει
עַל־רְשָׁעִים פַּחִים	ſuper impios carbones	ſuper peccatores laqueos,	ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς παγίδας,
אֵשׁ וְגָפְרִית וְרוּחַ	ignis, & ſulphur & ſpiritus	ignis & ſulphur & ſpiritus	πῦρ καὶ θεῖον καὶ πνεῦμα
זִלְעָפוֹת מְנָת כּוֹסָם	tẽpeſtatũ pars calicis eorũ.	procellarum pars calicis eorũ.	καταιγίδος, ἡ μερὶς τοῦ ποτηρίου αὐτῶν.
כִּי־צַדִּיק יְהוָה	Quoniam iuſtus DEVS	Quoniam iuſtus dominus	Ὅτι δίκαιος κύριος
צְדָקוֹת אָהֵב יָשָׁר	iuſtitias dilexit, recti	& iuſtitias dilexit, equitatem	καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησεν, εὐθύτητα
יֶחֱזוּ פָנֵימוֹ׃	videbunt facies eorum.	vidit vultus eius.	εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

ים ככוכבים כברקים שנ׳ כברקי׳ ירוצון כשושני׳ שנ׳ למנצח על שושני׳ כלפידים שנ׳ ומראיהם כלפידים כת ראשונה לפני המלך יושבת ורואה את
ך ואת הפניו שנא׳ שבו ישרים את פניך ואומ׳ ישר יחזו פנימו כת שנייה אומות אשרי יושבי ביתך שלישית מי יעלה בהר יי רביעית אשרי
חר ותקרב חמישית יי מי יגור באהלך ששית מי ישכון בהר קדשך שביעית ומי יקום במקום קדשו וכלכת וכת יש לו מדור בגן עדן ובגנגן
צבתי דירות בגהינם לרשעים ואלו הן שאול ואבדון גיא דומה צלמות וארץ תחתית וארץ ציה הרי שבע בתי דירות לרשעים ושבע לצדיקי׳ לכל
אחד ואחד לפי מעשיו בתי דירתן .i. Sermo alius. Videbũt faciẽ eius. He ſũt ſeptẽ iuſtorũ diuerſitates de qbus dictũ eſt. Danielis, xii.
ĩtelligẽtes ſplẽdebũt ſicut ſplẽdor celi. Futurũ ſiquidẽ eſt ut facies iuſtorũ fulgeãt tãq̃ ſol, tãq̃ luna, tanq̃ celũ, tanq̃ ſtelle, tãq̃ fulgu
tanq̃ lilia, & tanq̃ lampades. Tãquã ſol ſicut dictum eſt. Iudicũ, v. Sicut egreſſus ſolis in fortitudine ſua. tanquã luna ſicut dictum
ps. lxxxviii. Sicut luna preparata in eternum, ſicut celum, ut dictum eſt, Danielis. xii. Tanquã ſplendor celi. Vt ſtelle ſicut dictum

יב לַמְ עַל־הַשְּׁמִינִית	XII. Ad victoriã. octonario	XI. In finem pſalmus	ια. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀγδ
מִזְמוֹר לְדָוִד׃	Pſalmus Dauidis.	Dauid pro octaua.	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
הוֹשִׁיעָה יְהוָה כִּי־	Salua DEVS quoniam	Saluum me fac domine quoniã	Σῶσόν με κύριε ὅτι
גָמַר חָסִיד כִּי־פַסּוּ	defecit pius, qm̃ ĩminuti ſũt	defecit ſãctus, qm̃ diminute ſũt	ἐκλέλοιπεν ὅσιος, ὅτι ὠλιγώθησαν
אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃	fideles a filiis hominum.	veritates a filiis hominum.	αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν
שָׁוְא יְדַבְּרוּ	Fruſtra loquuntur	Vana locuti ſunt	τῶν ἀνθρώπων. Μάταια ἐλάλησεν
אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ	vnuſquiſq; proximo ſuo,	vnuſquiſq; ad proximum ſuum	ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ,
שְׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב	labium blanditiarũ in corde	labia doloſa in corde	χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ,
וָלֵב יְדַבֵּרוּ׃	& corde locuti ſunt.	& corde locuti ſunt.	καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά.
יַכְרֵת יְהוָה כָּל־	Diſperdat DEVS omnia	Diſperdat dominus vniuerſa	Ἐξολοθρεύσαι κύριος πάντα τὰ
שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן	labia blanditiarũ, linguam	labia doloſa, & linguam	χείλη τὰ δόλια, γλῶσσαν
מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת׃	loquentem magnalia.	magniloquam.	μεγαλοῤῥήμονα.
אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ	Qui dixerũt linguã noſtrã	Qui dixerunt linguam noſtrã	Τοὺς εἰπόντας τὴν γλῶσσαν ἡμῶν
נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ	roboremus labia noſtra	magnificabimus, labia noſtra	μεγαλυνοῦμεν, τὰ χείλη ἡμῶν
אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ׃	nobiſcũ ſũt, qs dñs noſter ẽ.	a nobis ſunt, qs noſter deus eſt.	παρ' ἡμῖν ἐστι, τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν.
מִשֹּׁד עֲנִיִּים	Propter vaſtitatem inopũ	Propter miſeriam inopum	Ἕνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχ
מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים	& gemitum miſerorum,	& gemitum pauperum, nunc	καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων,
עַתָּה אָקוּם יֹאמַר	nunc conſurgam dicit	exurgam dicit	νῦν ἀναστήσομαι λέγει
יְהוָה אָשִׁית בְּיֵשַׁע	DEVS, ponam in ſalutari	dominus. Ponam in ſalutari,	κύριος. Θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ,
יָפִיחַ לוֹ׃ אִמְרוֹת	loquar ei. Eloquia	fiducialiter agam ĩ eo. Eloquia	παῤῥησιάσομαι ἐν αὐτῷ. Τὰ λόγια
יְיָ אֲמָרוֹת טְהֹרוֹת	DEI, eloquia munda	domini eloquia caſta,	κυρίου, λόγια ἁγνά.
כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל	argẽtũ repurgatũ ĩ fuſorio	argentum igne examinatum	ἀργύριον πεπυρωμένον (πλασι
לָאָרֶץ מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם	a tra repurgatũ ſeptuplũ.	ꝓbatũ terre purgatũ ſeptuplũ	δοκίμιον τῇ γῇ, κεκαθαρισμένον ἑπ
אַתָּה יְהוָה תִּשְׁמְרֵם	Tu DEVS cuſtodies eos	Tu domine ſeruabis nos,	Σὺ κύριε φυλάξαις ἡμᾶς
תִּצְּרֶנּוּ מִן־הַדּוֹר	ſeruabis nos a generatione	& cuſtodies nos a generatione	καὶ διατηρήσαις ἡμᾶς, ἀπὸ τῆς γενε
זוּ לְעוֹלָם׃ סָבִיב	hac in eternum. In circuitu	hac in eternum. In circuitu	ταύτης, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. Κύκλῳ
רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן	ĩpii ãbulãt, (bũt filii hoĩum.	ĩpii ambulãt, (ſti filios hoĩum.	οἱ ἀσεβεῖς περιπατοῦσι. (τῶν ἀνθρώπ
כְּרֻם זֻלּוּת לִבְנֵי אָדָם׃	cũ exaltati fuerint, vilifica(	ſm altitudinẽ tuã multiplica(	κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱ

الكلم فلنفسه يشنا	סנאת נפשיה מיחית מטרין	odiuit aĩa eius.Deſcēdere faciet pluuias
على الخطاة	דפורענו על רשיעי פחין	condēnation'ſ ſuper impios,ſpirantes
نارا وكبريتا	אשתא וכבריתא ועלעולא	ignem,ſulphur autem,& ventus
عاصفة هذا نصيب كاسهم	ועילעולא ידבין כליהון	& tēpeſtas,miniſtrabunt calices eorũ.
لان الرب عادل	מטול דצדיק יי	Quoniam iuſtus DEVS,
والعدل احب	צדקתא רחם תקניא	iuſtitiam dilexit,recti
الاستقامة ينظرون	חמיין כברא אפוי:	videbunt iocunditatem facierũ eius.

A. Libro midras tehilim רא יחוו פני פואילו שבע כיתות של צדיקים יכן נאמר והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע שהן עתידין להיות מאירון פניהם כחמה ולבנה כרקיע וככוכבים כברקים כשושנים וכלפידים כחמה שנא בצאת השמש בגבורתו כלבנה שנא כירח יכון עולם כרקיע שנא כזוהר הרקיע ככוכבים שנ ומצדיקי

Dan[i]elis.xii.Et iuſti ſplendeſcent ſicut ſtelle.Vt fulgura ſicut' dictum eſt.Naun.ii.Tanq̃ fulgura diſcurrēt.Sicut lilia ſicut dictũ eſt. …Ad uictoriam ſuper lilijs.Tanq̃ lampades ſicut dictũ eſt.Naun.ii.Viſio eorum ſicut lampadarũ primi ante faciem regis habitant …uentur regem & faciem eius ſicut dictum eſt.Habitabunt recti coram facie tua,& dictũ eſt recti uidebunt faciem eius.Secundi, …t.Beati qui habitant in domo tua.Tertii,quis aſcēdet in montē Dei.Quarti,beatus quē elegiſti & appropinquaſti.Quinti, Deus …hoſpitabitur in tabernaculo tuo.Sexti,quis habitabit in mōte ſancto eius.Septimi,& qs ſurget i loco ſancto eius.Quelibet autē …n diuerſitatũ habet manſionē p ſe i horto deliciarũ,& ecōtra ſeptem quoq; habentur manſiones in gehēna pro impiis.Et ſunt iſte …infernus,abadon.i.perditio,ghe.i.uallis uel pfundũ,duma,i.taciturnitas,zalmauet.i.umbra mortis,erez tahtit.i.terra iferior, …z cia.i.terra ſitiens.He ſunt ſeptē manſiones iuſtorum & ſeptem impiorũ.Cuilibet autē,manſio deputatur,iuxta opera eius.

المزمور الحادي	לשבחא על כינרא דתמניא	XII. In laudē.Cithara octo
خلصني يارب	נימי תושבחתא לדוד:	cordarum.Laudatoria Dauidis,
فني الطاهر	פרוק יי מטול	Redime me DEVS quoniam
الامانة من بني	דגמרו טביא ספו	defecerunt boni,imminuti
وتكلم كل احد	מהימני מן בני נשא:	ſunt fideles a filiis hominum.
بالباطل مع قريبه	שיקרא ממללין אינש	Mendacia loquuntur homines
بشفة غاشة	עם חבריה סיפוותא	cum proximo ſuo,labia
وقلب مختلف	שעיען בלבהון מנכלין	blādientia in corde eorũ,cogitāt malũ
الرب يبيد كل	ובליבא משיקרא ממללין	& corde mendaci loquuntur.
الشفاه الغاشة والا	ישיצי יי מן עלמא	Diſperdat DEVS de mundo
المتعظمة بالقول	סיפוון שעיען לישנא	labia blandientia,linguam
القايلين تعظم ال	דממללא רברבניתא:	loquentem magnalia.
وشفاهنا	דאמרין בלישננא נתגבר	Qui dicũt linguā nr̃am roborabimus,
معنا من هو	סיפוותנא עמנא מן דכפרין	labia noſtra nobiſcum,ex negantibus
من اجل بوس ال	בעיקרא מאן רבון דילנא:	radicem,quis dominus noſter eſt.
وتنهد المسا	מן אינסא דעניי מן	Propter violentiam pauperum &
قال الرب الان اقوم وا	צוחת חשיכי השתא איקו	pter clamorē miſerorũ nũc exurgā
الخلاص علانيه	בדינא אלהא שוי פורקן	ĩ iudiciũ dic Deo,ſtatuāq; redēptionē
الرب اقو الان	לעמי ולרשיעי אסהיד	populo meo,impiis vero teſtificabitur
لغة محمية مسبو	להון בישותא: מליא	malitia.Eloquia
في الارض قد	דיי מיליא דכיין סימא	DEI eloquia munda,argentum
للواحد سبعة اض	סנינא בכורא על ארעא	repurgatum in fuſorio a terra,
وانت يارب تحف	זקיק שבעתי זימנין:	repurgatum ſepties.
وتنجينا من هذا ال	את עטרינון לצדיקיא	Tu conſeruabis iuſtos,
والى الابد لان المنا	תצרינון מן דרא בישא	cuſtodies eos,a generatione praua
حولنا يمشون	הדין לעלם: חזור חזור	hac in eternum.Circumeuntes
وكمثل ارتفاع	רשיעיא מהלכין כעלוקא	impii ambulant tanq̃ ſanguis ſuga
يارب اوسعت اعمار بني البشر	דמצצא דמהון בני נשא	que fugit ſanguinem filiorũ hominum.

יג למנצח מזמור לדוד
עד אנה יי תשכחני
נצח עד אנה תסתיר
את פניך ממני עד
אנה אשית עצות
בנפשי יגון בלבבי
יומם עד אנה ירום
איבי עלי: הביטה
ענני יהוה אלהי
האירה עיני פן
אישן
המות: פן יאמר
איבי יכלתיו צרי
יגילו כי אמוט:
ואני בחסדך בטחתי
יגל לבי בישועתך
אשירה ליהוה
כי גמל עלי:

XIII. Ad victoriã.p̃s.đd.

Vſq̃quo Deus obliuiſceris(ꝑpetuo, vſq̃q° abſcõdes (mei faciẽ tuam a me, Vſquequo ponam conſilia ĩ aĩa mea dolorẽ ĩ corde m̃o ꝑ diem, vſquequo exaltabit̃ inimicꝰ meꝰ ſr̃ me. Cõuer(rñde mihi Deꝰ deꝰ m̃ꝰ, (ter̃ illumĩa ocl'os meos ne vnq̃ obdormiam (res mei ĩ morte. Ne qñ dicat (ſtato inimi. meꝰ ꝑ̃ua. adũ. eũ, ĩſe(exultabũt cũ motus fuero. Ego ãt ĩ miſicordia tua ꝯfi(exl'tabit cor meũ ĩ) (ſus ſũ, cãtabo DEO)ſalutari tuo, quoniam retribuit mihi.

XII. In finẽ.p̃s.Dauid.

Vſquequo dñe obliuiſceris me in finem, vſquequo auertis faciem tuam a me. Quãdiu ponam conſilia in aĩa mea, dolorẽ ĩ corde meo ꝑ diem. Vſquequo exaltabitur inimicus meus ſuꝑ me, reſpice & exaudi me dñe deus meus. Illumina oculos meos ne vnq̃ obdormiam ĩ morte, Neqñ dicat (tribu. me inimicꝰ meꝰ ꝑ̃ua. adũ. eũ. Qui(exultabunt ſi motus fuero, ego aũt ĩ miſicordia tua ſꝑaui. Exultabit cor meũ in ſalutari(cantabo domino (tuo, qui bona tribuit mihi, & pſallam nomini dñi altiſſimi.

ιβ. Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δα

Ἕως πότε κύριε ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος, ἕως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ. Ἕως τίνος θήσομαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἕως πότε ὑψωθή ὁ ἐχθρός μου ἐπ᾽ ἐμὲ ἐπίβλεψον, εἰσάκουσόν μου κύριε ὁ θεός μου. Φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου μή ὑπνώσω εἰς θάνατον, μήποτε εἴπῃ ὁ ἐχθρός μου ἴσχυσα πρὸς αὐτόν. Οἱ ἀγαλλιάσονται ἐὰν σαλευθῶ, (βοη ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα. Ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σ ᾄσω τῷ κυρίῳ (ρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψ

xi motus eſt pes meus, miſericordia tua deus ſuſtẽtabit me. Sermo alius. Et ego ĩ miſicordia tua cõfiſus ſum, ĩ lege. ſ. ſicut dictũ ẽ & lex pietatis ĩ lĩgua eius. Exultauit cor meũ ĩ ſaluatõe tua. Hec ẽ una de ſcripturis duriſſimis. ꝙ. ſ. ſaluatio dei ſci & bñdicti ſit ſal iſraelis, ſaluatio nr̃a, nõ eſt ſcriptũ ſic, ſʒ ſaluatio tua. Dixit itaqʒ Dauid ſaluatio nr̃a ipſa ẽ ſaluatio tua. Hinc ex nr̃is multi elicet

יד למנצח לדוד
אמר נבל בלבו אין
אלהים
השחיתו התעיבו
עלילה אין
עשה טוב: יהוה
משמים השקיף על
בני אדם לראות היש
משכיל דרש את
אלהים: הכל סר יחדו
נאלחו אין עשה
טוב אין גם אחד

XIIII.. Ad victoriã.đd.

Dixit ĩgratꝰ ĩ corde ſuo, nõ eſt DEVS, (les facti ſunt corrupti ſunt abhominabi(ſtudioſe, non eſt qui faciat bonum. DEVS de celo proſpexit ſuper filios hoĩum, vt videret ſi ẽ intelligens inquirens Deũ. Oẽs declinauerũt fil' ĩcõmodi fuerũt, ſi ẽ q faciat bonum vel etiam vnus.

XIII. In finẽ.p̃s.Dauid.

Dixit inſipiens in corde ſuo, nõ eſt DEVS. (les facti ſunt Corrupti ſunt & abhominabi(in ſtudiis ſuis, nõ eſt (vnũ. Dñs qui faciat bonũ non eſt vſq; ad(de celo proſpexit ſuper filios hominum, vt videat ſi eſt intelligens aut requirens deũ. Oẽs declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt nõ eſt q faciat bonum, non eſt vſq; ad vnum. Sepulchrũ patẽs ẽ guttur eo℞, linguis ſuis doloſe agebant, venenũ aſpidũ ſub labiis eorũ. Quorum os maledictione & amaritudine plenũ eſt, veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem. Contritio & infelicitas in

ιγ. Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δα

Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστι θεός. Διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα. Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν. Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

المزمور
حتى متى تنساني يا
التمام حتى متى
وجهك عني حتى
تدرك هذه الافكار في
والهموم والاوجاع في
الدهر اجمع حتى متى
عدوي علي
واستجب لي يا ربي
انر عيني لئلا
انام ميتا وليلا
عدوي انني عليه
تحقدوا والمضطهدون
يفرحون اذا
واذا على رحمتك
قلبي بخلاصك
ارتل للرب
صنع لي حسنا
وسبح اسم الرب

לְשַׁבָּחָא תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד׃
עַד אֵימָתַי יְהוָה תִּתְשְׁלֵינַנִי
לְעָלְמִין עַד אֵימָתַי תִּטְמוֹר
זִיו אַפָּךְ מִנִּי׃ עַד
אֵימָתַי אֲשַׁוֵּי מִלְּכָא
בְּנַפְשִׁי דְּוָנָא בְּלִבְּבִי
יְמָמָא עַד אֵימָתַי יְרוּם
בְּעֵיל דְּבָבִי עֲלַי׃ אִסְתַּכַּל
וְקַבֵּיל צְלוֹתִי יְיָ אֱלָהִי
יְנַהֵר עֵינַי בְּאוֹר דִּילְמָא
אֶחוֹב וְאֶדְמוֹךְ עִם
חַיָּיבֵי מוֹתָא דִלְמָא יֵימַר יִצְרָא
בִּישָׁא אַשְׁלְטִית בֵּיהּ מְעִיקַי
יְרַנְּנוּן מְטוּל אַסְטֵי מֵאָרְחָתָךְ
וַאֲנָא בְּטוּבָךְ רְחִיצִית
יְרַנֵּן לִבִּי בְּפוּרְקָנָךְ
אֲשַׁבַּח קֳדָם יְיָ מְטוּל
עֲלַאי טַבְאָתָא׃

XIII. In laudē. Laudatoria Dauidis.
Vſquequo DEVS obliuiſceris mei
ſemper, vſquequo abſcondes
ſplendorem faciei tue a me. Vſque
quo ponam conſilia
in anima mea, dolorem in corde meo
per diem, uſquequo exaltabitur
pſono inimicitie mee ſr me. Reſpice &
accipe orationē meam. DEVS deus
meus, illumīa oclos meos ī lege tua, (ne forte
peccem & dormiā cum
his q meruerīt mōtē. Et ñ dicat fomes
prauo, dñato ſũ ī eo, moleſtatores mei
exltabūt cū declīauero a ſemitis tuis.
Et ego in bonitate tua confiſus ſum
exultabit cor meū in redēptione tua,
laudes dicam coram DEO, quoniam
meum benigne egit.

.A. Ego aūt ī miſicordia tua ɔfiſus ſũ, exultauit cor meū ī ſalutari tuo ſiue ī ſaluatione tua. Libro midras tehilim אמ׳ הבה לדוד דוד באי ו טורפוס׳ אתה אומ׳ דברים הללו אמ׳ לו שאני בוטח על הסדיך שנ׳ ואני בחסדך בטחתי באותו החסד שנ׳ בך חסד ה׳ מלאה הארץ ו אומ׳ אם אמרתי מטה רגלי חסדך היסעדני ואני בחסדך בטחתי בתורה כזאת רת חסד על לשונה יג׳ לבי בישוע זה אחד מן מקראות הקשין שיש עתו של הבה הוא ישועתן של ישראל ישועתנו אין כתוב אן אלא ישועתך אם דוד ישעתנו היא ישועתך .i. Dixit Deus ſcũs & bñdictus Dauidi. Dauid qũo p̃ſumis tu dicere uerba huiuſcemōi. Dixit ei. Q̄m ego cōfiſus ſum ī miſicordia tua ſicut dictū eſt. Ego āt ī miſicordia tua confiſus ſũ ī illa .ſ. miſicordia de q̄ dictū eſt, miſicordia Dei plena eſt terra de qua ēt dictū eſt. Si di-
uinitatē Meſſie ītelligūtq; ſaluationē Dei eē ſaluationē Iſraelis & ecōtra, qm̄ ſaluato Meſſia uero Deo, q eſt caput & princeps ſaluat & iſrael & Deus ſit. Et hūc ītellectū habuerūt antiq hebreoꝝ. uti magis declarauimus in ſcholiis libri leuitici & ī ſcholiis Nec mirū ſi uidebat arduū eis & difficillimū myſteriū iſtud. Q̄m filii Dei incarnatio ſupat nō ſolū oēm ſenſum ſed oēm ītellectū.

المزمور الثالث
قال الجاهل في قلبه
الاه
فسدوا
باعمالهم وليس
يعمل خيرا ولا واحد
اطلع من السماء على
بني البشر
هل فهيم
الله جميعهم
وليس من يعمل
ولا واحدا
مكروا
سم
في شفاههم
افواههم مملوة
وارجلهم
سفك الدما
والبوس والتعب

לְשַׁבָּחָא בְּרוּחַ נְבוּאָה
עַל יְדוֹי דְּדָוִד
אֲמַר שַׁטְיָא בְּלִבֵּיהּ לֵית
שׁוּלְטָנָא דֶאֱלָהָא בְּאַרְעָא
חַבִּילוּ עוֹבָדֵיהוֹן רַחִיקוּ
טַבְתָּא אַשְׁכַּחוּ עִילָּלִית
דְּעָבֵיד טַב׃ יְיָ
מִן שְׁמַיָּא אוֹדֵיק עַל
בְּנֵי נְשָׁא לְמֶחְמֵי אִין אִית
מַשְׂכִּיל תָּבַע אוּלְפַן מִן
קֳדָם יְיָ כּוּלְהוֹן זָרוּ לַאֲחוֹרָא
כַּחְדָא אִתְרַשְּׁלוּ לֵית דְּעָבֵיד
טַב לֵית אֲפִילוּ חַד׃

XIIII. In laudem ſpiritu prophetico.
Per manum Dauidis.
Dixit ingratus in corde ſuo, non eſt
poteſtas DEI in terra,
corruperunt opera ſua, reiecerunt
bona, adinuenerunt excuſationes non
eſt qui operetur bonum. DEVS
de celo aſpicit ſuper
filios hominum vt videat ſi eſt
intelligens, querenſq; eruditionem a
ɔſpectu DEI. Oēs cōuerſi ſunt retro,
ſimul torpuerunt, nō eſt qui operetur
bonum, non eſt uel unus.

.B. אמר נבל .i. dixit igratus .i. נבל & נדיב nabal & nadib, apud hebreos uoces oppoſite, in quarum interpretatione uariant interpretes. Nam Ionatas chaldeus interpretatur, nadib iuſtus, nabal uero impius. Auenezra uero ſuper illud Deuteronomii עם נבל ולא חכם quod nos legimus popule ſtulte & inſipiēs dicit נדיב eū ſignificare qui libere & uoluntarie & gratis bōa tribuit quē nos beneficum dicere poſſumus נבל uero eum qui bonorū que accepit obliuiſcitur & in hunc ſenſum interpretatur uerba predicta deuteronomii. Populus enim hebreorū ut ipſe ait recte Nabal .i. igratus appellatur quod innumerabilibus bonis a Deo acceptis nequaquam (ut decebat) gratias egit, quin potius blaſphemus & iniurius in Deum ſemper fuit. Et pari modo

		viis eorum, & viam pacis non	
		cognouerunt, non eſt timor	
		dei ante oculos eorum.	
הֲלֹא יָדְעוּ כָּל־פֹּעֲלֵי	Nõne cognoſcẽt oẽs q opãt	Nõne cognoſcẽt oẽs q operant̃	Οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργαζόμ
אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי	iniqtatẽ, comedẽtes pplĩ(	iniqtatẽ q deuorant plebẽ meã	τὴν ἀνομίαν, οἱ ἐσθίοντες τὸν λαόν μ
אָכְלוּ לֶחֶם יְהוָה	comedeĩt panẽ, DEũ (meũ	ſicut eſcam panis. Dominum	ἐν βρώσει ἄρτου. Τὸν κύριον
לֹא קָרָאוּ שָׁם פָּחֲדוּ	nõ ĩuocauerũt. Ibi formida(	ñ ĩuocauerũt, illic trepidaueĩt	οὐκ ἐπεκαλέσαντο, ἐκεῖ ἐδειλίασαν
פַחַד כִּי אֱלֹהִים	formidĩe, qm̃ DEVS (uerũt	tĩore vbi ñ erat tĩor. Qm̃ dñs	φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος. Ὅτι κύρι
בְּדוֹר צַדִּיק	in generatione iuſti.	in generatione iuſta eſt,	ἐν γενεᾷ δικαίων,
עֲצַת־עָנִי תָבִישׁוּ	Cõſilium inopis confudiſtis	conſilium inopis confudiſtis	βουλὴν πτωχοῦ κατῃσχύνατε, ὁ
כִּי יְהוָה	quoniam DEVS	quoniam dominus	δὲ κύριος
מַחְסֵהוּ׃	ſpes eius eſt.	ſpes eius eſt.	ἐλπὶς αὐτοῦ ἐστι.
מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת	Quis dabit de cion ſalutarẽ	Quis dabit ex ſion ſalutare	Τίς δώσει ἐκ σιὼν τὸ σωτήριον
יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה	iſrael, qñ reduxerit DEVS	iſrael, cum auertit dominus	τοῦ ἰσραήλ. ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κῦ (στ
שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל	captiuitatẽ pplĩſui, exltabit	captiuitatẽ plebis ſue exultabit	τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἀγαλ
יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל	Iaacob letabitur iſrael.	iacob & letabitur iſrael. .C.	ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται ἰσραήλ.

פלי כי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו כי דוד עשה עמו טובה גדולה ושמר כל אשר לו והוא לא רצה לשלם לו כגמול ויעט במלאכיו ויבזהו

.C. Tres huius pſalmi uerſus, qntũ uidelʒ ſextũ & ſeptimũ nõ habẽt hebreus nec chaldeus cõtextus. Græcus ẽt nũc illos nõ hʒ, ol

טו מִזְמוֹר לְדָוִד	XV . Pſalmus Dauidis.	XIIII. In finẽ. ps. Dauid.	ΙΔ. Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαβ
יְהוָה מִי יָגוּר	DEVS quis peregrinabit̃	Domine quis habitabit	Κύριε, τίς παροικήσει
בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן	ĩ tẽtorio tuo, & qs habitabit	ĩ tabnaculo tuo aut qs reqeſcet	ἐν τῷ σκηνώματί σου, καὶ τίς κατασκηνώ
בְּהַר קָדְשֶׁךָ׃ הוֹלֵךְ	ĩ mõte ſancto tuo. Ambulãs	ĩ mõte ſancto tuo. Qui ĩgredit̃	ἐν ὄρει ἁγίῳ σου. Πορευόμενος
תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק	integre, & faciens iuſtitiam,	ſine macula: & operat̃ iuſtitiã.	ἄμωμος, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην
וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ׃	dicẽſq; veritatẽ ĩ corde ſuo.	Qui loqt̃ veritatẽ ĩ corde ſuo,	Λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ.
לֹא רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ	Nec inſimulauit lingua ſua,	qui nõ egit dolũ in lingua ſua.	Ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ
לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָ	nec fecit proximo ſuo malũ,	Nec fecit proximo ſuo malum:	Καὶ οὐκ ἐποίησε τῷ πλησίον αὐτοῦ κακ
וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל	& opprobriũ ñ ſuſtinuit ſup	& opprobriũ nõ accepit adũſus	καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ
קְרֹבוֹ׃ נִבְזֶה בְּעֵינָיו	ꝓpĩquo ſuo. Deſpecto ĩ ocu(	ꝓpĩos ſuos. Ad nihi. dedu. ẽ ĩ cõ(	τοὺς ἔγγιστα αὐτοῦ. Ἐξουδένωται ἐνώπιον αὐ
נִמְאָס וְאֶת־יִרְאֵי	& abiectus timẽteſq; (lis ſuis	maligno, timẽtes ãt (ſpectu eio	πονηρευόμενος. Τοὺς δὲ φοβουμένους τὸν
יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע	DEũ glorificat, iurat (cuniã	dominum glorificat. Qui iurat	δοξάζει. Ὁ ὀμνύων (τῷ
לְהָרַע וְלֹא יָמִר׃ כַּסְפּוֹ	vt ſe affligat nec uariat. Pe(	ꝓxĩo ſuo & nõ decipit, q pecũiã	τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν, τὸ ἀ
לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד	ſuã ñ dedit, ad vſu. & mũera	ſuã nõ dedit ad vſurã, & mũera	αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ, καὶ δῶ
עַל־נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה	adũſũ ĩnoxiũ ñ accipit faci(	ſr̃ ĩnocẽtẽ ñ accepit. Qui facit	ἐπ' ἀθῴοις οὐκ ἔλαβεν. Ὁ ποιῶν
אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם	hec nõ mouebit̃ ĩ etnũ. (ens	hec, nõ cõmouebitur ĩ eternũ.	ταῦτα, οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶ
טז מִכְתָּם לְדָוִד	Xvi. Mictã. i. muſices vas. (	XV. Tituli ĩſcriptõ ipſi dauid.	ΙΕ. Στηλογραφία τῷ Δαβίδ.
שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי	Cuſtodi me Deus) (Dauid.	Conſerua me dñe qm̃ ſperaui	Φύλαξόν με κύριε ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισ
בָךְ אָמַרְתְּ לַיהוָה	ĩ te. Dixi Deo. A.) qm̃ ſpaui	in te, dixi domino (meoꝝ	εἶπα τῷ κυρίῳ
אֲדֹנָי אַתָּה טוֹבָתִי	deus meus es tu, bonũ meũ	deus meus es tu, qm̃ bonorum(	κύριός μου εἶ σύ, ὅτι τῶν ἀγαθῶν μ
בַּל־עָלֶיךָ׃ לִקְדוֹשִׁים	non eſt ad te. Sanctis	non eges. Sanctis	οὐ χρείαν ἔχεις. Τοῖς ἁγίοις
אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ	qui in terra ſunt,	qui ſunt in terra eius	τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ
הֵמָּה וְאַדִּירֵי	& magnificis	mirificauit	ἐθαυμάστωσεν ὁ κύριος,

شقاهم وطريق		
مة ماعرفوها وليس		
الله امام		
الم يعلم جميع	הלא ידעו כל עבדי	Nunquid ſciunt omnes operatores
الاثم الذين ياكلون	שקרא׃ סעודי עמי	mendacii,comedētes populum meum
اكل الخبز	סעדין לחמא שמא דיי	comedunt panem, nomen DEI
لم يدعوا انهم	לא בריכו׃ תמן דלחו	non benedixerunt.Ibi timore
هناك خوفا حيث لا	דלותא דשקר דלא חמי	timuerunt mendacium quem
لان الرب في جيل	למדחל מטול	non decebat timere,quoniam
سفهوا راي	דמימרא דיי בדר צדיקי	verbum DEI in generatione iuſtorū.
وان الرب	מלכת ענייא דמכוונין	Conſilium pauperum quod cogitant
لرجاه من	לכון תבהתון מטול	in vos vituperaſtis,quoniam
من صهيون	דשויו ביי סברה	poſuerunt in DEO ſpem ſuam.
لاسرائيل اذا رد	מאן יהב מציון פורקנא	Quis iuſſit moueri a cion redēptionē
سبي شعبه	דישראל בזמן דיתיב יי גלות	iſraelis.Q̄n r̄duxerit Deo captiuitatē
يعقوب ويفرح	ציון ירנן יעקב יחדי ישראל	cion exultabit Iaacob,letabit̄ iſrael.

Nabal ille de quo legit̄ in libris regum multis a Dauide bonis donatus nullam, gratitudinem oſtēdit. Vnde merito נבל .i. ingratus dictus eſt. Libuit pinde authoritatē Auenezra ſecutus que etiā rōne fulcitur magis interpretari quod hic legit̄ אמר נבל Dixit ingratus, quā dixit ſtultus. Verbum etiam arabicū huic correſpondēs immanem, potius & impium ac immitem quā ſtultum ſignificat. Verba autē Auenezra ſtudioſis hebree ligue hoc loco ſubiicimus

ו״א אמר נבל במעשיו ולא חכם בלבו ולפי דעתי העושה טובה אגם יקרא נדיב ומשלם רעת לפי שהטיב עמו יקרא נבל והוא שאמר לא יקרא עוד לנבל נדיב כי הוא הפנו לכך אמר על נבל

...ſtanbuit eos græcus q̄ ſuſpicari lȝ, tū ex utraqȝ arabica iterp̄tatiōe ſyra uidelȝ & egyptia q̄s e græco deſumptas nō dubito ī qua ēt ...ūnt, tū ex tertio capite ep̄le Pauli ad romāos ubi græcā l̄ram q̄ ut arbitrāt̄ nōnulli .lxx. duoꝝ fuit īterp̄tū cū his īſerit uerſibus.

المزمور	תושבחא דדוד	XV. Laudatoria Dauidis.
يارب من	יי מן יחמי למידר במשכנך	Deus qs digno vt hītet ī tab̄nacl'o tuo
في مسكنك	ומן יחמי למשרי בטור בית	& qs meretur hoſpitari ī mōte domus
في طور قدسك	מקדשך׃ דמהליך	ſanctitatis tue.Quī ambulat
يمشي بلا عيب ويعمل	בשלימות ועביד צדקתא	in perfectione & operatur iuſta,
ويتكلم في قلبه	וממליל קושטא בלבביה	& loquitur veritatem in corde ſuo.
ولا يغش بلسانه	לא אכל קורצין בלישניה	Non facile detrahit lingua ſua,
ولا يصنع	לא עבד לחבריה בישתא	nec facit proximo ſuo malum
ولا يلتمس	וכיסופא לא סובר על	& opprobrium non ſuſtinet ſuper
عارا فاعل الشر	קריביה׃ שיט באנפוי	propinquo ſuo.Deſpecto coram eo
امامه عيناه	ודכסיר וית דחליא	& contempto,atqui timentes
يمجد اتقيا الرب	דיי מוקיר דיומי	DEVM glorificat,iurat (cuniā
لقريبه ولا يكذب ولا	לאבאשא ולא יפרג׃ סימיה	vt affligat ſe ipm,& nō peierabit.Pe(
فضته بالربا	לא יהב בחיבולייא שוחדא	ſuam non dat ad vſuram,& munus
الرشوة على الزكي	על זכאה לא קביל דעביד	ſuper innocentē nō accipit.Qui facit
يفعل هذا يدوم الى	אלין לא יזוע לעלמא׃	hec non mouebitur in eternum.
المزمور الخامس	גליפא תריצא לדוד	XVI. Sculptura recta,Dauidis.
احفظني يارب فاني	נטר יתי יי מטול דסברית	Cuſtodi me DEVS qm̄ confiſus ſum
قلت للرب	במימרך׃ מללת אנת נפשי	in verbo tuo.Locuta es tu anima mea
انت هو ربي واني	קדם יי אלהי ברם טבתי לא	corā DEO deo meo,nēpe bonū meū n̄
مدحا الى حسنا	מתיהבא בר מנך׃ לקדישיא	procedit niſi a te.Sanctis
بقديسيه عجبته في	די בארעא אינון הודעו כח	qui ſunt ī terra,manifeſtate virtutem
وجعل	גבורתיה מן שמיא ותקפין	fortitudinis eius de celis,valētibus āt

.A. Dixi Deo Deus meus. Libro midras tehilīȝ אמ׳ דוד לפני הב״ה רבונו של עולם שהייתי מלך המלך תין עלי אמ׳ לו הב״ה איני מחזק לך טובה טובתי בל עלוך ולפי אני מחזק טובה לקדושים אשר בארץ המה שאין הב״ה קורא לצדיקים קדושים עד שינתנו

כָּל־חֶפְצִי	omnis voluntas mea	omnes voluntates meas	πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ
בָם	in eis.	in eis.	ἐν αὐτοῖς.
יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם	Multiplicabũt̃ ãguſtie eoꝝ,	Multiplicate ſt̃ īfirmitates eoꝝ	Ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶ
אַחֵר מָהָרוּ בַּל־אַסִּיךְ	q̃ poſt alieñ ꝑpãt ñ miſcebo	poſtea accelerauẽt. Nõ ↄgre(	μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν. Οὐ μὴ συν
נִסְכֵּיהֶם מִדָּם	mixtiones eoꝝ de ſangnine,	ↄuẽticula eoꝝ de ſãguib9(gabo	τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων
וּבַל־אֶשָּׂא אֶת	neq; aſſumam	nec memor ero	οὐδ' οὐ μὴ μνησθῶ
שְׁמוֹתָם עַל־שְׂפָתָי׃	nomina eorũ in labiis meis.	nominum eorũ per labia mea.	τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ χειλέω
יְהוָה מְנָת־	DEVS ſors	Dominus pars	Κύριος μερὶς
חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה	portõis m̃e, & calic[mei, tu	hr̃ditatis mee, & calicis mei: tu	τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτηρίου
תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי׃ חֲבָלִים	ſuſtinẽs ſortẽ meam. Linee	es q̃ r̃ſtitu. hr̃di. meã mihi. Fũes	εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου
נָפְלוּ־לִי בַּנְּעִמִים	cecideñt mihi ĩ pl̃cherrimis	ceciderunt mihi in preclaris,	ἐπέπεσέ μοι ἐν τοῖς κρατίστοις μου, (Σ
אַף־נַחֲלָת שָׁפְרָה עָלָי׃	ſed & hr̃ditas mea ſpecioſiſſi	etem̃ hr̃ditas mea ꝑclara ẽ mihi	καὶ γὰρ ἡ κληρονομία μου κρατίστη μοι
אֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר	Bñdicã Deũ q̃ (ma ſup me.	Bñdicã dñm q̃ (vſq; ad noctẽ	Εὐλογήσω τὸν κύριον
יְעָצָנִי אַף־לֵילוֹת	dedit mihi ↄſiliũ iſt̃ & nocti	tribuit mihi intellectũ: iſup & (	τὸν συνετίσαντά με, ἔτι δὲ καὶ ἕως
יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי׃	erudieñt me renes mei. (bo	increpuerunt me renes mei.	ἐπαίδευσάν με οἱ νεφροί μου.
שִׁוִּיתִי יְהוָה	Poſui DEVM	Prouidebam dominum	Προωρώμην τὸν κύριον
לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי	in cõſpectu meo ſemp, quia	in conſpectu meo ſemp, quoniã	ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι
מִימִינִי בַּל־אֶמּוֹט׃	a d̃xtris meis ẽ ne ↄmouear.	a dextris eſt mihi ne cõmouear.	ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν ἵνα μὴ σαλ
לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל	Ꝑpea letatũ ẽ cor meũ, & (	Propt̃hoc letatũ ẽ cor meũ & (	Διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, κ
כְּבוֹדִי אַף־בְּשָׂרִי	gl̃ia mea, & caro mea (exul.	lĩgua mea, iſt̃ & caro mea (exul.	ἡ γλῶσσά μου ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου (κ
יִשְׁכֹּן לָבֶטַח׃ כִּי לֹא־	habitauit cõfidẽter. Nõ enĩ	requieſcet in ſpe. Quoniã non	κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. Ὅτι ο
תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל	dereliq̃s aĩam meã ĩ iferno,	derelinques aĩam meã ĩ iferno,	ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅ
לֹא־תִתֵּן חֲסִידְךָ	nec dabis miſicordẽ tuum	nec dabis ſanctum tuum	οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου
לִרְאוֹת שָׁחַת׃	uidere corruptionem.	videre corruptionem.	ἰδεῖν διαφθοράν.
תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח	Oſtendis mihi ſemitam	Notas mihi feciſti vias	Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς
חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת	uite, plenitudinẽ leticiarũ	vite, adimplebis me letitia	ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης
אֶת־פָּנֶיךָ נְעִמוֹת	ante uultum tuum, decores	cum vultu tuo delectationes	μετὰ τοῦ προσώπου σου, τερπνότ
בִּימִינְךָ נֶצַח׃	in dextera tua eternos.	in dextera tua vſq; in finem.	ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.

formatur in homine in mundo iſto, & nõ eſt ſecurus de ipſo uſq; ad diem mortis ſue. Propterea dixit Salomon. Quoniam nõ eſt ... iuſtus ſuper terram. Nam & patriarche non ſunt uocati ſancti donec traditi ſunt terre. Sicut dictum eſt. Ecce in ſanctis eius non ... fidit. Quando igitur confidit in eis. In tali hora qualis fuit illa qua dixit Moſſe. Vade & deſcende ad ſeniores iſrael, reſpondit M... & dixit, memento Abraham Iſaac & iſrael ſeruorum tuorum. Dixit. r. Pinchas. Si queſiuiſſent patres dari eis habitationem ſupe... utiq; impetraſſent, & nihilominus non ſunt uocati ſancti uſquequo traditi ſunt terre & cooperta eſt uello facies eorum. Dixit. r...

יז תְּפִלָּה לְדָוִד	XVII. Oratio Dauidis.	XVI. Oratio Dauid.	ις ·Προσευχὴ τῷ Δαβίδ
שִׁמְעָה יְהוָה צֶדֶק	Audi DEVS iuſtitiam,	Exaudi domine iuſtitiã meam,	Εἰσάκουσον κύριε δικαιοσύνης μου
הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי	intende deprecationẽ meã,	intẽde deprecationem meam.	πρόσχες τῇ δεήσει μου.
הַאֲזִינָה תְפִלָּתִי	auribus ꝑcipe orationẽ meã	Auribus ꝑcipe orationẽ meã,	Ἐνώτισαι τὴν προσευχήν μου
בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה׃	abſq; labiis doli.	non in labiis doloſis.	οὐκ ἐν χείλεσι δολίοις.
מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי	De uultu tuo iudiciũ meum	De vultu tuo iudicium meum	Ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου
יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה	prodeat oculi tui uideant	prodeat, oculi tui videant	ἐξέλθοι, οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσ
מֵישָׁרִים בָּחַנְתָּ לִבִּי	eq̃tates. Probaſti cor meũ,	equitatem. Probaſti cor meum	εὐθύτητας. Ἐδοκίμασας τὴν καρ
פָּקַדְתָּ לַּיְלָה	uiſitaſti nocte,	& viſitaſti nocte,	ἐπισκέψω νυκτός,

قيام جميع	וְעוֹבְדֵיהוֹן טָבִיאָתָא לְ	in operibus bonis, omnis
مسرتة	רְעוּתִי בְּעָא בְּהוֹן׃	mea bona voluntas in ipſis.
عند ذلك سريعا كثر	מַסְגַן צַלְמָנֵיהוֹן וּמִן	Multiplicant idola ſua, &
اوجا عقم انالا اجتمع	בָּתַר כֵּן מוֹחִין לְקָרָבָא	poſtmodum feſtinant vt ſacrificent
مع الجموع على الدم	קוּרְבָּנִין לָא אֲקַבֵּל בְּרַעֲוָא	ſacrificia, ñ recipiã ſpõtaneo(eo℞, & ñ
ولا اذكر	נִיסוּכֵיהוֹן וּדַם קוּרְבָּנֵיהוֹן	mixtões eo℞ nec ſãguinẽ ſacrificio℞(
بشفتي اسماهم	אִידְכַר שְׁמָהַתְהוֹן עַל סִפְוָתִי׃	memorabunt̃ noĩa eorũ in labiis meis.
الرب نصيب	יְיָ מְהוֹבִית	DEVS preparatio
ميراثي وكاسي انت	כַּלִּידִי וְחוּלָקִי אַנְתְּ	fortis mee, & calix meus tu
الذي ترد الي ميراثي حبال	תְּסַעֵיר עַדְבִי עַדְבִין	conſeruabis fortem meam. Sortes
المساحة وقعت علي في	נְפַלִין לִי בִּבְסִימוּתָא	contigerunt mihi in dulcedine,
لاغرا ومبرا ثي دايم	אַחְסַנְתָּא שַׁפִּירֵי עֲלַי׃	ſed & hereditas complacuit ſuper me.
لاوالابد اباركت الرب الذي	אֲבָרֵךְ יַת יְיָ דְאַמְלְכַנִי	Benedicã DEVM qui conſuluit mihi,
افهمني وفي الليالي	אוּף בְּלֵילְיָא רְדוֹן	inſuper in nocte caſtigabo
وعظتني كليتاي	לִי כוּלְיָתַאי׃	mihi renes meos.
تذكرت الرب	שַׁוֵיתִי מֵימְרָא דַיְיָ לְקוּבְלִי	Poſui verbum DEI in conſpectu meo
اما مي في كل حين لانه	תְּדִירָא מְטוּל דִשְׁכִינְתֵּיהּ	ſemper, quoniam autẽ diuinitas eius
عن يميني لكيلا	שַׁרְיָא מִן יְמִינִי לָא אֶזוּעַ	quieſcit in dextera mea nõ mouebor.
لذلك فرح قلبي وتهلل	בְּגִין כֵּן חֲדָא לִבִּי וְדָצִין	Propterea letabat̃ cõ meũ & exltabat
لساني وحل جسدي	אִיקָרִי אוּף בִּסְרִי יִשְׁרֵי	gloria mea, quin & caro mea
مطمينا على الرجا لانك	בִּתְכֵיל׃ מְטוּל דְלָא	habitabit quiete. Quoniam non
لم تترك نفسي في الجحيم	תִשְׁבּוֹק נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל	derelinques animã meam in inferno,
ولم تدع صفيك	וְלָא תִמְסוֹר זַכָּאָה	non permittes iuſtum
يري الفساد	לְמִיחְמֵי בֵּית שַׁחִיוּתָא׃	videre domum fouee.
عرفتني سبل	תְּהוֹדַע לִי אוֹרַח	Doce me viam
الحيا تملاني فرحا	דְחַיֵי סוּבְעָא דְחַדְוָתָא	vite, plenitudo letitiarum
توجد طومن	קֳדָם אַפָּךְ בְּסִימָתָא	ante faciem tuam, dulcedo
يمينك الي الابد	בִּימִינָךְ לְעָלְמִין׃	in dextera tua in eternum.

בארץ עד יום מותם לפה שיור הוא כינו באוה בעולם הזה ואינו מאמין בהם עד יום מותם וקאם שלפה כי אין צדיק בארץ לפי כך אינו נקרא קדוש עד שינתן בארץ ואפירו האבות לא נקראו קדושים עד שנתנו בארץ שנא הן בקדושיו לא יאמין ואיפת האמין בהן בשעה שאם למשה לך ואספת את זקני ישראל ממך משה ואמר זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אר פינחס אפילו בקשו האבות שתהא דירתן למעלה יכולין היו ואעפכ לא נקראו קדושים עד שניתנו שארץ ובכת הגדול בפניו אר אחא בר פפא מאי קראה מסך אבירים בכחו זה יצר הרע שמשך אבירי בכחו בנת דורו שראנוש ודור המבול ודור הפלגה וסדומיירבו עצבותם כמו שכתו בעצבון תאכלנה ואומ הרבה ארבה עצבונך והית הרבת עצבונות לאמות העולם ושמא המכידו תר גר אביך נכביהם מרם .i. Dixit Dauid corã Deo ſãcto & bñdicto. Dñe orbis q̃uis ego eẽ rex tñ cõſtitui te regẽ ſup me. Dixit ei Deus ſcũs & bñdictus, nequaq̃ ego ꝯfirmo tibi bonũ. ſeq̃t bõitas mea ñ ẽ ſr te. i. ꝗ bõitate m̃a nihil ad te. i. ñ curas de ipſa, & cui nã ego cõfirmo bonũ, ſcis q̃ i tra ſt Deus ſiq̃dẽ ſcũs & bñdictus nõ uocat iuſtos ſãctos donec tradantur terre uſq; nimirũ ad diem mortis eorũ. Quare? Quia fomes prauus

E papa, quid ſibi uult quod ſceiptum eſt, traxit robuſtos in fortitudine ſua, hic eſt fomes prauus. robuſtos in fortitudine ſua, hoc eſt g erationem Enos, generationem diluuii, generatioẽm diuiſionis. i. turris babilonie, & generationem ſodomorũ multiplicabuntur la E es eorũ ſicut ſcriptũ eſt & dixit multiplicans multiplicabo labores tuos. אר אבהו שמר לבי בדברו תורה וגל כבודי במלך המשיח .B. I ro midras tehilim. Dixit rabbi Abahu. Letatũ eſt cor meũ. ſ. in uerbis legis. & exultauit gloria שעתיד לצאת ממנו כי על כבוד חופה a i rege. ſ. MESSIA. Qui erat egreſſurus de ipſo. Quoniã de ipſo dictũ eſt, Iſaie, iiii. Quia ſuper omnem gloriam cooperimentum,

المزمور السادس عشر	צְלוֹתָא לְדָוִד	XVII. Oratio, Dauidis.
استمع يا الله بري	קַבֵּיל יְיָ פְּנִיעָתִי בִּצְדָקָא	Suſcipe DEVS orõnẽ meã in iuſtitia,
واصغ الي تضرعي	אַצִית שְׁבוּחִי	intende laudationi mee,
وانصت الي صلاتي	אַצְלֵי אוּדְנָךְ לִצְלוֹתִי	inclina aurem tuam ad orationẽ meã
بشفتين غير غاشتين	בְּדְלָא סִפְוָתִי נִכְלָא׃	abſq; labiis doli.
من قدامك قضائي	מִן קֳדָמָךְ דִינִי	A conſpectu tuo iudicium meum
يخرج عيناك تنظران	יִפּוּק עֵינָךְ תֶּחֱמֶן תְּמִין	prodibit, oculi tui videbunt
الاستقامة بلوت قلبي	בְּרִיצוּתָא בְּחַנְתְּ לִבִּי	equitates. Probaſti cor meum,
وتعهدتني ليلا	אַסְעַרְתָּא בְּלֵילְיָא	viſitaſti in nocte,

צרפתני בל תמצא	repurgaſti me ñ ĩueniſti .A	igne me examinaſti,& non	ἐπύρωσάς με καὶ οὐχ εὑρέθη
זמתי בל יעבר פי	cogitatões meas tráſire os(	eſt inuẽta in me iniqtas.Vt nõ	ἐν ἐμοὶ ἀδικία. Ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ
לפעלות אדם	In opibus hominis (meũ.	loquat̃ os meũ opera hominũ,	τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων,
בדבר שפתיך אני	in uerbo labiorũ tuorũ ego	ꝑpter verba labiorũ tuorũ ego	διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ
שמרתי ארחות פריץ	obſeruaui uias dirutas.	cuſtodiui vias duras.	ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς.
תמך אשורי	Suſtenta greſſus meos	Perfice greſſus meos	Κατάρτισαι τὰ διαβήματά μου
במעגלותיך בל נמוטו	in callibus tuis nõ moueant̃	in ſemitis tuis:vt nõ moueant̃	ἐν ταῖς τρίβοις σου, ἵνα μὴ σαλευθῶ
פעמי אני קראתיך	veſtigia mã.Ego ĩuocaui te	veſtigia mea.Ego clamaui	τὰ διαβήματά μου. Ἐγὼ ἐκέκραξα,
כי תענני אל	qa reſpõdebis mihi DEVS	quoniam exaudiſti me deus,	ὅτι ἐπήκουσάς μου ὁ θεός.
הט אזנך לי שמע	ĩclina aurẽ tuam mihi,audi	inclina aurẽ tuã mihi & exaudi	κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοί, καὶ εἰσάκουσον
אמרתי׃ הפלה	eloquium meum.Segrega	verba mea.Mirifica	τῶν ῥημάτων μου. Θαυμάστωσον
חסדיך מושיע	miſericordias tuas ſaluator	miſericordias tuas,qui ſaluos	τὰ ἐλέη σου ὁ σώζων (στηκότ
חוסים ממתקוממים	ſperantium a reſiſtentibus	facis ſperãtes ĩ te.A reſiſtẽtibꝰ	τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ. Ἐκ τῶν ἀνθ
בימינך׃	dextere tue.	dextere tue,cuſtodi me vt pu(	τῇ δεξιᾷ σου.
שמרני כאישון	Cuſtodi me vt pupillam	oculi.Sub vmbra (pillam	φύλαξόν με κύριε ὡς κόρην
בת עין בצל	filiam oculi in vmbra	alarum tuarum protege me,	ὀφθαλμοῦ. Ἐν σκέπῃ
כנפיך תסתירני	alarum tuaꝝ abſcondes me.	a facie impiorum	τῶν πτερύγων σου σκεπάσεις με.
מפני רשעים	A facie impiorum horum	qui me afflixerunt.Inimici mei	ἀπὸ προσώπου ἀσεβῶν
זו שדוני איבי	predantiũ me,inimici mei	animam meã circundederunt,	τῶν ταλαιπωρησάντων με.
בנפש יקיפו עלי׃	ĩ aĩa mea circũdederũt me.	adipem ſuum	Οἱ ἐχθροί μου
חלבמו	Adipe ſuo	concluſerunt,os eorum	τὴν ψυχήν μου περιέσχον.
סגרו פימו	clauſerunt,ore ſuo	locutum eſt ſuperbiam.	τὸ στέαρ αὐτῶν
דברו בגאות׃	locuti ſunt in ſuperbia.	Proiicientes	συνέκλεισαν. τὸ στόμα αὐτῶν
אשרינו עתה סבבונו	Incedẽtes adũſũ me,nũc cir(	me nunc circundederunt me,	ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν.
עיניהם ישיתו	oclos ſuos cõ)(cũdedeĩt me	oculos ſuos ſtatuerunt	Ἐκβαλόντες με νυνὶ περιεκύκλωσαν
לנטות בארץ׃	declinare ĩ terrã.)ſtitueĩt	declinare in terram.	τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο (λ
דמינו כאריה	Similitudo eoꝝ,quaſi leonis	Suſceperunt me ſicut leo	ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ. Ὑπέλαβόν με ὡσ
יכסוף לטרוף וככפיר	deſiderãtis p̃dã,& q̃ſi catu(	patus ad p̃dã,& ſic̃ catulɔ leõis	ἕτοιμος εἰς θήραν. καὶ ὡσεὶ σκύμνος
ישב במסתרים׃	ſedẽtis ĩ abſcõditis. (li leõis	habitans in abditis.	οἰκῶν ἐν ἀποκρύφοις.
קומה יהוה קדמה	Surge DEVS preueni	Exurge domine preueni	Ἀνάστηθι κύριε πρόφθασον
פניו הכריעהו פלטה	faciẽ eius incurua eum erue	eum & ſupplanta eum,eripe	αὐτούς, καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς ῥῦσ
נפשי מרשע חרבך	aĩã meã ab ĩpio q ẽ gladius(	aĩam meã ab impio frameã tuã	τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς. ῥομφαίαν
ממתים ידך יהוה	A uiris mãus tue deɔ(tuɔ.b	ab inimicis manus tue.Domĩe	ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου. Κύριε
ממתים מחלד חלקם	a viris de ſeculo.Pars quorũ	a paucis de terra diuide eos	ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς διαμέρισον αὐ
בחיים וצפינך	ĩ vita eoꝝ,& de abſcõdi.tuis	ĩ vita eorũ,& de abſcõditis tuis	ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν καὶ τῶν κεκρυμμένων
תמלא בטנם ישבעו	ĩplebis vẽtrẽ eoꝝ,q ſatura(	adipletɔ ẽ vẽter eoꝝ.Saturati	ἐπλήσθη ἡ γαστὴρ αὐτῶν. Ἐχορτάσθη
בנים והניחו	filiis & dimittent (bũtur	ſunt filiis,& dimiſerunt	ὑῶν, καὶ ἀφῆκαν
יתרם לעולליהם׃	reliquias ſuas paruulis ſuis.	reliquias ſuas paruulis ſuis.	τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν
אני בצדק אחזה	Ego autẽ in iuſtitia videbo	Ego autem in iuſtitia apparebo	Ἐγὼ δὲ ἐν δικαιοσύνῃ ὀφθήσομαι
פניך אשבעה	faciem tuam,ſatiabor (tua.	conſpectui tuo,ſatiabor	τῷ προσώπῳ σου. Χορτασθήσομαι
בהקיץ תמונתך׃	C.cũ euigilauero ſilitudĩe(	cum apparuerit gloria tua.	ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου.

probaſti me non
inueniſti peccatum, cogitatio
ma'a non tranſiuit os meum.
Vere ſpeculatus ſum opera
filioꝝ hominũ, in verbo labiorũ tuorũ
ego obſeruaui viam audacis.
Suſtenta greſſus meos
in ſemitis tuis, vt non moueantur
pedes mei. Ego inuocaui te,
qm̃ accipies orõnẽ meam, DEVS iube
incilinari aurem tuam mihi & audi
eloquium meum. Separa
merita tua, redemptor confidentium,
vlciſcere illos qui inſurgunt
in eos, manu dextera tua.
Cuſtodi me ſicut pupillam orbiculatã
que eſt in medio oculi, in vmbra
diuinitatis tue abſconde me.
A preſentia impiorum horum,
vaſtantiũ me, patroni inimicitie mee,
ĩ volũtate aĩaꝝ ſuaꝝ circũdederũt me
Diuitie eorum multe,
adeps eorum operit os eorum,
loquuntur arroganter.
Greſſus noſtros, noſq; ipſos nunc
circundant oculos ſuos firmant,
vt extendant eos in terra. Similitudo
eorum ſicut leonis deſiderantis p̃dã,
& ſicut catuli leonis degẽtis ĩ occulto
Surge DEVS p̃ueni facies eoꝝ, ĩ cur(ua eũ,
erue animã meã ab impio,
qui meretur interfici gladio tuo.
Et iuſtorum qui deuouerunt aĩas ſuas
propter te in mortem de terra,
pars in vita eterna,
Theſaurus tuus bonus implebit
thecas eorum, ſaturabuntur filiis
& relinquẽt reliqas ſuas paruulis ſuis.
Ego autem in veritate videbo
iocunditatẽ faciei tue, ſatiabor in tpe
quo euigilauero, a gl'a ſiſitudinis tue.

A Non inueniſti cogitationes meas tranſiꝛe os meũ. Due negationes apud grecos nequaquam affirmatiuã efficiunt orationẽ quẽadmodũ apud latinos: ſed quod una negatione negatiuum reddit, altera nihilominus ſuperueniente etiam negatũ permanet quod grece ſcientibus notiſſimũ eſt. Ita eſt etiam per oia apud hebreos uti maxime liquet hoc quarto uerſiculo i quo due habentur negatiue negationes בל תמצא זמתי בל יעבור פי .i. non inueniſti cogitationes meas: nõ trãſire os meum.

b A uiris manus tue &c. מתים כפתים notatum: ſceua ſignificat uiros notatum uero .. zere ſignificat mortuos, uti liquet ex ordinaria hebreoꝝ gloſſa.
C. Non in hoc ſeculo ſicut impii quorum pars eſt i hac uita ſed in ſeculo futuro in q̃ eterna uita ubi euigilauero a ſomno mortis: uideboq; ſimilitudinem tuã imo gloriam tuã: imo te ipm: qui es tota gloria mea.

יח לַמְנַצֵּחַ	XVIII. Ad victoriã.	XVII. Infinem	ιζʹ. Εἰς τὸ τέλος
לְעֶבֶד	Serui. A.	puero	τῷ παιδὶ
יְהוָה לְדָוִד אֲשֶׁר	DEI Dauidis,qui	domini Dauid qui	κυρίου τῷ Δαβὶδ, ὃς
דִּבֶּר לַיהוָה אֶת	locutus eſt DEO	locutus eſt domino	ἐλάλησε τῷ κυρίῳ
דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת	verba cantici huius,	verba cantici huius	τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης.
בְּיוֹם הִצִּיל־יְהוָה	in die qua liberauit DEVS	in die qua eripuit eũ dominus	ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐρρύσατο αὐτὸν ὁ κύριος
אֹתוֹ מִכַּף כָּל־אֹיְבָיו	illũ,de mãu oĩum inimico(	de manu oĩum inimicorũ eius,	ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ
וּמִיַּד שָׁאוּל׃	& de manu Saulis (rũ eius,	& de manu Saul,	καὶ ἐκ χειρὸς σαοὺλ
וַיֹּאמַר אֶרְחָמְךָ	& dixit.Diligam te	& dixit. Diligam te,	καὶ εἶπεν. Ἀγαπήσω σε
יְהוָה חִזְקִי׃ יְהוָה	DEus fortitudo mea.DEus	domine fortitudo mea,dñs	κύριε ἡ ἰσχύς μου. κύριος
סַלְעִי וּמְצוּדָתִי	arx mea & robur meum,	firmamẽtũ meũ & refugiũ meũ	στερέωμά μου, καὶ καταφυγή μου
וּמְפַלְטִי אֵלִי	& libẽator meus.Deus meus	& liberator meus.Dñs meus	καὶ ῥύστης μου. Ὁ θεός μου
צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ	fortis meus,ſperabo in eo,	adiutor meus,& ſperabo in eũ.	βοηθός μου καὶ ἐλπιῶ ἐπ᾽ αὐτόν.
מָגִנִּי	ſcutum meum	Protector meus	Ὑπερασπιστής μου
וְקֶרֶן־	& cornu	& cornu	καὶ κέρας
יִשְׁעִי	ſalutis mee,	ſalutis mee,	σωτηρίας μου
מִשְׂגַּבִּי׃	ſuſceptor meus.	& ſuſceptor meus,	καὶ ἀντιλήπτωρ μου.
מְהֻלָּל אֶקְרָא	Laudatum inuocabo	Laudans inuocabo	Αἰνῶν ἐπικαλέσομαι
יְהוָה	DEVM (ero.	dominum,	τὸν κύριον,
וּמִן־אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃	& ab inimicis meis ſaluus(	& ab inimicis meis ſaluus ero.	καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי־	Circũdederunt.n.me funes	Circundederunt me dolores	Περιέσχον με ὠδῖνες
מָוֶת	mortis,	mortis,	θανάτου
וְנַחֲלֵי	& torrentes	& torrentes	καὶ χείμαρροι
בְלִיַּעַל	Belial	iniquitatis	ἀνομίας
יְבַעֲתוּנִי׃	terruerunt me.	conturbauerunt me.	ἐξετάραξάν με.
חֶבְלֵי שְׁאוֹל	Funes inferni (runt me	Dolores inferni (runt me	Ὠδῖνες ᾅδου
סְבָבוּנִי קִדְּמוּנִי	circũdederũt me,preuene(	circũdederũt me,p̃occupaue(	περιεκύκλωσάν με. Προέφθασάν με
מוֹקְשֵׁי מָוֶת׃ בַּצַּר־לִי	laq̃i mõtis.In adũſitate mea	laquei mortis.In tribulatõe mã	παγίδες θανάτου. Καὶ ἐν τῷ θλίβεσθαί
אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל־	inuoca bo DEVM & ad	inuocaui dominum,& ad	ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον. καὶ πρὸς
אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ יִשְׁמַע	deũ meũ clamabo,exaudiet	deũ meũ clamaui.Et exaudiuit	τὸν θεόν μου ἐκέκραξα. Ἤκουσεν
מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי	de regia ſua vocem meam,	de tẽplo ſancto ſuo vocẽ meã,	ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου.
וְשַׁוְעָתִי לְפָנָיו	& clamor me ꝯ añ faciẽ eius,	& clamor meus ĩ cõſpectu eius	καὶ ἡ κραυγή μου ἐνώπιον αὐτοῦ
תָּבוֹא בְאָזְנָיו׃	veniet in aures eius.	introiuit in aures eius.	εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ.
וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ	Et cõmota eſt & cõtremuit	Cõmota eſt & contremuit	Καὶ ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη
הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי הָרִים	terra,& fundamẽta montiũ	terra,fundamenta montium	ἡ γῆ. καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων
יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ	cõcuſſa ſũt & cõquaſſata ſũt	cõturbata ſunt & cõmota ſũt,	ἐταράχθησαν. καὶ ἐσαλεύθησαν
כִּי־חָרָה לוֹ׃ עָלָה	q̃m iraſcebatur ei.Aſcendit	quoniã iratus eſt eis.Aſcendit	ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός. Ἀνέβη
עָשָׁן	fumus	fumus	καπνὸς
בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ	in furore eius,& ignis	in ira eius,& ignis	ἐν ὀργῇ αὐτοῦ. καὶ πῦρ
מִפִּיו תֹּאכֵל	ex ore eius deuorans,	a facie eius exarſit,	ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατεφλόγισε
גֶּחָלִים	carbones	carbones	ἄνθρακες

Arabic	Aramaic	Latin
المزمور السابع عشر	לְשַׁבָּחָא	XVIII. In laudem,
	עַל־נִיסַיָּא	pro mirabilibus
	דְּאִיתְעֲבִידוּ	que facta ſunt
	לְעַבְדָּא דַיְיָ לְדָוִד דְּשַׁבַּח	ſeruo DEI Dauidi, qui inter laudandũ
	בִּנְבוּאָה קֳדָם יְיָ יַת פִּתְגָמֵי	cecinit ꝓphetauitq́ corã DEO verba
	שִׁירְתָא הָדָא עַל כָּל יוֹמַיָּא	cãtici huius, ꝑ oĩbus diebus, (pſonoꝝ
	דְשֵׁיזְבֵיהּ יְיָ מִן יְדָא דְּבַעֲלֵי	qbus liberauit eum DEVS, de manu(
	דְבָבוֹי וּמֵחַרְבָּא דְשָׁאוּל׃	inimicitie eius. & de gladio Saulis,
احبك	וַאֲמַר אֲרַחֲמִנָּךְ	& dixit. Diligam te
يا رب قوتي الرب	יְיָ תּוּקְפִּי׃ יְיָ	Deum fortitudinis mee. Deus
رجاي وملجاي	תּוּקְפִּי וְרוּחְצָנִי	fortitudo mea, & fiducia mea,
ومخلصي الهي	וּמְשֵׁיזִיב יָתִי אֱלָהָא	& liberabit me Deus,
عوني وعليه توكلي	דְּאִתְרְעֵי בִי קָרְבַנִי	qm̃ cõplacuit ſibi ĩ me, & applicuit me
ساتري	לְדַחַלְתֵּיהּ תְּרִיסִי דְּמִן	timori ſuo, ſcutum meum quoniam a
وقرن	קֳדָמוֹי מִתְיְהֵב לִי	preſentia eius data eſt mihi
خلاصي	תְּקוֹף וּפוּרְקָן	fortitudo & ſalus, (mea.
وناصري	עַל־בַּעֲלֵי דְבָבַי רוּחְצָנִי׃	ſup patronos inimicitie mee, fiducia(
اسبح الرب	אֲמַר דָּוִד בְּתוּשְׁבַּחְתֵּיהּ	Dixit Dauid inter laudandum,
وادعوه	אֲנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ	ego orabo coram DEO,
فانجوا من اعداي	וּמִן בַּעֲלֵי דְבָבַי פָּרְקִינַנִי	& a pſonis inimicitie mee redemit me.
لان غمرات الموت	אַקְפְּתַנִי עָקָא כְּאִתְּתָא	Circũdedit me anguſtia ſicut mulieris
اكتنفتني	דְּיָתְבָא עַל מַתְבְּרָא וְחֵיל	que ſedet in partu, nec vis eſt
واودية	לֵית לַהּ לְמֵילַד וְהִיא	ei pariendi, ipſaq́
الاثمه	בְּסַכָּנָא לִימְאַת סַיַּעַת	periclitatur ad mortem, adiutorium
فزعتني	טְלוּמַיָּא בְּעֵיתַת יָתִי׃	peritorum que ſiui mihi.
احاطت بي هوال الجحيم	מַשִּׁרְיַת חַיָּיבִין אַקְפּוּנִי	Cohors iniquorum circundedit me,
اشراط الموت	אַקְדִּימוּ יָתִי דְּמַזְיְינִין	preuenerunt me armati
ادركتني وعند شدتي	בְּמָאנֵי קְטוֹל כַּד עָיְקָא לִי	armis interitus. Quãdo moleſtant me
دعوت الرب و لي	אֲנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ וְקֳדָם אֱלָהִי	ego oro apud DEum. & corã Deo meo
الهي صرخت سمع	אֲנָא מִתְחַנַּן וּמְקַבֵּל צְלוֹתִי	cõmitto me. & accipit orationẽ meã,
من هيكل قدسه صوتي	מִן הֵיכְלֵיהּ וּבָעוּתִי	de templo ſuo, & petitio mea
ودعاي امامه	קֳדָמוֹהִי מִתְקַבְּלָא	coram ipſo, recipitur
يدخل الي مسامعه	בְּאוּדְנוֹהִי וּמִתְעַבְדָא׃	in auribus eius, & fiet.
تزلزلت الارض	וְאִתְרְגִישַׁת וְאִתְרְעִישַׁת	Et contremuit & cõmota eſt
ارتعدت وتحركت	אַרְעָא אֲשָׁשֵׁי טוּרַיָּא	terra, fundamenta montium
اساسات الجبال وتزعزعت	זָעוּ וְאִתְרְטִישׁוּ	cõmota ſunt & concuſſa ſunt,
من اجل ان الرب غضب	מְטוּל דִּתְקֵף רוּגְזֵיהּ סְלֵיק	quoniam iraſcebatur ei. Aſcendit
عليها صعد الدخان	זֵדוֹנֵיהּ דְּפַרְעֹה הֵיךְ	iniquitas Pharaonis ſicut
من غضبه التهبت	קוּטְרָא הַבְכֵן שַׁדַּר רוּגְזֵיהּ	fumus, ꝑpterea immiſit furorẽ ſuum,
النار امامه	כְּאִישָׁא בְּעָרָא מִן קֳדָמוֹהִי	ſicut ignem ardẽtẽ, de cõſpectu eius,
اشتعل	מִשְׁתֵּיצְיָא מְמוּפְתֵּיהּ	feruida increpatio eius,

A. *Serui Dei.* Libro midras tehilim כך ישראל כשיבא מלך המשיח במהרה בימינו אין אומ׳ שירא עד שיתחרף מלך המשיח שנ׳ אשר חרפו אויביך יי׳ וגו׳ ועד שיפלו לפניו ארבעה מלכות שנא׳ ואספתי את כל הגוים אל ירושלם וגו׳ ויצא יי׳ ונלחם בגוים ההם אותה שעה אומ׳ שירה מזמור שירו ליי׳ שיר חדש כי נפלאות עשה. Sic iſrael cũ uenerit rex MESSIAS in feſtinatiõe, ĩ diebus eius nequaq̃ dicẽt canticu. donec exprobratũ fuerit regi MESSIE ſicut dictu eſt. ps. lxxxviii. Quod exprobrauerũt inimici tui Deus. &c. Et donec corruãt corã eo quatuor regna ſicut dictũ eſt. Zach. xiiii. Et cõgregabo oẽs gẽtes cõtra Jeruſalẽ &c. & egredief Deus & ꝑliabiſ cõtra gẽtes illas &c. Tũc aũt dicẽt canticũ ſicut dictũ eſt. ps. xcix. Cãtate Deo canticũ nouũ qm̃ mirabilia fecit.

Superſticioſi hebreoꝝ iceſſanter carpũt inuehũturq; ĩ authores noui teſtamẽti, qđ nõ allegẽt teſtimonia ueteris ſacre ſcripturẽ ea uerboꝝ ſerie eoq; ordine. quo legunſ in libris ꝓphetaꝝ, iſimulãtq; eos corruptionis ſcripturaꝝ, & cũ dicitur ad excuſandos authores nr̃os, ſatis fuiſſe qđ uiri Dei ſpiritu acti iſeruerĩt ſuis ſcriptis, ſenſa legis & prophetaꝝ, nõ ẽt uerba, nõ admittunt hoc puicaces & dure ceruicis hebrei, minime aiaduertẽtes idẽ feciſſe authores ueteris iſtrĩ, qđ tñ male a nr̃is factũ ꝑdicãt. Que res maxĩe ex hoc. ps. xviii. patet. Si. n. diligenter legaſ hic pſalmus apud Samuelẽ ꝓphetã. ii. regũ. xxii. capite deprhẽdet hebreã Samuelis lrãm ĩ locis nouẽ & q̃dragĩta a lrã Dauidis differre. Poſſumus itaq; hebreis rñdere ubi in nr̃os iſurgũt, ea q̃ a

בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ:	incenſi ſunt ab eo.	ſuccenſi ſunt ab eo.	ἀνήφθησαν ἀπ' αὐτοῦ.
וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד	Inclinauit celos & deſcẽdit	Inclinauit celos & deſcendit,	Καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη.
וַעֲרָפֶל תַּחַת	& caligo ſub	& caligo ſub	καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας
רַגְלָיו: וַיִּרְכַּב	pedibus eius. Et aſcendit	pedibus eius. Et aſcendit	αὐτοῦ. Καὶ ἐπέβη
עַל כְּרוּב	ſuper cherubim,	ſuper cherubin	ἐπὶ χερουβὶμ
וַיָּעֹף וַיֵּרָא עַל	& volauit, volauit ſuper	& volauit, volauit ſuper	καὶ ἐπετάσθη ἐπὶ
כַּנְפֵי רוּחַ: יָשֶׁת	pennas venti. Poſuit	pennas ventorum. Et poſuit	πτερύγων ἀνέμων, Καὶ ἔθετο
חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ	tenebras latibulum ſuum,	tenebras latibulum ſuum,	σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ.
סְבִיבוֹתָיו	in circuitu eius,	In circuitu eius	κύκλῳ αὐτοῦ
סֻכָּתוֹ	tabernaculum eius,	tabernaculum eius,	ἡ σκηνὴ αὐτοῦ.
חֶשְׁכַת	tenebroſas	tenebroſa	σκοτεινὸν
מַיִם	aquas	aqua	ὕδωρ
עָבֵי	nubes	in nubibus	ἐν νεφέλαις
שְׁחָקִים:	celorum.	aeris.	ἀέρων.
מִנֹּגַהּ	Pre fulgore	Pre fulgore	Ἀπὸ τῆς τηλαυγήσεως
נֶגְדּוֹ עָבָיו	in conſpectu eius nubes	in conſpectu eius nubes	ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι
עָבְרוּ בָּרָד	tranſierunt, grando	tranſierunt grando	διῆλθον. χάλαζα
וְגַחֲלֵי אֵשׁ: וַיַּרְעֵם	& carbones ignis. Et ĩtonuit	& carbones ignis. Et intonuit	καὶ ἄνθρακες πυρός. Καὶ ἐβρόντησεν
בַּשָּׁמַיִם יְהוָה	in celis DEVS	de celo dominus,	ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος.
וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קֹלוֹ	& altiſſimus dedit vocẽ ſuã,	& altiſſimus dedit vocem ſuã,	καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν
בָּרָד וְגַחֲלֵי אֵשׁ:	grando & carbones ignis.	grando & carbones ignis.	αὐτοῦ.
וַיִּשְׁלַח חִצָּיו	Et miſit ſagittas ſuas	Et miſit ſagittas ſuas	Ἐξαπέστειλε βέλη
וַיְפִיצֵם וּבְרָקִים	& diſſipauit eos. Et fulgura	& diſſipauit eos, fulgura	καὶ ἐσκόρπισεν αὐτούς. Καὶ ἀστραπὰς
רָב וַיְהֻמֵּם: וַיֵּרָאוּ	mlťiplicauit & ꝑcuſſit illos.	multiplicauit & ꝯturbauit eos.	ἐπλήθυνε καὶ συνετάραξεν αὐτούς. Καὶ ὤ
אֲפִיקֵי מַיִם וַיִּגָּלוּ	Et appuerũt effuſiões aq̃rũ,	Et apparuerũt fontes aquarũ	αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων. καὶ ἀνεκαλύφ
מוֹסְדוֹת תֵּבֵל	& reuelata ſũt fũdamẽta orbis	& ĩuelata ſũt fũdamẽta orbis trãſ	τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης.
מִגַּעֲרָתְךָ יְהוָה	ab increpatione tua DEVS	Ab increpatione tua domine	Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου κύριε.
מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפֶּךָ:	a ſufflatiõe ſpũs furoris tui.	ab inſpiratione ſpiritus ire tue.	ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύματος ὀργῆς σου
יִשְׁלַח מִמָּרוֹם	Miſit de alto,	Miſit de ſummo	Ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους
יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי	accepit me, extrhaxit me	& accepit me, & aſſumpſit me	καὶ ἔλαβέ με. προσελάβετό με
מִמַּיִם רַבִּים:	de aq̃s multis. (potẽtiſſimo,	de aquis multis. (fortiſſimis	ἐξ ὑδάτων πολλῶν.
יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז	Liberauit me de inimico meo(	Eripuit me de inimicis meis (	Ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν,
וּמִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ	& de his q̃ oderũt me, q̃m ro(	& ab his q̃ oderẽt me, q̃m ꝯfortati	καὶ ἐκ τῶν μισούντων με ὅτι ἐστερεώθησ
מִמֶּנִּי:	me erant. (buſtiores	ſunt ſuper me. (mee	ὑπὲρ ἐμέ.
יְקַדְּמוּנִי בְיוֹם אֵידִי	Preuenerũt me ĩ die afflictiõis	Preuenerũt me ĩ die afflictiõis(	Προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς
וַיְהִי יְהוָה לְמִשְׁעָן לִי	me, & factꝯ ẽ Deꝯ firmamẽtũ	& factus eſt dñs ꝓtector meus.	καὶ ἐγένετο κύριος ἀντιστήριγμά μου.
וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב	meũ. Et eduxit me ĩ latitudi	Et eduxit me in latitudinem,	Καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν.
יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי	nẽ, liberauit me q̃a ꝯplacuit	ſaluum me fecit q̃m voluit me.	ῥύσεταί με, ὅτι ἠθέλησέ με. Καὶ ἀνταπο
יִגְמְלֵנִי יְהוָה	ei ĩ me. Retribuit mihi Deꝰ	Et ĩtribuet mihi dñs (ma. mañ	δώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μ
כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי	ſm iuſti. meã, ſm mũdi. ma.	ſm iuſtitiã meã, & ſm puritatẽ(	καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν
יָשִׁיב לִי: כִּי שָׁמַרְתִּי	mañ red. mihi. Quia cuſto.	retribuet mihi. Quia cuſtodiui	ἀνταποδώσει μοι. Ὅτι ἐφύλαξα

vt carbones ignis ardẽtis verbũ eius,
Declinauit celos & apparuit
gloria eius, & nubes tenebricoſas
ſuppoſuit coram ſe. Et viſus eſt
in robore ſuo ſuper cherubim
leuiſſimos, & ambulauit in fortitudine
ſuper alas ventorum. Et poſuit
diuinitatem ſuam in tenebris,
& circundedit nubibus gloriam ſuam
ſicut tabernaculum, & deſcẽdere fecit
pluuias beneplaciti ſuper populũ ſuũ
& aquas validas a conſtrictione
nubium tenebroſarum ſuper impios,
ab altitudine mundi.
A ſplendore glorie eius nubes
celi tranſierunt in increpatione ſua,
ſicut carbones ignis, & grando
ardens, a verbo eius. Et intonuit
de celis DEVS
& altiſſimus verbum ſuum exaltauit,
proiecit grandinem & carbones ignis.
Et miſit verbum ſuum tanq̃ carbones,
& grandinem & fulgura plurima
& interturbauit eos. Et apparuerunt
ꝓfunditates aquarũ & diſcoopta ſunt
fundamenta orbis,
ab increpatione, a preſentia DEI,
a verbo valido ire eius.
Miſit prophetas ſuos rex fortis, (me
ꝗ habitat ĩ fortitudĩe excelſa, direxit(
& eripuit me de populis plurimis.
Libera me de inimicis meis, quoniam
potentes ſunt, a patronis
odii mei, qm̃ roborati ſũt aduerſũ me.
Preuenerũt me ĩ die ĩterfectiõis mee,
& fuit verbum DEI adiutorium mihi.
Et eduxit me ĩ latitudinẽ, liƀauit me,
quoniam voluntas eius fuit in me.
Retribuet mihi DEVS (meatũ
ſm iuſtitiã meã, ſm mundiciã manuũ(
reddet mihi. Quia cuſtodiui

ſcriptoribꝫ noue legis edita ſunt, nõ ſolũ diuina iſtigatiõe & magna ſapiẽtia elucubrata fuiſſe. Sed ẽt data opera ita edita ad imitationẽ eorꝫ q ueterẽ ſcripſerunt legem.

De authore chaldee editiõis q̃ habẽt ſexto libri huius ordine, nõ eſt una oĩum ſnia. Siqdẽ ſunt ex latinis q editiõem huiuſcemodi Ionate benoziel aſcribant, qbus tñ ipſe nequaq̃ aſſentio. Cõſtat nãqꝫ & pro cõfeſſo habetur, tũ apud latinos, tũ apud hebreos Ionatam edidiſſe chaldeã ĩterpretatiõẽ librorꝫ Samuelis prophete, quos noſtri ꝑmũ & ſm̃ regum appellãt, ſtilus uero chaldeus huius. xviii. pſalmi. q ibidẽ legitur ꝑmultum diſſimilis habetur. ab eo quẽ in pſalterio habemus. quo fit ut non ab eodẽ authore manaſſe utrãqꝫ editionẽ credẽdum ſit. Alioqui nihil cauſe erat, quod idem author in re unius & eiuſdẽ ſenſus ſe tam uariũ tãqꝫ ſui diſſimilem exhiberet. Cõſequens ꝑinde hãc Dauidicã pſalmorꝫ interpretationẽ ab alio q̃ a Ionata manaſſe. Quod ſi hebreis credimus, q̃q̃ ſue aſſertionis iuratos nõ afferant teſtes, dicemus. R. Ioſeph cecũ, qui ferme annis trecentis floruit poſt ſecundã templi deſtructionẽ, huius editionis authorẽ. Virũ citra cõtrouerſiã multe eruditionis, theologiãqꝫ apprime callentẽ, qui ẽt meminit de attributis (quos appellãt) diuinis, ſꝫ & de uerbo Dei in inumeris locis honorificam facit mentionem. & multa adducit ellectiſſima ac rara in fauorem Chriſtiane religionis ex quibus hebrei redargui & conuinci poſſunt.

דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא	vias DEI,& non	vias domini,nec	τὰς ὁδοὺς κυρίου,καὶ οὐκ
רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃ כִּי	egi impie a DEO meo.	impie geſſi a DEO meo. (meo,	ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. (πιούμε
כָל־מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי	Oia.n.iudicia eius ĩ ɔſpectu(	Q̄m oĩa iudicia eius ĩ ɔſpectu(	Ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώ
וְחֻקֹּתָיו לֹא־אָסִיר	& pcepta eius ñ amoui (mo,	& iuſtitias eius non repuli	καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα
מֶנִּי׃ וָאֱהִי תָמִים	a me.Et fui integer	a me.Et ero immaculatus	ἀπ᾽ ἐμοῦ.Καὶ ἔσομαι ἄμωμος
עִמּוֹ וָאֶשְׁתַּמֵּר	cum eo,& cuſtodiui me	cũ eo,& obſuabo me (mihi dñs	μετ᾽ αὐτοῦ.καὶ φυλάξομαι (μοι κύριο
מֵעֲוֹנִי׃ וַיָּשֶׁב־יְהוָה	ab iniqtate mea.Et reddidit	ab iniqtate mea.Et retribuet(	ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.Καὶ ἀνταποδώσει
לִי כְצִדְקִי כְּבֹר	mihi DEus ſm iuſtitiã meã,	ſm iuſtitiã meã,& ſm puritatẽ	κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου.καὶ κατὰ τὴν
יָדַי לְנֶגֶד עֵינָיו׃	& ſm mũdiciã manuũ meaꝝ	manuũ meaꝝ in cõſpectu ocu(	καθαριότητα τῶν χειρῶν μου,ἐνώπιον
עִם־חָסִיד	ĩ ɔſpectu oclorum eius.Cũ ſcõ	Cum ſancto (loꝝ eius.	τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.Μετὰ ὁσίου
תִּתְחַסָּד	ſanctus eris,	ſanctus eris,	ὅσιος ἔσῃ.
עִם־גְּבַר	& cum viro	& cum viro	καὶ μετὰ ἀνδρὸς
תָּמִים	perfecto	innocente	ἀθώου
תִּתַּמָּם׃	perfectus eris.	innocens eris.	ἀθῶος ἔσῃ.
עִם־	Cum	Et cum	Καὶ μετὰ
נָבָר	mundo	electo	ἐκλεκτοῦ
תִּתְבָּרָר	mundus eris,	electus eris,	ἐκλεκτὸς ἔσῃ.
וְעִם־	& cum	& cum	καὶ μετὰ
עִקֵּשׁ	peruerſo	peruerſo	στρεβλοῦ
תִּתְפַּתָּל׃	peruertes. A.	peruerteris.	διαστρέψεις.
כִּי־אַתָּה	Quoniam tu	Quoniam tu	Ὅτι σὺ
עַם־עָנִי	populum pauperem	populum humilem	λαὸν ταπεινὸν
תוֹשִׁיעַ	ſaluabis,	ſaluum facies,	σώσεις,
וְעֵינַיִם	& oculos	& oculos	καὶ ὀφθαλμοὺς
רָמוֹת	excelſos	ſuperborum	ὑπερηφάνων
תַּשְׁפִּיל׃ כִּי־	humiliabis.Quoniam	humiliabis.Quoniam	ταπεινώσεις. Ὅτι
אַתָּה תָּאִיר	tu illuminas	tu illuminas	σὺ φωτιεῖς
נֵרִי	lucernam meam,	lucernam meam	λύχνον μου
יְהוָה	DEVS	domine,	κύριε.
אֱלֹהַי יַגִּיהַּ	deus meus illuminabis	deus meus illumina	ὁ θεός μου φωτιεῖς
חָשְׁכִּי׃	tenebras meas.	tenebras meas.	τὸ σκότος μου. (ρίου
כִּי־בְךָ אָרֻץ גְּדוּד	In te enim inſequar aciem,	Q̄m in te eripiar a tẽtatione,	Ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατη
וּבֵאלֹהַי אֲדַלֶּג־	& in DEO meo tranſiliam	& in Deo meo tranſgrediar	καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι
שׁוּר׃ הָאֵל תָּמִים	murum.DEVS perfecta	murum.Deus meus impolluta	τεῖχος. Ὁ θεός μου ἄμωμος
דַּרְכּוֹ אִמְרַת־יְהוָה	via eius,eloquium DEI	via eius,eloquia domini	ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.τὰ λόγια κυρίου
צְרוּפָה מָגֵן הוּא	repurgatum.Scutum eſt	igne examinata,protector eſt	πεπυρωμένα.ὑπερασπιστής ἐστι
לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ׃	omnium ſperantium in eũ.	omnium ſperantium in ſe.	πάντων τῶν ἐλπιζόντων ἐπ᾽ αὐτόν.
כִּי מִי	Quoniam quis	Quoniam quis	Ὅτι τίς
אֱלוֹהַּ	eſt DEVS	DEVS	θεὸς
מִבַּלְעֲדֵי	pretereum	preter	πάρεξ
יְהוָה	qui dat eſſe. B.	dominum,	τοῦ κυρίου.

سبل الرب ولم	אורחן דתקנן קדם יי ולא	vīas rectas ante DEVM,& non
اعصر الهي	הליכית ברשעא׃ מטול	ābulaui ī īpietate corā Deo meo.Q m̄
اذ كل احكامه قدامي	דכל דינוהי גלן לקבלי	oīa iudicia eius manifeſta ſūt apud me
وعدله لم ابعده عني	למעבדהון וקימוהי לא	vt faciam ea,& precepta eius non
واكون معه	אעדי מני׃ והוית שלים	repuli a me.Et fui perfectus
بلا عيب واحتفظ	בדחלתיה והוית נטיר	ī timore eius,& fui ſeruator (DEVS
حكاي يجازيني الرب	נפשי מחובין׃ ופרע יי	aīe mee ab iniqtatibus.Et retribuet (
مثل بري	לי היך זכותי כברירות	mihi ſm merita mea,ſm mundiciam
ومثل طهر يدي	אידי קדם מימריה׃	manuum mearum coram verbo ſuo.
امام عينيه مع العفيف	עם אברהם דאשתכח חסיד	Cum Abraham qui repertus eſt pius
عفيفا تكون	קדמך אסגיתא למעבדא	ante te,multiplicaſti facere
ومع	חסדא עם זרעיה יצחק דהוה	pietatem,cum ſemine Iſaac qui fuit
البار	שלים בדחלתך אשלימתא	perfectus in timore tuo perfeciſti
بارا تكون	מימר רעותך עמיה׃	verbum,voluntas tua cum eo.
ومع	עם יעקב דהוה בריר קדמך	Cum Iaacob qui mundus fuit apud te,
المختار	בחרתא בנוי מן כל עממיא	elegiſti filios eius de cunctis populis,
مختارا تكون	ואפרשתא זרעיה מן כל	ſegregaſtiq; ſtirpem eius ab omni
ومع	פסיל ועם פרעה ומצראי	falſitate,& cum Pharaone & egyptiis
الملتوي	דחשבו מחשבן בישין על עמך	q cogitauerūt cogitatōes malas ſr pplm
ملتويا تكون	בלבלתינון במחשבתהון	tuū,īterturbaſti illos ī cogitatiōibus(
من	מטול דאנת עמא בית	Quoniā tu populo domus (eoꝝ. C
اجل انك تنجي الشعب	ישראל דחשיכין ביני	iſrael,quem obtenebras inter
المتواضع	עממיא בגלותא את עתיד	populos in captiuitatem,futurus es
وتذل	למפרוק ובמימרך אומיא	ad redemptionē,ī verbo aūt tuo pplos
اعين	תקיפיא דמתגברין	fortes qui roborantur
المتعظمين وانت	עליהון תמחיד׃ מטול	aduerſum eos delebis.Quoniam
يارب	דאנת תנהר שרגא דישראל	tu illuſtrabis lumen Iſrael
تضي	דמטפיא בגלותא דאנת	quod extinctū eſt ī captiuitate,qm̄ tu
سراجي	הוא מריה דנהורא דישראל	ipſe author luminis Iſrael, (ſplēdorē
الهي انت تنير	יי אלהי יפקינני לנהור	Deus deus meus ipſe deducet me ad (
ظلمتي	ויחמינני בנחמתא דעלמא	& videre me faciet ī cōſolatōibꝰ mūdi
لاني بك انجو من المحن	דעתיד למיתי לצדיקיא׃	futuri,que iuſtis future ſunt,
وبالهي اعبر	מטול דבמימרך אסגי	quoniam in verbo tuo,multiplicabo
السور الله لا ريب في	משרין ובמימרא אלהי אכבוש	exercitus,& ī verbo dei mei debellabo
سبيله كلام الرب	כרכין תקיפין׃ אלהא דזכן	arces munitas.DEVS cuius vie
مختبر مخلص	אורחתיה אוריתא דיי	ſunt recte,lex DEI
جميع المتوكلين عليه	בחירא תריס הוא לכולהון	electa,clypeus ipſe omnibus
لا	דמתרחצין עלוי׃	qui confidunt in eo.
اله	ארום על ניסא דתעביד	Quoniam ꝑpter miranda que facies
الا	למשיחך ולשיזבא	MESSIE tuo,& reliquiis
الرب	דישתיירון יודון כל	que remanebunt,laudes dicent oēs

A. Cum peruerſo peruerteris. Rectius peruertes quam peruerteris,ut ſermo ad Deum dirigi intelligatur. Nam hic Deus cū ſancto ſanctus quia ſanctificat & cū uiro perfecto perfectus quia perfectionē preſtat & cum mundo mundus quia munditiam cordis tribuit,& cum peruerſo peruertens quia ultor & uindex malorū. Et hec ni fallor & Hieronymi & patrū hebreorum intelligentia,& Bernardi inſuper ſuper cantica ſcribentis. Qualem te parateris DEO,talis oportet appareat tibi Deus cum ſancto ſanctus erit,& cum uiro innocente innocens erit,quid ni?eque & cū amante amans,& cum uacante uacans,& cū intento intentus,& cū ſolicito ſolicitus.

B. Quoniam quis eſt Deus &c. Magnū nomen DEI יהוה tetragrammaton hoc loco interpretati ſumus eū qui dat eſſe, alioqui dicendum nobis fuerat, quis eſt Deus preter Deum,que oratio abſona admodum & inintelligibilis uidebat.

C. Proprietas ſermonis Caldei.

וּמִי	& quis	aut quis	ἢ τίς
צוּר	fortis	DEVS	θεὸς
זוּלָתִי	preter	preter	πλὴν
אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל	DEVM noſtrum.DEVS	DEVM noſtrum.DEVS	τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ὁ θεὸς
הַמְאַזְּרֵנִי חָיִל	q accinxit me fortitudine,	qui precinxit me virtute,	ὁ περιζωννύων με δύναμιν.
וַיִּתֵּן תָּמִים דַּרְכִּי׃	& dedit pfectã viam meam.	& poſuit immaculatã viã meã.	καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν ὁδόν μου.
מְשַׁוֶּה רַגְלַי	Coequans pedes meos	Qui perfecit pedes meos	Καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου
כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמֹתַי	ceruis,& ſuper excelſa	tanq̃ ceruorum,& ſuper excelſa	ὡσεὶ ἐλάφου. καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ
יַעֲמִידֵנִי׃ מְלַמֵּד	ſtatuens me.Docens	ſtatuens me.Qui docet	ἱστῶν με. Διδάσκων
יָדַי לַמִּלְחָמָה	manus meas ad prelium.	manus meas ad prelium,	χεῖράς μου εἰς πόλεμον.
וְנִחֲתָה קֶשֶׁת נְחוּשָׁה	& poſuit arcum ereum	& poſuiſti vt arcum ereum	καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν
זְרוֹעֹתָי׃ וַתִּתֶּן־לִי	brachia mã, Et ddiſti mihi A	brachia mea.Et dediſti mihi	τοὺς βραχίονάς μου. Καὶ ἔδωκάς μο
מָגֵן יִשְׁעֶךָ וִימִינְךָ	clypeũ ſalu.tue,& dxte.tua	ꝓtectõnẽ ſalu.tue,& dexte.tua	ὑπερασπισμὸν σωτηρίας. καὶ ἡ δεξιά σο
תִסְעָדֵנִי וְעַנְוַתְךָ	ɔfortauit me & mãſuetudo(	ſuſcepit me.Et diſciplina tua	ἀντελάβετό μου. Καὶ ἡ παιδεία σου
תַרְבֵּנִי׃ תַּרְחִיב	ãplũ fec̃ me.Dilatabis (tua	corre. me ĩ finẽ,&.d.t.i.m.d.d.	ἀνώρθωσέ με εἰς τέλος. καὶ ἡ π.α.μ.δ.
צַעֲדִי תַחְתָּי וְלֹא	greſſus meos,ſubtus me,& ñ	greſſus meos ſubtus me,& non	τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου. καὶ ο
מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃	ſt lapſa calcanea mea. (eos,	ſunt infirmata veſtigia mea.	ἠσθένησε τὰ ἴχνη μου. (λήψομαι αὐτο
אֶרְדּוֹף אוֹיְבַי וְאַשִּׂיגֵם	Perſeq̃r inimi.meos & app̃.(	Perſeq̃r inimi.mos & cõp.illos,	Καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου καὶ κατ
וְלֹא אָשׁוּב עַד־כַּלּוֹתָם	& ñ reuer.dõec cõſumã eos.	& nõ cõuertar donec deficiãt.	καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι ἕως ἂν ἐκλίπω
אֶמְחָצֵם וְלֹא־יֻכְלוּ	Cõfringã eos,& nõ poterũt	Confringam illos nec poterũt	Ἐκθλίψω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ δύνωντα
קוּם יִפְּלוּ תַּחַת	ſurgere,cadent ſub	ſtare,cadent ſubtus	στῆναι. πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς
רַגְלָי׃ וַתְּאַזְּרֵנִי	pedibɔ meis.Et accĩxiſti me	pedes meos.Et precinxiſti me	πόδας μου. Καὶ περιέζωσάς με
חַיִל	virtute	virtute	δύναμιν
לַמִּלְחָמָה	ad prelium,	ad bellum,	εἰς πόλεμον. (τοὺς ἐπε
תַּכְרִיעַ קָמַי	incuruabis reſiſtentes mihi	& ſupplãtaſti inſurgẽtes in me	συνεπόδισας πάντας τοὺς ἐπανισταμ
תַּחְתָּי׃	ſub me.	ſubtus me.	ὑποκάτω μου.
וְאֹיְבַי	Et inimicorum meorum	Et inimicos meos	Καὶ τοὺς ἐχθρούς μου
נָתַתָּה לִּי עֹרֶף	dediſti mihi dorſum,	dediſti mihi dorſum,	ἔδωκάς μοι νῶτον.
וּמְשַׂנְאַי אַצְמִיתֵם׃	& odientes me diſperdam.	& odientes me diſperdidiſti.	καὶ τοὺς μισοῦντάς με ἐξωλόθρευσας.
יְשַׁוְּעוּ וְאֵין	Clamabunt & non	Clamauerunt nec	Ἐκέκραξαν καὶ οὐκ ἦν
מוֹשִׁיעַ עַל־יְהוָה	erit qui ſaluet ad DEVM	erat qui ſaluos faceret ad dñm,	ὁ σώζων. πρὸς κύριον
וְלֹא עָנָם׃	& non reſpondebit eis.	nec exaudiuit eos.	καὶ οὐκ εἰσήκουεν αὐτῶν.
וְאֶשְׁחָקֵם כְּעָפָר	Conteram eos vt puluerem	Et cõminuam eos vt puluerẽ	Καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν
עַל־פְּנֵי־רוּחַ כְּטִיט	ante faciem venti,vt lutum	ante faciem venti,vt lutum	κατὰ πρόσωπον ἀνέμου. ὡς πηλὸν
חוּצוֹת אֲרִיקֵם׃	platearum conteram eos.	platearũ delebo eos. (populi,	πλατειῶν λεανῶ αὐτούς.
תְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עָם	Erues me a cõtradictõibus(	Eripies me de cotradictiõibus(	Ῥῦσαί με ἐξ ἀντιλογίας λαοῦ
תְּשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ	pones me caput (populi,	conſtitues me in caput	καταστήσεις με εἰς κεφαλὴν
גּוֹיִם עַם לֹא־	gentiũ.Populus quem non	gentium.Populus quem non	ἐθνῶν. Λαὸς ὃν οὐκ
יָדַעְתִּי יַעַבְדוּנִי׃	cognoui ſeruiet mihi,	cognoui ſeruiuit mihi,	ἔγνων, ἐδούλευσέ μοι.
לְשֵׁמַע אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ	auditione auris obediet	in auditu auris obediuit	εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μου.
לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ	mihi.Filii alieni mentiẽtur	mihi.Filii alieni mentiti ſunt	υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι.

ولا	עממיא אומיא ולישניא	populũ,nationes,& lingue,
عزيز	ויימרון לית אלהא אלא יי	& dicẽt nõ eſt DEVS niſi qui dat eſſe,
مثل	ארום לית בר מינך ועמך	qm̃ nõ eſt,niſi tu,populus autem tuus
الهنا	יימרון לית דתקיף אלא	dicet,non eſt fortis niſi
الله	אלהנא : אלהא	DEVS noſter.DEVS
الذي عضدني بقوة	דמזרז לי קמור בחילא	qui accinxiſti me cingulo in virtute,
وجعل سبلي بلا عيب ۞	ומתקין שלים אורחי	& ſtatuiſti perfectum iter meum,
يثبت قدمي	משוי רגלי קלילין היך	Pone pedes meos agiles ſicut
كالايل ۞ وعلى المنا	איילתא ועל בית תוקפי	ceruorum,& ĩ domo fortitudinis mee
رفعني الذي يعلم	יקימינני : מאלף	manutene me.Doce
يدي القتال ۞	אידי למעבד קרבא	manus meas facere bellum,
وشدد ذراعي مثل قو	ומתקף הדרקי תברכומי	& corrobora veluti arcum calibeum
النحاس ۞ اعطاني	דרעי : ויהבת לי תקוף	brachiũ meũ,Et dediſti mihi fortitu(
نصرة الخلاص ۞ يمينك	ופורקן ימינך	& ſalutẽ,& dextera tua (dinem
نصرتني وادبك اقامني	תסיעינני ובמימרך	ſuſtinet me,& in verbo tuo
الى الانقضاء ۞ حكمتك	אסגעיתנא : אסגעת	magnificaſti me.Firmaſti
علمتني اوسعت	פסיעותי באתרי ולא	greſſus meos in loco meo,& non
خطاي تحتي ولم	איזדעא רכובתי :	ſunt cõmoti tali mei. (dam illos,
تضعف قوايمي	ארדוף סנאי ואדביקינון	Perſequar inimicos meos & cõprehẽ(
اطلب اعداي فادركهم	ולא תבית עד דגמרתנון	& non conuertar donec deleuero eos.
ولا ارجع حتى يفنوا	אגמרינון ולא יכלין	Delebo eos & non poterunt
ازميهم فلا يستطيعو	למיקם ויפלון קטילין	ſurgere & cadent mortui
القيام يسقطون تحت	תחות פרסת רגלי : וזרזת	ſubtus veſtigia pedũ meoꝝ.Precĩxiſti
قدمي ۞ عضدتني	לי חילא היך קמור למעבד	me virtute ſicut accintus ad faciendũ
بقوة في الحرب	קרבא . תברתא עממיא	bellum,confregiſti populos
جعلت كل الذين قاموا	דקימין לאבאשא לי	q ſtãt ad offenſionẽ meã, (micitie mee
على تحتي ۞ ابدت اعدا	תחותי : ובעלי דבבי	& inclinaſti eos ſub me.Et prones ini(
واستاصلت	תברתא קדמי יהבתנון	confregiſti coram me.Feciſti eos
الذين ۞ شنوني	מחזרי קדל וסנאי ושציתי	útẽ ĩ tga ĩ cõſpectu meo,oſores ãt m̃os(
صرخوا فلم يكن	בען סעיד ולית להון	q̃rẽtq; auxiliũ & ñ erit eis (cõfregiſti,
لهم مخلص الى الله	פריק מצלי קדם יי	redemptor,orabunt DEVM,
فلم يستجيب لهم ۞	ולא מקביל צלותהון :	& non recipiet orationem eorum.
اسحقهم مثل الغبار	ודששתינון היך גרגשתא	Et delebo eos vt puluerem
امام الريح وكمثل	על אפי זעפא והיך טיין	ante faciem venti,vt lutum
طين ۞ الطريق اكا	אשקקי דעטית אנון :	platearum conculcabo eos.
نجني يا رب من مقاومة	תשיזבנני מפלוגתא	Saluabis me a contradictionibus
الشعب ۞ صيرني راسا	דעממי תטרנני במזלי	populoꝝ,cuſtodies me,cũ ambulauero
الشعوب ۞ الذي لا	מזין בריש עממיא עמא	armatus in caput gentium.Populi
اعرفه تعبد لي	דלא חכימית יפלחונני :	qui non nouerunt me,ſeruient mihi,
سماع الاذن اطاعني	לשמע אזן ישתמעון	auditu auris obedient
ابنا الغربا اقبلوا الكا	לי בני עממיא יתכדבון	mihi,filii populorum mentientur

A. Et dediſti mihi clypeum ſalutis tue. Vel dabis mihi clypeum ſalutem tuam. Libro midras tehilim ר׳ יודן בשם ר׳ חייא אמר עתיד דבא והבה מושיב למלך המשיח לימינו שנאמר נאם יי לאדני שב לימיני .i. Rabbi Ioden in nomine rabbi Chia dixit Futurum eſt quod Deus ſanctus & benedictus ſedere faciat regem MESSIAM ad dexteram ſuam ſicut dictum eſt.p̃s.cx. Dixit dominus domino meo ſede ad dexteram meam.

לי׃ בני נכר יבלו	mihi, filii alieni defluent	mihi, filii alieni ĩueterati ſunt,	υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν
ויחגרו	& cingentur	& claudicauerunt	καὶ ἐχώλαναν
ממסגרותיהם׃ חי	a clauſuris ſuis, viuit	a ſemitis ſuis. Viuit	ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν. Ζῇ
יהוה וברוך	DEVS & benedictus	dominus & benedictus	κύριος καὶ εὐλογητὸς
צורי	fortis meus, (tis mee.	DEVS meus,	ὁ θεός.
וירום אלהי ישעי׃	& exaltabitur DEVS ſalu(	& exaltetur Deus ſalutis mee.	καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μ
האל הנותן נקמות	DEVS ipſe dans vindictas	Deus qui das vindictas	Ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις
לי וידבר עמי תחתי	mihi, & ĩterimẽs p̃plos ſ̃b me	mihi & ſubdis populos ſub me,	ἐμοὶ καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ
מפלטי מאיבי	Eruis me ab inimicis meis,	liberator meꝰ de inimicis meis	ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου
אף מן קמי	& inſuper ab inſurgentibus	iracundis. Et ab inſurgentibus	ὀργίλων. Ἀπὸ τῶν ἐπανισταμένων
תרוממני	eleuas me,	in me exaltabis me,	ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με.
מאיש חמס	a viro iniquo	a viro iniquo	ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου
תצילני׃	liberas me.	eripies me.	ῥύσῃ με.
על כן	Propterea	Propterea	Διὰ τοῦτο
אודך בגוים יהוה	cõfitebor tibi ĩ gẽtibꝰ Deus	cõfitebor tibi ĩ natiõibus dñe,	ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύριε,
ולשמך אזמרה׃	& nomini tuo cantabo.	& nomini tuo pſalmum dicam.	καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.
מגדל ישועות	Magnificanti ſalutes	Magnificans ſalutis	Μεγαλύνων τὰς σωτηρίας
מלכו ועשה חסד	r̃gis tui & faciẽti miſĩcordiã	regis eius, & faciẽs miſĩcordiã	τοῦ βασιλέως. καὶ ποιῶν ἔλεος
למשיחו לדוד	A, MESSIE tuo Dauidi,	Chriſto ſuo dauid,	τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ Δαβίδ
ולזרעו עד עולם׃	& ſemini eius vſq; ĩ eternũ.	& ſemini eius vſq; in ſeculum.	καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.
יט למנצח	XIX. Ad victoriam.	XVIII. In finem	ιη. Εἰς τὸ τέλος
מזמור לדוד׃	Pſalmus. Dauidis.	Pſalmus Dauid.	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
השמים מספרים	Celi enarrant	Celi enarrant	Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται
כבוד אל ומעשה	gloriã DEI, & opa (ſio A	gloriam DEI, & opera	δόξαν θεοῦ. ποίησιν δὲ
ידיו מגיד הרקיע׃	manuũ eius annũciat extẽ(	manuũ eiꝰ ãnũciat firmamẽtũ.	χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα.
יום ליום יביע	Dies diei dicit	Dies diei eructat	Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται
אמר ולילה ללילה	verbum, & nox nocti	verbum, & nox nocti	ῥῆμα, καὶ νὺξ νυκτὶ
יחוה דעת׃	indicat ſcientiam.	indicat ſcientiam.	ἀναγγέλλει γνῶσιν.
אין אמר ואין	Nõ ſunt loquelle, & nõ ſunt	Non ſunt loquelle neq;	Οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδὲ
דברים בלי נשמע	verba, non auditur B	ſermones, quorũ nõ audiantur	λόγοι ὧν οὐχὶ ἀκούονται
קולם׃ בכל	vox eorum, In omnem	voces eorum. In omnem	αἱ φωναὶ αὐτῶν. Εἰς πᾶσαν
הארץ יצא קום	terram exiuit filũ eoꝝ, C	terram exiuit ſonus eorum,	τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν. (αἰ
ובקצה תבל מליהם	& ĩ fines mũdi verba eoꝝ, D	& ĩ fines orbis terre verba eoꝝ.	καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα
לשמש שם אהל	ſoli poſuit tabernaculum	In ſole poſuit tabernaculum	Ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα
בהם והוא כחתן	in eis. Et ipſe tanquã ſpõſus	ſuum, & ipſe tanq̃ ſponſus	αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος
יצא מחפתו	procedens de thalamo ſuo,	procedens de thalamo ſuo.	ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ
ישיש	exultauit	Exultauit	Ἀγαλλιάσεται
כגבור	vt fortis	vt gigas	ὡς γίγας
לרוץ	ad currendam	ad currendam	δραμεῖν
ארח׃ מקצה	viam. A ſummitate	viam, a ſummo	ὁδόν. ἀπ' ἄκρου
השמים מוצאו	celi egreſſus eius,	celo egreſſio eius.	τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ

وبنو القربا عتقو	קדמי בני עממיא יסופון	ĩ pſẽtia mea. Filii populoꝝ cõſumẽtur
وصاروا عرجا	ויטלטל מבירניתהון קים	& migrabunt de pretoriis ſuis. Viuit
في طرقهم حي	הוא יי ובריך תקיפא	DEVS ipſe, & benedictus fortis,
هو الله تبارك	דמן קדמוי מתיהב לי	quoniam ante eum dabitur mihi
الله	תקוף ופורקן ומרומם	fortitudo & redemptio, & exaltetur
خلاصي	אלהא תקוף פורקני :	DEVS fortis redemptio mea.
تعالى الرب الذي انقذ	אלהא דעבד פורענות לי	DEVS qui vltus eſt me,
الله الذي وهب لي الان	ומתבר עממיא דקיימין	& proſtrauit populos, qui exurgunt
اخضع الشعوب تحتي	לאבאשא לי תחותי :	ad offenſionem meam ſub me.
ونجاني من يد اعد	משיזב יתי מבעלי דבבי	Eripuit me de pr̃onis inimicitie mee,
المبغضين ورفعني من ال	דקיימין לאבאשא לי	ĩſup pluſq̃ illos q exur. vt noceãt mihi
قاموا علي ومن	תגברינני מן גוג ומשרי	valẽtiorẽ me efficies, ab gog ãt & ab(
الرجال الا	עממין חטופין דעמיה	pploꝝ rapaciũ, q ſt cũ illo (exercitibɔ
نجاني لذلك	ישיזבינני : מטול הכנא	eripies me. Propterea
اشكرك يارب بين الش	אודה קדמך ביני עממיא	laudabo te in populis
وارتل اسمك	יי ולשמך אימר תושבחן :	DEVS & nomini tuo laudes dicam.
يا معظم خلا	מסגי למעבד פורקן	Magnifico vt faciat redemptionem
الملك وصانع الر	עים מלכיה ועביד טיבו	cum rege ſuo, & facienti bonum
لمسيحه داود	למשיחיה לדוד :	MESSIE ſuo Dauidi,
وزرعه الى الا	ולזרעיה עד עלמא :	& ſemini eius vſq; in eternum.
	לשבחא	XIX. In laudem.
المزمور الثامن	תושבחא לדוד	Laudatoria Dauidis.
السموات تنطق	דמסתכלין בשמיא משתעין	Qui ſuſpiciunt celos enarrant
بمجد الله والفلك	יקרא דיי עובדי אידוי	gloriam DEI, & opera manuum eius
يخبر بعمل يديه	מחוון דמדיקן באוירא :	annunciant qui ſuſpiciunt in aera.
يوم يبدي كلامة	יומא ליומא מוסיף ומועי	Dies diei apponit, & manifeſtat
ليوم وليل يبدي	מימרא ולילייא ללילייא	verbum & nox nocti
علما لليل	פחות ומחוי מדעא :	diminuit & nunciat ſcientiam.
ليس بقول ولا	לית מימר דתורעם ולית	Nõ eſt verbũ lamentationis, & nõ ſunt
بكلمات الذين لا	מילי דשגושא ולית	ſermones tumultus & non
اصواتهم خرجت	משתמע קלהון : בכולא	audiuntur voces eorum. In omnem
اصواتهم في الارض	ארעא מתח עניניהון	terram extenſi ſunt effectus eorum,
وبلغ كلامهم اق	ובסייפי תבל מליהון	& in fines orbis omnia verba eorum,
المسكونة جعل مسك	לשמשא שוי משרוי	ſoli poſuit tabernaculum,
الشمس وهو مثل العريس	דיהורא בהון : והוא כצפרא	illumĩatione aũt ĩ illos. Et ipſe ĩ mane
اذا خرج من خدره	כחתנא נפק מגנוניה	tanq̃ ſponſus procedẽs de thalamo ſuo
يفرح	בריבוא ובפלגות יומא	pulcherrime, & dum diuiditur dies
مثل الجبار	יחדי היך גיברא ומטר	letatur vt gigas, & obſeruat
الذي يسرع	למרהט בתקוף באורח	ad currendam in fortitudine viam
في سبله من اق	מעלני בפניא : מסייפי	occaſus veſptini. Ab extremitatibus
السما خروجها	שמיא מפקניה	celorum egreſſus eius,

F. Libro midras tehilim in calce huius pſalmi ומהו מגדול שנעשה להם פרק המשיח במגדול ישועות ונתי מגדל עז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב .i. Et quod eſt caſtrum, uel que eſt turris, que facta eſt eis ? Rex MESSIAS, quẽadmodum dictũ eſt turris ſalutis, & ſcriptũ eſt turris fortitudinis nomen DEI in ipſum currit iuſtus & ſuſtolletur.

A. Secundum ex ſeptem nominibus quibus hebrei celum ſignificant, impoſitũ uerius ab extendendo quam a firmando.

B. Non auditur uox eorũ, Iuxta illud. Nõ enim uos eſtis qui loquimini, ſed ſpiritus patris ueſtri qui loquitur in uobis. Et hic literalis ille ſenſus, qui cum ſpiritali coincidit, uti ſcripſit Faber principio comentationum ſuarum.

C. In omnem terram exiuit filum ſiue linea eorũ. eo intellectu quo linea ꝓprie ſignificat filum illud, quo materiarii utũtur fabri ad ſignandam materiam, perinde ac ſi dixiſſet propheta. exiuit ſtructura ſine edificiũ eorum.

D. Et in fines mundi uerba eorum, Saltem tẽporibus noſtris qbɔ mirabili auſu Chriſtophori columbi genuenſis, alter pene orbis repertus eſt chriſtianorumq; cetui aggregatus. At uero quoniam Columbus frequẽter ꝑdicabat ſe a Deo electum ut per ipſum adimpleretur hec prophetia. non alienũ exiſtimaui uitam ipſius hoc loco inſerere. Igitur Chriſtophorus cognomento columbus patria genuenſis, uilibus ortus parentibus, noſtra etate fuit qui ſua induſtria, plus terrarum & pellagi explorauerit paucis mẽſibus, quam pene reliqui omnes mortales uniuerſis retro actis ſeculis. Mira res, ſʒ ta

וּתְקוּפָתוֹ עַל־קְצוֹתָם	& ĩcurſo eiɔ vſq ad ſũmita(	Et occurſus eiɔ vſq ad ſummũ	καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ, ἕως ἄκρου τοῦ
וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ׃	illiɔ.& ñ ẽ q ſe abſcõdat (tẽ	eius, nec eſt qui ſe abſcondat a	καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θέρμης
תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה	a calore eius. Lex Dei pfecta	calore eius. Lex dñi ĩmaculata	Ὁ νόμος κυρίου ἄμωμος
מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֵדוּת	cõuertẽs aĩas teſtimonium	conuertens animas, teſtimoniũ	ἐπιστρέφων ψυχάς, ἡ μαρτυρία
יְהוָה נֶאֱמָנָה	DEI fidele	domini fidele	κυρίου πιστὴ
מַחְכִּימַת פֶּתִי׃	ſapientiã preſtans inſipiẽti.	ſapientiam preſtans paruulis.	σοφίζουσα νήπια.
פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים	Precepta DEI recta	Iuſtitie domini recte	Τὰ δικαιώματα κυρίου εὐθέα
מְשַׂמְּחֵי־לֵב מִצְוַת	letificantia cor, mandatum	letificantes corda, preceptum	εὐφραίνοντα καρδίαν. ἡ ἐντολὴ
יְהוָה בָּרָה מְאִירַת	DEI lucidum illuminans	domini lucidum illuminans	κυρίου τηλαυγὴς φωτίζουσα
עֵינָיִם׃ יִרְאַת יְהוָה	oculos, Timor DEI	oculos. Timor domini	ὀφθαλμούς. Ὁ φόβος κυρίου
טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד	mundus pſeuerãs in ſecula,	ſanctus permanens in ſeculum	ἁγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα
מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה אֱמֶת	iudicia DEI vera	ſeculi, iudicia domini vera	αἰῶνος. τὰ κρίματα κυρίου ἀληθινά,
צָדְקוּ יַחְדָּו׃	iuſtificata ſimul.	iuſtificata in ſemetipſa.	δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό.
הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב	Deſiderabilia ſuper aurum	Deſiderabilia ſuper aurum	Ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον
וּמִפַּז רָב וּמְתוּקִים	& obrizũ pcioſũ multũ, &(	& lapidẽ pcioſũ multũ, & dul(	καὶ λίθον τίμιον πολύν. καὶ γλυκύτερα
מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת	ſup mel & fauũ (dulciora	ſuper mel & fauum. (ciora	ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον.
צוּפִים׃ גַּם־עַבְדְּךָ	redũdantẽ. Vñ & ſuus tuus	Etenim ſeruus tuus	Καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου
נִזְהָר בָּהֶם	eſt ſollicitus in eis,	cuſtodit ea,	φυλάσσει αὐτά.
בְּשָׁמְרָם	in cuſtodiendis illis	in cuſtodiendis illis	ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτὰ
עֵקֶב רָב׃	premium multum.	retributio multa.	ἀνταπόδοσις πολλή.
שְׁגִיאוֹת מִי־יָבִין	Errores quis intelliget.	Delicta quis intelligit	Παραπτώματα τίς συνήσει;
מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי׃	ab occultis munda me,	ab occultis meis munda me,	ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με,
גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ	ab arrogãtiis quoq libera. E	& ab alienis parce	καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι
עַבְדֶּךָ אַל־יִמְשְׁלוּ־	ſeruũ tuũ, nõ dominentur	ſuo tuo. Si mei nõ fuerint dñati	τοῦ δούλου σου. Ἐὰν μή μου κατακυριεύσωσι,
בִי אָז אֵיתָם	in me, tunc perfectus ero	tunc immaculatus ero,	τότε ἄμωμος ἔσομαι.
וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃	& emũdabor a culpa multa.	& emũdabor a delicto maximo.	καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης.
יִהְיוּ־לְרָצוֹן אִמְרֵי־	Sint ad placẽdũ ſermones	Et erunt vt complaceãt eloqa	Καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια
פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי	oris mi, & meditatõ cõdis mi	oris mei, & meditatio cordis mi	τοῦ στόματός μου. καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου
לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי	ĩ cõſpectu tuo, Deɔ fortitu(	ĩ cõſpectu tuo ſẽp. Dñe adiutor	ἐνώπιόν σου διαπαντός. Κύριε βοηθέ μου
וְגֹאֲלִי׃	& redẽptor meus. (do mea,	meus, & redemptor meus.	καὶ λυτρωτά μου.

celerius quam Iuſitani feciſſent nouas terras, nouoſq; adire populos, regiones poſtremo ante hac incognitas penetrare. Fit celerite re hac uerbum regi, qui tum regum Iuſitanorum emulatione, tum ſtudio huiuſmodi nouarum rerum & glorie, que ſibi ac poſteris p de ea re accedere pellectus diu re cum Columbo tractata, nauigia tandem exornari duo iubet quibus ſoluens Columbus ad inſul fortunatas nauigans curſum inſtituit paululum ab occidentali linea ſiniſter inter libicum.s. ac zephirum. remotior tamen longe bico & ferme zephiro iunctus. Vbi cõplurium dierum curſus exactus eſt & computata ratione cognitum quadragies ſe ſe iam c na paſſuum millia eſſe permenſum recto curſu ceteri quidem ſpe omni lapſi: referendum iam eſſe pedem & curſum in contra partem flectendum contendebant, ipſe uero in incepto perſiſtere & quantum coniectura aſſequi poſſet promittere haud longius unius nauigatione abeſſe uel continentes aliquas terras, uel inſulas. Haud abfuit dictis fides. Quippe ſequẽti luce terras neſcio conſpicati naute eum laudibus efferre, & maximam in hominis opinione fiduciam reponere. Inſule erant ut poſtea cognitum eſt f innumere, non longe a continentibus quibuſdam terris ut preſe ferebat aſpectus. Ex huiuſmodi inſulis nonnullas animaduerſu re homines incultos cognomento caniballos, humanis ad eſum carnes minime abhorrentes, ac uicinos populos latrociniis infeſta cauatis quibuſdam magnarum arborum truncis quibus ad proximas trahicientes inſulas homines quaſi lupi in cibum uenentur. defuit fortuna ex his unam nauiculis cum ſuis huiuſmodi ductoribus comprehendendi. idq; haud incruenta pugna qui poſtm uſq; in hiſpaniam ſoſpites uecti ſunt. Que prima eſt inuenta ex inſulis hiſpana eſt nuncupata. In eaq; inuenti mortales innume pertate & nuditate conſpicui, quos primo nutibus ad congreſſum comiter inuitatos domiſq; allectos, ubi propius acceſſerũt, faci parebat & diſſimilem ſuo candorem, & habitum & inauditum antea ad eos acceſſum, ceteraq; omnia quaſi e celo aduenientium o peſcere & mirari, quippe color illis lõge diſſimilis noſtro, minime tamen niger ſed auro perſimilis, lacerna illis collo pẽdebat herel pectori contegens pudenda quaſi uelamen, cui modicum annexũ eſſet aurum, eaq; cõmunis mariũ & feminarũ, nõ amplius uirg

والى اطراف السما منت	ותוקפיה על סיטריהון	& fortitudo eius ſuper latera eorum,
وليس من يختفي من حر	ולית דמטמר מן ריתחיה:	& nō eſt quiſe abſcōdat a fer uore eius
سنة الرب بلا عيب	אוריתא דיי שלימתא	Lex DEI perfecta
بها ترد النفوس شها	מתיבא נפש כהדותא	conuertens animam, teſtimonium
الرب صادقه	דיי מהימנא	DEI fidele
تعلم الاطفال	מחכמא שברא:	prebens ſapientiam neſcienti.
امر الرب مس	פקודיא דיי תריצין	Precepta DEI recta
تفرح به القلوب وص	מחדין ליבא פוקדנא	letificantia cor, preceptum
الرب مضيه تضي	דיי ברא מנהרא	DEI purum illuminans
بها الابصار خشية ال	עיינין דחלתא דיי	oculos. Timor DEI
طاهره دايمه ال	דכיא קימא לעלמא	mundus permanet in perpetuum,
الابد احكام الرب اح	דיניא דיי הימנותא	iudicia DEI fidelia
حق في كل شي عا	צדיקו כחדא:	iuſtificata ſimul.
راحة قلبه مختاره ه	דרגינין מן דהבא ומן	Deſiderabilia magis quam aurū & quā
اشهى من الذهب وج	אובריזין סגי ובסימין	obrizum multum, & dulcedine
الكريمه وحلا م	יתיר מן דובשא ובוברית	ſuperant mel & pinguedinem
العسل والشهد وان	חלייאתא: ברם עבדך	lactis. Equidem ſeruus tuus
بحفظها	אזדהר בהון כד נטרינון	eſt diligens in eis, & quia ſeruaui illa,
وفي حفظها	חילופי הכנא אתעביד	propterea ſic
مكافاة كثيره	טבהון דישראל:	benefuit iſraeli.
من يتفكر في ال	שליותא מן יחכים	Errores quis ſcit,
طهرني يارب من	ומטמירתא זכי יתי:	ab occultis meis munda me.
خفاياي ومن الاتي	ברם מן זדוניא פצא	Sed & a temeritatibus libera
ومن الاعدا وقني	עבדך דלא ישלטון בי	ſeruum tuum, ne dominentur in me,
ان لم يملكوني	הידין איהי בלא מום	tunc enim fiam ſine macula,
حينيذ اكون بلا عيب	ואהא זכאי מחובא רבא:	& ero iuſtificatus à peccato magno.
واطهر من عظم خ	יהון לרעוא מימרי	Sint placentia verba (mearum
قول فمي يكون كمر	פומי ורינות רעיוני	oris mei, & meditatiōes cogitationū(
فكر قلبي امامك في كل	קדמך יי תוקפי	apud te, DEVS fortitudo mea
الرب عوني ومخلصي	ורוחצני:	& fiducia mea.

men plurium iam non nauium modo, ſed claſſium & exercituū euntium redeuntiumq; teſtimonio explorata & certa. Hic puerilibus annis uix prima elementa edoctus, pubeſcēs iam rei maritime operam dedit, dein profecto in luſitaniam fratre, ac uliſſippone queſtum inſtituente, pingendarum tabellarum ad uſum maritimum, effigiantium maria & portus & litora, huiuſmodi maritimos ſinus atq; inſulas didicit ab eo, que ibi tum forte is a plurimis acceperat, qui ex regio inſtituto ibant quotannis ad explorandas inaceſſas ethiopum terras, & oceani intra meridiem & occaſum, remotas plagas. Cum quibus is pluries ſermonē ſerens queq; ab his acceperat conferens cum his que & in ſuis ipſe iam dudum fuerat meditatus picturis, & legerat apud coſmographos, tandem uenerat in opinionem poſſe omnino fieri, ut qui ethiopum ad libicum uergentiū litora linquēs, rectus dirigat inter zephirum & libicum nauigationē, paucis menſibus aut inſulam aliquam, aut ultimas indorum continentes terras aſſequeretur. Que ubi ſatis exacte percepit a fratre, ſerio intra ſe rem examinans, nōnullis regis hiſpani proceribus oſtendit eſſe in animo ſibi, modo rex neceſſaria conficiende rei ſubminiſtret, longe

irgines nude prorſus incedunt, donec a uiris quibuſdam, eius rei peritis oſſeo quodā ueluti digito, uirginitatē exuantur. Nulla
os animalia quadrupedia, preter canes quoſdam puſillos, alimenta illis radices ex quibus panes conficiuntur, haud diſſimilis ſa
triticeo tum glandes alia figura q̄ noſtre ſed eſui iocūdiores. Voti compos iam factus Colūbus, remeare in hiſpaniam conſtituit,
nitoq; loco quem primum occupauerat ſoliſq; quadraginta ad cuſtodiam relictis in hiſpaniam nauigat, proſperamq; ſortitus
tionem, ubi primū ad fortunatas appulit inſulas nuncios cū literis ad regē premittit, qui de his omnibus factus certior mirum
i gauiſus eſt, prefectumq; eum totius rei maritime conſtituēs, magnis honoribus ornat. Procedunt ei uenienti obuiam uniuerſi
s, magnoq; gaudio excipitur noui orbis inuentor. Nec mora, parantur alie naues & numero & magnitudine, priores longe exce
omniumq; rerum genere implentur. Mittit hiſpania iam ſua in innocuum orbem uenena, oneratur plurima & ſerica & aurata
& cui non ſatis erat de hoc noſtro orbe triumphaſſe nauigat in piros & in innocuos populos luxus, & que uix noſtram
ingluuiem poterant ſilue quamuis inceſſantibus pene exhauſte uenationibus, in remotiſſimas plagas mittunt ſuem aprum
um ante hac neſcios uentres diſtenturos. Sed nauigant cum his qui ex parata & populos iam iam captura ingluuie, pro
s morbis Eſculapii inuento medeantur. Deferuntur ſemina & plante arborum. Nam triticum ut poſtea cognitum eſt
e conditum fuerat, primo ſtatim ad grandiuſculam altitudinem creſcens, paulo poſt euaneſcebat, quaſi damnante natura no
iorum genera, & eos ſuis radicibus eſſe contentos iubente. Soluens igitur Columbus claſſem duodecim nauium, armis uiriſq;
rerum copia inſtructam, non amplius uiginti dierum nauigatione ad inſulam hiſpanam appellit, oſtendit quos reliquerat ad
barbaris ſtrangulatos, cauſa pretenſa quod in eorum mulieres impudici & iniurii fuiſſent. Igitur accuſata eorum ſeuicie &
udine, ubi uidet eos ad penitentiam uerſos, ueniam eis edicit indulturum modo fideles in poſterum & dicto audientes ſint.
miſſis inquiſitoribus in quaſcūq; partes, ubi uidet inſulā eſſe & magnitudine, & aeris tēperie, & ſoli fecūditate, & pplorū frequē

tia inſignem,ſimulq; aſſertur inueniri certis in locis,aquarum in preruptis,puriſſimq̃ aurum,nec deeſſe in campis ſemen quoddã p
perſimile & figura & ſapore,ſtatuit oĩno oppidũ cõdere. Vndiq; igitur cõquiſita materie,adhibitiſq; earũ rerũ peritis,breui erec
oppidũ,cui Heliſabet inditũ nomẽ. Ipſe pfectus duabus ſibi nauibus aſſumptis,iſulã ipſam circuit. Deinde cõtinẽtis illius ſoli c
Ioãne nomine nuncupauerat litus legẽs,dies unũ & ſeptuaginta adnauigat ei litori,iugiter occiduũ ſolem uerſus prorã tenens,c
terq; ſexagies centena millia paſſuũ,uir nauigiorũ curſus peritiſſimus eſtimator,ſe eẽ progreſſum,ex dierũ noctiũq; ſupputation
gnoſcit. Id quo cõſtitit ꝓmonto: iũ Euãgeliſtã appellat,retroq; flectẽdi curſum cõſiliũ capit,rediturus eo pararior & iſtructior. I
nauigandũ uero, ſignãtur in tabula & ſinus & litora.& ꝓmõtoria. Retulitq; hoc mũdi latus poli artici decẽ & octo graduũ eleuat
habere,cũ quatuor tñ & uiginti ſeptẽtrionale litus inſule hiſpane, poli ipſius altitudinẽ oſtẽdat. Cognitum eſt autẽ ex obſeruat
ſuorũ,ſi modo ueram,inire rationem potuerũt,eam que anno dñi quarto & nonageſimo poſt milleſimũ & quadrĩgẽteſimũ eclipſim
paruit menſe ſeptembri,quatuor ferme horis ante apud hiſpanam inſulam q̃ hiſpali que uulgo ſibilia nuncupatur uiſam. Ex ea a
computatione colligebat Columbus eam inſulam horis quatuor, Euangeliſtã uero decem a gadibus diſtare,nec amplius duabus h

כ לַמְנַצֵּחַ	XX. Ad victoriam.	XIX. In finem	ιθʹ. Εἰς τὸ τέλος
מִזְמוֹר לְדָוִד׃	Pſalmus Dauidis.	pſalmus Dauid.	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם	Reſpõdeat tibi DEVS ĩ die	Exaudiat te dominus in die	Ἐπακούσαισου κύριος ἐν ἡμέρᾳ
צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם	tribulatiõis,fortẽ te faciat(	tribulationis ꝓtegat te nomen	θλίψεως. ὑπερασπίσαισου τὸ ὄνομα
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ יִשְׁלַח־	DEI Iaacob.Mittat (nomẽ	DEI iacob.Mittat	τοῦ θεοῦ ἰακώβ. Ἐξαποστείλαι
עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ	auxilium tuum de ſancto	tibi auxilium de ſancto,	σοιβοήθειαν ἐξ ἁγίου.
וּמִצִּיּוֹן׃ יִסְעָדֶךָּ׃	& de cion roboret te.	& de ſion tueatur te.	καὶ ἐκσιὼν ἀντιλάβοιτόσου.
יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶךָ	Memor erit oĩs ſacrificii tui	Memor ſit omnis ſacrificii tui,	Μνησθείη πάσης θυσίας σου,
וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה	& holocauſtum tuum cinis(	& holocauſtũ tuũ pingue fiat.	καὶ τὸ ὁλοκαύτωμά σου πιανάτω
סֶלָה׃ יִתֶּן־לְךָ	ſemper.Det tibi (fiat .A	Tribuat tibi	διάψαλμα. Δώησοι κύριος (Βουλὴν
כִלְבָבֶךָ וְכָל־עֲצָתְךָ	ſm cor tuũ,& oẽ cõſiliũ tuũ	ſm cor tuũ,& omne cõſiliũ tuũ	κατὰ τὴν καρδίανσου. καὶ πᾶσαν
יְמַלֵּא׃ נְרַנְּנָה	perficiat.Cantabimus	confirmet,Letabimur	πληρώσαι. Ἀγαλλιασώμεθα
בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם־	in ſalutari tuo.& in nomine	in ſalutari tuo,& in nomine	ἐπὶ τῷ σωτηρίῳσου. καὶ ἐν ὀνόμα
אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל	DEI nñi leuabimus vexillũ,	DEI noſtri magnificabimur,	κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθ
יְמַלֵּא יְהוָה כָּל־	impleat DEVS omnes	Impleat dominus omnes	Πληρώσαι κύριος πάντα
מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ׃ עַתָּה	petitiones tuas.Nunc	petitiones tuas,nunc	τὰ αἰτήματάσου. νῦν
יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ	ſciui quoniam ſaluabit	cognoui quoniam ſaluum fecit	ἔγνων ὅτι ἔσωσε
יְהוָה מְשִׁיחוֹ	DEVS Meſſiam ſuum,	dominus chriſtum ſuum.	κύριος τὸν χριστὸν αὐτοῦ. (αὐ
יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ	rñdebit ei de celo ſãcto ſuo,	Exaudiet illũ de celo ſãcto ſuo,	Ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁ
בִּגְבֻרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ	ĩ fortitudinibus ſalutis dex(	ĩ potẽtatibꝰ ſalus dextere eiꝰ.	ἐν δυναστείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς α
אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה	Hi ĩ curribus,& hi(tere eiꝰ.	Hi in curribus & hi	Οὗτοι ἐν ἅρμασι καὶ οὗτοι
בַסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ	in equis,nos autem	in equis,nos autem	ἐν ἵπποις. ἡμεῖς δὲ
בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ	in noĩe DEI nñi (uati ſunt	in nomine domini DEI noſtri	ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν
נַזְכִּיר׃ הֵמָּה כָּרְעוּ	thura ponemus.Ipſi incur(	inuocabimus.Ipſi obligati ſunt	ἐπικαλεσόμεθα. Αὐτοὶ συνεποδίσθ
וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ	& ceciderũt,nos ãt (ſumus	& ceciderunt nos autem	καὶ ἔπεσον. ἡμεῖς δὲ
קַּמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד׃	ſurreximus & fortes facti (	ſurreximus & erecti ſumus.	ἀνέστημεν καὶ ἀνορθώθημεν.
יְהוָה הוֹשִׁיעָה	DEVS ſalua,	Domine ſaluum fac	Κύριε σῶσον
הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ	rex reſponde nobis,	regem,& exaudi nos	τὸν βασιλέα καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν
בְיוֹם־קָרְאֵנוּ	in die inuocationis noſtre.	in die qua inuocauerimus te.	ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθάσε
כא לַמְנַצֵּחַ	XXI. Ad victoriam.	XX In finem	κʹ. Ψαλμὸς
מִזְמוֹר לְדָוִד׃	Pſalmus Dauidis. (bit̃	pſalmus Dauid.	τῷ Δαβίδ.
יְהוָה בְּעָזְּךָ יִשְׂמַח־	DEus ĩ fortitudĩe tua leta(	Domine in virtute tua letabit̃	Κύριε ἐν τῇ δυνάμεισου εὐφρανθή
מֶלֶךְ וּבִישׁוּעָתְךָ	rex,& in ſalutari tuo	rex,& ſuper ſalutare tuum	ὁ βασιλεύς. καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου
מַה־יָּגֶיל מְאֹד׃	exultabit nimis.	exultabit vehementer.	ἀγαλλιάσεται σφόδρα.

ſt duodecima parte totius circuli terrarum, ab eo loco quem Ptolemeus catigara uocat & ultimum habitabilis in oriente ſole con-
t abeſſe, Quod ſi non obſtiterit nauigantibus ſolum, breui futurum ut ultimum oriens omni decurſo inferiore noſtro hemiſperio,
ario curſu coniunctus fuerit a tendentibus ad occidentem. His tam miris peractis nauigationibus, regreſſus in hiſpaniam Co-
us fati munus impleuit. Rex ipſe qui uiuēti multa priuilegia cōtulerat, mortuo dedit ut filius in patris locū ſuccederet, pfectur āq3
um mariſq3 oceani ageret, qui in hodiernum uſq3 uiuit, ſumma cum amplitudine, ſummiſq3 opibus. Nec primores hiſpanie dedi-
ſunt illi coniugio copulare, iuuenem nobilitate & moribus inſignem. Moriens autem Columbus, haud oblitus eſt dulcis patrie,
uit enim officio. ſancti Georgii quod appellant, habenteq3 genuenſes precipuum & ueluti totius reipublice decus & columen, de-
n partem prouentuum uniuerſorum quos uiuens poſſidebat. Hic fuit uiri celeberrimi exitus, qui ſi grecorum heroum tempori-
at us eſſet proculdubio in deorum numerum relatus eſſet.
i. a temeritatibus & a peccatis que perpetrantur ex propria malicia que hebrei זדים uocant nos temeritates, arrogantias, petu-
s, ſuperbiaſq3 appellare poſſumus.

لمزمور	למשבח	XX. In laudem.
التاسع عشر	תושבחתא לדוד :	Laudatoria Dauidis.
يستجيب لك الرب في	יקביל צלותך יי ביומא	Accipiat orationē tuā DEVS, in die
شدتك ينصرك اسم	דעקא ישגבינך שום	tribulationis, protegat te nomen
اله يعقوب ٭ يرسل	אלהא דיעקב : יסדר	DEI Iaacob, Ordinabit
لك عونا من قدسه	סעדך מבית מוקדשא	auxilium tuum de domo ſanctuarii
ومن صهيون يعضدك	ומציון יסייעינך :	& de cion auxiliabitur tibi.
يذكر لك الرب جميع	ידכר כולהון קורבנייתך	Recordabitur oīum ſacrificioꝝ tuoꝝ,
قرابينك ووقود ذبـ	ועלוותך ידהנאן	& holocauſta tua pinguia erunt
يعطيك الرب مثل	לעלמין : יתן לך	ſemper. Tribuat tibi
قلبك ٭ وكل امانيك	כרעיונך וכל מילכך	ſm cogitationē tuā & omne ꝯſiliū tuū
يتمم يعترف لك يارب	ישלם : יימרון עמך	perficiat. Dicent populus tuus,
بخلاصك ٭ وباسم	נשבחה בפורקנך ובשום	laudabimꝰ pp redēptōn̄e tuā & ī noīe
الرب الهنا نرتفع ٭	אלהנא ניפקס	DEI noſtri explicabimus ſignum
يكمل لك الرب جميع	ישלם יי כולהון	adimplebit DEVS omnes
سؤلك من الان	שילתך : השתא	petitiones eius. Nunc
عرفت ان الرب	ידעית ארום פריק	cognoſcam qd redemit (orōnē eius
قد نجا مسيحه ٭ وهو	יי משיחיה קביל צלותיה	DEVS, MESSIAM ſuū, exaudiuit(
يستجيب له من سماء قدسه	ממותביה דשמיא קדישא	de loco ſuo, de celis ſanctis (re eius.
بالجبروت خلاص يمينه	בגבורן ופורקן ימיניה :	ī poteſtatibus & redēptiōibus dexte(
هولاء بالمراكب وهولاء	אלין ברתיכין ואלין	Iſti in curribus & iſti
بالخيل ونحن	בסוסון ואנחנא	in equis & nos
باسم الرب الهنا	בשום אלהנא	in nomine DEI noſtri
نرتفع ٭ هم اشتبكوا	נדכר : אינון גחנו	recordabimur. Ipſi obligati ſunt
وسقطوا ٭ ونحن	ונפלו ואנן	& humiliati, nos autem
نهضنا واستقمنا	איזדקפנא ואיתחלנן :	ſurreximus & validiores facti ſumus.
يارب خلص	מימרא דיי פרוקנן	Verbum DEI redime nos,
الملك ٭ واستجب	מלך תקיף קביל צלותן	rex fortis accipe orationem noſtram
لنا يوم ندعوك	ביום מקרינן :	in die inuocationis noſtre.
المزمور	לשבחא	XXI In laudem.
العشرون	תושבחתא לדוד :	Laudatoria Dauidis,
يارب بقوتك يفرح	יי בעושנך ימלך	DEVS in fort.udine tua regnabit
الملك ٭ وبخلاصك	מלך משיחא ובפורקנך	Rex MESSIAS & in redemptiōe tua,
يستبشر جدا	כמה ידון לחדא :	exultabit quam maxime.

xxi.. Libro midras tehilim. Deus in fortitudine tua letabitur rex
אר חנינא אין מלך המשיח
בא אלא ליתן לאומות
העולם שבע מצות כגון
סוכה ולולב ותפילין
ומפני בשביל אלו גוים
יורשו אבל ישראל לפי שן
תורה מן אבות שנ' כל
בנך למודי יי' ר' חנינא
בשם ר' אחא אמ' מהו
ויתרפק והתו כבוד שהוא
נותן למלך המשיח מן
הכבוד של מעלה הוי'
בעוז ישמח מלך & pau
שנו רבותינו lo ſterius
מלך בשר ודם אין
רוכבין על סוסו ואין יושבין
על כסאו ואין משתמשין
בשרביטו ומשה רבינו
נשתמש בשרביטו של
הקבה שנ' ויקח משה את
מטה האלהים ואליהו רכב
על סוסו של הקבה
סופה וסער וכתי' באליהו
ויעל אליהו בסערה השמים
מלך בשר ודם אין רוכבין
עטרה שלו והקבה נתנה
למלך המשיח שנא' תשית
לראשו עטרת פז מלך בשר
ודם אין לובשין פורפירא
שלו וכו' ומהו הוד והדר
לבשת וגומ' דהמשיח כתו'
הוד והדר תשוה עליו
מלך בשר ודם אין יושבין
על כסאו ושלמה ישב על
כסאו שנ' וישב שלמה על
כסא יי' מלך בשר ודם אין
קורא ן לסגן שלו בשמו
והקבה קרא למשה בשמו
שנ' ראה נתתיך אלהים
לפרעה וכן ישראל אני
אמרתי אלהים אתם וקראן
קדושים שנ' קדושים
תהיו כי קדוש אני יי'
וכתיב בישעיה קדוש אתה
וקורא למלך המשיח על
שמו ומה שמו יי' איש
מלחמה ובמלך המשיח
וזה שמו אשר יקראו יי'
צדקנו וירושלם נקראת
על שמו שנא' ושם העיר
מיום זה שמה i. Dixit
R. Hanina nō eſt uenturus rex Meſſias niſi ad dandū pcepta gētibus mūdi, queadmodū ſunt zucha, lulab & tephilim, & quare, quia propterea dictum eſt.

D

תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה	Deſideriũ cõdis eius dediſti	Deſideriũ cõdis eiꝰ tribuiſti ei,	Τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἔδω
לּוֹ וַאֲרֶשֶׁת שְׂפָתָיו	ei, & ſermone labiorũ eius,	& volũtate labiorum eius non	αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ (κ
בַּל מָנַעְתָּ סֶּלָה: כִּי	ñ ꝓhibuiſti eũ ĩ ꝑpetuũ.(A	fraudaſti eum. Quoniam	οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Ὅτι
תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכוֹת	ꝑueniſti eũ bñdictõibꝰ (Q̃m	ꝑueniſti eũ in benedictionibus	προέφθασας αὐτὸν ἐν εὐλογίαις (αὐ
טוֹב תָּשִׁית לְרֹאשׁוֹ	bõitatis, pones ĩ capite eius	dulcedinis, poſuiſti ĩ capite eius	χρηστότητος. ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
עֲטֶרֶת פָּז: חַיִּים	coronam de obrizo. Vitam	coronã de lapide ꝑcioſo. Vitã	στέφανον ἐκ λίθου τιμίου. Ζωὴν
שָׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּה	petiit a te, dediſti	petiit a te, & tribuiſti ei,	ᾐτήσατό σε, καὶ ἔδωκας
לּוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם	ei, lõgitudinẽ dieꝝ in ſeculũ	lõgitudinẽ dieꝝ ĩ ſclm̃ & ĩ ſclm̃	αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν, εἰς αἰῶνα
וָעֶד: גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ	& ĩ eternũ. Magna glĩa eius	ſeculi. Magna eſt gloria eius	αἰῶνος. Μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ
בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד	in ſalutari tuo, laudem	in ſalutari tuo gloriam	ἐν τῷ σωτηρίῳ σου. δόξαν
וְהָדָר תְּשַׁוֶּה עָלָיו:	& decorẽ pones ſuper eum.	& magnũ decorẽ ĩpones ſup eũ	καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις ἐπ᾽ αὐτό
כִּי תְשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת	Q̃m pones eũ bñdictiones	Q̃m dabis eũ in benedictionẽ	Ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν
לָעַד תְּחַדֵּהוּ בְשִׂמְחָה	ĩ etnũ, letificabis eũ ĩ gaudio	ĩ ſclm̃ ſcli, letificabꝭ eũ ĩ gaudio	εἰς αἰῶνα αἰῶνος. εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χα
אֶת פָּנֶיךָ: כִּי הַמֶּלֶךְ	apud vultũ tuũ. Quia rex	cum vultu tuo. Quoniam rex	μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ὅτι ὁ βασιλ
בֹּטֵחַ בַּיהוָה וּבְחֶסֶד	ɔfidet ĩ DEO, & ĩ miſẽcõdia	ſperat in dño, & in miſericordia	ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, καὶ ἐν τῷ ἐλέει
עֶלְיוֹן בַּל יִמּוֹט:	excelſi, non cõmouebitur.	altiſſimi non cõmouebitur.	τοῦ ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ.
תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל	Inueniet manus tua, omnes	Inueniatur manus tua oĩbus	Εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι
אֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ	inimicos tuos, dextera tua	inimicis tuis, dextera tua	τοῖς ἐχθροῖς σου, ἡ δεξιά σου
תִּמְצָא שֹׂנְאֶיךָ:	inueniet odientes te.	inueniat omnes qui te oderũt.	εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
תְּשִׁיתֵמוֹ כְּתַנּוּר	Pones eos vt clibanum	Pones eos vt clybanum	Ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον
אֵשׁ לְעֵת פָּנֶיךָ יי	ignis ĩ tpe vultꝰ tui, DEVS	ignis in tẽpore vultus tui, dñs	πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ προσώπου σου. κύ
בְּאַפּוֹ יְבַלְּעֵם	in furore ſuo ꝑcipitabit eos,	in ira ſua conturbabit eos	ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐτούς.
וְתֹאכְלֵם אֵשׁ	& deuorabit eos ignis.	& deuorabit eos ignis.	καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ.
פִּרְיָמוֹ מֵאֶרֶץ תְּאַבֵּד	Fructũ eorũ de terra ꝑdes,	Fructum eorũ de terra perdes,	Τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολ
וְזַרְעָם מִבְּנֵי אָדָם:	& ſemẽ eorũ de filiis hoĩum.	& ſemen eorũ a filiis hominũ.	καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπ
כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה	Q̃m ĩcliauerũt ſup te malũ,	Q̃m declinauerũt in te mala,	Ὅτι ἔκλιναν εἰς σὲ κακά.
חָשְׁבוּ מְזִמָּה בַּל	cogitauerũt ſcelus quod nõ	cogitauerunt conſilia que non	διελογίσαντο βουλὰς αἷς οὐ μὴ
יוּכָלוּ: כִּי תְּשִׁיתֵמוֹ	potuerunt. Q̃m pones eos	potuerũt ſtabilirẽ. Q̃m pones eos	δύνωνται στῆναι. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς
שֶׁכֶם בְּמֵיתָרֶיךָ	partem, funes tuos	dorſum, in reliquiis tuis	νῶτον ἐν τοῖς περιλοίποις σου.
תְּכוֹנֵן עַל פְּנֵיהֶם:	firmabis contra facies eorũ.	preparabis vultum eorum.	ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν.
רוּמָה יְהוָה בְעֻזֶּךָ	Exaltare Deꝰ ĩ fõtitudĩe tua,	Exaltare dñe in virtute tua,	Ὑψώθητι κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου.
נָשִׁירָה וּנְזַמְּרָה	cantabimus & pſallemus	cantabimus & pſallemus	ᾄσωμεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς
גְּבוּרָתֶךָ:	fortitudines tuas.	virtutes tuas.	δυναστείας σου.

rum eius uocatur nomine ipſius. Dei autem .s. &. b. uocauit Moſſe nomine eius. Sicut dictũ eſt. Vide dedi te ꝓ Deo Pharaoni & ſim ter iſrael. Ego dixi Dii eſtis uos. Et uocabimini ſancti. ſicut dictũ eſt. Sãcti eritis q̃m ſcũs ego Deus. Et ſcriptũ eſt. q̃m ppĩs ſcũs e uocauit regẽ Meſſiã noĩe eius, & q̄ eſt nomẽ eius. Deus uir pugnator. & de rege Meſſia ſcriptũ eſt. & hoc eſt nomẽ q̄ uocabũt eũ D iuſtus noſter. & Ieruſalem uocata eſt nomine eius, ſicut dictum eſt. & nomen ciuitatis a die illa Deus ibidem. &c.

כב לַמְנַצֵּחַ	XXII. Ad victoriã ſr aielet	XXI. In finem.	κα´. Εἰς τὸ τέλος
עַל אַיֶּלֶת	haſachar .i. inſtrm̃ muſices,	Pſalmus Dauid	ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως
הַשַּׁחַר	quod interpretatur cerua	pro ſuſcepione	τῆς ἑωθινῆς,
מִזְמוֹר לְדָוִד:	matutina. Pſalmus Dauidis.	matutina. (me q̃re me	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
אֵלִי אֵלִי לָמָה	DEVS meꝰ, deus meꝰ, q̃re	DEVS deus meus reſpice in(	Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρόσχες μοι, ἱνατ

רגגת נפשיה יהבת ליה	Deſiderium animæ eius tribuiſti ei,
ופירוש ספותיה לא	& prolationem labiorum eius non
כליתא לעלמא : ארום	prohibuiſti in eternum. Quoniam
תקדמיניה ברכן	preueniſti eum benedictionibus
טבן תשוי על רישיה	bonis, poſuiſti ſuper caput eius
כליל דדהבא סנינא : חיי	coronam de auro optimo. Vitam
עלמא שאיל מינך יהבתא	eternam petiit a te, dediſti
ליה נוגדי יומא לעלמי	ei longitudinem dierum in ſecula
עלמין : סגי איקריה	ſeculorum. Multa eſt gloria eius
בפורקנך תושבחא	in redemptione tua, laudem
ושבחורא תשוי עלוי :	& decorem poſuiſti ſuper eum.
מטול תשויניה ברכן	Quoniam pones eum benedictionem
לעלמין תחדיניה בחדות	per ſecula, letificabis eum gaudio
מן קדמך : מטול דמלכא	ab aſpectu tuo. Quoniam rex
משיחא סביר ביהוה	MESSIAS ſpat ī Deo, & ī miſicordia
ובחסדא דעילאה לא יזוע :	altiſſimi non cõmouebitur.
תדביק מחת אידך לכל	Apprehẽdet ictus manus tue, cunctos
בעלי דבבך ופורענות	patronos inimicitie tue, & punitio
ימינך תשכח לכל סנאך	dextere tue īueniet oẽs qui te oderũt.
תשוינון היך אתון	Pones eos vt furnum
נורא לעידן רוגזך יי	ignis, in tempore ire tue, DEVS
באשתא ישלהבינון	igni inflammabit eos,
ותיכלינון בעור גיהנם :	& conſumet eos incendio gehenne,
בניהון מארעא תהובד	Filios eorum de terra perdes,
וזרעיתהון מבני אינשא :	& ſemen eorum a filiis hominum.
מטול דחשיבו עלך בישתא	Quoniã declinauerunt ſuper te mala,
חשיבו מחשבן בישן ולא	cogitauerũt cogitatiões prauas & nõ
יכלין : מטול דתשוינון	potuerunt eas. Quoniam pones
לעמך חתך חדא באיטונך	populum tuũ partem vnam in funibus
משכנך תתקן אוריתך קדמיהון	tabernaculi tui, ordĩabis legẽ corã eis,
איזדקף יי בעושנך	Exaltare DEVS in ſalute tua,
נשבחא ונזמרא	laudabimus & pſallemus,
על גבורתך :	pro fortitudinibus tuis.

Iſaie .ii. ad eum gẽtes ſtudebunt. Iſrael aũt diſcent legẽ a Deo ſancto & benedicto ſicut dictum eſt. Iſaie .liiii. Et oẽs filii tui erũt docti a Deo. R. Hanina in noie R. Aha dixit quid eſt quod ſtatim ſequitur & erit menuhatho .i. requies eius cabod .i. honor uel gloria qa ipſe .s. Deus .s. & b. tribuit regi Meſſie de honore ſuperno. Et hoc eſt dictũ Dñe in uirtute tua letabitur rex. Traditio eſt magiſtrorũ noſtrorum. Regis carnis & ſanguinis currum nullus aſcẽdit: & nullus inſup ſedet ſuper ſellã eius nec aliqs utitur ſceptro eius. Moſſe aũt magiſter noſter uſus ẽ ſceptro dei s. & b. ſicut ſcriptum eſt. Et accepit Moſſe uirgã Dei. Helias quoq;, curru eius uectus eſt, Et quis eſt currus Dei .s. & .b. uentus nimirũ & turbo. De Helia nãq; ſcriptũ eſt. Et aſcẽdit Helias p turbinẽ in celo. Regis carnis & ſãguinis corona nullus utitur Deus ãt s. & .b. dedit eam regi Meſſie ſicut dictũ eſt. Pones capiti eius coronam auri & gẽmarũ. Regis carnis & ſanguinis purpura, nemo ueſtitur. Et que eſt illa, Cõfeſſio & decor pro indumẽto. Et de rege Meſſia ſcriptũ eſt. cõfeſſionẽ & decorẽ poſuiſti ſup eum. Super trhonũ regis carnis & ſanguinis nullus ſedet Salomon uero ſedit ſup trhonũ eius, ſicut dictũ eſt. Et ſedit Salomon ſup trhonũ Dei. Regis carnis & ſanguinis nullus ſubdi:o

B כי תקדמנו ברכו תוב ר׳ אומ׳ ברכת משה שנקרא טוב שנ׳ ותרא אותו כי טוב הוא ורבנן אמרי ברכותיה של תורה שנ׳ כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו כי בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי

B Q[m] puenieẽt eũ bñdictiones boni, Rabbi dixit, bñdictiones Moſſe q appellatus [bon]us, ſicut dictũ eſt. Exo, ii. Et uidit eũ qm bonus ipſe, magiſtri dixerũt qm bñdictões legis .s. puenerũt regẽ Meſſiã ſicut dictũ eſt [Pro]ue[rbi]orum .iiii. Qm donũ bonũ dedi uobis, legẽ meã no dereliquatis, qm filius fui patri meo, tenellus & unicus coram matre mea.

לשבחא	XX. In laudem
על תקוף	pro virtute
קורבנא תדירא	ſacrificii, continueq;
דקריצת תושבחתא לדוד	imolatiõis. Laudatoria Dauidis.
אלי אלי מטול מה	DEVS meus deus meus, quare

A. Rectius quãtum mea fert opinio uerbũ hebreum איָלת uertitur cerua femmino genere. quã ceruus pp ſtam ת q̃ plurimũ deſignatiua eſt feminei ſexus. Quod ẽt cõprobatur libro midras te

עֲזַבְתָּנִי רָחוֹק	dereliquiſti me, longe	B. dereliquiſti, longe	ἐγκατέλιπές με. μακρὰν
מִישׁוּעָתִי דִּבְרֵי	a ſalute mea verba	a ſalute mea verba	ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι
שַׁאֲגָתִי׃ אֱלֹהַי	lamẽtatõis mee. Deus meus	delictorũ meorum. Deus meus	τῶν παραπτωμάτων μου. Ὁ θεός μου
אֶקְרָא יוֹמָם וְלֹא	clamabo diu, & non	clamabo per diem & non	κεκράξομαι ἡμέρας, καὶ οὐκ
תַעֲנֶה וְלַיְלָה וְלֹא	reſpondebis, & noctu nec	exaudies, & nocte & non	εἰσακούσῃ. καὶ νυκτὸς καὶ οὐκ
דוּמִיָּה לִי׃ וְאַתָּה	eſt ſilentium mihi. Et tu	ad inſipientiam mihi. Tu autẽ	εἰς ἄνοιαν ἐμοί. Σὺ δὲ
קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב	ſancte habitator,	C. in ſancto habitas	ἐν ἁγίῳ κατοικεῖς
תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃	laudes iſrael.	laus iſrael.	ὁ ἔπαινος τοῦ ἰσραήλ.
בְּךָ בָּטְחוּ אֲבֹתֵינוּ	In te cõfiſi ſũt patres noſtri,	In te ſperauerũt patres noſtri,	Ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν
בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ׃	confiſi ſunt & liberaſti eos.	ſperauerunt & liberaſti eos.	ἤλπισαν καὶ ἐρρύσω αὐτούς.
אֵלֶיךָ זָעֲקוּ	Ad te clamauerunt	Ad te clamauerunt	Πρὸς σὲ ἐκέκραξαν
וְנִמְלָטוּ בְּךָ בָטְחוּ	& ſalui facti ſũt, ĩ te ↄfiſi ſũt,	& ſalui facti ſũt, ĩ te ſperauerũt	καὶ ἐσώθησαν. ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν,
וְלֹא בוֹשׁוּ׃ וְאָנֹכִי	& nõ ſunt confuſi. Ego autẽ	& non ſunt confuſi. Ego autem	καὶ οὐ κατῃσχύνθησαν. Ἐγὼ δέ
תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ	ſum vermis, & nequaq̃ vir	ſum vermis & non homo,	εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος.
חֶרְפַּת אָדָם	opprobrium hominum,	opprobrium hominum	ὄνειδος ἀνθρώπων
וּבְזוּי עָם׃	& deſpectio populi. (me,	& abiectio plebis.	καὶ ἐξουθένημα λαοῦ. (σα
כָּל־רֹאַי יַלְעִגוּ לִי	Oẽs vidẽtes me ſubſannãt(	Oẽs vidẽtes me deriſerũt me,	Πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτή(
יַפְטִירוּ בְשָׂפָה	demittunt labia,	locuti ſunt labiis	ἐλάλησαν ἐν χείλεσιν,
יָנִיעוּ רֹאשׁ׃	mouent caput. (eripiat eũ	& mouerunt caput.	ἐκίνησαν κεφαλήν.
גֹּל אֶל־יְיָ יְפַלְּטֵהוּ	Vertit ſe ad Deũ ( )ĩ eũ.	Sperauit ĩ domino eripiat eũ,	Ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσάσθω αὐτόν,
יַצִּילֵהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ׃	liBet eũ qm̃ cõplacẽtiã hũit)	ſaluũ faciat eum qm̃ vult eum.	σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν.
כִּי־אַתָּה גֹחִי מִבָּטֶן	Tu ãt extrhaxiſti me ex vte(	Q̃m tu es q extrhaxiſti me de(	Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστ(
מַבְטִיחִי עַל־שְׁדֵי	fiducia mea ab vberibus (ro	ſpes mea ab vberibus (vẽtre,	ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν
אִמִּי׃ עָלֶיךָ הָשְׁלַכְתִּי	m̃ris mee. In te ꝓiectus ſum	matris mee, in te ꝓiectus ſum	τῆς μητρός μου. ἐπὶ σὲ ἐπερρίφην
מֵרָחֶם מִבֶּטֶן	a vulua, de ventre	ex vtero. De ventre	ἐκ μήτρας. Ἀπὸ γαστρὸς
אִמִּי אֵלִי אָתָּה׃	m̃ris mee DEus meus es tu.	matris mee Deus meus es tu,	μητρός μου θεός μου εἶ σύ,
אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי כִּי	Ne lõge fias a me, quoniam	ne diſceſſeris a me. Quoniam	μὴ ἀποστῇς ἀπ᾽ ἐμοῦ. Ὅτι
צָרָה קְרוֹבָה כִּי	tribulatio proxima eſt, qm̃	tribulatio proxima eſt, &	θλῖψις ἐγγύς. ὅτι
אֵין עוֹזֵר׃ סְבָבוּנִי	ñ ẽ adiutor. Circũdedeĩt me	ñ ẽ q adiuuet. Circũdedeĩt me	οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν μοι. Περιεκύκλωσα(
פָּרִים רַבִּים אַבִּירֵי	tauri multi, fortes	vituli multi, tauri pingues	μόσχοι πολλοί. ταῦροι
בָשָׁן כִּתְּרוּנִי׃	baſſan vallauerunt me.	obſederunt me.	πίονες περιέσχον με.
פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם	Aperuerunt ſup me os ſuũ,	Aperuerunt ſuper me os ſuum	Ἤνοιξαν ἐπ᾽ ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν.
אַרְיֵה טֹרֵף וְשֹׁאֵג׃	leo rapiens & rugiens.	ſicut leo rapiens & rugiens.	ὡς λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος,
כַּמַּיִם נִשְׁפַּכְתִּי	Sicut aqua effuſus ſum,	Sicut aqua effuſus ſum,	Ὡσεὶ ὕδωρ ἐξεχύθη
וְהִתְפָּרְדוּ כָּל־עַצְמוֹתָי	& ſeparata ſũt oĩa oſſa mea,	& diſperſa ſũt omnia oſſa mea.	καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου.
הָיָה לִבִּי כַּדּוֹנָג	factũ eſt cor meũ ſicut cera	Factũ eſt cor meum tanq̃ cera	Ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς
נָמֵס בְּתוֹךְ מֵעָי׃	liq̃facta, ĩ medio vẽtris mei.	liqueſcẽs, in medio vẽtris mei.	τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου
יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי	Aruit veluti teſta fortitu(	Aruit tanq̃ teſta virtus mea,	Ἐξηράνθη ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχύς μου
וּלְשׁוֹנִי מֻדְבָּק	& lĩgua mea adheſit (do m̃a	& lingua mea adheſit	καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται
מַלְקוֹחָי וְלַעֲפַר־	palato meo, & in puluerem	faucibus meis, & in puluerem	τῷ λάρυγγί μου. καὶ εἰς χοῦν
מָוֶת תִּשְׁפְּתֵנִי׃ כִּי	mortis repoſuiſti me. Q̃m	mortis deduxiſti me. Quoniã	θανάτου κατήγαγές με. Ὅτι

يا الهي تركتني وتباعدت	שְׁבַקְתַּנִי רַחִיק	dereliquiſti me,a longe
عن خلاصي لقول	מִן פּוּרְקָנִי מִילֵי	a redemptione mea verba
جهلي والهي	אַכְלָיוּתִי : אֱלָהִי אֲנָא־	lamentationis mee.Deus meus ego
دعوتك النهار كله فلم	קָרֵי בִּימָמָא וְלָא תְקַבֵּל	clamo in die & non accipis
تستجب لي وفي الليل	צְלוֹתִי וּבְלֵילְיָא וְלָא־	orationem meam,& in nocte,& non
تصغ الي وانت	שְׁתִיקוּתָא לִי : וְאַתְּ	eſt ſilentium mihi.Et tu
تحل في القدس بسيرة	קַדִּישׁ דִּמְיַתֵּב עָלְמָא	ſanctus qui inhabitas orbem
يا فخر اسرائيل	עַל־תּוּשְׁבְּחָן דְּיִשְׂרָאֵל :	propter laudes iſrael.
بك امن اباونا	בְּמֵימְרָךְ סַבָּרוּ אֲבָהָתַנָא	In verbo tuo ſperauerunt pr̃es noſtri,
توكلوا عليك فنجيتهم	סַבָּרוּ בְּמֵימְרָךְ וְשֵׁיזֵבְתִּנּוּ	ſperauerũt ĩ verbo tuo & liberaſti eos.
صرخوا اليك	קֳדָמָךְ צַלּוּ וְאִשְׁתֵּיזָבוּ	Apud te habuerũt orõnẽ & liberati ſt,
فخلصتهم ورجوك	בְּמֵימְרָךְ הִתְרְחִיצוּ	in verbo tuo confiſi ſunt,
فلم يخزوا وما انا	וְלָא בְהִיתוּ : וַאֲנָא	& non ſunt confuſi.Et ego
فدودة ولست انسان	זַחִיל וְחַלָּשׁ וְלָא גִיבָּר	vermis & debilis & nequaq̃ fortis(
عار في الناس	סָבוֹל חֶרְפַּת בְּנֵי נְשָׁא	portans vituperia hominum)
مرذول في الشعوب	וּמִתְרַמְרְמוּתָא דְעַמְמֵי :	& deſpectio populorum.
راني هزا بي كل من	כָּל־דְּחָמַיִן לִי יְחַבְּכוּן עֲלַי	Omnes qui vident me derident me,
تكلمو بسعا هم	מִתְגַּרְדְּרִין בִּישׁ בְּסִפְוָתְהוֹן	garriunt malum labiis ſuis,
وحركوا رووسهم وقالوا	יְטַלְטְלוּן בְּרֵישֵׁיהוֹן	mouentq; capita ſua.
ان كان امن او توكل على	שַׁבְחִית קֳדָם יְיָ וְשֵׁיזְבַנִי	Laudes dixi apud Deũ & eripuit me,
الرب فليخلصه ولنجيه	פָּרְקַנִי יָתִי מִן דְּאִתְרְעֵי בִי :	eruit me qm̃ complacuit ſibi in me.
كان يحبه وانت من البطن	מְטוּל דְּאַנְתְּ הוּא אַפֵּקְתַּנִי	Quoniam tu ipſe extrhaxiſti me
اخرجتني ومذ كنت	מִכְּרֵיסָא אַסְבַּרְתַּנִי עַל־	de ventre ſpes mea ſupr
من ثدي امي انت رجاي الى	תַּדְיֵי אִמִּי : בְּסַעֲדָךְ	vbera matris mee.In roboratione tua
اليك من الاحشا ومن	אִיטַּלְקִית מִן־מְעַיָּא	leuaui me,a viſceribus
امي انت الهي	מִכְּרֵיסָא דְאִמִּי אֵלִי אַתְּ :	ventris matris mee,Deus meus es tu.
فلا تبعد عني فان	לָא־תִתְרְחַק מִנִּי מְטוּל	Ne elongeris a me quoniam
الشدة قد قربت مني	דְּעָקְתָא קְרִיבָא אֲרוּם	tribulatio propinquat,quoniam
وليس من يخلصني احاطت	לֵית־דְּפָרִיק : אַחְזְרוּ עֲלַי	nõ eſt q redimat.Circundederunt me
بي عجول كثيرة واكتنفتني	עַמְמַיָּא דִּמְתִילִין לְתוֹרִין	populi ſimiles tauris,
ثيران سمان	רַבְרְבָנֵי מַתְנָן אַקְפוּנִי :	principes baſſan vallauerunt me.
فتحت علي افواهها	פְּתָחוּ עֲלַי פּוּמְהוֹן הֵיךְ	Aperuerunt ſuper me os ſuum ſicut
مثل الاسد الزائر المفترس	אַרְיוָתָא אָכְלֵי וְנָהֲמִין :	leo rapiens & rugiens.
انهرقت مثل الما	הֵיךְ מַיָּא אִתְשְׁדִית	Veluti aqua effuſus ſum,
وتخلعت جميع عظامي	וְאִתְפָּרְדָן כָּלְהוֹן גַּרְמַי	& diſperſa ſunt omnia oſſa mea,
وصار قلبي مثل الشمع	הֲוָה לִבִּי מִתְמְסֵי הֵיךְ	fuit cor meum liquefactum ſicut
المذاب في وسط بطني	שַׁעֲוָא בְּגוֹ מְעַיָּא :	cera in medio ventris mei.
يبس قواي مثل	יְבֵשׁ הֵיךְ פַּחַר חֵילִי	Aruit veluti teſtaceum virtus mea
الفخار ولصق لساني	וְלִישָׁנִי אֲדִיק לְמוּרְנַי	& lingua mea adheſit palato meo,
بحنكي والى تراب	וּלְבֵית קְבוּרְתָא	& in domum ſepulchri
الموت انزلتني	אַמְטֵיתָנִי : מְטוּל דְּאַחְזְרוּ	deduxiſti me.Quoniam vallauerunt

hilim ĩ ipſo ſtatim pri
cipi• expoſitionis hu-
ius pſalmi על אילת
השחר ושת אלהי יי חילי
ומשוה רגלי כאילות אר
פנחס כאילי אין כתו
כאן ואלא כאילות כי רגלי
הנקבות יותר עומדות
מן הזכרים .i.ſup cerua
matutina hoc eſt quod
ſcriptũ eſt Deus deus
uirtus mea & ponet pe
des meos tanq̃ ceruaꝶ
Dixit.r.Pinchas,ſicut
ceruoꝶ,nõ eſt ſcriptũ
ſic,ſ; ſicut ceruarum.
Qm̃ pedes femellarũ
habent firmiores pedi
bꝰ mariũ.Sũt tñ mul
ti hebreoꝶ q cõtẽdũt
hoc totum אילת שחר
quod nos interpretati
ſumus cerua matutina
nomẽ eſſe inſtrumenti
muſices ĩter quos rab-
bi Salomon authorq;
gallici uocabularii &
plerią; alii queadmo-
dũ refert Chimchi, ſ;
& nõ deſunt q dicant
אילת nomẽ eſſe ſtelle.
B Deus meus Deus
meus.Hoc nimirũ(ut
ait Robertus ĩ libro de
uictoria uerbi Dei)ita
recte ĩtelligit̃ ac ſi di-
ceret o habitãs in me
oĩs pulchritudo diuini
tatis corporaliter,cur
te ĩtus cõtines cur me
moriente ſiles , paulo
ante unica uoce tua ꝓ
iecisti retrorſum que-
rẽtes me,nuper quoq;
multitudinẽ ĩgentẽ ra
diãdo ex his oculis q
nũc languẽt terruiſti,
& ꝙ iuſtus exercitus
facere non potuiſſet
uno flagello facto de
reſticulis eieciſti,de tẽ
plo,ut qd o tã potens
tã fortis diuinitas uer
bi me carnẽ tuã dere-
liquiſti intus cõtinens
tanq̃ gladius ĩ uagina.
H. Libro midras te
hilim דא עורה כבודי
מדבר בארבע מלכיות
עורה בבבל שהעמדת
לנו חנניה מישאל ועזריה
עורה במדי שהעמדת
לנו מרדכי ואסתר עורה
ביון העמדת לנו
חשמונאי ובניו עורה
באדום שאתה עתיד
להעמיד לנו מלך המשיח
.i. Sermo alius ſurge
gloria mea,loqtur de
quatuor regnis ſurge
in babilonia ubi aſtare
feciſti nobis, Miſaelẽ
Ananiã & Azariam.

סְבָבוּנִי כְּלָבִים	circundederunt me canes;	circundederunt me canes	ἐκύκλωσάν με κύνες
עֲדַת מְרֵעִים	congregatio peſſimorum	multi,concilium malignantiũ	πολλοί. συναγωγὴ πονηρευομένων
הִקִּיפוּנִי כָּאֲרִי	obſedit me ſicut leo, A	obſedit me.Foderunt	περιέσχον με. Ὤρυξαν
יָדַי וְרַגְלָי׃	manus meas & pedes meos.	manus meas & pedes meos,	χεῖράς μου καὶ πόδας μου,
אֲסַפֵּר כָּל־עַצְמוֹתָי	Numerabo omnia oſſa mea,	dinumerauerunt oĩa oſſa mea.	ἐξηρίθμησαν πάντα τὰ ὀστᾶ μου,
הֵמָּה יַבִּיטוּ יִרְאוּ־	ipſi videntes deſpexerunt	Ipſi uo ɔſiderauerĩt & iſpexerĩt	αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπεῖδόν με.
בִי׃ יְחַלְּקוּ בְגָדַי	me.Diuiſerũt veſtimẽta mea	me diuiſerĩt ſibi veſtimẽta mea,	Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
לָהֶם וְעַל־לְבוּשִׁי	ſibi,& ſuper veſtimentũ meũ	& ſuper veſtem meam	ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου
יַפִּילוּ גוֹרָל׃	miſerunt ſortem.	miſerunt ſortem,	ἔβαλον κλῆρον.
וְאַתָּה יְהוָה אַל־	Tu autem DEVS ne	Tu autem domine ne	Σὺ δὲ κύριε μὴ
תִּרְחָק אֱיָלוּתִי	longe fias,fortitudo mea	elõgaueris auxilium tuũ a me,	μακρύνῃς τὴν βοήθειάν σου
לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃	in auxilium meum feſtina.	ad defenſionem meã conſpice.	ἀπ᾽ ἐμοῦ, εἰς τὴν ἀντίληψίν μου πρόσχ
הַצִּילָה מֵחֶרֶב	Libera a gladio	Erue a framea	Ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας
נַפְשִׁי מִיַּד	animam meam,& de manu	Deus aĩam meam,& de manu	τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐκ χειρὸς
כֶּלֶב יְחִידָתִי׃	canis vnicam meam.	canis vnicam meam.	κυνὸς τὴν μονογενῆ μου.
הוֹשִׁיעֵנִי	Salua me	Salua me	Σῶσόν με
מִפִּי אַרְיֵה	ex ore leonis,	ex ore leonis	ἐκ στόματος λέοντος.
וּמִקַּרְנֵי רֵאמִים	& de cornibus naricornuum	& a cornibus vnicornium	καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων,
עֲנִיתָנִי	reſponde mihi.	humilitatem meam.	τὴν ταπείνωσίν μου.
אֲסַפְּרָה שִׁמְךָ לְאֶחָי	Narrabo nomẽ tuũ frĩbꝰ mĩs,	Narrabo nomẽ tuũ frĩbꝰ meis	Διηγήσομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφ
בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלְלֶךָּ׃	in medio eccleſie laudabo te.	in medio eccleſie laudabo te.	ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.
יִרְאֵי יְהוָה הַלְלוּהוּ	Qui timet; deũ laudate eũ,	Qui timetis dñm laudate eũ,	Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον αἰνέσατε αὐ
כָּל־זֶרַע יַעֲקֹב	omne ſemen Iaacob	vniuerſum ſemen iacob	ἅπαν τὸ σπέρμα ἰακὼβ
כַּבְּדוּהוּ וְגוּרוּ	glorificate eum,& metuite	glorificate eum.Timeat	δοξάσατε αὐτόν. Φοβηθήτω
מִמֶּנּוּ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל	ab illo vniuerſũ ſemẽ iſrael.	eum omne ſemen iſrael,	δὴ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσρα
כִּי לֹא־בָזָה וְלֹא	Quoniam nõ deſpexit neq;	quoniã non ſpreuit neq;	Ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ
שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא	abomĩatus ẽ afflictionẽ affli(	deſpexit depcatõẽ paupis.Nec	προσώχθισε τῇ δεήσει τοῦ πτωχοῦ.
הִסְתִּיר פָּנָיו	abſcõdit faciẽ ſuã (cti,& nõ	auertit faciem ſuam	γὰρ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ	ab eo,& cum clamaret	a me,& cum clamarem	ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με
אֵלָיו שָׁמֵעַ׃	ad eum exaudiuit.	ad eum exaudiuit me.	πρὸς αὐτὸν εἰσήκουσέ μου.
מֵאִתְּךָ תְּהִלָּתִי	Apud te laus mea	Apud te laus mea	Παρὰ σοῦ ὁ ἔπαινός μου, (σοι. Τὰς εὐχ
בְּקָהָל רָב נְדָרַי	in eccleſia multa,vota mea	in eccleſia magna,vota mea	ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ ἐξομολογήσομ
אֲשַׁלֵּם נֶגֶד יְרֵאָיו׃	reddã ĩ ɔſpectu timẽtiũ eũ.	reddã in cõſpectu timentiũ eũ.	ἀποδώσω ἐνώπιον τῶν φοβουμένων
יֹאכְלוּ עֲנָוִים	Comedent pauperes	Edent pauperes	Φάγονται πένητες
וְיִשְׂבָּעוּ יְהַלְלוּ	& ſaturabuntur, laudabunt	& ſaturabuntur,& laudabunt	καὶ ἐμπλησθήσονται, καὶ αἰνέσουσι
יְהוָה דֹּרְשָׁיו יְחִי	DEVM querẽtes eũ,viuet	dñm qui requirunt eum,viuẽt	κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν. Ζήσο
לְבַבְכֶם לָעַד׃	cor eorum in ſempiternum.	corda eorum in ſeculũ ſeculi.	αἱ καρδίαι αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνο
יִזְכְּרוּ וְיָשֻׁבוּ אֶל־	Recordabũt & cõuertẽt ad	Reminiſcẽtur & cõuertentur ad	Μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσοντ
יְהוָה כָּל־אַפְסֵי־	DEVM omnes fines	dominum,vniuerſi fines	πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα
אֶרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ	terre,& adorabunt	terre.Et adorabunt	τῆς γῆς. Καὶ προσκυνήσουσιν
לְפָנֶיךָ כָּל־מִשְׁפְּחוֹת	corã te vniuerſe cognatiões	ĩ ɔſpectu eius,vniuerſe familie	ἐνώπιον αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθ

احاطت بي كلاب	עַל רַשִׁיעֵי דִמְתִילִין	me impii ſimiles
كثيرة اكتنفتني جماعة	לְכַלְבַיָא סַגִיעֵי כְּנִישַׁת	canibus plurimis,congregatio
الاشرار نقبوا	מְבַאֲשִׁין אַקְפוּנִי נָכְתִין	malignorum circũdedit me,mordẽtes
يدي ورجلي	הֵיךְ אַרְיָא יְדַי וְרַגְלָי׃	veluti leones mãus meas & pedes mos.
واحصوا جميع عظامي	אֲחַוֵּה כָּל־הַלְבַּשׁוֹשֵׁי גַרְמִי	Dinũerabo oĩum mẽbroꝝ meoꝝ oſſa,
نظروا الي وشمتوا	אִנוּן מִסְתַּכְּלִין מְבַזִּין	ipſi viderunt & contempſerunt
بي واقتسموا ثيابي بينهم	לִי׃ מִפַלְגִין לְבוּשַׁי לְהוֹן	me.Diuiſerunt veſtimenta mea ſibi,
وعلى لباسي	וְעַלֵי פִּתְגָמֵי יִרְמוּן	& ſuper veſtem meam miſerunt
اقترعوا	עַדְבִין׃ וְאַתְּ יְיָ לָא	ſortem.Et tu DEVS ne
وانت يا رب	תִתְרַחַק תּוּקְפִּי	elongeris,fortitudo mea
فلا تبعد عن معونتي	לְסִיוּעִי אוֹחִי׃	ad defenſionem meam feſtina.
انظر لنصرتي	פְּצִי מִקַטְלִין דְחַרְבָּא נַפְשִׁי	Liba ab his q occidũt gladio,aĩã meã,
نج من السيف	מִן אִידָא דְרַשִׁיעָא דִמְתִיל	de manu iniquorum qui ſimulant
نفسي ومن ايدي	לְכַלְבָּא רוּחָא דְגוּשְׁמִי׃	canes ſpiritum corporis mei.
الكلاب وحدتي	פְּרִיקִינָי מִן פּוּם תַּקִּיף	Salua me a feroci fortiſſimo
ومن فم	הֵיךְ אַרְיָא וּמִן מַלְכַיָא	ſicut leone,& a rege
الاسد خلصني	דְתַקִּיף וְגֵיוָה הֵיךְ	potenti,cuius ſuperbia ſicut
ومن القرن المتعالي	רֵימָנָן קַבֶּלְתָּא צְלוֹתִי	naricornis, accepiſti orationem meã.
على تواضعي	אֲחַוֵי גְבוּרַת שְׁמָךְ לְאַחַי	Narrabo fõtitudinẽ noĩs tui frĩbo mĩs,
لاخبر باسمك اخوتي	בְּמִצְעַ כְּנִישְׁתָּא אֲשַׁבַּחִינָךְ	in medio eccleſie laudabo te.
وبين الجماعة امجدك	דַחֲלַיָּא דַיְיָ שַׁבְּחוּ קֳדָמוֹי	Qui timetis DEVM,laudate corã eo
ايها الخائفون من الرب	כָּל־זַרְעָא דְיַעֲקֹב הַבוּ	omne ſemen Iaacob afferat
مجدوه يا جميع ذرية	לֵיהּ יְקַר אִזְדַעְזְעוּ	honorem ei,horreat
يعقوب سبحوه وليخشاه	מִנֵּיהּ כָּל־זַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל׃	ab illo omne ſemen iſrael.
كل زرع اسرائيل	מְטוּל דְלָא בְסִיר וְלָא שַׁאֵיט	Quõ non deſpexit nec abominatus eſt
لانه لم يهن ولم	צְלוֹתְהוֹן דְעַנְיֵי וְלָא	deprecationes pauperum,& non
يرذل دعوة المسكين	סַלִּיק שְׁכִינְתֵּיהּ	amouit diuinitatem ſuam
صرف وجهه	מִבֵּינֵיהוֹן וּבִצְלוֹתְהוֹן	de medio eorum,& dum precantur
عني وعند دعائي	קֳדָמוֹי מְקַבֵּל׃	eum acceptat.
استجاب لي	מִינָךְ תּוּשְׁבַּחְתִּי	A te laus mea,
من عندك مدحتي	בִּכְנִישְׁתָּא	in congregatione
في الجمع العظيم اشكر	סַגִיעֵי עַמָּא	magna populorum,
واوفي نذوري قدام	נִדְרַי אֲשַׁלֵּם קֳבֵיל דַחֲלוֹי׃	vota mea reddã ĩ cõſpectu timẽtiũ eũ.
خائفيه تاكل المساكين	יֵיכְלוּן עִנְוְתָנֵי	Edent mites
ويشبعون ويسبح	וְיִסְבְּעוּן יְשַׁבְּחוּן	& ſaturabuntur,requieſcet
الرب جميع الذين يبتغونه	רוּחַ נְבוּאָה בְּרַעְיוֹנֵי	ſpiritus prophetie in cogitationibus
تحيا قلوبهم الى الابد	לִבְּכוֹן לְעָלְמִין׃	cordis eorum in eternum. (uertent
ويتذكرون ويرجعون الى	יִדְכְּרוּן נִיסוֹי וְיִתוּבוּן	Recordabunt miraculoꝝ eius,& con(
الرب من كل	קֳדָם יְיָ כָּל־סִיפֵי	coram DEO omnia extrema
اقطار الارض وتسجد	אַרְעָא וְיִסְגְדוּן	terre & adorabunt
قدامه كل قبائل	קֳדָמָךְ כָּל־גְנִיסַת	coram te omnes familie

Surge in medis ubi aſtare feciſti nobis Mardocheum & Heſter. Surge in grecis ubi aſtare feciſti nobis Haſmonai .i. machabeos & filios eius. Surge in edom .i. i Romanis qñ futurũ eſt ut aſtare facias nobis regẽ meſſiã. Volunt nõnulli ex hoc haberi quod Meſſias naſciturus erat tempore regni romanoꝝ.

A. Sicut leo, manus mee & pedes mei, ſiue manus meas & pedes meos. Cõſtructio defectiua, ſubaudiendũq; ĩpii tãq̃ leo manus meas & pedes meos foderũt pforauerũt, male habuerũt, fixerũt, aut male tractauerũt. Si q̃dẽ uerbũ hebreũ כארי caari q aliq̃ iterpretati ſunt foderũt, cõpoſitũ eſt ex litera ſimilitudinẽ ſignificante, & ex noĩe ſignificãte leonẽ. Nec aſſentio dicentibꝫ hebreos hũc locũ corrupiſſe, qđ ex nr̃is arbitrant multi, q dicũt legendũ apud hebreos כרו caru deducta uoce a uerbo כרה cara q fodio ſiue figo ſiue uincio ſignificat. Loca enim omnia que hebrei corruperũt, ſtudioſos huius lingue nõ latent & ipſe i nr̃is ſcholiis diffuſe de illis diſſerui, inter q̃ hic locus nec uaq̃ numerat. Verũ q hic uerboꝝ ſtructus defectiuus habeatur liquet ex chaldeo textu q defectui occurrẽs addidit uerbũ נכתין nactin q mordentes ſeu uulnerantes ſeu ferientes ſignificat.

B. Et aĩa eius nõ uiuet. Nõ uiuet recte legit ẽt authore Hieronymo pp particulã לא negatiuã .cõcinit Iſaie oraculũ. Iõ diſpartiã ei plurimos & fortiũ diuidet ſpolia p eo qđ tradidit in mortẽ aĩa; ſuã, & cum ſceleratis reputatus eſt.

C. Quemadmodũ fideles oẽs, hũc pſalmũ de xpo itelligũt, eliciuntq; hinc multa, tum de diuinitate tum de humanitate ipſius, ita econtra hebrei contendũt elicere hinc multa

גּוֹיִם׃ כִּי לַיהֹוָה	gentium. Quia DEI	gentium. Quoniam domini	Ὅτι τοῦ κυρίου
הַמְּלוּכָה וּמֹשֵׁל	eſt regnum, & dominabitur	eſt regnum & ipſe, dominabitur	ἡ βασιλεία καὶ αὐτὸς δεσπόζει
בַּגּוֹיִם׃ אָכְלוּ	gentibus. Comederunt,	gentium. Manducauerunt	τῶν ἐθνῶν. Ἔφαγον
וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל־דִּשְׁנֵי	& adorauerunt oẽs pingues	& adorauerunt omnes pingues	καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίονες
אֶרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ	t̃re, añ fa. eiꝰ curuabũt genu	terre, in conſpectu eius cadent	τῆς γῆς, ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται
כָּל־יוֹרְדֵי עָפָר	vniũſi q deſcẽdũt ĩ puluerẽ,	omnes qui deſcendũt in terrã.	πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς γῆν.
וְנַפְשׁוֹ לֹא חִיָּה׃	& anima eius non uiuet. B	Et anima mea illi viuet,	Καὶ ἡ ψυχή μου αὐτῷ ζῆ,
זֶרַע יַעַבְדֶנּוּ יְסֻפַּר	Semen ſeruiet ei,	& ſemen meum ſeruiet ipſi.	καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ.
לַאדֹנָי לַדּוֹר׃	narrabit dño ĩ generatione.	Annunciabitur dño generatio	Ἀναγγελήσεται τῷ κυρίῳ γενεὰ
יָבֹאוּ וְיַגִּידוּ	Venient & annunciabunt	ventura, & annunciabunt	ἡ ἐρχομένη, καὶ ἀναγγελοῦσι
צִדְקָתוֹ לְעַם נוֹלָד	iuſtitiã eius, populo q naſcet̃	celi iuſticiã eius, pplo q naſcet̃	τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, λαῷ τῷ τεχ
כִּי עָשָׂה׃	que fecit. C	quem fecit dominus.	ὃν ἐποίησεν ὁ κύριος.

והוא אלוה. שיכרעו אליו כל יורדי עפר והוא לא רצה לחיות נפשו כי בתנאי ירד לקחת הבשר שהרגו הבשר והושעו בזה יורדי גיהנם לפניך לא
לחיות נפשו אלא מסר עצמו ביד ההורגים אותו ועתה ישמעו אזנם מהשפיהים מדבר הם אומרים כי לא רצה לחיות נפשו והלא צעק מיד ההורגים
ואם כן למה היה צועק אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי והוא לא רצה לחיות נושע הנה שכח תנאו ואם ולא תענה והוא לא רצה לחיות
ת ועוד אם הוא אלוה הוא עצמו יושיע עצמו ועוד שאם תהלות ישראל והם המריעים לו ואיך אם שהם מהוללים האל ועוד אם כך בטחו
תינו ואם היא כמו שהם אומרים לו היה אל אחר יעזר האלוה יאמר ועד עצמו תולעת ולא איש והנה אם גול אל יי יפלטהו יצילהו ואם על
ר לא פלטהו ולא הצילהו ואם על האלהות לא היה צריך הצלה ואם כי אתה גוחי הוא עצמו הוא המוציאו מבטן ואם אספרה שמך לאחי וזאת
לו אתים והנה כזב כי הספור וההלל וההוראה אחר ההענות. היא והנה הוא לא נצל ואם כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל כי לא
ולא שקץ וישראל היו מריעים לו וענותו בזה האב ישקץ ותכתיר פניו ממנו ובשועו אליו לא שמע והנה כל דבר יו שקר ואם כל משפחות גוים
ת היהודי והשפעלים לא יאמינו בו

Que uerba ſic interpretari poſſunt. Pſalmũ iſtum exponũt nazareni .i. chriſtiani de Ieſu & illi nu... mer ãt oĩa mala q̃ fecit ei iſrael. Et ĩtroducũt filiũ clamãtẽ ad prẽz quo liberet eũ de cũctis moleſtiis & dicẽtẽ Deus meus deus meus ... dereliqſti me. uſqꝫ ad pſalmi finẽ. Corrupũt aũt ſcripturã uerbi כארי carai & legũt כרו caru ꝙ ſignificat fodere puteũ, qm̃ nimirũ fi... rũt clauos ĩ manus eius, & in pedes eius. qñ .s. ſuſpẽderũt illũ. Fuit at illis cã erroris, hic uerſus. Et aĩaꝫ eius nõ uiuificabit. Et dicũ... ipſe eſt Deus. ꝙ ei iclinari debẽt oẽs q deſcẽdũt in puluerẽ. & ipſe noluit uiuificare aĩaꝫ ſuã, qm̃ hoc pacto deſcẽdit carnẽ ſumere ꝙ...

כג מִזְמוֹר לְדָוִד	XXIII. Pſalmus Dauidis.	XXII. Pſalmus Dauid.	κβ΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
יְהֹוָה רֹעִי לֹא	DEVS paſtor meus, non	Dominus regit me & nihil	Κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδέν με
אֶחְסָר׃ בִּנְאוֹת	imminuar, in paſcuis	mihi deerit, in loco paſcue	ὑστερήσει, εἰς τόπον
דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי	herbarum acclinauit me,	ibi me collocauit.	χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν.
עַל־מֵי מְנֻחוֹת	ſup aquas refectionis qeſcere	Super aquã refectiõis educauit	Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέ
יְנַהֲלֵנִי׃ נַפְשִׁי	faciet me. Animam meam	me, animam meam	με τὴν ψυχήν μου
יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי	conuertet, ducet me	conuertit. Deduxit me	ἐπέστρεψεν. Ὡδήγησέ με
בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק	per ſemitas iuſtitie,	ſuper ſemitas iuſtitie,	ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης,
לְמַעַן שְׁמוֹ׃ גַּם כִּי	ꝑpter nomẽ ſuum. Sed & ſi	propter nomẽ ſuum. Nam & ſi	ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐὰν γ
אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת	ambulauero in valle mortis,	ãbulauero ĩ medio vmbre mõt	καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτ
לֹא אִירָא רָע כִּי	non timebo malũ quoniam	non timebo mala, quoniam	οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι
אַתָּה עִמָּדִי	tu aſiſtis mihi	tu mecum es.	σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ.
שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ	virga tua & baculus tuus	Virga tua & baculus tuus,	Ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου,
הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי׃	ipſa conſolabuntur me.	ipſa me conſolata ſunt.	αὗταί με παρεκάλεσαν.
תַּעֲרֹךְ לְפָנַי	Pones coram me	Paraſti in conſpectu meo	Ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου
שֻׁלְחָן נֶגֶד	menſam, ex aduerſo (ſti oleo	menſam, aduerſus eos (leo	τράπεζαν, ἐξ ἐναντίας
צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן	moleſtatorꝝ meorꝝ, ĩpingua(	q tribulãt me. Impinguaſti ĩ o(	τῶν θλιβόντων με. Ἐλίπανας ἐν ἐλ
רֹאשִׁי כּוֹסִי	caput meum, calix meus	caput meum, & calix meus	τὴν κεφαλήν μου καὶ τὸ ποτήριόν σ
רְוָיָה׃ אַךְ טוֹב	ſatians. Sed & benignitas	inebrians q̃ preclarus eſt. Et	μεθύσκον με ὡσεὶ κράτιστον. Καὶ τὸ ἔλ
וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי	& miſicordia ſubſequẽt me,	miſericordia tua ſubſequet̃ me,	σου καταδιώξει με (κατοικ
כָּל־יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי	oĩbꝰ die. vite mee, & hĩtabo	oĩbꝰ diebꝰ vite mẽ. Et vt ĩhitẽ	πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου. Καὶ τὸ

الشعوب لان الملك	עממיא׃ מטול דמן קדם ייי	populorum. Quoniam a pſentia DEI	que contraria ſunt po
لله وسلطانه	מלכותא ושליט	eſt regnum, poteſtatem habebit	ſitioni chriſtianorum
على الامم كلها	בעממיא׃ סעדו	in populis. Roboramini	Itaqȝ nō ab re putaui
قدام الرب جميع ملوك	וסגדו כל דהיני	& adorate omnes pingues	adducere que illi ĩ nos
الارض وبين يديه تجثو	ארעא קדמוי יתחננון	terre, coram eo cadent	garriūt & in primis. r,
جميع هابطي الارض	כל נחתי בית קבורתא	oēs qui deſcendūt in domū ſepulchri,	Dauid Chimchi. qui
له تحيى نفسي	ונפש רשיע לא יחי׃ זרעא	& anima impii non viuet. Semen	in commentariis pſal
وذريتي تتعبد له	דאברהם יפלחון קדמוי יתחוון	Abraham ſeruiet corā eo, annūciabit	morū hec que ſequunt̃
اخبروا بالرب ايها الجيل	גבורתיה דייי לדרא בתראה	ſtutē fortitudĩs Dei, gñratiõi vēture.	cōtra chriſtianos ſcri
الاتي ويحدثون	ייתון בניהון יחוון	Venient filii eorum, & annunciabunt	pſit זה המזמור יפרשו
بعدله للشعب الذي	צדקותיה לעמא דעתיד	iuſtitiam eius, populo in futurum	אותו הנוצרים על ישו
يولد صنع الرب	למילד פרישן דעבד׃	naſcituro, miracula que operatus eſt.	והוא מספר כל הרעות

שעשו לו ישראל ותיה צועק הבן ואבי מכל הצרות ואומר אלי אלי למה עזבתני וכן כל המזמור ושבשו תבאורי ידי ורגלי ואמרו כרו לשון כי כרה איש בר שתקעו מסמרות בידיו וברגליו כשתלואו הו והטעה אתם הפסוק ונפשו לא חיה ואמר כי

cidēda eēt, & ppea ſaluādi eēt oēs q deſcēdūt in gehēnā, iō noluit uiuificare aīam ſuā, ſȝ potius tradidit ſe ipſum ĩ manus interfe〈ct〉or eius. Verū audiāt q̄ dicūt ĩtelligātqȝ xpiani ĩ ipſos. Ecce dicūt q noluit uiuificar aīam ſuā & noluit erui ab iterfectoribus, qūo 〈cl〉amabat Deus meus Deus meus, quare dereliqſti me lōge eſt ſalus mea, ſi noluit ſaluari. Ecce qūo oblitus ē pacti ſui, queritqȝ exau〈di〉ri & nō uult exaudiri. Preterea. ſi ipſe eſt Deus in eſſentia. ſaluet ipſe eſſentiā ſuā. Preterea. Laus iſrael. & tñ iſrael uituperāt illū, 〈ſi〉cūt q ipſi laudāt Deū. Pretera. In te ſperauerūt pres nñi. q tñ aſſeruerūt Deū unicū eſſe. Preterea. Deus. ſ. dicit de ſe ipſo uermis ſu〈m〉 & nō homo. Ad hec, dicūt uertit ſe ad Deū, eripiat eū & liberet eū. Et qd ē qua xps Ieſus carnē hēbat, nō eripuit nec liberauit eū, 〈q〉uero diuinitatem, diuinitas moleſtias pati non potuit ut liberatione indigeret. Preterea. Quoniā tu es qui extrhaxiſti me de uentre ſpes mea ab uberibus matris mee. Pōt ne aliqs idē & unus eſſe extrahēs & extractus. Preterea. Narrabo nomē tuū fratribus meis, 〈Deo〉 autē fratres nequaquā ſunt. Preterea. dicuntur laudes & aguntur gratiarum actiones poſt liberationem, Ieſus tamen nō fuit libe〈ra〉tus. Ecce quomodo omnia que aſſerunt falſa comprobantur. Preterea. Omne ſemē Iaacob glorificate eum & metuite ab illo omne ſe〈men〉 iſrael, quonia non ſpreuit nec deſpexit deprecationem pauperis Iſrael, nihilominus. afflixit illum & cōtemptui habuit. Ecce falſa 〈omni〉a. Preterea. Adorabunt coram te uniuerſe familie gentium. Et ecce falſum. Nam nec hebrei nec arabes adorant eū. Hec ille, que 〈a〉d craſſe adeoqȝ ruditer ſunt dicta. uti reſponſione digna non ſint.

المزمور الثاني والعشرون	תושבחתא לדוד	XXIII. Laudatoria Dauidis.
الرب يرعاني فلا شي	ייי זן ית עמיה במדברא	DEVS pauit populum ſuū in deſerto
يعوزني وعلى المرج	לא חסרו כולא׃ באתר	non defuit quicquam eis. In loco
الخصيب احلني	צחותא בנאות דיתאין	arido ſuper virentes herbas, fecit
وعلى ماء الراحة احسن	אשריני ועל מי ניחא	quieſcere me, & ſuper aquas quietis
والى سبيل البر هدى نفسي	דברני׃ נפשי	deduxit me. Animam meam
وهداني	יתב במנא ופיקיונין	nutriuit manna & coturnicibus,
لاجل	דברני בהילכות צדקא׃	duxit me per ſemitas iuſtorum
اسمه ان سلكت	בדיל שמיה ברם כד	propter nomen ſuum. Sed & quando
وسط ظلال الموت	איזיל בגלותא במישר	ducar in captiuitatem, in planitie
لا اخشى من السوء	טולא דמותא לא אדחל	vmbre mortis, non timebo
لانك معي	בישתא מטול דמימרך	malum, quoniam verbum tuum
عصاك وقضيبك	בסעדי תגדר תריצא	in auxilio meo, caſtigationes tue recte
هما عزياني	ואוריתך אנון ינחמונני׃	& lex tua, ipſe me conſolate ſunt.
جعلت قدامي	סדרתא קדמי פתור מנא	Ordinaſti ĩ ōſpectu meo mēſam māne,
مائدة مقابل	זקיף קביל מעיקי דהצת	iſtructa aduerſus moleſtatores meos, (
اعدائي دهنت بالدهن	קעופיא פטימא גושמי	auribus opimis corpo meū, (ĩpĩguaſti
راسي وكاسي	ובמשח רבותא ריש כהני	& oleo vnctõis caput ſacerdotū meoꝝ,
اسكرني كالصرف	כלידי רויא ברם טיבותא	calix vero meo āplus. Sed & bēignitas
رحمتك ونعمتك	וחסדא ירדפונני	& miſericordia ſubſequentur me
كل ايام حياتي لكيما	כל יומי חיי כד אתיב	oĩbus diebus vite mee, cū habitauero

בְּבֵית־יְהוָה לְאֹרֶךְ	in domo DEI in longitudine	in domo dñi, in longitudinem	ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς μακρότητα
יָמִים׃	dierum.	dierum. (ma ſabbati.	ἡμερῶν. (σαββάτων
כד לְדָוִד מִזְמוֹר	XXIIII. Dauidis.pſ.	XXIII .pſ.Dauid in pri(	κγʹ. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ. τῆς μιᾶς
לַיהוָה הָאָרֶץ	DEI eſt terra A	Domini eſt terra	Τοῦ κυρίου ἡ γῆ
וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל	& plenitudo eius, orbis	& plẽitudo eiꝰ, orbis (Quia ipſe	καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη
וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי־הוּא	& habitãtes in eo. Quia ipſe	traꝝ & vniuerſi q̃ hĩtãt ĩ eo.(	καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Αὐτ
עַל־יַמִּים יְסָדָהּ	ſuper maria fundauit eum,	ſuper maria fundauit eum,	ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν,
וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ׃	& ſuper flumina ſtabiliuit eũ.	& ſuper flumina preparauit eũ.	καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν.
מִי־יַעֲלֶה בְהַר	Quis aſcendet in montem	Quis aſcendet in montem	Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ
יְהוָה וּמִי־יָקוּם	DEI, & quis ſurget	domini, aut quis ſtabit	κυρίου, ἢ τίς στήσεται ἐν τόπῳ
בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ	in loco ſancto eius.	in loco ſancto eius.	ἁγίῳ αὐτοῦ. Ἀθῷος χερσὶ καὶ καθαρὸ
נְקִי כַפַּיִם וּבַר־	Innocens manibus & mundo	Innocens manibus & mundo	τῇ καρδίᾳ, ὃς οὐκ ἔλαβεν
לֵבָב אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא	corde, qui non iurauit	corde qui non accepit	ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ οὐ
לַשָּׁוְא נַפְשׁוֹ וְלֹא	temere in animam ſuã, & nõ	in vano aĩam ſuã, nec (cipiet	ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ
נִשְׁבַּע לְמִרְמָה׃ יִשָּׂא	iurauit doloſe. Accipiet	iurauit ĩ dolo ꝓxĩo ſuo, Hic ac(	τῷ πλησίον αὐτοῦ. Οὗτος λήψεται
בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה	benedictionem a DEO	benedictionem a domino,	εὐλογίαν παρὰ κυρίου,
וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ׃	& iuſtitiã a Deo ſalutari ſuo.	& miſicordiã a deo ſalutari ſuo	καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτ
זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו	Hec eſt gñratio querẽtiũ eũ,	Hec eſt generatio querẽtiũ eũ,	Αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων τὸν κύριο
מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב	querentiũ faciẽ tuã Iaacob	querentium faciem Dei iacob.	ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Ἰακώβ
סֶלָה׃ שְׂאוּ שְׁעָרִים	ſemper. Leuate porte	Attolite portas	Ἄρατε πύλας (διάψαλμα
רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ	capita veſtra, & erigimini	principes veſtras, & eleuamini	οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε
פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא	ianue ſẽpiterne, & ingredietꝛ	porte eternales, & introibit	πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃	rex glorie.	rex glorie.	ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד	Quis eſt iſte rex glorie.	Quis eſt iſte rex glorie,	Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης
יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר	DEVS fortis & potens,	dominus fortis & potens	κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός,
יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה׃	DEVS fortis in prelio.	dominus potens in prelio.	κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ.
שְׂאוּ שְׁעָרִים	Leuate porte	Attolite portas	Ἄρατε πύλας
רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ	capita veſtra, & erigimini	principes veſtras, & eleuamini	οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε
פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא	ianue ſempitne, & ingredietꝛ	porte eternales & introibit	πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ מִי	rex glorie. Quis	rex glorie. Quis	ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Τίς
הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד	eſt iſte rex glorie,	eſt iſte rex glorie,	ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης,
יְהוָה צְבָאוֹת הוּא	DEVS exercituum ipſe	dominus virtutum ipſe	κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה׃	eſt rex glorie ſemper.	eſt rex glorie.	ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης διάψαλμα.
כה לְדָוִד	XXV. Dauidis.	XXIIII. In finẽ.pſ, Dauid.	κδʹ. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי	Ad te DEVS animã meam	Aleph Ad te dñe leuaui aĩam(	Πρὸς σὲ κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου,
אֶשָּׂא׃ אֱלֹהַי בְּךָ	leuabo DEVS meus in te	Deus meus in te (meã,	ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ
בָטַחְתִּי אַל־אֵבוֹשָׁה	confiſus ſum, non cõfundar,	confido non erubeſcam.	πέποιθα, μὴ καταισχυνθείην (με οἱ ἐχθ
אַל־יַעַלְצוּ אֹיְבַי	ne letentur inimici	Beth Neqꝫ irrideãt me inimici	εἰς τὸν αἰῶνα. Μηδὲ καταγελασάτωσα
לִי׃ גַּם כָּל־קֹוֶיךָ	mei. Sed & oẽs ſuſtinẽtes te,	mei, Gimel etenĩ vniũſi q̃ ſuſti(	μου. καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σ
לֹא יֵבֹשׁוּ יֵבֹשׁוּ	nõ cõfundantur, cõfundantꝛ	nõ cõfũdẽtꝛ. Cõfundãtꝛ (nẽt te	οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν. Αἰσχυνθ
הַבּוֹגְדִים רֵיקָם׃	qui iniqua egerunt fruſtra.	oẽs iniq̃ agẽtes, ſupua. Deleth	οἱ ἀνομοῦντες διακενῆς. (τωσ

في بيت الرب طول	בבית יהוה נוגדא	In domo DEI in longitudine
الايام	דיומיא :	dierum.
المزمور الثالث والعشر[ين]	לדוד תושבחתא	XXIIII. Dauidis laudatoria.
للرب الارض	דיי היא ארעא ובריתה תבל	DEI eſt terra & creature eius, orbis
وما فيها البلاد	ויתבין בה : מטול דהוא	& qui habitant in eo. Quoniam ipſe
وجميع سكانها & لا[نه]	על ימיא שתיתאסיה	ſuper maria poſuit fundamentũ eius,
جعل اساسها على البحار	ועל נהרותא אתקניה :	& ſuper flumina preparauit eum.
وعلى الانهار اتقنها &	מאן יסק בטור מקדשא	Quis aſcendet in montem ſanctitatis
من ذا الذي يصعد الى ج[بل]	בית דיי ומאן יקום	domus DEI, & quis ſtabit
الرب او من يقف	באתר קודשיה :	in loco ſancto eius.
في موضع قدسه &	דכי אידיא וברי	Innocens manibus & mundus
الا الطاهر اليدين النقي	רעיונא דלא אומי על	voluntate, qui non iurauit ſuper
القلب & الذي لا	שיקרא לחיבא נפשיה	falſo, ad damnationem anime ſue,
يضمر في نفسه الكذب	ולא קיים	& non iurauit in
يحلف لقريبه بالغد[ر]	לנכלא : יקבל	fraudem. Accipiet
هذا يقبل البركة من الرب	ברכתא מן קדם יי	benedictionem a conſpectu DEI
والرحمة من الله مخل[صه]	וזדקתא מאלהא פורקניה	& iuſtitiam a DEO redemptore ſuo.
هذا الجيل الذي يطل[به]	דין דרא דתבעין	Hec generatio querens
الرب ويبتغون وجه اله يع[قوب]	ליה יעקב דבעיין סבר	ipſum Iaacob, querens iocunditatem
ارفعوا ايها	אפוי לעלמין : זקופו	faciei eius in eternum. Leuate
الرووسا ابوابكم وارتفعي	תרעי בית מקדשא רישיכון	porte domus ſanctuarii capita veſtra,
ايتها الابواب الدهرية	ואזדקפו כעלני עלמא	& erigimini porte mundi,
ليدخل ملك المجد &	וייעול מליך איקר :	& introibit rex glorie.
من هذا ملك المجد	מאן דיכי מליך יקרא	Quis eſt iſte rex glorie,
الرب العزيز القوي الجبار	יי עשין ונבר יי מרי	DEVS fortis & potens, Deus author
القاهر في الحروب &	גבורתא עבד קרבא :	fortitudinis faciens bellum.
ارفعوا ايها الملوك	זקופו תרעי גינתא	Leuate porte horti
ابوابكم وارتفعي ايتها	דעדן רישיכון ואזדקפו	deliciarum capita veſtra, & erigimini
الابواب الدهرية & ليدخل	מעלני עלמא ויעול	porte mundi & introibit
ملك المجد من	מלכא יקרא : מאן	rex glorie. Quis eſt
هو هذا ملك المجد	הוא דיכי מליך יקרא	iſte rex glorie,
الرب القوي	יי צבאות הוא	DEVS exercituum, ipſe
هو ملك المجد &	מליך איקרא לעלמין :	rex glorie in eternum
المزمور الرابع والعشر[ون]	לדוד	XXV. Dauidis.
اليك يا رب رفعت نفسي	קדמך יי נפשי	Coram te DEO animam meam
الهي عليك	אטול בצלו : אלהי עלך	leuabo in oratione. Deus meus in te
توكلت فلا اخزى الى الابد	אתרחצית לא אבהת	confido, non erubeſcam,
ولا تشمت بي اعدائي &	לא יחדון בעלי דבבי	nec letabũtur patroni inimicitie mee
لان جميع المتوكلين	עלי : ברם כל דסבריין לך	ſuper me. Sed & vniuerſi qui ſperãt ĩ te
لا يخزون & بل تخزا	לא יבהתון יבהתון	non erubeſcent, erubeſcant
الاثمة بلا طائل	בזויא וסריקיא :	contemptores & vani.

A Libro midras tehilim ר' לוליאני אמ' מפני מה לא נבראו המלאכים בראשון שלא יאמרו מיכאל היה מותח מן המזרח וגבריאל מן המערב והבה ממדד באמצע אלא אני יי עושה כל נוטה שמים לבדי רוקע הארץ מאתי מי אתי כתיב מי היה שותף עמי בבריאתו של עולם אמ' דוד הואיל ואתה בורא את השמים ואת הארץ לשמך אני קורא אותם שנאמ' ליי הארץ ומלואה .i. R. Luliani dixit propter quid nõ ſunt creati angeli a principio. Ne fortaſſis dicerent. Michael extẽdebat ab oriente & Gabriel a meridie. Deus autem .s. & .b. tãtum menſuram adinuenit. Ego Deus faciens omnia inclinans celos ſolus extendens terram ex me: me itti ſcriptũ eſt, i. ex me, ſiue me ſolo. Quis fuit ſocius mecum dum crearem orbẽ. Dixit Dauid fortitudo ſiue potẽtia tua & tu creaſti celos & terram: itaq; nomini tuo ego tribuam illa ſicut dictum eſt. Dei eſt terra & plenitudo eius.

דרכיך יהוה
הודיעני ארחותיך
למדני׃ הדריכני
באמתך ולמדני
כי אתה אלהי ישעי
אותך קויתי כל-
היום׃ זכר-רחמיך
יהוה וחסדיך כי
מעולם המה׃
חטאות נעורי
ופשעי אל-תזכר
כחסדך זכר-לי אתה
למען טובך יהוה׃
טוב וישר יהוה
על-כן יורה חטאים
בדרך׃ ידרך ענוים
במשפט וילמד ענוים
דרכו׃ כל-ארחות
יהוה חסד ואמת
לנצרי בריתו
ועדתיו׃ למען
שמך יהוה וסלחת
לעוני כי-רב הוא׃
מי-זה האיש ירא
יהוה יורנו בדרך
יבחר׃ נפשו בטוב
תלין וזרעו
יירש ארץ׃
סוד יהוה ליראיו
ובריתו להודיעם׃
עיני תמיד אל-יהוה
כי הוא-יוציא
מרשת רגלי׃ פנה
אלי וחנני כי-
יחיד ועני אני׃
צרות לבבי
הרחיבו ממצוקותי
הוציאני׃ ראה
עניי ועמלי ושא
לכל-חטאתי׃ ראה-
איבי כי-רבו

Vias tuas DEVS
oſtende mihi,& ſemitas tuas
doce me.Deduc me
in veritate tua,& doce me,
qa tu es Deus ſaluatōis mee,
te expectaui tota (tuarũ
die .Recordare miſ̃ationũ(
Deo,& miſ̃icordiarꝫ tuarꝫ qa
a ſempiterno ſunt ipſe.
Peccatorũ adoleſcẽtie mee,
& ſcelerũ meoꝝ ne mẽineris
ẽm miſ̃icor.tuã,r̃cor.mei tu
ꝑpter bonitatẽ tuã DEVS,
Bonus & rectus DEVS,
ꝑpterea docebit peccatores
in via.Deducet pauperes
ĩ iudicio,& docebit humiles
viam ſuam.Omnes ſemite
DEI miſ̃icordia & veritas,
his q cuſtodiunt pactũ eius,
& teſtificatões eius.Propter
nomẽ tuũ DEVS ꝑpiciare
iniqtati mee,qm̃ multa eſt.
Quis eſt vir timens
DEVM,docebit eum in via
q̃ elegit.Anima eius ĩ bono
cõmorabitur & ſemen eius
hereditabit terram.
A.Secretũ DEI timẽtibꝫ eũ,
& pactum ſuum oſtendet eis.
Oculi mei ſemꝑ ad DEVM,
quia ipſe educet
de rete pedes meos.Reſpice
ĩ me & miſerere mei,quoniã
ſolus & pauper ſum ego.
Tribulationes cordis mei
mľtiplicate ſt,de ãguſtiis m̃is
educ me.Vide (meũ & pcc
humilitatẽ meã & laborem(
oĩbus peccatis meis.Vide
inimicos m̃os qa mľtipli.ſũt,

Vias tuas domine
demõſtra mihi,& ſemitas tuas
edoce me.He Dirige me
ĩ veritate tua,Vau & doce me
qa tu es DEVS ſaluator meus
& ſuſtinui tota (tionũ tuarũ
die. Zain Reminiſcere miſ̃a(
dñe,& miſericordiarꝫ tuarꝫ que
a ſeculo ſunt.
Heth Delicta iuuentutis mee,
& ignorãtias m̃as ne mẽineris.
Scd̃m miſ̃icordiã tuã memẽto(
pp bonitatẽ tuã dñe. (mei tu,
Teth Dulcis & rectus dñs,
pp hoc legẽ dabit delĩquẽtibus
ĩ via.Ioth Diriget manſuetos
in iudicio,docebit mites
vias ſuas.Caph Vniuerſe vie
dñi miſericordia & veritas
requirẽtibus teſtamentũ eius,
& teſtĩonia eiꝯ.Lameth Propẽ
nomẽ tuum dñe propiciaberis
peccato meo,multũ eſt enim.
Mem Quis eſt homo q timet
dominũ,legem ſtatuit ei in via
q̃ elegit.Nun Aĩa eius ĩ bonis
demorabitur,& ſemen eius
hereditabit terrã. (tibus eũ,
Samech Firmamẽtũ ẽ dñs tim̃(
& teſtm̃ ipſiꝰ vt mãifeſteẽ illis.
Ain Oculi mei ſemꝑ ad dñm,
quoniam ipſe euellet
ð laqo pedes m̃os.Phe Reſpice
in me & miſerere mei,quia
vnicus & pauper ſum ego.
Sade Tribulatiões cordis mei
multiplicate ſũt,de neceſſita(
erue me.Res Vide (tibꝰ meis
hũili.m̃ã & labo.m̃ũ,& dimitte
vniũſa delicta m̃a,Res Reſpice
inimi.m̃os qm̃ mľtiplicati ſũt,

Τὰς ὁδούς σου κύριε,
γνώρισόν μοι, καὶ τὰς τρίβους μου,
δίδαξόν με. Ὁδήγησόν με
ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου, καὶ δίδαξόν με,
ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου,
καὶ σὲ ὑπέμεινα ὅλην
τὴν ἡμέραν. Μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν
κύριε, καὶ τὰ ἐλέη σου
ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν.
Ἁμαρτίας νεότητός μου καὶ
ἀγνοίας μου, μὴ μνησθῇς.
Κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου σύ,
ἕνεκεν τῆς χρηστότητός σου κύριε.
Χρηστὸς καὶ εὐθὴς ὁ κύριος,
διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἁμαρτάνοντ
ἐν ὁδῷ. Ὁδηγήσει πραεῖς
ἐν κρίσει διδάξει πραεῖς
ὁδοὺς αὐτοῦ. Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ
κυρίου ἔλεος καὶ ἀλήθεια,
τοῖς ἐκζητοῦσι τὴν διαθήκην αὐτ
καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. Ἕνεκεν
τοῦ ὀνόματός σου κύριε, καὶ ἱλάσεθ
τῇ ἁμαρτίᾳ μου· πολλὴ γάρ ἐστιν.
Τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος
τὸν κύριον, νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδ
ᾗ ᾑρετίσατο. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀγα
αὐλισθήσεται, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
κληρονομήσει γῆν. (τ
Κραταίωμα κύριος τῶν φοβουμένων
καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς.
Οἱ ὀφθαλμοί μου διὰ παντὸς πρὸς τὸν
ὅτι αὐτὸς ἐκσπάσει
ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου. Ἐπίβλ
ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, ὅτι
μονογενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ.
Αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου
ἐπληθύνθησαν. ἐκ τῶν ἀναγκῶν μο
ἐξάγαγέ με. Ἴδε (το
τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μ
πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. Ἴδε
τοὺς ἐχθρούς μου ὅτι ἐπληθύνθησ

يا رب طرقك	אֻורְחָתָךְ יְיָ	Vias tuas DEVS
وعرفني سبلك ※	אוֹדַע יָתִי הִילְכָתָךְ	erudi me, ſemitas tuas
وفهمني	אַלִּיף יָתִי ׃ אַדְרְכִינַנִי	inſtrue me. Deduc me
عدلك وعلمني	בְּקוּשְׁטָךְ וְאַלְפֵינִי	in veritate tua & doce me
لانك الهي ومخلصي	אֲרוּם אַתְּ־הוּא אֱלָהָא פָּרוֹקִי	quoniam tu es DEVS ſaluator meus,
واياك املت كل	יָתָךְ סַבְּרִית כָּל־	te expectaui tota
ايامي ※ اذكر يا رب ر	יוֹמָא ׃ אִדְכַּר רַחֲמָךְ	die. Recordare miſericordiarũ tuarũ
ورحمتك	יְיָ וְטַבְוָתָךְ אֲרוּם	DEVS, & beneficiorũ tuoꝝ, quoniam
فانها ثابتة من الاب	מִן־עָלְמָא אִינוּן ׃	ab eterno ſunt.
لا تذكر خطايا	חוֹבֵי טַלְיוּתִי	Delictorum iuuentutis mee,
صباي وجهلي ※	וּמְרָדַי לָא־תִידְכַּר	& rebellationũ mearũ ne memineris.
لكرمك كثرة رح	בְּטַבְוָךְ אִדְכַּר־לִי צְבֵית	Veꝝ ĩ bẽignitate tua r̃cordar̃ mei tu,
اذكرني من اجل صلا	מְטוּל טַבְוָתָךְ יְיָ	propter bonitatem tuam DEVS.
يا الهي وانت يارب بار	טָב וּתְרִיץ יְיָ	Bonus & rectus DEVS,
اذ جعلت في السبل	בְּגִין כֵּן מַלִּיף חַיָּבַיָּא	propter hoc docet peccatores
الخطاة ※ تدين	בְּאָרְחָא ׃ מַדְרִיךְ עִנְוְתָנֵי	in via. Dirigens manſuetos
ضعيز بالعدل وتعرف	בְּדִינָא וּמַלִּיף עִנְוְתָנֵי	in iudicio, docebit manſuetos
كين طرقك ※ جميع	אָרְחֵיהּ ׃ כָּל־הִילְכָתֵיהּ	vias ſuas. Omnes vie
الرب رحمة وعدل ※	דַּיְיָ טֵיבוּ וּקְשׁוֹט	DEI bonitas & veritas
الذين يحفظون ع	לְנָטְרֵי קְיָמֵיהּ וְסַהֲדְוָתֵיהּ ׃	cuſtodientibus pactum eius
وشهاداته ※ اللهم	מִן בִּגְלַל	& teſtimonia eius. Ob gratiam
بجلال اسمك اغفر	שְׁמָךְ יְיָ וְתִשְׁבּוֹק	nominis tui Deus, parce
خطاياي فانها عظيمة	לְחוֹבִי אֲרוּם סַגִּי הוּא ׃	peccato meo, quoniam grande eſt.
من هو الرجل الخائف	מַן הוּא דֵין גַּבְרָא דְדָחֵיל	Quis eſt is homo qui timet
من الرب يهديه كيف	מִן־קֳדָם יְיָ יַלְפִינֵיהּ בְּאָרְחָא	ab aſpectu DEI, docebit eum in via
يرضاها ※ ونعيم نفسه	דְּאִתְרְעֵי ׃ נַפְשֵׁיהּ בְּטַבְתָּא	quã elegit. Anima eius in bonis
الخير اتوخ رثيه	דְעָלְמָא דְאָתֵי תְּבִית	mundi venturi demorabitur,
ترث الارض ※	וּבְנוֹי דִּיַחְסְנוּן בְּאַרְעָא ׃	& filii eius hereditabunt terram.
الرب عز لخائفيه واسم	רָזָא דַיְיָ גַּלְיָא לְדַחֲלוֹי	Secretũ Dei mãifeſtũ ẽ his q timẽt eũ,
الذين يخشونه وهو	וּקְיָמֵיהּ לְאוֹדָעוּתְהוֹן ׃	& pactum eius docebit eos.
تفهمهم مو ايشقه	עֵינַי מִסְתַּכְּלָן תְּדִירָא	Oculi mei reſpiciunt ſemper
تنظر الى الرب في كل	קֳדָם יְיָ אֲרוּם הוּא יַפֵּיק	coram DEO. Quoniam ipſe euellet
حين لانه من الفخ	מִמְּצַדְתָּא רִגְלַי ׃ אִסְתְּכֵי	de laqueo pedes meos. Aſpice
اخلص قدمي ※ وعطف	לְוָתִי וְחוּס עֲלַי מְטוּל	me & miſerere mei, quoniam
ورحمني اذ كنت و	דִּיחִידָאִי וְעַנְיָא אֲנָא ׃	ſolus & pauper ſum ego.
وبايسا ※ كثيرة هي ا	עָקְתִין דְלִבִּי	Tribulationes cordis mei
قلبي اللهم اخرجني من	פַּתְיָין מִשְׁנוּקַי	multiplicate ſunt, de anguſtiis meis
شدايدي ※ وانظر	אַפֵּיק יָתִי ׃ חֲמֵי	libera me. Penſa (dimitte
الى خضوعي وكدي و	סִגּוּפִי וְטָרְחִי וּשְׁבוֹק	afflictionẽ meam & laborẽ meum, &
لي جميع خطاياي وا	לְכָל־חוֹבִי ׃ חֲמֵי	omnia peccata mea. Vide (cati ſunt,
دي فاز اعداي قد ك	בַּעֲלֵי־דְבָבִי אֲרֵי סְגִיעוּ	patronos inimicitie mee, qm̃ multipli(

A. Secretum Dei timentibus eum. Secreta que docet Deus timentes eũ, ſunt ea que continentur lege euãgelica, partus uirgis, uerbi Dei incarnatio, filii Dei mors, eius a mortuis reſurrectio. Corpus eius in ſanguinem & potum, & reliqua id genus ſecreta.

וְשִׂנְאַת חָמָס	&odio iniquo	&odio iniquo	καὶ μῖσος ἄδικον
שְׂנֵאוּנִי׃ שָׁמְרָה	oderunt me.Cuſtodi	oderunt me. Sin.Cuſtodi	ἐμίσησάν με. Φύλαξον
נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי	animã meam & libera me,	animam meam & erue me,	τὴν ψυχήν μου καὶ ῥῦσαί με.
אַל־אֵבוֹשׁ כִּי־חָסִיתִי	non confundar quia ſperaui	non erubeſcam quoniã ſperaui	μὴ καταισχυνθείην ὅτι ἤλπισα
בָךְ׃ תֹּם־וָיֹשֶׁר	in te.Integritas & equitas	in te, Thau Innocentes & recti	ἐπὶ σέ. Ἄκακοι καὶ εὐθεῖς
יִצְּרוּנִי כִּי קִוִּיתִיךָ	ſuabũt me,qa expectaui te.	adheſerunt mihi,qa ſuſtinui te.	ἐκολλῶντό μοι ὅτι ὑπέμεινά σε
פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת־	Redime DEVS (eius.	Libera DEVS (ſuis	κύριε. Λύτρωσαι ὁ θεὸς τὸν
יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו׃	iſraelem,ex oĩbus anguſtiis(	iſrael ex oĩbus tribulatiõibus(	ἰσραὴλ, ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτο
כו לְדָוִד	XXVI. Dauidis.	XXV. Pſalmus Dauid.	κε. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
שָׁפְטֵנִי יְהוָה כִּי־	Iudica me DEVS.quoniã	Iudica me domine, quoniam	Κρῖνόν με κύριε ὅτι
אֲנִי בְּתֻמִּי	ego in integritate	ego in innocentia	ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου
הָלַכְתִּי	mea ambulaui,	mea ingreſſus ſum,	ἐπορεύθην.
וּבַיהוָה בָּטַחְתִּי	& in DEO confidens	& in domino ſperans	καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων,
לֹא אֶמְעָד׃ בְּחָנֵנִי	non deficiã.Proba me (ga	non infirmabor.Proba me	οὐ μὴ ἀσθενήσω. Δοκίμασόν με
יְהוָה וְנַסֵּנִי צָרְפָה	DEVS & expire me,ĩpur(	domine & tenta me,vre	κύριε καὶ πείρασόν με. πύρωσον
כִלְיוֹתַי וְלִבִּי׃ כִּי־	renes mõs & cõ meũ.Quia	renes meos & cor meum.Qm̃	τοὺς νεφρούς μου καὶ τὴν καρδίαν μου. Ὅ
חַסְדְּךָ	miſericordia tua,in	miſericordia tua	τὸ ἔλεός σου
לְנֶגֶד עֵינָי	conſpectu oculorũ (te tua.	ante oculos (te tua.	κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου
וְהִתְהַלַּכְתִּי בַּאֲמִתֶּךָ	meorꝝ ẽ.& ãbulabo ĩ verita(	meos eſt & cõplacui in verita(	ἐστί. καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου
לֹא־יָשַׁבְתִּי עִם־מְתֵי	Non ſedi cũ viris (bus ſe	Non ſedi cum concilio	Οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου
שָׁוְא וְעִם נַעֲלָמִים	vanitatis,& cũ occultanti(	vanitatis,& cũ iniqua gerẽtibꝰ	ματαιότητος. καὶ μετὰ παρανομούντων
לֹא אָבוֹא׃ שָׂנֵאתִי	non ingrediar.Odi	non introibo.Odiui	οὐ μὴ εἰσέλθω. Ἐμίσησα
קְהַל מְרֵעִים וְעִם־	eccleſiam peſſimorũ,& cum	eccleſiam malignantium,& cũ	ἐκκλησίαν πονηρευομένων. καὶ μετὰ
רְשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב׃	iniquis non ſedebo. (meas,	impiis non ſedebo. (meas,	ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω.
אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי	Lauabo in mũdicia manus(	Lauabo ĩter ĩnocẽtes manus(	Νίψομαι ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου,
וַאֲסֹבְבָה אֶת־מִזְבַּחֲךָ	& circuibo altare tuum	& circundabo altare tuum	καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου
יְהוָה׃ לַשְׁמִעַ בְּקוֹל	Deus.Vt audire faciã ĩ voce	domine.Vt audiam vocem	κύριε. Τοῦ ἀκοῦσαί με φωνῆς
תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל־	laudis,& vt narrem omnia	laudis,& enarrem vniuerſa	αἰνέσεώς σου καὶ διηγήσασθαι πάντα
נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ יְהוָה	mirabilia tua.DEVS	mirabilia tua.Domine	τὰ θαυμάσιά σου, Κύριε
אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ	dilexi habitaculũ domꝰ tue,	dilexi decorem domus tue,	ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου.
וּמְקוֹם מִשְׁכַּן	& locum tabernaculi	& locum habitationis	καὶ τόπον σκηνώματος
כְּבוֹדֶךָ׃ אַל־תֶּאֱסֹף	glorie tue.Ne colligas	glorie tue.Ne perdas	δόξης σου. Μὴ συναπολέσῃς
עִם־חַטָּאִים נַפְשִׁי	cũ peccatoribus aĩam meã,	cum impiis DEVS aĩam meã,	μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου
וְעִם־אַנְשֵׁי דָמִים	& cum viris ſanguinum	& cum viris ſanguinum	καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων
חַיָּי׃ אֲשֶׁר־בִּידֵיהֶם	vitã meã.In quorꝝ manibus	vitã meam.In quorũ manibus	τὴν ζωήν μου. Ὧν ἐν χερσὶν
זִמָּה וִימִינָם מָלְאָה	ſcelꝰ ẽ,& dextra eorꝝ repleta	iniqtates ſt dextera eorꝝ ĩpleta	αἱ ἀνομίαι. ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη
שֹּׁחַד׃ וַאֲנִי בְּתֻמִּי	ẽ mũeribꝰ.E.a.ĩ pfectõẽ mã	ẽ mũeribꝰ.Ego ãt ĩ inocẽtia mã	δώρων. Ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου
אֵלֵךְ פְּדֵנִי וְחָנֵּנִי׃	gradiar,redime me,& miſe(	ĩgreſſus ſũ,redime me & miſe(	ἐπορεύθην. λύτρωσαί με κύριε καὶ ἐλέησ
רַגְלִי עָמְדָה	Pes meus ſtetit (ſere mei.	Pes enĩ meus ſtetit (re mei.	Ὁ πούς μου ἔστη
בְמִישׁוֹר בְּמַקְהֵלִים	in recto in eccleſiis	in directo in eccleſiis	ἐν εὐθύτητι. ἐν ἐκκλησίαις
אֲבָרֵךְ יְהוָה׃	benedicam DEO.	benedicam te domine.	εὐλογήσω σε κύριε.

واشنوني	וסנאיתא דחטופין	& odio rapine
ظلما	שנו יתי : טור	oderunt me.Cuſtodi
احفظ نفسي ونجني	נפשי ושיזיב יתי	animam meam & libera me,
لئلا اخزى لاني	לא אבהת מטול דסברית	non confundar quoniam ſperaui
توكلت الابرار والا	עלך : שלימותא ותריצותא	in te.Perfectio & rectitudo
لا يحقون لاني رجوتك	ינטרונני ארום סברית עלך	ſeruabunt me,quia confiſus ſum in te.
اللهم خلص	פרוק אלהא ית	Libera DEVS
اسرايل من جميع شدا	ישראל מכל עקתיה :	iſrael de omnibus tribulatiōibus eius.
المزمور الخامس والعشرون	לדוד	XXVI. Dauidis.
احكم لي يا رب فانني	דונני יי ארום	Iudica me DEVS quoniam
بالتواضع	אנא בשלמותי	ego in perfectione
مشيت	הליכית	mea ambulaui,
وعلى الرب توكلت	ובי״י סברית	& in DEO confiſus
فلا اجزع جربني	לא אזדעזע : בחון יתי	nequaquam labar.Proba me
يا رب وابلني وامتحن	יי ונסי יתי צרוף	Deus & tenta me,purifica
قلبي وكليتي فان	כוליתי ורעיוני : מטול	renes meos & cogitatiōes meas.Q m̄
رحمتك	דטובך	bonitas tua
قبالة عيني	קבל עיני	ante oculos meos eſt,
مشيت بالايمان ولم ا	והליכית בקושטך :	& ambulaui in veritate tua.
الى ذمة ولا واصلت	לא איסחר ית עם גברי	Non circūiui cum viris
السفها	שיקרא ועם מטמרין	mendacibus,& cum occultantibus ſe
ابغضت مجمع	לאבאשא לא איעול : סניתי	vt noceant non introibo.Odiui
الاشرار	כנשת מבאשין ועבדי	congregationē prauorum,& cū ſeruis
ولم اجالس المنافقين	רשיעא לא איתתחר :	impietatis non ſedebo.
غسلت بالطهارة يدي	אקדש בזכותא אידי	Sanctificabo in munditia manus meas,
لاطوف بمذبحك يا ر	ואחזור ית מדבחך	& circundabo altare tuum
واسمع صوت	יי : לאשמעא בקל	DEVS.Vt audire faciam,in voce
تسبيحك واقص جم	תושבחתא ולאשתעי כל	laudis,& vt enarrem omnia
عجايبك يا رب	פרישתך יי	mirabilia tua.DEVS
احببت بها بيتك	רחימית מדור בית	amaui habitaculum domus
وموضع محل	מקדשך ואתר משכן	ſanctitatis tue,locum habitationis
مجدك لا تهلك	יקרך : לא תכנוש	glorie tue.Ne coniungas
مع الخطاة نفسي	עם חייבא נפשי	cum peccatoribus animam meam,
ولا مع رجال الدما	ועם אינשי שדיין דמא	& cum hoībus effundentibus ſanguinē
حياتي الذين في ايديهم	חיי : דבידיהון עצת חיטא	vitā meā.Q m̄ ī māibus eoꝝ ꝯſiliū,pcī
السيات ويمينهم امتلا	וימינהון מליא	& dextera eorum plena (te mea
رشوة وانا ناحية عني	שוחדא : ואנא בשלמותי	ſordidis muneribus.Et ego ī ītegrita(
انقذني يا رب وار	איזיל פרוק יתי וחוס עלי :	gradiar,redime me & miſerere mei.
قامت رجلي	ריגלי קמת	Pes meus ſtetit
في الاستقامة مدابارك	בתריצא בכנשת	in rectitudine in congregatione
كل يوم يا رب في بيعة	צדיקיא אברך יי :	iuſtorum benedicam DEVM.

כו לדוד	XXVII.Dauidis,	xxvi. In fi.ps.D,priuſq̄ liniret.	κς΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ. πρὸ τοῦ χρισθῆναι
יהוה אורי וישעי	Deus lux mea,& ſalutarĩ mũ	Dñs illuminatio mea,& ſalus	Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου,
ממי אירא יהוה	a quo timebo.DEVS	mea quem timebo.Dominus	τίνα φοβηθήσομαι; Κύριος
מעוז חיי ממי	fortitudo vite mee,a quo	protector vite mee,a quo	ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος
אפחד: בקרב עלי	formidabo.Dũ ap̄ppiq̄rẽt(	trepidabo,Dũ appropiãt ſr̃ me	δειλιάσω. Ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ
מרעים לאכל את	maligni vt cõederẽt (mihi	nocentes,vt edant (inimici	κακοῦντας, τοῦ φαγεῖν (οἱ ἐχθροί μου
בשרי צרי ואיבי	carnẽ meã,moleſtatores &(	carnes m̃as.Qui tribulãt me(	τὰς σάρκας μου. Οἱ θλίβοντές με καὶ
לי המה כשלו	mei ipſi ĩpegerũt (inimici	mei,ipſi ĩfirmati ſunt (caſtra,	αὐτοὶ ἠσθένησαν
ונפלו: אם תחנה	& cecideřt.Si caſtrametẽt,	& cecideřt.Si ɔſiſtãt aduũſũ me(	καὶ ἔπεσον. Ἐὰν παρατάξηται
עלי מחנה לא יירא	aduũſus me caſtra,ñ timebit	non timebit	ἐπ' ἐμὲ παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται
לבי אם תקום עלי	cor meũ,ſi ſurrexerit ɔtra(	cor meũ.Si exurgat aduũſũ me	ἡ καρδία μου. Ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμὲ
מלחמה בזאת אני	bellum iu hoc ego (me	prelium,in hoc ego	πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ
בוטח: אחת שאלתי	confido.Vnam petiui	ſperabo.Vnam petii	ἐλπίζω. Μίαν ᾐτησάμην
מאת יהוה אותה	a DEO hanc	a domino hanc	παρὰ κυρίου, ταύτην
אבקש שבתי בבית	inquirã,vt habitẽ in domo	requirã,vt inhabitem in domo	ζητήσω. τοῦ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ
יהוה כל ימי חיי	DEI,oĩbusdiebus vite mee.	dñi omnibus diebus vite mee.	κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου
לחזות בנעם יהוה	vt videã in voluptate DEI	Vt videã voluntatem domini	Τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνότητα κυρίου
ולבקר בהיכלו:	& de mane in templo eius.	& viſitem templum eius. (ſuo	καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν τὸν ἅγιον αὐτοῦ
כי יצפנני בסכה	Repõet.n.me ĩ tabñacu.ſuo	Quĩ abſcõdit meĩ tabñaculo(	Ὅτι ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ,
ביום רעה יסתרני	in die mala abſcondet me	in die malorum,protexit me	ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου. ἐσκέπασέ με (ἐν
בסתר אהלו בצור	ĩ ſecreto tẽtorii ſui,in rupe	ĩ abſcõdito tabernaculĩ ſui.In(	ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. Ἐν π
ירוממני: ועתה	exaltabit me.Nunc quoq;	exaltauit me,& nunc (petra	ὕψωσέ με. καὶ νῦν
ירום ראשי על	exaltauit caput meũ,ſuper	exaltauit caput meum ſuper	ἰδοὺ ὕψωσε κεφαλήν μου
איבי סביבותי	inimi.meos circũdãtes me,	inimicos meos.Circuiui	ἐπ' ἐχθρούς μου. Ἐκύκλωσα
ואזבחה באהלו	& ĩmolabo ĩ tabernaclõ eius	& immolaui ĩ tabernaculo eius	καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ
זבחי תרועה	hoſtiam iubili,	hoſtiam vociferationis,	θυσίαν αἰνέσεως
אשירה ואזמרה	cantabo & pſallam	cantabo & pſalmum dicam	καὶ ἀλαλαγμοῦ, ᾄσω καὶ ψαλῶ
ליהוה: שמע יהוה	DEO.Audi DEVS (mei,	dño.Exaudi dñe (ſere mei	κυρίῳ. Εἰσάκουσον κύριε
קולי אקרא וחנני	vocẽ meã ĩuocãtis,miſere(	vocẽ meã q̃ clamaui ad te mi(	τῆς φωνῆς μου ἧς ἐκέκραξα. ἐλέησόν
וענני: לך אמר	& reſponde mihi.Tibi dixit	& exaudi me.Tibi dixit	καὶ εἰσάκουσόν μου. Σοὶ εἶπεν
לבי בקשו פני את	cõ meũ exq̃ſieřt vultɔ mei,	cor meũ exq̃ſiuit te facies mea,	ἡ καρδία μου, κύριον ζητήσω. ἐξεζήτησέ σε
פניך יהוה אבקש:	faciẽ tuã DEVS veſtigabo.	faciem tuam domine requirã.	τὸ πρόσωπόν μου. τὸ πρόσωπόν σου κύριε
אל תסתר פניך	Ne abſcondas faciem tuam	Ne auertas faciem tuam	Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου (τ
ממני אל תט באף	a me,ne declines in furore	a me,& ne declines in ira	ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ
עבדך עזרתי היית	ad ſuũ tuũ.Auxiliũ meũ fu(	a ſuo tuo.Adiutor meus es tu	ἀπὸ τοῦ δούλου σου. Βοηθός μου γενοῦ
אל תטשני ואל	ne derelinq̃s me,& ne (iſti,	ne derelinquas me,neq;	μὴ ἀποσκορακίσῃς με. καὶ μὴ
תעזבני אלהי ישעי	dimit.me Deus ſalutis mee.	deſpicias me deɔ ſalutarĩ meɔ.	ἐγκαταλίπῃς με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου.
כי אבי ואמי	Pater.n.meus & mater mea	Quĩ pater meus & mater mea	Ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου
עזבוני ויהוה	dereliquerũt me,DEVS ãt	dereliquerunt me,dñs autem	ἐγκατέλιπόν με. ὁ δὲ κύριος
יאספני: הורני	colliget me.Oſtende mihi	aſſumpſit me.Legẽ pone mihi	προσελάβετό με. Νομοθέτησόν με
יהוה דרכך ונחני	DEVS viã tuã,& deduc me	domine in via tua,& dirige me	κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ ὁδήγησόν

المزمور السادس والعشر	לדויד מימרא	XXVII. Dauidis. Verbum
الرب نوري ومخلصي	דיי נהורי ופורקני	DEI illuminatio mea & redẽptio mea
ممن اخاف ❀ الرب	ממאן אידחל יי	a quo timebo, DEVS
ناصر حياتي ممن	עושנא דחיי ממאן	fortitudo vite mee a quo
اجزع ❀ اذا اقتربت من	אדלוח: כד יקרבון עלי	formidabo. Dñ ꝓpinqui fient cõtra me
الاشرار لكي ياكلوا	מבאשין לנרמא ית	maligni ad rodendam
لحمي الذين احزنوني	בשרי מעיקי ובעלי דבבי	carnẽ meã, moleſtatores mei, & prõni
مع اعدائي يسقطون	הינון אתקלו	inimicitie mee ipſi impegerunt
ويهلكون ❀ وان حل	ונפלו: אין תשרי עלי	& ceciderũt. Si caſtrametabiť adũſus me
جميعهم بي لم يخف	משריית רשיעא לא יתחל	exercitus iniquus, non pauebit
قلبي ❀ وان قام علي	לבבי אין תקום עלי	cor meum, ſi ſurrexerit contra me
القتال فبهذا	קרבא בהא אנא	bellum in hoc ego
اتكالي ❀ واحدة سالت	סביר: חדא בעיתי מן	confido. Vnam petiui a
الرب وانا	קדם יי יתיה אתבוע	conſpectu DEI hanc requiram
لها طالب ❀ ان اسكن	דאיתיב בבית מקדשא דיי	vt habitem in domo ſancta DEI
ببيت الرب جميع ايام حياتي	כל יומי חיי	omnibus diebus vite mee.
لانظر فرح الرب	למחמי בבסימותא דיי	Ad videndum in dulcedine DEI
واتعهد هيكله المقدس ❀	ולבשקרא בהיכליה:	& ad viſitandum in templo eius.
لانه جللني بستره	ארום יטמרנני בטלליה	Q̃m abſcondit me in vmbraculo ſuo,
في ايام الشدة ❀ وفي	ביום בישתא יטמרינני	in die mala, abſcondet me
خيمته اخفاني وعلى	בטמור משכניה בכרך	in occulto diuinitatis ſue, in arce
رفعني ❀ الان	תקיף ירודם יתי: והשתא	forti exaltabit me. Et nunc
رفع راسي على اعدائي	יתרברב רישי על בעלי	exaltabit caput meum ſuper patronos
الذين احزنوني ❀	דבבי חוור חוור	inimicitie mee qui circundant me.
وذبحت ذبيحة	ואכוס במשכניה	Et ſacrificabo in tabernaculo eius
التهليل في مظلته ❀	נכסי רעוא ביבבא	ſacrificia acceptabilia, in iubilatione
امجد الرب وارتل	אשבח ואבוע	laudes dicam & pſallam
له ❀ اسمع يارب صوتي	קדם יי: קבל יי	coram DEO. Accipe DEVS
الذي به دعوتك ❀ وتر	צלותי אקרא וחוס עלי	orationẽ meã inuocãtis, & miſere mei
علي واستجب لي فلك قال	ורחים יתי: לך אמר	& pius eſto in me. Tibi dixit
قلبي ❀ ولو جهك اطلب	לבי בעו אפי ית	cor meum, exquiſiuit facies mea,
يارب ❀ ولنور وجهك	סבר אפך יי אתבע:	iocunditatẽ faciei tue DEVS reqrã.
لا تصرف وجهك	לא תסלק שכינתך	Non amoueas diuinitatem tuam
عني ولا تمل برجزك	מיני לא תצלי ברוגזא	a me, non declines in ira
على عبدك كن لي معين	לעבדך סיועי הויתא לא	ad ſeruũ tuũ, auxiliũ meum fuiſti, non
لا تقصني ولا ترفضني	תטלטל יתי ולא	moueas me, & non
يا الهي ومخلصي	תשבקנני אלהא פורקני:	me deſeras Deus redemptor meus.
فان ابي وامي	מטול דאבא ואמא	Quoniam pater meus & mater mea
تركاني والرب	שבקו יתי מימרא דיי	dereliquerunt me, verbum autẽ DEI
آواني ❀ اجعل لي	יכנוש עלי: אלפני	colliget me. Doce me
يارب في سبلك	יי ארחתיך ודברני	Deus viam tuam, & deduc me

בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן
שׁוֹרְרָי׃ אַל תִּתְּנֵנִי
בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ
בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ
חָמָס׃ לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי
לִרְאוֹת בְּטוּב יְהוָה
בְּאֶרֶץ חַיִּים׃ קַוֵּה
אֶל יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ
לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְהוָה
כא לְדָוִד
אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא
צוּרִי אַל תֶּחֱרַשׁ
מִמֶּנִּי פֶּן תֶּחֱשֶׁה
מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי
עִם יוֹרְדֵי בוֹר׃
שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי
בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ
בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל
דְּבִיר קָדְשֶׁךָ׃ אַל
תִּמְשְׁכֵנִי עִם רְשָׁעִים
וְעִם פֹּעֲלֵי אָוֶן
דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם
רֵעֵיהֶם וְרָעָה
בִּלְבָבָם׃ תֶּן לָהֶם
כְּפָעֳלָם וּכְרֹעַ
מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם
הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם׃
כִּי לֹא יָבִינוּ
אֶל פְּעֻלֹּת יְהוָה
וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו
יֶהֶרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם׃
בָּרוּךְ יְהוָה כִּי
שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי׃
יְהוָה עֻזִּי וּמָגִנִּי
בּוֹ בָטַח לִבִּי
וְנֶעֱזָרְתִּי וַיַּעֲלֹז
לִבִּי וּמִשִּׁירִי
אֲהוֹדֶנּוּ׃ יְהוָה עֹז
לָמוֹ וּמָעוֹז
יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ

in ſemitam rectam propter
iſidiato.meos.Ne tradas me
aīe tribulātiū me,qm̄ ſurre,
ↄtra m̄ teſtes falſi,& muſitāt
iniqtatē.Niſi quod credidi,
vt viderem in bonis DEI
in terra viuentium.Expecta
DEVM, cōfortare, roboreẽ
cor tuū & expecta DEVM.

XXVIII. Dauidis.

Ad te DEVM clamabo
fortis meus,ne obſurdeſcas
mihi,ne forte taceas
mihi,& ſimilem eos
qui deſcendūt in ſepulchrū.
Audi vocē dep̄cationis mee,
cum clamauero ad te,
cū leuauero manus meas ad
oraculum ſanctū tuum. Ne
trahas me cum impiis,
& cū operātibus iniquitatē,
qui loquuntur pacem cum
amicis ſuis,& eſt malum
in corde eorum.Da eis
ſm opus eorū,& ſm malum
ad īuētionū eoꝝ,iuxta opus
manuum eorum da eis,
redde retributōnē eoꝝ illis.
Quoniam non intelligunt
opera DEI,
neq; opus manuum eius,
deſtrues eos & nō edificabis.
Bn̄dictus DEVS,qa (arū
audiuit vocē dep̄catōnū me(
Deo fortitu.m̄a, & ſcutū m̄ū
in ipſo confiſum eſt cor meū,
& habui adiutoriū,& gauiſū ē
cor meum,& in cantico meo
ↄfitebor illi.Deus fortitudo
eis & robur
ſalutarium MESSIE ſui

in ſemitam rectam propter
inimicos m̄os,Ne tradider[me
īaīas tribulātiū me,qm̄ īſurre(
ī me teſtes iniq,& mētita (xeīt
eſt iniquitas ſibi.Credo
videre bona domini,
in terra viuentium.Expecta
dn̄m viriliter age & confortẽ
cor tuum,& ſuſtine dominum.

XXVIII. p̄s.ipſi Dauid.

Ad te domine clamabo
Deus meus ne ſileas
a me ne quando taceas
a me,& aſſimilabor
deſcendentibus in lacum.
Exaudi dn̄e vocē oratiōis mee
dum oro ad te,
dum extollo manus meas ad
templum ſanctnm tuum.Ne
ſimul tradas me cū pccōribus,
& cū operantibus iniquitatem
ne p̄das me.Qui loquūt pacē(
p̄ximo ſuo,mala autē (cū
in cordibus eorum.Da illis
ſm opera eorū,& ſm nequitiā
ad inuētionū ipſoꝝ.Scd̄m opa
manuum eorum tribue illis,
redde retributionē eorū ipſis.
Quoniam non intellexer⁻nt
opera domini,
& in opera manuum eius
deſtrues illos & non edificabis
eos. Benedictus dn̄s quoniam
exaudiuit vocē dep̄catōis mee.
Dn̄s adiutor meus & p̄tector(
& ī ipſo ſpauit cor meū (meus,
& adiutus ſum.Et refloruit
caro mea,& ex voluntate mea
confitebor ei.Dn̄s fortitudo
plebis ſue,& protector
ſaluationum chriſti ſui

ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ, ἕνεκα
τῶν ἐχθρῶν μου. Μὴ παραδῷς με
εἰς ψυχὰς θλιβόντων με, ὅτι ἐπανέστη(σαν)
μοι μάρτυρες ἄδικοι καὶ ἐψεύσατο
ἡ ἀδικία ἑαυτῇ. Πιστεύω
τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου
ἐν γῇ ζώντων. Ὑπόμεινον
τὸν κύριον, ἀνδρίζου καὶ κραταιούσθω
ἡ καρδία σου καὶ ὑπόμεινον τὸν κύρι(ον)

κζ'. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.

Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι,
ὁ θεός μου μὴ παρασιωπήσῃς
ἀπ' ἐμοῦ, καὶ
ὁμοιωθήσομαι τοῖς
καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. (ὥσμ(ή)
Εἰσάκουσον κε τῆς φωνῆς τῆς δεή(σεώς μου)
ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ,
ἐν τῷ αἴρειν με χεῖράς μου πρὸς
ναὸν ἅγιόν σου. Μὴ
συνελκύσῃς με μετὰ ἁμαρτωλῶν,
καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν,
μὴ συναπολέσῃς με. Τῶν λαλούντων εἰ(ρήνην)
τῶν πλησίον αὐτῶν, κακὰ δὲ (γνώμη)
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Δὸς αὐτ(οῖς)
κε κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πο(νηρίαν)
τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. Κατὰ (τὰ ἔργα)
τῶν χειρῶν αὐτῶν, δὸς αὐτοῖς. Ἀπόδ(ος)
ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν, αὐτ(οῖς)
Ὅτι οὐ συνῆκαν
εἰς τὰ ἔργα κυρίου,
καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ
καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσ(εις)
αὐτούς. Εὐλογητὸς κύριος ὅτι
εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μ(ου)
Κύριος βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μ(ου)
ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδία μου,
καὶ ἐβοηθήθην. Καὶ ἀνέθαλεν
ἡ σάρξ μου, καὶ ἐκ θελήματός μου
ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. Κε κραταίω(μα)
τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ὑπερασπιστὴς
τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ

نورا ۞ واهدني الى كريـ	בהילכתא תריצא מטול	in ſemitam rectam, propter
مستقيمة ۞ ولا تسلمني	תושבחתי: לא תמסרנני	laudem meam. Ne tradas me
ايدي اعداي الذين احزنو	ברעות מעיקי ארום קמון	volũtati tribulãtiũ me, qm̃ ſurrexerũt
فان شهود الزور قاموا	עלי סהדי שיקרא וממללי	contra me teſtes iniqui, & loquuntur
والظالم اكذب نفسه و	חטופין: אילולי דהימינני	rapinas. Niſi quod credo
صدقت ان اعاين خير	למיחמי בטובא דיי	videre in bonitate DEI
الرب في ارض الحيا ۞	בארע דחיי עלמא: סביר	in terra vite eterne. Confide
ارجو الرب يقويني ويعـ	על יי תקיף ועלים	in DEO, confortetur & roboretur
قلبي اذا املت الرب ۞	לבך וסבור על יי:	cor tuum, & ſpera in DEO.
المزمور السابع والعشرو	לדוד	XXVIII. Dauidis.
اليك يارب صرخت	לותך יי אנא קרי	Ad te Deum clamaui,
الهي لا تغفل	תקיפא לא תשתוק	fortitudo mea, ne taceas
عني لئلا تغفل	מיני דילמא תשתוק	a me, quoniam ſi tacueris
عني ۞ فاكون	מיני ואמתיל ית	a me aſſimilabor
كالهابطين في الجب	עם נחתי גובא:	his qui deſcendunt in puteum.
اسمع يارب صوت تضرع	קביל קל בעותי	Accipe vocem petitionis mee
اذا صرخت اليك ۞	במצליי לותך	dum oro ad te,
ورفعت يدي	כד אפרש ידיי בצלו קדם	cũ extẽdero manus meas ĩ orõne corã
الى هيكل قدسك	היכל קודשך: לא	templo ſancto tuo. Non
تدحضني مع الخطاة	לא תבנדינני עם רשיעי	trahas me cum impiis,
لا تدحضني مع الخطا ولا	ועם עבדי עילא	& cum operantibus iniquitatem,
تهلكني مع الذا المين الذ	דממללין שלמא עם	qui loquuntur pacem cum
يتكلمون بالسلامة	חבריהון וביש־תא	proximis ſuis, & malum eſt
اصحابهم والشر في قلوب	בלבבהון: הב להון	in cordibus eorum. Da eis
اجزهم كاعمالهم ومث	כעובדיהון וכבישות	ſm opera eorum & ſm maliciam
صنيعهم وكاعمال	מעלליהון כעובדי	geſtorum eorum, ſicut opera
يديهم كافيهم	ידיהון פרע להון	manuum eorum perſolue illis,
اجزهم جزاهم لانهم	ואתיב פורענותא להון:	& conuerte condẽnationem ad eos.
لم يفهموا	מטול דלא מתיבין	Quoniam non intellexerunt
اعمال الرب ۞	בתביינין לאוריתא דיי	legem DEI
ولا ما صنعت يداه ۞	ולעובדי אידוי	nec opera manuum eius,
تهدمهم ولا تبنيهم	יפגרינון ולא יבנינון:	deſtruet eos, & non edificabit illos.
تبارك الرب الاله	בריך מימרא דיי ארי	Benedictum verbum DEI quoniam
الذي سمع صوت تضرع	קביל קל צלותי:	admiſit vocem orationis mee,
الرب هو عوني وناصري	יי עושני ותריסי	DEVS fortitudo mea & ſcutũ meum
عليه توكلت	במימריה אתרחץ לבי	in verbo eius confiſum eſt cor meum,
وبه معونتي وهو انمى	ואסתיעדתני ורא״ץ	adiutor meus & letabitur
لحمي ۞ وبالمجد ابحي	לבי ובתושבחתא אודי	cor meum, & in laude mea
شكره ۞ الرب قوة	קדמוהי: יי תקוף	cõfitebor coram eo. DEVS fortitud
شعبه وناصر	להון ועושנא	eis & robur,
ومخلص مسيحه ۞	פורקנות משיחיה	redemptio MESSIE ſui ipſe

הוּא׃הוֹשִׁיעָה אֶת-	ipſe.Salua	eſt.Saluum fac	αὐτοῦ ἐστι. Σῶσον
עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת-	populum tuum,& benedic	populũ tuum dñe & benedic	τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον
נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם	hereditati tue,& paſce eos,	hereditati tue,& regeseos	τὴν κληρονομίαν σου, καὶ ποίμανον αὐτο
וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃	&ſubleua eos vſq; ĩ ſẽpitnũ.	&extolle eos vſq; in eternum.	καὶ ἔπαρον αὐτοὺς ἕως τοῦ αἰῶνος.
כט מִזְמוֹר	XXIX. Pſalmus	XXVIII.ps.Dd.ĩ ꝯſũmatiõe	κη. Ψαλμὸς τῷ (κυ
לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה	Dauidis. Afferte DEO	tabernaculi. Afferte dño	Δαβίδ, ἐξοδίου σκηνῆς. Ἐνέγκατε τ
בְּנֵי אֵלִים הָבוּ	filii robuſtorum,afferte	filii Dei afferte	υἱοὶ θεοῦ, ἐνέγκατε
לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז׃	DEO gloriã & fortitudinẽ.	domino filios arietum.	τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν.
הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד	Afferte DEO gloriam	Afferte dño glĩã (eiꝰ,adorate	Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν
שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ	nomini eius,adorate	& honorẽ,afferte dño glĩã noĩ(	καὶ τιμήν. ἐνέγκατε τῷ κῷ, δόξαν ὀνόμα
לַיהוָה בְּהַדְרַת-	DEVM in decore	dominum in atrio ſancto	τῷ κῷ ἐν αὐλῇ (αὐτοῦ, προσκυνήσα
קֹדֶשׁ׃קוֹל יְהוָה עַל-	ſancto.Vox DEI ſuper	eius.Vox domini ſuper	ἁγίᾳ αὐτοῦ. Φωνὴ κυρίου ἐπὶ
הַמָּיִם׃אֵל־הַכָּבוֹד	aquas,Deus glorie	aquas,deus maieſtatis	τῶν ὑδάτων, ὁ θεὸς τῆς δόξης
הִרְעִים יְהוָה עַל-	intonuit,DEVS ſuper	intonuit,dominus ſuper	ἐβρόντησε, κύριος ἐπὶ
מַיִם רַבִּים׃קוֹל	aquas multas.Vox	aquas multas.Vox	ὑδάτων πολλῶν. Φωνὴ
יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל	DEI in fortitudine,vox	domini in virtute,vox	κυρίου ἐν ἰσχύϊ, φωνὴ
יְהוָה בֶּהָדָר׃קוֹל	DEI in decore.Vox	domini in magnificentia.Vox	κυρίου ἐν μεγαλοπρεπείᾳ. Φωνὴ
יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים	DEI confringens cedros,	domini confringentis cedros,	κυρίου συντρίβοντος κέδρους,
וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת-	& confringet DEVS	& confringet dominus	καὶ συντρίψει κύριος
אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃	cedros libani.	cedros libani.	τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου.
וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל	Et diſperget eas q̃ſi vitulus	Et cõminuet eas tanq̃ vitulũ	Καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχ
לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ	libani,& ſarion quaſi	libani,& dilectus queẽadmodũ	τοῦ Λιβάνου, καὶ ὁ ἠγαπημένος
בֶן־רְאֵמִים׃קוֹל-	filius naricornis.Vox A.	filius vnicornuum.Vox	ὡς υἱὸς μονοκερώτων. Φωνὴ
יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת	DEI diuidens flammam	domini intercidentis flãmam	κυρίου διακόπτοντος φλόγα
אֵשׁ׃קוֹל יְהוָה יָחִיל	ignis vox DEI pauere faciẽs	ignis,vox domini concutiẽtis	πυρός, φωνὴ κυρίου συσσείοντος
מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה	deſtũ,pauere faciet DEVS	deſertum,& cõmouebit dñs	ἔρημον, καὶ συσσείσει κύριος
מִדְבַּר קָדֵשׁ׃קוֹל	deſertum cades.Vox	deſertum cades.Vox	τὴν ἔρημον Καδής. Φωνὴ
יְהוָה יְחוֹלֵל	DEI obſtetricans	domini preparantis	κυρίου καταρτιζομένη
אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף	ceruas,& reuelans	ceruos & reuelabit	ἐλάφους, καὶ ἀποκαλύψει
יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ	ſaltus,& in templo eius	condenſa,& in templo eius	δρυμούς, καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ
כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד׃	omnis loquetur gloriam.	omnes dicent gloriam.	πᾶς τις λέγει δόξαν.
יְהוָה לַמַּבּוּל	DEVS diluuium	Dominus diluuium	Κύριος τὸν κατακλυσμὸν
יָשָׁב	inhabitat,	inhabitare facit,	κατοικιεῖ,
וַיֵּשֶׁב	& ſedebit	& ſedebit	καὶ καθίεται
יְהוָה	DEVS	dominus	κύριος
מֶלֶךְ	rex	rex	βασιλεὺς
לְעוֹלָם׃	in eternum. (ſuo	in eternum.	εἰς τὸν αἰῶνα.
יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ	DEVS fortitudinẽ populo(	Dominus virtutẽ populo ſuo	Κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει
יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ	dabit,DEVS benedicet	dabit,dominus benedicet	κύριος εὐλογήσει
אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם׃	populo ſuo in pace. A.	populo ſuo in pace.	τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.
ל מִזְמוֹר	XXX. Pſalmus.	XXIX. Pſalmus	κθ. Ψαλμὸς

خلص	הוּא ׃ פְּרוֹק יָת־	eſt.Redime
شعبك وبارك	עַמָּךְ וּבָרֵיךְ יָת	populum tuum & benedic
ميراثك وارعهم	אַחְסַנְתָּךְ וְזוּן לְהוֹן	hereditati tue,& paſce eos
وسسهم الى الابد	וְסוֹבַר יָתְהוֹן עַד־עָלְמָא ׃	& dirige eos vſq; in eternum.
المزمور الثامن والعشرون	תּוּשְׁבַּחְתָּא	XXIX. Laudatoria.
قربوا للرب ابنا	לְדָוִד	Dauidis.
الرب قربوا	הָבוּ קֳדָם יְיָ תּוּשְׁבַּחְתָּא	Afferte coram DEO laudes
للرب ابن الكباش قدموا للرب	כִּתֵּי מַלְאֲכַיָּא הָבוּ	chorus angelorum,afferte
مجدا وكرامة قدموا للرب	קֳדָם יְיָ אִיקָר וְעוּשְׁנָא ׃	coram DEO gloriã & fortitudinem.
تسبيحا لاسمه اسجدوا	הָבוּ קֳדָם יְיָ אִיקָר שְׁמֵיהּ	Afferte corã DEO gloriã nomini eius,
للرب في دار	סְגִידוּ קֳדָם יְיָ בְּשִׁבְהוֹרַת	adorate coram DEO in decore
قدسه صوت الرب على	קוּדְשָׁא ׃ קָלָא דַיְיָ שְׁמִיעַ עַל	ſanctitatis. Vox DEI audita eſt ſuper
المياه اله المجد	מַיָּא בִּתְקוֹף אִיקְרֵיהּ	aquas,in fortitudine glorie eius,
ارعد الرب على	אַכְלִי יְיָ עַל־	intonuit DEVS ſuper
المياه الغزيرة صوت	מַיִין סַגִּיאִין ׃ קָלָא	aquas multas. Vox
الرب بالقوة صوت	דַיְיָ שְׁמִיעַ בְּחֵילָא קָלָא	DEI audita eſt in virtute,vox
الرب بعظيم الجلال صوت	דַיְיָ שְׁמִיעַ בְּשִׁבְהוֹרָא ׃	DEI audita eſt in decore. Vox
الرب يحطم الارز	קָלָא יְיָ מְתַבַּר אַרְזַיָּא	DEI confringens cedros,
الرب يكسر	וְתַבַּר מֵימְרָא דַיְיָ יָת	& confregit verbum DEI
ارز لبنان	אַרְזַיָּא דְלִיבְנָן ׃	cedros libani.
ويسحقه مثل عجل	וְשַׁוַּרִינוּן הֵיךְ עֶגְלָא	Et inſilire eas fecit ſicut vitulus
لبنان والمحبوب مثل	לִיבְנָן וְטוּר מַפֵּרֵי פֵּירוֹהִי	libani,& mons producens fructus ſuos
ابن وحيد القرن صوت	הֵיךְ בַּר רְאֵימָא ׃ קָלָא	ſicut filius naricornis. Vox
الرب يقطع لهيب	יְיָ פָּסִיל שַׁלְהוֹבִין	DEI ſcindens flammas
النار صوت الرب يزلزل	דְּנוּר ׃ קָלָא דַיְיָ מַרְתֵּיט	ignis. Vox DEI tremorẽ icutit deſto,
الرب القفر	מַדְבְּרָא מַרְתֵּיט מֵימְרָא דַיְיָ	incutit tremorem verbum DEI
يزلزل برية قادس صوت	חֵיוָתָא מַדְבְּרָא דְרְקָם ׃ קָלָא	ſerpẽtibus q ſunt ĩ deſerto rechã, Vox
الرب يثبت	דַיְיָ מְבַטֵּין אַיָּלָתָא	DEI parturire faciens ceruas,
الايل ويكشف	וּמְגַלֵּית חוּרְשַׁיָּא	& ſoluens animalia ſilue,
الغاب وفي هيكله	וּבְמוּקְדְּשֵׁיהּ דִּלְעֵיל	& in ſanctuario eius exultabunt
المقدس كل البشر يسبحون	כּוּלְהוֹן שַׁמָּשׁוֹי אָמְרִין	omnes miniſtri eius dicentes
الرب يمسك	אִיקָר קֳדָמוֹהִי ׃ יְיָ בְּדָרָא	gloriam coram eo. DEVS in tempore
الطوفان	דְמַבּוּלָא יְתִיב עַל כּוּרְסֵי	diluuii ſuper ſedem
الرب	דִּינָא לְמִתְפְּרָעָא מִנְּהוֹן	iudicii ſedit vt vices redderet prauis,
يجلس	וִיתֵיב יְיָ עַל כּוּרְסֵי	ſeditq; ſuper ſedem
ملكا	רַחֲמוּתֵיהּ וְשֵׁיזֵיב יָת נֹחַ	miſericordie & liberauit Noah,
الى الابد	וּמְלַךְ עַל־בְּנוֹי לְעָלְמִין	& regnabit ſup filios eius in ſclã ſclõrũ.
الرب يعطي شعبه	עָלְמִין ׃ יְיָ אוֹרַיְתָא לְעַמֵּיהּ	DEVS legem populo ſuo
قوة الرب يبارك	יְהַב יְיָ יְבָרֵיךְ	dedit,DEVS benedicet
شعبه بالسلامة	יָת־עַמֵּיהּ בִּשְׁלָם ׃	populo ſuo in pace.
المزمور التاسع والعشرون	כַּד תּוּשְׁבַּחַת שִׁירָתָא	XXX. Dũ laudes dicerent̃. Cãticũ

A. Rhinoceros græce,latine naricornis animal quod duo gerit cornua unum in nare & alterum quod ſuper ne erumpit exiguum quidem ſed ualidiſſimum. Huius animalis nuper pictam uidimus imaginem referentem ex hoc genere unum. Quod per hec tempora Luſitano regi ex india allatum eſt.

A Ideſt i MESSIA. Nomen enim Meſſie, pax. Iſaie. ix. Pater, eternus,princeps,pax.

שִׁיר־חֲנֻכַּת הַבַּיִת	Canticũ dedicatiõis domus.	Cantici in dedicatione domus	ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου
לְדָוִד ׃ אֲרוֹמִמְךָ	Dauidis, Exaltabo te	Dauid. Exaltabo te	Δαβίδ. Ὑψώσω σε
יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי	DEVS qm̃ ſublimaſti me,	domine quoniam ſuſcepiſti me,	κύριε ὅτι ὑπελάβές με,
וְלֹא־שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי	& nõ letificaſti inimicos m̃os	nec delectaſti inimicos meos	καὶ οὐκ εὔφρανας τοὺς ἐχθρούς μου
לִי ׃ יְהוָה אֱלֹהָי	de me.DEVS DEVS meus	ſuper me.Domine Deus meus	ἐπ᾽ ἐμέ. Κύριε ὁ θεός μου
שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ	clamaui ad te,	clamaui ad te,	ἐκέκραξα πρὸς σὲ
וַתִּרְפָּאֵנִי ׃ יְהוָה	& ſanaſti me.DEVS	& ſanaſti me.Domine	καὶ ἰάσω με. Κύριε
הֶעֱלִיתָ מִן־שְׁאוֹל	eduxiſti ex inferno	eduxiſti ab inferno	ἀνήγαγες ἐξ ᾅδου
נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי	animã meam, viuificaſti me	animam meam, ſaluaſti me	τὴν ψυχήν μου, ἔσωσάς με (ψάλατε
מִיָּרְדִי בוֹר ׃ זַמְּרוּ	ne deſcẽderẽ in lacũ.Cãtate	a deſcẽdẽtibus in lacũ.Pſallite	ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.(
לַיהוָה חֲסִידָיו	DEO miſericordes eius,	domino ſancti eius, (tatis eius.	τῷ κυρίῳ οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, (νης αὐτοῦ.
וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ ׃	& ↄfitemĩ mẽorie ſcĩtatꝭ eiꝰ.	& confitemini memorie ſancti(	καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύ(
כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים	Q̃m mométũ ĩ ira eius, vita	Q̃m ira ĩ ĩdignatõe eiꝰ, & vita	Ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, καὶ ζωὴ
בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב	A.ĩ bñplacito eius, ad veſpꝛ̃	in volũtate eius. Ad veſperum	ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ, Τὸ ἑσπέρας
יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר	cõmorabitur fletus, & ĩ ma(	demorabitur fletus, & ad ma(	αὐλισθήσεται κλαυθμὸς, καὶ εἰς τὸ πρωῒ
רִנָּה ׃	laus. .B (tutino	letitia, (tutinum	ἀγαλλίασις.
וַאֲנִי אָמַרְתִּי	Ego autem dixi (bor	Ego autem dixi	Ἐγὼ δὲ εἶπα
בְשַׁלְוִי בַּל־אֶמּוֹט	ĩ abũdãtia mea, nõ cõmoue(	in abundãtia mea, nõ mouebor	ἐν τῇ ἀφθονίᾳ μου, οὐ μὴ σαλευθῶ
לְעוֹלָם ׃ יְהוָה	in eternum.DEVS	in eternum, Domine	εἰς τὸν αἰῶνα. Κύριε
בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה	ĩ volũtate tua, ſtatuiſti (diſti	in voluntate tua preſtitiſti	ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου
לְהַרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ	mõti m̃o fortitudinẽ, abſcõ(	decori meo virtutẽ. Auertiſti	τῷ κάλλει μου δύναμιν. Ἀπέστρεψας
פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל ׃	faciẽ tuã, factus ſũ ↄturbatꝰ.	faciẽ tuã a me, & factus ſum cõ(	δὲ τὸ πρόσωπόν σου καὶ ἐγενήθην τετα(
אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא	Ad te DEVM clamabo,	Ad te dñe clamabo, (turbatus.	Πρὸς σὲ κύριε κεκράξο (ραγμένος.
וְאֶל־אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן ׃	& ad dñm meũ deprecabor.	& ad Deum meũ deprecabor.	μαι, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι.
מַה־בֶּצַע בְּדָמִי	Que ẽ vtilitas ĩ ſãguĩe m̃o,	Que vtilitas in ſanguine meo,	Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου,
בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת	cũ deſcẽdero ĩ corruptionẽ,	dum deſcendo in corruptionẽ.	ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν.
הֲיוֹדְךָ עָפָר	nunqd confitebit̃ tibi puluis,	Nunqd cõfitebitur tibi puluis,	Μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς,
הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ ׃	aut ãnũciabit veritatẽ tuã.	aut annũciabit veritatẽ tuam.	ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου.
שְׁמַע יְהוָה וְחָנֵּנִי	Audi DEVS & miſere mei,	Audiuit dñs & miſertus ẽ mei,	Ἤκουσε κύριος καὶ ἠλέησέ με,
יְהוָה הֱיֵה־עֹזֵר לִי ׃	DEVS eſto adiutor mihi.	dñs factus eſt adiutor meus.	κύριος ἐγενήθη βοηθός μου.
הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי	Cõuertiſti planctum meum	Conuertiſti planctum meum	Ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου
לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ	in chorum mihi, ſoluiſti	in gaudium mihi, conſcidiſti	εἰς χαρὰν ἐμοὶ, διέρρηξας
שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי	ſaccũ meum & accinxiſti me	ſaccum meũ, & circũdediſti me	τὸν σάκκον μου καὶ περιέζωσάς με
שִׂמְחָה ׃ לְמַעַן	leticia.Propterea	letitia.Vt	εὐφροσύνην. Ὅπως
יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא	laudabit te gloria, & non	cantet tibi gloria mea & non	ἂν ψάλλῃ σοι ἡ δόξα μου καὶ οὐ
יִדֹּם יְהוָה אֱלֹהַי	tacebit DEVS Deus meus	compũgar, domine deus meus	μὴ κατανυγῶ, κύριε ὁ θεός μου
לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ ׃	in ſempiternũ cõfitebor tibi.	in eternum confitebor tibi.	εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.
לא לַמְנַצֵּחַ ׃	XXXI. Ad victoriã.	XXX. In finem.	λʹ. Εἰς τὸ τέλος
מִזְמוֹר לְדָוִד ׃	Pſalmus Dauidis.	pſalmus Dauid pro extaſi.	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ, ἐκστάσεως.
בְּךָ־יְהוָה חָסִיתִי	In te DEO ſperaui	In te domine ſperaui	Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα
אַל־אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם	non confundar in eternum,	non confundar in eternum	μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα.

اعظمك	עַל־חֲנֻכַּת בֵּית־מוּקְדְשָׁא	pro dedicatione domus ſanctuarii.
يا رب	לְדָוִד׃ אֲרוֹמְמִינָךְ	Dauidis. Exaltabo te
لانك قبلتني ❀	יְיָ אֲרוּם אַזְקְפְתָּנִי	Deus quoniam erexiſti me,
ولم تسربي اعداي	וְלָא אַחֲדֵיתָא	& non letificaſti
ايها الرب الهي	בַּעֲלֵי־דְבָבַי עֲלָי׃ יְיָ אֱלָהִי	pronos inimicitie mee de me. DEVS (deus
اليك صرخت	צַלֵּיתִי קֳדָמָךְ	meus oraui coram te,
فشفيتني ❀	וְאַסֵּיתָנִי׃ יְיָ אַסֵּיקְתָּא	& ſanaſti me. DEVS extrhaxiſti
ومن الجحيم اصعدت	מִן־שְׁאוֹל נַפְשִׁי קַיֵּימְתָּנִי	de inferno animam meam ſaluaſti me
نفسي يا رب ومن الهابطين	מִן לְמֵיחַת לְבֵית קְבוּרְתָּא	a deſcenſu in domum fouee.
في الجب نجيتني رتلوا	שַׁבְּחוּ קֳדָם	Laudate coram DEO
للرب يا جميع اصفيايه ❀	יְיָ חֲסִידוֹי וְאוֹדוּ	pii eius, & confitemini
واعترفوا لذكر قدسه	אִדְכְּרוּ קוּדְשֵׁיה׃	& recordamini ſanctitatis eius,
لان الرجز في غضبه	מְטוּל דְשַׁעְתָּא רוּגְזֵיה	Quoniam vna hora indignatio eius,
والحياة في مسرته ❀ بالعشي	חַיֵּי־עַלְמָא רְעוּתֵיה־טָבָא	vita eterna bona voluntas eius.
يكون البكا وفي الصباح	בְּרַמְשָׁא מְבִית בְּכוּתָא	Ad veſperum iubet immorari fletum,
يكون الفرح ❀	וּבְצַפְרָא מְקִים תּוּשְׁבַּחְתָּא׃	& mane iubet perſiſtere in laude.
انا قلت	וַאֲנָא אֲמָרִית בְּמִתְבִי	Et ego dicebam cum ſederem
عند غناي اني لا اتزعزع	בְּרוּחְצָנָא דְלָא אֲזוּעַ	in fiducia, non mouebor
الى الابد ❀ يا رب	לְעָלְמָא׃ יְיָ	in eternum. DEVS
بمشيتك وهبت	בִּרְעוּתָךְ אִתְעַתַּדְתָּא	in voluntate tua preparatus fuiſti
لجبالي قوة صرفت	לְטוּרַיָּא דְעַשִּׁינַיָּא סְלֵיקְתָּא	ſicut mons fortitudinis, ammouiſti
وجهك عني ❀ فصرت جزعا	שְׁכִינְתָּךְ הֲוֵיתִי מִתְבְּהִיל׃	diuinitatem tuam, & cõturbatus ſum.
اليك يا رب اصرخ	קֳדָמָךְ יְיָ אֶקְרָא	Coram te DEO meo clamabo,
والى الهي اتضرع ❀	וּלְוָתָךְ אֱלָהִי אֲצַלֵּי׃	& ad te Deum meum orabo.
اي منفعة في دمي	אֲמָרִית מַה־מָמוֹן אִית	Dixi, quid erunt diuitie
اذا هبطت الى الجحيم	בְּמַחְתִּי לְבֵית־קְבוּרְתָּא	in deſcenſu meo ad locum ſepulchri,
هل يشكرك التراب ❀	אֶיפְשַׁר דִישַׁבְּחִינָךְ דְשָׁכְנֵי	nunquid poſſunt laudare te habitãtes
او يخبر بحقك ❀	בְּעַפְרָא אֶיפְשַׁר דִיתַנּוּן	in puluere, nunquid poſſunt annũciare
سمع الرب فرحمني ❀	הֵימָנוּתָךְ׃ קַבֵּל יְיָ צְלוֹתִי	fidẽ tuam, Accipe Deus orationẽ meã
الرب صار لي عونا ❀	וְחוּס עֲלַי יְיָ הֲוֵי סַעִיד לִי	& miſerere mei DEVS ſis adiutor
حولت نوحي	אַפַּכְתָּא אִילְיִי	mihi. Conuertiſti luctum meum
فرحا ❀ نزعت مسحي	לְהִינוּגִין לִי שְׁרֵיתָא	in choros mihi, ſoluiſti
والبستني	שַׂקִּי וְזָרַזְתָּנִי	ſaccum meum & cinxiſti me
سرورا ❀ لكيما	חֶדְוָא מִן בְּגַלַל	letitia. Huius gratia,
تمجدك نفسي ولا	דִישַׁבְּחוּנָךְ יַקִּירֵי־עָלְמָא	laudabunt te honorabiles mundi,
يحزن قلبي ❀ ايها الرب الهي	וְלָא יִשְׁתַּקוּן יְיָ אֱלָהִי	& non tacebunt, DEVS deus meus
اشكرك الى الابد ❀	לְעָלְמָא אֲשַׁבְּחִינָךְ׃	in eternum laudabo te.
المزمور	תּוּשְׁבַּחְתָּא	XXXI. Laudatoria
الثلثون	לְדָוִד	Dauidis.
عليك يا رب توكلت	בְּמֵימְרָךְ יְיָ סַבְּרִית	In verbum tuum DEVS ſperaui
فلا اخزى الى الابد	לָא אֶבְהַת לְעָלְמָא	non confundar in eternum,

A. In repropiciatione, in uoluntario, in uolito, in uoluntate, ſi ſumatur pro actu, omnia enim hec fert uocabulum hebreum.

B. Ex libro Mechita
אמר ר׳ משה הדרשן
כי רגע באפו חיים
ברצונו נאמר על משיח
צדקנו. כי יהיה ברגע
המות והחיים. ברצונו
לתת לאחרים ולקבלת
הוא לעצמו וסמיך ליה
בערב ילין בכי ולבוקר
רנא כי כשיתן המיתה
לשום אחד ובגו בעדו
וכשיחיה אותו ירננו
והוא כשימות יתאבלו כל
רודפי שמו וכשיחיה
ירננו ונסמך לזה יחינו
מיומים וביום השלישי
יקימנו ונחיה לפניו
.i. dixit. R. Moſſe hadarſſan. Quoniam momentum in ira eius, uita in uoluntate eius, hoc dictũ eſt de MESSIA noſtro iuſto. Quoniam erunt in momento mors & uita eius ꝑ uoluntate ſua ad dandum aliis & ad recipiendum in ſemetipſo. Et huic coniungitur illud. Ad ueſperum cõmorabitur fletus & in matutino laus ſiue leticia, quando enim alicui inferet mortem, flebunt ſuper illo, & cum ad uitam reſtituet illum, laudes canẽt. Cũ uero ipſe morietur triſtes erũt de morte eius omnes ſectatores nominis eius, & cum ad uitam redibit ſiue cũ reſurget gaudebũt & canent, Et huic cõiungitur illud, uiuificabit nos poſt duos dies, & in die tertia reſurgere faciet nos & uiuemus cum illo.

בְּצִדְקָתְךָ פַלְּטֵנִי׃	iniuſtitia tua ſalua me.	In iuſtitia tua libera me.	ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ
הַטֵּה אֵלַי אָזְנְךָ	Inclina ad me aurem tuam,	Inclina ad me aurem tuam,	με. Κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου. Τάχυνον
מְהֵרָה הַצִּילֵנִי	velociter libera me,	accelera vt eruas me.	τοῦ ἐξελέσθαι με.
הֱיֵה לִי לְצוּר־מָעוֹז	eſto mihi ĩ lapidẽ fortiſſimũ,	Eſto mihi in Deum protectorẽ	Γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν.
לְבֵית מְצוּדוֹת	in domum munitam	& in domum refugii,	καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς
לְהוֹשִׁיעֵנִי׃ כִּי־	vt ſalues me.Quia	vt ſaluum me facias.Quoniã	τοῦ σῶσαί με. Ὅτι
סַלְעִי וּמְצוּדָתִי	petra mea,& arx mea	fortitudo mea & refugiũ meũ	κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου
אַתָּה וּלְמַעַן שִׁמְךָ	tu es,& propter nomen tuũ	es tu,& propter nomen tuum	εἶ σύ. καὶ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.
תַּנְחֵנִי וּתְנַהֲלֵנִי׃	duces me,& enutries me.	deduces me & enutries me.	ὁδηγήσεις με καὶ διαθρέψεις με.
תּוֹצִיאֵנִי מֵרֶשֶׁת	Educes me de rete	Educes me de laqueo	Ἐξάξεις με ἐκ παγίδος
זוּ טָמְנוּ לִי כִּי־	hoc qđ abſcõderunt mihi,qa	hoc quẽ abſconderũt mihi,qm̃	ταύτης ἧς ἔκρυψάν μοι, ὅτι
אַתָּה מָעוּזִּי׃ בְּיָדְךָ	tu fortitu.mã es.In mãu tua	tu es ꝓtector mꝰ.In mãus tuas	σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου κε, εἰς χεῖράς σου
אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה	cõmẽdabo ſpũm meũ,ĩdẽiſti	cõmẽdo ſpiritũ meũ,redemiſti	παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Ἐλυτρώσω
אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת	me DEVS deus veritatis.	me domine deus veritatis.	με κύριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. (σω
שָׂנֵאתִי הַשֹּׁמְרִים	Odiui cuſtodientes	Odiſti obſeruantes	Ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας
הַבְלֵי־שָׁוְא וַאֲנִי	vanitates fruſtra,ego	vanitates ſuperuacue.Ego	ματαιότητας διακενῆς. Ἐγὼ δὲ
אֶל־יְהוָה בָּטָחְתִּי׃	autẽ in DEO confiſus ſum.	autem in domino ſperaui,	ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα,
אָגִילָה וְאֶשְׂמְחָה	Exultabo & letabor	exultabo & letabor	ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι
בְּחַסְדֶּךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ	ĩ miſericordia tua,qa vidiſti	in miſericordia tua.Quoniam	ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. Ὅτι ἐπεῖδες
עָנְיִי יָדַעְתָּ	afflictionem meam ſciuiſti	ĩſpexiſti hũilitatẽ meã,ſaluaſti	ἐπὶ τὴν ταπείνωσίν μου, ἔσωσας
בְּצָרוֹת נַפְשִׁי׃ וְלֹא	tribulationes aĩe mee.Et nõ	de neceſſitatibꝰ aĩam meã.Nec	ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχήν μου. Καὶ
הִסְגַּרְתַּנִי בְּיַד	concluſiſti me in manu	concluſiſti me in manibus	συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας
אוֹיֵב הֶעֱמַדְתָּ	inimici,ſtatuiſti (ſere mei	inimici mei,ſtatuiſti (ſere mei	ἐχθρῶν, ἔστησας
בַמֶּרְחָב רַגְלָי׃ חָנֵּנִי	ĩ latitudine pedes meos.Mi(	ĩ loco ſpacioſo pedes meos.Mi(	ἐν εὐρυχώρῳ τοὺς πόδας μου. Ἐλέησόν
יְהוָה כִּי צַר־לִי	DEVS quoniã tribulor, A.	domine quoniam tribulor	κύριε, ὅτι θλίβομαι,
עָשְׁשָׁה בְכַעַס עֵינִי	tinea corroſus ẽ ĩ furorẽ ocu(	cõturbatus ẽ ĩ ira oculus meus,	ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου,
נַפְשִׁי וּבִטְנִי׃ כִּי	aĩa mã & vẽter mus.(lus mõ	anima mea & venter meus.	ἡ ψυχή μου καὶ ἡ γαστήρ μου.
כָלוּ בְיָגוֹן חַיַּי	Quia cõſũpte ſt ĩ merorẽ vi(	Qm̃ defecit ĩ dolore vita mea,	Ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνῃ ἡ ζωή μου,
וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה	& ãni mei ĩ gemitu (te mee,	& anni mei ĩ gemitibus. (mea,	καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς.
כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי	ĩſirmata ẽ ĩ iniqtate for.mã,	Infirmata ẽ ĩ pauptate virtus(	Ἠσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου
וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ׃	& oſſa mea tinea corroſa ſũt.	& oſſa mea conturbata ſunt.	καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν.
מִכָּל־צֹרְרַי הָיִיתִי	Pluſq̃ oẽs moleſta.mei facto(	Sup oẽs inimicos meos facto ſũ	Παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην
חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי	opprobriũ vicinis meis (ſũ	opprobrium vicinis meis	ὄνειδος, καὶ τοῖς γείτοσί μου
מְאֹד וּפַחַד לִמְיֻדָּעָי	nimis,& timor notis meis,	valde,& timor notis meis.	σφόδρα, καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς μου.
רֹאַי בַּחוּץ נָדְדוּ	q videbãt me ĩ plateis fugie.	Qui videbãt me foras fugerũt	Οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον
מִמֶּנִּי׃ נִשְׁכַּחְתִּי	a me.Obliuioni traditus ſũ,	a me,obliuioni datus ſum	ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἐπελήσθην
כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי	q̃ſi mortuus a corde,facto ſũ	tãq̃ mortuus a corde.Factus ſũ	ὡσεὶ νεκρὸς ἀπὸ καρδίας. Ἐγενήθην
כִּכְלִי אֹבֵד׃	quaſi vas perditum.	tanquã vas perditum,	ὡσεὶ σκεῦος ἀπολωλός,
כִּי שָׁמַעְתִּי דִּבַּת	Audiui enim opprobrium	quoniã audiui vituperationem	ὅτι ἤκουσα ψόγον
רַבִּים מָגוֹר	multorum, cõgregationem	multorꝫ cõmorãtiũ ĩ circuitu.	πολλῶν παροικούντων (τοὺς α
מִסָּבִיב בְּהִוָּסְדָם	in circuitu,cũ inirẽt cõſiliũ	In eo dum conuenirent ſimul	κυκλόθεν. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι

خلصني وانقذني بعد…	בצדקתך שיזיב יתי	In iuſtitia tua libera me.
انصت الي بسمعك	אצלי לותי אודנך	Inclina ad me aurem tuam,
عاجلا كي تخلصني	בסרהובא פצא יתי	feſtina libera me,
كن لي الها ناصرا	הוי לי לכרך עשין	eſto mihi ciuitas fortitudinis
وملجا لكي	לחוסנא כריכא	ad robur arcis.
تخلصني لانك	למפרוק יתי : מטול	vt redimas me. Quoniam
عوني	דתוקפי ורוחצני	fortitudo mea & fiducia mea
وملجاي وباسمك	את בגלל שמך	tu es, & propter nomen tuum
يارب تهديني وتعيشني	דברתני וזון יתי :	duc me & enutri me.
وتخرجني من هذ…	אפיק יתי ממצדתא	Eripies me de laqueo
الذي اخفي لي لا…	דנא דפרשון לי ארום	iſto quem tetenderunt mihi, quoniam
ناصري يارب وفي …	אנת עושני : באידך	tu es fortitudo mea. In manu tua
اسلم روحي نجيتني	אפקיד רוחי פרקית	cõmendabo ſpiritum meum, redemiſti
يارب اله الحق	יתי יי אלהא קשיטא :	me DEVS deus verax.
ابغضت الذين بغ…	סניתי דנטרין עובדין	Odiui obſeruantes opera,
بالاوثان الباطلة وا…	דדמין ללמא ולשקרא	que ſimulant vanitatem & mendaciũ,
على الرب توكلت	ואנא על יי סברית :	ego autem in DEO ſperaui.
افرح واسر	אבוע ואחדי בטובך די	Gaudebo & exultabo in bonitate tua,
برحمتك لانك …	חמיתא ית סגופי	quoniam reſpexiſti afflictionem meam,
الي تواضعي	ידעתא בעקתין	intellexiſti tribulationes
وخلصت نفسي من	דנפשי : ולא	anime mee. Et non
الشدايد فلا تسلمني …	מסרתני באידא	me concluſiſti in manu dominorum
الاعدا اقمت	דבעיל דבבא אקמתא	inimicitie mee ſtatuiſti
رجلي في السعة ارحمني	לרווחתא רגלי : חוס	ĩ latitudine pedes meos. Miſerere
يارب فاني حزين	עלי יי ארום עיקדי	mei Deus quoniã infeſtatio adeſt mihi,
تعكرت عيناي من	בלאת מרוגזא עיני	conturbatus eſt ab ira oculus meus
سخطك ونفسي وقوا…	איתעק נפשי וכריסי :	cõſtricta ſunt aĩa mea & venter meus.
فني عمري بالاحزا…	ארום אישתיצון בדוונא	Quoniam defecerunt in anxietate
وسني بالزفرات	חיי ושנאי בתנחאתא	vite mee, & anni mei in ſuſpiriis,
وضعفت بالمسكنة	תקל בחובי חילי	infirmata eſt in peccatis virtus mea,
قوتي وقلقت عظامي	ואיברי כלו דשכן :	& membra mea deſtructa ſunt.
صرت عارا في جميع	יתיר מן כל מעיקי הוית	Pre omnibus qui angunt me, factus
اعدايي وجيراني جدا	ביסופא ולשיבבי לחדא	ſum opprobrium vicinis meis valde,
ورهبة لمن عرفني	ודלותא לידעין לי	& metuendus notis meis,
من عاينني تباعد عني	דחמיין לי בשוקא ערקין	& qui videbant me in platea fugerunt
ودسوني من قلوبهم	מן קדמי : אתנשיית	a cõſpectu meo. Obliuioni traditus ſũ
مثل الميت صرت	היך שכיבא מן רעיונא	ab eis tanq̃ mortuus a cogitatione,
مثل انا مكسور	הויתי כמאן דפחר תביר :	factus ſum veluti vas terreũ cõfractũ.
لاني سمعت سب	מטול דשמעית טיב ביש	Quoniam audiui famam malam
جميع من حولي همو…	דאמרין עלי עממין	quam dicunt contra me populi
وعند اجتماعهم جميعا	סגיאין דחיתא מחזור	multi, timorem circũquaq;

A. Nicolaus de Cuſa homo in omni ſcientia eminentiſſimus ꝑpter ea que hoc loco a propheta dicuntur tum propter multa alia credidit Chriſtum dominum ſuſtinuiſſe in anima dolores inferni, q̃ ſane opinionẽ ipſe nec amplector nec aſpernor. Habentur uero paſſim ſermones eius in quibus de re hac doctiſſime diſputat.

יַחַד עָלַי לָקַחַת	aduerſum me, vt auferrent	aduerſum me, accipere	ἐπ' ἐμὲ, τοῦ λαβεῖν τὴν
נַפְשִׁי זָמָמוּ׃	animam meam cogitauerũt.	animam meam conſiliati ſunt.	ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο.
וַאֲנִי עָלֶיךָ	Ego autem in te	Ego autem in te	Ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ
בָטַחְתִּי יְיָ אָמַרְתִּי	ſperaui DEVS dixi	ſperaui domine, dixi	κύριε ἤλπισα, εἶπα,
אֱלֹהַי אָתָּה׃ בְּיָדְךָ	Deus meus es tu. In mãu tua	Deus meus es tu, ĩ manibꝰ tuis	σὺ εἶ ὁ θεός μου ἐν ταῖς χερσί
עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי מִיַּד	tpa mea, libera me de manu	ſortes mee. Eripe me de manu	οἱ κλῆροί μου. Ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς
אוֹיְבַי וּמֵרֹדְפָי׃	inimicoꝝ meoꝝ & pſequẽtiũ(	inimicoꝝ meoꝝ, & a pſequẽti(	ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόν
הָאִירָה פָנֶיךָ עַל־	Illumina faciẽ tuã ſup (me.	Illuſtra faciẽ tuã ſup (bus me.	Ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ
עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי	ſeruum tuum, ſalua me	ſeruum tuum, ſaluum me fac	τὸν δοῦλόν σου, σῶσόν με
בְחַסְדֶּךָ׃ יְהוָה אַל־	ĩ miſicordia tua. DEVS nõ	in miſericordia tua domine, nõ	ἐν τῷ ἐλέει σου, κύριε μὴ
אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ	confundar, quia inuocaui te,	confundar quoniã inuocaui te.	καταισχυνθείην ὅτι ἐπεκαλεσά
יֵבֹשׁוּ רְשָׁעִים יִדְּמוּ	cõfundantur impii, & taceãt	Erubeſcant impii & deducãtur	Αἰσχυνθείησαν ἀσεβεῖς καὶ καταχ
לִשְׁאוֹל׃ תֵּאָלַמְנָה	in inferno. Muta fiant	in infernum, muta fiant	εἰς ᾅδου. Ἄλαλα γενηθήτω
שִׂפְתֵי־	labia	labia	τὰ χείλη
שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל־	mendacii, que loquunt̃ cõtra	doloſa. Que loquunt̃ aduerſus	Τὰ δόλια τὰ λαλοῦντα κατὰ
צַדִּיק עָתָק בְּגַאֲוָה	iuſtum inueterata in ſupbia	iuſtum iniquitatem in ſuperbia	τοῦ δικαίου ἀνομίαν, ἐν ὑπε
וָבוּז׃ מָה רַב טוּבְךָ	& dſpectõe. Quã mlta ẽ bo.	& ĩ abuſiõe. Quã magna mul,(	καὶ ἐξουδενώσει. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθ
אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִּירֵאֶיךָ	q̃ reſuaſti timẽtibꝰ te (tua,	dñe, q̃ abſcõ. timẽ. te. (dul. tue	σου κε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμέν
פָּעַלְתָּ לַחֹסִים בָּךְ	operatus es ſperãtibus in te,	Perfeciſti eis qui ſperant in te,	Ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ
נֶגֶד בְּנֵי אָדָם׃	in conſpectu filiorũ hoĩum.	in cõſpectu filiorum hominum.	ἐναντίον τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπω
תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר	Abſcondes eos in abſcõſione	Abſcondes eos in abſcondito	Κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφ
פָּנֶיךָ מֵרֻכְסֵי אִישׁ	vultus tui, adurſcie viri,	faciei tue, a cõturbatiõe hoĩum	τοῦ προσώπου σου, ἀπὸ ταραχῆς
תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה	ſeruabis eos in tabernaculo	proteges eos in tabernaculo	Σκεπάσεις αὐτοὺς, ἐν σκηνῇ
מֵרִיב לְשֹׁנוֹת׃	a cõtradictione linguarum.	tuo a contradictione linguarũ.	ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν.
בָּרוּךְ יְהוָה כִּי־	Benedictus DEVS q (mihi,	Benedictus dominus quoniam	Εὐλογητὸς κύριος ὅτι
הִפְלִיא חַסְדּוֹ לִי	mirabilẽ fec miſicordiã ſuã(	mirificauit miſicordiã ſuã mihi	ἐθαυμάστωσε τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
בְּעִיר מָצוֹר׃ וַאֲנִי	in ciuitate munita. Ego aũt	in ciuitate munita. Ego autem	ἐν πόλει περιοχῆς. Ἐγὼ δὲ
אָמַרְתִּי בְחָפְזִי	dixi in feſtinatione mea,	dixi in exceſſu mentis mee,	εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου
נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד	exciſus ſum de conſpectu	proiectus ſum a facie	ἀπέρριμμαι ἀπὸ προσώπου
עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ	oculorũ tuorũ, vtiq; audiſti	oculoꝝ tuorum. Ideo exaudiſti	τῶν ὀφθαλμῶν σου. Διὰ τοῦτο εἰσή
קוֹל תַּחֲנוּנַי	vocem deprecationis mee,	vocem orationis mee,	τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου
בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ׃	cum clamarem ad te.	dum clamarem ad te.	ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ.
אֶהֱבוּ אֶת־יְהוָה כָּל־	Diligite DEVM omnes	Diligite dominum omnes	Ἀγαπήσατε τὸν κύριον, πάντες
חֲסִידָיו אֱמוּנִים	miſericordes eius, fideles	ſancti eius, quoniam veritatem	οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, ὅτι ἀληθείας
נֹצֵר יְהוָה וּמְשַׁלֵּם	ſeruat DEVS, & retribuet	requiret dominus & retribuet	ἐκζητεῖ κύριος, καὶ ἀνταποδίδωσι
עַל־יֶתֶר עֹשֵׂה	his q abundantius operãtur	abundanter facientibus	τοῖς περισσῶς ποιοῦσιν
גַאֲוָה׃ חִזְקוּ	ſuperbiam. Confortamini	ſuperbiam. Viriliter agite	ὑπερηφανίαν. Ἀνδρίζεσθε
וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל	& roboretur cor veſtrũ, oẽs	& confortetur cor veſtrũ, oẽs	καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν,
הַמְיַחֲלִים לַיהוָה׃	qui expectatis DEVM.	qui ſperatis in domino.	οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.
לב לְדָוִד	XXXII. Dauidis.	XXXI. Intellectus	λα΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβί
מַשְׂכִּיל	intellectus.	Dauid.	συνέσεως.

على تآمروا	חזור באתכנושיהון כחדא	cum conuenirent inſimul
لاخذ نفسي ۞	עלי למיסב	contra me vt caperent
وانا يارب عليك	נפשי חשיבו :	animam meam cogitauerunt.
توكلت ۞ قلت	ואנא על מימרך רחיצית	Et ego in verbo tuo confiſus ſum
انت الهي وفي يديك	יי אמרית דאלהי את :	Deus,dixi Deo meo es tu.)m̄e libã me
قسمي نجني من ايدي	בידך זמני פורקני פצית	In mãu tua dies redẽptõis) (ribo m̄is.
اعداي ۞ والطاردين لي	מיד בעלי דבבי ומן רדפי	de mãibus inimicoꝝ meoꝝ & a pſecuto(
انر وجهك على	אנהר סבר אפך על	Lucere facio iocunditatem faciei tue ſup
عبدك ۞ وخلصني	עבדך פורקיני	ſeruum tuum,redime me
برحمتك يارب لا	בטובך : יי לא אבהת	bonitate tua.DEVS non confundar
تخزني فاني دعوتك	ארום קריתך יבהתון	quoniam inuocaui te,confundantur
تخزا المنافقون ويـ	רשיעיא ישתתקון ויחתון	impii,obmuteſcant & deſcendant
الى الجحيم ۞ ولتبـ	לשאול : תתפקקון	in infernum.Muteſcant
الشفاه	שיפוותי שיקרא דממללן	labia mendacii que loquuntur
الغاشه ۞ المتقوله على	על צדיקא גידופין	aduerſus iuſtum opprobria,
الصديق بالاثم والـ	בגאותנותא ובסרנותא:	in ſuperbia & contemptu. (ſcondiſti
والبهتان ۞ ما اكثر	כמה סגי טובך יי דאטשי	Q uã magna bonitas tua Deus,q̃ ab(
يارب الذي حفظتها لـ	לדחלין מינך עבדתא	timentibus te,operatus es
يعطيها عددتها لمن	לסברין עלך למיפרע	ſperantibus in te,vt reddas
بك اما م بني البشر	להון אגר טב קבל בני	eis premium bonum in cõſpectu filioꝝ
استرهم في	נשא : תטמורינון	hominum. Abſcondes eos
من اشرار الناس ۞	בטומרא בעידן רוגזך	in occulto,in tempore ire tue,
وفي ظلال وجهك ۞	מגברי גידופי כיד	ab hominibus contentioſis,
وقهم من مقاومة الـ	במטללתא מתגראת	a contradictione
تبارك الرب الذ	לישניא : בריך יי ארום	linguarũ. Benedictus DEVS quoniã
انتجب له اصفيا ۞	פריש טיבותיה לי	ſeparauit bonitatem ſuam mihi,
في المدينه العظيمه	בקרתא כריכתא : ואנא	in ciuitate munita.Ego autem
قلت في تحيري	אמרית באתבעותי	dixi in furore meo
اتري كرحد من اما	למערוק אשתציית	quo fugiebam,prohibitus ſum
عينيك ۞ فلذلك سو	מקבל יקרך בקושטא	a preſentia glorie tue in veritate,
صوت تضرعي	שמעת קל צלותי	tu vero audiſti vocem orationis mee,
حين دعوتك ۞	באתחננותי לותך:	cum clamarem ad te.
حبوا الرب يا جميع	רחמו ית יי כל	Diligite Deum omnes
قديسيه فان	חסידוי מהימניא	pii eius,fideles
الرب يبغي الحق ويـ	נטיר מן ביש יי ופריע	cuſtodiet a malo Deus,& retribuet
المتكبرين	על דורבאני דעבדין	tranſgreſſoribus,qui operantur
بفعلهم تقووا	גיותנותא : תקיפו	ſuperbe.Confortamini,
قلوبكم وتشتد	ויתעלם רעייניכון כל	& roborentur cogitationes veſtre oẽs
المتوكلين على الرب	דסבירין למימרא דיי	qui confiditis in verbo DEI.
المزمور الحادي	לדוד	XXXII. Dauidis
والثلثون	שכלא טבא אמר דוד	intellectus bonus,dixit Dauid.

אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶּשַׁע	Beatus cui dimiſſa ē iniq̃tas,	Btī quoꝝ remiſſe ſūt iniq̃tates,	Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο
כְּסוּי חֲטָאָה׃	& abſconditum eſt peccatū.	& quorum tecta ſunt peccata.	καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρ
אַשְׁרֵי אָדָם לֹא	Beatus homo cui non	Beatus vir cui non	Μακάριος ἀνήρ, ᾧ οὐ
יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֺן	imputauit DEVS iniq̃tatē,	imputauit dominus peccatum,	μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν,
וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃	& nō eſt in ſpiritu eius dolus.	nec eſt in ſpiritu eius dolus.	οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ
כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ	Q uia tacui attrita ſunt	Q uoniā tacui inueterauerunt	Ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη
עֲצָמָי בְּשַׁאֲגָתִי	oſſa mea,in rug tu meo	oſſa mea, dum clamarem	τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τοῦ κράζειν με
כָּל־הַיּוֹם׃ כִּי יוֹמָם	tota die.Die enim	tota die.Q uoniam die	ὅλην τὴν ἡμέραν. Ὅτι ἡμέρας
וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי	& nocte grauatur ſuper me	ac nocte grauata eſt ſuper me	καὶ νυκτὸς, ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ
יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי	māus tua,ɔuerſɔ ē hūor m̄us	manus tua,conuerſus ſum	ἡ χείρ σου, ἐστράφην εἰς ταλαιπωρ
בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ סֶלָה׃	ī ſiccitatis eſtatis in ꝑpetuū.	inerūna mea dū configiť ſpina.	ἐμπαγῆναί μοι ἄκανθαν διάψα
חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ	Peccatū meū notū facio tibi,	Delictū meū cognitū tibi feci,	Τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα,
וַעֲוֺנִי לֹא כִסִּיתִי	& iniq̃tatē meā nō abſcōdo,	& iniuſtitiā meam nō abſcondi.	καὶ τὴν ἁμαρτίαν μου οὐκ ἐκά
אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי	dixi confitebor ſuper	Dixi cōfitebor aduerſum me	Εἶπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ,
פְשָׁעַי לַיהוָה	ſcelera mea DEO,	iniuſtitiam meam domino,	τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ,
וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֺן	& tu dimiſiſti iniquitatem	& tu remiſiſti impietatem	καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν
חַטָּאתִי סֶלָה׃	peccati mei ſemper.	peccati mei.	τῆς καρδίας μου διάψαλμα.
עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל	Pro hac orat	Pro hac orabit	Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται
כָּל־חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת	omnis miſi cors ad te,tēpus	ad te omnis ſanctus,in tēpore	πρὸς σὲ πᾶς ὅσιος ἐν καιρῷ
מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם	īueniēs,vt cū īundauerīt aq̃	oportūo.Verūtñ ī diluuio aq̃ꝝ	εὐθέτῳ. Πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑ
רַבִּים אֵלָיו לֹא	multe,ad illum non	multarum,ad eum non	πολλῶν, πρὸς αὐτὸν οὐκ
יַגִּיעוּ׃ אַתָּה סֵתֶר	accedāt.Tu es abſcōſio (me,	approximabunt.Tu es refugiū	ἐγγιοῦσι. Σύ μου εἶ καταφυγὴ
לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי	mea,a moleſtatoī cuſtodies(	meū a tribulatōe q̃ circūde.me	ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεχούσης
רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי	exltatō m̄e cuaſiōis circūda(	exultatio mea erue me a circū(	τὸ ἀγαλλίαμά μου λύτρωσαί με ἀ
סֶלָה׃ אַשְׂכִּילְךָ	ī ꝑpetuū.Docebo te (bis me	me.Intellectū tibi dabo(dātibɔ	με διάψαλμα. Συνετιῶ σε (κυκλ
וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ	& monſtrabo tibi viam hāc,	& inſtruam te in via hac	καὶ συμβιβῶ σε, ἐν ὁδῷ, ταύτῃ
תֵלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ	ꝑ q̃ ambules,cōſulā ſuper te	qua gradieris,firmabo ſuper te	ᾗ πορεύσῃ, ἐπιστηριῶ ἐπὶ σὲ
עֵינִי׃ אַל־תִּהְיוּ	oculo meo.Non ſitis	oculos meos.Nolite fieri	τοὺς ὀφθαλμούς μου. Μὴ γίνεσθε
כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין	ſic equus & ſicut mulus,non	ſicut equus & mulus,quibus	ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος οἷς οὐκ
הָבִין בְּמֶתֶג	aduertētes,ī loco(ſtringanī	non eſt intellectus.In chamo	ἔστι σύνεσις. Ἐν κημῷ
וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִבְלוֹם	& freno ornatus eoꝝ vt cō(	& freno maxillas eoꝝ ɔſtringe,	καὶ χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶ
בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ׃	ne accedant ad te.	qui non approximant ad te.	ἄγξαις, τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸ
רַבִּים מַכְאוֹבִים	Multi dolores	Multa flagella	Πολλαὶ αἱ μάστιγες
לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ	impii confidentem autem	peccatoris ſperantes autem	τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τὸν δὲ ἐλπίζ
בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ	ī Deo miſicōdia circūdabit.	in dño miſericordia circūdabit	ἐπὶ κύριον, ἔλεος κυκλώσει.
שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ	Letamini ī DEO & exultate	Letamini ī domino & exultate	Εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγ
צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ	iuſti & laudate	iuſti,& gloriamini	δίκαιοι, καὶ καυχᾶσθε
כָּל־יִשְׁרֵי לֵב׃	omnes recti corde.	omnes recti corde.	πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
לג רַנְּנוּ	XXXIII .Gaudete	XXXII. In finē.ps.Dauid.	λβʹ. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ, ἀνε
צַדִּיקִים בַּיהוָה	iuſti in DEO,	Exultate iuſti in domino,	παρ' Ἑβραίοις. Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι
לַיְשָׁרִים נָאוָה	rectos decet	rectos decet	τοῖς εὐθέσι πρέπει

طوبى لهم الذين تركت	טובוי דמאן דשבקין ליה	Beatus cui remiſſa ſunt ſcelera ſua,
سيئاتهم والذين سترت	מרודוי חפיין על חיטאוהי:	tegumenta autem ſuper peccata eius.
يا هم طوبى للرجل الذي	טובוי דבר נשא דלא	Beatus homo cui non
لم يحسب الرب عليه خطيه	חשיב יי ליה עויין	imputat Deus peccata
وليس في فيه غش	ולית ברוחיה נכלא:	& non eſt in ſpiritu eius dolus.
اذا سكت لان عظامي	מטול דשתיקית מפתגמי	Quoniam tacui a verbis
بليت من صراخي الي	אוריתא בליין גרמי	legis, attrita ſunt oſſa mea,
النهار كله لان الليل	בנהמותי כולא יומא ארי	ob rugitum meum tota die. Quoniã
يدك ثقلت على ليلا	אימם וליליי תתקף עלי	die ac nocte inualuit ſuper me
ونهارا وتردد الهم	מחתך איתהפיך דרוטבי היך	percuſſio tua, cõuerſus eſt viror meus
المقلد في قلبي	שירבא דקייטא לעלמא:	in ſiccitatem eſtatis ſemper.
اعترف الرب	חובתי אודענך	Delictum meum notum faciam tibi,
بخطيتي ولم اخف اثمي	ועויתי לא חפיית	peccatum meum non abſcondi,
قلت اعترف باثمي	אמרית אודה על	dixi confitebor
امام الرب وهو الذي	מרודי קדם יי ואנת	ſcelus meum coram Deo & tu
يغفر اثام قلبي	שבקתא עוית	remiſiſti impietatem
لهذا يصلي لك	חובי לעלמין:	delicti mei in eternum
كل بار في حين	על דא יצלי כל חסידא	Propter hoc orabit omnis pius
اجابة لانه	לעידן רעותא לחוד לעידן	ad te in tẽpore opportuno. Verũ ĩ tpe
اليهم	דייתון עממין סגיעין	quo venient populi multi,
سيل المياه	היך מיא לותיה לא	veluti aque ad eum non
الغزيرة انت ملجاي	ימטון למבאשא: אנת יי	appropinquabũt vt noceãt. Tu Deus
من الاحزان المحيطة	טלל לי במימרך תנטרנני	abſcõſio es mihi, ĩ ũbo tuo cuſtodies me
انت مجدي انقذني	ביעת שיזבותא תחזרינני	cantico redemptionis circũdabis me
اعداي المحيطين	לעלמא: אשכלנך ואלפינך	ĩ etnũ. Intellectũ dabo tibi & docebo(
واعلمك الطريق التي	באורח דנא תהך אמלכנך	via hac incedes, ponam (te,
تسلكها واجعل عيني	אשוי עלך לטבא	ſuper te in bonum
عليك لا تكونوا	עיני: לא תהון היך סוסיא	oculum meum. Non ſitis ſicut equus
مثل الخيل والبغل	והיך כודנא דלית להון	& ſicut mulus, quibus non eſt
لا فهم لها وانما تحتد	ביונא בזממא ופרומביא	intellectus, capiſtrum & frenum
بالجم في افواهها	תיקוניה לאתחסמא	ornatus eorum, vt conſtringantur
فكذلك الذين لا يدنون	כחדא לא יתקריב לותך:	ſimul ne accedant ad te.
اليك كثيرة من ضربات	סגיעין כיבין	Multi dolores
الخطاة والذين يتوكلون	לרשיעיא וסביר ביי	impii, qui vero ſperauerit in Deo,
على الرب فالرحمة تحوطهم	טיבותא יחזרניה:	benignitas circundabit eum.
افرحوا بالرب وتهللوا	חדו ביי ובועו	Letamini in Deo & exultate
ايها الصديقون وافتخروا	צדיקיא ושבחו	iuſti, & laudes dicite
يا جميع مستقيمي القلوب	כל תריצי רעיונא:	omnes quorũ ſunt recte cogitationes.
المزمور الثاني والثلثون	שבחו	XXXIII. Laudes dicite
ابتهجوا ايها الابرار	צדיקיא קדם יי	iuſti coram Deo,
وبالمستقيمين	לתריצי יאי	rectos decet

תְּהִלָּה׃ הוֹדוּ לַיהוָה	laudatio.Confitemini DEO	collaudatio.Confitemini dño	ὤνεσις. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ
בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל	in cithara in pſalterio	in cithara,in pſalterio	ἐν κιθάρᾳ, ἐν ψαλτηρίῳ
עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ׃	denario cantate ei.	decem chordarum pſallite illi.	δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ.
שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ	Cantate ei canticũ nouum,	Cantate ei canticum nouum,	Ἄσατε αὐτῷ ᾆσμα καινὸν,
הֵיטִיבוּ נַגֵּן	diligenter pſallite ei	bene pſallite ei	καλῶς ψάλατε αὐτῷ
בִּתְרוּעָה׃ כִּי יָשָׁר	in iubilo.Quia rectum	in vociferatione. Quia rectũ	ἐν ἀλαλαγμῷ. Ὅτι εὐθὺς
דְּבַר יְהוָה וְכָל	eſt verbum DEI,& omne	eſt verbum domini,& omnia	ὁ λόγος τοῦ κυρίου, καὶ πάντα
מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה׃	opus eiue in fide.	opera eius in fide.	τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει.
אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט	Diligit iuſtitiam & iudiciũ,	Diligit miſicordiã & iudiciũ,	Ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν
חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה	miſericordia DEI plena eſt	miſericordia domini plena eſt	ὁ κύριος, τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης
הָאָרֶץ׃ בִּדְבַר יְהוָה	terra.In verbo DEI	terra.Verbo domini	ἡ γῆ. Τῷ λόγῳ κυρίου
שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ	celi facti ſũt,& ĩ ſpũ (gregãs	celi firmati ſunt,& ſpiritu	οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι
פִּיו כָּל־צְבָאָם׃ כֹּנֵס	or[eiꝰ oĩs exercitꝰ eoꝝ.Cõ(	oris eiꝰ oĩs ũtꝰ eoꝝ.Cõgregãs	τοῦ στόματος αὐτοῦ, πᾶσα ἡ δύναμις αὐ-
כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן	q̃ſi ĩ vtre aquas maris,ponẽs	ſicut ĩ vtre aquas maris,ponẽs	ὡσεὶ ἀσκὸν, ὕδατα θαλάσσης,)(Συνά-
בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת׃	in theſauris abyſſos.	in theſauris abyſſos.	ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους.)γων
יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל־	Timeat a DEO omnis	Timeat dominum omnis	Φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα
הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ	terra,ab eo formident	terra,ab eo autem cõmoueanť	ἡ γῆ, ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν
כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל	vniuerſi habitatores orbis.	omnes inhabitantes orbem.	πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην.
כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי	Quoniam ipſe dixit & fuit	Quoniã ipſe dixit & facta ſũt,	Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν,
הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד	ipſe precepit & ſubſtiterunt.	ipſe mandauit & creata ſunt.	αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν.
יְהוָה הֵפִיר עֲצַת	DEVS diſſoluit conſilium	Dominus diſſipat conſilia	Κύριος διασκεδάζει βουλὰς
גּוֹיִם הֵנִיא	gentium,irritas fecit	gentium,reprobat autem	ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ (χοντος
מַחְשְׁבוֹת עַמִּים׃	cogitationes populorum.	cogitatões pplõꝝ, (dñi ĩ eťnũ	λογισμοὺς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρ-
עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם	Cõſiliũ autẽ DEI in eternũ	& rep̃bat ɔſilia prĩ.Cõſiliũ ãt(	Ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα
תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ	ſtabit cogitatões cõdis eiꝰ ĩ(	mãet,cogitatões cordis eius ĩ(	μένει, λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεὰν
לְדֹר וָדֹר׃ אַשְׁרֵי הַגּוֹי	& gñatõe.Btã gẽs (gñatõe	& gñationẽ.Btã gẽs (gñatõe	καὶ γενεάν. Μακάριον τὸ ἔθνος
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו	cuius q dat eſſe eſt deus eius,	cuius eſt dominus Deus eius,	οὗ ἐστι κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ.
הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה	populo quẽ elegit ĩ hr̃ditatẽ	populus quẽ elegit in hr̃ditatẽ	λαὸς ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν
לוֹ׃ מִשָּׁמַיִם הִבִּיט	ſibi.De celo reſpexit	ſibi.De celo reſpexit	ἑαυτῷ. Ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν
יְהוָה רָאָה אֶת־כָּל־	DEVS,vidit omnes	dominus vidit omnes	ὁ κύριος, εἶδε πάντας
בְּנֵי הָאָדָם׃ מִמְּכוֹן	filios adam.De firmiſſimo	filios hominum.De preparato	τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἑτοίμου
שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל	ſolio ſuo,proſpexit ad	habitaculo ſuo, reſpexit ſuper	κατοικητηρίου αὐτοῦ, ἐπέβλεψεν ἐπὶ
כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃	vniuerſos habitatores terre.	omnes qui habitant terram.	πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν.
הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם	Formãs ſingulatĩ cor eoꝝ, A	Qui finxit ſigillatĩ corda eoꝝ,	Ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν,
הַמֵּבִין אֶל־כָּל־	intelligens omnia	qui intelligit omnia	ὁ συνιεὶς εἰς πάντα
מַעֲשֵׂיהֶם׃ אֵין הַמֶּלֶךְ	opera eorum.Nõ ſaluabitur	opera eorum.Non ſaluatur	τὰ ἔργα αὐτῶν. Οὐ σῴζεται
נוֹשָׁע בְּרָב־חָיִל	rex ĩ multitudine exercitus,	rex per multam virtutem,	βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν,
גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל	nec fortis liberabiť (equus	& gigas nõ ſaluabitur (equus	καὶ γίγας οὐ σωθήσεται
בְּרָב־כֹּחַ׃ שֶׁקֶר הַסּוּס	ĩ mľtitudĩe virtutis.Fallax(	ĩ mľtitudĩe virtut[ſue.Fallax(	ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. Ψευδὴς ἵππος
לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב	ad ſalutẽ,& in multitudine	ad ſalutem,in abundantia	εἰς σωτηρίαν, ἐν δὲ πλήθει
חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט׃	robor[ſui neq̃q̃ euadeĩ faciet	autẽ virtutis ſue non ſaluabiť.	δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.

التسبيح ❀ اشكروا الرب	שבחתא : אודיאו קדם יי	laudatio.Confitemini coram DEO
بالقيثارة ❀ رتلوا له	בכינר בניבלא דעשתרי	in cithara in pſalterio decem
بعود ذات عشرة اوتار	נימין שבחו ליה :	cordarum laudate eum.
سبحوه تسبيحا جديدا	שבחו קדמוי שירתא	Cantate coram eo canticum
رتلوا له حسنا	חדתא אוטיבו לשבחא	nouum,nauiter laudate eum
باصوات عالية لان	ביבבא : מטול דתקין	in iubilo.Quoniam caſtigatum eſt
الرب مستقيمة وجميع	פתגמא דיי וכל	verbum DEI,& omnia
اعماله بامانة ❀	עובדוי בהימנותא :	opera eius in fide.
الرب يحب الرحمة والعد	רחים צדקתא ודינא	Amat iuſtitiam & iudicium,
الارض كلها مملوءة من	טובא דיי מליא	bonitate autem DEI plena eſt
رحمة الرب ❀ وبكلمة	ארעא : במילא דיי	terra.Verbo DEI
قامت السموات ❀ وبروح	שמיא אתעבדו וברוחא	celi facti ſunt,& ſpiritu
فيه جميع جنودها ❀ جامع	דפומיה כל חיליהון :	oris eius omnis exercitus eorum.
مياه البحار كانها في زق	דמכנים היך זיקא מוי	Congregans ſicut vter
ترك الاعماق في خزائن	דימא יהבינון באפותיק	aquas maris,poſuit eas ī pfunditatibꝰ
فلتخف من الرب جميع	תהומיא : דחילו מן קדם יי	abyſſorum.Timete ab aſpectu DEI
في الارض ويخشاه كل	כל יתבי ארעא כניה	oēs habitatores ťre,ab eo cōtremiſcāt
سكان المعمورة ❀	ירתתון כל דיירי ארעא :	omnes inhabitantes terram.
لانه قال فكانوا	מטול דהוא אמר והוה	Quoniam ipſe dixit & fuit,
وامر فخلقوا	והוא פקיד ואתקיים :	ipſe mandauit & ſubſtitit.
الرب يبطل اراء الامم	יי תביר מילכת	DEVS diſſipat conſilia
افكار الشعوب	עממיא בטיל	populorum,& irritas facit
ويبطل مشورات الملوك	מחשבת אומיא :	cogitationes nationum.
مشية الرب دايمة الى	מילכתא דיי לעלמא	Conſilium vero DEI in eternum
الابد وارادته	קיימא מחשבת לביה לדרי	pmāet,cogitatōes cordis eiꝰ a gñatōe
الدهر طوبى للشعب	דריא : טובוי דגברא	ad generationem.Beatus vir
الذي الرب الهه	דיי הוא אלהיה	cuius,ille qui dat eſſe eſt Deus eius,
والشعب الذي اختاره	עמא דבחר לאחסנא	populus quem elegit
ميراثا اطلع الرب من	ליה : מן שמיא	in hereditatem ſibi.De celo
السما وراى	אסתכל יי חמא ית בני	reſpexit Deus vidit filios
بني البشر من مسكن	אינשא : ממדור	hominum.De habitatione
قدسه نظر الى	בית מותביה אוזיק	domus hoſpitii ſui,
جميع سكان الارض	לוות כל יתבי ארעא :	reſpexit ſup omnes qui habitāt terrā,
الذي خلق وحده قلوبهم	דברא יתהון כוין	Qui creauit eos,vnit
ويعلم جميع	כחד לבהון ומתבען לכל	corda eorum & veſtigat omnia
اعمالهم لا يفلت	עובדיהון : לית מלכא	opera eorum.Non eſt rex
ملك بكثرة جنوده	מתפריק בסוגעי	qui ſaluetur multitudine
ولا ينجو جبار	חילותיה גיברא לא מתפצי	exercitus ſui,gigas quoq; non euadet
بكثرة حيله ولا	בסוגעיה חיליה : שקרא	multa fortitudine ſua .Fallax
الفرس ولا يخلص	סוסא לפורקנא ובסוגעיה	equus ad ſalutem propter ingentem
راكبه بشدة حيله	תוקפיה לא משתיזיב :	fortitudinem ſuam non ſaluatur.

A. *Singulatim*,a ſingulo deriuatum,idem quod ſingillatim,ſeorſum,ſingulariter,ſolitarie. Atqui ſigillatim a ſigno.& ſigillo dicitur,aliamq; habet intelligētiam nequaquā huic loco accomodatā. Redarguūtur uero ex hoc facile Aueroici q contendunt omniū hominum eandem mentē unicamq; animā eſſe. Sed & qui ſecuti Origeniſtarum & aliquoꝶ hebreorū fabulas predicant omnes animas ſimul a principio concreatas,& in corporibus poſtmodum delapſas.

הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל־	Ecce oculi DEI ſuper	Ecce oculi domini ſuper	Ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ
יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים	timentes eum,& expectãtes	metuẽtes eũ,& ĩ eis qui ſperãt	τοὺς φοβουμένους αὐτόν, τοὺς ἐλπίζ
לְחַסְדּוֹ׃ לְהַצִּיל	miſericordiã eius. Vt eruat	ſup miſicordia eius. Vt eruat	ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ῥύσασθαι
מִמָּוֶת נַפְשָׁם	de morte animas eorum,	a morte animas eorum,	ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν,
וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב׃	& viuificet eos in fame.	& alat eos in fame.	καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ.
נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה	Anima noſtra expectauit	Anima noſtra ſuſtinet	Ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομενεῖ
לַיהוָה עֶזְרֵנוּ	DEVM, auxilium noſtrum,	dominum, quoniam adiutor	τῷ κυρίῳ, ὅτι βοηθὸς
וּמָגִנֵּנוּ הוּא׃	& clypeus noſter eſt.	& protector noſter eſt.	καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν.
כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ	In ipſo, n. letabiť cor noſtrũ	Quia in eo letabiť cornu nr̃m,	Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρ
כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ	quia in nomine ſancto eius	& in nomine ſancto eius	καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτο
בָטָחְנוּ׃ יְהִי־חַסְדְּךָ	ſpauimus. Sit miſicõdia tua	ſpauimus. Fiat miſicordia tua	ἠλπίσαμεν. Γένοιτο κύριε τὸ ἔλεος
יְהוָה עָלֵינוּ	DEVS ſuper nos,	domine ſuper nos,	ἐφ᾽ ἡμᾶς,
כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃	ſicut expectauimus te.	queãdmodũ ſperauimus in te.	καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ.
לד לְדָוִד	XXXIIII. Dauidis,	XXXIII. Pſalmus Dauid	λγ΄. Ψαλμὸς τῷ Δα
בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת־טַעְמוֹ	qñ cõmutauit ſenſum ſuum	cum mutauit vultum ſuum	Ὅτε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐ
לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ	coram Abimelech	coram Achimelech	ἐναντίον Ἀβιμέλεχ
וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃	& eiecit eum & abiit.	& dimiſit eum & abiit.	καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν.
אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה	Benedicam DEVM	Benedicam dominum	Εὐλογήσω τὸν κύριον
בְּכָל־עֵת תָּמִיד	in omni tempore, ſemper	in omni tempore, ſemper	ἐν παντὶ καιρῷ, διαπαντὸς
תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיהוָה	laus eius ĩ ore meo. In DEO	laus eio ĩ ore meo. Beth In dño	ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μ
תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי	laudabitur anima mea,	laudabitur anima mea,	ἐπαινεθήσεται ἡ ψυχή μου,
יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים	audiant manſueti	audiant manſueti	ἀκουσάτωσαν πραεῖς
וְיִשְׂמָחוּ׃ גַּדְּלוּ	& letentur. Magnificate	& letẽtur. Gimel Magnificate	καὶ εὐφρανθήτωσαν. Μεγαλύνατ
לַיהוָה אִתִּי	DEVM mecum,	dominum mecum,	τὸν κύριον σὺν ἐμοί,
וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ	& exaltemus nomen eius	& exaltemus nomen eius	καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
יַחְדָּו׃ דָּרַשְׁתִּי אֶת־	pariter. Queſiui DEVM &	ĩ idipſũ. Daleth Exqſiui dñm &	ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐξεζήτησα τὸν κύ
יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל־	reſpõdit mihi, & de omnibus	exaudiuit me, & ex omnibus	ἐπήκουσέ μου, καὶ ἐκ πασῶν
מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃	a qbus timebã liberauit me.	tribulatõibus meis eripuit me.	τῶν θλίψεών μου, ἐρρύσατό με.
הַבִּיטוּ אֵלָיו	Reſpicite ad eum	He Accedite ad eum (es vr̃e	Προσέλθετε πρὸς αὐτὸν
וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם	& illuminamini, & vultꝰ vr̃i	& illuminamini. Vau Et faci(	καὶ φωτίσθητε. καὶ τὰ πρόσωπα
אַל־יֶחְפָּרוּ׃ זֶה עָנִי	nõ confundentur. Hic paup	nõ cõfundẽtur. Zain Iſte paup	οὐ μὴ καταισχυνθῇ. Οὗτος ὁ π
קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ	clamauit & Deus exaudiuit,	clamauit & dominus exaudiuit	ἐκέκραξε, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν
וּמִכָּל־צָרוֹתָיו	& de oĩbus tribulationibus	eũ, & de oĩbus tribulationibus	αὐτοῦ, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων
הוֹשִׁיעוֹ׃ חֹנֶה מַלְאַךְ	ſaluauit eũ. Firmat angelus	eius ſaluauit eũ. Heth Immit(	αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν. Παρεμβαλεῖ
יְהוָה סָבִיב	DEI per circuitum	dñi in circuitu (tet angelus	κυρίου κύκλῳ
לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃	timentes eum, & eruet eos.	timentium eum, & eripiet eos,	τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται
טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי־	Guſtate & videte, quoniam	Teth Guſtate & videte quoniã	Γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι
טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי	bonus DEVS, beatus	ſuauis eſt dominus, beatus	χρηστὸς ὁ κύριος, μακάριος
הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ׃	vir qui ſperat in eo.	vir qui ſperat in eo.	ἀνὴρ ὃς ἐλπίζει ἐπ᾽ αὐτόν.
יְראוּ אֶת־יְהוָה	Timete DEVM	Ioth Timete dominum omnes	Φοβήθητε τὸν κύριον, πάντες
קְדֹשָׁיו כִּי־אֵין	ſancti eius, quoniam non eſt	ſancti eius, quoniam non eſt	οἱ ἅγιοι αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν

اعين الرب على	הא עינא דיי מסתכלא	Ecce oculus DEI aſpicit
تقيا يه المتوكلين	לדחלין מניה ולסוברין	timentes eum,& ſperantes
على رحمته ۞ ينجي	לטבותא : לשזבא	in benignitate eius. Vt eripiat
نفوسهم من الموت	ממותא נפשתהון	a morte animas eorum,
في ايام الشدة يشبعهم ۞	ולקיימותהון באולצנא :	& paſcat eos in tempore famis.
نفوسنا رجت	נפשנא מסתכיא לפורקני	Anima noſtra expectat redemptior
الرب كل حين ۞ لانه	דיי סועדנא	DEI, ſuſtentatio enim noſtra,
عوننا	ותריסנא הוא :	& ſcutum noſtrum ipſe
وناصرنا	ארום במימריה יחדי	quoniam in verbo ſuo letabitur
وعلى اسمه القدوس	ליבנא מטול דבשום	cor noſtrum. Quoniam in nomine
توكلنا ۞ لتكن رحمتـ	קודשיה אתרחצנא : יהי	ſancto eius ſpes noſtra. Sit
يا رب علينا	טוביה דיי עלנא	miſericordia DEI ſuper nos,
كمثل توكلنا عليك	היכמה דסברין עלך :	quemadmodum ſperauimus in te.
	לדויד	XXXIIII. Dauidis,
	כד שני ית מדעיה	quando mutauit ſenſum ſuum
	קדם אבימלך	coram Abimelec,
المزمور الثالث والثلـ	ופטריה ואזל :	& reliquit eum & abiit.
ابارك الرب	אברך ית יי	Benedicam DEVM
في كل حين ۞ كل	בכל עידן	in omni tempore,
اوان تسبحته في فمي بالر	תדירא תושבחתיה	ſemper laus eius in
تفتخر نفسي ۞	בפומי : במימרא דיי	ore meo. In verbo DEI
فلتسمع اهل الدعة	תשתבח נפשי ישמעון	laudabit anima mea, audient
ويفرحون ۞ عظموا	ענותניא ויחדון : הבו	manſueti & letabuntur. Afferte
معي الرب	רבותא קדם יי	magnificentiam coram DEO,
ولنعلي اسمه	ונרומם שמיה	& exaltemus nomen eius
اجمعون ۞ طلبت الرب	כחדא : תבעית אולפן	ſimul. Queſiui doctrinā (omnibus
فاجابني ومن جميع	מן קדם יי ועניני ומכל	a cōſpectu DEI, & reſpōdit mihi, & de(
احزاني خلصني ۞	דחלתי פצא יתי :	timoribus meis liberauit me.
اقبلوا الى الرب	אסתכלו לותיה	Reſpicite ad eum
واستنيروا به فان وجوهكم	ואנהרו ואפיהון	& illuminamini & facies veſtre
لا تخزوا ان المسكين	לא עבצו : הין ענייא	non confundentur. Hic pauper
صرخ فاستجاب له الر ۞	קרא ויי שמיע	clamauit, & DEVS exaudiuit
ومن جميع احزانه	ומכל עקתוי	& de omnibus tribulationibus eius
خلصه ملاك	פרקיה : שרי מלאכא	liberauit eum. Immoratur angelus
الرب يحوط	דיי חזור חזור לדחלין	DEI in circuitu timentium eum
اتقياه وينجيهم	מניה ושיזבינון :	& liberat eos.
ذوقوا وتيقنوا	אישתמודעו וחמון ארום	A. Percipite & videte, quoniam
اطيب الرب ۞ طوبا	טב הוא יי טוביה דגברא	bonus ipſe DEVS, beatus homo
للرجل المتوكل عليه ۞	דאתרחיץ במימריה :	qui confidit in verbo eius.
اتقوا الرب	דחלו מן קדם יי	Timete a preſentia DEI
يا جميع قديسيه ۞ فانـ	קדישוי ארום לית	ſancti eius quoniam non

A. In cōmētariis. R. Moiſe. hadarſſan. in pſalmo. cxxxv. qui incipit. Confitemini domino quoniam bonus quātū iſta עוד שאמר דבר ידוע נותן לחם לכל בשר הדה הוא דאמרי׳ טעמו וראו כי טוב ״ כי הלחם נתנו לכל והוא בשרו ובטעם הלחם שב לבשר וזהו שאמר וראו כי טוב ״ ותיה פלא גדול Amplius dictum eſt uerbū notum. Qui dat panē ſiue cibū omni carni. Hoc eſt illud quod dictum eſt. p̄s. xxxiiii. Guſtate & uidete quoniam bonus eſt Deus, quoniam cibus quem dat omnibus, ipſe ē caro eius. Et dum guſtatur cibus ſiue panis cōuertitur in carnem. Et hoc eſt quod dictū eſt. Et uidete quoniam bonus Deus. Hoc uero mirabile eſt magnum. Que paucula uerba, ſi bene examinentur illuminare poſſunt cecutiētes hebreos de ſacramento euchariſtie.

מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃
כְּפִירִים רָשׁוּ
וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי
יְהוָה לֹא־יַחְסְרוּ
כָל טוֹב׃ לְכוּ בָנִים
שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת
יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם׃
מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ
חַיִּים אֹהֵב יָמִים
לִרְאוֹת טוֹב׃ נְצֹר
לְשׁוֹנְךָ מֵרָע
וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר
מִרְמָה׃ סוּר מֵרָע
וַעֲשֵׂה־טוֹב בַּקֵּשׁ
שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ׃
עֵינֵי יְהוָה אֶל
צַדִּיקִים וְאָזְנָיו
אֶל־שַׁוְעָתָם׃ פְּנֵי
יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע
לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ
זִכְרָם׃ צָעֲקוּ וַיהוָה
שָׁמֵעַ וּמִכָּל־צָרוֹתָם
הִצִּילָם׃ קָרוֹב יְהוָה
לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב וְאֶת
דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃
רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק
וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ
יְהוָה׃ שֹׁמֵר כָּל־
עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה
לֹא נִשְׁבָּרָה׃ תְּמוֹתֵת
רָשָׁע רָעָה וְשֹׂנְאֵי
צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ׃ פּוֹדֶה
יְהוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו
וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל־
הַחֹסִים בּוֹ׃

לה לְדָוִד

רִיבָה יְהוָה אֶת־
יְרִיבַי לְחַם אֶת־
לֹחֲמָי׃ הַחֲזֵק מָגֵן
וְצִנָּה וְקוּמָה
בְּעֶזְרָתִי׃ וְהָרֵק

inopia timentibus eum.
Leonculi indiguerunt
& eſurierũt, querẽtibus aũt
DEVM, non deerit
omne bonũ. Ambulate filii
audite me, timorem
DEI docebo vos.
Quis eſt vir qui velit
vitam, diligens dies quibus
videat bonum. Cuſtodi
linguam tuam a malo,
& labia tua ne loquantur
dolum. Recede a malo
& fac bonum inquire
A. pacẽ & perſequere eam.
Oculi DEI ad
iuſtos, & aures eius
ad clamorẽ eorum. Vultus
DEI ſuper facientes mala,
vt pdat de terra (& DEVS
mẽoriã eorꝝ. Clamauerũt, (
exaudi. & ex oĩbus tribu. eorꝝ
liberauit eos. Propĩquus ẽ (
contritis corde, (DEVS
& cõfractos ſpiritu ſaluabit.
Multe tribulationes iuſti,
& ex oĩbus illis liberabit eũ
DEVS. Cuſtodit omnia
oſſa eius, vnum ex eis
nõ confringetur. Interficiet
impium malitia, & odientes
iuſtũ pdentur. Redimet B.
DEVS aĩas ſeruorũ ſuorũ,
& non delebuntur omnes
ſperantes in eo.

XXXV. Dauidis.

Iudica DEVS
aduerſarios mos, pugna ɔtra
ĩpugnãtes me. Apprehẽde (
& parmulã, & cõſurge (ſcutũ
ĩ auxiliũ meũ. Arma capeſſe,

inopia timentibus eum.
Chaph. Diuites eguerunt
& eſurierunt, inquirentes autẽ
dominum non minuentur
omni bono. Lamech Venite filii
audite me, timorem
domini docebo vos.
Mem. Quis eſt homo qui vult
vitam, diligit dies
videre bonos. Nun. Prohibe
linguam tuam a malo,
& labia tua ne loquantur
dolũ. Samech Diuerte a malo
& fac bonum, inquire
pacem & perſequere eam.
Ain Oculi domini ſuper
iuſtos, & aures eius
in pces eorꝝ. Phe Vultus autem
domini ſuper facientes mala,
vt pdat de terra (rũt iuſti & dñs
memoriã eorꝝ. Sadic Clamaue (
exaudi. eos, & ex oĩbꝰ tribu. eorꝝ
libauit eos. Quof Iuxta eſt dñs
his qui tribulato ſunt corde,
& humiles ſpiritu ſaluabit.
Res. Multe tribulatiões iuſtorꝝ,
& de omnibus his liberauit eos
dñs. Sin Cuſtodit dominus oĩa
oſſa eortm, vnum ex his
non conteretur. Thau Mors
peccatorũ peſſima, & q oderunt
iuſtum delinquent. Redimet
dominus animas ſeruorũ ſuorꝝ,
& non delinquent omnes
qui ſperant in eo.

XXXIIII. In finẽ ps ipſi Dd.

Iudica domine
nocentes me, expugna
ĩpugnãtes me. Apphẽde arma
& ſcutum, & exurge
ĩ adiutoriũ mihi. Effũde frameã

ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
Πλούσιοι ἐπτώχευσαν
καὶ ἐπείνασαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες
τὸν κύριον, οὐκ ἐλαττωθήσονται
παντὸς ἀγαθοῦ. Δεῦτε τέκνα
ἀκούσατέ μου, φόβον
κυρίου διδάξω ὑμᾶς.
Τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων
ζωὴν ἀγαπῶν ἡμέρας
ἰδεῖν ἀγαθάς. Παῦσον
τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ.
καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι
δόλον. Ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ,
καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζήτησον
εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν.
Ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ
δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ
εἰς δέησιν αὐτῶν. Πρόσωπον δὲ
κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακὰ
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς (καὶ ὁ
τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἐκέκραξαν οἱ (
εἰσήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψε (
ἐρρύσατο αὐτούς. Ἐγγὺς κύριος (αὐτῶ
τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν
καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σ
Πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων,
καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν, ῥύσεται αὐτοὺς
ὁ κύριος. Φυλάσσει κύριος πάντα
τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἓν ἐξ αὐτῶν
οὐ συντριβήσεται. Θάνατος
ἁμαρτωλῶν πονηρός, καὶ οἱ μισοῦντες
τὸν δίκαιον πλημμελήσουσι. Λυτρώ
κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ,
καὶ οὐ μὴ πλημμελήσουσι, πάντες
οἱ ἐλπίζοντες ἐπ᾽ αὐτόν.

λδ´. Ψαλμὸς τῷ Δαβ.

Δίκασον κύριε
τοὺς ἀδικοῦντάς με, πολέμησον τ
πολεμοῦντάς με. Ἐπιλαβοῦ ὅπλ
καὶ θυρεοῦ, καὶ ἀνάστηθι
εἰς τὴν βοήθειάν μου. Ἔκχεον ῥομφ

חוסרנא לדחלוהי׃	eſt egeſtas timentibus eum.
בְּנֵי אַרְיָוָא אִתְמַסְכְּנוּ	Filii leonum eguerunt
וּכְפַנוּ וְתָבְעֵי אוּלְפָנָא	& eſurierunt, ingrentes autẽ doctrinã
דַיְיָ לָא חֲסָרוּ	DEI non caruerunt
כָּל־טוּבָא׃ אֵיזִילוּ בְנַיָא	omni bono. Ambulate filii
קַבִּילוּ מִנִּי דַחַלְתָא	accipite a me, timorem
דַיְיָ אַלֵּיף יַתְכוֹן	DEI docebo vos.
מָאן גַבְרָא דְּבָעֵי	Quis eſt vir qui velit
חַיֵּי דְחָיִים יוֹמַיָא	vitas, amans dies,
לְמִיחְמֵי טָבָא׃ טוּר	quo videat bonum. Cuſtodi
לִישָׁנָךְ מִבִּישׁ	linguam tuam a malo
וְסִיפְוָתָךְ מִלְמַלָּלָא	& labia tua ne loquantur
נִיכְלָא׃ זוּר מִבִּישׁ	dolum. Recede a malo
וַעֲבֵיד־טַב בְּעִי	& fac bonum inquire
שְׁלָמָא וּרְדוֹף בַּתְרוֹי׃	pacem & ſequere eam.
עֵינוֹי דַיְיָ לְוַת	Oculi DEI ſuper
צַדִּיקַיָא וְאוּדְנוֹי	iuſtos, & aures eius
לְקַבָּלָא צְלוֹתְהוֹן וּפֻרְצוּפָא	ad recipiẽdas preces eorũ. Vultus aũt
דַיְיָ בְּעוֹבְדֵי בִּישָׁא	DEI ſuper facientes mala,
לְשֵׁיצָאָה מִן אַרְעָא	ad abolendam de terra
דוּכְרָנֵיהוֹן׃ צַלַּיִן צַדִּיקַיָא	memoriam eorum, Orant iuſti,
קֳדָם יְיָ שְׁמִיעַ וּמִכָּל־	& a oſpectu DEI exauditi ſũt & de oĩbꝰ
עַקְתְּהוֹן פְּצָאִינוּן׃ קָרִיב יְיָ	tribulatõibus eoꝝ liberauit eos. Prope ẽ
לִתְבִירֵי לִבָּא וְיַת־	Deus contritis corde, &
מַכִּיכֵי רוּחָא יִפְרוֹק׃	humiles ſpiritu ſaluabit.
סַגִּיעִין עַקָּן לְצַדִּיקָא	Multe tribulationes iuſti,
וּמִן־כּוּלְהוֹן פְּצָא לֵיהּ	& ex omnibus illis liberauit eum
יְיָ׃ נָטַר לְכוּלְהוֹן	Deus. Cuſtodit omnia
אֵיבָרוֹי חַד מִנְּהוֹן	eorum membra vnum ex eis
לָא מִתַּבְרָא׃ מִיתוּתָא	non confringetur. Mors
דְּרַשִׁיעַיָא בִּישָׁא וְסָנְאֵי	impii mala, & qui oderunt
צַדִּיקָא יִתְחַיְּיבוּן׃ פָּרִיק	iuſtum peribunt. Redimet
יְיָ נַפְשׁוֹי דְעַבְדוֹי	DEVS animas ſeruorum ſuorum,
וְלָא מִתְחַיְּיבִין כָּל	& non condemnabuntur omnes
דְּסָבְרִין בְּמֵימְרֵיהּ׃	qui ſperant in verbo eius.
לְדָוִד	XXXV. Dauidis.
אִתְרַגַּז יְיָ בְּמָרֵי	Concerta DEVS contra authores,
תִּגְרָאתִי סְדַר קְרָבָא קְבֵיל	cõcertatiõis mee, ĩſtrue bellũ aduerſũ
בַּעֲלֵי קְרָבוּתִי׃ אַתְקֵיף	patronos belli mei. Apprehende
תְּרֵיס וְעִגִּיל וְקוּם	clypeum & parmulam, & ſurge
בְּסַעֲדִי׃ וּשְׁלוֹף מוּרַנְיָיה	in adiutoriũ meum. Euagina lanceam,

A. Ideſt Chriſtum.

B. Redimet Deus animas ſeruorum ſuorum. Libro midras tehilim

אר׳ שמואל בר נחמני אם רעב שונאך האכילהו לחם ביצר הרע הכתוב מדבר אדם הולך עם חבירו שעה אחת נעשה אוהבו ויצר הרע גדל עם האדם וגדל עימו כל ימיו שנא׳ כי יצר לב האדם רע מנעוריו אם מצא מקום להפילו בן כ׳ בן מ׳ בן ע׳ בן פ׳ הוא מפילו ישלך שונא גדול מזה

.i. Dixit. R. Samuel filius Nachamani. Si eſurierit inimicus tuus ciba eũ pane. Prouer. xxxy. De figmẽto malo ſcriptura loquitur. Homo ambulat cum ſocio ſuo una hora, & efficitur amicus eius. Figmentum autẽ malum natum eſt cum homine circuitq; cum illo cunctis diebus ſuis ſicut dictum eſt. Geñ. viii. Quoniam concupiſcentia cordis hominis mala, ab adoleſcentia ſua. Si tamen inuenerit locum ad precipitandum eum, quando fuerit etatis uiginti, ſiue quadraginta, ſiue ſeptaginta, ſiue octoginta annorum, precipitabit eũ. Quis igitur inimicus eſt tibi, maior iſto.

חֲנִית וּסְגֹר לִקְרַאת	lanceã & ſpatam, ĩ occurſum	& conclude aduerſus eos qui	καὶ σύγκλεισον ἐξεναντίας (χῆ
רֹדְפָי אֱמֹר לְנַפְשִׁי	pſecutoꝝ meoꝝ, dic aĩe mee,	perſequuntur me, dic anime	τῶν καταδιωκόντων με, εἶπον τῇ
יְשֻׁעָתֵךְ אָנִי׃	ſalus tua ego ſum.	mee ſalus tua ego ſum.	σωτηρία σου εἰμὶ ἐγώ.
יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ	Confundanť & reuereantur	Confundantur & reuereantur,	Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσ
מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ	q q̃rũt aĩam meã, cõuertanť	querẽtes aĩam meã. Auertanť	οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. Ἀπο
אָחוֹר וְיַחְפְּרוּ	retrorſum & confundantur,	retrorſum & confundantur,	εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθήτωσ
חֹשְׁבֵי רָעָתִי׃ יִהְיוּ	qui cogitant malũ mihi. Sint	cogitantes mihi mala. Fiant	οἱ λογιζόμενοί μοι κακά. Γενηθήτωσ
כְּמֹץ לִפְנֵי רוּחַ	ſicut feſtuce ante faciẽ vẽti,	tanq̃ puluis ante faciem venti,	ὡσεὶ χνοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμ
וּמַלְאַךְ יְהוָה דּוֹחֶה׃	& angelus DEI impellat.	& angelus domini coartãs eos.	καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτού
יְהִי דַרְכָּם חֹשֶׁךְ	Sit via illorum tenebre	Fiant vie illorum tenebre	Γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν, σκότος
וַחֲלַקְלַקּוֹת וּמַלְאַךְ	& lubricum, & angelus (ſtra	& lubricum, & angelus	καὶ ὀλίσθημα, καὶ ἄγγελος
יְהוָה רֹדְפָם׃ כִּי־חִנָּם	DEI pſequať eos. Quia fru(	dñi perſequẽs eos. Q̃m gratis	κυρίου καταδιώκων αὐτούς. Ὅτι δ
טָמְנוּ־לִי שַׁחַת רִשְׁתָּם	abſcõderũt mihi ĩſidias ret(	abſcõdeřt mihi ĩteritũ laq̃i ſui,	ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος α
חִנָּם חָפְרוּ לְנַפְשִׁי	ſine cã foderũt aĩã mã. (ſui,	ſupuacue exprobraueřt aĩam(	μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχήν μο
תְּבוֹאֵהוּ שׁוֹאָה לֹא	Veniat ei laqueus, nec	Veniat illi laqueus quẽ (meã.	Ἐλθέτω αὐτῷ παγὶς ἣν οὐ
יֵדָע וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר	ſciat, & rete eius quod	ignorat & captio quã abſcondit	γινώσκει, καὶ ἡ θήρα ἣν
טָמַן תִּלְכְּדוֹ בְּשׁוֹאָה	abſcõdit, ɔphẽdat eũ ĩ laqũ,	apprehendat eum, & in laqueũ	ἔκρυψε, συλλαβέτω αὐτόν, καὶ ἐν τῇ π
יִפָּל־בָּהּ׃ וְנַפְשִׁי	cadatq; in eũ. Aĩa autẽ mea	cadat in idipſum. Aĩa autẽ mea	πεσεῖται ἐν αὐτῇ. Ἡ γὰρ ψυχ
תָּגִיל בַּיהוָה תָּשִׂישׂ	exultabit in DEO, letabitur	exultabit ĩ dño, & delectabitur	ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ τερφθ
בִּישׁוּעָתוֹ׃ כָּל	in ſalute tua. Omnia	ſuper ſalutari ſuo. Omnia	ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ. Πάντα
עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה	oſſa mea dicent,	oſſa mea dicent,	τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσι
יְהוָה מִי כָמוֹךָ	DEVS quis ſimilis tui.	domine quis ſimilis tibi. (eius,	κύριε, κύριε, τίς ὅμοιός σοι.
מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק	Eruens inopem a validiore	Eripiẽs ĩopẽ de manu fortioꝝ(	Ῥυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερε
מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן	& pauperem & mendicum	egenum & pauperem	αὐτοῦ, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα
מִגֹּזְלוֹ׃ יְקוּמוּן	a violento. Surgentes	a diripientibus eum. Surgẽtes	ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν. Ἀνασ
עֵדֵי חָמָס אֲשֶׁר לֹא־	teſtes iniqui, que	teſtes iniqui, que	μοι μάρτυρες ἄδικοι, ἃ
יָדַעְתִּי יִשְׁאָלוּנִי׃	neſciebam interrogabãt me.	ignorabam interrogabant me.	οὐκ ἐγίνωσκον ἠρώτων με.
יְשַׁלְּמוּנִי רָעָה	Reddebant mihi mala	Retribuebant mihi mala	Ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ
תַּחַת טוֹבָה שְׁכוֹל	pro bono, ſterilitatem	pro bonis, ſterilitatem	ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ ἀτεκνίαν
לְנַפְשִׁי׃ וַאֲנִי	anime mee. Ego autem	anime mee. Ego autem	τῇ ψυχῇ μου. Ἐγὼ δὲ
בַּחֲלוֹתָם לְבוּשִׁי	cũ ipſi infirmarenť induebar	cũ mihi moleſti eſſent, ĩduebar	ἐν τῷ αὐτοὺς παρενοχλεῖν μοι, ἐνεδ
שָׂק עִנֵּיתִי בַצּוֹם	ſacco, humiliabam in ieiunio	cilitio. Humiliabam in ieiunio	σάκκον. Καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστ
נַפְשִׁי וּתְפִלָּתִי עַל־	animã meã, & oratio mea ad	aĩam meã, & oratio mea (ximũ	τὴν ψυχήν μου, καὶ ἡ προσευχή μ
חֵיקִי תָשׁוּב׃ כְּרֵעַ	ſinũ mũ fuer. Quaſi ad ami.	ĩ ſinu meo cõuerteť. Quaſi ꝓ(	εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται. Ὡς π
כְּאָח־לִי הִתְהַלָּכְתִּי	q̃ſi ad frẽm meũ ſic ãbulabã,	& q̃ſi fratrẽ nr̃m ſic cõplacebã,	ὡς ἀδελφῷ ἡμετέρῳ οὕτως εὐη
כַּאֲבֶל־אֵם קֹדֵר	q̃ſi lugẽs mater, triſtis (mea	quaſi lugens & contriſtatus	ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων,
שַׁחוֹתִי׃ וּבְצַלְעִי	incuruabar. Et ĩ ĩfirmitate(	ſic humiliabar & aduerſum me	οὕτως ἐταπεινούμην. Καὶ κατ' ἐ
שָׂמְחוּ וְנֶאֱסָפוּ	letabantur & cõgregabanť.	letati ſunt & conuenerunt,	εὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν,
נֶאֶסְפוּ	Collecti ſunt	congregata ſunt	συνήχθησαν
עָלַי נֵכִים וְלֹא	aduerſum me claudicãtes &	ſuper me flagella &	ἐπ' ἐμὲ μάστιγες
יָדַעְתִּי קָרְעוּ	neſciebam, ſciderunt	ignoraui. Diſſipati ſunt	καὶ οὐκ ἔγνων. Διεσχίσθησαν

ورد بحا اعداي الذين	וטרוק ותיא דזמין	& vibra iaculum quod paratum eſt
يطردونني وقل لنفسي	לאורעית רודפי אימר	aduerſum perſecutores meos, dic
انا هو مخلصك	לנפשי פריקך אנא:	anime mee redemptor tuus ego.
وليخزوا ويهتكوا	יבהתון ויכספון	Confundantur & erubeſcant,
طالبوا نفسي ويرتدوا	תבעי נפשי ידהעון	querentes animã meam, cõuertantur
علي اعقابهم ويخزوا الذين	לאחורא ויתכלמון	retrorſum & confundantur
يتفكرون لي الشر ويكونوا	חשלי בישותי: יהון	qui cogitant malum mihi. Sint
دون كالغبار امام الريح	היך מוצא קדם זעפא	ſicut palea coram vento,
وملاك الرب يخزهم	ומלאכא דיי דחי:	& angelus DEI impulſor.
ولتكن طرقهم ظلمة	יהוי אורחתהון חשוכא	Sint vie illorum tenebre
وزلقا وملاك	והבירא ומלאכא	& lubricum, & angelus
الرب يطاردهم لانهم اخفوا	דיי רדיף להון: מטול	DEI perſequatur eos. Quoniam
لي فخا بغير حق	דמגן פרישון לותי שוחא	ſine cauſa tetenderunt mihi laqueum
وعيروا نفسي بلا	מצדתהון מגן כמנו	retis ſui, ſine cauſa inſidiati ſunt
فليأتهم الشر بغتة	לנפשי: תאתיה שילי ולא	anime mee, Veniat ei deſolatio & non
والصيد التي اخفوها	יתחכם ומצדתיה דיפרס	aduertat, & rete eius quod abſcondit
تاخذهم وفي الحفرة	תצדייה בשיליא	capiat eum in laqueo,
التي حفروها يسقطون	יפיל בה: ונפשי	cadatq; in eum. Et anima mea
نفسي تبتهج بالرب وتتنعم	תחדי במימרא דיי תדוץ	gaudebit in verbo DEI, exultabit
بخلاصه عظامي	בפורקניה: כל	in redemptione eius. Omnia
كلها تقول	גרמי תהוין אמרין	oſſa mea dicent
يارب من يشبهك	יי מאן כוותך	DEVS quis ſimilis tibi,
منجي المسكين من يد	פצי ענייא מן דתקיף	eripiens inopem de manu
القوي والفقير والبائس	מניה ועניא וחשיכא	violenti, & pauperem & mendicum
من يد الذين يخطفونه	מן אנסיה: קיימין	a raptore eorum. Surgentes
قام علي شهود الزور	סהדין חטופין מן דלא	teſtes iniqui, eorum que
وعما لم اعلم سايلوني	חכימית שיילין לי:	neſciebam interrogabant me.
جازوني بدل الخير	פרעו לי בישותא חלף	Reddebant mihi malum pro
شرا وابادوا	טיבותא בעין למתכל	bono querentes ſterilitatem
نفسي وانا	לנפשי: ואנא	anime mee. Ego vero
عندما قاوموني لبست	בעידן מרעיתהון לבשית	in tempore infirmitatis eoꝝ induebar
مسحا وبالصيام اذللت	שקא סגיפית בצומא	ſacco, affligebamq; ieiunio
نفسي وصلاتي	נפשי וצלותי על	animam meam, oratio autem mea ad
الي حضني ومثل قريب	עובי תתוב: היך חברא	pectus meũ reuertet. Quaſi cũ ſocio
اخ كنت لهم	והיך אחא דילי הליכית	& fratre ita cum eo ambulabam,
كالحزين الكئيب	והיך אבלא דמתאבל על	& ſic̃ lugẽs & triſtis de (bulatõe mea
تواضعت واجتمعوا	אמי חביד שחיית: ובתבר	mr̃e ſua, obſcurus humiliabar. Et ĩ tri(
علي وفرحوا	חדון ואתכנשו מתכנשו	letantur & congregantur, conueniũt
اجتمع علي	עלי רשיעיא דמכמני לי	aduerſum me impii, inſidiantes mihi
الاشرار ولم	במיליהון ולא חכמית	verbis ſuis & neſciui,
اعلم انهم	אילו מקרעין משכי ולא	ſi excoriarent me pelle mea, non

וְלֹא־דָמּוּ׃ בְּחַנְפֵי	&non tacuerunt.Simulãtes	nec cõpuncti,tentauerunt me	καὶ οὐ κατενύγησαν, ἐπείρασάν με
לַעֲגֵי מָעוֹג חָרֹק	derriſioneq; derridẽtes,frẽ(	ſubſannauerũt me ſubſannatõe	ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμῷ, ἔβρυ
עָלַי שִׁנֵּימוֹ׃	cõtra me dẽtibꝯ ſuis.(debãt	frẽduerũt ſup me dẽtibus ſuis.	ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν.
אֲדֹנָי כַּמָּה תִּרְאֶה	Domine vſquequo reſpicies,	Domine quando reſpicies,	Κύριε πότε ἐπόψῃ,
הָשִׁיבָה נַפְשִׁי	conuerte animam meam	reſtitue animam meam	ἀποκατάστησον τὴν ψυχήν μου
מִשֹּׁאֵיהֶם מִכְּפִירִים	a calamitatibꝯ eius,a leõibꝯ	a malignitate eorũ,a leonibus	ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν, ἀπὸ λεό
יְחִידָתִי׃ אוֹדְךָ	vnicã meam.Cõfitebor tibi	vnicam meam.Confitebor tibi	τὴν μονογενῆ μου. Ἐξομολογήσομα
בְּקָהָל רָב בְּעַם	in eccleſia multa,in populo	in eccleſia magna,in populo	ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ, ἐν λαῷ
עָצוּם אֲהַלְלֶךָּ׃ אַל־	forti laudabo te.Non	graui laudabo te.Non	βαρεῖ αἰνέσω σε. Μὴ
יִשְׂמְחוּ־לִי אֹיְבַי	letentur ſuper me inimici	ſupgaudeãt mihi,qui aduerſant̃	ἐπιχαρείησάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μ
שֶׁקֶר שֹׂנְאַי חִנָּם	mẽdaces,odiẽtes me fruſtra	mihi inique q oderũt me gratis	ἀδίκως, οἱ μισοῦντές με δωρεὰν
יִקְרְצוּ־עָיִן׃ כִּי לֹא־	annuent oculo,Non enim	&annunt oculis.Quoniam	καὶ διανεύοντες ὀφθαλμοῖς. Ὅτι
שָׁלוֹם יְדַבֵּרוּ וְעַל־	pacem loquuntur.Sed in	mihi qdẽ pacifice loqbant̃,& in	ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, καὶ
רִגְעֵי־אֶרֶץ דִּבְרֵי	rapina terre,verba	iracundia terre loquentes	ἐπ' ὀργῇ τῆς γῆς δόλους
מִרְמוֹת יַחֲשֹׁבוּן׃	fraudulenta concinnant.	dolos cogitabant.	διελογίζοντο.
וַיַּרְחִיבוּ עָלַי	Et dilatauerunt ſuper me	Et dilatauerunt ſuper me	Ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ
פִּיהֶם אָמְרוּ הֶאָח	os ſuum,dixerunt heah	os ſuum,dixerunt euge	τὸ στόμα αὐτῶν, εἶπον εὖγε
הֶאָח רָאֲתָה עֵינֵנוּ׃	heah vidit oculus noſter.	euge viderunt oculi noſtri.	εὖγε εἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
רָאִיתָה יְהוָה אַל־	Vidiſti DEVS ne	Vidiſti domine ne ſileas,	Εἶδες κύριε μὴ
תֶּחֱרַשׁ אֲדֹנָי אַל־	ſileas,domine ne	domine ne	παρασιωπήσῃς, κύριε μὴ
תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃	elongeris a me	diſcedas a me.	ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ.
הָעִירָה וְהָקִיצָה	Conſurge & euigila	Exurge & intende	Ἐξεγέρθητι κύριε καὶ πρόσχες
לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהַי	ĩ iudicium meũ,Deus meus	iudicio meo Deus meus,	τῇ κρίσει μου, ὁ θεός μου,
וַיהוָה לְרִיבִי׃	& DEVS meus in cãm meã.	& dñs meus in cauſam meam.	καὶ ὁ κύριός μου εἰς τὴν δίκην μου.
שָׁפְטֵנִי כְצִדְקְךָ	Iudica me ſm̃ iuſtitiã tuam	Iudica me ſm̃ iuſtitiam tuam	Κρῖνόν με κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην σ
יְהוָה אֱלֹהַי וְאַל־	DEVS Deus meus,& ne	domine deus meus &non	κύριε ὁ θεός μου καὶ μὴ
יִשְׂמְחוּ־לִי׃ אַל־	inſultent mihi,nec	ſupergaudeant mlhi.Non	ἐπιχαρείησάν μοι. Μὴ
יֹאמְרוּ בְלִבָּם הֶאָח	dicant in corde ſuo,heah	dicant in cordibus ſuis euge	εἴποισαν ἐν καρδίαις αὐτῶν. Εὖγε
נַפְשֵׁנוּ אַל־יֹאמְרוּ	anime noſtre,nec dicant	euge anime noſtre,nec dicant	εὖγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν, μὴ δὲ εἴποι
בִּלַּעֲנוּהוּ׃ יֵבֹשׁוּ	abſorbuimus eũ.Cõfundant̃	deuorabimus eum.Erubeſcant	καταπίομεν αὐτόν. Αἰσχυνθείησα
וְיַחְפְּרוּ יַחְדָּו	& reuereantur pariter,	&reuereantur ſimul,	καὶ ἐντραπείησαν, ἅμα
שְׂמֵחֵי רָעָתִי	q letãtur in afflictione mea.	qui gratulantur malis meis.	οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου.
יִלְבְּשׁוּ־בֹשֶׁת וּכְלִמָּה	Induãt̃ ꝯfuſiõe & verecũdia,	Induant̃ cõfuſiõe & reuerẽtia,	Ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντρο
הַמַּגְדִּילִים עָלָי׃	qui magnificãtur ſuper me.	qui maligna loquuntur ſup me.	οἱ μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ.
יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ	Gaudeant & letentur,	Exultent & letentur	Ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσα
חֲפֵצֵי צִדְקִי	qui volunt iuſtitiam meam,	qui volunt iuſtitiam meam,	οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου.
וְיֹאמְרוּ תָמִיד	&dicant ſemper	& dicant ſemper	Καὶ εἰπάτωσαν διαπαντὸς
יִגְדַּל יְהוָה הֶחָפֵץ	magnificet̃ DEVS,q volũt	magnificetur dominus q volũt	μεγαλυνθήτω ὁ κύριος οἱ θέλοντ
שְׁלוֹם עַבְדּוֹ׃	pacem ſerui eius.	pacem ſerui eius.	τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ.
וּלְשׁוֹנִי תֶּהְגֶּה	Et lingua mea meditabitur	Et lingua mea meditabitur	Καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσει
צִדְקֶךָ כָּל־הַיּוֹם	iuſtitiam tuam,tota die	iuſtitiam tuam tota die	τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡ

ولم يندموا ۞ واحزنو	מפקין דמא : במליא	haurirent a me ſanguinem. Verbis
وهزوا بي صروا	נעיעתא ומרחביא	deluſoriis,& ſuperbis,
اسنانهم علي ۞	וממיקניא מעסן עלי	& deriſoriis,ſtrinxerunt contra me
يارب متى تنكر ۞	כביהון : יי כמה את חמי	dentes ſuos.DEVS quantũ reſpicies,
نج نفسي	אתיב נפשי משיליתהון	cõuerte aĩam meã a deſolatõibus eoꝝ,
من شر ما نصبوا ومن الا	מבני דאריותא	a filiis leonum
نج وحدتي لاشكرك	גושמי : אודי קדמך	corpus meum.Confitebor coram te
يارب في الجموع الكثيرة	בכנישתא רבא בעמא	in congregatione magna,in populo
وفي شعب صالح ارتل لك	תקיפא אשבחינך : לא	valido laudabo te.Non
تسربي المعاندين لي	יחדון עלי בעלי דבבי	letẽtur ſup me patroni inimicitie mee
الذين يبغضوني بلا	לשקרא סנאיי מגן רמזין	mẽdaces,odiẽtes me ſine cã,ãnuẽtes(
ويتغامزون بعيونهم لانهم	בעיניהון : מטול דלא	oculis ſuis.Quoniam non (mihi
تكلموا معي بالسلام وبال	ממללין שלמא ועל	loquuntur pacem,& contra
والغضب كانوا يتفكرون	צדיקי ארעא דניחין	iuſtos terre quieſcentes
وعلى المتواضعين في الار	בעלמא ההוא ניכלאן חשלין	in ſeculo illo,doloſe cogitant,
يقولون الكذب ۞ فتحوا	ואפתיאו ארעא דתחותי	& aperuerunt terram que
افواههم ۞ وقالوا نعما	עלי פומהון אמרו	ſubtus me eſt,ore ſuo dixerũt ſuper me
نعما قد نظرت به عيوننا ۞	חדוה חדוה חמת עיננן :	euax euax vidit oculus noſter.
اللهم قد رايت لا تغفل	חמיתא יי לא	Vidiſti Deus ne
ولا تبعد	תשתוק יי לא	ſileas Deus ne
عني يارب ۞	תרחק מיני :	elongeris a me.
انتبه سريعا	איתער ותקיץ	Euigila & expergiſcere (victorie mee,
في قضايا الهي	לדיני אלהי ומרי נצחני	ad iudiciũ meũ,Deus meus & author(
وربي احكم في كلامي	יי לתגראתי :	DEVS ad litem meam.
واحكم لي مثل برك	דון יתי כצדקתיה	Iudica mihi ſm iuſtitiam tuam
الرب الهي لا	יי אלהי ולא	DEVS deus meus,& non
يسرهم بي لئلا	יחדון לי : דילמא	inſultent mihi.Vt non
يقولوا في قلوبهم	יימרון בלבהון חדות	dicant in cordibus ſuis letabitur
نفوسنا ۞ ولا يقولوا	נפשנא דילמא יימרון	anima noſtra,& non dicant
قد ابتلعنا ۞ يخزون	דגמרנא יתיה : יבהתון	deuorauimus illum.Erubeſcant
ويبهتون جميع	ויתכלמון דחדאן	& confundantur pariter,qui letantur
الذين يفرحون بشيا	על בישתי ילבשון	malo meo,induantur
يلبسون الخزي والعا	בהתא וכיסופא	verecundia & confuſione,
الذين يعظمون على ا	דמתרברבין עלי :	qui magnificantur ſuper me.
يسر ويفرح	יבועון ויחדון	Gaudeant & letentur
الذين يهوون بري	תבעי צדקי	qui querunt iuſtitiam meam,
وليقولوا في كل حين	ויימרון תדירא	& dicant continenter
عظيم هو الرب الذين	יסגי יקרא דיי דרעי	magnificetur gloria DEI,qui vult
يريدون سلامة عبده	שלמא דעבדיה :	pacem ſerui ſui.
لساني يتلو	ולישני תרנין	Et lingua mea meditabitur
عدلك وتمجيدك	צדקתך כולא יומא	iuſtitiam tuam,tota die

תְּהִלָּתֶךָ׃	Laudem tuam.	laudem tuam.	τὸν ἔπαινόν σου.
לו לַמְנַצֵּחַ	XXXVI. Ad victoriã.	XXXV. In finem	λέ. Εἰς τὸ τέλος
לְעֶבֶד־יְהוָה לְדָוִד	Serui DEI Dauidis.	ſeruo domini Dauid.	τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαβὶδ
נְאֻם־פֶּשַׁע לָרָשָׁע	Dictum ſceleris impio	Dixit iniuſtus vt delinquat	Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάν
בְּקֶרֶב לִבּוֹ אֵין־פַּחַד	A. ĩ medio cõdis mĩ ñ tĩor B	in ſemetipſo, non eſt timor	ἐν ἑαυτῷ, οὐκ ἔστι φόβος
אֱלֹהִים לְנֶגֶד עֵינָיו׃	Dei ante oculos eius.	Dei ante oculos eius.	θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ
כִּי־הֶחֱלִיק אֵלָיו	Quia blande egit adũſus eũ	Quoniã doloſe egit ĩ cõſpectu	Ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον
בְּעֵינָיו לִמְצֹא	ĩ oculis eius, vt ĩueniret (ba	eius vt inueniatur	αὐτοῦ, τοῦ εὑρεῖν
עֲוֹנוֹ לִשְׂנֹא׃ דִּבְרֵי־	iniqtatẽ eiɔ ad odiẽdũ Ver(	iniquitas eius ad odium. Verba	τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι. Τὰ ῥή
פִיו אָוֶן וּמִרְמָה	oris eius iniquitas & dolus,	oris eius iniquitas & dolus,	τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος,
חָדַל לְהַשְׂכִּיל	ceſſauit cogitare vt	noluit intelligere vt	οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι τοῦ
לְהֵיטִיב׃ אָוֶן יַחְשֹׁב	bñ oparet. Iniqtatẽ cogitat	bñ ageret. Iniqtatẽ meditatus	ἀγαθῦναι. Ἀνομίαν διελογίσατο,
עַל מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב	in cubili ſuo, ſtabit	eſt in cubili ſuo, aſtitit	ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ, παρέστη
עַל־דֶּרֶךְ לֹא־טוֹב רָע	in via non bona, malum	omni vie non bone, maliciam	πάσῃ ὁδῷ, οὐκ ἀγαθῇ, κακίᾳ δὲ
לֹא יִמְאָס׃ יְהוָה	non abiecit. DEVS	autem non odiuit. Domine	οὐ προσώχθισε. Κύριε
בְּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ	in celo miſericordia tua,	in celo miſericordia tua,	ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου,
אֱמוּנָתְךָ עַד־שְׁחָקִים	fides tua vſq; ad nubes.	& veritas tua vſq; ad nubes.	καὶ ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν
צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל	Iuſtitia tua q̃ſi mõtes Dei,	Iuſtitia tua ſicut montes Dei,	Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη θεοῦ,
מִשְׁפָּטֶךָ תְּהוֹם	& iudicia tua abyſſus	iudicia tua abyſſus	Τὰ κρίματά σου, ἄβυσσος
רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה	multa, homines & iumenta	multa. Homines & iumenta	πολλή. Ἀνθρώπους καὶ κτήνη
תוֹשִׁיעַ יְהוָה	ſaluabis DEVS.	ſaluabis domine, (cord ã tuã	σώσεις κύριε,
מַה־יָּקָר חַסְדְּךָ	Quã ptioſa ẽ miſ̃cõdia tua	quẽadmodũ multiplicaſti miſi(	ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου
אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם	Deus, & filii Adam	Deus. Filii autem hominum,	ὁ θεός. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπω
בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן	ĩ vmbra alar̃ tuar̃ ſpabunt.	ĩ tegmine alar̃ tuar̃ ſperabũt.	ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιο
יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן	Saturabũtur de pinguedine	Inebriabũtẽ ab vbertate (tis tue	Μεθυσθήσονται ἀπὸ πιότητος
בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ	do. tue, & torrẽ. dliciar̃ tuar̃	domus tue, & torrẽte volupta(	οἴκου σου, καὶ τὸν χειμάρρουν τῆς τρυφ
תַשְׁקֵם׃ כִּי־עִמְּךָ מְקוֹר	potabis eos Q m̃ tecũ ẽ fõs. C	potabis eos. Q m̃ apud te ẽ ſons	ποτιεῖς αὐτούς. Ὅτι παρὰ σοὶ
חַיִּים בְּאוֹרְךָ	vite, in lumine tuo	vite, & in lumine tuo	ζωῆς, ἐν τῷ φωτί σου
נִרְאֶה־אוֹר׃	videbimus lum̃. (entibɔ te,	videbimus lumen. (bus te,	ὀψόμεθα φῶς.
מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ	Imptire miſicordiã tuã ſci(	Pretẽde miſicordiã tuã ſciẽti(	Παράτεινον τὸ ἔλεός σου, τοῖς γινώσκ
וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי־לֵב׃	& iuſtitiã tuam rectis corde.	& iuſtitiã tuã his q rẽcto ſt cõde,	καὶ τὴν δικαιοσύνην σου, τοῖς εὐθέσι
אַל־תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל	Ne veniat m hi pes	Non veniat mihi pes	καρδίᾳ. Μὴ ἐλθέτω μοι ποὺς
גַּאֲוָה וְיַד רְשָׁעִים	ſuperbie, & manus impiorũ	ſuperbie, & manus peccatoris	ὑπερηφανίας, καὶ χεὶρ ἁμαρτωλ
אַל תְּנִדֵנִי׃	ne me cõmoueat.	non moueat me.	μὴ σαλεύσαι με.
שָׁם נָפְלוּ פֹּעֲלֵי	Ibi ceciderunt operantes	Ibi ceciderunt qui operantur	Ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργαζόμ
אָוֶן דֹּחוּ וְלֹא־	iniqtatẽ, expulſi ſunt & non	iniquitatem, expulſi ſunt nec	τὴν ἀνομίαν, ἐξώσθησαν καὶ οὐ
יָכְלוּ קוּם׃	potuerunt ſurgere.	potuerunt ſtare.	μὴ δύνωνται στῆναι.
לו לְדָוִד	XXXVII. Dauid s.	XXXVI. p̃s. ipſi Dauid.	λϛ΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶ
אַל תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים	Ne ſequaris malignos,	Aleph Noli emulari ĩ malignã(	Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομέν
וְאַל תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי	neq; emuleris facientes	neq; zelaueris faciẽtes (tibus,	μηδὲ ζήλου τοὺς ποιοῦντας
עַוְלָה׃	iniquitatem.	iniquitatem.	τὴν ἀνομίαν.

النهار كله ۞	תושבחתך	laudem tuam.
المزمور	לשבחא	XXXVI. In laudem,
الخامس والثلثون	לעבדא דיי לדוד	ſerui DEI Dauidis.
قال الخاطي في قلبه	אמר מרדא לחייבא	Dixit ſcelus impio
انه يخطي اذ ليس	לבביה בכיצעות לית	in medio cordis eius, ne
خوف الله امام عينيه	דחלתא דיי לקביל עינוי	ponat timorem Dei coram oculis eius.
لانه صنع الغش	ארום שעעליה	Quoniam facillimum
قدامه لما وجد	בעינוי למשכח חוביה	in oculis eius, adinuenire culpam eius,
خطيته وابغضها ۞ كلام	למסני אולפנא מילי	& odio habere doctrinam. Verba
فيه اثم وغش ۞	פומיה רשעא ונכילו	oris eius impietas & dolus,
لم يحب ان	פסק מלמסכל	abſcidit intellectum a bene
يفهم ليعمل الخير وفكر	לאוטבא רישעא חשיל	operando. Impietatem cogitat in
بالاثم على مضجعه و	על שיוויה יתעתד על	cubili ſuo manet in
في كل طريق غير صا	אורחא דלא בטב ביש	via non bona, malitiam
ومن الشر لم يمل ۞ يا رب	לא ירחק יי	non proiecit. DEVS
في السما رحمتك	בשמי שמיא טובך	in celis celorum bonitas tua,
وبرك يبتهي الى السحا	היכנותך עד שחקים	fides tua vſq; ad ethera.
عدلك مثل جبال الله	צדקותך רמא כטוריא	Iuſtitia tua excelſa ſicut montes
احكامك مثل اللجج	תקיפיא ודינאיך עמיקן	fortes, & iudicia tua profunda
العميقة الناس والبهايم	היך תהומא רבא בני	ſicut abyſſi magne,
انت مخلصهم يارب ۞	נשא ובעירא תפרוק יי	homines & iumenta ſaluabis DEVS.
لقد كثرت رحمتك	כמה יקיר טובך	Quam pretioſa miſericordia tua
يا الله ۞ وبنو البشر	יי ובני נשא	Deus, homines autem
بظل كنفك يستترون	בטלל שכינתך יתרחצון	in vmbra diuinitatis tue ſperabunt.
ومن نعيم بيتك	יתרוון מדהן בירכתא	Satiabuntur a pinguedine bñdictionis
يشبعون ومن وادي بهجتك	דביתך ומבוע בסימתך	domus tue, & de torrẽte delitiarum tuarum
تشربون ۞ لان ينبوع	תשקינון מטול דעמך	potabis eos. Quoniam apud te
الحياة عندك ۞ وبنورك	טייפי מיין חיין בזיו	ſunt ſtillicidia aque viuẽtis, i ſplẽdore
نعاين النور	יקרך נחמי נהורא	glorie tue videbimus lumen. (bus te,
ابسط رحمتك على الذين	נגיד טובך על ידעך	Impartire bonitatẽ tuã cognoſcenti(
يعرفونك ۞ وعدلك على	וצדקתך על תריצי רעייני	& iuſtitiã tuã his q cogitatiõe recti ſũt.
مستقيمي القلوب ۞ لا تاتني	לא תארעינני רגלא	Non veniat mihi pes
ارجل المتعظمين ولا تحركني	דגיותנא ואידהן	ſuperbie, & manus
ايدي الخطاة ۞	דרשיעיא לא תטלטלנני	impiorum non moueat me.
هناك سقط عمال	תמן נפלו עבדי	Ibi ceciderunt operarii
الاثم لانهم ابعدوا فلم	שקר יתדחון ולא	falſitatis, expellantur & non
يستطيعوا القيام ۞	יוספון למיקום	apponant vt ſurgant.
المزمور السادس والثلثون	לדוד	XXXVII. Dauidis,
لا تحسد الاشرار	לא תתגרי במבאשין	Ne emuleris malignos,
ولا تغاير فاعلي	למיהוי די במיהון ולא	ne fias ſimilis illis, & non
الاثم ۞	תקנן בעבדי טלומא	emuleris facientes iniquitatem.

A. Ideſt ut arbitror in corde meo.

B. Proprietas hebrei ſermonis.

C. Quoniam apud te eſt fons uite in lumine tuo uidebimus lumẽ. Libro midras tehilim
אר יוחנן עובדא הוה בחד בר נש שהיה מדלי את הנר בלילה והיה כבה ומדליקו אמ עד מתי אהיה מתייגע והולך ממתין אני עד שתזרח השמש ואני אלך לאור החמה כך ישראל נשתעבדו במצרי עמדו משה ואהרן וגאלום חזרו ונשתעבדו בבבל וחזרין ונגאלין על ידי חנניה מישאל ועזריה חזרו ונשתעבדו באדום אמרו ישראל הרי נתייגענו נגאלין ומשתעבדין אין אנו מבקשין שיאיר לנו בשר ודם מעתה אלא הקבה בעצמו שנ אל יי ויאר לנו
.i. Dixit. R. Iochanan. Euenit ut homo, quiſpiam niteretur accendere lucernam nocte, lucerna uero freꝗuenter extinguebatur. Dixit itaq;. Vſquequo fatigabor i opere hoc. Expectabo ortum ſolis, & ambulabo in lumine ſolis. Ita & iſrael oppreſſi ſunt ſeruitute in egypto. Surrexerunt Moſſe & Aharon & liberauerunt eos. Oppreſſi ſunt ſeruitute in Babilonia & liberati ſunt per manus Chananie Miſaelis & Azarie. Iterũ oppreſſi ſunt ſeruitute i edom, & dixerunt uſquequo grauamur ſeruitute, & modo ſeruimus, & modo liberamur. Non querimus amodo q̃ illuceſcat nobis caro & ſanguis. Sꝫ Deus ſanctus & benedictus in ſubſtantia ſua. Sicut dictum eſt Deus Deus & illuceſcet nobis.

כִּי כֶחָצִיר	Quoniam ſicut porrum	Quoniam tanquam fenum	Ὅτι ὡσεὶ χόρτος
מְהֵרָה יִמָּלוּ	velociter abſcindentur,	velociter areſcent,	ταχὺ ἀποξηρανθήσονται,
וּכְיֶרֶק	& ſicut viror	& quemadmodum olera	καὶ ὡσεὶ λάχανα
דֶּשֶׁא יִבּוֹלוּן׃	herbe ſiccabuntur	herbarum cito decident.	χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται.
בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה־	Spera in DEO, & fac (cere	Beth Spera in dño & fac (ris	Ἔλπισον ἐπὶ κν̄ καὶ ποίει (ποιμάνθ
טוֹב שְׁכָן־אֶרֶץ וּרְעֵה	A. bonũ, ĩhabita trã & paſ(	bõitatē, & ĩhabita trã & paſce(	χρηστότητα, καὶ κατασκήνου τὴν γῆν
אֱמוּנָה׃ וְהִתְעַנַּג	B. fide. Delectare	ĩ diuitiis eius. Gimel Delectare	ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς. Κατατρύφ
עַל־יְהוָה וְיִתֶּן־	in DEO, & dabit	in domino, & dabit	τοῦ κυρίου καὶ δώσει
לְךָ מִשְׁאֲלֹת לִבֶּךָ׃	tibi petitiones cordis tui,	tibi petitiones cordis tui.	σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου
גֹּל אֶל־יְהוָה דַּרְכֶּךָ	volue ad DEVM, viam tuã	Reuela domino viam tuam	Ἀποκάλυψον πρὸς κν̄ τὴν ὁδόν
וּבְטַח עָלָיו וְהוּא	& confide in eo, & ipſe	& ſpera in eo, & ipſe	καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτὸν καὶ αὐτὸς
יַעֲשֶׂה׃ וְהוֹצִיא	faciet. Et educet	faciet. Et educet	ποιήσει. Καὶ ἐξοίσει
כָאוֹר צִדְקֶךָ	ſicut lumen iuſtitiam tuam,	quaſi lumen iuſtitiam tuam,	ὡς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου,
מִשְׁפָּטֶיךָ כַּצָּהֳרָיִם׃	& iudiciũ tuũ ſicut meridiẽ.	& iudiciũ tuum tanq̃ meridiẽ,	καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν,
דּוֹם לַיהוָה	Tace DEO	ſubditus eſto domino	ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ
וְהִתְחוֹלֵל לוֹ אַל־	& expecta eum, ne	& ora eum. Daleth Noli	καὶ ἱκέτευσον αὐτόν. Μὴ
תִּתְחַר בְּמַצְלִיחַ	ſequaris eum qui proficit	emulari in eo qui proſperantur	παραζήλου ἐν τῷ κατευοδουμένῳ
דַּרְכּוֹ בְּאִישׁ עֹשֶׂה	in via ſua, virum qui facit	in via ſua, in homine faciente	ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, ἐν ἀνθρώπῳ ποιο
מְזִמּוֹת׃ הֶרֶף מֵאַף	que cogitat. Dimitte iram	iuſtitias. He Deſine ab ira	παρανομίαν. Παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς
וַעֲזֹב חֵמָה אַל־	& relinque furorem, noli	& derelinque furorem, noli	καὶ ἐγκατάλιπε θυμόν, μὴ
תִּתְחַר אַךְ לְהָרֵעַ׃	pgẽr poſt illa, vt male facias.	emulari vt maligneris.	παραζήλου ὥστε πονηρεύεσθαι.
כִּי מְרֵעִים	Qm̃ q̃ male faciunt (VM,	Quoniam qui malignantur	Ὅτι οἱ πονηρευόμενοι (τὸν κν̄
יִכָּרֵתוּן וְקוֵֹי יְהוָה	exſcīdēt expectãtes ãt DE(	extermĩabũt, ſuſtinẽtes ãt dñm	ἐξολοθρευθήσονται, οἱ δὲ ὑπομένον
הֵמָּה יִירְשׁוּ־אָרֶץ׃	ipſi hereditabunt terram.	ipſi hereditabunt terram.	αὐτοὶ κληρονομήσουσι γῆν.
וְעוֹד מְעַט וְאֵין	Adhuc enim modicum & nõ	Vau Et adhuc puſillum & non	Καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ
רָשָׁע וְהִתְבּוֹנַנְתָּ	erit impius, & cogitabis	erit peccator, & queres	μὴ ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρτωλός, καὶ ζητ
עַל־מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ׃	de loco eius & non ſubſiſtet.	locum eius & non inuenies.	τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὕρῃς.
וַעֲנָוִים יִירְשׁוּ־	Mites autem hereditabunt	Manſueti autem hereditabunt	Οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσι
אָרֶץ וְהִתְעַנְּגוּ עַל־	terram, & delectabuntur in	terrã, & delectabunt in (uabit	γῆν, καὶ κατατρυφήσουσιν ἐπὶ
רֹב שָׁלוֹם׃ זֹמֵם	multitudine pacis. Cogitat	multitudie pacis. Zain Obſer(	πλήθει εἰρήνης. Παρατηρήσεται
רָשָׁע לַצַּדִּיק וְחֹרֵק	impius de iuſto, & frendet	peccator iuſtum, & ſtridebit	ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ βρύξει
עָלָיו שִׁנָּיו׃ אֲדֹנָי	adũſꝯ eũ dẽtibꝯ ſuis. DEVS	ſuper eum dentibus ſuis. Dñs	ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Ὁ δ
יִשְׂחַק לוֹ כִּי רָאָה	derridebit eum, videns	autẽ irridebit eum, qm̃ pſpicit	ἐκγελάσεται αὐτόν, ὅτι προβλέπ
כִּי־יָבֹא יוֹמוֹ׃ חֶרֶב	q̄d veniet dies eius, Gladiũ	ꝙ vẽiet dies eius. Heth Gladiũ	ὅτι ἥξει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ. Ῥομφαία
פָּתְחוּ רְשָׁעִים	euaginauerunt impii,	euaginauerunt peccatores,	ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί,
דָּרְכוּ קַשְׁתָּם	intenderunt arcum ſuum	intenderunt arcum ſuum.	ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν.
לְהַפִּיל עָנִי	vt cadere faciant egenum,	Vt decipiant pauperem	Τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν
וְאֶבְיוֹן לִטְבוֹחַ	& pauperem, & interficiant	& inopem, vt trucident	καὶ πένητα, τοῦ σφάξαι
יִשְׁרֵי־דָרֶךְ׃ חַרְבָּם	rectos in via. Gladius	rectos corde. Gladius	τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ἡ ῥομφαία
תָּבוֹא בְלִבָּם	eorũ ingrediatur ĩ cor eoꝝ.	eorum intret in corda ipſorũ,	αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὰς καρδίας α
וְקַשְּׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה׃	& arcus eorũ confringãtur.	& arcus eoꝝ confringatr̃. Teth.	καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείη.

لانهم مثل العشب	מְטוּל דְסוֹפֵיהוֹן הֵיךְ	Quoniam finis eorum ſicut
سريعا يجفون ❀	עִסְבָּא בִּסְרָהֲבָא	herbe que cito decidit,
ومثل البقل	יִתְמַלְּלוּן וְהֵיךְ יְרוֹק	& tanquam viriditas herbe
الاخضر عاجلا يذبلو[ن]	דִּיתְאָה יִנְתְּרוּן׃	ſubito defluent.
توكل على الرب واصنع	רְחֵיץ בְּמֵימְרָא דַיְיָ וַעֲבֵיד	Confide in verbo DEI & fac
الخير ❀ واسكن في الا[رض]	טָבָא שְׁרֵי אַרְעָא וַעֲסוֹק	bonum, inhabita terram & negocioſus
وعش من دسمها ❀ اسـ[تلذ]	בְּהֵימְנוּתָא׃ וְאִתְפַּנַּק	eſto in fide. Delectare
بالرب فيعطيك	עַל יְהוָה וְיִתֵּן	in DEO & dabit
مسألة قلبك ❀	לָךְ מִשְׁאֲלֵי לִבָּךְ׃	tibi petitiones cordis tui.
اكشف سبلك للرب	גְּלֵי עַל יְהוָה אוֹרְחָתָךְ	Manifeſta coram DEO vias tuas,
وتوكل عليه ❀ وهو	וּסְבַר עַל מֵימְרֵיהּ דַיְיָ וְהוּא	& ſpera in verbo DEI, & ipſe
يصنع لك ويخرج	יַעֲבֵיד׃ וְיַפֵּק	operabitur. Et educet
مثل النور عدلك ❀	הֵיךְ נְהוֹרָא צִדְקָךְ	ſicut lucem iuſtitiam tuam,
ومثل الظهيرة احكا[مك]	וְדִינָךְ הֵיךְ טִיהֲרָא׃	& iudicia tua ſicut meridiem.
اخضع للرب	שְׁתוֹק קֳדָם יְיָ וְאִסְתַּכַּל לֵיהּ	Tace coram DEO & expecta eum,
واضرع اليه ❀ لا	לָא תִתְגָּרֵי בְּרַשִׁיעָא דִמְצְלַח	non emuleris impium cuius proſperat
تغاير الرجل المستقيم	אוֹרְחֵיהּ בְּגַבְרָא	via, hominem
في طريقه انسان يص[نع]	דַעֲבֵיד עֵיצַת חַיָּבִין׃	operantem ſm̄ conſilia peccatorum
الاثم اكفف من السخط	אוֹרִיךְ מִן רוּגְזָא	Dimite iram
ودع الغضب ولا	וּשְׁבוֹק דִּיתְחָא לָא	& relinque furorem, ne
تغاير الشرير ❀	תִתְגָּרֵי בְּרַם לְאַבְאָשָׁא׃	emulatus fueris vt nequiter facias.
فان الاشرار جميعا	מְטוּל דִמְבַאֲשִׁין יִשְׁתֵּיצוּן	Q̄m̄ q nequiter agūt exterminabunt,
يبيدون والذين ير[جون]	וּסְבָרֵין בְּמֵימְרָא דַיְיָ	& qui confidunt in verbo DEI,
الرب يرثون الارض ❀	הִינוּן יֵרְתוּן אַרְעָא׃	ipſi hereditabunt terram.
عن قليل لا يوجد	וְתוּב זְעֵיר וְלֵית	Et adhuc modicum & non
الخاطي يطلب	רַשִׁיעָא וְתִתְבַּיֵּין	erit peccator, & queres
مكانه فلا يرى ❀	עַל אַתְרֵיהּ וְלֵיתוֹי׃	de loco eius & non erit.
واما اهل الدعة فيرثون	וְעִנְוְתָנִין יֵרְתוּן	Et mites hereditabunt
الارض ❀ ويتنعمون	אַרְעָא וְיִתְפַּנְּקוּן עַל	terram, & delectabuntur in
بالسلامة يرصد المنا[فق]	סְגִיעוּת שְׁלָמָא׃ חָשֵׁיב	multa pace. Cogitat
الصديق ويصر	רַשִׁיעָא עַל צַדִּיקָא וּמַעֲצֵי	pctōr malū aduerſus iuſtū, & ſtridebit
عليه اسنانه ❀ الرب	עֲלוֹי בְּכַכּוֹי׃ יְיָ	ſuper eum dentibus ſuis. DEVS autē
لانه قد سبق فرأى	יְגַחֵךְ עֲלוֹי אֲרוּם חֲמָא	illudet eum, quoniam proſpicit
يومه سيدركه استل	עַל יוֹמָא דְּתַבְרֵיהּ׃	diem flagelli ſui.
الخطاة سيوفهم	חַרְבָּא שְׁלַפוּ רַשִׁיעֵי	Gladium euaginauerunt peccatores
واوتروا قسيهم	וּמְתַחוּ קַשְׁתֵיהוֹן	tetenderunt arcum ſuum
ليصرعوا المساكين	לְמִקְטוֹל עַנְיֵי וְחַשּׁוּכֵי	vt interficiant egenos & pauperes,
والبائس ❀ ويقتلوا	לְמִנְכַּס תְּרִיצֵי	& ad decollandum rectos
المستقيم ... سيوفهم	אוֹרְחָא׃ סַיְפֵיהוֹן	in via. Gladius eorum
في قلوبهم	תֵּיעוֹל בְּלִבְּהוֹן	penetret in cor eorum,
وتنكسر قسيهم ❀	וְקַשְׁתָּתְהוֹן יִתַּבְּרָן׃	& arcus eorum confringantur.

A. Et fac bonum Libro midras tehilim ואין טוב אלא תשובה שנ׳ כל תשא עון וקח טוב .i. Nō aliud bonū hoc loco ſignificat quā penitentia. Sicut dictū eſt. Ne imputes mihi iniquitatem, ſed accipe, tob .i. bonum.

B. Hebreū uerbum, eque fidem ſicut diuitias ſignificat, quo datur intelligi diuitias in hoc mundo eſſe fidem Dei. Qui enim fide caret pauperrimus & miſer eſt.

טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק	Melius eſt parum iuſto,	Melius eſt modicum iuſto,	Κρεῖττον ὀλίγον τῷ δικαίῳ,
מֵהֲמוֹן רְשָׁעִים	quam diuitie peccatorum	ſuper diuitias peccatorum	ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν
רַבִּים׃ כִּי זְרוֹעוֹת	multe. Quoniam brachia	multas. Quoniam brachia	πολύν. Ὅτι βραχίονες
רְשָׁעִים תִּשָּׁבַרְנָה	impiorum confringentur,	peccatorum conterentur,	ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται,
וְסוֹמֵךְ צַדִּיקִים	ſubleuat autem iuſtos	confirmat autem iuſtos	ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαίους
יְהוָה׃ יוֹדֵעַ יְהוָה	DEVS. Nouit DEVS	dominus. Ioth Nouit dominus	ὁ κύριος. Γινώσκει κύριος
יְמֵי תְמִימִים	dies perfectorum,	dies immaculatorum,	τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων,
וְנַחֲלָתָם לְעוֹלָם	& hereditas eorum eterna	& hereditas eorum in eternum	καὶ ἡ κληρονομία αὐτῶν, εἰς αἰῶν
תִּהְיֶה׃ לֹא יֵבֹשׁוּ	erit. Non confundentur	erit. Non confundentur	ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται
בְּעֵת רָעָה וּבִימֵי	in tempore malo, & ĩ diebus	in tempore malo, & in diebus	ἐν καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις
רְעָבוֹן יִשְׂבָּעוּ׃ כִּי	fam's ſaturabuntur, Quia	famis ſaturabuntur, quia	λιμοῦ, χορτασθήσονται, ὅτι
רְשָׁעִים	impii	peccatores	οἱ ἁμαρτωλοὶ
יֹאבֵדוּ	peribunt	peribunt.	ἀπολοῦνται.
וְאֹיְבֵי	& inimici	Caph Inimici vero	Οἱ δὲ ἐχθροὶ
יְהוָה	DEI	domini, (exaltati,	τοῦ κυρίου,
כִּיקַר כָּרִים	ſicut pretioſiora arietũ, A.	mox vt honorificati fuerint &(	ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς
כָּלוּ בֶעָשָׁן	cõſument̃ ſic̃ fumus (& nõ	deficientes queẽadmodũ fumus	καὶ ὑψωθῆναι, ἐκλείποντες, ὡσεὶ κα
כָּלוּ׃ לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא	ɔſument̃. Mutuo accipit ĩpio(	deficient. Mutuabit̃ pctõr & nõ	ἐξέλιπον. Δανείζεται ὁ ἁμαρτωλός,
יְשַׁלֵּם וְצַדִּיק חוֹנֵן	reddit, iuſtus miſeretur	ſoluet, iuſtus ãt miſeꝛ (cẽtes ei	ἀποτίσει, ὁ δὲ δίκαιος, οἰκτείρει
וְנוֹתֵן׃ כִּי מְבֹרָכָיו	& tribuit. Quia bñdicẽtes ei	& tribuet. Lamech Quia bñdi(	καὶ δίδωσιν. Ὅτι οἱ εὐλογοῦντες
יִרְשׁוּ אָרֶץ וּמְקֻלָּלָיו	hĩditabũt terrã, & q maledi(	hĩditabũt ťrã, maledicẽte ſãt ei	κληρονομήσουσι γῆν, οἱ δὲ καταρ
יִכָּרֵתוּ׃ מֵיְהוָה	interibunt. A DEO (cũt ei	diſperibunt. Mem Apud dñm	ἐξολοθρευθήσονται. Παρὰ κυρίου
מִצְעֲדֵי־גֶבֶר כּוֹנָנוּ	greſſus viri firmabuntur,	greſſus hominis dirigetur,	τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευ
וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ׃ כִּי־	& viam eius volet. Cum	& viam eius volet. Cum	καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει σφόδρα
יִפֹּל לֹא־יוּטָל כִּי־	ceciderit non allidetur, quia	ceciderit non collidetur, quia	πέσῃ οὐ ταραχθήσεται, ὅτι
יְהוָה סוֹמֵךְ יָדוֹ׃	DEVS ſuſtẽtat manũ eius.	dominus ſupponit manũ ſuam.	κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ
נַעַר הָיִיתִי גַּם־	Puer fui &	Nun Iunior fui etenim	Νεώτερος ἐγενόμην, καὶ γὰρ
זָקַנְתִּי וְלֹא־רָאִיתִי	ſenui, & non vidi	ſenui, & non vidi	ἐγήρασα, καὶ οὐκ εἶδον
צַדִּיק נֶעֱזָב	iuſtum derelictum,	iuſtum derelictum,	δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον,
וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ־לָחֶם׃	neq; ſemẽ eius querẽs panẽ.	nec ſemen eius querẽs panem.	οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν
כָּל־הַיּוֹם חוֹנֵן	Tota die miſeretur	Samech Tota die miſeretur	Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ
וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ	& cõmodat, & ſemen eius	& cõmodat, & ſemen illius	καὶ δανείζει ὁ δίκαιος, καὶ τὸ σπ
לִבְרָכָה׃ סוּר מֵרָע	ĩ bñdictione. Recede a malo	ĩ bñdictiõe erit. Declina a malo	εἰς εὐλογίαν ἔσται. Ἔκκλινον ἀπ
וַעֲשֵׂה־טוֹב וּשְׁכֹן	& fac bonum, & inhabita	& fac bonum, & inhabita	καὶ ποίησον ἀγαθόν, καὶ κατασ
לְעוֹלָם׃ כִּי יְהוָה	ĩ ſempiterno. Quia DEVS	in ſeculum ſeculi. Quia dñs	εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Ὅτι κύριος
אֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא־	diligit iudicium, & non	amat iudicium, & non	ἀγαπᾷ κρίσιν, καὶ οὐκ
יַעֲזֹב אֶת־חֲסִידָיו	dereliquet miſicordes ſuos,	derelinquet ſanctos ſuos,	ἐγκαταλείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ,
לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ	in eternum cuſtoditi ſunt,	in eternum conſeruabuntur.	εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται.
וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרָת׃	& ſemen impiorum peribit.	Ain Iniuſti pũient, & ſemẽ ĩpi(	καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολοθρ
צַדִּיקִים יִירְשׁוּ־	Iuſti hereditabunt	Iuſti aũt hĩditabũt (orũ pibit.	Δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι
אֶרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד	terrã, & habitabũt in ſeculũ	terrã, & inhabitabũt ĩ ſclm ſcli	γῆν, καὶ κατασκηνώσουσιν

Melius coram DEO modicum iuſti,
quam diuitie peccatorum
multe. Quoniam brachia
impiorum confringentur,
roborabit autem iuſtos
Deus. Cogniti ſunt apud DEVM
dies perfectorum,
& hereditas eorum in eternum
erit. Non confundentur
in tempore malo, & in diebus
famis ſaturabuntur. Quoniam
impii peribunt, & patroni
inimicitie DEI ſicut gloria
ueruecum, qui cibo
impinguantur, & finis eorum
decollatio. Sic impii
confundentur, & in fumo gehenne
cõſumentur. Mutuabit peccator & nõ
reddet, iuſtus autem miſerebitur
& donabit. Propterea q̄ bñdicēt ī ūbo
eius hereditabũt terrã, & q maledicēt
in iureiurãdo eius pibũt. A pñtia
DEI greſſus hominis
dirigentur & uiam eius volet.
Et ſi ceciderit in īfirmitate nõ morieť.
Quoniã Deus ſuſtinet eum manu ſua.
Puer fui & nunc ſenui,
& non vidi iuſtum derelictum,
nec filios eius querentes
panem propter inopiam.
Quoniam tota die
miſeretur & cõmodat, & ſemen eius
in benedictione. Recede a malo
& operare bonum, & dominaberis
in ſempiternum. Quoniam Deus
amat iudicium, & non deſeret
miſericordes ſuos,
in eternum cuſtodientur, & filii
impiorum peribunt.
Iuſti hereditabunt terram
& inhabitabunt in ſecula

A, Precioſius in arietibus & ueruecibus eſt pinguedo.

עָלֶיהָ׃ פִּי צַדִּיק	ſuper eam. Os iuſti	ſuper eam. Os iuſti	ἐπ' αὐτῆς. Στόμα δικαίου,
יֶהְגֶּה חָכְמָה	meditabitur ſapientiam,	meditabitur ſapientiam,	μελετήσει σοφίαν,
וּלְשׁוֹנוֹ תְּדַבֵּר	& lingua eius loquetur	& lingua eius loquetur	καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσει
מִשְׁפָּט׃ תּוֹרַת אֱלֹהָיו	iudicium. Lex DEI eius	iudicium. Zadic Lex Dei eius	κρίσιν. Ὁ νόμος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ
בְּלִבּוֹ לֹא תִמְעַד	in corde ipſius, nõ deficient	ĩ corde ipſius, & ñ ſupplãtabũt	ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὑποσκελισ
אֲשֻׁרָיו׃ צוֹפֶה	greſſus eius. Conſiderat	greſſus eius. Conſiderat	τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Καταvo
רָשָׁע לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ	impius iuſtum, & querit	peccator iuſtum & querit	ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ ζ
לַהֲמִיתוֹ׃ יְהוָה לֹא־	vt occidat eum. DEVS non	mortificare eum. Dñs autẽ non	τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. Ὁ δὲ κς οὐ (
יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ וְלֹא	dereliquet eũ ĩ mãu eius, & ñ	derelinqt eũ ĩ mãibus eius, nec	μὴ ἐγκαταλίποι αὐτόν, εἰς τὰς χεῖρας
יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ׃	condẽnabit eũ cũ iudicabit.	dãnabit eũ cũ iudicabitur illi.	μηδὲ καταδικάσηται αὐτόν, ὅταν κρίν
קַוֵּה אֶל־יְהוָה	Expecta DEVM	Coph Expecta dominum	Ὑπόμεινον τὸν κύριον
וּשְׁמֹר דַּרְכּוֹ	& cuſtodi viam eius,	& cuſtodi viam eius, (as	καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,
וִירוֹמִמְךָ לָרֶשֶׁת	& exaltabit te vt poſſideas	& exaltabit te vt hẽditate capi(	καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆ
אֶרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים	terram, cum interibunt ĩpii	terrã, cũ perierint peccatores	γῆν, ἐν τῷ ἐξολοθρεύεσθαι ἁμαρτ
תִּרְאֶה׃ רָאִיתִי רָשָׁע	videbis. Vidi impium	videbis. Vidi impium	ὄψει. Εἶδον τὸν ἀσεβῆ
עָרִיץ וּמִתְעָרֶה	robuſtum, & virentem	ſuperexaltatum, & eleuatum	ὑπερυψούμενον, καὶ ἐπαιρόμενον,
כְּאֶזְרָח רַעֲנָן׃	ſicut arborem ramoſam.	ſicut cedros libani.	ὡς τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου.
וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה	Et tranſiui & ecce	Et tranſiui & ecce (centiam	Καὶ παρῆλθον καὶ ἰδοὺ
אֵינֶנּוּ וָאֲבַקְשֵׁהוּ	non erat, & queſiui eum	nõ erat, & q̃ſiui eũ, (ſtodi ĩno(	οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν (ἀκ
וְלֹא נִמְצָא׃ שְׁמָר־תָּם	& ñ ẽ ĩuẽtꝰ. Cuſtodi ĩnocẽtẽ	& nõ ẽ ĩuẽtus loco eiꝰ. Sin Cu(	καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ. Φύλ
וּרְאֵה יָשָׁר כִּי	& vide rectum, quia	& vide equitatem, quoniam	καὶ ἴδε εὐθύτητα, ὅτι
אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם	erit ad extremum viro pax.	ſunt reliquie homini pacifico.	ἔστιν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπῳ εἰρ
וּפֹשְׁעִים נִשְׁמְדוּ	Iniqui autem delebuntur	Iniuſti autem diſperibunt,	Οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσ
יַחְדָּו אַחֲרִית	pariter, & nouiſſimum	ſimul reliquie	ἐπὶ τὸ αὐτό. τὰ ἐγκαταλείμματα
רְשָׁעִים נִכְרָתָה׃	impiorum abſcindetur,	impiorum peribunt.	τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσονται.
וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים	Salus autem iuſtorum a	Tau Salus autem iuſtorum	Σωτηρία δὲ τῶν δικαίων (ἐν
מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת	DEO, fortitudo eoꝝ in tpe	a dño, & protector eorum ĩ tpe	παρὰ κῦ, καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν
צָרָה׃ וַיַּעְזְרֵם	tribulatiõis. Et auxiliabitur	tribulationis. Et adiuuabit	θλίψεως. Καὶ βοηθήσει
יְהוָה וַיְפַלְּטֵם	eis DEVS, & liberabit eos	eos dominus & liberabit eos,	αὐτοῖς κύριος καὶ ῥύσεται αὐτοὺς
יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים	liberabit eos a peccatoribus,	& eruet eos a peccatoribus,	καὶ ἐξελεῖται αὐτοὺς ἐξ ἁμαρτωλ
וְיוֹשִׁיעֵם כִּי־חָסוּ	& ſaluabit eos, qa ſpauerunt	& ſaluabit eos quia ſperauerũt	καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν
בוֹ׃	in eo.	in eo.	ἐπ' αὐτόν.
לח מִזְמוֹר	XXXVIII. Pſalmus	XXXVII. ps. Dauid in	λζ΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ
לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃	Dauidis ad recordationẽ. A	rememoratione ſabbati.	ἀνάμνησιν περὶ τοῦ σαββά
יְהוָה אַל־בְּקֶצְפְּךָ	DEVS ne in ira tua	Domine ne in furore tuo	Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου
תוֹכִיחֵנִי וּבַחֲמָתְךָ	arguas me, neqꝫ ĩ furore tuo	arguas me, neqꝫ in ira tua	ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου
תְיַסְּרֵנִי׃ כִּי חִצֶּיךָ	corripias me. Q̃m ſagitte	corripias me. Quoniã ſagitte	παιδεύσῃς με. Ὅτι τὰ βέλη σου
נִחֲתוּ בִי וַתִּנְחַת	tue ĩfixe ſũt ĩ me, & ↄfirmaſti	tue ĩfixe ſunt mihi, & cõfirmaſti	ἐνεπάγησάν μοι, καὶ ἐπεστήριξας
עָלַי יָדֶךָ׃ אֵין מְתֹם	ſup me manũ tuã. Nõ ẽ ſãitas	ſup me manũ tuã. Nõ eſt ſanitas	ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου. Οὐκ ἔστιν
בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי	in carne mea a facie	in carne mea a facie	ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προ
זַעְמֶךָ אֵין שָׁלוֹם	indignationis tue, nõ eſt pax	ire tue, non eſt pax	τῆς ὀργῆς σου, οὐκ ἔστιν εἰρήνη

ابدا الابد ه فم الصد	עֲלַהּ : פּוּמָא דְצַדִּיקָא	ſuper eam,os iuſti
ينطق بالحكمة	דָנֵין חָכְמְתָא	mebitabitur ſapientiam,
ولسانه يقول	וְלִישָׁנֵיהּ מְמַלֵּלָא	& lingua eius loquetur
العدل ه سنة الهه	דִינָא : נִמּוּסָא דֶאֱלָהֵיהּ	iudicium.Lex DEI eius
في قلبه لا تزل خطى	בְּלִבֵּיהּ לָא מִתְדַעְזְעָן	in corde eius,non claudicabunt
قدماه ه الخاطي	אִיסְתַּוְורוֹהִי : מְסַכֵּי	greſſus eius.Conſiderat
يترصد البار فيهم	רַשִׁיעָא לְצַדִּיקָא וּבָעֵי	impius iuſtum,& querit
بقتله والرب لا	לְמִקְטְלֵיהּ : יְיָ לָא	interficere eum.DEVS autem non
يسلمه في يده ولا	יְשַׁבְקִנֵּיהּ בִּידֵיהּ וְלָא	derelinquet eum in manu eius,& non
يحكم عليه في الحكم اذ	יְחַיְּבִנּוּן בְּמִקְמֵיהּ	damnabit eum cum ſederit
اتحاكم معه ه ارج	לְדִינָא : סְבַר מִימְרָא דַיְיָ	ad iudicandum.Cõfide in verbo DEI,
واحفظ طرقه ه	וְטוּר אוֹרְחָתֵיהּ	& cuſtodi viam eius,
وهو يرفعك لترث	וִירוֹמְמִינָךְ לְמֵיחְסַן	& exaltabit te vt poſſideas
الارض ه وتقا بين ال	אַרְעָא בְּאִשְׁתֵּיצָאוּת רַשִׁיעֵי	terram,cum interierint impii
يبيدون ه رايت المنا	תֶּיחֱמֵי : חֲמֵית רַשִׁיעָא	videbis.Vidi impium
يتعالى ويتكاول	תַּקִּיפָא וְחָסִין הֵיךְ	fortem & validum,ſicut
مثل شجر لبنان	אִילָן יְצִיב וְעַנּוּף :	arborẽ tráſplãtatã & habũdãtẽ foliis,
مررت به	וּפְסַק מִן עָלְמָא	& tranſiuit de mundo
فلم اجده ه وطلبته	וְהָא לֵיתוֹי וּבְעֵית יָתֵיהּ וְלָא	& ecce non erat,& queſiui eum & non
فلم اصبه ه تمسك بال	אִשְׁתְּכַח : נְטוֹר שְׁלֵימוּתָא	eſt inuentus.Serua integritatem
فتدبر الاستقامة	וַחֲמֵי אָרְחָא תְּרִיצָא מְטוּל	& reſpice iter rectum.Quoniam
عاقبة الرجل المستقيم	דְסוֹף גְבַר נְשָׁא שְׁלָמָא :	finis hominis pax
سلامه ه الخطاة	וְפָרוֹדִין יִשְׁתֵּיצוּן	Praui deſtruentur
يبيدون ه وبقايا	כַּחֲדָא סוֹפֵיהוֹן	ſimul.& finis
الاشرار يستاصلون	דְרַשִׁיעַיָא שֵׁיצָאָה :	impiorum interitus.
خلاص الابرار هو من	וּפוּרְקָנָא דְצַדִּיקָא	Redemptio autem iuſtorum
الرب ه وهو ناصرهم في	מִן קֳדָם יְיָ עוּשְׁנֵיהוֹן בְּעִידָן	a conſpectu DEI,fortitudo eoꝝ in tp̃e
الشدة ه الرب عونه	עָקְתָא : וִיסַיְיעִנּוּן יְיָ	tribulationis.Et auxiliabitur eis Deus
ومنجيهم	וִישֵׁיזְבִינּוּן שֵׁיזֵיב לְהוֹן	& liberabit eos & eruet eos
ومنقذهم من الخطاة	מֵרַשִׁיעַיָא וְיִפְרְקִינּוּן מְטוּל	a peccatoribus & redimet eos quoniã
ويخلصهم لانهم	דְאִתְרְחִיצוּ	ſperauerunt
عليه ه المزمور	בְּמֵימְרֵיהּ :	in verbo eius. (pro faſciculo
السابع والثلثون	תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד עַל צְרִיר	XXXVIII. Laudatoria Dauidis,(
يارب لا بغضبك	לְבוֹנְתָא לְדוּכְרָנָא עַל יִשְׂרָאֵל	thuris,memoria Iſraelis.
توبخني ولا بسخطك	יְיָ לָא בְרוּגְזָךְ תַּכְסְנִי	Deus ne in furore tuo arguas
تؤدبني ه فان سهامك	יָתִי וְלָא בִרְתְחָךְ	me,neq; in ira tua
قد نشبت في واشتد	תְּרְדֵּי לִי : מְטוּל דְגִירָרָךְ	caſtiges me.Quoniam ſagitte tue
يدك علي ه	אִיתְחֲתַן עֲלַי וּשְׁרַת	infixe ſunt mihi,& obfirmatum eſt
ليس لجسمي	עֲלַי מַחֲתָךְ : לֵית אַסוּ	ſup me vulnus mãus tue.Nõ ẽ ſanitas
شفاء امام	בְּגוּשְׁמִי מִן קֳדָם	in corpore meo ab aſpectu
سخطك ولا امن	רוּגְזָךְ לֵית שְׁלָם	ire tue,& non eſt pax

A. לְהַזְכִּיר quod communiter ad recordationem interpretatur, putat Chimchi,nomẽ eſſe inſtrumenti, muſices,

בעצמי מפני	in oſſibus meis a facie	oſſibus meis a facie (mee	ἐν τοῖς ὀστέοις μου, ἀπὸ προσώπου
חטאתי כי עונתי	pctī mei. Quia ĩniqtates me	pctõrũ meorũ. Qm̃ iniqtates(	τῶν ἁμαρτιῶν μου. Ὅτι αἱ ἀνομ
עברו ראשי כמשא	trãſierſt caput meũ, q̃ſi onus	ſupgreſſe ſt caput mũ, & ſic ono	ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου, ὡσεὶ φ
כבד יכבדו ממני	graue aggrauate ſũt ſup me	graue grauate ſunt ſuper me.	βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ᾽ ἐμέ.
הבאישו נמקו	Cõputruerũt & euanuerũt	Putruerunt & corrupte ſunt	Προσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν
חבורתי מפני	cicatrices mee, a facie	cicatrices mee, a facie	οἱ μώλωπές μου, ἀπὸ προσώπου
אולתי נעויתי	inſipiẽtie mee. Afflictus ſum	inſipientie mee. Miſer factus	τῆς ἀφροσύνης μου. Ἐταλαιπώρ
שחתי עד מאד כל-	& ĩcuruatus ſum nimis, tota	ſũ & curuatꝰ ſũ vſq; ĩ finẽ, tota	καὶ κατεκάμφθην ἕως τέλους, ὅλη
היום קדר הלכתי	die merens ambulaui.	die contriſtatus ingrediebar.	τὴν ἡμέραν, σκυθρωπάζων ἐπορ
כי כסלי מלאו	Qm̃ lumbi mei impleti ſunt	Quoniã lumbi mei ĩpleti ſunt	Ὅτι αἱ ψόαι μου ἐπλήσθησαν
נקלה ואין מתם	ignominia, & non eſt ſanitas	illuſionibus, & non eſt ſanitas	ἐμπαιγμάτων καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις
בבשרי נפוגותי	in carne mea. Anxius fui	in carne mea. Afflictus ſum	ἐν τῇ σαρκί μου. Ἐκακώθην
ונדכיתי עד מאד	& afflictus ſum nimis,	& humiliatus ſum nimis,	καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα,
שאגתי מנהמת לבי	rugiebã a ge[illegible] cordis mei.	rugiebã a gemitu cordis mei.	ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδ
אדני נגדך כל-	Dñe in conſpectu tuo omne	Domine ante te omne	Κύριε ἐναντίον σου πᾶσα
תאותי ואנחתי	deſideriũ meũ, & gẽitꝰ m̃us	deſideriũ meũ, & gemitus meus	ἡ ἐπιθυμία μου καὶ ὁ στεναγμός
ממך לא נסתרה	a te non eſt abſcõditus. (me	a te nõ eſt abſcõditus. (liqt me	μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβη.
לבי סחרחר עזבני	Cor meũ circũibat, dreliqt(	Cor meũ ꝯturbatũ ẽ ĩ me dere(	Ἡ καρδία μου ἐταράχθη, ἐγκατέ
כחי ואור עיני	fortitudo mea, & lux ocloꝝ(	virtus mea, & lumẽ oculoꝝ meoꝝ	ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλ
גם הם אין אתי	ẽt ipſa nõ eſt mecũ. (meoꝝ,	& ipſũ nõ eſt mecũ. (uerſũ me	καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ᾽ ἐμοῦ.
אהבי ורעי מנגד	Cari mei & amici mei ẽ regiõe	Amici mei & proximi mei, ad(	Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου, ἐξ ἐ
נגעי יעמדו	plage mee manſerunt,	appropinquauerũt & ſteterũt.	μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν.
וקרובי מרחק	& vicini mei a longe	Et qui iuxta me erant de longe	Καὶ οἱ ἔγγιστά μου, ἀπὸ μακρόθ
עמדו וינקשו	ſteterunt. Et irruebant	ſteterunt & vim faciebant qui	ἔστησαν, καὶ ἐξεβιάζοντο,
מבקשי נפשי	querentes aĩam meã, (bãt	querebant animam meam.	οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου.
ודרשי רעתי דברו	& veſtigãtes mala mihi q̃re(	Et q ingrebãt mala mihi locuti	Καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι, ἐλ
הוות ומרמות כל-	peruerſitates, & dolos tota	ſunt vanitates, & dolos tota die	ματαιότητας, καὶ δολιότητας
היום יהגו ואני	die meditabantur. Ego autẽ	meditabantur. Ego autem	τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. Ἐγὼ
כחרש לא אשמע	quaſi ſurdus non audiebam,	tanq̃ ſurdus non audiebam,	ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον,
וכאלם לא יפתח	& quaſi mutus non aperiens	& ſicut mutus non aperiens	καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων
פיו ואהי כאיש	os ſuum. Et erã quaſi homo,	os ſuũ. Et factus ſum ſicut homo	τὸ στόμα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενόμην, ὡ
אשר לא שמע ואין	qui non audit, & non habet	non audiens, & non habens	οὐκ ἀκούων, καὶ οὐκ ἔχων
בפיו תוכחות כי לך	ĩ ore ſuo redargutões. Te.n.	ĩ ore ſuo redargutões. Qm̃ ĩ te	ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς.
יהוה הוחלתי אתה	DEVS expectabã, tu vero	domine ſperaui, tu	σοὶ κύριε ἤλπισα, σὺ
תענה אדני אלהי	rñdebis DEVS deus meus.	exaudies me domĩe deus meus.	εἰσακούσῃ κύριε ὁ θεός μου.
כי אמרתי פן	Quia dixi ne forte (rint	Quia dixi neq̃n (& dũ ꝯmouẽt	Ὅτι εἶπον, μήποτε
ישמחו לי במוט	ĩſultẽt mihi, & cũ vacillaue(	ſupgaudeãt mihi inimici mei, (	ἐπιχαρῶσί μοι οἱ ἐχθροί μου, καὶ ἐ
רגלי עלי הגדילו	pedes mei ſr̃ me magnificẽt.	pedes m̃i ſr̃ me magna locuti ſt.	πόδας μου, ἐπ᾽ ἐμὲ ἐμεγαλορρημ
כי אני לצלע נכון	Quia ego ad fracturã patꝯ(	Qm̃ ego ĩ flagella paratus ſũ,	Ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμ
ומכאובי נגדי	& dolor m̃us cõtra me ẽ (ſũ,	& dolor meus in cõſpectu meo	καὶ ἡ ἀλγηδών μου ἐνώπιόν μου
תמיד כי עוני	ſemper. Quia iniqtatẽ meã	ſemper. Qm̃ iniquitatẽ meam	ἐστὶ διαπαντός. Ὅτι τὴν ἀ

راحة من اجل	בגרמי מן קדם	in oſſibus meis ab aſpectu
خطيتي لان ذنوبي	חובי : ארום חובי	peccati mei. Quoniam iniqtates mee,
علت راسي ومثل الحمل	עברו על רישי היך	tranſierunt ſuper caput meum, quaſi
الثقيل اثقلتني	כמטול יקר יקרו מני :	onus graue aggrauate ſunt ſuper me.
نتنت وعفنت	סריא יתמסיו	Computruerunt & tabuerunt
جراحي من اجل	הלבשושי מן קדם	cicatrices mee ab aſpectu
جهلي شقيت	טפשותי : עקמית	ignorantie mee. Recuruus factus ſum
وانحنيت الى الدهر من	שחיית עד לחדא כל	& inclinatus vſq; in ſummum tota
يومي كله كئيبا	יומא חכיך הליכית	die incedebam triſtis.
لان نفسي مملوءة	ארום גיסלי איתמליין	Quoniam lumbi mei impleti ſunt
وليس لجسدي راحة ش	קריחותא ולית אסו	illuſionibus, & non eſt ſanitas
واتضعت جدا	בגושמי : פגיית	in corpore meo. Afflictus ſum
صرخت من	ואתמכיית עד לחדא	& humiliatus ſum nimis,
تنهد قلبي	רגישית מנהמות דלבבי	mugiebam a tumultu cordis mei.
شهواتي كلها بين يد	יי לקבלך כל	Deus coram te omne
يا رب وسرح	רינתי ותינחתי מינך	deſiderium meum, & ſuſpiria mea a te
عندك لم يخف قلق	לא איתכסיאת :	non ſunt abſcondita.
قلبي وزالت عني	לבבי צמרמר שבקני	Cor meum horruit, dereliquit me
قوتي ولم اجد لعيني	חילי ונהור עייני	virtus mea, & lumen oculorum meorũ
نوما	ברם אגון לית עימי :	etiam ipſum non eſt mecum.
احبائي واقاربي اقتربوا	רחמיי וחבריי	Amatores mei & proximi mei
مني ووقفوا مقابلي	מקביל מכתשי קמו	e regione vulneris mei ſteterunt,
والعزيزون الي وقفوا	וקריביי מרחיק	propinqui vero mei de longe
بعيدا مني ملتمسوا	קיימין : ועבדין	ſteterunt. Et fecerunt
نفسي ظلموا	פחין תבעי נפשי	laqueos, querentes animam meam,
المريدون بي الشر تكلموا	ובעי בישתי מלילו	& querentes malum mihi, locuti ſunt
باطلا كل النهار كا	שיקרא וניכלא כל	mendacia, & dolos quotidie
يرددون شرهم ص	יומא מרננין : ואנא	cogitauerunt. Sed ego
كالاصم الذي لا يسمع	היך חרשא לא אשמע	veluti ſurdus non audiebam,
ومثل الاخرس	והיך אילמנא דלא פתיח	& ſicut mutus non aperiens
الذي لا ينطق وكان	פומיה : ואהוי היך גבר דלא	os ſuum. Et fui ſicut vir non
الذي لا سمع له ولا	שמע מעלמא ולא אייתי	audiens a ſeculo, & non habens
عظة في فيه توكل	בפומיה מכסנייתא : מטול	in ore ſuo redargutiones. Quoniam
عليك يا رب وانت	דקדמך יי צליית אנת	coram te DEVS oraui, tu
تستجيب لي يا ربي و الهي	תקביל יי אלהי :	exaudies DEVS Deus meus.
لاني قلت لكيلا	מטול דאמרית דילמא	Quia dixi ne forte
تسر بي اعدائي وعند	יחדון עלי כד איזדעזעא	ſupgaudeant mihi, & dũ vacillauerint
رجلي عظموا القول	ריגלי עלי איתרברבו :	pedes mei ſuper me magnificentur.
وانا استعددت للضر	מטול דאנא לתברא	Quoniam ego ad percuſſiones
وحزني امامي كل	מעתד וכיבי לקבלי	paratus ſum, & dolor meus coram me
حين لاني اعترف	תדירא : מטול דחובי	continue. Quoniam peccatum meum

אַגִּיד אֶדְאַג	annuncio, ſollicitus	annunciabo, cogitabo	ἐγὼ ἀναγγελῶ. καὶ μεριμνήσω
מֵחַטָּאתִי: וְאֹיְבַי	ꝑ peccato meo. Inimici aũt	pro peccato meo. Inimici autẽ	ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου. Οἱ δὲ ἐχθ
חַיִּים עָצֵמוּ וְרַבּוּ	mei viuẽtes ɔfõtati ſt, & ml'(	mei viuũt & ɔfirmati ſt ſr me, (	ζῶσι καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ. καὶ ἐ (
שֹׂנְאַי שָׁקֶר:	odiẽtes me mẽdacit. (tipli. ſt	ſt q odeřt me iniq̃, (& ml'tiplica.	οἱ μισοῦντές με ἀδίκως. (θυνθ
וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה תַּחַת	Et qui reddunt malum pro	Qui retribuunt mala pro	Οἱ ἀνταποδιδόντες μοι κακὰ ἀν
טוֹבָה יִשְׂטְנוּנִי	bono aduerſabantur mihi,	bonis detrahebant mihi,	ἀγαθῶν, ἐνδιέβαλλόν με,
תַּחַת רָדְפִי טוֹב:	quia ſequebar bonum.	quoniam ſequebar bonitatem.	ἐπεὶ κατεδίωκον ἀγαθοσύνην.
אַל־תַּעַזְבֵנִי יְהוָה	Ne derelinquas me DEVS	Ne derelinquas me domine	Μὴ ἐγκαταλίπῃς με κύριε
אֱלֹהַי אַל־תִּרְחַק	deus meus, ne elongeris	deus meus, ne diſceſſeris	ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς
מִמֶּנִּי: חוּשָׁה	a me. Feſtina	a me. Intende	ἀπ' ἐμοῦ. Πρόσχες
לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי	in auxilium meum, Deus	in adiutorium meum, domine	εἰς τὴν βοήθειάν μου, κύριε
תְּשׁוּעָתִי:	ſalutis mee.	deus ſalutis mee.	τῆς σωτηρίας μου.
לט לַמְנַצֵּחַ	XXXIX, Ad victoriã,	XXXVIII. In finẽ	λη. Εἰς τὸ τέλος
לִידוּתוּן	A. Idutũ. i. ĩſtrumẽtom muſices	pro idytum	τῷ Ἰδιθοὺμ
מִזְמוֹר לְדָוִד	Pſalmus Dauidis.	canticum Dauid.	ᾠδὴ τῷ Δαβίδ.
אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה	Dixi cuſtodiam	Dixi cuſtodiam	Εἶπα, φυλάξω
דְרָכַי מֵחֲטוֹא	vias meas, a peccando	vias meas, & non delinquam	τὰς ὁδούς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτα
בִלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה	B. in lingua mea, cuſtodiã	in lingua mea. Poſui ori meo	με ἐν γλώσσῃ μου. Ἐθέμην
לְפִי מַחְסוֹם בְּעֹד	os meum fiſcella donec eſt	cuſtodiam cum conſiſteret	τῷ στόματί μου φυλακήν, ἐν τῷ σ
רָשָׁע לְנֶגְדִּי:	impius contra me.	peccator aduerſum me.	τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου.
נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה	Obmutui ſilentio,	Obmutui & humiliatus ſum	Ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην
הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב	tacui de bono,	& ſilui a bonis	καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν,
וּכְאֵבִי נֶעְכָּר:	& dolor meus ɔturbatus eſt.	& dolor meus renouatus eſt,	καὶ τὸ ἄλγημά μου ἀνεκαινίσθη.
חַם־לִבִּי בְּקִרְבִּי	Incaluit cor meũ ĩ medio mĩ	Concaluit cor meum intra me,	Ἐθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντ
בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־	ĩ meditatiõe mea ĩcẽſus ſum	& ĩ meditatiõe mea exardeſcet	καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσετ
אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי	igni, locutus ſũ ĩ lĩgua mea.	ignis. Locutus ſũ ĩ lingua mea,	πῦρ. Ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου,
הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי	Oñde mihi DEVS (oꝝ q̃ta	notũ fac dñe (rũ meoꝝ qs eſt,	γνώρισόν μοι κύριε (ρῶν μ
וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא	finẽ meũ, & mẽſurã dieꝝ me(	mihi finẽ meũ. Et numerũ die(	τὸ πέρας μου. Καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν
אֵדְעָה מֶה חָדֵל אָנִי	ſit vt ſciã, qñ dficiã ego. Ecce	vt ſciam quid deſit mihi. Ecce	ἐστίν, ἵνα γνῶ τί ὑστερῶ ἐγώ. Ἰδοὺ
הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּה	C. exigue mẽſu. poſu. di. mos	mẽſurabiles poſuiſti dies meos,	παλαιστὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου.
יָמַי וְחֶלְדִּי כְאַיִן נֶגְדֶּךָ	& tp̃s meũ q̃ſi ñ ſit ĩ ɔſpe. tuo	& ſubſtãtia m̃a tãq̃ nihilũ añ te.	καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπ
אַךְ כָּל־הֶבֶל כָּל־	Verũtñ oĩa vanitas, omnis	Verũtñ vniuerſa vanitas, oĩs	Πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, π
אָדָם נִצָּב	homo ſtans	homo viuens.	ἄνθρωπος ζῶν,
סֶלָה: אַךְ־בְּצֶלֶם	ſemp. Tm̃ in imagine D.	Veruntamen in imagine	διάψαλμα. Μέντοιγε ἐν εἰκόνι
יִתְהַלֶּךְ־אִישׁ אַךְ־	ambulat vir, tantum	pertranſit homo. ſed &	διαπορεύεται ἄνθρωπος, πλὴν
הֶבֶל יֶהֱמָיוּן יִצְבֹּר	fruſtra conturbať, cõgregat	fruſtra conturbať. Theſaurizat	μάτην ταράσσεται. Θησαυρίζει
וְלֹא־יֵדַע מִי־אֹסְפָם:	& ignorat quis colligat ea.	& ignorat cui congregabit ea.	καὶ οὐ γινώσκει τίνι συνάξει αὐτ
וְעַתָּה מַה־קִּוִּיתִי	Nunc ergo quid expecto	Et nũc que eſt expectatio mea,	καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου, οὐχὶ
אֲדֹנָי תּוֹחַלְתִּי לְךָ	domine, preſtolatio mea tu	nõne dñs & ſubſtãtia m̃a apd̃ te	κύριος, καὶ ἡ ὑπόστασίς μου, παρὰ σ
הִיא: מִכָּל־פְּשָׁעַי	es. Ab oĩbus iniq̃tatibꝫ meis	eſt. Ab omnibus iniq̃tatis meis	ἐστιν. Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶ
הַצִּילֵנִי חֶרְפַּת	libera me, opprobrium	erue me opprobrium	ῥῦσαί με, ὄνειδος

Arabic	Chaldaic	Latin
بذ نبي وا هتم	אֶתְנֵי אֶתְיַיצֵף	narrabo dubitabundus
بخطيتي ه اعدائ	מִן־חֶטְאַי ׃ וּבְעֵיל דְבָבַי	pp peccatũ meũ.Přoni inimicitie mee
احيا واعزمني ه كثر	עַל־מָאן קַיְימִין אִיתְגַבְּרוּ	validi permanent,confortati ſunt
يشنوني ظلما الذين جزو	וְסַגִּין סַנְאַיי עַל־שִׁקְרָא ׃	& multiplicati q me oderũt ſĩ mẽdacio.
على الخير شرا مكروابي	וּפָרְעִין בִּישָׁא חֲלוּפֵי	Qui reddunt malum pro
لاني كانت البر كرحو	טַבְתָא סַטְנִין לִי	bono,oderunt me,
الحديد كالميت المرذول	חֲלוּפֵי דְרָדְפִית טַב ׃	quia ego ſequebar bonitatem.
وسمروا جسدي لا ترفضني	לָא־תִשְׁבְקִינַנִי יְיָ	Ne derelinquas me DEVS
ياربي والهي ولا تبعد	אֱלָהִי לָא־תִתְרַחַק	deus meus,ne elongeris
عني ه انظر	מִנִי ׃ זְרִיז	a me.Feſtina
في معونتي	לְסִיוּעִי יְיָ	in auxilium meum Deus
ياالله خلاصي ه	פּוּרְקָנִי ׃	redemptionis mee.
المزمور الثامن والثلثون	לְשַׁבָּחָא עַל מַטְרַת	XXXIX. In laudẽ.Pro cuſtodia
	בֵית־מוּקְדְשָׁא עַל־פּוּמָא	domus ſanctuarii,ore
	יְדוּתוּן תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד	Idutum.Laudatoria,Dauidis.
قلت احفظ	אֲמָרִית אֶנְטוֹר	Dixi cuſtodiam
طرقي لئلا اخطي	אוֹרְחָתִי מִלְמִחְטֵי	viam meam,ne peccem
بلساني ه جعلت لفمي	בְּלִישָׁנִי אֶנְטוֹר	lingua mea,cuſtodiam
حافظا عند قيام	לְפוּמִי זְמָמָא כַּד־אִית	os meum fiſcella,quamdiu
المنافق امامي	רְשִׁיעָא לְקוּבְלִי ׃	impius eſt contra me.
خرست وتواضعت	אִתְאַלְמִית שְׁתָקִית בְּטֵיל	Obmutui,ceſſaui & tacui
وامسكت عن الخير	מִן־פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא מְטוּל	a verbis legis,quoniam
فتجدد حزني	הֲוָה כֵּיבִי מִתְרְטַט ׃	dolor meus conturbatus eſt.
واحتر قلبي في باطني	רְתַח לִבִּי בְגוּשְׁמִי	Incaluit cor meum in corpore meo,
وعند تلاوتي اذكر	בְּרִינָנִי תְבַעֵיר	in cogitatu meo inflammabitur
النار في ه تكلمت بلساني	אֶשָּׁתָא מַלֵּילִית בְּלִישָׁנִי ׃	ignis,locutus ſum lingua mea.
وقلت عرفني يارب منتهى	אוֹדַע יָתִי יְיָ סוֹפִי	Notum fac mihi DEVS finem meum
عمري وعدد ايامي	וּמְשַׁחַת יוֹמַי מְנָא אִינוּן	& menſurã dierũ meorum quãta erit,
لاعلم ما انا اعجز	אִידַע אֵימָתַי פָּסִיק מִן	vt ſciam quando deficiam a
جعلت ايامي	עַלְמָא אֲנָא ׃ הָא קְלִילִין	ſeculo. Ecce leues
قصيرة وبقائي كلا شي	סַדַּרְתָּא יוֹמַי וְגוּשְׁמִי	ordinaſti dies meos & corpus meum
اما مع ذلك بل كل شي	כְּלָמָא לְקוּבְלָךְ בְּרַם כּוּלָא	tanq̃ nihil coram te.Propterea omnia
لانسان حي	לְלָמָא חֲשִׁיבִין בְּרַם	nihil reputantur,verum
فهو باطل ه	כּוּלְהוֹן צַדִּיקַיָּא קַיְימִין	omnes iuſti ſurgent
الا ان الانسان يمشي في	לְחַיֵּי עַלְמָא ׃ בְּרַם בִּדְיוֹקְנָא	ad vitam eternam.Tãtum in imagine
وكالفي يزول ه بل	דַיְיָ הַלִּיךְ גְּבַר בְּרַם לְלָמָא	DEI ambulat homo,verum vane
الذي يكنز ولا يعلم من	מִשְׁתַּגְשְׁיִן כָּנִישׁ וְלָא חַכִּים	conturbatur,congregat & neſcit,
ياخذ ها الان من رجائي	מַטוֹ מְנָא כְּנֵשׁ אִנּוּן ׃ וּכְדוּן	quis collecturus ſit.Nunc
الا انت وقوامي البسر	מְנָא סַבְרִית יְיָ אוֹרִיגוּתִי	ergo in quo confidã DEVS,ſpes mea
عند كل ه كفرني من	עֲלָךְ הוּא ׃ מִכּוּלְהוֹן מְרוֹדַי	in te ipſo.Ab omnibus ſceleribus meis
سيدي اني جعلتني	פְּצַא יָתִי חִיסוּדָא	libera me,opprobrium

A. Idutum:aut proprium nomẽ unius ex cantoribus,aut nomen inſtrumenti muſices. Ambo.n.hec ſignificare uidetur,hec uox,& R.Salomoni & reliqs hebreis p̃ceptoribus.

B. Dixi cuſtodiam uias meas.Libro midras tehilim ושה פענה רך י״ב ח׳מת ודבר עצב יעלה אף קשה ולשון הרע מעו׳ שהרי כשחטאו ישראל במדבר לא נחתם עליהם גזר דין עד שחטאו בפיהם והא וישמע יי׳ את קול דבריכם ואומר חי אני נאם יי׳ אם לא כאשר דברתם באזני כן אעשה לכם ואומ׳ הונעתם יי׳ בדבריכם במעשיכם אינו אומ׳ אלא בדבריכם והא כי כשלה ירושלם ויהודה היתה לי נחלתי כאריה ביער נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה וכי בקולה שנאה והלא בקולה אהבה שנ׳ השמיעיני את קולך בקולה אהובה ובקולה שנואה אמור מצתה פות וחיים ביד לשון מעשה היה במלך פרס שנטה למות אמרו לו הרופאים אין לך רפואה עד ש׳ביאו לך חלב לביאה ונעשה לך רפואה ענה אחד מהם אם רצונך אלך אני תנו לי עשרה עזים אמ׳ לעבדיו ונתנו לו הלך לגוב אריות והיתה שם לביאה מינקת גוריה יום ראשון עמד מרחוק והשליך לה אחד ואכלה יום שני נתקרבה מעט והשליך אחרת וכן בכל יום ויום עד שהיה משחק עמה ולקח מחלבה ונתן והלך לו וכשהיה בחצי הדרך ראה בחלום שהיו איבריו מתרסין זה עם זה אמרו הרגלים אין בכל האברים כמונו שאם לא היינו הולכין לא היה יכול להביא מן החלב ענו הידים אין בכל האברים כמותינו שאם לא אנו שחלבנו לא היה הדבר כלום אמרו העינים אנו למעלה מן הכל שאלמלא היינו מראין לו הדרך לא עשה כלום ענה הלב אני למעלה מן הכל שאלמלא נתתי לו העצה לא הועלתם כלום ענה הלשון ואמר להם אם לא הייתי אני מה הייתם עושין ענו כל האברים ואמרו לו איך לא יראת להזדמות אלינו ואת סגורה ונתונה במקום חשך ועד

נָבָל אַל־תְּשִׂימֵנִי׃	ſtulto ne ponas me.	Inſipienti dediſti me.	ἄφρονι ἔδωκάς με.
נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח־	Obmutui non aperui	Obmutui & non aperui	Ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα
פִּי כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ׃	os meum, quia tu feciſti.	os meum quoniam tu feciſti,	τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ ἐποίησας,
הָסֵר מֵעָלַי נִגְעֶךָ	Tolle a me plagas tuas,	amoue a me plagas tuas.	ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου
מִתִּגְרַת יָדְךָ אֲנִי	a fortitudine manus tue ego	A fortitudine manus tue ego	Ἀπὸ γὰρ τῆς ἰσχύος τῆς χειρός σου
כָלִיתִי׃ בְּתוֹכָחוֹת	cõſũptus ſũ. In ĩcrepatõibus	defeci in increpationibus	ἐξέλιπον, ἐν ἐλεγμοῖς
עַל־עָוֺן יִסַּרְתָּ	pro iniquitate corripuiſti	ꝑpter iniquitatem corripuiſti	ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας
אִישׁ וַתֶּמֶס כָּעָשׁ	virũ, & cõſumpſiſti, q̃ſi tinea	hoĩe. Et tabeſcere feciſti ſicͭ ara(	ἄνθρωπον. Καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀρά(
חֲמוּדוֹ אַךְ הֶבֶל	carnẽ eius verũtñ vanitas	aĩam eius, verũtñ vane (neã	τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, πλὴν μάτ(
כָּל אָדָם סֶלָה׃	omnis homo ſemper.	conturbatur omnis homo.	πᾶς ἄνθρωπος διάψαλμα.
שִׁמְעָה תְפִלָּתִי	Audi orationẽ meã (audi,	Exaudi orationem meam	Εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου
יְהוָה וְשַׁוְעָתִי	DEVS, & clamorẽ meũ ex(	dñe, & depcatõnẽ meã, auribus	κύριε, καὶ τῆς δεήσεώς μου, ἐνώτισ(
הַאֲזִינָה אֶל־דִּמְעָתִי	ad lachrimam meam	percipe lachrymas meas.	τῶν δακρύων μου.
אַל־תֶּחֱרַשׁ כִּי גֵר	ne obſurdeſcas, quia aduena	Ne ſileas quoniam aduena	Μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι πάροι(
אָנֹכִי עִמָּךְ תּוֹשָׁב	ego ſũ apud te & peregrinus	ego ſum apud te & peregrinus,	ἐγώ εἰμι παρὰ σοὶ καὶ παρεπίδη(
כְּכָל־אֲבוֹתָי׃ הָשַׁע	ſicut oẽs patres mei. Recede	ſicut oẽs patres mei. Remitte	καθὼς πάντες οἱ πατέρες μου.
מִמֶּנִּי וְאַבְלִיגָה	a me & fortificabor	mihi vt refrigerer,	μοι ἵνα ἀναψύξω, (ἄν(
בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְאֵינֶנִּי׃	anteq̃ vadam, & nõ ſubſiſtã.	priuſq̃ abeã, & amplius nõ ero.	πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν, καὶ οὐκέτι οὐ

furorem. Peior eſt lingua praua quã idolatria. Si quidem quando peccauerunt filii iſrael in deſerto, nõ eſt lata in eos ſententia i
donec perpetrarunt peccatum oris. Et hoc eſt quod ſcriptum eſt. Et audiuit Deus uocem ſermonum eorum. Dixit aũt. Viuus eg
Deus, ſi non ſicut locuti eſtis in auribus meis ſic faciam uobis. Et dixit irritaſtis Deum uerbis ueſtris, uerbis inquit ueſtris, nõ au
operibus ueſtris. Et hoc eſt ꝙ ſcriptum eſt. Qm̃ ceſpitauit Ieruſalem & Iuda. Erat mihi hereditas mea ſicut leo ĩ ſilua, dedit ad
me uocem ſuã propterea odi eam. Sed nunquid ꝑpter uocem eius eam odio habuit. Videtur enim ꝙ ꝑpter uocem eius dilexer
Nã ſcriptum eſt. Fac me audire uocem tuã. Sed ſoluitur. Eſt uox amari digna. Et eſt uox digna haberi odio. Proin dicito nun
& uitã repoſitã eſſe in poteſtate lingue. Euenit ut rex perſarum detineretur mortali egritudine. Cui dixerunt medici, rex nun
ris cõualeſcere niſi adhibeas tibi leene lac ꝙ ſolum ualet ad curam tuã. Reſpondit ex ſeruis ſuis quiſpiã. Si placet maieſtati t
ut dentur mihi decem capre & ipſe afferam lac leene. Quibus acceptis acceſſit homo, ad ſpeleum leonum reperitq; leenam lact
tulos ſuos. Et prima quidẽ die ſtetit uir a longe, ſecũdo uero die propius acceſſit, deditq; leene unã ex capris quã comedit. Cũ
feciſſet multis diebus, cicureſcente nimirũ fera, emunxit ab ea lac. Reuertens uero priuſq̃ in domo ſe reciperet uidit ꝑ ſomniũ,
tionem ſingulorũ membrorũ ſuorũ. Etenim pedes dicebant. Niſi nos functi fuiſſemus officio nõ poterat hic ire & portare lac, n
primatum tenemus iter oĩa membra. At uero manus, imo nos pricipes ſumus. Nã ſola noſtra opera, lac emunctũ eſt. Sed & ocu
mabant. Nos cuncta exſuperamus membra. Niſi enim nobis iter monſtrantibus nihil factum eſſet. Cor uero dicebat immo ipſe

מ לַמְנַצֵּחַ	XL. Ad victoriã	XXXIX. In finem	λθ'. Εἰς τὸ τέλος
לְדָוִד מִזְמוֹר׃	Dauidis. Pſalmus.	pſalmus Dauid.	Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
קַוֹּה קִוִּיתִי יְהוָה	Expectãs expectaui DEVM	Expectans expectaui dominũ,	Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύρι(
וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע	& ĩclĩatus ẽ ad me, & audiuit	& intendit mihi. Et exaudiuit	καὶ προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσ(
שַׁוְעָתִי׃ וַיַּעֲלֵנִי	clamorem meum. Et eduxit	preces meas, & eduxit me	τῆς δεήσεώς μου. Καὶ ἀνήγαγέ
מִבּוֹר שָׁאוֹן מִטִּיט	me de lacu tumultus, de luto	de lacu miſerie & de luto	με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας, καὶ ἀ(
הַיָּוֵן וַיָּקֶם עַל־	ceni, & ſtatuit ſupra	fecis. Et ſtatuit ſupra	ἰλύος. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ
סֶלַע רַגְלַי כּוֹנֵן	petrã pedes meos, ſtabiliuit	petram pedes meos, & direxit	πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κα(
אֲשֻׁרָי׃ וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר	greſſus meos. Et dedit ĩ ore(	greſſus meos. Et ĩmiſit ĩ os me(	τὰ διαβήματά μου. Καὶ ἐνέβαλεν
חָדָשׁ תְּהִלָּה	nouũ, laudẽ (meo canticũ	nouũ, carmẽ Deo (um cãticũ	καινόν, ὕμνον (στόμα μο(
לֵאלֹהֵינוּ יִרְאוּ	DEO noſtro. Videbunt	noſtro. Videbunt	τῷ θεῷ ἡμῶν. Ὄψονται
רַבִּים וְיִירָאוּ	multi & timebunt,	multi & timebunt	πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται,
וְיִבְטְחוּ בַּיהוָה׃	& ſperabunt in DEO.	& ſperabunt in domino.	καὶ ἐλπιοῦσιν ἐπὶ κύριον.
אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר	Beatus vir qui	Beatus vir cuius	Μακάριος ἀνήρ, οὗ

عارا للجاهل ه	מִכְּלָא לָא־תְשַׁוֵּי עֲלָאֵי׃	ignorantis non ponas ſuper me,	שאין בך עצב כשאר כל האברי׳ ענה להם הלשון היום תאמרו שאני מלך שלכם שמע האיש את הדברים ופחד והלך לו אצל המלך אמר לו הילך חלב כלבה מיד קצף המלך וצוה לתלותו כשהלך ליצלב היו כל האברי׳ בוכין אמ׳ להם הלשון הלא אמרתם שאין בי ממש ואם אני מציל אתכם תודו לי שאני מלך עליכם אמרו לו הן אם הלשון השיבוני אצל המלך השיבוהו אמר מפני מה צוית לתלותי אמר לו מפני שהבאת לי חלב כלבה אמר לו מה איכפת לך ויבא לך רפואה מפני׳ ועוד לביאה קורין אותה כלבה לקחו ממנו ונסוהו ונמצא חלב לביאה אמרו לו כל האברים עכשו אנו מודין לך הוי או מות וחיים ביד לשון .i. Hoc eſt quod ſcriptum eſt. Reſponſio mollis compeſcit iram. Verbum autem durum excitat
خرست ولم افتح	אִתְאַלַּמִית וְלָא אֶפְתַּח	obmutui nec aperiam	
فاي لانك الذي خلقت…	פּוּמִי מְטוּל דְאַנְתְּ עֲבַדְתָּא׃	os meum, quoniam tu ſeciſti.	
ابعد عني ذا ديك	אַעְדֵּי מֵעִלָּוַי מַכְתָּשָׁךְ	Amoue a me vulnus tuum,	
فقد فنيت من قوة	מִמַּחַת גְּבוּרַת יְדָךְ אֲנָא	a percuſſione valide manus tue ego	
يدك وعظت الانسان	שֵׁיצִית׃ בְּמַסְכַּנְתָּא	conſumptus ſum. In reprehenſione	
بالتجاريب لاجل خطيئته	עַל־חוֹבָא אַתְּ לְבַר־נָשׁ	ꝑpter iniquitatẽ, tu corripuiſti hoĩem	
ومثل العنكبوت اضعفت	וּמַסְיֵית הֵיךְ עֲמַר	& deſtruxiſti velut araneam,	
نفسه ه ومثل المنام تذ…	דְאִתְגַּדְּדִים גּוּשְׁמֵיהּ בְּרַם	cuius corpus fractum eſt, quoniam	
شهواته ومثل الفي …	לְמָא כָּל בַּר־נָשָׁא לְעָלַם׃	vanitas omnis homo ſemper.	
البشر استجب صلاتي و…	קַבֵּיל צְלוֹתִי	Accipe orationem meam	
يارب ه وانصت لتضرعي	יְיָ וּלְבָעוּתִי צִיתָא	Deus & ad petitionem meam inclina	
ولا تغفل عن دموعي	אוּדְנָךְ וּלְדִמְעָתִי לָא	aurem tuam, & ad lachrymã meã non	
فاني غريب في	תִשְׁתּוֹק מְטוּל הֵיךְ גִּיּוֹרָא	ſileas, quoniam veluti peregrinus	
الارض وذاهب	אֲנָא גַּבָּךְ תּוֹתָבָא הֵיךְ	& aduena, ſum ego apud te ſicut	
مثل ابائي ه فرج عني	כּוּלְהוֹן אֲבָהָתִי׃ אַשְׁלֵי	omnes patres mei. Laxa	
كي استريح من قبل ان	מִינִי וְאֵיזִיל	mihi, & fortis fiam, vſquequo	
اذهب فلا اعود اكون	עַד־לָא אֵהָךְ וְלָא אִיתַי׃	vadam, & non ſubſiſtam.	

anteponendum. Quod ſolo me conſulente, res hec tentata & ꝑfecta eſt. Vltimo ſurrexit lingua dicens, ſi ego locuta non fuiſſem, l facere potuiſſetis. Excanduerunt in linguam ſingula membra & dixerunt ei, tu que obligata es & clauſa in loco obſcuro, careſq3 quaſi in uituperium, audes mutire contra nos. Illa uero reſpondit eis. Hodie uel inuiti confitebimini me eſſe principem & reginam ium ueſtrum. Hac uiſa per ſomnium cõcertatione, timuit homo accedenſq3 ad regem dixit. En quod tibi attuli canis lac. Succenſt ira rex, & iuſſit hominem cruci affigi. Cum uero duceretur ad patibulum plorabant & triſtabantur nimis ſingula alia membra. itatit ad ea lingua. Nõne dixiſtis me infimam īter uos immo nihili eſſe, atqui ſi ipſa hodie uos liberauero nun confitebimini principem meum ſuper uos. Quibus reſpondentibus utiq3 dixit lingua, reuertamur ad regem. Cui cum adſtaret dixit, Cur iubes me ſuſi. Quod inquit lac canis pro lacte leene mihi attuleris. At illa quid tua hec res intereſt, modo curam admittas mea opera. Sed & s leenam canem, nonnunquam appellatam. Inuentum eſt autem, experimento facto, quod lac, leene eſſet. Reuocata uero ſententortis, membra ſingula confeſſa ſunt eſſe principatum lingue. Quod citra dubium mors & uita in poteſtate lingue conſtituunt.

C Verbum hebreum ſignificat quattuor digitorum menſuram, quanta .ſ. eſt palma manus, & quod ipſi dicunt palmares dies.

D In imagine, quia in hoc mundo non eſt ueritas uite hominis, ſed quedam umbra quoddam ueſtigium & tenuis imago in comparae ad eam uitam quam finita peregrinatione habiturus eſt apud Deum.

المزمور	לְשַׁבָּחָא לְדָוִד	XL. In laudem. Dauidis
التاسع والثلثون	תּוּשְׁבַּחְתָּא׃	laudatoria.
بالصبر رجوت الرب	מְסַבַּר סַבְרִית יְיָ	Expectans expectaui Deum,
فنظر الي وسمع تضرعي	וּצְלָא לְוָתִי וְקַבֵּיל	& inclinauit ad me, & exaudiuit
واصعدني	בָּעוּתִי׃ וְאַסְקַנִי מִן	preces meas. Et eduxit me de
من جب الهلاك وطين	אַתְרָא שִׁיחָא וּמִסְכַּן	puteo luti ſcaturientis
الفساد ه اقام على	טִינָא וַאֲקִים עַל כֵּיפָא	cenum, & ſtatuit ſupra petram
الصفا قدمي ه وقوم	רִגְלַי תַּקֵּין אַסְתּוּרַי׃	pedes meos ſtabiliuit greſſus meos.
خطواتي وجعل في فمي	וִיהַב בְּפוּמִי שְׁבַח חֲדַת	Et ordinauit ĩ ore meo cãtillenã nouã,
تسبيحا جديدا ه تسبيح	תּוּשְׁבַּחְתָּא קֳדָם אֱלָהָנָא	hymnum coram DEO noſtro.
الهنا يرى	יֶחֱמוּן סַגִּיאִין	Videbunt multi
كثيرا ويخافون	וְיִדְחֲלוּן	& timebunt
ويتوكلون على الرب	וִיסַבְּרוּן עַל מֵימְרָא דַיְיָ׃	& ſperabunt in verbo DEI,
طوبى للرجل الذي	טוּבֵיהּ דְגַבְרָא	Beatus homo

שָׂם יְהוָה מִבְטַחוֹ	poſuit DEVM ɔfidẽtiã ſuã,	eſt nomen domini ſpes eius,	ἐστὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς αὐτοῦ
וְלֹא־פָנָה אֶל־	& ñ ẽ ɔuerſo ad (ad mẽdacia.	& non reſpexit in	καὶ οὐκ ἐπέβλεψεν εἰς
רְהָבִים וְשָׂטֵי כָזָב׃	ſuꝑbias, & ad eos q declinãt(	vanitates & inſanias falſas.	ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς
רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ	Multa feciſti tu DEVS	Multa feciſti tu domine	Πολλὰ ἐποίησας σὺ κύριε
אֱלֹהַי נִפְלְאֹתֶיךָ	deus meus, mirabilia tua,	deus meus mirabilia tua,	ὁ θεός μου τὰ θαυμάσιά σου,
וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ	& cogitatiões tuas ꝓ nobis,	& cogitationibus tuis non	καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου,
אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ	A. non eſt proportio ad te,	eſt qui ſimilis ſit tibi.	οὐκ ἔστι τίς ὁμοιωθήσεταί σοι.
אַגִּידָה וַאֲדַבֵּרָה	ſi narraſ voluero, & nũerare	Annunciaui & locutus ſum,	Ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα,
עָצְמוּ מִסַּפֵּר׃	plura ſũt q̃ vt nũerari qãnt.	multiplicati ſunt ſuꝑ numerũ.	ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμόν.
זֶבַח וּמִנְחָה לֹא־	Victimã & oblatiõẽ noluiſti,	Sacrificiũ & oblationẽ noluiſti,	Θυσίαν καὶ προσφορὰν, οὐκ ἠθέ
חָפַצְתָּ אָזְנַיִם כָּרִיתָ	aures fodiſti (pro peccato	aures autem perfeciſti	σῶμα δὲ κατηρτίσω
לִּי עוֹלָה וַחֲטָאָה	mihi holocauſtũ & oblatõẽ(	mihi. Holocauſtũ & ꝓ peccato	μοι. Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμ
לֹא שָׁאָלְתָּ׃ אָז	non petiſti. Tunc	non poſtulaſti, tunc	οὐκ ἐζήτησας, τότε
אָמַרְתִּי הִנֵּה־	dixi ecce	dixi ecce	εἶπον, ἰδοὺ
בָאתִי בִּמְגִלַּת	venio, in volumine	venio. In capite	ἥκω. Ἐν κεφαλίδι
סֵפֶר כָּתוּב	libri ſcriptum eſt (tibi,	libri ſcriptum eſt	βιβλίου γέγραπται
עָלָי׃ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ	de me. Vt facerẽ placitum(	de me vt facerẽ volũtatẽ tuã,	περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημ
אֱלֹהַי חָפָצְתִּי	Deus meus volui,	Deus meus volui,	ὁ θεός μου ἠβουλήθην,
וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מֵעָי׃	& lex tua ĩ medio vẽtris mei.	& legẽ tuã ĩ medio cordis mei.	καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλ
בִּשַּׂרְתִּי צֶדֶק בְּקָהָל	Annũciaui iuſtitiã ĩ eccleſia	Annũciaui iuſtitiã tuã ĩ eccl'ia	Εὐηγγελισάμην δικαιοσύνην ἐν ἐ
רָב הִנֵּה שְׂפָתַי לֹא	multa, ecce labia mea non	magna, ecce labia mea non	μεγάλῃ, ἰδοὺ τὰ χείλη μου οὐ μὴ
אֶכְלָא יְהוָה אַתָּה	prohibebo, DEVS tu	prohibebo domine tu	κωλύσω, κύριε σὺ
יָדָעְתָּ׃ צִדְקָתְךָ לֹא־	noſti. Iuſtitiam tuam non	ſciſti. Iuſtitiam tuam non	ἔγνως. Τὴν δικαιοσύνην σου, οὐκ
כִסִּיתִי בְּתוֹךְ לִבִּי	abſcõdi in medio cordis mei,	abſcondi in corde meo,	ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου,
אֱמוּנָתְךָ וּתְשׁוּעָתְךָ	fidem tuam & ſalutare tuum	veritatẽ tuam & ſalutare tuũ	Τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριον
אָמָרְתִּי לֹא כִחַדְתִּי	dixi, non abſcondi (tuam	dixi. Non abſcondi	εἶπα. Οὐκ ἔκρυψα
חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ	miſicordiã tuã & veritatẽ(	miſicordiã tuã & veritatẽ tuã	τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σο
לְקָהָל רָב׃ אַתָּה יְיָ	ĩ eccleſia multa, Tu DEVS	a cõcilio multo. Tu autem dñe	ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. Σὺ δὲ κύ
לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ	ñ ꝓhibebis miſicordias tuas	ne longe facias miſatiões tuas	μὴ μακρύνῃς τοὺς οἰκτιρμούς σου
מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ	a me, miſicordia tua, & veri(	a me, miſicordia & veritas tua	ἀπ' ἐμοῦ, τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθεια
תָּמִיד יִצְּרוּנִי׃	iugiter ſuabũt me. (tas tua	ſemper ſuſceperunt me.	διαπαντὸς ἀντιλάβοιντό μου.
כִּי אָפְפוּ עָלַי	Circundederunt enim me	Quoniam circundederunt me	Ὅτι περιέσχον με
רָעוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר	mala quorũ nõ eſt numerus,	mala quorum non eſt numerus	κακὰ, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,
הִשִּׂיגוּנִי עֲוֺנֹתַי	cõphẽderũt me iniqtates mẽ,	cõphẽderũt me iniqtates mee	κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου,
וְלֹא יָכֹלְתִּי לִרְאוֹת	& non potui videre, (mei	& non potui vt viderem.	καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν. (κεφ
עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי	plures fcẽ ſt q̃ capilli capit(	Mltiplicate ſũt ſuꝑ capillos ca(	Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχ
וְלִבִּי עֲזָבָנִי׃	& cor meum dereliquit me.	& cor mũ dereliqt me. (pit mi,	καὶ ἡ καρδία μου ἐγκατέλιπέ με.
רְצֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי	Placeat tibi Deo vt libes me	Cõplaceat tibi dñe vt eruas me	Εὐδόκησον κύριε τοῦ ῥύσασθαί
יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃	Deo ad adiuuãdũ me feſtina.	dñe ad adiuuãdum me reſpice.	κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσ
יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ	Cõfundantur & reuereãtur	Confundantur & reuereantur	Καταισχυνθήσαν καὶ ἐντραπ
יַחַד מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי	ſimul querentes animã meã,	ſimul qui querũt animã meam	ἅμα, οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν

qui poſuit Deum ſpem ſuam,
& non reſpexit elatos
& loquentes mendacia.
Multa miracula feciſti tu
DEVS Deus, mirabilia tua
& cogitationes tue verſus nos. Non
eſt poſſibile ordinare laudem tuam, A. *Senſum e ſenſu.*
ſi voluero narrare & loqui,
plures ſunt q̃ vt enarrentur.
Sacrificiũ & oblationẽ noluiſti, (maſti
aures ãt ad auſcultãda p̃cepta tua for(
mihi, holocauſtũ & ſacrificiũ ꝓ pcõ, p(
non poſtulaſti. Tunc (pter ſcelera
dixi ecce ingrediar ad vitam
eternã. Quãdo ſtuduero in volumine
libri legis, quod propter me
ſcriptum eſt. Facere voluntatẽ tuam
Deus deſidero, & lex tua
inuoluta eſt in medio viſcerum meoꝝ.
Annunciaui iuſtitiam tuam in eccleſia
magna, ecce labia mea non
prohibui DEVS Deus meus tu
ſcis. Iuſtitiam tuam non
abſcondi in medio cordis mei,
veritatem tuam & redemptionẽ tuã
dixi, non occului
bonitatem tuam & fidem tuam
in eccleſia magna. Propterea
tu DEVS ñ ꝓhibebis miſicordiã tuã
a me, benignitas tua & veritas tua
continue cuſtodient me.
Quoniam circundederunt me
mala que numerari non poſſunt,
cõprehenderunt me iniquitates mee
& non potui videre, (pitis mei,
multiplicate ſunt pluſquã capilli ca(
& cogitationes mee reliquerunt me.
Placeat tibi DEVS vt liberes me,
DEVS ad adiuuandum me feſtina.
Confundantur & reuereantur
ſimul querentes animam meam,

לִסְפּוֹתָהּ יִסֹּגוּ
אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ
חֲפֵצֵי רָעָתִי יָשֹׁמּוּ
עַל־עֵקֶב בָּשְׁתָּם
הָאֹמְרִים לִי הֶאָח
הֶאָח : יָשִׂישׂוּ
וְיִשְׂמְחוּ בְּךָ כָּל־
מְבַקְשֶׁיךָ יֹאמְרוּ
תָּמִיד יִגְדַּל יְהוָה
אֹהֲבֵי תְּשׁוּעָתֶךָ :
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן
אֲדֹנָי יַחֲשָׁב־לִי
עֶזְרָתִי וּמְפַלְטִי
אַתָּה אֱלֹהַי אַל־
תְּאַחַר :
מא לַמְנַצֵּחַ
מִזְמוֹר לְדָוִד
אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל
אֶל־דָּל
בְּיוֹם רָעָה
יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה
יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ
וִיחַיֵּהוּ יְאֻשַּׁר
בָּאָרֶץ וְאַל־תִּתְּנֵהוּ
בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו : יְהוָה
יִסְעָדֶנּוּ עַל־עֶרֶשׂ
דְּוָי כָּל־מִשְׁכָּבוֹ
הָפַכְתָּ
בְחָלְיוֹ :
אֲנִי אָמַרְתִּי יְהוָה
חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי
כִּי־חָטָאתִי לָךְ :
אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רַע
לִי מָתַי יָמוּת וְאָבַד
שְׁמוֹ : וְאִם־בָּא
לִרְאוֹת שָׁוְא יְדַבֵּר
לִבּוֹ יִקְבָּץ־אָוֶן לוֹ
יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר :
יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
כָּל־שֹׂנְאָי עָלַי
יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי :

vt ꝑdidãt eam. Reuertantur
retrorſum & confundantur,
q volunt mihi mala. Pereant
pro culpa confuſionis eorũ
dicentes mihi heah
heah. Gaudeant
& letentur in te
qui querunt te, & dicant
iugiter magnificet̃ DEVS
qui diligunt ſalutare tuum.
Ego ãt ſum egenus & pauꝑ,
Deus ſolicitus erit pro me,
auxiliũ meũ & libator meus
tu es, DEVS ne
moreris.

XLI. Ad victoriam
Pſalmus Dauidis.

Beatus cuius intellectus
verſatur ſuper pauperem,
in die mala
liberabit eum DEVS.
DEVS cuſtodiet eum
& viuificabit eũ, beatus erit
in terra, & non tradet eum
aĩe inimicorũ eius. DEVS
confortabit eum in lecto
infirmitatis, totũ ſtratũ eius
vertiſti
in egrotatione eius.
Ego dixi, DEVS
miſere mei, ſana aĩam meam
quoniam peccaui tibi.
Inimici mei dicunt malum
mihi, qñ morietur & peribit
nomen eius. Et ſi venerit
vt videat, vana loquet̃ (ſibi,
cor eiꝰ, ꝯgregabit iniqtatẽ(
egrediens foras detrahet.
Siľ adũſũ me murmurabãt,
oẽs odientes me contra me,
cogitabant malum mihi.

vt auferant eam. Auertantur
retrorſum & reuereantur,
qui volunt mihi mala. Ferant
confeſtim confuſionem ſuam
qui dicunt mihi euge
euge. Exultent
& letentur ſuper te
omnes querentes te, & dicant
ſemper magnificetur dominus
qui diligunt ſalutare tuum.
Ego aũt mẽdicus ſum & pauꝑ,
dominus ſollicitus eſt mei.
Adiutor meus & ꝓtector meus
tu es, Deus meus ne
tardaueris.

XL. In finem.
Pſalmus Dauid.

Beatus vir qui intelligit
ſuper egenum & pauperem,
in die mala
liberabit eum dominus.
Dominus conſeruet eum
& viuificet eũ & beatũ faciat eũ
in terra, & non tradat eum
in animam inimicoꝝ eius. Dñs
opem ferat illi ſuper lectum
doloris eius, vniuerſum ſtratũ
eius verſaſti
in infirmitate eius.
Ego dixi domine
miſerere mei, ſana animã meã
quia peccaui tibi.
Inimici mei dixerunt mala
mihi, quãdo morietur & peribit
nomen eius. Et ſi ingrediebat̃
vt videret vana loquebatur,
cor eius ꝯgregauit iniqtatẽ ſibi
Egrediebat̃ foras, & loquebat̃
ĩ idipſũ. Aduerſũ me ſuſurrabãt
oẽs inimici mei, aduerſum me
cogitabant mala mihi.

τοῦ ἐξᾶραι αὐτήν. Ἀποστραφείησαν
εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθείησαν
οἱ θέλοντές μοι κακά. Κομισάσθωσαν
παραχρῆμα αἰσχύνην αὐτῶν,
οἱ λέγοντές μοι εὖγε
εὖγε. Ἀγαλλιάσθωσαν
καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοί, (πα
πάντες οἱ ζητοῦντές σε κε. Καὶ εἰ
διὰ παντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κύριος
οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου.
Ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πένης,
κύριος φροντιεῖ μου.
Βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου
εἶ σὺ ὁ θεός μου, μὴ
χρονίσῃς.

μ. Εἰς τὸ τέλος
ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.

Μακάριος ὁ συνιῶν
ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα,
ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ
ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος.
Κύριος διαφυλάξαι αὐτὸν
καὶ ζήσαι αὐτόν, καὶ μακαρίσαι
αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ μὴ παραδῴη αὐ
εἰς ψυχὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ. Κύριος
βοηθήσαι αὐτῷ ἐπὶ κλίνης
ὀδύνης αὐτοῦ, ὅλην τὴν κοίτην αὐ
ἔστρεψας
ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ.
Ἐγὼ εἶπα, κύριε
ἐλέησόν με, ἴασαι τὴν ψυχήν μου
ὅτι ἥμαρτόν σοι.
Οἱ ἐχθροί μου εἶπον κακά
μοι, πότε ἀποθανεῖται καὶ ἀπολεῖτ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ εἰ εἰσεπορεύετο
τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει
ἡ καρδία αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀνομίαν ἑ
ἐξεπορεύετο ἔξω καὶ ἐλάλει
ἐπὶ τὸ αὐτό. Κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον
πάντες οἱ ἐχθροί μου, κατ' ἐμοῦ
ἐλογίζοντο κακά μοι.

conuertantur retrorſum
& confundantur
volentes malum mihi. Confundantur
pre uerecundia, qui dicunt in me,
gauiſi ſumus deſtructione eius, gaudiũ
ſuper tribulatione eius. Gaudebunt
& letabuntur in verbo tuo omnes
qui querunt te, & dicent
ſemper, magnificetur robur DEI
diligentes redemptionem tuam.
Et ego egenus ſum & pauper,
Deus cogitabit bonum mihi.
Auxilium meum & defenſio mea
tu. Deus meus ne
moreris.

XLI. In laudem.

Laudatoria Dauidis.

Beatus qui cogitat
de rebus pauperis,
quo miſereatur eius, in die
mala liberabit eum DEVS.
DEVS cuſtodiet eum (nẽ in terra,
& vitã p̃ſtabit ei, & dabit ei beatitudi(
& non tradet illum voluntati
patronoꝝ inimicitie eius. Verbũ DEI
adiuuabit eum in vita eius
& apparebit illi ſuper lectum
ĩfirmitat| eius, totũ ſtratũ eius vertiſſi
ĩ tp̃e egritudinis eius, & turbatõis eius
Ego dixi DEVS
miſerere mei, ſana animam meam
quia peccaui coram te.
Patroni inimicitie mee dicunt malum
ſuper me, quando morietur & peribit
nomen eius. Et ſi veniret vt accipiat
faciem meam, mendacium loquetur
in cogitatione ſua, apponit malũ ſibi,
egreditur in plateas & loquitur,
Simul contra me loquuntur
clam omnes odientes me
cogitantes malum mihi.

דְּבַר־בְּלִיַּעַל ל	Verbum belial	Verbum iniquum	Λόγον παράνομον
יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר	infundebant in me,& qui	cõſtituerũt aduerſ. me,nũqd q	κατέθεντο κατ᾽ ἐμοῦ, μὴ
שָׁכַב לֹא יוֹסִיף ל	dormiuit non addet	dormit non adiiciet	ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει
לָקוּם׃ גַּם־אִישׁ ש	vt reſurgat.Sed & homo	vt reſurgat.Etenim homo	τοῦ ἀναστῆναι. Καὶ γὰρ ἄνθρωπος
שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר	pacificus meus in quo	pacis mee in quo	τῆς εἰρήνης μου ἐφ᾽ ὃν
בָּטַחְתִּי בוֹ אוֹכֵל	habui fiduciam,manducans	ſperaui,qui edebat	ἤλπισα, ὁ ἐσθίων
לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי	panẽ meũ,leuauit adũſᴐ me	panes meos,magnificauit ſ̃r me	ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ᾽ ἐμὲ
עָקֵב׃ וְאַתָּה יְהוָה	A. calcaneũ.Tu ãt DEVS	ſupplantationẽ.Tu autem dñe	πτερνισμόν. Σὺ δὲ κύριε
חָנֵּנִי וַהֲקִימֵנִי	miſerere mei,& elleua me	miſerere mei,& reſuſcita me	ἐλέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με,
וַאֲשַׁלְּמָה לָהֶם׃	vt reddam eis.	& retribuam eis.	καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
בְּזֹאת יָדַעְתִּי כִּי	In hoc cognoui quod	In hoc cognoui quoniam	Ἐν τούτῳ ἔγνων ὅτι
חָפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא	velis me,quia non	voluiſti me,quoniam non	τεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ
יָרִיעַ אֹיְבִי עָלָי׃	iſultabit inimicus meus mihi	gaudebit inimicꝰ meus ſup me.	ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ᾽ ἐμέ.
וַאֲנִי בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ	Ego ãt ĩ ĩtegritate mĩa adiutᴐ	Me autem propter innocentiã	Ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντε
בִּי וַתַּצִּיבֵנִי ל	ſum a te,& ſtatues me	ſuſcepiſti,& confirmaſti me	καὶ ἐβεβαίωσάς με
לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם׃	ante faciem tuam in ppetuũ.	in conſpectu tuo in eternum.	ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי	Benedictus DEVS Deus	Benedictus dominus Deus	Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς
יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם	iſrael,a ſeculo	iſrael a ſeculo,	ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος
וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן	& vſq; ſeculum.Amen	& in ſeculum fiat	καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο
וְאָמֵן׃	& Amen.	fiat.	γένοιτο.
מב לַמְנַצֵּחַ	XLII Ad victoriã.	XLI.In finẽ itellectus filioꝝ	μα. Εἰς τὸ τέλος εἰ
מַשְׂכִּיל לִבְנֵי־קֹרַח׃	A. Intellectus filioꝝ quorah.	chore.Pſalmus Dauid.	σύνεσιν τοῖς υἱοῖς κορέ.
כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל	Sicut ceruus rugiet ſuper	Quemadmodũ deſiderat cer(	Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐ
אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נ	fluenta aquarum ſic	fontes aquarum,ita (uus ad	τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως
נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ	anima mea clamabit ad te	deſiderat anima mea ad te	ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς σὲ
אֱלֹהִים׃ צָמְאָה נַפְשִׁי	Deus.Sitiuit anima mea	Deus.Sitiuit anima mea	θεός. Ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου,
לֵאלֹהִים לְאֵל חָי	Deum,fortem,viuentem,	ad Deum fontem viuum,	πρὸς τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζῶ
מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה	quando veniam & apparebo	quando veniam & apparebo	Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι
פְּנֵי אֱלֹהִים׃ הָיְתָה	ante faciem Dei.Fuerunt	ante faciem Dei.Fuerunt	τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ. Ἐγενήθη
לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם	mihi lachryme mee panis,	mihi lachryme mee panes	τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος
יוֹמָם וָלָיְלָה בֶּאֱמֹר	ꝑ diẽ ac noctẽ,cum diceretur	die ac nocte,dum dicitur	ἡμέρας καὶ νυκτός, ἐν τῷ λέγεσθ
אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה	mihi tota die,vbi eſt	mihi quotidie vbi eſt	μοι καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν
אֱלֹהֶיךָ׃ אֵלֶּה א	Deus tuus.Horum	Deus tuus.Hec	ὁ θεός σου. Ταῦτα
אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה	recordabor & effundam	recordatus ſum & effudi	ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα
עָלַי נַפְשִׁי כִּי א	ſuper me animam meã,quia	in me animam meam,quoniam	ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν ψυχήν μου, ὅτι
אֶעֱבֹר בַּסָּךְ אֶדַּדֵּם	trãſibo ĩ nũero, B.emouebo(	tranſibo in locum tabernaculi	διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς
עַד־בֵּית	vſq; ad domum (eos	admirabilis vſq; ad domum	θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου
אֱלֹהִים ב	Dei.	Dei.	τοῦ θεοῦ.
בְּקוֹל־ רנ	In voce	In voce	Ἐν φωνῇ
רִנָּה ותודה	cantus	exultationis	ἀγαλλιάσεως
וְתוֹדָה הָמוֹן	& confeſſionis	& confeſſionis	καὶ ἐξομολογήσεως

Verbum iniquum ſtillat
in ſe ipſum, & dicit hic
qui infirmatur non apponet
vt reſurgat. Sed & homo inquiſitor
pacis meę in quo confidebam,
qui comedebat robur
meum, magnificauit ſuper me
dolũ. Et tu DEVS (ĩfirmitate mea,
miſerere mei, & iube reſurgere me ab(
& reddam eis.
In hoc cognoſcam quod
velis me, quoniam non (ſuper me,
roborabitur patronus inimicitię meę(
vt noceat. Et ego
perfectione mea adiutus ſum,
ſtatues me coram te in perpetuum,
Benedictum nomen DEI Dei
iſrael ab hoc ſeculo
ad ſeculum futurum, dicent
iuſti amen & amen.

XLII. In laudẽ, ĩtelligẽtia bona,
per manus filiorum Quorah.
Sicut cerua que rugit ſuper
fontes aquarum, ſic
anima mea rugit ad te
Deum. Sitiuit anima mea
Deum fortem viuentem
& permanentem, quando ingrediar,
& reſpiciã ſplẽdorem diuinitatis DEI
fuit mihi lachryma mea in cibum
die ac nocte, dum diceret
mihi inimicus tota die, vbi
eſt ipſe Deus tuus. Horum
mirabilium memor ſum & conuerto
ſuper me cogitationes animę meę, qñ
tranſibo ſub vmbraculis,
ſolus deambularis
in caſtris iuſtorum
vſq; ad domũ ſanctam DEI. In voce
cantus & laudis
tumultũ qͥ populorum venientium.

A. Leuauit contra me calcaneum. Sic & Ioannes in euangelio, qui manducat meũ panem leuabit cõtra me calcaneum ſuum.

A. Maſqil, inſtrumẽtum muſices, quod interpretatur ĩtellectus. Pſalmũ edidit Dauid canendumq; tradidit tribus filiis Quorah. Aſir, Helqana, & Auiaſap, qui inter diuinos pſaltas & ſanctuarii miniſtros nũerati ſũt. Et hec illorum hebreorum ſententia, qui melius mihi ſentire uiſi ſunt.

B. Ideſt ſtipatus magno numero, & magna caterua militantium, tralatio apud hebreos admodum apta.

הָמוֹן חוֹגֵג׃	tumultus feſta celebrantis.	ſonus epulantis.	ἤχου ἑορτάζοντος.
מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי	Quare incuruaris	Quare triſtis es	Ἵνα τί περίλυπος
נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי	anima mea,& rugis in me.	aĩa mea,& quare cõturbas me.	εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἵνα τί συνταρασ
הוֹחִילִי לֵאלֹהִים ח	Expecta Deum	Spera in Deo	Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν
כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ	quia adhuc confitebor ei,	quoniam adhuc confitebor illi,	ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ,
יְשׁוּעוֹת פָּנָיו׃	ſalutaribus vultus eius.	ſalutare vultus mei (nima mea	σωτήριον τοῦ προσώπου μου
אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי	Deus meus ĩ me ipſo aĩa mea	& Deus meus.Ad meipſum a(	καὶ ὁ θεός μου. Πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχ
תִשְׁתּוֹחָח עַל־כֵּן	incuruatur,propterea	conturbata eſt,propterea	ἐταράχθη, διὰ τοῦτο
אֶזְכָּרְךָ	recordabor tui	memor ero tui	μνησθήσομαί σου
מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן	de terra iordanis,	de terra iordanis	ἐκ γῆς ἰορδάνου
וְחֶרְמוֹנִים	& hermonim	& hermoni	καὶ ἑρμωνιείμ,
מֵהַר מִצְעָר׃	de monte minimo.	a monte modico.	ἀπὸ ὄρους μικροῦ.
תְּהוֹם	Abyſſus	Abyſſus	Ἄβυσσος
אֶל תְּהוֹם	abyſſum	abyſſum	ἄβυσσον
קוֹרֵא לְקוֹל	inuocat,in voce	inuocat,in voce	ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν
צִנּוֹרֶיךָ	C. cataractarum tuarum.	cataractarum tuarum.	τῶν καταρρακτῶν σου.
כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ	Omnes gurgites tui	Omnia excelſa tua	Πάντες οἱ μετεωρισμοί σου,
וְגַלֶּיךָ עָלַי	& fluctus tui,ſuper me	& fluctus tui,ſuper me	καὶ τὰ κύματά σου, ἐπ᾽ ἐμὲ
עָבָרוּ׃	tranſierunt.	tranſierunt.	διῆλθον.
יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה	Per diem mandauit DEVS	In die mandauit dominus	Ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος
חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה	miſericordiã ſuã,& in nocte	miſericordiam ſuam,& nocte	τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ νυκτὸς
שִׁירֹה עִמִּי תְּפִלָּה	canticũ ſuum,mecũ oratio	canticũ eius.Apud me oratio	ᾠδὴ αὐτῷ παρ᾽ ἐμοί. Προσευχ
לְאֵל חַיָּי׃ אוֹמְרָה	Deo vite mee.Dicam	Deo vite mee,dicam	τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου, ἐρῶ
לְאֵל סַלְעִי לָמָה	Deo petra mea,quare	Deo ſuſceptor meus es.Quare	τῷ θεῷ ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Δ
שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה קֹדֵר	oblitus es me,quare triſtis	oblitus es mei,& q̃re cõtriſtatꝰ	μου ἐπελάθου, καὶ ἵνα τί σκυθρ
אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב׃	incedo affligente inimico.	incedo,dũ affligit me inimicus.	πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν
בְּרֶצַח בְּעַצְמוֹתַי	Cũ me ĩficerẽt,ĩ oſſibꝰ mĩs	Dum confringuntur oſſa mea,	Ἐν τῷ καταθλάσθαι τὰ ὀστᾶ,
חֵרְפוּנִי צוֹרְרָי	exꝓbraueĩt mihi,moleſtato(	exꝓbra.mihi q tribu.me ini.mĩ.	ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου.
בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל	dicẽtes mihi tota die(res mĩ,	Dũ dicunt mihi ꝑ ſingulos dies	Ἐν τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ᾽
הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ׃	vbi eſt Deus tuus.	vbi eſt Deus tuus,	ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου.
מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי	Quare incuruaris	quare triſtis es	Ἵνα τί περίλυπος εἶ
נַפְשִׁי וּמַה־תֶּהֱמִי	anima mea,& rugis	anima mea,& quare conturbas	ἡ ψυχή μου καὶ ἵνα τί συνταρα
עָלָי הוֹחִילִי	in me.Expecta	me.Spera in	με. Ἔλπισον ἐπὶ τὸν
לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד	Deum quoniam adhuc	Deo quoniam adhuc	θεόν, ὅτι
אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת	confitebor ei,ſalutaribus	confitebor illi,ſalutare	ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριο
פָּנַי וֵאלֹהָי׃	vultus mei,& Deo meo.	vultus mei & Deus meus.	τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεὸ
מג שָׁפְטֵנִי	XLIII. Iudica me	XLII.In finẽ ps.Dd.Iudica me	μβ΄. Κρῖνόν με Ψαλμὸς τῷ Δ
אֱלֹהִים וְרִיבָה	Deus & diſcerne	Deus & diſcerne	ὁ θεός, καὶ δίκασον (ἀντίγρα
רִיבִי מִגּוֹי לֹא	cauſam meam de gente non	cauſam meam de gente non	τὴν δίκην μου, ἐξ ἔθνους
חָסִיד מֵאִישׁ מִרְמָה	miſericorde,a viro iniquo	ſancta,ab homine iniquo	οὐχ ὁσίου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδί
וְעַוְלָה תְּפַלְּטֵנִי׃	& doloſo ſalua me.	& doloſo erue me.	καὶ δολίου ῥῦσαί με.

في جلبة المعيدين ۞	למיחג לירושלם :	ſeſta celebrare in Ieruſalem.
لماذا تحزني	מה תתמככון	Quam triſtis es
يا نفسي ولماذا تقلقين	נפשי ותרונשי עלי	anima mea & fremis aduerſum me,
توكلي على الاله	אוריכי לאלהא ארום	ſpera in DEO, quoniam
فاني اشكره ۞	אשבחניה בפורקנא	adhuc laudes dicã, ꝓpter redẽptionẽ
الهي مخلص	דמן קודמוי :	que eſt a conſpectu eius.
وجهي وعند هذا	אלהי עלי נפשי תרנוש	Deus ſuper me anima mea cõmouetur
فلقت	מעול היכנא יתדרונך	propterea recordabuntur
نفسي	יתבי בארעא	habitatores terre
وذكرتك	ירדנא ויתבי טורי	iordanis, & habitatores montium
في ارض الاردن	חורמני לעמא דקבילו	hormoni, populus vero accepit
وحرمون	אוריתא בטורא דסיני	legem in monte ſinai
من الجبل الاصغر ۞	דמכיך וזעיר : תהומא	demiſſo & paruo. Abyſſus
العمق ينادي	עילאה לתהומא ארעאה	ſuperior abyſſum inferiorem
العمق بصوت	קרי לקל זחלי	inuocat in voce ſtillationum
قدرتك ۞	מרזביין היכנא	canalium tuarum, ſicq̃
جميع اهوالك	כולהון מתברייך	omnes gurgites tui
وامواجك جازت علي	וגלליך עלי עברו	& fluctus tui ſuper me tranſierunt,
بالنهار يرسل الرب	בזמן דנפקינן ממצרים :	in tempore egreſſionis ab egypto.
برحمته وفي الليل	יימם יפקד יי	Per diem mandauit DEVS
تسبيحه ۞	טוביה ובליליא תושבחתיה	benignitatẽ ſuã, & ꝑ noctẽ laudes eius,
لاله حياتي قلت	עמי צלותא לאלהא	mecum oratio ad Deum
الهي انت ناصري لماذا	דנטיר חיי : אימר	cuſtodem vite mee. Dicam
نسيتني ۞ ثم لماذا اتردد	לאלהי תוקפי למה	Deo fortitudinis mee, quare
ولماذا امشي حزينا ۞	אשלית יתי למה בקבלא	oblitus es mei, quare in tenebris
بالضغط العدو اي لي	איזיל בדחוק בעלי דבבא	ĩcedã inter moleſtias p̃roni inimicitie.
وهن عظامي عيروني	בדקטלין יתי ומשחין	Dum occidunt me & excoricant
الذين يضايقوني اذ	גרמי בזמן דמחרפין	membra mea in tẽpore quo exprobant
يقولون لي في كل يوم	יתי מעיקי כד אמרין לי	mihi vituperatores mei, qñ dicũt mihi
اين الهك لماذا تحزنين	כל יומא אן הוא אלהך :	tota die vbi eſt Deus tuus.
يا نفسي ولماذا تقلقين	מה תתמככין	Quare contrita es
توكلي على	נפשי ומה תתרגושי עלי	aĩa mea, quare fremis aduerſum me,
الله فاني	אוריכי לאלהא ארום תוב	ſpera in Deo quoniam adhuc
اشكره	אשבחיניה	confitebor ei,
مخلص	בפורקנא	propter redemptionem
وجهي هو الهي المزمور	דמן קדמוי דהוא אלהי :	q̃ eſt a pñtia eius, qm̃ ipſe ẽ Deus meus.
والا ربعون احكم	דון יתי	XLIII. Iudica me
يا الله وانتقم	אלהא בדין קשוט תבעך	Deus iudicio veritatis, tuum enim
لكلامتي ۞ من امة	למנצב מצהב מן עם	eſt agere cauſam meam, a gente
غير بارة ومن انسان	דלא זכאי מן גבר נכיל	immunda ab homine iniquo
الغش نجني ۞	וטלומא תשיזבינני :	& doloſo libera me.

C. Cataracte proprie ſunt canalia & impluuia per que de tecto aque deriuantur in domo.

כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי	Tu enim Deus (me,	Quia tu es Deus	Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς
מָעֻזִּי לָמָה זְנַחְתָּנִי	fortitudo mea, q̄re ꝓieciſti(	fortitudo mea, q̄re me repuliſti	κραταίωμά μου, ἵνα τί ἀπώσω με
לָמָּה קֹדֵר אֶתְהַלֵּךְ	quare triſtis incedo,	& quare triſtis incedo	καὶ ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομ
בְּלַחַץ אוֹיֵב ׃ שְׁלַח	affligente inimico. Mitte	dū affligit me inimicus. Emitte	ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν. Ἐξαπό
אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה	lucē tuā & veritatē tuā, ipſa	lucem tuā & veritatē tuā, ipſa	τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, αὐ
יַנְחוּנִי יְבִיאוּנִי	ducēt me & introducēt me,	me deduxerunt & adduxerunt	ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με
אֶל־הַר קָדְשְׁךָ	in montem ſanctum tuum	in montem ſanctum tuum	εἰς ὄρος ἅγιόν σου
וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ ׃	& in tabernacula tua.	& in tabernacula tua.	καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου.
וְאָבוֹאָה אֶל־מִזְבַּח	Et introibo ad altare	Et introibo ad altare	Καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιασ
אֱלֹהִים אֶל־אֵל	Dei, ad deū (Et ɔfitebor tibi	Dei, ad deum (tebor tibi	τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν (μολογήσομ
שִׂמְחַת גִּילִי וְאוֹדְךָ	q letificat exultatōnē meā.(	q letificat iuuētutē meā. Cōfi(	τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου. (
בְּכִנּוֹר אֱלֹהִים	in cithara, A. Deus	in cithara Deus	ἐν κιθάρᾳ ὁ θεὸς
אֱלֹהָי מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי	deus meus, q̄re inclinaberis	deus meus, quare triſtis es	ὁ θεός μου, ἵνα τί περίλυπος εἶ
נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי	anima mea, & quare rugis	anima mea, & quare conturbas	ἡ ψυχή μου, καὶ ἵνα τί συνταράσσ
עָלַי הוֹחִילִי	in me. Expecta	me. Spera in	με. Ἔλπισον
לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד	Deum quoniam adhuc	Deo quoniam adhuc	ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι
אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת	confitebor ei, ſalutaribus	confitebor illi, ſalutare	ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον
פָּנַי וֵאלֹהָי ׃	vultus mei & Deo meo.	vultus mei & Deus meus.	τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.
מד לַמְנַצֵּחַ	XLIIII. Ad victoriam	XLIII. In finē ꝓ filiis chore	μγ´. Εἰς τὸ τέλος
לִבְנֵי־קֹרַח מַשְׂכִּיל	Filiorꝫ Quorah. Intellectus.	intellectus. Pſalmus Dauid.	τοῖς υἱοῖς κορὲ εἰς σύνεσιν.
אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ	DEVS auribus noſtris	DEVS auribus noſtris	Ὁ θεὸς ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν
שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ	audiuimus, patres noſtri	audiuimus, patres noſtri	ἠκούσαμεν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν
סִפְּרוּ לָנוּ פֹּעַל	narrauerunt nobis, opus	annunciauerunt nobis. Opus	ἀνήγγειλαν ἡμῖν. Ἔργον,
פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם	ꝙ operatus es ī diebus eorꝫ,	quod operatus es ī diebus eorꝫ,	ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶ
בִּימֵי קֶדֶם ׃ אַתָּה	in diebus antiquis. Tu	& in diebus antiquis. Manus	ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις. Ἡ
יָדְךָ גּוֹיִם הוֹרַשְׁתָּ	manu tua gentes deleſti	tua gentes diſperdidit	χείρ σου, ἔθνη ἐξωλόθρευσε
וַתִּטָּעֵם תָּרַע	& plantaſti eos, afflixiſti	& plantaſti eos, afflixiſti	καὶ κατεφύτευσας αὐτούς, ἐκάκωσ
לְאֻמִּים וַתְּשַׁלְּחֵם ׃	nationes & emiſiſti eos.	populos & expuliſti eos.	λαούς, καὶ ἐξέβαλες αὐτούς.
כִּי לֹא	Non enim	Nec enim	Οὐ γὰρ
בְחַרְבָּם יָרְשׁוּ	in gladio ſuo poſſederunt	in gladio ſuo poſſederunt	ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν, ἐκληρονόμ
אֶרֶץ וּזְרוֹעָם	terram, & brachium eorum	terram, & brachium eorum	γῆν, καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν,
לֹא הוֹשִׁיעָה	non ſaluauit	non ſaluauit	οὐκ ἔσωσεν
לָמוֹ כִּי	eos, ſed	eos. Sed	αὐτούς. Ἀλλ' ἡ
יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ	dextera tua & brachiū tuū,	dextera tua & brachium tuum	δεξιά σου καὶ ὁ βραχίων σου
וְאוֹר־פָּנֶיךָ	& lux vultus tui,	& illuminatio vultus tui,	καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου
כִּי רְצִיתָם ׃	quia complacuiſti in eis.	quoniam complacuiſti in eis.	ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς.
אַתָּה־הוּא מַלְכִּי	Tu ipſe rex	Tu es ipſe rex	Σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεύς
אֱלֹהִים צַוֵּה	meus Deus, precipe	meus & Deus meus, qui mādas	μου, καὶ ὁ θεός μου, ὁ ἐντελλόμενος
יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב ׃	ſalutes Iaacob (vētilabimꝰ,	ſalutes iacob. (nr̄os vētilabimꝰ	τὰς σωτηρίας ἰακώβ. (ἡμῶν κερατιο
בְּךָ צָרֵינוּ נְנַגֵּחַ	ī te q āgūt nos( )teſ ɔtra nos.	In te inimicos( )ſurgētes ī nob.	Ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς ( )νισαμένους
בְּשִׁמְךָ נָבוּס קָמֵינוּ	ī noīe tuo ɔcłcabimꝰ īſurgē)	cornu, & ī noīe tuo ſpnemus ī)	καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξουδενώσομεν τοὺς

لانك انت اله	ארום את אלהא עושני למא	Qm̃ tu Deus fortitudo mea,quare
عزي فلماذا ابعدتني	שבקתני למא בקבלא	me dereliquiſti,quare in tenebris
ولماذا امشي مهموما	איזיל בדחוק	incedam, dum affligit
اضطهد في عدو	בעיל דבבא: שדר	patronus inimicitie. Ordinato
نورك وعدلك فهما	נהורך והימנותך הינון	lucem tuam & veritatem tuam,ipſa
اللذان ارشداني وا	ידברינני יעלון יתי	ducent me & introducent me,
الى طورك المقدس	לטור בית מוקדשך	in montem domus ſanctuarii tui,
والى مسكنك	ולמדרש בית שכינתך:	& in ſcholis domus diuinitatis tue.
ادخل الى مذبح	ואיעול לקרבא קורבני	Et introibo vt ſacrificē ſacrificiũ meũ
الله الى الهي	למדבחא דיי אלהא	ſuper altare DEI Dei.
المبهج لشبابي فاشكر	דמיניה חידות ביעותי	qm̃ ab ipſo gaudium exultationis mee,
بالقيثارة يا الله	ואודה קדמך בכינרא	confiteborq; coram te in cithara
الهي فلماذا تحزنين	יי אלהי: מה תתמככין	DEO Deo meo.Quare triſtaris
يا نفسي ولماذا تقلقين	נפשי ומא תרגושי	anima mea & quare conturbaris
توكلي على	עלי אוריכי	pro me,ſpera
الله فاني	לאלהא ארום תוב	in Deo quoniam adhuc
اشكره مخلص	אשבחיניה בפורקנא	laudes perſoluam propter redēptionē
وجهي هو الهي	דמן קדמוי דהוא אלהי:	q̄ ē a ɔſpectu eius qm̃ ipſe ē Deus meus
المزمور	לשבחא על ידיהון דבני	XLIIII. In laudē.Per manũ filiorꝝ
الثالث والاربعون	קרח שכלא טבא:	Quorah intelligentia bona.
اللهم انا قد سمعنا	יי באודננא	DEVS auribus noſtris
باذاننا واخبرنا ابا	שמענא אבהתנא	audiuimus patres noſtri
بالاعمال	אשתעיין לנא עובדא	nunciauerunt nobis,opera
التي صنعت ايامهم	דעבדתא ביומיהון	que operatus es in diebus eorum,
الايام الاولى فالتي	ביומא דמלקדמין: את	in diebus antiquis.In
ابادت فيها يدك الش	ביד גבורתך עממי כנען	mãu fortitudinis tue,pp̄los chananeos
وغرستهم فكذلك	תרכתא ונציבתינון לבני	deleſti,& plantaſti domum
وشردتهم	ישראל בארעהון תברתא	iſrael in terra eorum,confregiſti
لانهم لم	עממיא ושלחתינון:	populos & eieciſti eos.
يرثوا الارض	ארום לא בגבורת	Quoniam non propter robur
بسيفهم ولم يخلصو	סייפיהון ירתו ארעא	gladiorꝝ ſuorꝝ hereditauerunt terram,
بقوة سواعدهم	ובתקוף אדרעיהון לא	& p̄pter fortitudinem brachii ſui non
ولكن	פרקת להון ארום ימינך	ſaluaſti eos.Sed dextera tua,
يمينك وذراعك	ואדרע גבורתא ונהור	& brachio fortitudinis tue,& lumine
ونور وجهك	זיו יקרך ארום כל זמן	ſplēdoris glorie tue.Qm̃ quocũq; tpe
لانك سررت بهم	דעסיקין באוריתא	ſtuduerunt legi
انت ملكي	איתרעי בהון את הו מלכי	cōplacuit tibi in eis.Tu ipſe rex meus
والهي الذي امرت	אלהא בעידנא הדא פקד	Deus meus,in tempore hoc precipe
بخلاص يعقوب	פורקנות דבית יעקב:	redēptōnē domus Iaacob. (bimꝰ eorꝝ,
بك ننطح اعداءنا	במימרך מעיקנא נגנח	In ũbo tuo moleſtatores nr̄os vētila(
وباسمك نهين من	ובשמך נכבוש כל דקימו	& ĩ noĩe tuo ſubiiciemus oēs iſurgētes

A. In cithara qua ternarius deſignatur. Eſt q3 ꝑm ſpiritum trigona & cithara peculiaris ſolis Chriſti cultoribus.Nam ipſi ſoli canunt canticum nouũ. Benedicamus patrem & filium cum ſancto ſpiritu laudemus & ſuperexaltemus eum in ſecula.Ex comētarus Fabri noſtri.

כִּי לֹא בְקַשְׁתִּי	Non enim in arcu meo	Non enim in arcu meo	Οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου
אֶבְטָח וְחַרְבִּי	confidam, & gladius meus	ſperabo & gladius meus	ἐλπιῶ, καὶ ἡ ῥομφαία μου
לֹא תוֹשִׁיעֵנִי׃	non ſaluabit me,	non ſaluabit me.	οὐ σώσει με.
כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ	Quia ſaluaſti nos, (deſt nos	Saluaſti enim nos (nos	Ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς (τα
מִצָּרֵינוּ וּמְשַׂנְאֵינוּ	ab his q ãgũt nos, & eos q o(	de affligẽtibus nos, & odiẽtes(	ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς, καὶ τοὺς μ
הֱבִישׁוֹתָ׃ בֵּאלֹהִים	confudiſti. In DEO	confudiſti. In Deo	κατῄσχυνας. Ἐν τῷ θεῷ
הִלַּלְנוּ כָל הַיּוֹם	laudabimus tota die,	laudabimur tota die,	ἐπαινεθησόμεθα ὅλην τὴν ἡμέ
וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם	& nomini tuo in eternum	& in nomine tuo confitebimur	καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου, (μα. Νυνὶ δ
נוֹדֶה סֶלָה׃ אַף־זָנַחְתָּ	cõfitebimur ſp. Verꝝ ꝓieciſti	in ſeculum. Nunc autẽ repuliſti	ἐξομολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα. δ
וַתַּכְלִימֵנוּ וְלֹא־	& confudiſti nos, & non	& confudiſti nos, & non	καὶ κατῄσχυνας ἡμᾶς, καὶ οὐκ
תֵצֵא בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃	egredieris ĩ exercitibus nr̃is.	egredieris ĩ virtutibus noſtris.	ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσι
תְּשִׁיבֵנוּ אָחוֹר	Vertiſti terga noſtra hoſti,	Auertiſti nos retrorſũ poſt ini(	Ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω
מִנִּי־צָר וּמְשַׂנְאֵינוּ	& qui oderunt nos	noſtros, & q oderũt nos (micos	παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ οἱ μισ
שָׁסוּ לָמוֹ׃ תִּתְּנֵנוּ	diripuerũt nos, Dediſti nos	diripiebant ſibi. Dediſti nos	διήρπαζον ἑαυτοῖς. Ἔδωκας ἡμ
כְּצֹאן מַאֲכָל	quaſi gregem ad vorandum,	tanq̃ oues eſcarum	ὡς πρόβατα βρώσεως,
וּבַגּוֹיִם זֵרִיתָנוּ׃	& in gentibus diſperſiſti nos.	& in gentibus diſperſiſti nos.	καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι διέσπειρας ἡμ
תִּמְכֹּר עַמְּךָ	Vendidiſti populum tuum	Vendidiſti populum tuum	Ἀπέδου τὸν λαόν σου
בְלֹא הוֹן וְלֹא	ſine precio, & non	ſine precio, & non (bus eorꝝ.	ἄνευ τιμῆς, καὶ οὐκ
רִבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם׃	acceſſit tibi ĩ ɔmutatõe eorꝝ.	fuit multitudo ĩ cõmutationi(	ἦν πλῆθος τοῖς ἀλλάγμασιν
תְּשִׂימֵנוּ חֶרְפָּה	Poſuiſti nos opprobrium	Poſuiſti nos opprobrium	Ἔθου ἡμᾶς ὄνειδος
לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג	vicinis noſtris, ſubſãnationẽ	vicinis noſtris, ſubſannationem	τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, μυκτηρισμ
וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃	& irriſũ iis q erãt ĩ circuitu(	& deriſũ his q ĩ circuitu nr̃o ſt.	καὶ χλευασμὸν τοῖς κύκλῳ ἡμ
תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל	Poſuiſti nos ꝓuerbiũ (nr̃o.	Poſuiſti nos in ſimilitudinem	Ἔθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν
בַּגּוֹיִם מְנוֹד רֹאשׁ	ĩ gẽtibus, cõmotionẽ capitis	gentibus, cõmotionem capitis	ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆ
בַּלְאֻמִּים׃ כָּל־הַיּוֹם	in nationibus. Tota die	in populis. Tota die	ἐν τοῖς λαοῖς. Ὅλην τὴν ἡμέρα
כְּלִמָּתִי נֶגְדִּי	confuſio mea contra me,	verecundia mea contra me	ἡ ἐντροπή μου κατεναντίον μου(
וּבֹשֶׁת פָּנַי כִּסָּתְנִי׃	& ignominia faciei mee coo(	ẽ & ɔfuſio faciei m̃e cooꝑuit me.	ἐστί, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μ
מִקּוֹל מְחָרֵף	A voce exꝓbrãtis (ꝑuit me.	A voce exprobrantis	Ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος
וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב	& blaſphemãtis, a fa. inimici	& obloquentis, a facie inimici	καὶ καταλαλοῦντος, ἀπὸ προσώ
וּמִתְנַקֵּם׃ כָּל־זֹאת	& vltoris. Omnia hec	& perſequentis. Hec omnia	καὶ ἐκδιώκοντος. Ταῦτα πάντ
בָּאַתְנוּ וְלֹא	venerunt ſuper nos, & obliti	venerunt ſuper nos nec obliti	ἦλθεν ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπελαθό
שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא	nos ſumus tui, neq̧	ſumus te, & (to tuo,	καὶ οὐκ
שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ׃	mentiti ſumus in pacto tuo.	inique nõ egimus in teſtamen(	ἠδικήσαμεν ἐν τῇ διαθήκῃ σου,
לֹא־נָסוֹג אָחוֹר	Non eſt conuerſum retro	& non receſſit retro (noſtras	Καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω
לִבֵּנוּ וַתֵּט אֲשֻׁרֵינוּ	A. cor nr̃um, & declinaſti ſe(	cor noſtꝝ, & declinaſti ſemitas(	ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινας τὰς
מִנִּי אָרְחֶךָ׃ כִּי	a via tua. Qm̃ (mitas nr̃as	a via tua. Quoniam	ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου. Ὅτι
דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם	cõminuiſti nos in loco	humiliaſti nos in loco	ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ
תַּנִּים וַתְּכַס עָלֵינוּ	draconum, & operuit nos	afflictionis, & cooperuit nos	κακώσεως, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς
בְצַלְמָוֶת׃ אִם־שָׁכַחְנוּ	vmbra mõtis. Si obliti ſumꝰ	vmbra mortis. Si obliti ſumus	σκιὰ θανάτου. Εἰ ἐπελαθόμεθα
שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ	nõis Dei nr̃i, & ſi expãdimus	nomen Dei nr̃i, & ſi expãdimus	τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰ διε
כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר	manus nr̃as, ad Deũ alienũ.	manus noſtras ad Deũ alienũ.	χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλότρι

لم نثق بقسينا	ארום לא בקשתי	In nos.Quoniam non in arcu meo
وسيوفنا لن	אנא רחיץ ובסייפי	ego confido,& gladius meus
ان تخلصنا	לא תפרוק יתי:	non ſaluabit me.
بل انت الذي خلصتنا	ארום פרקתנא ממעיקנא	Qm̃ redemiſti nos ab affligẽtibꝰ nos,
من عدائنا ✿ واخزيت	וממסנאנא איתיתא	& in eos qui oderunt nos adduxiſti
شانئنا فتسبحك	עילויהון בהתא: במימר	confuſionem.In verbo
يا الهنا في كل يوم	דיי אנן משבחין כל יומא	DEI nos laudamus tota die
ونشكر اسمك ✿	ובשמך יי	& in nomine tuo DEVS
الى الدهر الان	נודה לעלמין: לחוד	confitebimur in ſeculum.Verum
واقصيتنا ✿ ولم	אשליתא ואכספתנא ולא	oblitus es noſtri & confudiſti nos,& nõ
تكن يارب تصحب جيوشنا	תשרי שכינתך בחילותנא	hĩtabit maieſtas tua ĩ exercitibus nr̃is.
لكن رددتنا على اعقابنا	אחזרתנא קדל קדם	Feciſti vt verteremus terga coram
اكثر من اعدائنا واخذ	מעיקנא ומסנאנא	hoſtibus,& qui oderunt nos
مبغضونا جعلتنا	כבשו לנא: מסרתנא	ſubiecerunt nos.Dediſti nos
اما كلة كالغنم	היך ענא למיכלא ובני	ſicut oues ad vorandum,& inter
وبين الشعوب بددتنا	עממיא בדרתא יתנא:	populos diſperſiſti nos.
بعت شعبك	זבנתא עמך מגן ודלא	Vendidiſti populum tuũ gratis & ſine
بلا ثمن واقللت	ממונא ולא אסגיתא	pretio,& non multiplicaſti
كثرة عدد هم	קנינא במחוגיהון:	lucrum in commutatione eorum.
صيرتنا عارا في	תשויננא קלסא	Poſuiſti nos vituperium
جيرتنا هزوا	לשיבבנא ממקנותא	vicinis noſtris,ſubſannationem
وطنزا لمن حولنا	וחרפותא לחזרנותנא:	& irriſum his qui circum nos ſunt.
صرنا مثلا	תשויננא למתלא	Poſuiſti nos opprobrium
في الشعوب وهزا	בעממיא טילטול רישא	populis,motionem capitis
في الامم ✿ حزني	באומיא: כל יומא	nationibus.Omnibus diebus
امامي النهار كله	כיסופי לקיבלי ובהתת	verecũdia mea cõtra me eſt,& cõfuſio
الخزي ستر وجهي	אפיי חפת יתי:	faciei mee cooperuit me.
من صوت المعيرلي	מן קלא דמחסיד	A voce obloquentis (citie
والمغتاب ✿ ومن	ומנדף מן קדם בעיל דבב	& calũniantis ab aſpectu p̃roni inimi(
المتواعدين لي	ונקים נקמתא: כל דא	& vlciſcentis vltiones.Hec omnia
هذا كله نالنا ولم ننس	ערעת יתנא ולא	venerunt nobis,& non
اسمك	אשלינך ולא	obliti ſumus te,& non ſumus
ولا نكثنا عهدك ✿	שקרנא בקיימך:	mentiti in teſtamento tuo. (ſupbũ
ولا صرفنا وجهنا	לא תוב פליג וחותין	Nõ eſt reuerſum retrorſũ neq; factũ(
عدلت بقصدنا عن	לבנא ואת אסטיתא מן	cor noſtꝝ & tu declinaſti greſſus nr̃os a
سبلك لانك	תריצות אורחתך: ארום	recta via tua.Quoniam
اذللتنا في محل	אמכיתנא באתר אתרע	humiliaſti nos in locis
العذاب ✿ وغشيتنا	וחפיתא עלנא בטול	draconum,& cooperuiſti nos
بظلال الموت ان كنا	דמותא: אין אשלינא שום	vmbra mortis.Si obliti ſumus nomen
اسم الهنا وبسطنا	אלהנא ופרשנא ידנא בצלו	Dei nr̃i,& tetẽdimꝰ mãus nr̃as ĩ orõne
ايدينا الى اله اخر غريب	לטעות עממין נוכראין:	idolis populorum alienorum.

A. Hebrea ſtructura affirmatiua eſt,tam & ſi Hieronymus & poſt illũ Faber noſter, negatiue legant.

הֲלֹא אֱלֹהִים יַחֲקָר
זֹאת כִּי־הוּא יֹדֵעַ
תַּעֲלֻמוֹת לֵב : כִּי
עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל
הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ
כְּצֹאן טִבְחָה: עוּרָה
לָמָּה תִישַׁן אֲדֹנָי
הָקִיצָה אַל תִּזְנַח
לָנֶצַח : לָמָּה
פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח
עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ :
כִּי שָׁחָה לֶעָפָר
נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה
לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ :
קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ
וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ :

מה לַמְנַצֵּחַ
עַל־שֹׁשַׁנִּים ל
בְנֵי־קֹרַח
מַשְׂכִּיל שִׁיר
יְדִידֹת :
רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר
טוֹב אֹמֵר אָנִי מַעֲשַׂי
לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט
סוֹפֵר מָהִיר :
יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי
אָדָם הוּצַק חֵן
בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ עַל־כֵּן
בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים
לְעוֹלָם : חֲגוֹר
חַרְבְּךָ עַל־יָרֵךְ
גִּבּוֹר הוֹדְךָ
וַהֲדָרֶךָ : וַהֲדָרְךָ
צְלַח רְכַב
עַל־דְּבַר א
אֱמֶת וְעַנְ
וְעַנְוָה צֶד
צֶדֶק וְתוֹרְךָ
נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ :
חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים
עַמִּים תַּחְתֶּיךָ

Nunqđ non Deus veſtigabit
illud, ipſe enim nouit
occulta cordis. Quoniam
ꝑpter mortificati ſumus tota
die, reputati ſumus
ſicͣ oues occiſiōis. Expgiſceř
quare obdormis domine,
euigila ne deſeras nos
in ſempiternū. Quare (ris
faciē tuā abſcōdis, obliuiſce(
afflictionū & āguſtiaꝶ nřaꝶ.
Q ñ ĩcuruata eſt in puluere
anima noſtra adheſit
terre venter noſter.
Surge auxiliare nobis, (tuā.
& redime nos ꝑp miſicōdiā(

XLV, Ad victoriam
liliis.i.īſtrumēto muſices
filiorum Quorah.
Intellectus.
Canticum amicitiarum.

Eructauit cor meū verbum
bonum, dico ego opera mea
regi, lingua mea,
ſtilus ſcribe velocis.
Pulcherrimus fuiſti filiorum
hominum, diffuſa eſt gratia
in labiis tuis, propterea
benedixit tibi Deus
in eternum. Accingere
gladio tuo ſuper femur,
fortis, ſpecie tua
& decore tuo. Decore āt tuo
proſpere equita.
Propter verbum
veritatis
& manſuetudinem
& iuſtitiam, & docebit te
timenda dextera tua.
Sagitte tue acute
populi ſub te

Nonne Deus requiret
iſta, ipſe enim nouit
abſcondita cordis. Quoniam
propter te mortificamur tota
die, eſtimati ſumus
ſicut oues occiſionis. Exurge
quare obdormis domine,
exurge & ne repellas
in finem. Quare
faciem tuā auertis, obliuiſceris
inopie noſtre & tribulatōis nře.
Q ñ humiliata eſt in puluere
anima noſtra, cōglutinatus eſt
in terra venter noſter.
Exurge domine adiuua nos,
& redime nos ꝑpter nomē tuū.

XLIIII. In finē ꝑ his q
commutabuntur
filiis chore
ad intellectum,
canticum pro dilecto.

Eructauit cor meum verbum
bonum, dico ego opera mea
regi. Lingua mea (bentis.
calamus ſcribe, velociter ſcri(
Specioſus forma pre filiis
hominum, diffuſa eſt gratia
in labiis tuis, propterea
benedixit te deus
in eternum. Accingere
gladio tuo ſuper femur tuum,
potentiſſime. Specie tua
& pulchritudine tua,
intende proſpere procede
& regna. Propter
veritatem
& manſuetudinem
& iuſtitiam, & deducet te
mirabiliter dextera tua.
Sagitte tue acute,
populi ſub te

Οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει
ταῦτα, αὐτὸς γὰρ γινώσκει
τὰ κρύφια τῆς καρδίας. Ὅτι
ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην
τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς
πρόβατα σφαγῆς. Ἐξεγέρθητι,
ἵνα τί ὑπνοῖς κύριε,
ἀνάστηθι καὶ μὴ ἀπώσῃ
εἰς τέλος. Ἵνα τί τὸ
πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις, ἐπιλανθάνῃ
τῆς πτωχείας ἡμῶν, καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν.
Ὅτι ἐταπεινώθη εἰς χοῦν
ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη
εἰς γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν.
Ἀνάστα κύριε βοήθησον ἡμῖν,
καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκε τοῦ ὀνόματός
σου. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ
τῶν ἀλλοιωθησομένων
τοῖς υἱοῖς κορὲ
εἰς σύνεσιν,
ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ.

Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον
ἀγαθόν, λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου
τῷ βασιλεῖ. Ἡ γλῶσσά μου
κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου.
Ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς
τῶν ἀνθρώπων, ἐξεχύθη χάρις
ἐν χείλεσί σου, διὰ τοῦτο
εὐλόγησέ σε ὁ θεὸς
εἰς τὸν αἰῶνα. Περίζωσαι
τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου
δυνατέ. Τῇ ὡραιότητί σου
καὶ τῷ κάλλει σου,
καὶ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ
καὶ βασίλευε. Ἕνεκεν
ἀληθείας
καὶ πραότητος
καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὁδηγήσει σε
θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου.
Τὰ βέλη σου ἠκονημένα δυνατέ,
λαοὶ ὑποκάτω σου

افليس الله يفحص	הלא יי יבקר דא	Nunquid non Deus inquiret iſta,
اذ هو عالم	ארום הוא ידע	ipſe enim ſcit
سراير القلوب ۞ ولا	טמירי ליבא : ארום	ſecreta cordis, Quoniam
اسمك نحن نسلم في	מטולך אתקטילנא כל	propter te mortificamur tota
يوم للموت صرنا	יומא אתחשבנא כענא	die, exiſtimati ſumus ſicut oues
مثل الغنم للذبح ۞	דמסירא לניכסא: אתער	que deputantur occiſioni. Vigeas
انظر ولا تغفل	יי למה תהי כגברא	DEVS quare es ſicut homo
عنا ولا تنسنا	דמייך איתער אלהא לא	qui dormit, expergiſcere Deus ne
ولا تصرف	תתנשי לעלמא : למא	proiicias nos in ſempiternum. Quare
وجهك عنا ولا تنكر	שכינת יקרך תסליק	diuinitatem glorie tue auferes, (nře.
تواضعنا	תשלי סיגופנא ודוחקנא:	obliuiſceris āguſtie nře & tribulatōis(
واضطهادنا فا	ארום שייתא לעפרא	Quoniam humiliata eſt in puluere
نفوسنا قد كارت في	נפשנא דבקת לארעא	anima noſtra, copulatus eſt terre
ولصقت بطوننا بالار	גופנא מעינא :	curuus venter noſter.
قم يا الله اعنا وتخلصنا	קומה סייע לנא	Exurge auxiliare nobis,
من اجل اسمك القدوس	ופרוק יתנא מטול טובך:	& ſalua nos propter bonitatem tuam.
	לשבחא על יתבי סנהדרין	XLV. In Laudē. Pro ſedētibus iudi(
	דמשה דאתאמר ברוח	a Moſſe, dicta ſpiritu (cibus ordinatis
	נבואה על ידיהון דבני	prophetico per manum filiorum
	קרח שוכלא טבא	Quorah, intelligentia bona,
المزمور الرابع والا	תושבחתא ואודאותא :	Laudatoria & confeſſio.
فاض قلبي قولا	בעיא לבי ממלל	Querit cor meum ſermonem A.
حسنا سا خبر الملك	טב אמר אנא עובדי למלכא	bonum, dico ego opera mea regi,
بافعالي ۞ لساني	ממלל לישני מוחי	verba lingue mee prompta tanq̄
قلم الكاتب الما	קולמוס כספרא תריר :	calamus ſcribe exercitati.
بهي في الحسن افضل من	שופרך מלכא משיחא עדיף	Pulchritudo tua o rex Meſſia maior
البشر ۞ فاضت النعمة	מבני נשא איתיהב רוח	filiorum hominum datus eſt ſpiritus
من شفتيك لذلك	נבואה בסיפוותך	prophetie in labiis tuis,
بارك الله	מטול כן ברכך יי	propterea benedixit te DEVS
الى الابد ۞ تقلد	לעלמין : זריז סייפך על	in eternum. Cinge enſem tuum ſuper
سيفك على فخذك	ירכך גברא למקטל מלכין	latus tuū o fortis, quo interficias reges
ايها الجبار ۞ بجمالك	עם שלטונין זיוך	& poteſtates, ſplendore tuo
وجمالك	ושבהורך : ושבהורך	& gloria tua. Gloria autem tua
امتد وانجح	סגי בנין כן תצלח	multiplicabit filios ſicq; proſperabis
واملك ۞ من	למירכב על כורסי	vt equites ſuper thronos
اجل الصدق	מלכותא על עיסק הימנות	regios, propter negocium fidei
والدعة	וקושטא וענוותנותא	& veritatem & humilitatem
والبر ۞ بالعجب	וצדקתא ויליפינך יי	atq; iuſtitiam, & docebit te DEVS
تهديك يمينك	למעבד דחילן ביד ימינך:	operari timenda, manu dextera tua.
نبلك مسنونة ايها الجبار	גירך שליפין למקטל	Sagitte tue acute ad interficiendas
الشعوب تصرع	אוכלוסין עממין תחותך	acies, populi ſub te

A. De quo nimirum ſcriptum eſt. Dum medium ſilentium tenerent omnia ſermo tuus domine a regalibus ſedibus uenit.

יִפְּלוּ בְּלֵב	cadent,in corde	cadent in corda	πεσοῦνται, ἐν καρδίᾳ
אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ׃	inimicorum regis.	inimicorum regis.	τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.
כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם	Thronus tuus deus ĩ ſeculũ	Sedes tua Deus in ſeculum	Ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα
וָעֶד שֵׁבֶט מִישֹׁר	& in eternũ,ſceptrũ eq̃tatis	ſeculi,virga directionis	τοῦ αἰῶνος ῥάβδος εὐθύτητος,
שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃	ſceptrum regni tui.	virga regni tui.	ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.
אָהַבְתָּ צֶּדֶק וַתִּשְׂנָא	Dilexiſti iuſtitiam & odiſti	Dilexiſti iuſtitiam & odiſti	Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας
רֶשַׁע עַל־כֵּן מְשָׁחֲךָ	ĩpietatẽ,propterea vnxit te	iniquitatem ꝓpterea vnxit te	ἀνομίαν, διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε
אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ	Deus Deus tuus,	Deus deus tuus	ὁ θεὸς ὁ θεός σου,
שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מחב	oleo exultationis	oleo leticie	ἔλαιον ἀγαλλιάσεως
מֵחֲבֵרֶךָ׃ מֹר־	pre ꝑticipibus tuis.Myrrha	pre conſortibus tuis.Myrrha	παρὰ τοὺς μετόχους σου. Σμύρνα
וַאֲהָלוֹת קצ	& ſtorax	& gutta	καὶ στακτὴ
קְצִיעוֹת כָּל־	& caſſia lignea in cunctis	& caſia a	καὶ κασσία ἀπὸ
בִּגְדֹתֶיךָ מִן־	veſtimentis tuis de	veſtimentis tuis,a	τῶν ἱματίων σου, ἀπὸ
הֵיכְלֵי שֵׁן	pretoriis eburneis,	domibus eburneis	βάρεων ἐλεφαντίνων
מִנִּי שִׂמְּחוּךָ׃	quibus letificauerunt te.	ex quibus delectauerunt te	ἐξ ὧν εὔφραναν σε,
בְּנוֹת מְלָכִים	Filie regum	filie regum	θυγατέρες βασιλέων
בְּיִקְּרוֹתֶיךָ	in honore tuo,	in honore tuo,	ἐν τῇ τιμῇ σου.
נִצְּבָה שג	ſtetit	Aſtitit	Παρέστη
שֵׁגַל לִימִינְךָ	regina ad dexteram tuam,	regina a dextris tuis	ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου,
בְּכֶתֶם אופ	in diademate	in veſtitu (Audi	ἐν ἱματισμῷ (μένη. Ἄ
אוֹפִיר׃ שִׁמְעִי־	aureo.Audi	deaurato circũdata varietate.(	διαχρύσῳ, περιβεβλημένη πεποικιλ
בַּת ור—	filia	filia	θύγατερ
וּרְאִי וח	& vide	& vide	καὶ ἴδε,
וְהַטִּי אָזְנֵךְ	& inclina	& inclina	καὶ κλῖνον
אָזְנֵךְ ושכ	aurem tuam,	aurem tuam,	τὸ οὖς σου,
וְשִׁכְחִי עמ	& obliuiſcere	& obliuiſcere	καὶ ἐπιλάθου
עַמֵּךְ וּבֵית אב	populi tui & domus	populum tuum & domum	τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου
אָבִיךְ׃ וְיִתְאָו	patris tui.Et concupiſcet	patris tui.Et concupiſcet	τοῦ πατρός σου. Καὶ ἐπιθυμήσει
הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ כִּי הוּא	rex decorem tuum,quia ipſe	rex decorẽ tuum,quoniã ipſe	ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου, ὅτι
אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־	eſt dominus tuus & adora	eſt dñs deus tuus & adorabunt	ἐστι κύριός σου καὶ προσκυνήσεις
לוֹ׃ וּבַת־צֹר	eum.Et o tu filia fortiſſimi,	eum.Et filie tyri	αὐτῷ. Καὶ θυγάτηρ τύρου
בְּמִנְחָה פ	in muneribus	in muneribus	ἐν δώροις,
פָּנַיִךְ יְחַלּוּ	faciem tuam deprecabũtur	vultum tuum deprecabuntur	τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν
עֲשִׁירֵי עָם׃	diuites populi.	omnes diuites plebis.	οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ.
כָּל־כְּבוּדָּה	Omnis gloria eius	Omnis gloria eius	Πᾶσα ἡ δόξα
בַת־מֶלֶךְ פ	filie regis	filie regis	τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως
פְּנִימָה ממש	intrinſecus	ab intus	ἔσωθεν,
מִמִּשְׁבְּצוֹת זה	faſciis	in fimbriis	ἐν κροσσωτοῖς
זָהָב לְבוּשָׁהּ׃	aureis veſtita eſt.	aureis,	χρυσοῖς
לִרְקָמוֹת	In textura varii operis,	circũamicta varietatibus.	περιβεβλημένη πεποικιλμένη.
תּוּבַל למל	ducetur	Adducentur	Ἀπενεχθήσονται

cadent,&filii arcuum .A. tuorum — A. Ideſt ſagitte.
tranſmittẽtur in corda odiẽtiũ regẽ.
Sedes tua Deus in celis,
in ſecula ſeculorum regnum
rectitudinis ſceptrum regni tui.
At,o,tu rex MESSIAS,quoniam
dilexiſti iuſtitiam & odiſti
impietatem propterea vnxit te
DEVS Deus tuus oleo leticie
abundantius q̃ cõſortes tuos,Myrrha
& ligno aloes
& caſſia lignea,ſuffumigabunt omnia
indumenta tua,a pallatiis
que conſtruentur dentibus elephãtoꝝ
de armenia,letificabunt te.
Regionum regna venient
vt ſuſcipiãt faciẽ tuã,& vt gl'ificẽt te,
in tempore quo ſtabit liber
legis in latere dextere tue
& ſcribetur obrizo
ophiritico. Audiſti congregatio
iſrael,legem oris eius
& intuita es miranda opera eius,
& inclinaſti aurem tuam ad verba
legis,& obliuiſceris
operationum iniquarum impiorum
populi tui & domus idoloꝝ q̃bus fuiſti
ĩ domo patrũ tuoꝝ. Propterea expetit
rex pulchritudinem tuam,quoniam
ipſe eſt dominus tuus,& adorabis eum.
Habitatores arcis munitiſſ.me
cum muneribus venturi ſunt,
faciem vero tuã deprecabunť in domo
ſanctuarii tui,diuites populorum.
Oẽ laudabile & pulchrũ atq; deſidera(
regionũ theſauriq; regũ (bile ĩ facul(
q repoſiti erãt ĩterius offerẽt (tatibus
ſacerdotibus,quorum veſtes
auro optimo ſunt intexte.
In veſtibus varii coloris
ſacrificabunt ſacrificia coram

לַמֶּלֶךְ בת	ad regem,	regi	τῷ βασιλεῖ
בְּתוּלוֹת	virgines	virgines	παρθένοι
אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ	poſt eam,ſodales eius	poſt eam,proxime eius	ὀπίσω αὐτῆς, αἱ πλησίον αὐτῆ
מוּבָאוֹת לָךְ׃	adducentur	afferentur	ἀπενεχθήσονται
תּוּבַלְנָה בִּשְׂמָחֹת	tibi.Ducentur in letitiis,	tibi. Afferentur in leticia	σοι. Ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσ
וָגִיל תְּבֹאֶינָה	& exultatione ingredientur	& exultatione,adducentur	καὶ ἀγαλλιάσει, ἀχθήσονται
בְּהֵיכַל מֶלֶךְ׃	thalamum regis.	in templum regis.	εἰς ναὸν βασιλέως.
תַּחַת אֲבֹתֶיךָ יִהְיוּ	Vice patrum tuorum erunt	Pro patribus tuis nati	Ἀντὶ τῶν πατέρων σου, ἐγενή
בָנֶיךָ תְּשִׁיתֵמוֹ	filii tui,pones eos	ſunt tibi filii,conſtitues eos	οἱ υἱοί σου, καταστήσεις αὐτοὺς
לְשָׂרִים בְּכָל־הָאָרֶץ׃	principes in vniuerſa terra.	principes ſuper omnem terrã.	ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
אַזְכִּירָה	Recordabor	Memor ero	Μνησθήσομαι
שִׁמְךָ בכל	nominis tui,	nominis tui	τοῦ ὀνόματός σου
בְּכָל־דֹּר	in omni generatione	in omni generatione	ἐν πάσῃ γενεᾷ
וָדֹר עַל כֵּן	& generatione.Propterea	& generatione.Propterea	καὶ γενεᾷ. Διὰ τοῦτο
עַמִּים יְהוֹדֻךָ	populi confitebuntur tibi	populi confitebuntur tibi,	λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι
לְעֹלָם וָעֶד׃	in ſeculum & in eternum.	in eternum & ĩ ſeculum ſeculi.	εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
מו לַמְנַצֵּחַ	XLVI. Ad victoriã.	XLV. In finem	με. Εἰς τὸ τέλος
לִבְנֵי קר	Filiorum	filiis	ὑπὲρ τῶν υἱῶν
קֹרַח על	Quorah,	chore	Κορὲ
עַל־עֲלָמוֹת	ſuper alamot	pro archanis.	ὑπὲρ τῶν κρυφίων
שִׁיר׃ אל	.i.iſtro muſices. Canticũ.	Pſalmus Dauid.	ψαλμός.
אֱלֹהִים לָנוּ מַחֲסֶה	Deus noſtra ſpes	Deus noſter refugium	Ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ
וָעֹז עֶזְרָה	& fortitudo,auxilium	& virtus,adiutor (nimis,	καὶ δύναμις, βοηθὸς
בְצָרוֹת נִמְצָא מְאֹד׃	ĩ ãguſtiis,inuẽtus es validũ.	ĩ tribulatõibus q̃ ĩuenerũt nos(	ἐν θλίψεσι ταῖς εὑρούσαις ἡμᾶς σφ
עַל־כֵּן לֹא־נִירָא	Ideo non timebimus	Propterea non timebimus	Διὰ τοῦτο οὐ φοβηθησόμεθα
בְּהָמִיר א	cum mutabitur	dum turbabitur	ἐν τῷ ταράσσεσθαι
אָרֶץ וּבְמוֹט	terra dum mouebuntur	terra,& tranſferentur	τὴν γῆν, καὶ μετατίθεσθαι
הָרִים בְּלֵב	montes in cor	montes in cor	ὄρη ἐν καρδίαις
יַמִּים׃ ירם	maris.	maris.	θαλασσῶν.
יֶהֱמוּ ירח	Sonabunt	Sonuerunt	Ἤχησαν
יֶחְמְרוּ מֵימָיו	criſpe fient aque eius	& turbate ſunt aque eorum,	καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτ
יִרְעֲשׁוּ־הָרִים	contumeſcent montes	conturbati ſunt montes	ἐταράχθησαν τὰ ὄρη
בְּגַאֲוָתוֹ סֶלָה׃	in ſuperbia eius,ĩ perpetuũ.	in fortitudine eius.	ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ διάψ
נָהָר פְּלָגָיו	Fluminis ſeparationes	Fluminis impetus	Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα
יְשַׂמְּחוּ עי	letificabunt	letificat	εὐφραίνουσι
עִיר־אֱלֹהִים	ciuitatem Dei,	ciuitatem Dei,	τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ,
קְדֹשׁ משב	ſanctum	ſanctificauit	ἡγίασε
מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן׃	tabernaculum altiſſimi.	tabernaculum ſuũ altiſſimus.	τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος.
אֱלֹהִים בְּקִרְבָּהּ בַּל־	Deus in medio eius non	Deus in medio eius non	Ὁ θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ οὐ
תִּמּוֹט יַעְזְרֶהָ	commouebitur,auxiliabit ei	commouebitur,adiuuabit eam	σαλευθήσεται, βοηθήσει αὐτῇ
אֱלֹהִים לִפְנוֹת בֹּקֶר׃	Deus in regreſſu diluculi,	Deus mane diluculo.	θεὸς τὸ πρὸς πρωΐ.

الملك	מלכא דעלמא ושאר	rege mundi,& reliqui
	חבריא דמתבדרין ביני	ſocii qui diſperſi ſunt inter
	עממיא יתיתיין בחדוא	gentes ducentur in leticia
مع الهدايا وتدخل	לותיך לירושלם :	ad te Ieruſalem.
	יתיתיין בחדותא	Venient in gaudio
	ותושבחתא ויעלון	& exultatione,& aſcendent
	בהיכלא דמלכא עלמא :	in templum regis mundi.
	בתר אבהתך צדיקיא	Loco patrum tuorum iuſtorum
	יהון בנך תמנינון	erunt filii tui,conſtitues eos
	לרברבין בכל ארעא :	principes in totam terram.
	בעדנא ההוא תימרון	In tempore illo dicetis, (generatiõe
	אדכר שמך בכל דר ודר	memorabo nomẽ tuũ in oĩ gñatiõe &(
	מטול הכנא עממיא	Quoniam populi
	דמתגיירין יהודון	conuerſionis confitebuntur
	לותך לעלם ולעלמי	te in eternum & in ſecula
	עלמיא :	ſeculorum.
	לשבחא על ידיהון דבני	XLVI. In laudẽ,Per manus filioꝝ
	קרח אתאמרת בנבואה	Quorah,dicta ſpiritu prophetico,
	בזמן דאתכסי אבוהון	quo tempore abſconditus eſt ab eis
	מנהון והינון אש	pater eorum,ipſi vero
المزمور الخامس والا	אשתיזבו אמרו שירתא :	liberati dixerunt canticum.
اللهم انت ملجانا	אלהא לנא רחיצנא	Deus noſtrum refugium
وقوتنا ومعيننا	ועושנא סיעתא	& virtus,adiutor
	בעקתא נשכח לחדא :	in tribulatione inuentus validus.
	מטול הכנא לא נדחל	Propterea non timuimus
	בעדן דאשתלהיפו	eo tempore quo expulſi fuerunt
	אבהתנא מן ארעא כד	patres noſtri a terra,quando
	מתמוטטין היך טוריא	concuſſi ſunt veluti montes
	בפילגוס דימא רבא :	in pelago maris magni.
	משתגשין ומשתטשטין	Sonuerunt & turbate ſunt
	מוהי מן עפריהון	aque,a puluere eorum
الجبال	מתרגפין טוריא	commoti ſunt montes
	בגבורתך לעלמין :	in fortitudine tua in ſecula
	עממין היך נהרין	Populi tanquam flumina
	ומבועיהון ייתון	& impetus eorum,venient
مدينة الله	ויחדון קרתא דיי	& letificabunt ciuitatem DEI,
	ויצלון בבית מקדשא	& orabunt in domo ſanctitatis
	דיי במשכני עילאה :	Dei ĩ tabernaculo altiſſimi.(mouebit,
	אלהא שכינתיה בגוה לא תזוע	Deus & diuinitas eiꝰ ĩ medio eiꝰ ñ cõ(
	יסיענה יי בזכותיה	adiuuabit eam DEVS ꝑpter meritũ
	דאברהם דצלי עלה לעדוני	Abraham,qui orauit pro ea in tẽpore

הָ—מוּ נר׳	Conturbate ſunt	Conturbate ſunt	Ἐταράχθησαν
גוֹיִם מָטוּ מם	gentes commota ſunt	gentes & inclinata ſunt	ἔθνη, ἔκλιναν
מַמְלָכוֹת נָ—תַן	regna, dedit	regna, dedit	βασιλεῖαι, ἔδωκε
בְּקוֹ—לוֹ תָּמוּג	vocem ſuam proſtrata eſt	vocem ſuam mota eſt	φωνὴν αὐτοῦ ὁ ὕψιστος, ἐσαλεύθη
אָרֶץ׃ יְהוָה צְבָאוֹת	terra. DEVS exercituum	terra. Dominus virtutum	ἡ γῆ. Κύριος τῶν δυνάμεων
עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ	nobiſcum, protector noſter	nobiſcum, ſuſceptor noſter	μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃	Deus Iaacob in eternum.	Deus Iacob.	ὁ θεὸς ἰακώβ. διάψαλμα.
לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת	Ambulate, videte, opera	Venite & videte opera	Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα
יְיָ אֲשֶׁר־שָׂם שַׁמּוֹת	DEI, qui poſuit ſolitudines	domini que poſuit prodigia	τοῦ θεοῦ, ἃ ἔθετο τέρατα
בָּאָרֶץ׃ מַשְׁבִּית—	in terra. Compeſcuit	ſuper terram, auferens	ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνταναιρῶν
מִלְחָמוֹת עַד קְצֵה	bella vſq; ad extremum	bella vſq; ad finem	πολέμους μέχρι τῶν περάτων
הָאָרֶץ קֶשֶׁת יְשַׁבֵּר	terre, arcum confringet	terre. Arcum conteret	τῆς γῆς. Τόξον συντρίψει
וְקִצֵּץ חֲ—נִית—	& concidet haſtam,	& confringet arma	καὶ συνθλάσει ὅπλον,
עֲגָלוֹת יִשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃	plauſtra comburet igni.	& ſcuta comburet igni.	καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί.
הַ—רְפּוּ וּדְעוּ כִּי־	Vacate & cognoſcite, q̄m	Vacate & videte quoniam	Σχολάσατε καὶ γνῶτε, ὅτι
אָנֹכִי אֱלֹהִים אָרוּם	ego ſum Deus exaltabor	ego ſum Deus, exaltabor	ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς, ὑψωθήσομαι
בַּגּוֹיִם אָרוּם בָּאָרֶץ׃	in gẽtibus, exaltabor ĩ terra.	in gẽtibus & exaltabor ĩ terra.	ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τ
יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ	DEVS exercituũ nobiſcũ,	Dominus virtutum nobiſcum.	Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי	fortitudo noſtra Deus	ſuſceptor noſter Deus	ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς
יַעֲקֹב סֶ—לָה׃	Iaacob in perpetuum.	Iacob.	ἰακώβ. διάψαλμα.
מז לַמְנַצֵּחַ	XLVII. Ad victoriã	XLVI. In finem	μϛ´. Εἰς τὸ τέλος
לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃	filiorũ Quorah. Pſalmus.	ꝑ filiis chore. p̄s. Dauid.	ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ψαλμ
כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־	Omnes populi plaudite	Omnes gentes plaudite	Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε
כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים	manibus iubilate Deo	manibus, iubilate Deo	χεῖρας, ἀλαλάξατε τῷ θεῷ
בְּקוֹל רִנָּה׃ כִּי יְהוָה	in voce cantus. Q̄m DEVS	in voce exultationis. Q̄m dñs	ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Ὅτι κύριο
עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ	altiſſimus metuendus, rex	excelſus terribilis rex	ὕψιστος, φοβερὸς, βασιλεὺς
גָּדוֹל עַל־כָּל הָאָרֶץ׃	magnus ſuper omnẽ terrã.	magnus ſuper omnem terram.	μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ	Interficiet pplõs ſubter nos,	Subiecit populos nobis,	Ὑπέταξε λαοὺς ἡμῖν,
וּלְאֻמִּים תַּ—חַת	& nationes ſub	& gentes ſub	καὶ ἔθνη, ὑπὸ τοὺς
רַגְלֵינוּ׃ יִבְחַר—	pedibus noſtris. Delegit	pedibus noſtris. Elegit	πόδας ἡμῶν. Ἐξελέξατο
לָנוּ אֶת־נַחֲלָתֵנוּ	nobis hereditatem noſtram,	nobis hereditatem ſuam,	ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἑαυτῷ,
אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר	celſitudinem Iaacob, quam	ſpeciem Iacob quam	τὴν καλλονὴν ἰακώβ, ἣν
אָהֵב סֶלָה׃ עָלָה	dilexit in perpetuũ. Aſcẽdit	dilexit. Aſcendit	ἠγάπησεν. διάψαλμα. Ἀνέβη
אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה	Deus in iubilo	Deus in iubilo,	ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ,
יְהוָה בְּקוֹל שׁוֹפָר׃	DEVS in voce buccine.	& dominus in voce tube.	κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος.
זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ	Canite Deo canite,	Pſallite Deo noſtro pſallite,	Ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατ
זַמְּרוּ לְ—מַלְכֵּנוּ	canite regi noſtro	pſallite regi noſtro	ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν,
זַמֵּרוּ כִּי מֶלֶךְ עַל־	canite. Quia rex	pſallite. Quoniam rex	ψάλατε. Ὅτι βασιλεὺς
כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים	vniuerſe terre Deus,	omnis terre Deus,	πάσης τῆς γῆς ὁ θεὸς,
זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל מָלַךְ	cãite itellectualr̃. Regnauit	pſallite ſapienter. Regnabit	ψάλατε συνετῶς. Ἐβασίλευσεν
אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם	Deus ſuper gentes.	Deus ſuper gentes,	ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη.

matutino. Quando dabat legem
populo ſuo conturbate ſunt gentes,
tremuerunt reges, quando
exaltauit vocem ſuam confuſi ſunt
habitatores terre. Verbum DEI
exercituũ ĩ adiutoriũ noſtrę, fortitudo
noſtra Deus Iaacob ſemper.
Ambulate videte opera DEI
qui poſuit deſolationes in impios
terre. Ablator
belli vſq; ad extremum terre,
arcum confringet, & concidet
arma, ſcuta
rotunda comburet igni.
Diſcedite a bello & aduertite,
qm̃ ego ſum DEVS exaltatus ĩ pplis,
& exaltatus ſuper habitatores terre.
Verbum DEI in auxilium noſtrum,
fortitudo noſtra Deus
Iaacob in eternum.

XLVII. In laudẽ. Per manus
filiorum Quorah. Laudatoria.

Omnes populi plaudite
manibus gaudio, iubilate coram DEO
in voce laudis. Quoniam DEVS
altiſſimus & timendus, rex
magnus ſup omnes habitatores terre.
Occidet interitu populos
propter nos, & gentes ſuponet
pedibus noſtris. Elegit nos
vt hereditaremus hereditatẽ noſtrã,
domum ſanctam Iaacob
quam dilexit ſemper. Exaltabitur
nomen Dei in iubilo,
DEVS in voce cornu.
Laudate coram DEO laudate,
laudate regem noſtrum,
laudate. Quoniam rex ſuper (dicite
oẽs habitatores terre DEVS, laudes(
coram eo ĩ ĩtelligẽtia bona. Regnabit
ſuper omnes populos,

אֱלֹהִים יָשַׁב עַל-	Deus ſedit ſuper	Deus ſedet ſuper	ὁ θεὸς κάθηται ἐπὶ
כִּסֵּא קָדְשׁוֹ׃ נְדִיבֵי	thronum ſanctũ ſuũ. Inclyti	ſedem ſanctam ſuam, Principes	θρόνου ἁγίου αὐτοῦ. Ἄρχοντες
עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם	pplõꝝ aggregati ſũt pplo A.	populorum congregati ſunt cũ	λαῶν συνήχθησαν μετὰ
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי	Dei Abraham, quoniam	Deo Abraam, quoniam	τοῦ θεοῦ ἀβραάμ, ὅτι
לֵאלֹהִים מָגִנֵּי	Dii ſcuta	Dii fortes	τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ,
אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה׃	terre vehemẽter eleuati ſũt.	terre vehemẽter eleuati ſunt.	τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.
שִׁיר מח	XLVIII. Canticũ.	XLVII. Pſalmus cãtici filiis	μζ΄. Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς
מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח׃	Pſalmus. Filioꝝ Quorah.	chore ſecunda ſabbati.	κορὲ δευτέρα σαββάτου.
גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל	Magnus DEVS & laudabil	Magnus dominus & laudabilis	Μέγας κύριος, καὶ αἰνετὸς
מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ	nimis, ĩ ciuitate .B. Dei nr̃i,	nimis, in ciuitate Dei noſtri	σφόδρα, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν
הַר־קָדְשׁוֹ׃	mõte ſancto eius. (cãs oẽm	in monte ſancto eius.	ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ.
יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל	Pulcherrimo frutice, letifi(	Fundatur exultatiõe vniuerſe	Εὐρίζων ἀγαλλιάματι πάσης
הָאָרֶץ הַר־צִיּוֹן	terram monte cion,	terre mons ſyon,	τῆς γῆς, ὄρη σιών
יַרְכְּתֵי צָפוֹן	lateribus aquilonis	latera aquilonis	τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ,
קִרְיַת מֶלֶךְ רָב׃	ciuitate regis magni.	ciuitas regis magni.	ἡ πόλις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλο
אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ	Deus in pretoriis ſuis	Deus in domibus eius	Ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς
נוֹדַע לְמִשְׂגָּב׃	agnitus eſt, dum auxiliatur.	cognoſcetur cum ſuſcipiet eã.	γινώσκεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐ
כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים	Quia ecce reges	Quoniã ecce reges (in vnũ.	Ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς
נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו׃	ɔgregati ſũt, trãſierũt ĩ vnũ.	terre ɔgregati ſũt, cõuenerũt(	τῆς γῆς συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.
הֵמָּה רָאוּ כֵּן	Ipſi videntes ſic	Ipſi videntes ſic	Αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως
תָּמָהוּ נב	obſtupuerunt,	ammirati ſunt,	ἐθαύμασαν,
נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ׃	cõturbati ſũt & admirati ſt.	conturbati ſunt, cõmoti ſunt,	ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν,
רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם	Horror poſſedit eos, ibi	timor apprehendit eos. Ibi	τρόμος ἐπελάβετο αὐτῶν. Ἐκεῖ
חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃	dolor quaſi parturientis.	dolores vt parturientis,	ὠδῖνες ὡς τικτούσης,
בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר	In vẽto oriẽtali confringẽs	in ſpiritu vehementi conterẽs	ἐν πνεύματι βιαίῳ συντρίψεις
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ׃	naues maris.	naues tharſis,	πλοῖα θαρσείς.
כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן	Sicut audiuimus ita	Sicut audiuimus ſic	Καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτως
רָאִינוּ בְּעִיר־יְהוָה	vidimus, in ciuitate DEI	vidimus in ciuitate domini	καὶ εἴδομεν, ἐν πόλει κυρίου
צְבָאוֹת בְּעִיר	exercituum, in ciuitate	virtutum in ciuitate	δυνάμεων, ἐν πόλει
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים	Dei noſtri, Deus	Dei noſtri, Deus	τοῦ θεοῦ ἡμῶν διάψαλμα. Ὁ θ
יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם	cõponet eam vſq; in ſeculũ	fundauit eam in eternum.	ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
סֶלָה׃ דִּמִּינוּ אֱלֹהִים	ſẽpitnũ. Eſtimauimus Deus	Suſcepimus Deus (tui.	ὑπελάβομεν ὁ θεὸς
חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ	miſi. tuã, in medio tẽpli tui.	miſicordiã tuã, ĩ medio tẽpli(	τὸ ἔλεός σου, ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου.
כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן	Secũdũ nomẽ tuũ Deus, ſic	Secundũ nomen tuũ Deus, ſic	Κατὰ τὸ ὄνομά σου ὁ θεὸς, οὕτω
תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־	laus tua, vſq; ad extremum	& laus tua in fines	καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα
אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה	terre, iuſtitia repleta eſt	terre iuſticia plena eſt	τῆς γῆς, δικαιοσύνης πλήρης
יְמִינֶךָ׃ יִשְׂמַח הַר־	dextera tua. Letetur mons	dextera tua. Letetur mons	ἡ δεξιά σου. Εὐφρανθήτω ὄρος σ
צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת	cion & exultent filie	ſyon & exultent filie	καὶ ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες
יְהוּדָה לְמַעַן	Iude propter	iude, propter	τῆς ἰουδαίας ἕνεκεν
מִשְׁפָּטֶיךָ׃ סֹבּוּ צִיּוֹן	iudicia tua. Circundate cion	iudicia tua dñe. Circũdate ſyon	τῶν κριμάτων σου κύριε. Κυκλώσατε
וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ	& circuite eam, numerate	& complectimini eam, narrate	καὶ περιλάβετε αὐτήν, διηγήσασθε

الله استوى على	יְיָ יָתִיב עַל כּוּרְסֵי	DEVS ſedet ſuper ſedem
عرش مجده ...	קוּדְשֵׁיהּ : רַבְרְבֵי עַם	ſanctitatis ſue, Principes
الشعوب اقبلوا الى	עַמָּא אִתְכַּנְשׁוּ עַמֵּיהּ	populi aggregati ſunt populo,
اله ابراهيم ... لان	דִּי מְהֵימַן לֵאלָהָא	qui fidelis eſt Deo
اعزا الله	דְּאַבְרָהָם אֲרוּם קֳדָם יְיָ	Abraham, quoniam coram DEO
ارتفعوا جدا على الارض	תְּרֵיסֵי אַרְעָא לַחְדָא אִיתְעַלָּא :	ſcuta terre vehementer exaltata ſunt.
المزمور	שִׁירְתָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא	XLVIII. Canticũ & laudatoria,
السابع والاربعون	עַל יְדֵיהוֹן דִּבְנֵי קֹרַח :	per manus filiorum Quorah.
عظيم هو الرب ومسبح	רַב יְיָ וּמְשַׁבַּח לַחְדָא	Magnus DEVS & laudabilis valde,
جدا في مدينة الهنا	בִּירוּשְׁלֵם קַרְתָּא דֶאֱלָהָנָא	in ierusalem ciuitate Dei noſtri,
على جبله المقدس	וּבְטוּר בֵּית מוּקְדְּשֵׁיהּ :	& in monte domus ſanctitatis eius.
بطون الفرح في	שַׁפִּיר הֵיךְ חַתְנָא חֶדְוַת	Pulcher vt ſponſus, gaudium
الارض كلها جبال صهيون	כָּל יָתְבֵי אַרְעָא טוּרָא	omnium habitatorum terre, mons
الشمال هي جانب ...	דְצִיוֹן שִׁידָא דְצִיפּוּנָא	cion, a partibus aquilonis,
مدينة الملك العظيم	קִרְיְתָא דְמַלְכָּא רַבָּא :	ciuitas regis magni.
الله اظهر عونه	יְיָ בְּבִירְנְיָתָהָא	DEVS in pretoriis ſuis
في قصورها اذ هو ...	אִתְיְידַע לְתוּקְפָּא :	cognoſcetur ad fortitudinem,
لان ملوك ... قد	אֲרוּם הָא מַלְכַיָּא	quoniam reges
اجتمعوا واتوا وعبروا ...	אִתְחַבָּרוּ עָבְרוּ כַּחֲדָא	congregati ſunt, tranſierunt ſimul.
... نظروا	הִינוּן חָמוֹן הֵיכְדֵין	Ipſi videntes ſic
وبهتوا	תְּמָהוּ עַל נִיסַיָּא וּפְרִישָׁן	admirati ſűt ꝑpter ſigna & miracula,
وجزعوا	אִתְבְּהִילוּ אַף עֲרִיקוּ :	conturbati ſunt & fugerunt,
واخذتهم رعدة	זִיעָא אֲחַדִית יָתְהוֹן תַּמָּן	tremor apprehendit eos, ibi
مثل الم الحامل عند	רְתִיתָא הֵיךְ אִתְּתָא יָלְדָא :	tremor ſicut mulieris parturientis.
الولادة بريح شديدة	בְּקִדּוּם תַּקִּיף כְּאִישָׁא דְמִן	In vento noto valido qui egreditur a
تحطم سفن ترسيس	קֳדָם יְיָ אִתְּבַר אִילְפַיָּא	conſpectu Dei, confringentur naues
كالذي سمعنا كذلك	דְטַרְסִיס : יֵימְרוּן כּוּלְהוֹן	tarſis. Dicent omnes
راينا في مدينة الهنا	כַּחֲדָא הֵיךְ מָה דִשְׁמַעְנָא	ſimul, ſicut audiuimus
رب	הֵיכְדֵין חֲמֵינָא בְקַרְתָּא דַיְיָ	ſic vidimus in ciuitate DEI
القوات هو الله	צְבָאוֹת אֱלֹהִים יְשַׁכְלְלִינָהּ	exercituum, Deus fundabit eam
اسسها الى الابد	עַד עָלְמֵי עָלְמִין :	in ſecula ſeculorum.
اللهم بشرنا	אַסְבַּרְנָא יְיָ טוּבָךְ	Eſtimauimus DEVS benignitatẽ tuã
برحمتك في اوسط شعبك	בִּמְצִיעוּת הֵיכְלָךְ :	in medio templi tui.
كمثل اسمك يارب كذلك	הֵיךְ שְׁמָךְ יְיָ הֵיכְדֵין	Ecce ſecundũ nomen tuũ DEVS, ſic
تمجيدك في اقطار	תּוּשְׁבַּחְתָּךְ עַל סוֹפֵי	laus tua in fines
الارض ويمينك	אַרְעָא צִדְקְתָא מַלְיָא	terre iuſtitia plena eſt
مملوءة عدلا لتفرح جبال	יַמִּינָךְ : יֶחְדֵי טוּרָא דְצִיוֹן	dextera tua. Letetur mons cion
صهيون ولتهلل بنات	בְּזַעֵי בְרַעֲוָא בְתוּשְׁבַּחְתָּא	plena letitia in laudibus
يهوذا من اجل	כְּנִישְׁתָּא דְבֵית יְהוּדָה	congregationis domus iude,
احكامك يارب احتاطوا	מְטוּל דִּינָךְ : אַקִּיפוּ צִיוֹן	propter iudicia tua. Circundate cion,
بصهيون واكتنفوها ...	וְחַזְרוּ עֲלָהּ מְנוֹ	& circuite eam numerate

A. Populi Dei Abrahã fűt chriſtiani. Ipſe ſiqdẽ pricipiũ fuit credẽdi patrẽ & filium & ſpiritũ ſanctũ.

B. Ciuitas Dei noſtri, Mons ſanctus, Specioſum germẽ, Exultatio uniuerſe terre, Mons cion, Latera aqlonis, Ciuitas magni regis, Septẽ eccleſie noia ut ſentiunt eruditiores.

Pſalmi. xlix.

A. Et filii hominis, in hebreo, & filii Adam, ſuper quo uerbo libro midras tehilim ומהו גם בני אדם גם בני איש בני אדם זה אברהם שנקרא האדם הגדול שנאמר גם בני איש אלו בניו של ישמעאל ובני קטורה איש אלו בניו של נח שנקרא איש צדיק דא אלו שבעים אומות שיורדין לגהינם יחד עשיר ואביון עשיר בתורה ואביון בתורה כולם יורדין לגהינם עשיר בתורה זה דואג ואחיתופל לפי שלא שמרו את התורה ירדו לגהינם אעפ שהן ראשי סנהדרין ואביון בתורה כל מי שיש ספק בידו ללמוד ולא למד .i. Et qd illud, & filii Adã & filii uiri. Filii Adã hic eſt Abrahã q uocatus eſt homo magnus in gigantibus. Ioſue. xiiii. Etiam filii, is, hi ſunt filii Iſmael & Ceture, qd ſeqtur uiri hi ſunt filii Noah, qui uocatus eſt uir iuſtus. Et ſunt qui dicũt hos eſſe ſeptuaginta populos q deſcendũt in gehẽnã, ſimul diues & pauper. Diues in lege & paup in lege oẽs deſcẽdunt ĩ gehẽnã. Diues ĩ lege Doeg & Achitophel, qm nõ ſuauerũt legẽ deſcẽderũt in gehẽnã Etiã ſi fuerint capita iudiciũ ordinariorum. Pauper uero ĩ lege oĩs qui habet facultatẽ in manu ſua ad diſcendã legem & non diſcit.

מִגְדְּלוֹתֶיהָ : שִׁיתוּ	turres eius.Ponite (ſepate	in turribus eius.Ponite (buite	ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. Θέσθε
לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ	cor veſtrũ ĩ menibus eius,(	corda vr̃a ĩ ũtute eiꝰ,& diſtri(	τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμι(
אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן	palatia eius vt	domos eius,vt	τὰς βάρεις αὐτῆς, ὅπως (τῆς ἡ κατα(
תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן:	enarretis gñatiõi nouiſſime.	enarretis in progenie altera.	ἂν διηγήσησθε εἰς γενεὰν ἑτέραν.
כִּי זֶה אֱלֹהִים	Quoniam ipſe Deus	Quoniam hic eſt Deus	Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς
אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם	deus noſter in ſeculum	deus noſter in eternum,	ἡμῶν, εἰς τὸν αἰῶνα,
וָעֶד הוּא	& in perpetuum,ipſe	& in ſeculum ſeculi,ipſe	καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, αὐ
יְנַהֲגֵנוּ עַל	erit dux noſter	reget nos	ποιμανεῖ ἡμᾶς
עַל־מוּת :	in iuuentute.	in ſecula.	εἰς τοὺς αἰῶνας.
מט לַמְנַצֵּחַ	XLIX. Ad victoriã	XLVIII. In finẽ ꝑ filiis	μη. Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱ
לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר :	filioꝶ Quorah.Pſalmus.	chore.Pſalmus Dauid.	κορὲ ψαλμός.
שִׁמְעוּ־זֹאת כָּל־	Audite hoc omnes	Audite hec omnes	Ἀκούσατε ταῦτα πάντα
הָעַמִּים הַאֲזִינוּ	populi,auribus percipite	gentes,auribus percipite	τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε (γλω.
כָּל־יֹשְׁבֵי חָלֶד : גַּם־	vniũſi habitatores orbis.Et	oẽs qui habitatis orbẽ.Quiqꝫ	πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰ
בְּנֵי אָדָם גַּם־בְּנֵי־	filii hominis .A. & filii	terrigene & filii	γηγενεῖς καὶ υἱοὶ
אִישׁ יַחַד עָשִׁיר	viri,ſimul diues	hominum,ſimul in vnum diues	τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλού
וְאֶבְיוֹן : פִּי יְדַבֵּר	& pauper.Os meũ loquetur	& pauper.Os meum loquetur	καὶ πένης. Τὸ στόμα μου λαλήσει
חָכְמוֹת וְהָגוּת לִבִּי	ſapiẽtias,& meditatio cõdi(	ſapiẽtiã,& meditatio cõdis mei	σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μ
תְבוּנוֹת : אַטֶּה	prudẽtias.Inclinabo (mei	prudentiam.Inclinabo	σύνεσιν. Κλινῶ
לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח	ad parabolã,aurẽ meã, apiã	in parabolã aurem meã,aperiã	εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου, ἀνοίξω
בְּכִנּוֹר חִידָתִי :	in cithara enigma meum.	in pſalterio propoſitionẽ meã.	ἐν ψαλτηρίῳ τὸ πρόβλημά μου.
לָמָּה אִירָא בִּימֵי	Quare timebo in diebus	Cur timebo in die	Ἵνα τί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ
רָע עֲוֹן עק	malis,iniquitas	malo,iniquitas	πονηρᾷ; ἡ ἀνομία
עֲקֵבַי יסוב	calcanei mei (habent	calcanei mei	τῆς πτέρνης μου,
יְסוּבֵּנִי : הַבֹּטְחִים	circũdabit me.Qui fiduciã(	circũdabit me.Qui cõfidũt B.	κυκλώσει με. Οἱ πεποιθότες
עַל־חֵילָם וּבְרֹב	in re ſua,& in multitudine	in virtute ſua,& ĩ multitudine	ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῷ
עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ :	diuitiarum gloriantur.	diuitiarum ſuarum gloriãtur.	τοῦ πλούτου αὐτῶν καυχώμε
אָח למות	C. Fratrem	Frater	Ἀδελφὸς
לֹא־פָדֹה	nequaquam redemptione	non redimit	οὐ λυτροῦται,
יִפְדֶּה אִישׁ לֹא	redimet vir .D. nec	redimet homo,non	λυτρώσεται ἄνθρωπος; οὐ
יִתֵּן לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ :	dabit Deo ꝑtiũ rdẽptõis eiꝰ.	dabit Deo placationem ſuam.	δώσει τῷ θεῷ ἐξίλασμα ἑαυτ
וְיֵקַר פיד	Et pretioſam fecit	Et pretium	Καὶ τὴν τιμὴν
פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וח	redemptionẽ aĩarũ ſuarum,	redemptionis anime ſue,	τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐ
וְחָדַל ל	& ceſſauit	& laborabit	καὶ ἐκοπίασεν
לְעוֹלָם : וִיחִי־עוֹד	in ſeculum.Et viuet vltra	in eternum & viuet adhuc	εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ζήσεται
לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה	ĩ ſempiternũ, E. nõ videbit	in finem.Non videbit	εἰς τέλος. Οὐκ ὄψεται
הַשָּׁחַת :	interitum.	interitum	καταφθοράν
כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים	Cum viderit ſapientes	cum viderit ſapientes	ὅταν ἴδῃ σοφοὺς
יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל	morientes,ſimul inſipiens	morientes,ſimul inſipiens	ἀποθνήσκοντας, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄ
וָבַעַר יֹאבֵדוּ	& indoctus peribunt,	& ſtultus peribunt.	καὶ ἄνους ἀπολοῦνται.
וְעָזְבוּ לא	& relinquent	Et relinquent	Καὶ καταλείψουσιν

في ابراجها * اعدلوا	מגדליהא : שוו לבכון	turres eius.Ponite cor veſtrum
بقلوبكم الى قوتها اقد	לאוכלוסהא רמן לעיר	in exercitibus eius,exaltata in altum
مدارلها	בירנייתהא מטול	pretoria eius,propterea
لكيما يخبروا جيلا	דתשתעון לדר אוחרן :	narrabitis in generatione nouiſſima.
ان الله هو	ארום דנן אלהא אלהנא	Quoniam hic eſt Deus deus noſter,
الهنا الى الابد	שכינתיה בגוה ומדוריה	diuinitas eius in ea,& habitatio eius
والى ابد الابد * وهو	בשמיא לעלמי עלמין	in celis in ſecula ſeculorum,
الذي يرعانا	הוא ידברננא ביומי	ipſe ducet nos in diebus
الى جميع الدهر	טליותנא :	iuuentutis noſtre.
المزمور	לשבחא על ידיהון	XLIX. In laudē.Permanus
الثامن والاربعون	דבני קרח תושבחתא :	filiorum Quorah.Laudatoria.
اسمعوا هذا يا جميع	שמעו אורתא דא כל	Audite legem hanc omnes
الامم * انصتوا يا	עממיא אציתו	populi,auſcultate
جميع سكان الارض	כל דיירי ארעא : אף	omnes habitatores erre.Et
الارض وابنا	בני אדם קדמאה אף בני	filii Adam antiqui,& filii
البشر * الاغنيا والفقرا	דיעקב כחדא זכאה	Iaacob,ſimul mundus
جميعا * فمي ينطق	וחייבא : פומי ממליל	& prophanus,Os meum loquetur
بحكمة وتلاوة قلبي	חוכמתא ורינת לבי	ſapientiam,& meditatio cordis mei
بفهم * انصت الى	ביונא : אצלי למתלא	intellectum.Inclinabo ad parabolam
الامثال بسمعي واكشف	אודני אשרי למיפתח	aurem meam,incipiam aperire
بالكنار خفياتي	בכנרא אחוותי :	in cithara enigma meum.
لا اخاف في يوم	מטול מה איחל ביום	Quare timebo in die
سو * اذا	אסערות בישתא אולהן	tempeſtatis male,niſi
احاطبي	דחובת סורחנותי בסופי	quia reatus peccati mei in fine mea
اعدا ايها الواثقو	יחזרינני : ייאה לחייביא	circundabit me.Vt peccatoribus
بقوتهم المفتخرون	דמתרחצין על נכסיהון	qui confidunt in ſubſtantiis ſuis
بكثرة اموالهم	ובסגיעות עותרהון	& in multitudine diuitiarum ſuarum
لا يفدي	משתבחין : אחוהי	laudantur.Fratrem ſuum
الاخ	דאישתבא לית מפרק	captiuum nequaquam redemptione
ولا ينجي انسان * و	יפרוק גבר רשיעא ולא	redimet vir impius,& non
يعطي الله له خلاصا	יהב לאלהא פורקניה :	dabit Deo pretium redemptionis eius.
ولا ثمن	דאילו יהיב יהי יקר	Quod ſi daret eſſet precioſum
فدية نفسه *	בפורקן נפשיה ויפסוק	in redēptione anime eius,& aufferret
تعب	בישותיה ופורענותיה	malum eius,& punitionem eius
الى الدهر ليحيى	לעלם : ויהי תוב לחיי	in ſeculum.Et viuet adhuc vita
الابد لا ير	עלמא ולא יחמי דין	eterna & non videbit iudicium
الفساد *	גיהנם :	gehenne.
حين يرى	ארום יחמי חכימיא	Quoniam videbit ſapientes
يموتون * الجاهل	רשיעיא מתדנין בגהנם	impios iudicatos gehenne,
والذا قصر الفهم جميعا	סכסיא ושטיא	ſimul neſcius & prauus
يهلكان	כחדא יאבדון ושבקין	perdentur,& relinquent

B. Qui confidūt,Libro midras tehilim שהיו בוטחין על חילם שנא הבוטחים על חילם אות שעה מה הן יכולין לעשות אין עשרם עומד להן וכן הוא אומר גם כספם גם זהבם לא יוכל להצילם אל יאמר אדם אבי כשר היה בזכותו אני נמלט אין אברהם מציל לבנו ישמעאל ולא יעקב לעשו אחיו וכן הוא אומר אח לא פדה יפדה איש מה הצדיקים אומ עד אתו היום אח מה קשה אח לא פדה יפדה איש ולמה יקר פדיון נפשם .i.Qui cōfidūt ī uirtute ſua,ſicut dictū ē cōfidētes ī uirtute ſua.Quid ualebūt facere.Diuitie ſiqdē eoꝝ nō remanebūt eis,& ſic eſt dictū.Sopho.i.Argentū eoꝝ & aurū eoꝝ nō poterit liberare eos.Non dicat hō pr̄ meus fuit diues multitudine meritoꝝ, & pp meritū eius liberabor.Nā Abrahā nō ualebit liberare filium ſuū Iſmaelē.Nec Iaacob Eſau fratrē ſuū, & ppea dictū eſt frater non redimet,redimet uir &c.

C, Sunt ex hebreis q īterpretant.Vnus non redimit,redimāt ſinguli uel redimat qſq3 ut ſit poſitū אח pro אחד ſicut alibi אחד p̄ חד.

D. Ex libro ciphre אני אמית ואחיה וגו׳ כה אמר יי מלך ישר וגואלו יי צבאות אני ראשון ואני אחרון אני אמית ואחיה זה אחר שנתן להם סמן לתחיית המתים אני אמית ואחיה תמות נפשי במות ישרים יחי ראובן ואל ימות יחיינו מיומים דא אני אמית ואחיה שומע אני מיתה באחד וחיים באחד ת״ל מחצתי ואני ארפא כדרך כך מיתה וחיים באחד ואין מידי מציל אין אבות מצילין את הבנים לא אברהם מציל את ישמעאל ולא יצחק מציל את עשו אין לי אלא אבות שאין מצילין את הבנים אחין את אחין מניין ת״ל אח לא פדה יפדה איש ולא יצחק מציל את ישמעאל ולא יעקב מציל את עשו ואם נותן לו ממון שבעולם אין נותנין לו כופרו שנ אח לא פדה

לַאֲחֵרִים חֵילָם :	alienis diuitias ſuas,	alienis diuitias ſuas,	ἀλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν,
קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ	ſepulchra eorũ domus eorũ	& ſepulchra eorũ domus illorũ	καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν, οἰκίαι αὐτ
לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֹתָם	in ſeculum. Tabernacula ſua	in eternum. Tabernacula eorũ	εἰς τὸν αἰῶνα. Σκηνώματα αὐτ
לְדוֹר וָדֹר :	ĩ generatiõe & generatiõe,	in progenie & progenie,	εἰς γενεὰν καὶ γενεάν,
קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם	vocauerunt in noĩbus ſuis	vocauerunt nomina ſua	ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτ
עֲלֵי אֲדָמוֹת :	in regionibus.	in terris ſuis.	ἐπὶ τῶν γαιῶν.
וְאָדָם בִּיקָר בַּל	Et homo in honore non	Et homo cũ in honore eſſet non	Καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὤν, οὐ
יָלִין נִמְשַׁל	cõmorabitur, aſſimilatus eſt	intellexit, comparatus eſt	συνῆκε, παρασυνεβλήθη
כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ :	iumentis mutis.	iumẽtis ĩſipiẽtibus, (rũ ſcãdalũ	τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις (σκάν
זֶה דַרְכָּם כֶּסֶל	Hec via illorum, vecordia	& ſiliis facto ẽ illis. Hec via illo(	καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. Αὕτη ἡ ὁδὸς α
לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם	eis, & poſt hos	ipſis, & poſtea	αὐτοῖς, καὶ μετὰ
בְּפִיהֶם	in ore ſuo	in ore ſuo	ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
יִרְצוּ סֶלָה :	current in perpetuum.	complacebunt.	εὐδοκήσουσιν.
כַּצֹּאן	Q uaſi oues	Sicut oues	Ὡς πρόβατα
לִשְׁאוֹל	in inferno	in inferno	ἐν ᾅδῃ
שַׁתּוּ מָוֶת	poſiti ſunt, mors	poſiti ſunt, mors	ἔθετο, θάνατος
יִרְעֵם	paſcet eos.	depaſcet eos.	ποιμανεῖ αὐτούς.
וַיִּרְדּוּ בָם	Et ſubiicient eos	Et dominabuntur eorum	Καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν,
יְשָׁרִים לַבֹּקֶר	rectos in matutino,	iuſti in matutino,	οἱ εὐθεῖς τὸ πρωΐ,
וְצוּרָם לְבַלּוֹת	& figura eorum conteretur	& auxilium eorum veteraſcet	καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν, παλαιωθήσετ
שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ :	in inferno ab habitaculo ſuo.	in inferno a gloria eorum.	ἐν τῷ ᾅδῃ, ἐκ τῆς δόξης αὐτῶ
אַךְ אֱלֹהִים	Verumtamen Deus	Verumtamen deus	ἐξώσθησαν. Πλὴν ὁ θεὸς
יִפְדֶּה נַפְשִׁי	redimet animam meam	redimet animam meam	λυτρώσεται τὴν ψυχήν μου
מִיַּד שְׁאוֹל כִּי	de manu inferi,	de manu inferi,	ἐκ χειρὸς ᾅδου,
יִקָּחֵנִי סֶלָה :	cum aſſumpſerit me ſemper.	cum acceperit me.	ὅταν λαμβάνῃ με.
אַל תִּירָא	Noli timere	Ne timueris	Μὴ φοβοῦ,
כִּי יַעֲשִׁר	cum diues fiet	cum diues factus fuerit	ὅταν πλουτήσῃ
אִישׁ כִּי יִרְבֶּה	vir, cũ multiplicata fuerit	homo, & cũ multiplicata fuerit	ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ
כְּבוֹד בֵּיתוֹ :	gloria domus eius.	gloria domus eius.	ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח	Neq̃ enim moriens tollet	Q uoniã cũ iterierit nõ ſumet	Ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν,
הַכֹּל לֹא יֵרֵד אַחֲרָיו	omnia, nec deſcẽdet poſt eũ	omnia, neq̃ deſcendet cum eo	τὰ πάντα, οὐδὲ συγκαταβήσεται
כְּבוֹדוֹ : כִּי נַפְשׁוֹ	gloria eius. Q uia anime ſue	gloria eius, Q uia anima eius	ἡ δόξα αὐτοῦ. Ὅτι ἡ ψυχὴ α
בְּחַיָּיו	in vita ſua	in vita ipſius	ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ
יְבָרֵךְ וְיוֹדֻךָ כִּי	benedicet, laudabunt te	benedicetur, confitebitur tibi	εὐλογηθήσεται, ἐξομολογήσεται
כִּי תֵיטִיב לָךְ :	cum benefeceris tibi.	cum benefeceris ei.	ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ.
תָּבוֹא עַד	Venient vſq̃ ad	Introibit vſq̃ in	Εἰσελεύσεται ἕως
דּוֹר אֲבוֹתָיו	generationem patrũ ſuorũ	progenies patrum ſuorum,	γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ,
עַד נֵצַח לֹא	vſq̃ in eternum non	vſq̃ in eternum non	ἕως αἰῶνος οὐκ
יִרְאוּ אוֹר : אָדָם	videbunt lumen. Homo	videbit lumen. Homo	ὄψεται φῶς. Καὶ ἄνθρωπος
בִּיקָר וְלֹא	cum in honore eſſet, non	cum in honore eſſet non	ἐν τιμῇ ὤν, οὐ
יָבִין	intellexit	intellexit,	συνῆκε,

يتركون ما جمعوا لا	לצדיקיא ממונהון :	iuſtis diuitias ſuas.
قبورهم منازلهم	בבית קבורתהון ישרון	In domo ſepulture eorum habitabunt
الى الابد ومساكنهم	לעלם ולא יקומון	in eternum,& non ſurgent (tionem.
الى حقب الاحقاب	מן משכניהון לדרי דריא:	de tabernaculis ſuis,a gñatione ĩ gña(
دعوا باسمائهم	מטול דאיתגאן וקנו שום	Q̃m ſuperbi facti ſunt & ſortiti ſunt
على ارضهم	ביש עלוי ארעא:	nomen prauum ſuper terram.
انسان في كرامة	וגברא חייבא ביקרא לא	Et homo peccator,in honore non
وجهلها شبه	יבית עם צדיקי איתמתיל	cõmorabitur cum iuſtis,aſſimilatus eſt
بالبهايم التي لا ع	היך בעירא אשתויא :	beſtie mute.
لها وما لها هذه سب	דין אורחתהון שטותא	He vie illorum ſtulticia
... عثره لهم	להון ובסופיהון	ipſis,& in fine eorum
هذا بافواههم	בפומהון יתנון	ore ſuo,palam facient
يباركون	סורחנותהון לעלמא	peccata ſua ſeculo
مثل الغنم	דאתי : היך ענא למותא	futuro.Sicut oues ad mortem,
الى الجحيم	צדיקיא וקטלונון	iuſti,& interfecerunt
يدفعون والموت	ותברו צדיקיא ופלחו	& extirpauerunt iuſtos,& ſubiecerunt
يرعاهم	בהון ותריציא אלקו	eos,rectos inſuper percuſſerunt.
ويتسلط عليهم	מטול הכי גופיהון	Propterea corpora eorum
المستقيمون في الغ	בליין בגיהנם מן בגלל	conſumentur in gehenna quoniam
معونتهم بليت	דאושיטו ידיהון וחבילו	extenderunt manũ ſuã & deſtruxerũt
في الجحيم ومن مجد	בית מדור שכינתה דיליה:	domum habitationis diuinitatis eius.
ويسقطون من الله	אמר דוד ברוח נבואה ברם	Dixit Dauid in ſpiritu ꝓphetico v tiꝗ
منقذ نفسي	אלהא יפרוק נפשי מן דין	Deus redimet animam meam a iudicio
من ايدي الجحيم	גיהנם ארום ילפינני	gehenne,quoniam docebit me
اذا اخذها	אורייתיה לעלמין :	legem ſuam in eternum. (phetauit
لا تخشى	על קרח וסיעתיה אתנבי	De Q uorah,& de ſocietate eius pro(
اذا ما الرجل	ואמר לא תדחל משה ארו	& dixit.Ne timeas Moſſe,licet
كان مستغنيا ولا	יעתר קרח גברא דמצות	diues ſit Q uorah homo contentioſus,
مجد بيته	ארום יסגי איקר ביתיה:	licet creſcat gloria domus eius,
فانه لا ينال عند م	ארום לא במותיה יסב	quoniã nequaq̃ in morte eius portabit
شيا ولا ينزل معه	כולא ולא ייחות בתרוהי	omnia,& non ſequetur poſt eum
ما اقتنى الى الجحيم	איקריה : ארום נפשיה	gloria eius.Q uoniam anima
نفسه انما نمجد في	דמשה בחיוהי יברך לך:	Moſſe in vita eius benedixit te,
حياته ويشكر	ויודנך צדיקיא ארום	& confitebuntur te iuſti,quoniam
الدهر كله اذا انعم عل	תוטיב לפלחין קדמך :	beneficus eris ſeruientibus coram te.
ويبلغ الى	תיעול דוכרנהון	Aſcendet memoria
اعمار ابائهم	דצדיקי עד דר אבהתהון	iuſtoꝝ vſq; ad gñationẽ patrũ ſuorũ,
ولا يرى النور	ורשיעיא לעלמי עלמיא	& impii in ſecula ſeculorum
الى الابد الانسان	לא יחמון נהורא : וגבר	non videbunt lumen.Homo
الذي ... بنعمة	חייבא בזמן דאיתיה	iniquus in tempore quo manet
جاهل فانه	ביקרא ולא יתבין	in gloria non intelliget,

יפדה איש ולא יתן לאלהים כופרו ויקר פדיון נפשם וגו׳ יקרה היא נפש זו .i. Ego occidã & ego uiuere faciã,&c. Hec eñi ait Deus rex iſrael & redẽptor eoꝝ Deus exercituũ. Ego ꝑmus & ego nouiſſimus. Ego occidã & ego uiuere faciã. Hoc qdẽ poſtq̃ data eſt eis mãna ꝓ uiuificatione mortuorũ. Ego occidã & ego uiuere faciã. Morieť aĩa mea morte rectoꝝ. Viuet Ruben & nõ morieť, Viuificabit nos, poſt dies tres. Ego occidã & ego uiuere faciam, uti ſentio ipſe. Quod mors qdẽ ĩ uno, & uita in uno & eodẽ, queãdmodũ dictũ eſt. Ego uulnus inferã, & ego medebor, ita mors & uita ĩ uno erũt, & nõ eſt q de manu mea poſſit euadere. Pr̃es ſaluabũt ne filios? nequaq̃. Nã Abrahã nõ ſaluabit Iſmael, nec Iſaac ſaluabit Eſau. Quoniã mors & uita ad me ſolũ ptinẽt. Fratres ẽt ñ poterũt ſaluarẽ fratres ſuos. Et hoc eſt ꝙ ſcriptũ eſt. Frater nõ redimet ſiue ñ ſaluabit, ſaluabit aũt uir. Et Iſaac ñ ſaluabit Iſmaelẽ. Et Iaacob nõ ſaluabit Eſau. Et ſi darẽt ꝓ ſaluatione eoꝝ oẽs mũdi diuitias, nõ ſufficiũt, ſaluare illos, nec ſũt digna aĩaꝝ eoꝝ p̃tiũ, & hoc ẽ ꝙ ſcriptũ eſt. Fr̃ nõ redimet, redimet ãt uir, & nõ dabit Deo p̃tiũ redẽptionis eoꝝ.

E. Ex cõmẽtariis. R. Moſſe hadarſan אמר ר׳ משה הדרשן זה הפסוק נאמר על מ״ך המשיח שימות כדי לפדות את האבות ואחר יחיה לנצח לא יראה שחת כמו החכמים שימות Et uiuet ultra. &c. ſiue & uiuet ſemp & ñ uidebit infernũ uti uidebũt ſapiẽtes moriẽtes, uti aliq iterp̃tati ſũt. Dixit R. Moſſe hadarſan hic uerſus dictus eſt de rege Meſſia, q morieť ꝓ ſaluãdos pr̃es. Et poſtmodũ uiuet in ſempiternũ. Nec uidebit infernũ queãdmodũ ſapiẽtes qui moriunť.

נִמְשַׁל כבה	aſſimilatus eſt	comparatus eſt	παρασυνεβλήθη
כַּבְּהֵמוֹת נדם	iumentis	iumentis inſipientibus &	κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ
נִדְמוּ :	mutis.	ſimilis factus eſt illis.	ὡμοιώθη αὐτοῖς.
נ מִזְמוֹר לְאָסָף	L. Pſalmus. Aſaph.	XLIX. Pſalmus Aſaph.	μθʹ. Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ.
אֵל אֱלֹהִים יְהוָה	Deus, deus, DEVS A.	DEVS deorum dominus	Θεὸς θεῶν κύριος
דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ	locutus ē, B. & vocauit trā,	locutus eſt, & vocauit terram,	ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν,
מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד	ab ortu ſolis vſq; ad	A ſolis ortu vſq; ad	ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι
מְבֹאוֹ : מִצִּיּוֹן מכ	occaſum eius. De cion	occaſum, ex ſyon	δυσμῶν. Ἐκ σιὼν
מִכְלַל יֹפִי א	perfecto decore,	ſpecies decoris eius.	ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραιότητος αὐ
אֱלֹהִים הוֹפִיעַ :	Deus apparuit	Deus manifeſte	Ὁ θεὸς ἐμφανῶς
יָבֹא אֱלֹהֵ	veniet	veniet	ἥξει,
אֱלֹהֵינוּ וְאַל	deus noſter & non	deus noſter & non	ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐ
יֶחֱרַשׁ אֵשׁ	tacebit, ignis	ſilebit. Ignis	παρασιωπήσεται. Πῦρ
לְפָנָיו תֹּאכֵל	coram eo vorabit,	in conſpectu eius exardeſcet,	ἐνώπιον αὐτοῦ καυθήσεται,
וּסְבִיבָיו נסע	& in circuitu eius	& in circuitu eius	καὶ κύκλῳ αὐτοῦ,
נִסְעֲרָה מְאֹד :	tempeſtas valida.	tempeſtas valida.	καταιγὶς σφοδρά.
יִקְרָא אֶל הַשָּׁמַיִם	Vocabit celum	Aduocauit celum	Προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν
מֵעָל וְאֶל הָאָרֶץ	deſurſum & terram	deſurſum, & terram	ἄνω, καὶ τὴν γῆν
לָדִין עַמּוֹ : א	vt iudicet populum ſuum.	diſcernere populum ſuum.	τοῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ.
אִסְפוּ לִי ח	Congregate mihi	Congregate illi	Συναγάγετε αὐτῷ
חֲסִידָי כר	miſericordes meos,	ſanctos eius,	τοὺς ὁσίους αὐτοῦ,
כֹּרְתֵי בר	qui paciſcuntur	qui ordinant	τοὺς διατιθεμένους
בְרִיתִי עֲלֵי	pactum meum in	teſtamentum eius ſuper	τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ
זָבַח : וַיַּגִּידוּ שָׁמַיִם	ſacrificio. Et ānūciabūt celi	ſacrificia. Et annunciabūt celi	θυσίαις. Καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρ
צִדְקוֹ כִּי אֱלֹהִים	iuſtitiam eius, quia Deus	iuſtitiam eius, quoniam Deus	τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, ὅτι ὁ θ
שֹׁפֵט הוּא סֶלָה :	iudex eſt in perpetuum.	iudex eſt.	κριτής ἐστιν. διάψαλμα.
שִׁמְעָה עַמִּי וַאֲדַבֵּרָה	Audi popule mi & loquar,	Audi populus meus & loquar,	Ἄκουσον λαός μου, καὶ λαλήσω
יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה	iſrael & conteſtabor	iſrael & teſtificabor	ἰσραὴλ καὶ διαμαρτύρωμαί
בָּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ	te, Deus Deus tuus	tibi, Deus deus tuus	σοι, ὁ θεὸς ὁ θεός σου
אָנֹכִי : לֹא עַל	ego ſum. Non propter	ego ſum. Non	εἰμὶ ἐγώ. Οὐκ
זְבָחֶיךָ אוכ	victimas tuas	in ſacrificiis tuis	ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου
אוֹכִיחֶךָ וע	arguam te,	arguam te,	ἐλέγξω σε,
וְעוֹלֹתֶיךָ ל	& holocauſtomata tua	holocauſta autem tua	τὰ δὲ ὁλοκαυτώματά σου,
לְנֶגְדִּי תָמִיד :	coram me ſunt ſemper.	in conſpectu meo ſunt ſemper.	ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.
לֹא אֶקַּח מִבֵּיתְךָ	Non accipiam de domo tua	Non accipiam de domo tua	Οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου
פָר מִמִּכְלְאֹתֶיךָ	vitulū, neq; de gregibus tuis	vitulos, neq; de gregibus tuis	μόσχους, οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου
עַתּוּדִים : אם כי	hircos.	hyrcos.	χιμάρους.
כִּי לִי כָל	Mea enim ſunt omnia	Quoniam mee ſunt omnes	Ὅτι ἐμά ἐστι πάντα
חַיְתוֹ יָעַר	animalia ſiluarum,	fere ſyluarum,	τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ,
בְּהֵמוֹת בה	pecudes	iumenta	κτήνη
בְּהַרְרֵי	in montibus	in montibus &	ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ

& dum extollitur gloria eius
aſſimilatus eſt beſtiis
& equatus eſt mutis.

L. Laudatoria per manũ Aſap.

Fortis Deus DEVS loquebatur
a principio, & vocabat vt faceret
terram, ab ortu ſolis vſq;
ad occaſum eius. Cepit autem creare
mundum de cion & inde perfecit (ſc.
pulchritudinẽ eius, Deus mãifeſtauit(
Dicturi ſunt iuſti in die
iudicii magni, veniet Deus noſter
& non tacebit vt faciat
vltionem populi ſui, ignis coram eo
ardebit, & circa eum
ſpirabit turbo validus nõ ſingulariter
Inuocabit angelos .bb. excelſos
de ſurſum & iuſtos terre
de deorſum, quo diſtendat iudiciũ ſup
pplm ſuũ. Cõgregate ad me pios mos,
q ordinauerũt pactũ meũ & pactiones
legis mee, & vacauerunt
orationi que equipollet
ſacrificiis. Et annunciabũt angeli .bb
altiſſimi iuſtitiam eius, quoniam
Deus iudex ipſe in eternum.
Audi popule mi & loquar
Iſrael, & teſtificabor
in te Deus Deus tuus
ego. Non propter ſacrificia tua que nõ
ſacrificaſti mihi in captiuitate
ego corripio te, ſed propter
holocauſtomata que ſacrificauerunt
patres tui coram me iugiter.
A die deſtructionis domus
diuinitatis mee, nõ accepi de mãu tua
boues, nec de gregibus tuis hircos.
Q m̃ mea ſunt omnia aĩalia ſilueſtria
nemorum, & preparaui iuſtis
in horto deliciarum animalia munda
& bouẽ ſilueſtrẽ qui paſcitur quotidie

bb. Angeli nomẽ prius chaldeum q̃ grecũ fuiſſe ſuſpicati ſunt nonnulli, quod pluribus in locis apud Chaldeos legat̃, uti liquet. xiiii. & .xxi. linea huius pſalmi, ubi bina uice chaldeus interpres dixit angeli.

A. Libro midras tehilim למה הזכיר שמו של הב״ה שלשה פעמ׳ ללמדן שבשלשה שמות הללו ברא הב״ה העול׳ כנגד שלש מדות שבהן נברא העולם אלו הן החכמה הדעת והתבונה חכמה מניין שנ׳ יי׳ בחכמה יסד ארץ דעת מניין שנ׳ בדעתו תהומות נבקעו תבונה שנ׳ כונן שמים בתבונה וכן הוא אומ׳ כי אנכי יי׳ אלהיך אל קנא הרי שלש מדות שבהן נברא העולם וכן בני גד ובני ראובן אומ׳ אל אלהי׳ יי׳ הוא יודע ומה ראו לומ׳ שני פעמי׳ אל אלהי׳ יי׳ שבהן נברא העולם אל אלהי׳ יי׳ שבהן ניתנה התורה יכול אחד לעצמו לאו אלא שניהם ביחד נבראו וכן הוא אומר אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים הוי מפורש שמשועד מבואו. i. Quã obrẽ memoratũ eſt nomẽ Dei ſancti & bñdicti tribus uicibus? quo doceret iſtis tribus noĩbus Deũ ſanctũ & bñdictũ creaſſe mundũ e regione triũ ꝓprietatũ qbus mundus creatus eſt, & iſte ſũt ſapiẽtia, ſciẽtia, & itellectus, de qbus dictũ eſt. Prouerbiorũ. iii. Deus ſapiẽtia fundauit terrã, ſciẽtia eius erupũt abyſſi. Cõcinnauit celos, itellectu. Ipſe quoq; ſic ait. Exo. xx. Ego Deus Deus tuus Deus zelator. Ecce tres loco triũ proprietatũ qbus mũdus creatus ẽ. Sic ẽt filii Gad, & filii Ruben dixerũt Deus Deus Deus ipſe ſcit. Ioſue. xxii. Quid nã uiderũt, ut hoc idẽ repeterẽt duabus uicibus. Deus deus deus qa eis creatus eſt mũdus. Deus Deus Deus qa eis data eſt lex &c. Sed nunqd potuit alter eorũ ELOHIM. ſ. ſe ſolo & alter ẽt IOVA. s. ſe ſolo, ſeparatimq;

	בְּהַרְרֵי־אָלֶף : יָדַעְתִּי	mille.Scio	boues.Cognoui	βοῶν. Ἔγνωκα
הר	כָּל־עוֹף	omnes aues	omnia volatilia	πάντα τὰ πετεινὰ
ח	הָרִים	montium,	celi,	τοῦ οὐρανοῦ,
שד	וְזִיז	& fera	& pulchritudo	καὶ ὡραιότης
עמד	שָׂדַי	agri	agri	ἀγροῦ
אמ	עִמָּדִי :	mecum eſt.	mecum eſt,	μετ᾽ ἐμοῦ
	אִם־אֶרְעַב לֹא־	Si eſuriero non	Si eſuriero non	ἐστιν. Ἐὰν πεινάσω, οὐ
	אֹמַר־לָךְ כִּי־	dicam tibi,meus eſt	dicam tibi,meus eſt	μή σοι εἴπω, ἐμὴ γάρ
	לִי תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ :	enĩ orbis & plenitudo eius.	enĩ orbis terre,& plẽitudo eius	ἐστιν ἡ οἰκουμένη, καὶ τὸ πλήρωμα
	הַאוֹכַל בְּשַׂר	Nunquid comedam carnes	Nunquid manducabo carnes	Μὴ φάγομαι κρέα
וד	אַבִּירִים	taurorum,	taurorum	ταύρων,
עתוד	וְדַם	& ſanguinem	aut ſanguinem	ἢ αἷμα
אש	עַתּוּדִים	hircorum	hircorum	τράγων
	אֶשְׁתֶּה : זְבַח	bibam.Immola	potabo.Immola	πίομαι. Θῦσον
	לֵאלֹהִים תּוֹדָה	Deo ſacrificium cõfeſſionis,	Deo ſacrificium laudis,	τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως,
	וְשַׁלֵּם לְעֶלְיוֹן	& redde altiſſimo	& redde altiſſimo	καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ
	נְדָרֶיךָ : וּקְרָאֵנִי	vota tua,Et inuoca me	vota tua.Et inuoca me	τὰς εὐχάς σου. Καὶ ἐπικάλεσαι
	בְּיוֹם צָרָה אֲחַלֶּצְךָ	ĩ die tribulatõis,liberabo te,	in die tribulationis,eruam te	ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμ
	וּתְכַבְּדֵנִי : וְלָרָשָׁע	& glorificabis me.Impio aũt	& honorificab[me.Peccatori ãt	καὶ δοξάσεις με. Τῷ δὲ ἁμαρτωλ
	אָמַר אֱלֹהִים	dixit Deus,	dixit Deus,	εἶπεν ὁ θεός,
לס	מַה־לְּךָ	quid tibi eſt (meorũ,	quare tu	ἵνα τί σὺ
	לְסַפֵּר חֻקָּי	cũ enarratione p̃ceptorum	enarras iuſtitias meas,	ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου,
	וַתִּשָּׂא בְרִיתִי עֲלֵי־	& vt aſſumas pactum meum	& aſſumis teſtamentum meum	καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην
	פִיךָ : וְאַתָּה שָׂנֵאתָ	in ore tuo.Et tu odiſti	per os tuum.Tu vero odiſti	διὰ στόματός σου. Σὺ δὲ ἐμίσησ
	מוּסָר וַתַּשְׁלֵךְ	diſciplinam & proieciſti	diſciplinam,& proieciſti	παιδείαν, καὶ ἐξέβαλες
	דְּבָרַי אַחֲרֶיךָ :	verba mea poſt te.	ſermones meos retrorſum.	τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω.
	אִם־רָאִיתָ גַנָּב	Si videbas furem	Si videbas furem	Εἰ ἐθεώρεις κλέπτην
	וַתִּרֶץ עִמּוֹ וְעִם	conſentiebas ei,& cum	currebas cum eo,& cum	συνέτρεχες αὐτῷ καὶ μετὰ
	מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ :	adulteris erat pars tua.	adulteris portionẽ tuã põebas.	μοιχοῦ τὴν μερίδα σου ἐτίθεις
	פִּיךָ שָׁלַחְתָּ	Os tuum dimiſiſti	Os tuum abundabit	Τὸ στόμα σου ἐπλεόνασε
	בְרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ	ad malitiam,& lingua tua	malicia,& lingua tua	κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου
	תַּצְמִיד מִרְמָה :	concinnauit dolum.	concinnabat dolos. (quebaris,	περιέπλεκε δολιότητας.
	תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְדַבֵּר	Sedẽs ĩ fratrẽ tuũ loq̃baris,	Sedens aduerſus fratrẽ tuũ lo(	Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου
	בְּבֶן־אִמְּךָ תִּתֶּן־	& ĩ filiũ m̃ris tue fabricabas	& aduerſus filiũ m̃ris tue põebas	καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρός σου
	דֹּפִי : אֵלֶּה	opprobrium.Hec	ſcandalum,hec	σκάνδαλον. Ταῦτα
וה	עָשִׂיתָ	feciſti	feciſti	ἐποίησας,
	וְהֶחֱרַשְׁתִּי	& tacui,	& tacui.	καὶ ἐσίγησα.
	דִּמִּיתָ הֱיוֹת	exiſtimaſti me eſſe futurum	Exiſtimaſti inique ꝙ ero	ὑπέλαβες ἀνομίαν ὅτι ἔσομ
	אֶהְיֶה כָמוֹךָ	ſimilem tui.	tui ſimilis,	σοι ὅμοιος.
וא	אוֹכִיחֲךָ	Arguam te	arguam te	Ἐλέγξω σε,
	וְאֶעֶרְכָה	& ordinabo illa	& ſtatuam	καὶ παραστήσω

טורין אלפי דכליין קדמי כל	mõtes mille. Note ſũt ĩ ɔſpectu meo,(
מיני עופין דפרחין	ſpecies auium que volant (oẽs
באויר שמיא ותרנגולא	in aera celorum,& gallus
ברא דקרצולוי שרין	ſilueſter cuius pedes quieſcunt
בארעא ורישיה מטי	in terra,& cuius caput attingit
בשמיא מרנן קדמי:	celum cantat coram me.
אין מטי זמן קורבן	Si venerit tempus ſacrificii
תדירא לא אימר לך ארום	continui non dicam tibi,quoniam
דילי ארעא ומלייתה:	mea eſt terra & plenitudo eius.
מן יומא דחרוב בית	A die deſtructionis domus
מוקדשא לא קבילית בשר	ſanctuarii non accepi carnes
ניכסת פטימיא ודמא	ſacrificiorum pinguium & ſanguinem
דברחי לא זרקו כהניא	hircorũ nõ fuderũt ſacerdotes (prauã,
קדמי: כבוש יצרך בישא	corã me.Reprime concupiſcẽtiã tuã(
ויתחשב קדם יי כניכסת	& reputabit corã DEO ſicut ſacrificiũ
תודתא ושלם לעילאה	manifeſtum,& redde altiſſimo
נדרייך: וצלי מקדמי	vota tua.Et orabis coram me
דעקתא אשיזבנך ארום	in die tribulationis liberabo te quoniã
תיקרינני: ולרשיעא דלא	honorificabis me.Impio autẽ quẽ non
עבד תתובא ומצלי	penitet & orat
במרום אמר אלהא מה לך	in habitaculo dixit Deus,quare
למשתעי קיימי ותומי	enarras preceptum meum & cur iuras
בשמי ותדכר קיימי עלי	in noĩe meo,& verſatur pceptũ meũ ĩ
פומך: ואת שניתא	ore tuo.Et tu odiſti
מכסנותא דחכימיא	caſtigationem ſapientum,
וטליקתא פתגמי בתרך:	& proieciſti verba mea poſt te.
אין חמיתא גנבא	Si vides furem
ורהטת בתרוי ועם	curris poſt illum,& cum
גיורי גיופי שויתא חולקך:	fornicariis ponis partem tuam.
פומך שלחתא למשתעי	Os tuum diſpoſuiſti vt loqueretur
לישנא בישא ולישנך	loquellam iniquam,& linguam tuam
מדבקא למללא ניכלא:	ſtrinxiſti vt loqueretur dolum.
תתיב ובאחוך תמלל	Stas & in fratrem tuum loqueris
כדבותא בבר אמך תשוי	mẽdacia,& in filium matris tue ponis
דופי: אלין עובדין בי	opprobrium.Has operationes
בישין עבדתא ואוריכית	malas operatus es,ego vero expectaui
דיתתב חשבתא למיהוי	conuerſionẽ,exiſtimaſti permãſurũ te
עד עלמין שלים אמרתא	in eternum pacificum,dixiſti
בליבך איהוי תקיף	in corde tuo ero fortis
דיכמך אוכחינך בעלמא	ſicut tu,arguam te in hoc mundo,
הדין ואסדר גיהנם	& ordinabo gehennam

ſuple dediſſe legẽ,aut creaſſe mũdũ? Nequaquã. Sȝ duo ĩ unũ ſiue unite,neceſſario creauerũt. Et ſic eſt ipſe dicẽs. Vtiqȝ manus mea iecit fundamẽta terre, & dextera mea cõcinnauit celos. Et hoc eſt illud. Ab ortu ſolis uſqȝ ad occaſum,laudabile.ſ.ẽ nomẽ Dei &c.

B. Deus pater locutus eſt,tum alibi,tum ibi. Hic eſt filius meus dilectus. Deus filius locutus eſt ut paſſim habetur in euãgelio. Deus ſpiritus ſanctus locutus eſt,tum per apoſtolos,tum per eorum ſucceſſores.

B. Iterum. Ex commentariis hebraicis
אמר ר' נחום מפום בדיתה
מאי והחוט המשולש לא
במהרה ינתק זה נאמר על
תשובת העולם כמו שאמר
דוד א' אלהים יהוה דבר
ויקרא ארץ כי יבוא האל
עם נביאיו להוכיח את
עמו והם ימרוהו ויחזור
להוכיחם בכח אלהים
אשר הוא מדת הדין ולא
יאמינו עד שיבא הוא
ברחמיו אשר הוא שם יי
ויקרא לכל הארץ להודיעם
משפטיו וחוקיו אשר
היא הפעם השלישית וזה
הוא אומרו אל אלהים יי
דבר שהחוט המשולש
ופעל בהם בעזום
בשלשה כחות ובעצם
אחד והשלישי יהיה קיים
.i. Dixit .R. Nahum mipum, bedita, quid eſt dictu id quod ſcriptum eſt. Filum triplicatum non facile rumpetur. Hoc dictum eſt pro penitentia & conuerſione mundi,quemadmodũ dixit Dauid, Deus Deus Deus locutus eſt & uocauit terram, quoniam ueniet Deus cum prophetis ſuis pro emendatione populi ſui & ipſi negabunt eum. Et rurſum ueniet ad corrigendos illos uirtute diuinitatis,que eſt regula iudicii, & non credent in eũ,donec ueniat ipſe in miſericordia ſua,q̃ quidem eſt ipſum nomen Dei tetragrammaton .i. יהוה Ioua. Et uocabit totam terrã ut cognoſcere eos

לְעֵינֶיךָ : בִּי
בִּינוּ נָא זֹאת
שֹׁכְחֵי אֱלוֹהַ פֶּן
אֶטְרֹף וְאֵין
מַצִּיל : זֹבֵחַ
תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי
וְשָׂם דֶּרֶךְ אַר
אֶנּוּ ב
בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים :
נא לַמְנַצֵּחַ
מִזְמוֹר לְדָוִד :
בְּבוֹא־אֵלָיו נָתָן
הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר־בָּא
אֶל־בַּת־שָׁבַע :
חָנֵּנִי אֱלֹהִים
כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ
מְחֵה פְשָׁעָי הֶרֶב
כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵ
וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי :
כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע
וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי
תָמִיד : לְךָ לְבַדְּךָ
חָטָאתִי וְהָרַע
בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי
לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ
תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ הֵן־
בְּעָווֹן חוֹלָלְתִּי
וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי
אִמִּי : הֵן־אֱמֶת חָפַצְ
בַּטֻּחוֹת וּבְסָתֻם
חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי :
תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב
וְאֶטְהָר
תְּכַבְּסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג
אַלְבִּין : תַּשְׁמִיעֵנִי
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה תָּגֵלְנָה
עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ :
הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאָ
וְכָל עֲוֹנֹתַי מְחֵה :
לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי
אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן

ante oculos tuos.
Intelligite queſo hec
q obliuiſcimini Dei, ne forte
rapiam & non ſit
qui liberet. Qui immolat
confeſſionem glorificat me,
& preparanti iter
oſtendam ei
in ſalute Dei.

LI. Ad victoriã.
Pſalmus Dauidis.
Q ſi venit ad eũ Natan
propheta, cũ intrauit
ad Bat ſabaa. A.

Miſerere mei Deus, (tuaꝝ,
ẜm miſi. tuã, iuxta mul. mi.(
dele iniqtates m̃as. Admodũ
laua me ab iniquitate mea,
& a peccato meo mũda me.
Q m̃ iniqta. m̃as ego cogno.
& peccatũ meum cõtra me
eſt ſemper. Tibi ſoli
peccaui & malum
in oculis tuis feci,
vt iuſtificeris ĩ ẜmõibus tuis
& emũdes ĩ iudicio tuo. Ecce
in iniquitate cõceptus ſum,
& ĩ pctõ cõcepit me (luiſti,
m̃r m̃a. Ecce. n. veritatẽ vo(
in abſconditis & in archano
ſapientie, erudies me.
Aſperges me hyſſopo
& mundabor,
lauabis me & ſup niuẽ (cias
dealbabor. Auditũ mihi fa(
gaudiũ & leticiã, & exultent
oſſa humiliata. (tis meis,
Abſcõde faciẽ tuã a pecca(
& oẽs iniqtates meas dele.
Cor mundum crea mihi
Deus, & ſpiritum ſtabilem

contra faciem tuam.
Intelligite hec
qui obliuiſcimini Deum, neqñ
rapiat & non ſit
qui eripiat. Sacrificium
laudis honorificabit me,
& illic iter
quo oſtendam illi
ſalutare Dei.

L. Pſalmus in finem
Dauid quando
venit ad eum Nathan
propheta quãdo intrauit
ad Berſabee.

Miſerere mei Deus (miẜa. tuaꝝ
ẜm mag. miſi. tuã. Et ẜm mul.(
dele iniquitatẽ meã. Amplius
laua me ab iniquitate mea,
& a pctõ meo mũda me. (ſco,
Q m̃ iniqtatẽ meã ego cogno(
& peccatum meum contra me
eſt ſemper. Tibi ſoli
peccaui & malum
coram te feci,
vt iuſtificeris ĩ ſermonibus tuis
& vincas cum iudicaris. Ecce
enĩ in iniqtatibus cõceptus ſũ,
& ĩ peccatis cõcepit me (xiſti,
m̃r mea. Ecce. n. veritatẽ dile(
incerta & occulta
ſapientie tue manifeſtaſti mihi.
Aſperges me hyſopo
& mundabor,
lauabis me & ſuper niuem
dealbabor. Auditui meo dabis
gaudiũ & leticiã, & exultabunt
oſſa humiliata. (meis,
Auerte faciem tuã a peccatis (
& omnes iniquitates meas dele.
Cor mundum crea in me
Deus, & ſpiritum rectum

κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρ
Σύνετε δὴ ταῦτα
οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ, μή
ἁρπάσῃ καὶ οὐ μὴ ᾖ
ὁ ῥυόμενος. Θυσία
αἰνέσεως δοξάσει με,
καὶ ἐκεῖ ὁδὸς
ᾗ δείξω αὐτῷ
τὸ σωτήριόν μου.

ν. Εἰς τὸ τέλος τῷ
Δαβίδ, ἐν τῷ
εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὸν Νάθαν
τὸν προφήτην, ἡνίκα εἰσῆλ
Βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα
Ἐλέησόν με ὁ θεός, (θος τ
κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου. Καὶ κατὰ
ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. Ἐπ
πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου,
καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθά
Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γ
καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου
ἐστὶ διαπαντός. Σοὶ μόνῳ
ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν
ἐνώπιόν σου ἐποίησα.
Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λ
καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.
γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην,
καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με
ἡ μήτηρ μου. Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγ
τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια
τῆς σοφίας σου, ἐδήλωσάς μοι.
Ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ,
καὶ καθαρισθήσομαι,
πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα
λευκανθήσομαι. Ἀκουτιεῖς μοι
ἀγαλλίασιν, καὶ εὐφροσύνην, ἀγα
ὀστέα τεταπεινωμένα. (ἁμαρ
Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου
καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου, ἐξάλ
Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν
ὁ θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς

اما مروجـــهــــك	בְּעָלְמָא דְאָתֵי קֳדָמָךְ׃	in mundo futuro coram te.
افهـــموا هـــذا	אִיתְבּוֹנְנוּ כְדוֹן דָּא	Intelligite que ſo hec
ايها الناسون الله	רַשִׁיעַיָּא דְאַשְׁלָן אֱלָהָא	impii qui obliuiſcimini Dei,
لا يخطفوا ولا تجدوا	דִילְמָא אִיתְבַּר תּוֹקְפְכוֹן	ne forte conteram fortitudinẽ veſtrã,
بنقذكم	וְלֵית דִי מְשֵׁיזֵב׃ דְדָבַח	& non erit qui vos eripiat. Domanti
	יִצְרָא בִּישָׁא הֵיךְ קוּרְבַּן	fomitem prauũ veluti ſacrificiũ laudis
	תּוֹדְתָא יִתְחַשַׁב לֵיהּ וּמוֹקִיר	imputabitur ei, & honoranti
	לִי וְדִיצְרֵי אוֹרְחָא בִישְׁתָא	me, & obſeruanti ſemitas prauas
	אֶחְמֵי לֵיהּ בְּפוּרְקָנָא דַיְיָ׃	oſtendam ei in redemptione Dei.
	לְשַׁבָּחָא	LI. In laudem.
	תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד׃	Laudatoria Dauidis,
	כַּד אֲתָא לְוָתֵיהּ נָתָן	quando venit ad eum Natan
	נְבִיָּא כַּד שַׁמִּישׁ עִ	propheta, quando miſcuit ſe
المزمور الخمسون	עִם בַּת שֶׁבַע׃	cum Bat ſabah.
ارحمني يا الله	חוּס עֲלַי יְיָ הֵיךְ טַבְוָתָךְ	Miſere mei Deus ſm benignitatẽ tuã
ومثل كثرة رحمتك	הֵיךְ סַגִּיעוּת רַחֲמָיךְ	ſm multitudinẽ miſerationũ tuarum
امح ذنبي واكثر	כַּד שְׁבוֹק מְרוֹדִי׃ סוּגְעָא	dimitte peccatum meum. Admodum
طهرني من اثمي	תְּחַוְּרִינַנִי מִן עֲוָיָתִי	lauabis me ab iniquitatibus meis,
ونقني من خطيتي	וּמִן חוֹבִי תְּדַכֵּי יָתִי׃	& a culpa mea mundabis me.
لاني عارف	אֲרוּם מְרוֹדִי קֳדָמַי גַּלְיָין	qm̃ ſcelera mea corã me mãifeſta ſunt,
وخطيتي	וְחוֹבִי לְקוּבְלִי תְּדִירָא׃	& peccatũ meũ ĩ ɔſpectu meo cõtinue.
كل حين	קֳדָמָךְ לְבַלְחוֹדָךְ	Coram te ſolo
اخطات	חַבִיתוּ דְבִישׁ קֳדָמָךְ עֲבָדִית	peccaui & malum coram te feci,
بحيث	מִן בִּגְלַל דִתְזַכֵּי יָתִי	propterea iuſtificabis me
لتحق قولك وتغلب	בְּמַלָּלוּתָךְ תְּבָרוֹר יָתִיב	in ſermone tuo, purum reddes me
لاني بالاثم حملت	דִתְדִין׃ הָא בְעוּ	cum iudicabis. Ecce
وبالخطايا	בְּעַוְיָתָא אִתְיְלִידִית	in iniquitate conceptus ſum
امي	וּבְחוֹבָא עַבְּרַת מִנִּי	& in peccato concepit me
الغامضة	אִמִּי׃ הָא קוּשְׁטָא רְעֵיתָא	mater mea. Ecce veritatem voluiſti
	בְּכוּלְיָן וּבְטַמּוֹרֵי לִבָּא	in ebetudinibus & obtuſo corde
	חָכְמְתָא תְּהוֹדְעִינַנִי תְּדֵי עֲלַי	ſapiẽtiã docebis me. Infũde ſup me ſic(
	הֵי כַּהֲנָא דְמַדֵי עַל מְסָאֲבֵי	ſi ĩ mũdũ aq̃ aſpſiõis, (ſacerdos ĩfũdẽs
اغسلني	אַדָיוּתָא בְּאֵיזוֹבָא מִן קְּ תּוֹרְתָא	cum hyſſopo & cineribus vacce,
الثلج	וְאִדְּכֵי תְּסַחֲיִנַנִי וּמִן	& mundus ero, lauabis me & pluſquã
وفرحا	תַּלְגָא אֶתְחֲוַר׃ תְּבַשְׂרִנַנִי	nix candidus fiam. Nunciabis mihi
المتواضعة	חֶדְוָא וְאוֹדִיצוּתָא תְּבִיעָן	gaudium & leticiam, & perſonabunt
اصرف وجهك عن خطاياي	תּוּשְׁבַּחְתָּא אֵיבְרַי דְשַׁפִּית׃	laudes membra que confregiſti.
وامح جميع سياتي	סַלֵּיק אַפָּיךְ מִן חוֹבַי	Amoue furorem tuum a peccato meo,
اللهم اجعل لي	וְכָל עֲוָוי מְחֵי׃	& cunctas iniquitates meas expunge.
قلبا طاهر	לֵב בְּרִיר בְּרִי לִי אֱלָהָא	Cor mundum crea mihi Deus
وجا	וְרוּחַ מְכַוַּן בְּדַחֲלְתָךְ	& ſpiritum rectum in timore tuo

faciat, iudicia eius, & p̃cepta eius, quod erit uice tertia, & hoc eſt qđ dicitur Deus Deus Deus locutus eſt, ipſe ſiquidem eſt filum triplum, & eo operatus eſt in mundo terna uirtute & unica ſubſtãtia. Et hec trinitas erit firmiſſima.

A. Berſabee, legendum, bat ſaba citra dubium non Berſabee, quod corruptum eſt & apud latinos & apud grecos.

חדש בקרבי : אל
תשליכני מלפניך
ורוח קדשך אל־תק
ממני : השיבה לי
ששון ישעך ורוח
נדיבה תסמכני :
אלמדה פשעים
דרכיך וחטאים
אליך ישובו :
הצילני מדמים
אלהים אלהי
תשועתי תרנן
לשוני צדקתך :
אדני שפתי תפתח
ופי יגיד תהלתך :
כי לא־תחפץ זבח
ואתנה עולה לא
תרצה זבחי אלהים
רוח נשברה לב
נשבר ונדכה
אלהים לא תבזה :
היטיבה ברצונך
את־ציון תבנה
חומות ירושלם :
אז תחפץ זבחי־
צדק עולה וכליל
אז יעלו על
מזבחך פרים :

נב למנצח

משכיל לדוד :
בבוא דואג האדמי
ויגד לשאול
ויאמר לו בא־דוד
אל־בית אחימלך :
מה־תתהלל
ברעה הגבור חסד
אל כל־היום :
הוות תחשב לשונך
כתער מלטש
עשה רמיה :
אהבת רע מטוב

renoua ĩ viſceribus meis. Ne
proiicias me, a facie tua,
& ſpũm ſcũm tuũ ne auferas
a me. Redde mihi
letitiã ſalutaris tui, & ſpiritu
nobili confirma me.
Docebo iniquos
vias tuas, & peccatores
ad te reuertentur.
Libera me de ſanguinibus
Deus Deus
ſalutis mee, laudabit
lingua mea iuſtitiam tuam.
Domine labia mea aperies,
& os mũ ãnũciabit laudẽ tuã
Nõ enĩ vis vt victimã feriã,
nec holocauſtum tibi
placet. Sacrificium Dei,
ſpiritus confractus cor
contritum & humiliatum
Deus non deſpicies.
Benigne fac in volũtate tua
cion, & edificentur
muri ieruſalem.
Tunc ſuſcipies ſacrificium
iuſtitie oblatiões & holocau(ſta,
tunc imponent ſuper
altare tuum tauros.

LII. Ad victoriã.

Dauidis, intellectus.
Cum venit Doeg idumeus,
& nunciauit Sauli,
& dixit ei. Venit Dauid
in domum Achimelec.
Quid gloriaris
in malicia, potẽs miſericordia
Dei tota die.
Inſidias cogitauit lĩgua tua,
quaſi nouacula acuta
faciens dolum.
Dilexiſti malũ mag[q̃ bonũ,

innoua in viſceribus meis. Ne
proiicias me a facie tua,
& ſpũm ſanctũ tuũ ne auferas
a me. Redde mihi
leticiam ſalutaris tui, & ſpiritu
principali confirma me.
Docebo iniquos
vias tuas, & impii
ad te conuertentur.
Libera me de ſanguinibus
Deus Deus
ſalutis mee, & exultabit
lingua mea iuſtitiam tuam.
Domine labia mea aperies,
& os meũ annũciabit laudẽ tuã.
Qm̃ ſi voluiſſes ſacrificiũ de(diſſem
vtiq;, holocauſtis nõ
delectaberis. Sacrificium Deo
ſpiritus contribulatus, cor
contritum & humiliatum
Deus non deſpicies.
Benigne fac ĩ bõa volũtate tua
ſyon, vt edificentur
muri hieruſalem.
Tunc acceptabis ſacrificium
iuſtitie oblatiões & holocauſta,
tunc imponent ſuper
altare tuum vitulos.

LI. In finem

intellectus Dauid
cũ venit ad eũ Doech idumeus
& nunciauit Sauli,
venit Dauid
in domum abimelech.
Quid gloriaris
in malicia, qui potens
es in iniquitate. Tota die (tua,
iniuſtitiã tuã cogitauit lingua(
ſicut nouacula acuta
feciſti dolum. (tatem,
Dilexiſti maliciã ſuper benigni(

ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. Μ
ἀποῤῥίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπο
καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον, μὴ ἀντ
ἀπ᾽ ἐμοῦ. Ἀπόδος μοι
τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου κ
ἡγεμονικῷ στήριξόν με.
Διδάξω ἀνόμους
τὰς ὁδούς σου, καὶ ἀσεβεῖς
ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι.
Ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων
ὁ θεὸς ὁ θεὸς
τῆς σωτηρίας μου, ἀγαλλιάσεται
ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην
Κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις,
καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνε
Ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκ
ἄν, ὁλοκαυτώματα οὐκ
εὐδοκήσεις. Θυσία τῷ θεῷ,
πνεῦμα συντετριμμένον, καρδί
συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμ
ὁ θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει.
Ἀγάθυνον κύριε ἐν τῇ εὐδοκί
τὴν σιών, καὶ οἰκοδομηθήτω
τὰ τείχη ἱερουσαλήμ.
Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν
δικαιοσύνης, ἀναφορὰς καὶ ὁλοκαυ
τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

να. Εἰς τὸ τέλος

συνέσεως τῷ Δαβίδ,
ἐν τῷ ἐλθεῖν δωὴκ τὸν ἰδ
καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ σαοὺλ
καὶ εἰπεῖν αὐτῷ, ἦλθε Δα
εἰς τὸν οἶκον ἀβιμέλεχ.
Τί ἐγκαυχᾷ,
ἐν κακίᾳ ὁ δυνατός,
ἀνομίαν ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά
Ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον
ἐποίησας δόλον.
Ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθ

روحا مستقيما	חַדֵּית בְּגַוַּי וְלָא	renoua in me.Ne
من بين	תְּטַלֵּק יָתִי מִן קֳדָמָךְ וְרוּחַ	proiicias me a preſentia tua,& ſpiritū
ولا تنزع	נְבוּאַת קוּדְשָׁךְ לָא תְסַלֵּק	pphetícum ſanctitatis tue ne auferas
	מִנִּי׃ אֲתִיב לִי אוֹרָיְתָךְ	a me.Conuerte ad me legem tuam
	לְמֵיחַד בְּפוּרְקָנָךְ וְרוּחַ	vt gaudeam in redēptione tua,& ſpūs
	נְבוּאָתָא תְּסַמְכִינַנִי׃	propheticus confortabit me.
	אֲאַלֵּיף לְמוֹרְדַיָּא	Docebo ſceleſtos
	אוֹרְחָתָךְ וְחַיָּיבַיָּא	vias tuas & impii
	קֳדָמָךְ יְתוּבוּן׃ פצ	coram te conuertentur.
	פְּצָא יָתִי מִדִּין קְטוֹל	Libera me de iudicio interfectionis
يا الله اله	יי אֱלָהָא דְפוּרְקָנִי	DEVS Deus redemptionis mee,
	תְּבִיעַ תּוּשְׁבַּחְתָּא	& ſtillabit laudem,
لساني	לִישָׁנִי צִדְקָתָךְ׃	lingua mea iuſtitie tue.
	יי סִפְוָתַי פְּתַח בְּאוֹרָיְתָךְ	DEVS labia mea aperi in lege tua,
	וּפוּמִי יְחַוֵּי תּוּשְׁבַּחְתָּךְ׃	& os meum annunciabit laudē tuam.
	אֲרוּם לָא תִרְעֵי נִכְסַת	Quoniam non placent tibi ſacrificia
	קוּדְשַׁיָּא מִן עֲלָוָן לָא	ſancta,holocauſta quoq; non
	תִתְרְעֵי׃ נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא	vis.Sacrificia ſancta Dei
ارواح متواضعه	דֶאֱלָהָא נַפְשָׁא מְתַבְּרָא לֵב	anima contrita,cor
	תְּבִיר וְשָׁפִיל	confractum & humiliatum
الله	אֱלָהָא לָא תְבַסַּר׃	Deus non deſpicies.
انعم يارب	אוֹטֵב בִּרְעוּתָךְ	Fac benigne in voluntate tua
	יָת צִיּוֹן תִּשְׁכְלִיל	cion vt edificentur
	שׁוּרֵי יְרוּשְׁלֵם׃	muri ieruſalem.
	הֵבְכֵן תִּיצְבֵי דִּבְחִין	Tunc acceptabis ſacrificia
العدل	דְּצִדְקְתָא עֲלָתָא וְגָמִיר	iuſtitie,oblationes & incenſa,
	הֵבְכֵן יְקַרְבוּן כָּהֲנַיָּא	tunc ponent ſacerdotes
	עַל מַדְבְּחָךְ תּוֹרִין׃	ſuper altare tuum vitulos.
	לְשַׁבָּחָא שִׂכְלָא טָבָא	LII, In laudē,ĩtellectus bonus
	עַל יְדוֹי דְּדָוִד׃	per manus Dauidis,
	כַּד אֲתָא דוֹאֵג אֲדוֹמָאָה	quando acceſſit Doeg idumeus,
	וְחַוִּי לְשָׁאוּל וַא	& nunciauit Sauli
المزمور	וַאֲמַר לֵיהּ אֲתָא דָוִד	& dixit ei. Venit Dauid
	לְבֵית אֲחִימֶלֶךְ׃	in domum Achimelec.
لماذا يفتخر	מָא תִשְׁתַּבַּח בְּבִישְׁתָּא	Quid laudaris lingua iniquitatis,
بالشر والاثم	גִּבָּר לְמִשְׁדֵי אֲדַם זַכַּאי	potens vt damnes ſanguinem iuſtum,
النهار	חִסְדָּא דֶאֱלָהָא כָּל יוֹמָא׃	miſericordia Dei adeſt tota die.
لسانك	אִתְחַשְׁבָא תַּחְשִׁיב בְּלִבָּךְ	Dolos cogitaſti in corde tuo,
ومثل الموسى	לִישָׁנָךְ הֵיךְ אִיזְמַל חָרִיף	lingua tua ſicut nouacula acuta
عمل الغدر	עָבֵיד מִילֵּי מַלְשְׁנוּתָא׃	operatur verborum ſuſurrationes.
اثرت الشر على الخير	רְחֵימְתָּ בִּישׁ מִן טַב שִׁיקְרָא	Dilexiſti malū magis q̄ bonū mēdaciū

שֶׁקֶר מִדַּבֵּר צֶדֶק סֶלָה	mēdaciū magꝭ q̄ loq iuſtitiā(	iniqtatē magis q̄ loq equitatē.	ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσ
אָהַבְתָּ כָל דִּבְרֵי	Dilexiſti oīa ūba (ī ꝑpetuū.	Dilexiſti omnia verba	Ἠγάπησας πάντα ῥήματα (διαψ
בֶלַע לְשׁוֹן מִרְמָה:	deſtructōis,linguāq; doloſā.	precipitationis lingua doloſa.	καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολί
גַּם אֵל ית	Sed Deus	Propterea Deus	Διὰ τοῦτο ὁ θεὸς
יִתָּצְךָ לָנֶצַח	deſtruet te in ſempiternum	deſtruet te in finem,	καθελοῖσε εἰς τέλος,
יַחְתְּךָ וְיִסָּחֲךָ	incidet te,& precidet te,	euellet te & emigrabit te	ἐκτίλαισε καὶ μεταναστεύσαισε,
מֵאֹהֶל וְשֵׁרֶשְׁךָ	de taƀnaclō & eradicabit te	de taƀnaculo tuo,& radicē tuā	ἀπὸ σκηνώματός σου, καὶ τὸ ῥίζω
מֵאֶרֶץ חַיִּים סֶלָה:	de terra viuētiū in ꝑpetuū.	de terra viuentium.	ἐκ γῆς ζώντων διάψαλμα.
וְיִרְאוּ צַדִּיקִים	Videbunt iuſti	Videbunt iuſti	Ὄψονται δίκαιοι
וְיִירָאוּ וְעָלָיו	& timebunt & ſuper eum	& timebunt,& ſuper eum	καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐπ᾽ αὐτὸν
יִשְׂחָקוּ: ח	ridebunt.	ridebunt	γελάσονται
הִנֵּה הַגֶּבֶר לֹא־	Ecce vir qui non	& dicent,ecce homo qui non	καὶ ἐροῦσιν. Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐ
יָשִׂים אֱלֹהִים מָעוּזּוֹ	poſuit Deū fortitudinē ſuā,	poſuit deū adiutorē ſuū.(ſuaꝝ,	ἔθετο τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ, (τ
וַיִּבְטַח בְּרֹב עָשְׁרוֹ	ſed ſpauit ī mul.diuiti.ſuaꝝ,	Sed ſpauit ī mltitudi.diuitiaꝝ(	Ἀλλ᾽ ἐπήλπισεν ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ
יָעֹז בְּהַוָּתוֹ: וַאֲנִי	ɔforta.ē ī īſidiis ſuis.Ego āt	& ꝑualuit ī vanitate ſua.Ego āt	καὶ ἐνεδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι
כְּזַיִת רַעֲנָן בְּבֵית־	ſicut oliua ramoſa in domo	ſicut oliua fructifera in domo	ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ
אֱלֹהִים בָּטַחְתִּי	Dei,ſperaui	Dei,ſperaui	τοῦ θεοῦ. Ἤλπισα (εἰς τὸν α
בְּחֶסֶד אֱלֹהִים עוֹלָם	in m ſericordia Dei ī ſeculū	ī miſicordia ī eternū & ī ſeculū	ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶ
וָעֶד: אוֹדְךָ לְעוֹלָם	ſēpitnū.Cōfitebō tibi ī ſclm	ſeculi.Cōfitebor tibi in ſeculū	τοῦ αἰῶνος. Ἐξομολογήσομαί σοι ε
כִּי עָשִׂיתָ וַאֲקַוֶּה	quoniā feciſti,& expectabo	quia feciſti,& expectabo	ὅτι ἐποίησας, καὶ ὑπομενῶ (τ
שִׁמְךָ כִּי־טוֹב נֶגֶד	nom̄ tuū,qm̄ bonū ī ɔſpectu	nom̄ tuū qm̄ bonū ē ī cōſpectu	τὸ ὄνομά σου ὅτι χρηστὸν ἐναντίο
חֲסִידֶיךָ:	miſericordium tuorum.	ſanctorum tuorum.	τῶν ὁσίων σου.
נג לַמְנַצֵּחַ	LIII. Ad victoriā.	LII. In finem	νβ΄. Εἰς τὸ τέλος
עַל מָחֲלַת	Per chorum.	intellectus	ὑπὲρ μαελὲθ
מַשְׂכִּיל לד	Intellectus.	Dauid	συνέσεως
דָוִד:	Dauidis.	pro amalech.	τῷ Δαβίδ.
אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין	Dixit īgratus ī corde ſuo,nō	Dixit inſipiens in corde ſuo,nō	Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ
אֱלֹהִים	eſt Deus,	eſt Deus.	ἔστι θεός.
הִשְׁחִיתוּ	corrupti ſunt	Corrupti ſunt	Διεφθάρησαν
וְהִתְעִיבוּ	& abominabiles facti ſunt	& abominabiles facti ſunt	καὶ ἐβδελύχθησαν
עָוֶל אֵין עֹשֵׂה	iniquitate,non eſt qui faciat	in iniqtatibus,nō eſt qui faciat	ἐν ἀνομίαις, οὐκ ἔστι ποιῶν
טוֹב: אֱלֹהִים מִשָּׁמַיִם	bonum.Deus de celo	bonum.Deus de celo	ἀγαθόν. Ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
הִשְׁקִיף עַל־	proſpexit,ſuper	proſpexit ſuper	διέκυψεν ἐπὶ
בְּנֵי־אָדָם לִרְאוֹת	filios hominum vt videret	filios hominum,vt videat	τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδ
הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל	ſi eſſet intelligens,	ſi eſt intelligens	εἰ ἔστι συνιῶν,
דֹּרֵשׁ אֶת־אֱלֹהִים:	requirens Deum.	aut requirens Deum.	ἢ αἰτῶν τὸν θεόν.
כֻּלּוֹ סָג יַחְדָּו	Omnes auerſi ſunt pariter	Omnes declinauerunt ſimul	Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα
נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה־	aboīabiles fcī ſūt ñ ē q faciat	inutiles facti ſunt,nō eſt q faciat	ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν
טוֹב אֵין גַּם־אֶחָד:	bonum vel etiam vnus.	bonum non eſt vſq; ad vnum.	ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.
הֲלֹא יָדְעוּ פֹּעֲלֵי	Nunqd cognouerūt q opant̄	Nonne ſcient oēs qui operātur	Οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργα
אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי	iniqtatē,cōedētes pplm mū,	iniqtatē,q deuorāt plebē meā,	τὴν ἀνομίαν, οἱ κατεσθίοντες τὸν λα

على ال... والكذب	מן למללת צדקתא לעלמין׃	magis quam loqui iuſtitiam in ppetuū.
احببت الذين يتكلمون	רחימתא כל מלי	Dilexiſti omnia verba
بالجهل والالسن الد...	סלעמות לישן נכלין׃	precipitationis lingua doloſa.
لاجل ذلك	לחוד אלהא יתרענך	Ideo Deus deſtruet te
استاصلك الله الى ا...	לעלמין יבדרנך	in eternum diſſipabit te,
ويقلعك وينقلك	וישלטרנך מלמתב	migrare te faciat ab habitatione
من مسكنك واصلك	במשכנא ויתלושנך	tabernaculi, eradicabit te
من ارض الحيوة	מן ארע חייא לעלמין׃	de terra vite in eternum.
يرى الصديقون	יחמון צדיקיא בפ	Videbunt iuſti
فيخشون	פורענותך וידחלון מן	punitionem tuam & timebunt ab
ويضحكون عل...	קדם יי ואמטולתיה יגחכון׃	aſpectu Dei, & ſuper eum ridebunt,
ويقولون هذا الرجل	ויימרון הא גברא דלא	& dicent hic eſt homo qui non
بتوكل على الله	שוי מימרא דיי עושניה	poſuit verbum DEI fortitudinē ſuā,
لكنه توكل على كثرة	סבר בעותריה עשן	ſpauit vero ī diuitiis ſuis fortis factus ē
واعتمد على ...	בממוניה׃ ואנא	in pecunia ſua. Et ego
مثل شجرة الزيتون ا...	הי כאילן זיתא ענוף בבית	ſicut arbor oliue frondoſe in domo
في بيت الله ﴿	מקדשא אלהא סברית	ſancta Dei confiſus ſum
على رحمة الله الى ا...	בחסדא דאלהא לעלמי	in miſericordia Dei in ſecula
والى ابد الابد اشكر...	עלמין׃ אודי קדמך לעלם	ſeculorum. Confitebor tibi in ſeculum
الى الابد على فعلك وا...	ארום עבדתא פורענות	quoniam operatus es punitionem
باسمك لانه صالح امام	דיני ואמתין שמך ארום	iudicii mei, & expectabo nomē tuū qm̄
اصفياك ﴿	טב קבל חסידך׃	bonum eſt coram piis tuis.
	לשבחא על פורענות	LIII, In laudē. Pro punitione
	רשיעיא דמפסין שמא	impiorum blaſphemātiū nomen
المزمور	דיי שכלא טבא	Domini. Intellectus bonus
الذي ... والد...	על ידא דדוד׃	per manum Dauidis.
قال الجاهل في قلبه ان ليس	אמר נבל בליביה לית	Dixit ingratus ī corde ſuo, nequaq̄ eſt
الله	אלהא פרע מניה מטול	Deus. Qui puniat me, propterea
فسدوا	היכדין חבילו רשיעיא	corrumpunt impii
ورذلوا	אורחתהון רחיקו מן טבא	vias ſuas, elongantur a bono,
بنجاستهم وليس من ...	אשתכח בהון עולא לית	obliquum inuenitur in eis non eſt qui
صالحا اطلع الله من ...	דעביד טב׃ ברם אלהא	operetur bonum. Verūtamen Deus
على	משמיא אודיק על	de celis proſpiciet ſuper
بني البشر لينظر	בני נשא למחמי האית	filios hominum vt videat ſi eſt
هل من عاقل	דמשכיל באוריתא תבע	intelligens legem, & querens
او طالب الله ﴿	אולפן מן קדם יי כ	eruditionem a conſpectu DEI.
زاغوا جميعا	כולהון זרו כחדא	Omnes alieni ſunt ſimul
ورذلوا وليس من يع...	איטנפו לית עביד	maculati ſunt, non eſt qui faciat
صالحا ولا واحد	טב לית אפילו חד׃	bonum vel etiam vnus.
الم يعلم جميع عاملي	הלא ידעון עבדי שקרא	Nūqd nō cognouerūt q opātiniqtatē,
الاثم ﴿ الاكلين	דמן קדמוי מתיהב מזונא	quod a conſpectu Dei datˀ nutrimētū,

אָכְלוּ לֶחֶם ׃	comederunt panem	vt cibum panis.	ἐνβρώσει ἄρτου.
אֱלֹהִים לֹא קָרָאוּ ׃	Deum non inuocauerunt.	Deum non inuocauerunt,	Τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο,
שָׁם פָּחֲדוּ פַחַד	Ibi timuerunt timore	illic trepidauerunt timore	ἐκεῖ ἐφοβήθησαν φόβον,
לֹא הָיָה פָחַד כִּי	vbi non eſt timor, quoniam	vbi non fuit timor, Quoniam	οὗ οὐκ ἦν φόβος. Ὅτι
אֱלֹהִים פִּזַּר	Deus diſperſit	Deus diſſipauit	ὁ θεὸς διεσκόρπισεν
עַצְמוֹת חֹנָךְ	oſſa circundantium te,	oſſa eorum que hominibus placẽt,	ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων,
הֱבִשֹׁתָה כִּי	confuſi ſunt quoniam	confuſi ſunt quoniam	κατῃσχύνθησαν ὅτι ὁ θεὸς
אֱלֹהִים מְאָסָם ׃	Deus proiecit eos.	Deus ſpreuit eos.	ἐξουδένωσεν αὐτούς.
מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יש	Quis dabit ex cion	Quis dabit ex ſyon	Τίς δώσει ἐκ σιὼν
יְשֻׁעוֹת יִשְׂרָאֵל	ſalutare iſrael, (tatem	ſalutare iſrael	τὸ σωτήριον τοῦ ἰσραήλ,
בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת	cũ reduxerit Deus captiui(	cũ conuerterit dñs captiuitatẽ	ἐν τῷ ἐπιστρέψαι τὸν θεὸν τὴν αἰχ
עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב	populi ſui, exultabit iacob,	plebis ſue exultabit iacob	τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἀγαλλιάσεται ἰα
יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל ׃	letabitur iſrael.	& letabitur iſrael.	καὶ εὐφρανθήσεται ἰσραήλ.
נד לַמְנַצֵּחַ	LIIII. Ad victoriã,	LIII. In finem	νγ΄. Εἰς τὸ τέλος
בִּנְגִינֹת מַשְׂכִּיל	laudatoriis intellectus,	in carminibus intellectus	ἐν ὕμνοις συνέσεως,
לְדָוִד בְּבוֹא הַזִּיפִים	Dauidis. Cũ veniſſent Zipei	Dauid, cũ vẽiſſent zyphei	τῷ Δαβίδ, ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς
וַיֹּאמְרוּ לְשָׁאוּל	& dixiſſent Sauli,	& nunciaſſent Sauli,	καὶ εἰπεῖν τῷ σαοὺλ,
הֲלֹא דָוִד	nonne Dauid	nonne Dauid	οὐκ ἰδοὺ Δαβὶδ
מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ ׃	abſconditus eſt apud nos.	abſconditus eſt apud nos.	κέκρυπται παρ' ἡμῖν.
אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ	Deus in nomine tuo	Deus in nomine tuo	Ὁ θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου
הוֹשִׁיעֵנִי יג	ſalua me,	ſaluum me fac,	σῶσόν με,
וּבִגְבוּרָתְךָ תְדִינֵנִי ׃	& ĩ fortitudĩe tua iudica me	& in virtute tua iudica me.	καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου κρῖνόν με
אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי	Deus exaudi orationẽ meã,	Deus exaudi orationem meam,	Ὁ θεὸς εἰσάκουσον τῆς προσευχ
הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִי ׃	auribꝰ ꝑcipe verba oris mei.	auribus ꝑcipe verba oris mei.	ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόμα
כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי	Quia ĩpii ĩſurrexerũt aduer(	Qm̃ alieni ĩſurrexerũt aduer(	Ὅτι ἀλλότριοι ἐπανέστησαν ἐπ
וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ	& fortes queſierũt (ſus me,	& fortes queſierũt (ſum me,	καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν
נַפְשִׁי לֹא שָׂמוּ	aĩam meam, non poſuerunt	animã meã & non ꝑpoſuerunt	τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ προέθεν
אֱלֹהִים לְנֶגְדָּם סֶלָה ׃	Deũ ĩ cõſpectu ſuo ĩ eternũ.	Deum ante conſpectum ſuum.	τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν διαψ
הִנֵּה אֱלֹהִים עֹזֵר	Ecce Deus auxiliabitur	Ecce enim Deus adiuuat	Ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς βοηθεῖ
לִי אֲדֹנָי בְּסֹמְכֵי	mihi, dominus ſuſtentans	me, & dominus ſuſceptor eſt	μοι, καὶ ὁ κύριος ἀντιλήπτωρ
נַפְשִׁי ׃ יָשִׁיב הָרַע	aĩam meam. Redde malum	anime mee. Auerte mala	ψυχῆς μου. Ἀποστρέψει τὰ κακὰ
לְשֹׁרְרָי בַּאֲמִתְּךָ	ĩſidiatoribꝰ m̃is, ĩ ũitate tua	inimicis meis, & in veritate tua	τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐν τῇ ἀληθείᾳ
הַצְמִיתֵם ׃ בִּנְדָבָה	diſperde eos. Voluntarie	diſperde illos. Voluntarie	ἐξολόθρευσον αὐτούς. Ἑκουσίως
אֶזְבְּחָה לָּךְ אוֹדֶה	ſacrificabo tibi, confitebor	ſacrificabo tibi, & confitebor	θύσω σοι, ἐξομολογήσομαι
שִׁמְךָ יְהוָה כִּי טוֹב ׃	noĩ tuo DEVS qm̃ bonũ eſt	nomini tuo dñe qm̃ bonum eſt.	τῷ ὀνόματί σου κύριε, ὅτι ἀγαθ
כִּי מִכָּל צָרָה	Quoniã ex omni tribulatõe	Quoniam ex omni tribulatiõe	Ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως
הִצִּילָנִי וּבְאֹיְבַי	l'bauit me, & ĩ inimicos m̃os	eripuiſti me, & ſup inimicos m̃os	ἐρρύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μ
רָאֲתָה עֵינִי ׃	vidit oculus meus.	deſpexit oculus meus.	ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου.
נה לַמְנַצֵּחַ	LV. Ad victoriã.	LIIII. In finem	νδ΄. Εἰς τὸ τέλος
בִּנְגִינֹת מַשְׂכִּיל	Laudatoriis ĩtellectus	in carminibus intellectus	ἐν ὕμνοις συνέσεως
לְדָוִד ׃ הא	Dauidis.	Dauid.	τῷ ἀσάφ.

qd hoc,comedẽtes pplm̃ mũ comedũt
panẽ,nomẽ aũt Dei nõ benedixerunt.
Ibi timuerunt timore
ab idolis eorum,& non eſt in illis
cauſa qua timeantur.quoniam Deus
diſperdet robur exercituum
peccatorum,erubuerunt quoniam
verbum DEI abiecit eos.
Quis ipſe qui dabit de cion
redemptionem iſrael niſi DEVS,
qñ reduxerit verbũ DEI captiuitatẽ
populi ſui exultabit domus Iaacob
letabitur domus iſrael.

LIIII. In laudẽ.Laudatoriis,
ĩtellectus bonus p manũ Dauidis
quando venerunt viri Ziphei
& dixerunt Sauli,
nonne Dauid
latitat apud nos.

Deus in nomine tuo
redime me,
& ĩ virtute fortitudinis tue iudica me.
Deus meus accipe orationem meam,
auſculta verba oris mei.
Qm̃ ſupbi inſurrexerũt aduerſum me
& fortes queſierunt
animam meam.Non poſuerunt Deum
in conſpectu ſuo in eternum.
Ecce Deus adiuuat me,
Deus inter ſuſtentatores
anime mee,fac vt reuertatur
malum ad eos qui angunt me,
in veritate tua confundam
illos.Sacrificia ſacrificabo (qm̃ bonũ,
corã te,laudabo nomen tuũ DEVS,(
quoniam ex omni tribulatione
liberauit me,& ĩ pſonis inimicitie mee
vidit oculus meus viſionem.

LV. In laudem eternam.
Laudatoria,intelligentia bona
per manum Dauidis.

האזינה אלהים
תפלתי ואל תתעלם
מתחנתי: הקשיבה
לי וענני אריד
בשיחי ואהימה:
מקול אויב מפני
עקת רשע כי ימיטו
עלי און ובאף
ישטמוני: לבי יחיל
בקרבי ואימות
מות נפלו עלי:
יראה ורעד יבא
בי ותכסני פלצות:
ואמר מי יתן לי
אבר כיונה אעופה
ואשכנה: הנה
ארחיק נדוד
אלין במדבר סלה:
אחישה מפלט לי
מרוח סעה מסער:
בלע אדני פלג
לשונם כי ראיתי
חמס וריב בעיר:
יומם ולילה
יסובבה על
חומתיה ואון
ועמל בקרבה:
הות בקרבה ולא
ימיש מרחבה תוך
ומרמה: כי לא
אויב יחרפני
ואשא ולא משנאי
עלי הגדיל
ואסתר ממנו:
ואתה אנוש
כערכי אלופי
ומידעי:
אשר יחדו נמתיק
סוד בבית אלהים
נהלך ברגש: ישי
מות עלימו

Auſculta Deus
orōnē meã,& ne abſcondaris
a deprecatione mea. Attēde
mihi & rñde mihi, obſtrepam
ĩ lamētatione mea & rugiã.
A voce inimici a facie
pſequētis ĩpii, qm̃ p̄iecerūt
ſup me iniquitatē,& ĩ furore
adūſabãt mihi. Cor m̄ū doluit
in vitalibus meis,& terrores
mortis ceciderūt ſuper me.
Timor & trēor venerīt ſ p(me,
& operuit me formido.
Et dixi quis dabit mihi
alas ſicut columbe, volabo
& requieſcam. Ecce
longe fugiam,
cōmorabor in deſerto ſemp.
Feſtinabo vt ſaluer
a ſpũ tē peſtatis & turbinis.
Precipita Deus diuide
linguas eorum, quoniã vidi
iniqtatē & cōtradictionē in(ciuitate.
Die ac nocte
circumeuntes
muros eius,& ſcelus
& iniquitas in medio eius
Inſidie in medio eius,& non
recedit de platea eiꝰ falſitas
& fraudulentia. Non enim
inimicus exprobrauit mihi
vt ſuſtieã, neq; is q me oderat
ſuper me magnificatus eſt,
vt abſcondar ab eo.
Sed tu homo
valoris mei,
dux meus & notus meus.
Qui ſimul habuimus dulce
ſecretum, in domo Dei
ãbulauimꝰ ĩ cōgregatõe, Sit
mors ſuper eos

Exaudi Deus
orationē meã,& ne deſpexeris
deprecationem meam, intende
mihi & exaudi me. Cōtriſtatꝰ ſũ
ĩ exercitatõe m̃a,& ꝯturbatꝰ ſũ
a voce inimici & a tribulatione
peccatoris. Q̃m̃ declinauerūt
in me iniquitates,& in ira
moleſti erãt mihi. Cor meũ cō(turbatũ eſt
in me,& formido
mortis cecidit ſuper me.
Timor & trēor venerīt ſup me,
& contexerunt me tenebre.
Et dixi, quis dabit mihi
pēnas ſicut columbe,& volabo
& requieſcam. Ecce
elongaui fugiens,
& manſi in ſolitudine.
Expectabã eũ q ſaluũ me fecit
a puſillanimitate ſpũs & tēpe(ſtate.
Precipita dñe diuide
linguas eorum, quoniam vidi
iniqtatē & ꝯtradictõē ĩ ciuitate
Die ac nocte
circundabit eam ſuper
muros eius iniquitas
& labor in medio eius & iniu(ſtitia.
Et non defecit
de plateis eius, vſura
& dolus. Quoniam ſi
inimicus meus maledixiſſet mi(hi,
ſuſtinuiſſē vtiq;. Et ſi is q oderat
me ſr me magna locutus fuiſſet,
abſcondiſſem me forſitan ab eo.
Tu vero homo
vnanimis,
dux meus & notus meus.
Qui ſimul mecum dulces
capiebas cibos, In domo Dei
ãbulauimus cũ cōſenſu. Veniat
mors ſuper illos,

Ἐνώτισαι ὁ θεὸς
τὴν προσευχήν μου, καὶ μὴ ὑπερίδ
τὴν δέησίν μου, πρόσχες
μοι καὶ εἰσάκουσόν μου. Ἐλυπήθη
ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου καὶ ἐταρά
ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ, καὶ ἀπὸ θλίψ
ἁμαρτωλοῦ. Ὅτι ἐξέκλιναν
ἐπ᾿ ἐμὲ ἀνομίαν, καὶ ἐν ὀργῇ
ἐνεκότουν μοι. Ἡ καρδία μου ἐταρ
ἐν ἐμοί, καὶ δειλία
θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ᾿ ἐμέ.
Φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ᾿ ἐμέ
καὶ ἐκάλυψέ με σκότος.
Καὶ εἶπα, τίς δώσει μοι
πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς, καὶ πε
καὶ καταπαύσω. Ἰδοὺ
ἐμάκρυνα φυγαδεύων
καὶ ηὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ. Διάψ
Προσεδεχόμην τὸν θεὸν τὸν σώζο
ἀπὸ ὀλιγοψυχίας, καὶ ἀπὸ καται
Καταπόντισον κύριε καὶ καταδ
τὰς γλώσσας αὐτῶν, ὅτι εἶδον
ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ
Ἡμέρας καὶ νυκτὸς
κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ
τὰ τείχη αὐτῆς, καὶ ἀνομία
καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδ
Καὶ οὐκ ἐξέλιπεν
ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος
καὶ δόλος. Ὅτι εἰ
ὁ ἐχθρὸς ὠνείδισέ με
ὑπήνεγκα ἄν. Καὶ εἰ ὁ μισῶν
με ἐπ᾿ ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν,
ἐκρύβην ἂν ἀπ᾿ αὐτοῦ.
Σὺ δὲ ἄνθρωπε
ἰσόψυχε,
ἡγεμών μου καὶ γνωστέ μου,
Ὃς ἐπὶ τὸ αὐτό μοι ἐγλύκανας
μοι ἐδέσματα, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ. Ἐλθέτω
δὴ θάνατος ἐπ᾿ αὐτούς,

Auſculta Deus
orationem meam,& nõ abſcondaris a
precatione mea. Attende
ordinariũ ſmonẽ meũ & accipe a me,
lamentabor in verbis meis & rugiam.
A voce patroni inimicitie a conſpectu
infeſtantis impii, quoniã declinauerũt
ſuper me mendacia & in furore
obſeruãt odire me. Cor meum tremit
in me,& timores
mortis ceciderunt ſuper me.
Timor & tremor venerunt
mihi,& cooperuit me formido.
Et dixi quis dabit mihi
pennas ſicut columbe volarem
& hoſpitio me reciperem. Ecce
proriperer a loco fuga,
habitarem in deſerto perpetuo
accelerarem ſaluationem meam
a vento tempeſtatis & a turbine.
Diſſipa Deus conſilia eorum diuide
linguas eorum, quoniam vidi
rapinam & rixam in ciuitate.
Die ac nocte
circumeuntes ſuper
muros eius iniquitas
& falſitas in medio eius,
inſidie quoq; in ea,
nõ diſcedunt de plateis eius mẽdaciũ
& fraus. Quoniam non
patronus inimicitie mee impellet
me & ſuſtinebo. Et non
is qui odit me, ſuper me, exaltabitur
& abſcondar a conſpectu eius.
Et tu Achitophel homo ſimilis
mihi, preceptor qui docuiſti me,
& ſcire feciſti ſapientiam mihi.
Simul enim dirigemus ſecretũ ĩ domo
ſancta Dei ambulabimus
cũ feſtinatione. Cõdẽnabit eos iudiciũ
mortis & ſententiam dabit ſuper eos

יֵרְדוּ שְׁאוֹל	deſcendant in infernum	& deſcendant in infernum	καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾅδου
חַיִּים כִּי רע	viuentes, quia	viuentes. Quoniam	ζῶντες, Ὅτι
רָעוֹת בִּמְגוּרָם	nequitię ĩ cõgregatiõe eoꝝ,	nequitie in habitaculis eorum,	πονηρία ἐν ταῖς παροικίαις αὐ
בְּקִרְבָּם׃ אֲנִי אֶל־	& ĩ medio eorũ. Ego autẽ ad	in medio eorum. Ego autem ad	ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἐγὼ πρὸς
אֱלֹהִים אֶקְרָא	Deum clamabo,	Deum clamaui,	τὸν θεὸν ἐκέκραξα,
וַיהוָה יוֹשִׁיעֵנִי׃	& DEVS ſaluabit me.	& dominus ſaluauit me.	καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσέ μου.
עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם	Veſpere & mane & meridie,	Veſpere & mane & meridie	Ἑσπέρας καὶ πρωῒ καὶ μεσημβρίας,
אָשִׂיחָה וְאֶהֱמֶה	loquar & reſonabo (met	narrabo & annunciabo,	διηγήσομαι καὶ ἀπαγγελῶ,
וַיִּשְׁמַע קוֹלִי׃ פָּדָה	& exaudiet vocẽ meã. Redi(	& exaudiet vocẽ meã. Redimet	καὶ εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου.
בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי	in pace animam meam	in pace animam meam	ἐν εἰρήνῃ τὴν ψυχήν μου,
מִקְּרָב־לִי כִּי	ab appropinquantibus mihi,	ab his qui appropinquant mihi,	ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι
בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי׃	multi enim ſtãt aduerſũ me.	qm̃ inter multos erant mecũ.	ὅτι ἐν πολλοῖς ἦσαν σὺν ἐμοί
יִשְׁמַע אֵל וְיַעֲנֵם	Exaudiet Deus & humi. eos,	Exaudiet Deus & hũiliabit illos	Εἰσακούσεται ὁ θεὸς καὶ ταπεινώσει
וְיֹשֵׁב קֶדֶם סֶלָה׃	qui iudex eſt ab initio ſemp,	qui eſt ante ſecula.	ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων. δι
אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת	non enim mutantur	Non enim eſt illis cõmutatio,	Οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἀντάλ
לָמוֹ וְלֹא יָרְאוּ	neq̧ timeut	& non timuerunt	ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν
אֱלֹהִים׃	Deum. ca ſua,	Deum	τὸν θεόν,
שָׁלַח יָדָיו בִּשְׁלֹמָיו	Extẽdit manũ ſuã ad pacifi(	extẽdit manũ ſuã ĩ retribuẽdo.	ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν
חִלֵּל בְּרִיתוֹ׃	cõtaminabit pactum ſuum.	Cõtaminauerũt teſtamẽtũ eius,	Ἐβεβήλωσαν τὴν διαθήκην
חָלְקוּ מח	Mollificauerunt	diuiſi ſunt ab	διεμερίσθησαν ἀπὸ
מַחְמָאֹת פִּיו	pluſquã butyra os eorum,	ira vultus eius,	ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐτοῦ,
וּקֲרָב לִבּוֹ	pugnat autem cor illorum,	& appropinquauit cor illius,	καὶ ἤγγισαν αἱ καρδίαι αὐτ
רַכּוּ דְבָרָיו	molliores ſermones eorum	Molliti ſunt ſermones eius ſup	Ἡπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτ
מִשֶּׁמֶן וְהֵמָּה	oleo, cum ſint	oleum, & ipſi ſunt	ἔλαιον, καὶ αὐτοί εἰσι
פְתִחוֹת׃ הַשְׁלֵךְ עַל־	enſes. Proiice ſuper	iacula. Iacta ſuper	βολίδες. Ἐπίρριψον ἐπὶ
יְהוָה יְהָבְךָ וְהוּא	DEVM onus tuum, & ipſe	dominum curam tuam & ipſe	κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ
יְכַלְכְּלֶךָ לֹא־יִתֵּן	enutriet te, non dabit	te enutriet, & non dabit	σε διαθρέψει, οὐ δώσει
לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק׃	ĩ eternum vt labatur iuſtus.	in eternum fluctuationẽ iuſto.	εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικ
וְאַתָּה אֱלֹהִים	Tu autem Deus	Tu vero Deus	Σὺ δὲ ὁ θεὸς
תּוֹרִדֵם לִבְאֵר	deduces eos in puteum	deduces eos in puteum	κατάξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ
שַׁחַת אַנְשֵׁי	interitus. viri	interitus. Viri	διαφθορᾶς. Ἄνδρες
דָמִים וּמִרְמָה לֹא־	ſanguinum & doloſi, non	ſanguinum & doloſi non	αἱμάτων καὶ δολιότητος, οὐ
יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי	dimidiabunt dies ſuos, ego	dimidiabunt dies ſuos, ego	μὴ ἡμισεύσωσι τὰς ἡμέρας αὐ
אֶבְטַח בָּךְ׃	autem confidam in te.	autem ſperabo in te domine.	δὲ κύριε ἐλπιῶ ἐπὶ σέ.
נו לַמְנַצֵּחַ	LVI. Aduictoriã.	LV. In finem	νε. Εἰς τὸ τέλος
עַל־יוֹנַת א	Pro columba	pro populo qui	ὑπὲρ τοῦ λαοῦ
אֵלֶם רת	muta A.	a ſanctis	τοῦ ἀπὸ τῶν ἁγίων
רְחֹקִים	longitudinum.	longe factus	μεμακρυμμένου,
לְדָוִד מכת	Dauidis.	eſt in tituli inſcriptiõe ipſi	Τῷ Δαβὶδ
מִכְתָּם באת	Mictam.i.ĩſtrõ ſuauiter	Dauid	εἰς στηλογραφίαν
בֶּאֱחֹז אוֹתוֹ	reſonãte. Q̃n tenuerũt	cum tenerent	ὁπότε ἐκράτησαν

ويهبطون الى ال	בישין לדואג ויחתון	malum Doeg,deſcendent
احيا ه لان	לשיול כד נון חיין ארום	in infernum viuentes.Quoniam
الجنة	בישין במדוריהון	mala in tabernaculis eorum,
مسا كنهم ه	בגופיהון: אנא קדם	In corporibus eorum.Ego autē coram
الله صرخت	אלהא אצלי וממריה	Deo orabo & verbum
والرب اجابني ه	דיי' יפרוק יתי:	DEI redimet me.
اتكلم وقت المسا وبا	ברמשא ובצפרא ובטיהרא	Veſpere & mane & meridie,
ووسط النهار ه	אצלי ואתרגוש	orabo & clamabo,
واقول ويسمع قولي	וישמע קלי: יפרוק	& exaudiet vocem meam.Redimet
بالسلامة	בשלם נפשי דלא למקרב	in pace animā meā,& nō admouebitur
من المقتر بين	ביש לי ארום בסוגעין	malū mihi,quoniā in multis (meus.
فانهم كانوا كثير	עקן הוה ממריה בסעדי:	tribulatōibus fuit verbū eius adiutor(
والله يستجيب	ישמע אל ויקבל מנהון	Audiet Deus & accipiet ab eis,
الكاين الدايم قبل ا	ויתיב שמיא מלקדמין	& habitator celorum a principio
ولم يعتبروا	לעלמין ורשיעיא דלא	ſeculorum,peccatores autem qui non
ولا خافوا	מהשנין ארחתהון בישא	mutantur a viis ſuis peſſimis,
الله	ולא דחילו מן קדם אלהא:	& non timent ab aſpectu Dei. A.
بسط يده الجا	אושיט ידיה בבני נשא	Extendet manum ſuam,in hominibus
عندما خالفوا	שלמיה אחפיס קיימיה:	pacis ſue permutabit pactum ſuum.
تفرقوا	שעיען יתיר מן שמן	Teneriora quam pinguedo
ورعب قلوبهم	דגובנין מילי פומיה	caſei verba oris eius,
من رجز وجهه	והיך זיני קרבא לביה	& ſicut arma bellica cor eius.
كلامهم الين	רכיכן מילוי יתיר מן	Lenia verba eius pluſquam
الدهن وهو	משח והינון מורניין	oleum & ipſa arma
كالنصال القه	דקטול: טלוק דוד על יי	occiſionis.Proiice Dauid ſup DEVM
الله وهو	סוברך והוא יזון יתך	onus tuum & ipſe nutriet te
يرزقك ه لا يترك	לעלמא לא יתן לעלמא	in eternum,nec dabit in perpetuum
الصديق يزل	חוסרנא לצדיקיא:	egeſtatem iuſto.
وانت الله	ואנת במימרך אלהא	Et tu in verbo tuo Deus
اهبط بهم	תוחית יתהון לגהינם	facies eos deſcendere in gehennam
الهلاك ه الر	עמיקא גברי מרי קטול	ꝓfundā,hoīes authores interfectionis,
السافكه الدما الغا	ונכילו לא יחמון פלגות	& doloſi non videbunt dimidium
لا يكملو ايامهم	יומיהון ואנא אתרחיץ	dierum ſuorum,& ego ſperabo
على الرب توكلت	במימרך:	in verbo tuo.

A. Defectiua ſtru-ctura.

לשבחא על כנישתא
דישראל דמתילא ליונתא
שתיקתא בעידן ד
דמתרחקין מן קרויהון
וחזרין ומשבחין למרי
עלמא היך דוד מכיך
ושליב כד אחדו יתיה

LVI. In laudē.Pro eccleſia
iſraelis que ſimilatur columbe
mute in tempore
elōgationis eoꝝ a ciuitatibus eoꝝ,
& reuertuntur & laudant authorē
mundi,ſicut Dauid contritus
& perfectus,quando tenuerunt eū

A. Ideo columba,muta iuxta Dauid Chimchi in cōmentariis,qa dū detineretur i Gad urbe paleſtinorum nequaquā auſus fuit uel uerbum ex ſententia animi loqui.

פְּלִשְׁתִּים בְּגַת׃	eum paleſtini in gat.	eum allophyli in geth.
חָנֵּנִי אֱלֹהִים כִּי־	Miſerere mei Deus, quoniã	Miſerere mei Deus quoniam
שְׁאָפַנִי אֱנוֹשׁ כָּל־	abſorbuit me homo, tota	conculcauit me homo, tota
הַיּוֹם לֹחֵם יִלְחָצֵנִי׃	die oppugnator moleſtauit(	die impugnans tribulauit me.
שָׁאֲפוּ שׁוֹר	Abſorbuerunt me (me.	Conculcauerunt me
שׁוֹרְרַי כָּל־	inſidiatores mei tota	inimici tota
הַיּוֹם כִּי־רַבִּים	die, multi enim	die, quoniam multi
לֹחֲמִים לִי מָרוֹם׃	q pugnãt cõtra me excelſũ.	bellantes aduerſum me.
יוֹם אִירָא אֲנִי	Die qua timuero ego	Ab altitudine diei timebo, ego
אֵלֶיךָ אֶבְטָח׃	in te confidam.	vero in te ſperabo.
בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל	In Deo laudabo	In Deo laudabo
דְּבָרוֹ בֵּאלֹהִים	verbum eius, in Deo	ſermones meos, in Deo
בָּטַחְתִּי לֹא אִירָא	ſperaui non timebo,	ſperaui non timebo
מַה־יַּעֲשֶׂה בָשָׂר לִי׃	quid faciat caro mihi.	quid faciat mihi caro.
כָּל־הַיּוֹם דְּבָרַי	Tota die ſermonibus meis	Tota die verba mea
יְעַצֵּבוּ עָלַי כָּל־	renitebantur, cõtra me oẽs	execrabãtur, aduerſum me oẽs
מַחְשְׁבֹתָם לָרָע׃	cogitationes eorũ in malũ.	cogitationes eorum in malum.
יָגוּרוּ יִצְפּוֹנוּ	Cõgregabunt, abſcõdẽtur.	Inhabitabunt & abſcondent,
הֵמָּה עֲקֵבַי	ipſi calcanea mea	ipſi calcaneum meum
יִשְׁמֹרוּ כַּאֲשֶׁר קִוּוּ	obſeruabũt, ſicut expectãtes	obſeruabunt. Sicut ſuſtituerũt
נַפְשִׁי׃ עַל־אָוֶן	aĩam meã. Propter iniqtatẽ	animã meam pro nihilo ſaluos
פַּלֶּט־לָמוֹ בְּאַף	eiicies eos, in furore	facies illos, in ira
עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים׃	populos deſcẽdere fac Deus.	populos confringes. Deus
נֹדִי סָפַרְתָּה אָתָּה	Peregrĩatõẽ mã nũeraſti tu,	vitam meam annunciaui tibi,
שִׂימָה דִמְעָתִי בְנֹאדֶךָ	põe lachrimã mã ĩ vtre tuo,	poſuiſti lachrymas meas ĩ ↄſpe(
הֲלֹא בְּסִפְרָתֶךָ׃	vtiq & in libro tuo.	Sic & ĩ pmiſſiõe tua (ctu tuo.
אָז יָשׁוּבוּ אוֹיְבַי	Tũc cõuertent inimici mei	tunc cõuertentur inimici mei
אָחוֹר בְּיוֹם אֶקְרָא	retrorſũ, ĩ die q ĩuocauero,	retrorſũ. In qcũq die ĩuoca.te,
זֶה־יָדַעְתִּי כִּי־אֱלֹהִים	hoc ſcio quia Deus meus es.	ecce cognoui qm̃ Deus meↄ es.
לִי׃ בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל	In Deo laudabo	In Deo laudabo
דָּבָר בַּיהוָה	verbum, in Deo	verbum, in domino
אֲהַלֵּל דָּבָר	laudabo verbum.	laudabo ſermonem,
בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי	In Deo ſperaui	in Deo ſperaui
לֹא אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה	non timebo, quid faciat	non timebo quid faciat
אָדָם לִי׃ עָלַי אֱלֹהִים	mihi hõ. Sup me ſunt Deus	mihi homo. In me ſunt Deus
נְדָרֶיךָ אֲשַׁלֵּם	vota tua, reddam (puiſti	vota tua, que reddam
תּוֹדֹת לָךְ׃ כִּי הִצַּלְתָּ	confeſſiones tibi. Quia eri(	laudationes tibi. Qm̃ eripuiſti
נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֲלֹא	aĩam meam de morte, ſed &	animam meam de morte, &
רַגְלַי מִדֶּחִי	pedes meos de lapſu,	pedes meos de lapſu,
לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי	vt ambulem coram	vt placeam coram

αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν γ
Ἐλέησόν με ὁ θεὸς, ὅτι
κατεπάτησέ με ἄνθρωπος, ὅλ
τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέ
Κατεπάτησάν με
οἱ ἐχθροί μου ὅλην
τὴν ἡμέραν, ὅτι πολλοὶ
οἱ πολεμοῦντές με ἀπὸ ὕψους
Ἡμέρας οὐ φοβηθήσομαι, ἐγὼ
δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σέ.
Ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω
τοὺς λόγους μου, ἐπὶ τῷ θεῷ
ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι,
τί ποιήσει μοι σάρξ.
Ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγο
ἐβδελύσσοντο, κατ᾽ ἐμοῦ πάν
οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κ
Παροικήσουσι καὶ κατακρύψ
αὐτοὶ, τὴν πτέρναν μου
φυλάξουσι. Καθάπερ ὑπέμει
τὴν ψυχήν μου, ὑπὲρ τοῦ μη
αὐτοὺς, ἐν ὀργῇ
λαοὺς κατάξεις. Ὁ θεὸς
τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι,
ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιο
ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου.
Ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροί μου
εἰς τὰ ὀπίσω, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ
ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ
Ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω
ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ
αἰνέσω λόγον,
ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα,
οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει
μοι ἄνθρωπος. Ἐν ἐμοὶ ὁ θ
εὐχαὶ ἃς ἀποδώσω
αἰνέσεώς σου. Ὅτι ἐῤῥύσω
τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου,
ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων
καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισ
Εὐαρεστήσω ἐνώπιον

الزمور الخامس	פלשתאי בגת	paleſtini in Gat.
ارحمني	חוס עלי אלהא ארי שפייני	Miſerere mei Deus, quoniã cõculcans
الانسان	תחותי ישפי גברא דייב	coartauit me adũſarius meus hõ pec(
احزنوني في القتال	כל יומא מגיח יתקפנני	tota die bellator moleſtat me. (cator,
اعدائي	שפיין גרמי מעיקי כל	Cõculcauerũt oſſa mea moleſtatores(
داسوني	יומא ארום סגיעין	die, quoniã multi (mei tota
نهاري	מגיחין לי אלהא עילאה	pugnant contra me, Deus altiſſime
اصداني	די כורסיא במרומא	cuius ſedes eſt in excelſo.
لا اخشى في	יומא דאדחל אנא	In die qua timuero ego
لاني عليك	עלך דאתרחיץ	in te confidam.
اشكر	במדת דינא דאלהא אשבח	In proprietate iudicii Dei, laudabo
بقولي النهار كله	במימריה באלהא אתרחיצת	in verbo eius, in Deo ſperaui
رجائي فلا	לא אדחל מה יעביד	non timebo quid faciat
ماذا يصنع بي	בישרא לי	caro mihi.
رذلوا	כל יומא מטולתי	Omnibus diebus ſuſtinui
النهار كله	טרדין עלי כל	anguſtias, contra me omnes
كلها	מחשבתהון לביש	cogitationes eorum in malum.
يتواطون ويختفون	יתכנשון ויטשון כמנא	Congregabunt & abſcõdent in iſidiis,
ويرصدون	והינון ... יט	ipſi plantas meas
كمثل ما	יטמרון היכמא דסתינו	obſeruabunt, ſicut expectauerunt
نفسي	עברו לנפשנא על שקר	ſic fecerunt aĩe mee. Propter falſitatẽ
يجازيهم	דבידיהון דוקן יתהון	que eſt in manibus eorum contere eos,
الامم برجزه	ברגזא עממיא רפסבן אלהא	in furore miſeros facit populos Deus.
اني شكرت	יומי טלטולי מניתא	Dies peregrinationis mee numeraſti
جعلت دموعي	אנת שוי דמעתי בזיקך	tu, pone lachrymã meam in vtre tuo
كمثل وعد	הלא בחושבונך	vtiꝙ & in rationibus tuis.
اعدائي يرتدون	הכדין יתובון בעלי	Tunc reuertentur patroni
اعقابهم في	דבבי מחזרי קדל ביומא	inimicitie mee vertẽtes ceruicẽ, in die
ادعوك الان علمت	דאיצלי דין ידעית	qua inuocabo hoc ſciui,
هو الهي اسبح	ארום אלהא בסעדי	quod Deus ſit in adiutorium mihi.
بقولي	במדת דינא דאלהא אשבח	In proprietate iudicii Dei, laudabo
اسبح	במימריה במדת רחמין	in verbo eius, in ꝑprietate miſericordie
توكلت	יי אשבח במימריה	DEI, laudabo in verbo eius.
فلا اخشى ماذا	במימר אלהא סברית	In verbo Dei ſperaui
الانسان لك يا الله	לא אדחל מה יעביד בר	non timebo quid faciat filius
او في نذوري	נשא לי עלי קבילית אלהא	hominis mihi. In me accepi Deus
اسبحك لانك نجيت	נדריך אשלם קורבני	vota tua, reddam ſacrificia
نفسي من الموت	תודן לך ארום פציתא	confeſſionis tibi. Quoniam liberaſti
وعيني من	נפשי ממותא הלא	animam meam de morte ſed &
ورجلي	רגלי מן תקלא	pedem meum a lapſu
لكي	למהלכא קדם יי	vt placeam coram DEO

אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים׃	Deo in lumine viuentium.	Deo in lumine viuentium.	κυρίου, ἐν φωτὶ ζώντων.
נז לַמְנַצֵּחַ אַל־תַּשְׁחֵת	LVII. Ad victo. nõ diſpdas	LVI. In finē, ne diſpdas	νϛ΄. Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφ
לְדָוִד מִכְתָּם	Dauidis. Mictā. i. ĩſtrumento	Dauid ĩ tituli inſcriptiõe,	τῷ Δαβὶδ εἰς στηλογραφίαν ἐν
בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי־	ſuaue ſonāti, qñ fugit a facie	cum fugeret a facie	τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προ
שָׁאוּל בַּמְּעָרָה׃	Saulis in ſpeluncam.	Saul regis iſrael ĩ ſpelũcā.	σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον.
חָנֵּנִי אֱלֹהִים חָנֵּנִי	Miſere mei Deus miſeĩ mei,	Miſere mei Deus miſere mei,	Ἐλέησόν με ὁ θεός, ἐλέησόν με,
כִּי בְךָ חָסָיָה נַפְשִׁי	q̃m in te ſperat anima mea,	quoniā in te cõfidit anima mea.	ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιθεν ἡ ψυχή μο
וּבְצֵל־כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה	& ĩ vmbra alarꝫ tuarꝫ ſpabo,	Et ĩ vmbra alarꝫ tuarꝫ ſperabo,	Καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου
עַד יַעֲבֹר הַוּוֹת׃	donec tranſeant inſidie.	donec tranſeat iniquitas.	ἕως οὗ παρέλθοι ἡ ἀνομία.
אֶקְרָא ל	Inuocabo	Clamabo	Κεκράξομαι
לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן	Deum altiſſimum,	ad Deum altiſſimum,	πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον,
לָאֵל גֹּמֵר	Deum vltorem	Deum qui benefecit	τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά
עָלָי׃ יִשְׁלַח מִשָּׁמַיִם	meum. Mittet de celo	mihi. Miſit de celo	με. Ἐξαπέστειλεν ἐξ οὐρανοῦ
וְיוֹשִׁיעֵנִי חֵרֵף	& ſaluabit me, exprobrabit	& liberauit me, dedit ĩ oppbriū	καὶ ἔσωσέ με, ἔδωκεν εἰς ὄνειδος(
שֹׁאֲפִי סֶלָה יִשְׁלַח	abſõbētime ĩ ppetuũ, mittet	cõculcantes me. Miſit (tē ſuā,	τοὺς καταπατοῦντάς με διάψαλμα
אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ׃	Deus miſicõdiā ſuā, & veri(	Deus miſicordiā ſuā, & verita(	ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθει
נַפְשִׁי בְּתוֹךְ ל	Aīa mea ĩ medio (tatē ſuā,	& eripuit animā meā de medio	καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ
לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה	leonum dormiuit	catulorum leonum dormiui	σκύμνων, ἐκοιμήθην
לֹהֲטִים בְּנֵי־	ferocientium, filii	conturbatus. Filii	τεταραγμένος. Υἱοὶ
אָדָם שִׁנֵּיהֶם	hominum dentes eorum	hominum dentes eorum	ἀνθρώπων, οἱ ὀδόντες αὐτῶν,
חֲנִית וְחִצִּים	lancee & ſagitte,	arma & ſagitte,	ὅπλα καὶ βέλη,
וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב	& lingua eorum gladius	& lingua eorum gladius	καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν, μάχαιρα
חַדָּה׃ רוּמָה עַל־הַשָּׁמַיִם	acutus. Exaltare ſuper celos	acutus. Exaltare ſuper celos	ὀξεῖα. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐραν
אֱלֹהִים עַל כָּל־	Deus, ſuper omni	Deus, & in omni	ὁ θεός, καὶ ἐπὶ πᾶσαν
הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃	terra gloria tua. (meis,	terra gloria tua.	τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
רֶשֶׁת הֵכִינוּ לִפְעָמַי	Rete parauerunt greſſibus(	Laqueū parauerūt pedibꝰ mis,	Παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσί μ
כָּפַף נַפְשִׁי כָּרוּ	ad ĩcuruādū aīā meā. Fodeřt	& ĩcuruauerūt aīā meā. Fodeřt	καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχήν μου.
לְפָנַי שִׁיחָה נָפְלוּ	ante me foueam, ceciderunt	ante faciē meā foueā, & ĩciderūt	πρὸ προσώπου μου βόθρον, καὶ
בְתוֹכָהּ סֶלָה׃ נָכוֹן	ĩ mediū eiꝰ ĩ ppetuū. Paratū	ineam. Paratum	εἰς αὐτόν. Διάψαλμα. Ἑτοίμη
לִבִּי אֱלֹהִים נָכוֹן	cor meum Deus paratum	cor meum Deus, paratum	ἡ καρδία μου ὁ θεός ἑτοίμη
לִבִּי אָשִׁירָה	cor meum, cantabo	cor meum, cantabo	ἡ καρδία μου, ᾄσομαι
וַאֲזַמֵּרָה׃ עוּרָה	& pſallam. Expergiſcere	& pſalmum dicam dño. Exurge	καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγ
כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל	gl'ia mea, expgiſceř pſaltériū	gloria mea, exurge pſalterium	ἡ δόξα μου, ἐξεγέρθητι ψαλτήρι
וְכִנּוֹר אָעִירָה שָּׁחַר׃	& cithara, expergiſcar, mane	& cithara exurgam diluculo.	καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου
אוֹדְךָ בָעַמִּים אֲדֹנָי	Cõfitebor tibi ĩ populis dñe,	Confitebor tibi in populis dñe,	Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς
אֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים׃	cantabo tibi in nationibus.	& pſalmū dicā tibi in gentibus.	ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν.
כִּי־גָדֹל עַד־שָׁמַיִם	Quia magna vſq; ad celos	Q̃m magnifica. ē vſq; ad celos	Ὅτι ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐ
חַסְדֶּךָ וְעַד־שְׁחָקִים	miſicõdia tua, & vſq; ad celū	miſicordia tua, & vſq; ad nubes	τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφ
אֲמִתֶּךָ׃ רוּמָה עַל־	veritas tua. Exaltare ſuper	veritas tua. Exaltare ſuper	ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ
שָׁמַיִם אֱלֹהִים עַל	celos Deus, in	celos Deus, & ſuper	τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπὶ
כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃	omni terra gloria tua.	omnem terram gloria tua.	πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

בנהור חייא:	In lumine viuorum. (quodixit
לשבחא על עקתא בזמן דאמר	LVII. In laudē, p moleſtia, t pe(
דוד לא תחבל על יד דויד	Dauid ñ me deſtruas, p manū Dauidis
מכיך ושלים במערקיה	humilis & perfecti, dum fugeret ab
מן קדם שאול באיספליתא	aſpectu Saulis in ſpeluncam.
חוס עלי אלהים חוס עלי ארום	Miſerere mei Deus miſerere mei, qm̄
במימרך התרחיצת נפשי	in verbo tuo ſperauit anima mea,
ובטלל שכינתך אנא רחיץ	& in vmbra diuinitatis tue ego cōfido
עד דיעבר אחתא ושגושא:	donec tranſeat tumultus.
אצלי קדם יי עילאה	Orabo coram DEO altiſſimo
לתקיפא דפקיד לעכביתא	& forti. Qui precepit aranee
דיתגמר בפום אספליתא	vt perficeret in ore ſpelunce
עיזלא מטולתי ישדר מלאכא	telā in defenſionem meā. Miſit angelū
משמי מרומא ויפרקינני	de celis altiſſimis & ſaluum me fecit,
חסד שייפי לעלמין	confudit conculcantes me in eternū,
ישדר אלהא טוביה וקושטיה	miſit Deus bōitatē ſuā & veritatē ſuā.
נפשי חייא ביך במצע	Anima mea colligata tanq̄ in medio
שלהובין אדמוך בני	flammarum dormiuit inter
גומרין דמלהטין בני	carbones flammigeros, filii
נשא דשיניהון היך	hominis quorum dentes ſunt ſicut
מורניתא וגירין	arma & ſagitte,
ולישנהון היך סייפא	& lingue eorum ſicut enſis
חריפתא איתרומם על	acutus. Exaltare ſuper
מלאכי שמיא אלהא על	angelos celorum Deus, ſuper omnes
כל יתבי ארעא איקרך:	habitatores terre g'oria tua.
מצדתא אתקינו	Laqueum parauerunt
לאסתוורי כייפו נפשי	greſſibus meis īcuruauerūt aīam meā,
כרו קומוי שיחתא נפלו	foderunt ante me foueam, ceciderunt
במיצעא לעלמין מכוון	in mediū eius in eternum. Paratum
לבי לאורייתך מכוון	cor meum Deus ad legē tuam, paratū
לבי לדחלתך אשבח	cor meum timori tuo laudes dicam
ואזמר איתער איקרי איתער	& pſallā. Expgiſcerī glīa mea expgiſcerī
לשבחא על פום נבלא	vt laudes ore pſalterii
וכינרא איתער לצלותא	& cithare, expergiſcar ad orationem
דקריצתא אודי קדמך בעממיא	matutinā. Cōfitebor corā te ī populis
יי אשבחינך באומיא:	DEVS, laudabo te in nationibus,
ארום רב עד צית שמיא	qm̄ magnificata eſt vſq; ad ſupficiē ce(
טובך ועד שחקים	benignitas tua, & vſq; ad celos (lorū
קושטך איתרומם על	ipſos veritas tua. Exaltare ſuper
מלאכי שמיא אלהא על	angelos celorum Deus, ſuper
כל יתבי ארעא איקרך:	omnes qui habitant terram gloria tua.

עיזלא מלאכיא

נח לַמְנַצֵּחַ
אַל־תַּשְׁחֵת
לְדָוִד מִכְתָּם׃
הַאֻמְנָם אֵלֶם
צֶדֶק תְּדַבֵּרוּן
מֵישָׁרִים תִּשְׁפְּטוּ
בְּנֵי אָדָם׃ א
אַף־בְּלֵב עוֹלֹת
תִּפְעָלוּן בָּאָרֶץ חֲמַס
יְדֵיכֶם תְּפַלֵּסוּן׃
זֹרוּ רְשָׁעִים
מֵרָחֶם תָּעוּ
מִבֶּטֶן דֹּבְרֵי כָזָב׃
חֲמַת־לָמוֹ כִּדְמוּת
חֲמַת־נָחָשׁ כְּמוֹ־פֶתֶן
חֵרֵשׁ יַאְטֵם אָזְנוֹ׃
אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע
לְקוֹל מְלַחֲשִׁים
חוֹבֵר חֲבָרִים מְחֻכָּם׃
אֱלֹהִים הֲרָס־שִׁנֵּימוֹ
בְּפִימוֹ מַלְתְּעוֹת
כְּפִירִים נְתֹץ יְהוָה׃
יִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מַיִם
יִתְהַלְּכוּ־לָמוֹ יִדְרֹךְ
חִצָּו כְּמוֹ יִתְמֹלָלוּ׃
כְּמוֹ שַׁבְּלוּל
תֶּמֶס יַהֲלֹךְ
נֵפֶל אֵשֶׁת בַּל־
חָזוּ שָׁמֶשׁ׃ ב
בְּטֶרֶם יָבִינוּ ס
סִּירֹתֵיכֶם אָטָד
כְּמוֹ־חַי כְּמוֹ־
חָרוֹן יִשְׂעָרֶנּוּ׃
יִשְׂמַח צַדִּיק כִּי־
חָזָה נָקָם פְּעָמָיו
יִרְחַץ בְּדַם ה
הָרָשָׁע׃ וְיֹאמַר אָדָם
אַךְ־פְּרִי לַצַּדִּיק
אַךְ יֵשׁ־אֱלֹהִים
שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ׃
נט לַמְנַצֵּחַ אַל

LVIII. Ad victoriã.
Nõ diſperdas.Dauidis Mictã
.i.inſtruméto ſuaue ſonanti.
Si vere vtiq;
iuſtitiam loquimini,
recte iudicate
filii hominum.
Et enim in corde iniq̃tates
opabimini in terra,iniq̃tatẽ
manuũ veſtrarũ cõcinnabit[.
Alienati ſunt peccatores
a vulua,errauerunt
ab vtero loquẽtes mẽdaciũ.
Furor eorũ ad ſimilitudinẽ
furoris ſpẽtis ſic̃ aſpidis A.
ſurde obturantis aurẽ ſuam.
Vt non audiat
vocẽ murmurantiũ,(tiões.
nec ĩcãtatoris callidi ĩcãta(
Deus contere dentes eorum
in ore eorum,molares
leõculorũ cõfringe DEVS.
Diſſoluantur quaſi aque
que defluunt,intendet
ſagittas ſuas,ſubito cõterẽt.
Sicut limax
tabefactus pertranſeant,
ſicut abortus mulieris q non
vidit ſolem.
Antequam creſcant
ſpine veſtre in rhannum. B.
quaſi viuentes,quaſi
ira tempeſtas rapiet eos.
Letabitur iuſtus cum
viderit vltionem,pedes ſuos
lauabit in ſanguine
impii.Et dicet homo,
vere fructus eſt iuſto,
vere eſt Deus
iudicans in terra.
LIX. Ad victoriã.Nõ

LVII. In finem
ne diſperdas Dauid
in tituli inſcriptione.
Si vere vtiq;
iuſtitiam loquimini
recte iudicate
filii hominum.
Et enim in corde iniquitates
operamini in terra,iniuſtitias
manus veſtre concinnant.
Alienati ſunt peccatores
a vulua,errauerunt
ab vtero locuti ſunt falſa.
Furor illis ſm ſimilitudinem
ſerpentis,ſicut aſpidis
ſurde & obturantis aures ſuas.
Que non exaudiet
vocem incantantium,
& venefici incantãtis ſapiẽter.
Deus conteret dentes eorum
in ore ipſorum,molas
leonum confringet dominus.
Ad nihilũ deueniẽt tanq̃ aqua
decurrens,intendit
arcũ ſuum donec infirmentur,
Sicut cera
que fluit auferentur,
ſupercecidit ignis
& non viderunt ſolem.
Priuſquã intelligerent
ſpine veſtre rhannum,
ſicut viuentes ſic
in ira abſorbet eos.
Letabitur iuſtus cum
viderit vindictam,manus ſuas
lauabit in ſanguine
peccatoris.Et dicet homo
ſi vtiq; eſt fructus iuſto,
vtiq; eſt Deus
iudicans eos in terra.
LVIII. In finem ne

νζ΄. Εἰς τὸ τέλος
μὴ διαφθείρῃς τῷ Δαβὶδ
εἰς στηλογραφίαν.
Εἰ ἀληθῶς ἄρα
δικαιοσύνην λαλεῖτε,
εὐθεῖα κρίνατε
υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.
Καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίας
ἐργάζεσθε ἐν τῇ γῇ, ἀδικίαν
αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν.
Ἀπηλλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτω
ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθησαν
ἀπὸ γαστρὸς, ἐλάλησαν ψευδῆ.
Θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσι
τοῦ ὄφεως, ὡσεὶ ἀσπίδος
κωφῆς καὶ βυούσης τὰ ὦτα αὐ
Ἥτις οὐκ εἰσακούσεται
φωνῆς ἐπαδόντων,
φαρμακοῦ τε φαρμακευομένη
Ὁ θεὸς συντρίψει τοὺς ὀδόντα
ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, τὰς μύλα
τῶν λεόντων συνέθλασεν ὁ κύρ
Ἐξουδενωθήσονται ὡσεὶ ὕδω
διαπορευόμενον, ἐντενεῖ
τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὗ ἀσθενή
Ὡσεὶ κηρὸς
τακεὶς ἀνταναιρεθήσονται,
ἔπεσε πῦρ
ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ οὐκ εἶδον τὸν
Πρὸ τοῦ συνιέναι
τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμν
ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ
ἐν ὀργῇ καταπίεται αὐτούς.
Εὐφρανθήσεται δίκαιος ὅταν
ἐκδίκησιν, τὰς χεῖρας αὐτοῦ
νίψεται ἐν τῷ αἵματι
τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Καὶ ἐρεῖ ἄν
εἰ ἄρα, ἔστι καρπὸς τῷ δικαίῳ
ἄρα ἐστὶν ὁ θεὸς
κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.
νη΄. Εἰς τὸ τέλος

לְשַׁבָּחָא עַל עָקְתָא בְּזִמַּן	LVIII. In laudẽ. Pro tribulatõe ĩ tpe
דְּאָמַר דָּוִד לָא תְחַבֵּל	quo dixit Dauid ne deſtruas me.
עַל דָּוִד מְכִיךְ וּשְׁלִים:	Pro dauide contrito & perfecto.
הַבְרַם בְּקוּשְׁטָא שָׁתְקִין	Si vtiq; in veritate ſiletis
צַדִּיקֵי בְּעִידָן מַצּוּתְכוֹן	iuſti, in tempore litis decet
לְכוֹן דְּצִדְקְתָא תְמַלְּלוּן	vos iuſte loqui,
וּתְרִיצוּתָא תְדִינוּן בְּנֵי נָשָׁא:	& recte iudicare filios hominum.
בְּרַם רַשִׁיעַיָּא מָא דִין	Et enim impii quid nam habetis
בְּלִבְּכוֹן עַוְלָן תַּעְבְּדוּן	in corde dolos operabimini,
חֲטוֹף אִידֵיכוֹן יְתַקְנוּן:	iniqua manus veſtre concinnabunt.
אִתְעַבְּדוּ נוּכְרָאִין	Alieni facti ſunt ab vtero
רַשִׁיעַיָּא מִן מְעָא טְעוּ מִן	peccatores, errauerunt a
כְּרִיסָא מְמַלְּלֵי כְדִבְיָא:	ventre, loquuntur mendacium.
אַרְסָא לְהוֹן בִּדְמוּת אַרְסָא	Venenũ eorũ ſimile veneno ſerpẽtis,
דְחִוְיָא הֵיךְ חוּרְמָנָא	ſimile aſpidis
חֵירְשָׁא דִמְטַמְטֵם אוּדְנֵיהּ	ſurde obturantis aurem ſuam.
דְּלָא יְקַבֵּל מִילֵּי חָרָשַׁיָּא	Que non admittit verba malefici
אֲסוּרֵי נְחָשַׁיָּא וּמִן	ligantia ſerpentes, & magis
רְטוּנֵי רְטַן חַוְיָא חַכִּים:	q̃ incantans incantationes, ipſa ſapiẽs
אֱלָהָא תְּרַע כָּכֵיהוֹן	Deus conteret dentes eorum
בְּפוּמְהוֹן וְנִיבֵי	in ore ipſorum, maxillas
בְּנֵי אַרְיָוָן תְּתָרַע יְיָ:	filiorum leonum confringet DEVS.
יִתְמַסּוּן בְּחוֹבֵיהוֹן הֵיךְ	Liquefient in peccatis ſuis, ſicut
מַיָּא יְזָלוּן לְהוֹן יְנַגֵּד	aqua defluent tetendit in eos
גִּירוֹי אַמְטוּלְהוֹן	ſagittas ſuas mortiferas
וְיֶהֱווּן מִתְגַּזְּרִין: הֵיךְ זָחִיל	& ipſi abſcindentur. Sicut limax
תִּיבְלְלָא דְמָאִים אוּרְחֵיהּ	tabefactus, qui cõſumitur itinere ſuo,
הֵיךְ נְפִילָא וְאִשְׁתָּא דְ	ſicut ſorex & talpa
סַמְיָין וְלָא חָמוּן שִׁמְשָׁא:	cecus, qui non vident ſolem.
עַד דְּלָא יִתְעַבְדוּן רַשִׁיעֵי	Priuſquam impii
רַבִּיבֵי אַקּוּשִׁין הֵיךְ אַטְדָא	teneri dureſcant ſicut ſpine
עַד דְּהִינוּן כְּבוּסְרָא	donec ſunt ſicut herba
בְּעַלְעוֹלָא יִשֵׁיצִינוּן:	turbine deſtruet illos.
יֶחְדֵי צַדִּיקָא אֲרוּם חֲמָא	Letabitur iuſtus, quando viderit
פּוּרְעָנוּתָא מִנְּהוֹן	vltionem illorum,
אִסְתְּרַגְלֵיהּ יַשְׁזַג בְּאַדְמָא	pedes ſuos lauabit in ſanguine
רַשִׁיעַיָּא: וְיֵימְרוּן בְּנֵי נָשָׁא	impiorum. Et dicent filii hominis
בְּרַם אִית אַגַר טָב לְצַדִּיקָא	profecto eſt premium bonum iuſto,
בְּרַם אִית אֱלָהָא דְּדָאִין	profecto eſt DEVS, cuius iudicia
מְתִירָן בְּאַרְעָא:	extenduntur in terra.
לְשַׁבָּחָא עַל עָקְתָא בְּזִמַּן	LIX. In laudẽ. Pro tribulatõe, tpe

A. Regulus, incantationibus minime patens. Aſpis autem patere incãtationibus arbitror notum.

תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם	diſp̄das, dauidis Mictā.i.ĩſtro	diſperdas Dauid in tituli	διαφθείρῃς τῷ Δαβὶδ εἰς
בִּשְׁלֹחַ שָׁאוּל	ſuaue ſonāti. Qñ miſit Saul	inſcriptione qñ miſit Saul	στηλογραφίαν, ὁπότε ἀπέστειλε σα
וַיִּשְׁמְרוּ אֶת	& cuſtodierunt	& cuſtodiuit domum	καὶ ἐφύλαξε τὸν οἶκον
הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ :	domum, vt eũ interficerent.	eius vt interficerēt eum.	αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν.
הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי	Eripe me de inimicis meis	Eripe me de inimicis meis	Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου
אֱלֹהָי מִמִּתְקוֹמְמַי	Deo meo, & a r̃ſiſtētibꝰ mihi	Deo meo, & ab īſurgētibꝰ ī me	ὁ θεός, καὶ ἐκ τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμέ,
תְּשַׂגְּבֵנִי : הַצִּילֵנִי	protege me. Libera me	libera me. Eripe me	λύτρωσαί με. Ῥῦσαί με
מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי	ab op̄ariis iniq̃tatis, & a viris	de opātibus iniq̃tatē, & de viris	ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, ἐξ
דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי :	ſanguinum ſalua me.	ſanguinum, ſalua me.	αἱμάτων σῶσόν με.
כִּי הִנֵּה אָרְבוּ	Quia ecce inſidiati ſunt	Quia ecce ceperunt	Ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν
לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי	aĩe mee, cōgregāt̃ aduſũ me	animam meā, irruerunt in me	ψυχήν μου, ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ
עַזִּים לֹא פִשְׁעִי	fortiſſimi, abſq; iniq̃tate mea	fortes. Neq; iniquitas mea	κραταιοί. Οὔτε ἡ ἀνομία μου,
וְלֹא חַטָּאתִי יְהוָה :	& abſq; peccato meo DEVS	neq; peccatum meum domine,	οὔτε ἡ ἁμαρτία μου κύριε,
בְּלִי עָוֺן יְרוּצוּן	Nō egi inique, & illi currunt	ſine iniquitate cucurri	ἄνευ ἀνομίας ἔδραμον
וְיִכּוֹנָנוּ עוּרָה	& preparant. Expergiſcete	& direxi. Exurge	καὶ κατεύθυνα. Ἐξεγέρθητι
לִקְרָאתִי וּרְאֵה :	ex aduerſo pro me & reſpice.	in occurſum meum & vide,	εἰς συνάντησίν μου καὶ ἴδε,
וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים	Et tu DEVS Deus	& tu domine Deus	καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי	exercitus, A. Deus	virtutum Deus	τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς
יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה	iſrael, euigila	iſrael. Intende	τοῦ ἰσραήλ. Πρόσχες
לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם	vt viſites omnes gentes,	ad viſitandas omnes gentes,	τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα (ἐργα
אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי	nō miſ̃earis vniūſis q̃ opant̃	nō miſerearis oībus q̃ operant̃	τὰ ἔθνη, μὴ οἰκτειρήσῃς πάντας
אָוֶן סֶלָה : יָשׁוּבוּ	iniq̃tatē ĩ p̄petuū. Reuertāt̃	iniquitatem. Conuertentur	τὴν ἀνομίαν. Ἐπιστρέψουσιν
לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכָּלֶב	ad veſperā, latrent vt canes	ad veſperā & famē patient̃ vt(	εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύ
וִיסוֹבְבוּ עִיר :	& circumeant ciuitatem.	& circuibunt ciuitatē, (canes,	καὶ κυκλώσουσι πόλιν.
הִנֵּה יַבִּיעוּן	Ecce loquuntur	Ecce loquentur	Ἰδοὺ αὐτοὶ ἀποφθέγξονται
בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת	in ore ſuo, gladii	in ore ſuo, & gladius	ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ῥομφαία
בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם כּ	in labiis eorum,	in labiis eorum,	ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν,
כִּי מִי שֹׁמֵעַ :	quoniam quis audiuit.	quoniam quis audiuit.	ὅτι τίς ἤκουσε.
וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׂחַק	Tu autē DEVS derridebis	Et tu dñe derridebis (gētes.	Καὶ σὺ κύριε ἐκγελάσεις
לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל גּוֹיִם :	eos, ſubſannabis oēs gentes.	eos, & ad nihilū deduces omēs(	αὐτούς, ἐξουδενώσεις πάντα τὰ
עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמֹרָה	Fōtitudo eoꝝ, B. te obſ̃uabo	Fortitudinē meā ad te cuſtodiā	Τὸ κράτος μου πρὸς σὲ φυλάξω,
כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי :	qm̃ Deus exaltator meus,	quia Deus ſuſceptor meus	ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου
אֱלֹהֵי חַסְדּוֹ	Deus miſericordia mea	es, Deus meus miſericordia eius	εἶ. Ὁ θεός μου, τὸ ἔλεος αὐτοῦ
יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים	preueniet me, Deus (meis	preueniet me. Deus	προφθάσει με, ὁ θεὸς
יַרְאֵנִי בְשֹׁרְרָי	oñdit mihi p̄ inſidiatoribus(	oſtēdit mihi ſup̄ inimicos meos	μου δείξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου.
אַל תַּהַרְגֵם פֶּן	Ne occidas eos ne forte	ne occidas eos nequando	Μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε
יִשְׁכְּחוּ עַמִּי	obliuiſcatur populus meus,	obliuiſcantur populi mei.	ἐπιλάθωνται τοῦ νόμου σου.
הֲנִיעֵמוֹ בְחֵילְךָ	diſp̄ge eos ĩ fortitudine tua,	Diſperge illos in virtute tua,	Διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει
וְהוֹרִידֵמוֹ מ	& deſtrue eos	& depone eos	καὶ κατάγαγε αὐτοὺς
מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי :	protector noſter DEVS.	protector meus domine.	ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε.
חַטַּאת פִּימוֹ דְּבַר	Peccato oris eorū, ſermone	Delictum oris eorū ſermonem	Ἁμαρτία στόματος αὐτῶν, λόγον

quo dixit Dauid ſi me deſtruas, p manū
Dauidis contriti & pfecti, quādo miſit
Saul ad cuſtodiendam domum
vt eum interficerent.
Eripe me de patronis inimicitie mee
Deus meus, & ab īſurgētibꝰ aduſū me
libera me. Libera me
ab operariis falſitatis, & a viris
homicidis ſalua me.
Quoniam ecce inſidiati ſunt
aīe mee, congregati ſunt aduerſum me
fortes, non propter iniquitatē meam,
& non propter peccatum meum
DEVS. Abſq; culpa mea currunt
& parant bellum,
roborare coram me & reſpice.
Et tu DEVS Deus exercituum, Deus
iſrael, euigila in adiutorium
ſuper gentes, non miſereatis
omnibus principibus mendacii
in eternum. Conuertentur
ad veſperam latrabunt vt
canes circuibunt ciuitatem.
Ecce loquentur ore ſuo
verba acuta ſicut
gladius, labiis ſuis
dicent fortificabimur, quoniām
quis ille qui audiet & puniet.
Et tu DEVS deridebis eos,
ſubſannabis omnes populos.
Fortitudo mea, te obſeruabo,
quoniam Deus refugium meum.
Deus bonitas mea
preibit me, Deus oſtendet mihi
vltionem inimicorum meorum.
Ne occidas eos ſubito, ne forte
obliuiſcantur populi mei, expelle
eos a domibus eorum
in virtute tua, & minue
facultates eoꝝ defenſor meus DEVS.
Propter delictū oris ſui & pp ſermonē

A. Exercitus, tanq̃ unum nomen Dei, nominatiui uel uocatiui caſus. Qui licet ſit in ſe unus tamen dicitur pluraliter exercitus, ſicut dicitur adonai, qđ interpretatur pluraliter Dñi mei. Et hec ſententia. R. Moſſe egyptii.

B. Admiratiuus ſermo & defectiuus, quaſi dicat ꝓpter immenſam eorum fortitudinem, obſeruabo te.

שִׂפְתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ
בִגְאוֹנָם וּמֵאָלָה
וּמִכַּחַשׁ יְסַפֵּרוּ׃
כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה
וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי
אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב
לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֶלָה׃
וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ
כַכָּלֶב וִיסוֹבְבוּ
עִיר׃ הֵמָּה
יְנִיעוּן לֶאֱכֹל
אִם־לֹא יִשְׂבְּעוּ
וַיָּלִינוּ׃ וא
וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ
וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ
כִּי־הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי
וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר
לִי׃ עֻזִּי אֵלֶיךָ
אֲזַמֵּרָה כִּי־אֱלֹהִים
מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי׃
ס לַמְנַצֵּחַ עַל־
שׁוּשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם
לְדָוִד לְלַמֵּד׃
בְּהַצּוֹתוֹ אֶת
אֲרַם נַהֲרַיִם
וְאֶת־אֲרַם
צוֹבָה וַיָּשָׁב י
יוֹאָב וַיַּךְ
אֶת־אֱדוֹם
בְּגֵיא־מֶלַח
שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף׃
אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ
פְּרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ
תְּשׁוֹבֵב לָנוּ׃
הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ
פְּצַמְתָּהּ רְפָה
שְׁבָרֶיהָ כִי־
מָטָה׃ הִרְאִיתָ עַמְּךָ
קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן
תַּרְעֵלָה׃ נָתַתָּה
לִּירֵאֶיךָ נֵּס

labiorũ eorum,& capiantur
in ſupbia ſua,& maledictionẽ
& mendacium narrantes.
Conſume in furore cõſume,
vt nõ ſubſiſtant, & ſciãt qm̃
Deus dominabitur Iaacob,
in finibus terre in perpetuũ.
Cõuertãt ad veſperã,latrẽt
vt canis & circũeant
ciuitatem.Ipſi
vagabuntur vt comedant,
& quãuis ſaturati non
fuerint dormient. (tuã,
Ego aũt cãtabo fortitudinẽ
& laudabo mãe miſicor.tuã.
Q̃m fcũs es fõtitudo mihi,&
refugium in die tribulatiõis.
Fortitudo mea tibi
cãtabo,qm̃ Deus (miſi.mea.
adiutor meus,DEVS meꝯ
LX. Ad victoriã.Pro
liliis teſtimonii.Mictam
.i.iſtrm̃ ſuaue ſonãs,Dauidis
qñ pugnauit adũſo (ad doc.
Syriam fluuiorum A.
& aduerſus Syriam
ſoba C. & reuerſus eſt
Ioab & percuſſit
Edom
in valle ſalinarum
duodecim milia.
Deus proieciſti nos
ſcidiſti nos,iratus es,
conuerte nos.
Commouiſti terram
& dirupiſti eam,ſana
rupturas eius quoniam
mota eſt.Oſtendiſti pplo tuo
dura,potaſti nos vino
venenato. Dediſti
metuentibus te vexillum,

labiorꝫ ipſorũ,& cõprehẽdãtur
in ſupbia ſua.Et de execratione
& de mendacio annunciabũtur
in cõſumatiõe ĩ ira cõſumatiõis
& non erunt.Et ſcient quia
Deus dominabitur Iacob,
& finium terre. (patientur
Cõuertent ad veſperã & famẽ
vt canes,& circuibunt
ciuitatem.Ipſi
diſpergentur ad manducandũ,
ſi vero non fuerint ſaturati
& murmurabunt.
Ego ãt cãtabo fortitudinẽ tuã,
& exaltabo mãe miſicõdiã tuã.
Quia factꝰ es ſuſceptor meꝰ &
refugiũ meũ,in die tribulatiõis
mee. Adiutor meus tibi
pſallã,qa Deus (ſicordia mea.
ſuſceptor meꝰ es,Deꝰ meo mi
LIX. In finem pro
his q cõmutabũtĩ (doctrinã
tituli ĩſcriptõe ipſi Dauid ĩ
cũ ſuccẽdit meſopotamiam
ſyrie &
ſobal
& conuertit
Ioab & percuſſit
Edom
in valle ſalinarum
xii.milia.
Deus repuliſti nos
& deſtruxiſti nos,iratus es
& miſertus eſt nobis.
Cõmouiſti terram
& conturbaſti eam ſana
contritiones eius quia
cõmota eſt.Oſtendiſti pplo tuo
dura potaſti nos vino
compunctionis. Dediſti
metuentibus te ſignificationẽ,

χειλέων αὐτῶν, καὶ συλληφθήτωσ
ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Καὶ ἐ
καὶ ψεύδους διαγγελήσονται
ἐν συντελείᾳ, ἐν ὀργῇ συντελείας
καὶ οὐ μὴ ὑπάρξωσι. Καὶ γνώσοντ
ὁ θεὸς δεσπόζει τοῦ Ἰακώβ,
καὶ τῶν περάτων τῆς γῆς.
Ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμ
ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι
πόλιν. Αὐτοὶ
διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖ
ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι,
καὶ γογγύσουσιν.
Ἐγὼ δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου
καὶ ἀγαλλιάσομαι τὸ πρωῒ τὸ ἔλε
σου. Ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήπτωρ
καταφυγή μου, ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως
μου. Βοηθός μου εἶ, σοὶ
ψαλῶ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς
ἀντιλήπτωρ μου εἶ, ὁ θεός μου τὸ ἔλ
νθ΄. Εἰς τὸ τέλος τ
ἀλλοιωθησομένοις εἰς
στηλογραφίαν τῷ Δαβὶδ εἰς
ὁπότε ἐνεπύρισε τὴν μεσ
συρίας καὶ
τὴν συρίαν σοβάλ,
καὶ ἐπέστρεψεν
Ἰωὰβ καὶ ἐπάταξε
τὴν ἐδὼμ
ἐν τῇ φάραγγι τῶν ἁλῶν,
δώδεκα χιλιάδας.
Ὁ θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς
καὶ καθεῖλες ἡμᾶς, ὠργίσθης
καὶ ᾠκτείρησας ἡμᾶς.
Συνέσεισας τὴν γῆν
καὶ συνετάραξας αὐτήν, ἴασαι
τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι
ἐσαλεύθη. Ἔδειξας τῷ λαῷ σου
σκληρά, ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον
κατανύξεως. Ἔδωκας
τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν,

ספותהון יתאחדון	labiorum ſuorum, comprehendantur
בגיותנותהון ארום מן	in ſuperbia ſua. Quoniam
מומת ומן שיקר משתעין:	periurium & mendacium narrabunt.
שיצי יתהון בכורו שיצי	Deſtrue illos in ira, deſtrue
יתהון עד דליתהון בנין	illos vſq; ad nihilum,
וינדעון ארום אלהא שליט	& ſcient quoniam Deus dominatur
ביעקב לסייפי ארעא לעל	Iaacob & finium terre in
ויתובון לרמשא	ſeculum. Conuertentur ad veſperam
ויתרגשון היך כלבא	& latrabunt ſicut canis,
ויחזרון קרתא: אינון	& circuibunt ciuitatem. Ipſi
אטלטלון למיבען ביזתא	fatigabuntur querentes predam
למיכל ולא ינוחון עד	vt comedant, & non quieſcent donec
די ישבעון ויבייתון:	ſaturentur & dormiant.
ואנא אשבח עושנך	Et ego laudabo fortitudinem tuam,
ואיבוע לעידן צפר טובך	& pſallã tpe matutino bonitatem tuã,
ארום הוית משיזב לי	quoniam factus es refugium meum
ורחצני ביומא דעיק	& auxilium meum in die tribulationis
לי: עושני לותך	mee. Fortitudo mea te
אשבח ארום אלהא	laudabo, quoniam Deus
שיזבתני אלהא טובי:	redẽptor meus, Deus mi̾ſericordie mee.
לשבחא על עתיק סהדותא	LX. In laudẽ. Pro veteri teſtimonio
דבין יעקב ולבן פרשגן	Inter Iaacob & Laban, traducti
על יד דוד לאלפא:	per manum Dauidis ad eruditionẽ
כד כנש דוד משיריין	qñ congregauit Dauid exercitus
ועבר על איגר סהדותא	trãſiuitq; p Algar ſaduta. i. p mõtẽ
ואגיח קרב עים ארם דעל	teſtimõii & ĩſtruxit bellũ adũſo, arã b q̃
פרת ועים ארם צובה ומן	ẽ ſup Prat, D. & adũſus arã ſoba, E. &
בתר כן תב יואב ומחית	poſt hec reuerſus eſt Ioab & pcuſſit
אדומאי במישר מלחא	idumeos, in planitie ſalis,
נפלו מן חיליהון דדוד	& ceciderunt de exercitibus Dauid
ויואב תריסר אלפין:	& Ioab duodecim milia,
אמר דוד אלהא שבקתנא	dixit Dauid. Deus dereliquiſti nos,
תקפתא עלנא תקוף רגזך	ↄfregiſti nos iratus ẽ nobis vehemẽter,
תוב ביקרך לנא	iube vt reuertatur gloria tua ad nos.
ארגישתא ארעא דישראל	Commouiſti terram iſrael,
זעזעתא וסדיקתא יתה	conturbata eſt, & dirupiſti eam,
אסי תבריה ארום	ſana ſciſſuras eius quoniam
איתמוטטא אחמיתא עמך	commota eſt. Oſtendiſti populo tuo
קשיא אשקיתא לנא חמר	duriciem, potaſti nos vino
דלווט: יהבתא לדחליך	luctus. Dediſti metuentibus te
ניסא לאתנססא ביה	vexillum vt exaltentur in illo

A. .ſ. Meſopotamiã ſm aliquos. Non deſunt tamen qui contendant Syriam ſiuuiorum eſſe Damaſcum, propter duo flumina que per ciuitatem tranſeunt, inter quos Auenezra. Chimchi, & author midras.

b. Ideſt ſyriam
C. Ideſt Pheniciam.
D. Ideſt Euphraten.
E .i. Syriã pheniciã.

להתנוסס מפני	vt exaltentur a facie	vt fugiant a facie	τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου
קשט סלה : למען	veritatis in perpetuum. Vt	arcus. Et	τόξου. διάψαλμα. Ὅπως
יחלצון יד	liberentur	liberentur	ἂν ῥυσθῶσιν
ידידיך	amici tui,	dilecti tui,	οἱ ἀγαπητοί σου,
הושיעה ימינך	ſalua dexteram tuam	ſaluum fac dextera tua	σῶσον τῇ δεξιᾷ σου
ועננו : אלהים	& reſponde mihi. Deus	& exaudi me. Deus	καὶ ἐπάκουσόν μου. Ὁ θεὸς
דבר בקד	locutus eſt	locutus eſt	ἐλάλησεν
בקדשו אע	in ſanctuario ſuo,	in ſancto ſuo,	ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ,
אעלזה	letabor	letabor	ἀγαλλιάσομαι
אחלקה	diuidam	& partibor	καὶ διαμεριῶ
שכם ועמק סכ	ſiccimam & vallem	ſichimam, & conuallem	σίκιμα, καὶ τὴν κοιλάδα
סכות אמדד :	ſoccot demetiar.	tabernaculorum metibor.	τῶν σκηνῶν διαμετρήσω.
לי גלעד	Meus eſt galaad,	Meus eſt galaad	Ἐμός ἐστι Γαλαάδ
ולי מנשה	& meus eſt manaſſe,	& meus eſt manaſſes,	καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς,
ואפרים מעוז	& effraim fortitudo	& effraim fortitudo	καὶ ἐφραὶμ κραταίωσις
ראשי יה	capitis mei.	capitis mei.	τῆς κεφαλῆς μου.
יהודה מחקקי :	Iudas preceptor meus,	Iuda rex meus,	Ἰούδας βασιλεύς μου,
מואב סיר	moab olla	moab olla	μωὰβ λέβης
רחצי ע	lauacri mei,	ſpei mee.	τῆς ἐλπίδος μου.
על אדום א	Super idumeam	In idumeam	Ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν
אשליך נ	proiiciam	extendam	ἐκτενῶ
נעלי ע	calciamentum meum,	calciamentum meum,	τὸ ὑπόδημά μου.
עלי פלשת	mihi paleſtina	mihi alienigene	ἐμοὶ ἀλλόφυλοι
התרועעי : מי	federata eſt. Quis (nitam,	ſubditi ſunt. Quis (nitam,	ὑπετάγησαν. Τίς
יובלני עיר מצור	deducet me ad ciuitatē mu(	deducet me vſq̄ ī ciuitatē mu(	ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς,
מי נחני עד אדום :	qs deducet me vſq̄ ad idūeā.	qs deducet me vſq̄ in idumeā.	ἢ τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς ἰδουμα
הלא אתה אלהים	Nonne tu Deus	Nonne tu Deus	Οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς
זנחתנו ולא תצא	q̄ p̄iciſti nos, & n̄ egredier{,	q repuliſti nos, & nō egredieris	ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ
אלהים בצבאותינו :	Deus in exercitibus noſtris.	Deus in virtutibus noſtris.	ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
הבה לנו עזרת מצר	Affer nobis auxiliū ī tribula.	Da nobis auxiliū de tribulatōe,	Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκθλίψεως,
ושוא תשועת אדם :	vana eſt enim ſalus ab hoīe.	& vana ſalus hoīs. (tes nos.	καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
באלהים נעשה חיל	In Deo faciemus virtutem,	In Deo faciemus virtutē, (lā(	Ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν.
והוא יבוס צרינו :	& ipē pcōculcabit tribulā. nos.	& ipſe ad nihilū deducet tribu(	καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς θλίβοντας ἡμ
סא למנצח	LXI. Ad victoriā.	LX. In finem	ξ'. Εἰς τὸ τέλος
על נגינת לדוד :	In organis, Dauidis.	ī hymnis pſalmus Dauid.	ἐν ὕμνοις τῷ Δαβὶδ ψαλμ
שמעה אלהים רנתי	Exaudi Deus canticū meum	Exaudi Deus depcationē meā,	Εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς δεήσεώς μου
הקשיבה תפלתי :	intende orationi mee.	intende orationi mee.	πρόσχες τῇ προσευχῇ μου,
מקצה הארץ אליך	De nouiſſimo terre ad te	A finibus terre ad te	Ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸ
אקרא בעטף	clamabo, cum triſte fuerit	clamaui dum anxiaretur	ἐκέκραξα, ἐν τῷ ἀκηδιάσαι
לבי בצור ירום	cor meum, in petra altiore	cor meum, in petra exaltaſti	τὴν καρδίαν μου, ἐν πέτρᾳ ὕψωσ
ממני תנחני כי	me, eris ductor meus. Quia	me. Deduxiſti me, quia	με. ὡδήγησάς με, ὅτι

propter veritatem Abraham
in eternum.Propter
meritum Iſaac liberabuntur
amatores tui,redime dexteram tuam,
propter miſericordiam Iaacob,
& ſuſcipe orōnē meā.Deus locutus eſt
in domo ſanctuarii letabor quoniam
preualebit domus iſrael,
diuidam predam cum filiis
Ioceph,habitantes in ſichem
in valle tabernaculorum menſura
menſurabo,& diuidam ſpolia.
Mecum erat domus Gilat,
& mecum domus Manaſſe
& fortes filiorum Ephraim fortitudo
capitis mei,a domo autem Iude,
ſcribe domus doctrine mee.
Dū conculcarent moabite fedati ſunt
pedes mei in ſanguine procerum eius,
ſicut olla lotionis ſuper
collum occipitii,proceres idumeorum
conculcauerunt calcei mei,ſuper
paleſtinos leticia congregationis
iſrael.Quis deducet
me ad ciuitatem deſtructam Zor,
quis deducet me vſq; idumeam.
Nonne tu es DEVS
qui dereliquiſti nos,& non egredieris
Deus cum exercitibus noſtris.
Affer nobis auxilium in tribulatione
quoniam vana redemptio hominis,
In verbo DEI operabimur virtutem,
& ipſe conculcabit tribulantes nos,

LXI. In laudem.

Pro laudibus Dauidis.

Accipe Deus deprecationem meam,
intende orationi mee.
Ab extremis terre coram te orabo
cum triſte fuerit cor meum,in arce
munita,que cōſtructa eſt ſuper rupem
altiorē me ipſo,deduxiſti me.Quoniā

היית מחסה לי מגדל	fuiſti ſpes mea turris	factus es ſpes mea, turris	ἐγενήθης ἐλπίς μου, πύργος
עז מפני אויב :	munitiſſima, a facie inimici.	fortitudinis a facie inimici.	ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ.
אגורה באהלך	Habitabo ĩ tabernaculo tuo	Inhabitabo in tabernaculo tuo	Παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σ
עולמים אחסה	in ſecula, ſperabo	in ſecula, protegar	εἰς τοὺς αἰῶνας, σκεπασθήσομ
בסתר כנפיך סלה:	ĩ ꝓtectiõne alaꝝ tuaꝝ ſẽp.	in velamento alarum tuarum.	ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου. δι
כי אתה אלהים	Tu enim Deus	Quoniam tu Deus (diſti	Ὅτι σύ ὁ θεὸς
שמעת לנדרי נתת	exaudiſti vota mea dediſti	meus exaudiſti oõnẽ meã de(	εἰσήκουσας τῶν εὐχῶν μου, ἔδ
ירשת יראי שמך :	hẽditatẽ, timẽtibꝰ nomẽ tuũ.	hẽditatẽ timentibus nomẽ tuũ.	κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ
ימים על	Dies ſuper	Dies ſuper	Ἡμέρας ἐφ᾽
ימי מלך תו	dies regis	dies regis	ἡμέρας τοῦ βασιλέως
תוסיף שנותיו	adiicies annos eius,	adiicies, annos eius	προσθήσεις, τὰ ἔτη αὐτοῦ
כמו דר ודר :	donec eſt generatio	vſq; in diem generationis	ἕως ἡμέρας γενεᾶς
ישב עולם ל	& gñatio. Cõmorabiť ſemp	& gñatiõis. Permanet ĩ eternũ	καὶ γενεᾶς. Διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶ
לפני אלהים חסד	ante faciẽ Dei, miſericordia	in cõſpectu Dei, miſericordiam	ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἔλεος
ואמת מן ינצרהו :	& veritas ꝑparate ſuabũt eũ	& veritatẽ eius quis requiret.	καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσ
כן אזמרה	Sic canam	Sic pſalmum dicam	Οὕτως ψαλῶ τῷ
שמך ע	nomini tuo	nomini tuo	ὀνόματί σου
לעד לשלמי	iugiter, reddens	in ſeculum ſeculi, vt reddam	εἰς τοὺς αἰῶνας, τοῦ ἀποδοῦνα
נדרי יום ק	vota mea per	vota mea de	τὰς εὐχάς μου
יום :	ſingulos dies.	die in diem.	ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.
סב למנצח	LXII. Ad victoriã ſup idutũ	LXI In finẽ ꝑ idytum	ξά. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ἰδου
על ידותון מזמור	.i. muſices inſtrũ. Pſalmus	pſalmus	ψαλμὸς
לדוד : לש	Dauidis.	Dauid.	τῷ Δαβίδ.
אך אל אלהים	Profecto apud Deum	Nonne Deo	Οὐχὶ τῷ θεῷ
דומיה נפשי ממנו	ſilebit anima mea, ex eo	ſubiecta erit anima mea, ab ipſo	ὑποταγήσεται ἡ ψυχή μου, πα
ישועתי : אך הוא	ſalus mea. Certe ipſe	enim ſalutare meũ. Nam & ipſe	γὰρ τὸ σωτήριόν μου. Καὶ γὰρ
צורי וישועתי	robuſtũ meũ & ſalutaris meus,	Deus meus & ſalutaris meus,	θεός μου καὶ σωτήρ μου,
משגבי לא אמוט	fortitudo mea, nõ emouebor	ſuſceptor meus non mouebor	ἀντιλήπτωρ μου, οὐ μὴ σαλευθ
רבה : עד אנה	amplius. Vſquequo	amplius. Quouſq;	ἐπὶ πλεῖον. Ἕως πότε
תהותתו על איש	inſidiamini contra virum	irruitis in hominem	ἐπιτίθεσθε ἐπ᾽ ἄνθρωπον,
תרצחו כלכם	interficiemini omnes vos,	interficitis vniuerſi vos,	φονεύετε πάντες ὑμεῖς,
כקיר נטוי גדר	ſic͠ paries inclinatus & ſepes	tãq̃ parieti ĩclinato & macerie	ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμ
הדחויה : אך משאתו	ĩpulſa. Certe ꝓ exaltatõe ſua	depulſe. Verũtamẽ ꝓciũ meũ	ὠσμένῳ. Πλὴν τὴν τιμήν μου
יעצו להדיח	conſiliũ fecerũt vt pellerẽt,	cogitauerunt repellere,	ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι,
ירצו כזב בפיו	placuerit ſibi ĩ mẽda. ore ſuo	cucurri in ſiti, ore ſuo	ἔδραμον ἐν δίψει. Τῷ στόματι
יברכו ובקרבם	bñdicũt, ĩterioribus aũt ſuis	benedicebant & corde ſuo	αὐτῶν, καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶ
יקללו סל	maledicunt	maledicebant.	κατηρῶντο. διάψαλμα.
סלה : אך לאלהים	in ꝑpetuũ. Verũtamen Deo	Verũtamen Deo	Πλὴν τῷ θεῷ
דומי נפשי כי ממנו	retice anima mea, ab ipſo	ſubiecta eſto aĩa mea, qm̃ ab ipſo	ὑποτάγηθι ἡ ψυχή μου, ὅτι πα
תקותי : אך הוא	.n. ꝑſtolatio mea. Certe ipſe ẽ	patientia mea. Quia ipſe	ἡ ὑπομονή μου. Ὅτι αὐτὸς
צורי וישועתי	robur meum & ſalus mea,	Deus meus & ſaluator meus,	θεός μου καὶ σωτήρ μου,

factus es ſpes mea turris
fortitudinis a facie patroni inimicitie.
Habitabo in tabernaculo tuo,
in ſecula, protegar
vmbra diuinitatis tue in eternum.
Quoniam tu DEVS
exaudiſti vota mea, dediſti
hereditatem timentibus nomẽ tuum.
Dies mundi futuri ſuper
dies regis MESSIE
appones, anni eius ſicut generationes
mundi huius, & generationes mundi
venturi. Cõmorabiť in ſecula (rauit
corã DEO, bonitas & veritas q̃s ṗpa(
author ſeculi ſeruabunt eum.
Sic laudabo nomẽ tuũ in eternũ, poſtq̃
A. compleuero in die redemptionis — A .i. Perſoluero uota.
iſrael, in die quo vngetur
rex MESSIAS, vt conſtituatur
Rex.

LXII. In laudem,
per manus Idutum,
Laudatoria Dauidis.

Certe DEO ſilet
anima mea, ab eo autem
redẽptio mea. Profecto ipſe (um meũ
fortitudo mea & redẽptio mea, auxili(
non mouebor in die tribulationis
magne. Vſquequo fremetis
in virum miſericordem, perpetrabitis
homicidia. Omnes vos ſicut murus
inclinatus, & ſicut ſeptum
corruens. Profecto in die
bone operationis conſiliantur
vt impingant, loquunturq; mendaciũ.
Ore ſuo benedicunt
& corde ſuo maledicunt
in eternum. Verumtamen Deo taceas
anima mea quoniam ab ipſo
patientia mea. Profecto ipſe
fortitudo mea, redemptor meus,

מְשַׂגַּבִּי לֹא אֶמּוֹט :	fortitudo mea nõ mouebor.	adiutor meus non emigrabo.	ἀντιλήπτωρ μου οὐ μὴ μεταν
עַל אֱלֹהִים יִשְׁעִי	In Deo ſalutare meum	In Deo ſalutare meum	ἐπὶ τῷ θεῷ τὸ σωτήριόν μου,
וּכְבוֹדִי צוּר עֻזִּי	& gl'ia mea,robur fortitudi(	& gloria mea,Deus auxilii mei	καὶ ἡ δόξα μου. Ὁ θεὸς τῆς βοη
מַחְסִי בֵּאלֹהִים :	& ſpes mea ĩ Deo. (nis mee,	& ſpes mea in Deo eſt.	καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ,
בִּטְחוּ בוֹ בְכָל עֵת	Sperate in eo omni tẽpore	Sperate in Deo oĩs cõgregatio	ἐλπίσατε ἐπ᾽ αὐτὸν πᾶσα συν
עָם שִׁפְכוּ לְפָנָיו	populi,effundite coram eo	populi,effundite coram illo	λαῶν. Ἐκχέατε ἐνώπιον αὐτο
לְבַבְכֶם אֱלֹהִים	cor veſtrum,Deus	corda veſtra,Deus	τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ὁ θεὸς
מַחֲסֶה לָּנוּ סֶלָה :	ſpes noſtra in perpetuum.	adiutor noſter in eternum.	βοηθὸς ἡμῶν διάψαλμα.
אַךְ הֶבֶל בְּנֵי אָדָם	Verũtamẽ vanitas filii hoĩs,	Verũtamen vani filii hominũ	Πλὴν μάταιοι, οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθ
כָּזָב בְּנֵי אִישׁ	mendacium filii viri,	mendaces filii hominum	ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων,
בְּמֹאזְנַיִם לא	ſi aſcendant	in ſtateris,vt	ἐν ζυγοῖς τοῦ
לַעֲלוֹת הֵמָּה	in ſtateras,minus q̃ vanitas	decipiant ipſi de	ἀδικῆσαι, αὐτοὶ ἐκ
מֵהֶבֶל יָחַד :	erunt inſimul.	vanitate in idipſum.	ματαιότητος ἐπὶ τὸ αὐτό.
אַל תִּבְטְחוּ בְעֹשֶׁק	Nolite confidere in calũnia,	Nolite ſperare in iniquitate,	Μὴ ἐλπίζετε ἐπ᾽ ἀδικίαν,
וּבְגָזֵל אַל תֶּהְבָּלוּ	neq; ĩ rapina ne fruſtremini.	& rapinas nolite concupiſcere,	καὶ ἐπὶ ἅρπαγμα μὴ ἐπιποθεῖτ
חַיִל כִּי יָנוּב אַל	Diuitie ſi affluxerint,ne	diuitie ſi affluant nolite	πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ
תָּשִׁיתוּ לֵב : אַחַת	apponatis cor .Vnum	cor apponere. Semel	προστίθεσθε καρδίαν. Ἅπαξ
דִּבֶּר אֱלֹהִים	locutus eſt Deus,	locutus eſt Deus	ἐλάλησεν ὁ θεός,
שְׁתַּיִם זוּ שמע	duo hec	duo hec	δύο ταῦτα,
שָׁמַעְתִּי כִּי עֹז	audiui,quia fortitudo	audiui,quia poteſtas	ἤκουσα, ὅτι τὸ κράτος
לֵאלֹהִים : וּלְךָ אֲדֹנָי	Dei eſt.Et tibi domine	Dei eſt,& tibi domine	τοῦ θεοῦ, καὶ σοῦ κύριε
חֶסֶד כִּי אַתָּה תְשַׁלֵּם	miſericordia,quia tu reddes	miſericordia,quia tu reddes	τὸ ἔλεος. Ὅτι σὺ ἀποδώσεις
לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ :	vnicuiq; ſecundũ opus eius.	vnicuiq; iuxta opera ſua.	ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
סג מִזְמוֹר	LXIII. Pſalmus,	LXII. Pſalmus	ξβʹ. Ψαλμὸς
לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ	Dauidis cum eſſet	Dauid cum eſſet	τῷ Δαβὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτ
בְּמִדְבַּר יְהוּדָה :	in deſerto Iudee.	in deſerto idumee.	ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδα
אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה	Deus Deus meus .A. tu,	Deus Deus meus,	Ὁ θεὸς ὁ θεός μου,
אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ	inquiram te,ſitiuit te (mea	ad te de luce vigilo.Sitiuit ĩ te	πρὸς σὲ ὀρθρίζω, ἐδίψησέ σε
נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי	aĩa mea,deſiderauit te caro(	aĩa mea,q̃ multipliciter tibi ca(	ἡ ψυχή μου, ποσαπλῶς σοι ἡ σάρ
בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף	in terra in via,& conſitiente	In terra deſerta ĩ via (ro mea.	Ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ
בְּלִי מָיִם : כֵּן בַּקֹּדֶשׁ	ac ſine aqua.Sic in ſancto	& in aquoſa ſic in ſancto	καὶ ἀνύδρῳ, οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ
חֲזִיתִיךָ לִרְאוֹת	aſpexit te,vt videat	apparui tibi,vt viderem	ὤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν
עֻזְּךָ וּכְבוֹדֶךָ :	fortitudinẽ tuã & gloriã tuã	virtutem tuam & gloriã tuam.	τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν
כִּי טוֹב ס	Melior eſt enim	Quoniam melior eſt	Ὅτι κρεῖσσον
חַסְדְּךָ מח	miſericordia tua	miſericordia tua	τὸ ἔλεός σου
מֵחַיִּים שפ	quam vite,	ſuper vitas,	ὑπὲρ ζωάς,
שְׂפָתַי ישב	labia mea	labia mea	τὰ χείλη μου
יְשַׁבְּחוּנְךָ : כ	laudabunt te.	laudabunt te.	ἐπαινέσουσί σε.
כֵּן אֲבָרֶכְךָ	Sic benedicam tibi	Sic benedicam te	Οὕτως εὐλογήσω σε
בְחַיָּי בְּשִׁמְךָ	in vita mea,& in nomine tuo	in vita mea,& in nomine tuo	ἐν τῇ ζωῇ μου, ἐν τῷ ὀνόματι
אֶשָּׂא כפ	leuabo	leuabo	ἀρῶ

وناصري فلا	משיזבי לית איזדעזע :	refugium meum non mouebor,
اللهم ان عليك	על־אלהא פורקני	In Deo redemptio mea,
فلك	ויקרי תקוף־עושני ס	gloria mea, robur fortitudinis mee,
وانت يا رب عوني و	סיברי באלהא :	ſpes mea in Deo.
توكلوا عليه	סיברו במימריה בכל	Sperate in verbo eius omni
الشعوب	עידן עמא דבית ישראל שדו	tẽpore, popule domus iſrael expãdite
بقلوبكم اليه	קומוי זחותי לבכון אמרו	corã eo ſuperbiã cordiũ veſtrorum, dicite
عونكم	אלהא סבר לנא לעלמין :	Deus ſaluator noſter in eternum.
جميع بني	ברם למ בני־נש כדיב	Quippe nihil hoĩum filii, mendacium
كالذي ذابون وبد	בני־גבר כד־יסבון נשין	viri filii quando ducunt vxores
يدخسون بالمـ	במסחתא יתקלון	ſtatera ponderantur
كاذبون وهم	מזליהון הינון גרמיהון	fata eorum. Verum oſſa eorum
ذا جمعهم	מן דמא הוון כחדא :	in nihilum redigentur ſimul.
وانهم على	לא־תיכלין בטלימותא	Nolite confidere in rapinis
المتقفون لا تعتمد	ובאונסא לא־תתבהלון	& violentiis, nolite concupiſcere
الكلم ولا تبتغوا	ממונא ארום ישגח לא	diuitias, que & ſi affluant
ولا تغر حقلوبكم	תשוון לבא: אוריתא חדא	non apponatis cor. Legem vnam
	מלל אלהא ותרתין זימנין	locutus eſt Deus & bis
مرة وثانية	דנן שמעית מפום משה	illam audiuimus de ore Moſſe
سمعنا هاان	ספרא רבא ארום עושנא	ſcribe magni, quoniam virtus
للهو منك يا رب	קדם אלהנא: ולך אלהא למעבד	corã Deo noſtro. Tuum vero DEVS
الرحمة وانت	טיבו לצדיקיא ארום אנת	vt benefacias iuſtis, quoniam tu
كل واحد واحد كا	משלים לאינש הי עובדוי:	reddes homini ſecundum opera eius.
	תושבחא לדוד בעידן	LXIII, Laudatoria, Dauidis ĩ tpe
المزمور	מיהויה במדברא	quo erat in deſerto
الثاني والستون	דבתחום שבט־יהודה :	in finibus tribus iude.
اللهم يا الهي	אלהא תוקפי אנת אקדים	Deus meus fortitudo mea tu preueniã
يكون غدو	בצפרא קדמך צחיית לך	in mane coram te, ſitiuit te
اليك نفسي وترجا	נפשי תאיב לך בסרי	anima mea, deſiderauit te caro mea
في قفر من الارض	בארע צחיא ומשלהיא	in terra arida & ſitienti
بعيدا من الماء	מדלית מוי היכנא באתר	& ſine aqua. Sic in loco
كهرتك لك	קודשא חמיתך זכה יתי	ſancto vidi te, tribue mihi meritum
عزك	למיחמי עושנך ואיקרך :	quo videã virtutem tuã & gloriã tuã.
لان	ארום טב הוא חסדך	Quoniam bona miſericordia tua
افضل	דתעבד לצדיקיא לעלמא	quam facies iuſtis in mundo
من الدنيا	דאתי מן־חיי דיהבת	venturo, pluſquã vita quam dediſti
عند ذلك	לרשיעיא בעלמא הדין	impiis in mundo iſto,
تمجدك	בגין כן שפותי ישבחונך:	propterea labia mea laudabunt te.
واسبحك	היכנא איברכינך בחיי	Sic benedicam te in vita
في حياتي	בעלמא הדין ובשום	mea in mundo iſto, & in nomine
ارفع	מימרך אפרוס ידי בצלו	verbi tui extẽdã manus meas in orõne

A. Primo hoc uerſu inſinuat trinitatis myſterium. Siquidem primum uerbum אלהים elhoim pluralis eſt numeri, ſecundum uero אלי eli, numeri eſt ſingularis, polletq; non abſurde ſic uerti Dii ſunt Deus meus. Dii inquã diſcreti tribus perſonis, uniti autem eſſentia, ſunt Deus meus, quẽ ego inquiram.

כפי: כמו חלב
ודשן תשבע נפשי
ושפתי רננות
יהלל פי: אם
זכרתיך על יצועי
באשמרות אהגה
בך: כי היית
עזרתה לי ובצל
כנפיך ארנן: דבקה
נפשי אחריך בי
תמכה ימינך:
והמה לשואה
יבקשו נפשי יבאו
בתחתיות הארץ:
יגירהו על ידי
חרב מנת שעלים
יהיו: והמלך
ישמח באלהים
יתהלל כל הנשבע
בו כי יסכר פי
דוברי שקר:
סד למנצח
מזמור לדוד:
שמע אלהים קולי
בשיחי מפחד
אויב תצר חיי
תסתירני מסוד
מרעים מרגשת
פעלי און: אשר
שננו כחרב
לשונם דרכו
חצם דבר
מר: לירת במסתרים
תם פתאם ירהו
ולא ייראו: יחזקו
למו דבר רע יספרו
לטמון מוקשים
אמרו מי יראה למו:
יחפשו עולת
תמנו חפש
מחפש וקרב

manus meas. Quaſi adipe
& pĩguedĩe ĩplebiť aĩa mea,
& labiis laudantibus
canet os meum. Si
recordatus tui ĩ cubili meo,
p ſingulas vigilias meditabõ
tibi. Quia fuiſti
auxilium meum, & in vmbra
alarũ tuaꝝ laudabo. Adheſit
anima mea poſt te, quia
ſuſcepit me dextera tua.
Ipſi vero interficere
querũt aiam meã, igredient
in inferiora terre,
deturbabuntur in manus
gladii, pars vulpium
erunt. Rex autem
letabitur in Deo,
laudabitur omnis qui iurat
in eo, quia obſtruetur os
loquentium mendacium.

LXIIII. Ad victoriã.
Pſalmus. Dauidis.

Audi Deus vocem meam
loquentis, a timore
inimici ſerua vitam meam.
Abſconde me a ſecreto
malignorum, a tumultu
operantiũ iniquitatẽ. Quia
exacuerunt quaſi gladium
linguam ſuam, tetenderunt
ſagittã ſuã, verbũ (abſcõdit[
amariſſimũ. Vt ſagittarẽt ĩ(
pfectũ, ſubito ſagittabũt eũ
& nõ timebũt. Cõfortauerũt
ſibi ſmõẽ peſſimũ, narraueřt
vt abſconderent laqueos,
dixerunt quis videbit nos.
Scrutati ſunt obliqua,
compleuerunt ſcrutari
ſcrutationes, in ventre

manus meas. Sicut adipe
& pinguedine repleať aĩa mea,
& labiis exultationis
laudabit os meum. Sic
memor fui tui ſup ſtratũ meũ,
in matutinis meditabor in
te, quia fuiſti
adiutor meus. Et in velamento
alarum tuarũ exultabo, adheſit
anima mea poſt te, me
ſuſcepit dextera tua.
Ipſi vero in vanum
queſierunt aĩam meã, ĩtroibũt
in inferiora terre,
tradentur in manus
gladii, partes vulpium
erunt. Rex vero
letabitur in Deo,
laudabuntur omnes qui iurant
in eo, quia obſtructum eſt os
loquentium iniqua.

LXIII. In finem
pſalmus Dauid.

Exaudi Deus orationem meam
cum deprecor, a timore
inimici eripe animam meam.
Protexiſti me a conuentu
malignantium, a multitudine
operãtium iniquitatem. Quia
exacuerunt vt gladium
linguas ſuas, intenderunt
arcum rem
amarã, vt ſagittent in occultis
ĩmaclatũ. Subito ſagittabũt eũ
& non timebunt, firmauerunt
ſibi ſmonẽ nequã. Narrauerũt
vt abſconderent laqueos
dixerunt quis videbit eos.
Scrutati ſunt iniquitates,
defecerunt ſcrutantes
ſcrutinio. Accedet

τὰς χεῖράς μου. Ὡς ἐκ στέατος
καὶ πιότητος ἐμπλησθείη ἡ ψυχή μου,
καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως
αἰνέσει τὸ στόμα μου. Εἰ
ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου,
ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς
σέ. Ὅτι ἐγενήθης
βοηθός μου, καὶ ἐν τῇ σκέπῃ
τῶν πτερύγων σου ἀγαλλιάσομαι,
ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ δὲ
ἀντελάβετο ἡ δεξιά σου.
Αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην
ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, εἰσελεύσονται
εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς.
Παραδοθήσονται εἰς χεῖρας
ῥομφαίας, μερίδες ἀλωπέκων
ἔσονται. Ὁ δὲ βασιλεὺς
εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ θεῷ,
ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων
ἐν αὐτῷ. Ὅτι ἐνεφράγη στόμα
λαλούντων ἄδικα.

ξγ΄. Εἰς τὸ τέλος
ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.

Εἰσάκουσον ὁ θεὸς φωνῆς μου
ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ, ἀπὸ φόβου
ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν μου.
Σκέπασόν με ἀπὸ συστροφῆς
πονηρευομένων, ἀπὸ πλήθους
ἐργαζομένων ἀδικίαν. Οἵ-
τινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν
τὰς γλώσσας αὐτῶν, ἐνέτειναν
τόξον αὐτῶν πρᾶγμα
πικρόν. Τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις
ἄμωμον, ἐξάπινα κατατοξεύσουσιν αὐτὸν
καὶ οὐ φοβηθήσονται. Ἐκράτυναν
ἑαυτοῖς λόγον πονηρόν, διηγήσαντο
τοῦ κρύψαι παγίδας.
Εἶπον, τίς ὄψεται αὐτούς,
ἐξηρεύνησαν ἀνομίαν,
ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες
ἐξερευνήσεις. Προσελεύσεται

يغني	לעלמא דאתי: היך תרב	in mundo venturo.Q uaſi adipe
نفسي كشبعها من	ודהין תסבע נפשי	& pinguedine ſaturabis animã meam
وتهلل	וסיפון דתושבחן ישבח	& labiis laudabundis, laudabit
وتسبح	פומי: אין אידכרתך על	os meum.Si recordatus fuero tui ſup
ذكرتك على مضجعي	דתנשי במטרתא ארנין	cubili meo, p ſingulas cuſtodias cãtabo
وفي الاسحار انت	במימרך: ארום הויתא	in verbo tuo.Q uoniam fuiſti
لانك	סעידי ובטלל	robur meum, & in vmbra
عوني وفي	שכינתך אבוע: אידבקת	diuinitatis tue exultabo. Adheſit
كنفك ابتهج	נפשי בתר אורחתך	anima mea poſt vias tuas,
نفسي	בי סעדת ימינך: ואנון	ſuſtinuit me dextera tua.
وعضدتني يمينك	והינון לקבורתא	Ipſi vero ad ſepulturam
طلبوا	יתבעון נפשי יעלון	inquirent animam meam intrabunt
طلبوا نفسي	בארעית ארעא:	in inferiores partes terre.
الى اسافل	ידחלון יתה מטול מחת	Timebunt eum propter percuſſionem
والسيف	סייפא מוהבית תעליא	gladii, partes vulpium
والثعالب يكونون	יהוון: ומלכא יחדי	erunt.Et rex letabitur
بفرح الملك	במימר אלהא ישבח כל	in verbo DEI, laudabunt omnes
بالله	דמקיים במימריה	qui paciſcũtur in verbo eius.
ويفتخر كل من	ארום יסתגיר	Q uoniã claudentur
به لانه سد	פומהון דממללי	ora eorum qui loquuntur
المتكلمين	שקרא:	mendacium.
المزمور	תושבחא	LXIIII. Laudatoria
الثالث والستون	לדוד:	Dauidis.
اللهم تقبل	שמע אלהא קלי בעידן	Audi Deus vocem meam in tempore
اذا تضرعت اليك	צלותי מן דלוחא דבעיל	orationis mee, a timore patroni
جزع العدو وانقذ	דבבי תנטר חיי:	inimicitie mee cuſtodi vitam meam.
ومن غل الاشرار و	תטמרינני מן רזיהון	Abſcondes me a ſecretis
ظلم الظالمين	דמבאשין מארגשת	prauorum a fremitu
استرني الذين	עבדי שקר: דשננו היך	operantiũ falſitatẽ.Q ui exacuerũt ſic
السنتهم	כסייפא לישנהון נגדו	gladium linguas ſuas, tetenderunt
السيف واوترو	קשתהון משחו	arcus ſuos vnxerunt
قسيهم	גיריהון סמא דיקטול	ſagittas ſuas veneno mortifero
ليرموا في	וממריר: לגראה בטומרא	& amaro. Vt ſagittarent occulte
السليمين من العيوب	דלא מום בתכיף יגרון	immaculatum, ſubito ſagittabunt
بغتة يرمون ولا يخافون	ליה ולא ידחלון: יתקפון	eum & non timebunt.Roborauerunt
وبكلام الشر عززوا نفوسهم	להון פתגם ביש ישתעון	ſibi verbum iniquum, narrabunt
وتواكلوا ليخفوا	למכמן תקלין אמרין	vt abſcondant laqueos, dicunt
وقالوا من يرا	מן חמי להון:	quis videt nos.
وعند	יבלשון למשכח עילין	Q uerunt vt inueniant iniquitates
بالسو با حدوا	לשיצאה זכאין בלושא	in interitum iuſtorum, ſcrutationem
لان الانسان	דמתפשש בגו בר נשא	occultam invnetre hominis,

A. In ſecunda tẽpli deſolatione, pluſquam undecies centena millia iudeorũ deſiderata fũt, mater pietatis materne oblita, proprium mandit filiũ & ut Hieremias habet, cui nutriebantur in croceis amplexati ſunt ſtercora, ut q que egerebant pre nimia fame, cogebantur paulo momẽto ad uitam retinendam, in uentrem iterum ingerere. Hec omnia uidentes gentes timuerunt & annũciauerũt opus Dei, ut habetur circa pſalmi finem.

Pſalmi. lxy.

A. Silentium. Hinc diuinus ille Dionyſius libro de myſtica theologia exclamauit. Ne

אִישׁ וְלֵב עָמֹק׃	viri & corde acuto. (lum	homo ad cor altum	ἄνθρωπος καὶ καρδία βαθεῖα,
וַיֹּרֵם אֱלֹהִים חֵץ	Et ſagittabit eos Deus,iacu(	& exaltabitur Deus.Sagitte	καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός. Βέλος
פִּתְאוֹם הָיוּ מַכּוֹתָם׃	repẽtinũ erũt ꝑcuſſiões eoꝝ.	paruuloꝝ facte ſunt plage eoꝝ,	νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν,
וַיַּכְשִׁילוּהוּ עָלֵימוֹ	Et ſcãdalizate ſunt ꝯtra eos	& infirmate ſunt contra eos	καὶ ἐξουθένησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς (πάντες
לְשׁוֹנָם יִתְנֹדֲדוּ כָּל־	lingue eoꝝ,cõmouebanť oẽs	lingue eoꝝ.Cõturbati ſunt oẽs	αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. Ἐταράχθησαν
רֹאֵה בָם׃ וַיִּירְאוּ	q̃ videbant eos.Et timebunt	qui videbant eos & timuit	οἱ θεωροῦντες αὐτούς, καὶ ἐφοβήθη
כָּל־אָדָם וַיַּגִּידוּ	oẽs hoĩes,& annũciabũt A.	omnis homo.Et ãnunciauerũt	πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ ἀνήγγειλαν
פֹּעַל אֱלֹהִים	opus Dei,	opera Dei	τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ,
וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ׃	& opus eius intelligent.	& facta eius intellexerunt.	καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν.
יִשְׂמַח צַדִּיק בַּיהוָה	Letabitur iuſtus in DEO	Letabitur iuſtus in domino	Εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐν τῷ κυρίῳ,
וְחָסָה בוֹ וְיִתְהַלְלוּ	& ſperabit in eo & exultabũt	& ſperabit in eo,& laudabũtur	καὶ ἐλπιεῖ ἐπ᾽ αὐτόν. Καὶ ἐπαινεθήσονται
כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב׃	omnes recti corde.	omnes recti corde.	πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
סה לַמְנַצֵּחַ	LXV. Ad victoriã.	LXIIII. In finem.	ξδʹ. Εἰς τὸ τέλος
מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר׃	Pſalmus Dauidis.Cãticũ.	Pſalmus Dauid canticum	ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Δαβίδ,
		aggei hieremie & ezechielis de	ἱερεμίου καὶ ἰεζεκιὴλ
		verbo peregrinationis,& de	τοῦ λαοῦ τῆς
		populo tranſmigrationis	παροικίας, ὅτε ἔμελλον
		cum inciperent proficiſci.	ἐκπορεύεσθαι.
לְךָ דֻמִיָּה תְהִלָּה	Tibi ſilentium A. laus	Te decet hymnus	Σοὶ πρέπει ὕμνος
אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וּלְךָ	Deus in cion & tibi	Deus in ſyon,& tibi	ὁ θεὸς ἐν σιών, καὶ σοὶ
יְשֻׁלַּם נֶדֶר׃	reddetur votum. (ad te	reddetur votum in hieruſalẽ.	ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν ἱερουσαλήμ.
שֹׁמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ	Exaudiẽs orõne, vſquequo(	Exaudi orationem meam ad te	Εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς
כָּל־בָּשָׂר יָבֹאוּ׃	omnis cato veniat.	omnis caro veniet.	πᾶσα σὰρξ ἥξει.
דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ	Verba iniq̃tatũ ꝑualuerũt,	Verba iniquorum ꝑualuerunt	Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν
מֶנִּי פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה	adũſũ nos,ſceleribus nr̃is tu	ſup nos,& impietatibus nr̃is tu	ἡμᾶς, καὶ ταῖς ἀσεβείαις ἡμῶν σὺ
תְכַפְּרֵם׃ אַשְׁרֵי תִּבְחַר	ꝑpitiaberi.Btũs quẽ elegeri	ꝑpitiaberis.Beatus quẽ elegiſti	ἱλάσῃ. Μακάριος, ὃν ἐξελέξω (αὐλαῖς
וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ	& ſuſce.hĩtabit.n.ĩ atriis tuis	& aſſũpſiſti ĩhĩtabit ĩ atriis tuis.	καὶ προσελάβου, κατασκηνώσει ἐν
נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ	Replebimur ĩ bõis domꝰ tue	Replebimur ĩ bõis domus tue,	Πλησθησόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου
קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ׃	ſanctũ eſt templum tuum.	ſanctum eſt templum tuum	ἅγιος ὁ ναός σου,
נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק	Terribilis in iuſtitia,	mirabile in equitate,	θαυμαστὸς ἐν δικαιοσύνῃ.
תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי	reſponde nobis Deus	Exaudi nos Deus	Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς
יִשְׁעֵנוּ מִבְטָח כָּל־	ſaluator nr̃,cõfidentia oĩum	ſalutaris noſter ſpes omnium	ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἡ ἐλπὶς πάντων
קַצְוֵי־אֶרֶץ וְיָם	finium terre & maris	finium terre & in mari	τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ
רְחֹקִים׃ מֵכִין	longinqui B. Preparans	longe.Preparans	μακράν. Ἑτοιμάζων
הָרִים בְּכֹחוֹ	montes in virtute ſua,	montes in virtute tua	ὄρη ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ,
נֶאְזָר בג	accinctus	accinctus	περιεζωσμένος
בִּגְבוּרָה׃ מַשְׁבִּיחַ	fortitudine, compeſcens	potentia,qui conturbas	ἐν δυναστείᾳ. Ὁ συνταράσσων
שְׁאוֹן יַמִּים שְׁאוֹן	ſonitum maris,fremitum	profundum maris ſonum	τὸ κύτος τῆς θαλάσσης, ἤχους
גַּלֵּיהֶם וַהֲמוֹן	fluctuum eius,& tumultum	fluctuum eius.Turbabuntur	κυμάτων αὐτῆς, τίς ὑποστήσεται. Ταραχθήσονται
לְאֻמִּים׃ וַיִּירְאוּ	nationum.Et timebunt	gentes & timebunt	τὰ ἔθνη καὶ φοβηθήσονται,
יֹשְׁבֵי קְצָוֹת	qui habitant in extremis	qui habitant terminos	οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα

يتقدم بقلب غ	והירהורי ליבא עמיקא׃	& cogitationes cordis profundas.
فيدنا الى الله	ויגרי עליהון אלהא גירא	Excutiet in eos ſagittas Deus, ſagitta
بالنبل الصغار	ויתיגהון על מחתהון׃	inferet plagas eorum.
وتـ	ויתקלון לרהון	Confundent eos
السنتهم فيز هـ	לישנהון יטלטלון כל	lingue eorum, mouebũt capita omnes
من براهم	דחמי בהון׃ ויתחלון	qui reſpicient in eos. Et timebunt
كل انسان	כל בני נשא ויתנון	omnes filii hominis & annunciabunt
بايات الله	עובדא דיי אלהים	opera DEI Dei,
وصنعه	ועובדוהי יהוון מתביינין׃	& opera eius inquirentur.
عند ذلك تفرح الصد	יחדי צדיקא ביי	Letabitur iuſtus in DEO
بالرب	ויתרחיץ במימריה	& ſperabit in verbo eius,
جميع الصادقة قلوبهم	וישתבחון כל תריצי ליבא׃	& laudabuntur omnes recti corde.
المزمور	לשבחא	LXV. In laudem.
الرابع والستون	תושבחא לדוד ושירתא׃	Laudatoria Dauidis & canticum.

لك يا الهي	קדמך מתחשבא היך	Coram te reputatur ſicut
التسبيح في صهيون	שתיקותא תושבחא אלהא	ſilentium laus Deus
توفي النذور في اير	בציון ולך ישתלמון נידרין׃	in cion & tibi reddentur vota.
اسمع يا الله	מקבל צלותא לוותך	Receptor orationis, ad te
قد لبك يأتي كل ال	כל בני ביסרא ייתון׃	omnes filii carnis venient.
كلام الظالمين	פתגמי עויין תקיפו	Verba iniquitatum potentiora
علينا وانت	מני סורחננא את	me fuerunt, peccata noſtra tu
ذنوبنا طوبى لمن اخترته	תכפרינון׃ טובוי דתבחר	remittes. Beatus quem elegeris
وقبلته ليسكن في	ותקרב ישרי בדרתך	& ſuſceperis, habitabit in atriis tuis,
الى الابد ونشبع من	יימרון צדיקי נסבע בטוב	dicent vero iuſti ſaturabimur bonitate
بيتك هيكلك	ביתך קודשא דהיכלך׃	domus tue, ſanctitate templi tui.
وبالبر عجيب	דחילן בצדקתא תקבל	Timenda in iuſtitia, exaudies
استجب لنا يا الله	צלותן אלהא פורקנן	orationẽ noſtrã, Deus redẽptor noſter
ومخلصنا يا رجا من	סיברא דכל סייפי ארעא	ſpes omnium finium terre
اقاصي الارض والذين	ונגוות ימא דרחיקין מן	& inſularum maris diſtantis ab
البحار البعيدة الذي	יבישתא׃ דאתקין מזונא	arida. Qui preparat cibum
الجبال	ליעלי טוריא בכחיה	ibicibus montium in virtute
ويجبر وتك	גבורתיה מזרז קמור	fortitudinis ſue, accinctus cingulo
نقرها تقلب	בגבורתא׃ משדיך	in robore. Compeſcens
عمق البحار	רגוש ימיא ורגוש	ſonitum maris, ſonitum
امواجه دوي	גלליהון וריבפת	vndarum eius & tumultus
تجزع الشعوب	עממיא׃ וידחלון	gentium. Et timebunt
جميع سكان	יתבי סייפין מאתוותך׃	qui habitant fines a ſignis ſuis,

q; ueritas eſt, neq; regnum, neq; ſapientia, neq; unũ, neq; unitas, neq; deitas aut bonitas, neq; ſpiritus eſt quantũ ſcire ipſi poſſumus, neq; filii, neq; patris eſt denominatio, neq; aliud aliquid ex his que nobis aut alteri cuiquã in mũdo ſũt cognita, neq; aliquid eorũ que nõ ſunt, neq; eorũ, que ſunt eſt, neq; ea que ſunt illã ſciũt, ſicut ipſa eſt, neq; ſcit ipſa q̃ ſunt ſicuti ſũt, neq; ſermo ipſius eſt, neq; nomen neq; ſciẽtia, neq; tenebre neq; lux, neq; error neq; ueritas, neq; eſt ipſius ulla õino poſitio neq; ablatio. Vera ꝓinde Dei laus ſilentiũ, q͂ negatiuã reſpicit theologiã. In qua poſt Paulum, Bartholomeum, Ioſephum, Dionyſiũ, Hierotheũ, & Antiphatũ, ualuit Nicolaus Cuſanus, ſancte romane eccleſie cardinalis.

B. Libro midras tehilim ר׳ חיננא בר פפא שאל לר׳ שמואל בר נחמני מהו סכותה בענן לך אמ׳ לו שערי תפלה פעמים פתוחים פעמים נעולים אבל שערי תשובה אינן נעולים שנ׳ מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים מה הים הזה אינו נעול לעולם אלא כל מי שמבקש לרחוץ בו רוחץ בכל שעה שהוא רוצה כך התשובה בכל שעה שאדם רוצה לעשות תשובה עושה והקב״ה מקבלו .i. R. Chanina filius papa interrogauit. R. Samuel filium Nachmani, quid ſibi uult illud qđ ſcriptũ eſt. Cooperuiſti i nube tibi. Dixit ei, porte orationis q̃nq; ſũt aperte quãdoq; ſunt clauſe. Porte uero penitentie nunquã ſunt clauſe in eternũ ſicut dictũ eſt ſpes omniũ ſiniũ terre & mariũ longinquorũ. Quemadmodũ mare iſtud nunq̃ clauditur. Sed quicuq; uult lauat ſe ibi, i omni hora qua uult. Sic & penitẽtia i omni hora qua homo uult penitere, ꝑ nitet & Deus ſanctus & benedictus recipit eum.

מֵאוֹתֹתֶיךָ מוֹצָאֵי	a ſignis tuis,egreſſus	a ſignis tuis,exitus	ἀπὸ τῶν σημείων σου. Ἐξόδους
בֹּקֶר וָעֶרֶב תַּרְנִין׃	matutini & veſpi laudātes(	matutini & veſpere delectabis.	πρωΐας καὶ ἑσπέρας τέρψεις,
פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ	Viſitaſti terram (facies	Viſitaſti terram	ἐπεσκέψω τὴν γῆν
וַתְּשֹׁקְקֶהָ רַבַּת	& potum dediſti ei,multum	& inebriaſti eam,multiplicaſti	καὶ ἐμέθυσας αὐτήν. Ἐπλήθυνας
תַּעְשְׁרֶנָּה פֶּלֶג	ditabis eam.Riuus	locupletare eam.Flumen	τοῦ πλουτίσαι αὐτήν, ὁ ποταμὸ
אֱלֹהִים מָלֵא מָיִם	Dei plenus aqua,	Dei repletum eſt aquis,	τοῦ θεοῦ ἐπληρώθη ὑδάτων.
תָּכִין דְּגָנָם כִּי	preparabis ſegetē eorū,quia	paraſti cibum illorum quoniam	Ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτ
כֵן תְּכִינֶהָ׃	talis preparatio eius,	ita eſt preparatio eius.	οὕτως ἡ ἑτοιμασία,
תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת	Sulcos eius ſatia,depone	Riuos eius inebria,multiplica	τὰς αὔλακας αὐτῆς μέθυσον. Π
גְּדוּדֶיהָ בִּרְבִיבִים	areolas eius,pluuiis	genimina eius,in ſtillicidiis	τὰ γεννήματα αὐτῆς, ἐν ταῖς στα
תְּמֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ	irriga eam,germini eius	eius letabit germinās.Bñdices	αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα. Ε
תְּבָרֵךְ׃ עִטַּרְתָּ שְׁנַת	benedic.Coronaſti annum	corone anni	τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ
טוֹבָתֶךָ וּמַעְגָּלֶיךָ	bēignitatis tue,& nubes tue	benignitatis tue,& campi tui	τῆς χρηστότητός σου, καὶ τὰ πε
יִרְעֲפוּן דָּשֶׁן׃	ſtillabunt pinguedinem.	replebuntur vbertate.	πλησθήσονται πιότητος.
יִרְעֲפוּ נְאוֹת	Pingueſcent paſcue	Pingueſcent ſpecioſa	Πιανθήσονται τὰ ὡραῖα
מִדְבָּר וְגִיל גְּבָעוֹת	deſerti,& exultatione colles	deſerti,& exultatione colles	τῆς ἐρήμου, καὶ ἀγαλλίασιν οἱ βο
תַּחְגֹּרְנָה׃ לָבְשׁוּ	accingentur.Veſtite ſunt	accingentur.Induti ſunt	περιζώσονται. Ἐνεδύσαντο
כָרִים הַצֹּאן	planities ouibus,	arietes ouium,	οἱ κριοὶ τῶν προβάτων,
וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ	& valles operientur	& valles abundabunt	καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνοῦσι
בָר יִתְרוֹעֲעוּ אַף	frumento,iubilabunt &	frumento,clamabunt etenim	σῖτον, κεκράξονται, καὶ γὰρ
יָשִׁירוּ׃	canent.	hymnum dicent.	ὑμνήσουσιν.
סו לַמְנַצֵּחַ שִׁיר	LXVI.Ad victoriā.Cāticū	LXV. In finē cāticū pſalmi	ξε. Εἰς τὸ τέλος ᾠδὴ
מִזְמוֹר הָרִיעוּ	Pſalmus. Iubilate	reſurrectionis. Iubilate.	ἀναστάσεως. Ἀλα
לֵאלֹהִים כָּל הָאָרֶץ׃	Deo omnis terra,	Deo omnis terra,	τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ,
זַמְּרוּ כְבוֹד שְׁמוֹ	cantate gloriā nomini eius,	pſalmum dicite nomini eius,	ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ,
שִׂימוּ כָבוֹד תְּהִלָּתוֹ׃	date gloriam laudi eius.	date gloriam laudi eius.	Δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ,
אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה	Dicite Deo quam (tudine	Dicite Deo q̄ (multitudine	εἴπατε τῷ θεῷ ὡς
נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ בְּרֹב	terribilia opera tua,ī multi(	terribilia ſunt opa tua dñe,in(	φοβερὰ τὰ ἔργα σου. Ἐν τῷ πλ
עֻזְּךָ יְכַחֲשׁוּ לְךָ	fortitudinis tue,mētiēt tibi	virtutis tue mentientur tibi	τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονταί σ
אֹיְבֶיךָ׃ כָּל הָאָרֶץ	inimici tui.Omnis terra	inimici tui,Omnis terra	οἱ ἐχθροί σου. Πᾶσα ἡ γῆ
יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ	adoret te	adoret te	προσκυνησάτωσάν σοι
וִיזַמְּרוּ לָךְ יְזַמְּרוּ	& canat tibi,canat	& pſallat tibi,pſalmum dicat	καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν
שִׁמְךָ סֶלָה׃ לְכוּ	nomini tuo ſemp.Ambulate	nomini tuo.Venite	δὴ τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε. Διάψ
וּרְאוּ מִפְעֲלוֹת	& videte opera	& videte opera	καὶ ἴδετε τὰ ἔργα
אֱלֹהִים נוֹרָא עֲלִילָה	Dei,terribilia opera	Dei,terribilis in conſiliis	τοῦ θεοῦ, ὡς φοβερὸς ἐν βουλαῖ
עַל בְּנֵי אָדָם׃ הָפַךְ	ſuper filiis hominū.Cōuertit	ſup filios hoīum.Qui cōuertit	ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ὁ
יָם לְיַבָּשָׁה	mare in aridam,	mare in aridam,	τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν,
בַּנָּהָר יַע	in flumine	in flumine	ἐν ποταμῷ
עַבְרוּ בְרָ	pertranſibunt	pertranſibunt	διελεύσονται
גֶל שָׁם	pede,ibi	pede ibi	ποσί. Ἐκεῖ
נִשְׂמְחָה בּוֹ׃ מֹשֵׁל	letabimur ī eo.Qui dñatur	letabimur in ipſo.Qui dñatur	εὐφρανθησόμεθα ἐπ' αὐτῷ, τῷ

من ايا تك ه ومن	מִפְקָנֵי צְפַר וְרַמְשָׁא	ab ortu matutino & veſpere
الليل والدها	תְּסַדֵּר בְּפוּמְהוֹן שְׁבָחָא :	ordinabis in ore eorum laudem.
ذكرت	אִידְכַּרְתָּא אַרְעָא	Recordatus es terre
فاروتيها وبلـ	וְאַשְׁקֵיתָהּ סוֹגֵי עֲלַלְתָּא	& potum dediſti ei vbertate ſegetum
اغنيتها ه ابنه	תְּעַתְּרִינָהּ מִן־קוּבְתָא	ditaſti eam. Ex fonticulo
الله مملو ه من	דֶּאֱלָהָא דְבִשְׁמַיָּא דְּמַלְיָא	Dei, qui eſt in celis qui plenus eſt
ذلك يسر	מִטְרָא תְּתַקֵּן עִיבוּרֵיהוֹן	pluuia preparabis ſegetes eorum
طا مهر ه اد	אֲרוּם הֵיכְנָא תַּשְׁכְּלִינָהּ	quando talis preparatio eius.
لتروى	מַרְבִּיעֵי צִימְחָהָא רַוִּי	Irrigationes germinum eius ſatia,
ولتكثر ثمارها وبا	תַּשְׁדֵּךְ גַּיְסָהָא בִּרְסִיסִין	compeſces acies eius, ſtillicidiis
تبر بي نبتها ه با	תַּתְמְסִינַהּ בְּצִמְחָהָא	liquefacies eam, germinationibus eius
اكليل السنة	תְּבָרֵךְ אַכְלִילְתָּא שְׁנַת טוּב	benedices. Coronaſti annum bonitate
بنعمتك ه	בִּרְכְתָךְ וְכִבְשֵׁי אוֹרְחָךְ	bñdictõis tue, & cõculcatões itiner| tui
من بركتك بقا	יִבְסְמוּן דִּיהְנָא :	ſtillabunt pinguedinem.
بكثر	דְבַסְמִין תּוּשְׁבְּחָתָא	Stillabit laudem
البريه وتتمنطق	מַדְבְּרָא וְדִיצָא גַּלְמָתָא	deſertum, & exultatione colles
بالسرور	תִּתְקַמָּרָן לְהוֹן : יִיעֲלוּן	accingentur ei. Aſcendent
اقول	דִּכְרֵי לְעֵילָא עַל	arietes ſuper
قمحا	עָנָא וּמֵישְׁרַיָּא יִתְחַפְּיָן	peccora, & valles cooperientur
فيصر خو	עִיבוּרָא יִבְבוּן בְּרַיָּם	frumento iubilabunt
ويسبحون	יְשַׁבְּחוּן :	& laudem dicent.
المزمور	לְשַׁבָּחָא שִׁירָתָא	LXVI. In laudem, canticũ
الذا مير والستو	וְתוּשְׁבַּחְתָּא יַבִּיבוּ	& laudatoria. Iubilate
تسبح لله الارض كل	קֳדָם יְיָ כָּל־יָתְבֵי אַרְעָא :	corã DEO omnes habitatores terre,
رتلوا لاسه	שַׁבַּחוּ אִיקָר שְׁמֵיהּ	laudes dicite glorie nominis eius,
سجدوا لمجد	שַׁוּוֹ אִיקָר תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ :	conſtituite gloriam laudi eius.
قولوا لله ما	אִמְרוּ קֳדָם אֱלָהָא מָה	Dicite coram Deo quam
ارهب اعمالك من	דְּחִילִין הִינוּן עוֹבָדָךְ	timenda illa opera tua, in multitudine
ايا تك يجحد	בִּסוּגְעֵי עוּשְׁנָךְ יְכַדְּבוּן לָךְ	fortitudinis tue, mentientur tibi
اعداوك فلتسـ	בַּעֲלֵי דְבָבָךְ : כָּל־יָתְבֵי אַרְעָא	prõni inimicitie tue. Oẽs habitatores (
الارض كل	יִסְגְּדוּן קֳדָמָךְ יְשׁוּבְחוּ	adorabunt coram te, (terre
ولير ذلوا لك ه ول	וִישַׁבְּחוּן לָךְ יְשַׁבְּחוּן	& laudabunt te, laudabunt
اسمك ه	שְׁמָךְ לְעָלְמִין : אִיזִילוּ	nomen tuum in eternum. Ambulate
وانظروا اعما	וַחֲמוֹן עוֹבָדוֹי	videte opera
الله المرهوب	אֱלָהָא דְּחִיל מָרֵי תַסְקוֹפִין	Dei, terribilis, author adinuentionum
اكثر من بني البشر	עַל־בְּנֵי נָשָׁא : דְּהָפֵיךְ	ſuper filios hominum. Qui conuertit
جعل البحر	יַמָּא דְסוּף לְיַבֶּשְׁתָּא בְּנַהֲרָא	mare rubrum in ſiccum in flumine
فجازوا	יַרְדְּנָא עֲבַרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל	iordanis tranſierunt filii iſrael
الا نهار	בְּרִגְלֵיהוֹן אוֹבֵיל	pedibus ſuis ducam
بار جلهم هناك	יָתְהוֹן לְטוּר קוּדְשֵׁיהּ תַּמָּן	eos ad montem ſanctitatis, ibi
سيفرح به الخ	נֶחְדֵּי בְּמֵימְרֵיהּ : דְּשַׁלִּיט	letabimur ĩ ũbo eiꝰ. Qui prẽtẽ habet

TRINITAS.
Pſalmi. lxvii.

A. Vltimo uerſu. Bñdicat nos Deus Deus nr̃ bñdicat nos Deus. Ter uides Deũ repetitũ ad hyperthee triados ſupeq3 diuine trinitatis myſteriũ, qꝫ i aduẽtu Meſſie, & i receptiõe fidei eius a gẽtibus cognitũ ẽ, & qꝫ illi cõſubiugit & metuãt eũ oẽs fines terre, ꝑ id ſingulare eũ nõ minus declarat myſteriũ trinitatis i ſubſtantia & natura, qꝫ & ita eẽ cõfirmat Alexãder, nõ e lõginquo Petro ĩ ſede ſuccedẽs, hinc de trinitate & unitate argumẽtũ ſumẽs. Si trinitas ĩ Deo nõ ẽ, q̃re Dauid tertio dixit bñdicat nos deus, Deus nr̃ bñdicat nos Deus. Si unitas nõ eſt, q̃re cũ tertio Deũ noiaſſet bñdicat dixit & nõ bñdicãt adiũxit ex uerbo bñdicat idẽ (qꝫ & relatiuũ eũ oſtẽdit) colligens. Hec ex Fabri cõmentariis. Et qdẽ de beatiſſima trinitate deq3 pr̃e & filio & ſpũ ſcõ, multa habẽtur ĩ remotiſſimis cõmẽtariis cabaliſtarꝫ, & ĩ uniuerſũ ĩ cõmẽtatõĩ bꝰ hebreorꝫ q̃ ãn uel ꝓpe aduẽtũ Chriſti ſcripſerũt. Illaꝫ tñ qꝫ legit̃ ĩ ep̃la. Neumie filii hac cana, ad Haccanã filiũ q̃ אגרת הסודות agheret haſodot. i. ep̃la ſecretorꝫ appellat, cõꝓbatũ q3 ex libro גלי רשא galei raſaia, qd q3 hec loco iſerere opeꝓtiũ iudicauimus, mihi ſꝑ int oia maniſeſtiſſimũ uiſũ eſt, & qꝫ a iunioribꝰ hebreis neq̃q̃ negari poſſit. i. בספר אגרת הס ד.ת.

בקש פעם אחת
אנטונינוס נגיד על עיר
רומי מרבי הקדוש
שילמדהו אמתת תחפות
שם ד' אותיות ושם י"ב
אותיות ושם מ"ב אותיות
תשובת בעבור שתשאל
חיות נוסף מהאמת דל
מהוראת שם ד' אותיות
ושם י"ב אותיות ושם מ"ב
אותיות אני מודיע לך
אותם היותם סודות אלהים
אשר ראוי היותם נסתרים
מכל איש אבל בעבור
שאני מכיר היותך
מהתלמידים המאושרים
והוא דבר קרוב אל

בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם	in fortitudine ſua mundo,	in virtute ſua in eternum,	ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνο
עֵינָיו בַּגּוֹיִם תִּצ	oculi eius gentes	oculi eius ſuper gentes	Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθν
תִּצְפֶּינָה הַסּוֹרְרִים	aſpiciũt, q̄ ĩcreduli ſũt (nũ.	reſpiciunt, qui exaſperant	ἐπιβλέπουσιν, οἱ παραπικραίνον
אַל־יָרוּמוּ לָמוֹ סֶלָה׃	ñ exaltẽt ĩ ſemetipĩs ĩ ſẽpit(	non exaltentur in ſemetipſis.	μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. διαψ
בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ	Bñdicite populi Deo noſtro,	Benedicite gentes Deũ noſtrũ,	Εὐλογεῖτε ἔθνη, τὸν θεὸν ἡμῶν
וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל	& auditã facite vocẽ (noſtrã	& auditam facite vocem	καὶ ἀκουτίσατε τὴν φωνὴν
תְּהִלָּתוֹ׃ הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ	laudis eiꝰ. Qui poſuit aĩam(	laudis eius. Qui poſuit aĩã meã	τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ. Τοῦ θεμένου τὴν ψυ
בַּחַיִּים וְלֹא־נָתַן	in vita, & non dedit	ad vitam, & non dedit	εἰς ζωὴν, καὶ μὴ δόντος
לַמּוֹט רַגְלֵנוּ׃ כִּי־	ĩ cõmotionẽ pedes noſtros.	in cõmotionem pedes meos.	εἰς σάλον τοὺς πόδας μου,
בְחַנְתָּנוּ אֱלֹהִים	Probaſti.n.nos Deꝰ, (argẽtũ	Qm̃ ꝓbaſti nos Deus, (argẽtũ.	ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ θεός.
צְרַפְתָּנוּ כִּצְרָף־כָּסֶף	repurgaſti nos ſicͫ repurgat(	igne nos examĩaſti ſicͫ examĩat(	Ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται τὸ
הֲבֵאתָנוּ בַמְּצוּדָה	Introduxiſti nos ĩ obſidionẽ,	Induxiſti nos in laqueum	εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδ
שַׂמְתָּ מוּעָקָה	poſuiſti ſtridorem	poſuiſti tribulationes	Ἔθου θλίψεις
בְמָתְנֵינוּ׃ הִרְכַּבְתָּ	in dorſo noſtro, eq̄tare feciſti	in dorſo noſtro, impoſuiſti	ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν, ἐπεβίβασα
אֱנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ	homines ſuper caput noſtrũ.	homines ſuper capita noſtra.	ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμ
בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמַּיִם׃	Venimus per ignẽ & aquã,	Trãſiuimus per ignem & aquã	Διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατ
וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה׃	& induxiſti nos ĩ ſaturitatẽ.	& eduxiſti nos in refrigerium.	καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν.
אָבוֹא בֵיתְךָ בְעוֹלוֹת	Ingrediar domũ tuã ĩ holo(	Introibo ĩ domũ tuã ĩ holocau(	Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλο(
אֲשַׁלֵּם לְךָ נְדָרָי׃	r̃ddã tibi vota mea. (cauſtis,	reddam tibi vota mea (ſtis,	ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου, (καυτώ
אֲשֶׁר־פָּצוּ שְׂפָתָי	q̄ ꝓmiſerũt labia mea, (rer.	q̄ diſtinxerũt labia mea. (mea,	ἃς διέστειλε τὰ χείλη μου, (
וְדִבֶּר־פִּי בַּצַּר־לִי׃	& locutũ ẽ os mũ cũ tribula(	Et locutũ ẽ os mũ ĩ tribulatõe(	καὶ ἐλάλησε τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλί
עֹלוֹת מֵחִים אַעֲלֶה־	Holocauſta medullata offerã	Holocauſta medullata offeram	Ὁλοκαυτώματα μεμυελωμένα
לָּךְ עִם־קְטֹרֶת אֵילִים	tibi, cum incenſo arietum,	tibi cum incenſo arietum,	σοὶ μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν,
אֶעֱשֶׂה בָקָר עִם־	faciam vaccas cum	offeram tibi boues cum	ἀνοίσω σοι βόας μετὰ
עַתּוּדִים סֶלָה׃ לְכוּ־	hircis in perpetuũ. Venite,	hircis. Venite	χιμάρων. διάψαλμα. Δεῦτε
שִׁמְעוּ וַאֲסַפְּרָה כָּל־	audite & narrabo omnes	audite & narrabo omnes	ἀκούσατε καὶ διηγήσομαι ὑμῖν πα
יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר	qui timetis Deum, quanta	qui timetis Deum, quanta	οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ὅσα
עָשָׂה לְנַפְשִׁי׃ אֵלָיו	fecerit anime mee. Ipſum	fecit anime mee. Ad ipſum	ἐποίησε τῇ ψυχῇ μου. Πρὸς αὐτ
פִּי־קָרָאתִי וְרוֹמַם	ore meo inuocaui, & exaltaui	ore meo clamaui, & exultaui	τῷ στόματί μου ἐκέκραξα, καὶ ὕψω
תַּחַת לְשׁוֹנִי׃ אָוֶן	ſub lingua mea. Iniquitatem	ſub lingua mea. Iniquitatem	ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου. Ἀδικίαν
אִם־רָאִיתִי בְלִבִּי	ſi vidi in corde meo,	ſi aſpexi in corde meo,	εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου,
לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי׃	non exaudiet dominus.	non exaudiet dominus.	μὴ εἰσακουσάτω μου κύριος.
אָכֵן שָׁמַע אֱלֹהִים	Ideo exaudiuit Deus,	Propterea exaudiuit Deus,	Διὰ τοῦτο εἰσήκουσέ μου ὁ θεός,
הִקְשִׁיב בְּקוֹל	& attendit vocem (Deus	& attendit voci	προσέσχε τῇ φωνῇ
תְּפִלָּתִי׃ בָּרוּךְ אֱלֹהִים	deꝑcationis mee. Bñdictus(	deꝑcatõis mee. Bñdictus Deus,	τῆς δεήσεώς μου. Εὐλογητὸς ὁ
אֲשֶׁר לֹא־הֵסִיר	qui non abſtulit	qui non amouit	ὃς οὐκ ἀπέστησε
תְּפִלָּתִי וְחַסְדּוֹ	orõnẽ meã, & miſicordiã ſuã	orõnẽ meã & miſericordiã ſuã	τὴν προσευχήν μου, καὶ τὸ ἔλεος τ
מֵאִתִּי׃	a me.	a me.	ἀπ᾽ ἐμοῦ.
סז לַמְנַצֵּחַ	LXVII. Ad victoriã,	LXVI. In finẽ ĩ hymnis.	ξς'. Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕ
בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר	laudatoriis, p̃s. Canticũ.	Pſalmi. Cantici Dauid.	ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Δαβίδ.
אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ	Deus miſereatur noſtri,	Deus miſereatur noſtri	Ὁ θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς

virtute fortitudinis ſue ſuper orbem,
oculi eius populos reſpiciunt,
at rebelles non exaltentur
in ſecula.
Benedicite populi Deo,
& audiri facite vocem (noſtrã in vitã
laudis eius. Quí connumerauit aĩam(
mundi venturi, & non permiſit
commoueri pedes noſtros. Quoniam
piculũ de nobis feciſti Deus cõflaſti nos
ſicut argẽtarius qui repurgat argẽtũ.
Introduxiſti nos in laqueum
poſuiſti catenam
lumbis noſtris humiliaſti nos,
iuſſiſti equitare authorẽ increpationis
ſuper caput noſtrũ, iudicaſti nos igne
& aqua & duxiſti nos in latitudinem.
Introibo in domum tuã in holocauſtis,
reddam tibi vota mea.
Proptẽa apta ſũt labia mea, (ſet mihi.
& locutũ ẽ os meũ dũ tribulatio adeſ(
Holocauſta pinguia ſacrificabo corã te,
cum thure aromatico ſacrificiaq;
arietum, offeram boues cum
hircis, ſemper. Ambulate
audite & narrabo omnes
qui timetis Deum,
quid fecerit anime mee. Ipſum
ore meo inuocaui & laus eius
ſub lingua mea. Mendacium
ſi vidi in corde meo
vtinam non exaudiat DEVS.
In veritate audiuit Deus,
exaudiuit vocem
orationis mee. Benedictus Deus
qui non amouit
orationem meã & benignitatem ſuam
a me.

LXVII, In laudẽ. Laudatoriis.
Laudatoria & canticum.
Deus miſereatur nobis,

ויברכנו יאר	& benedicat nobis,illuſtret	& benedicat nobis,illuminet	καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς ἐπιφάναι (
פניו אתנו סלה:	faciẽ ſuã ſup nos ĩ ſẽpiternũ.	vultũ ſuũ ſup nos & miſeat̃ nr̃i.	τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐλε
לדעת בארץ דרכך	Vt nota fiat ĩ terra via tua,	Vt cognoſcamus ĩ tra viã tuã,	διάψαλμα. Τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τ
בכל־גוים ישועתך:	ĩ vniuerſis gẽtibus ſalus tua.	& ĩ oĩbus gẽtibus ſalutare tuũ.	ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν σου. (
יודוך עמים אלהים	Cõfiteant̃ tibi populi Deus,	Cõfiteantur tibi populi Deus,	Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ
יודוך עמים כלם:	confiteantur tibi populi oẽs.	cõfiteantur tibi populi omnes.	ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πά
ישמחו וירננו	Letentur & laudent	Letentur & exultent	Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσ
לאמים כי־תשפט	nationes,quoniam iudicas	gentes,quoniam iudicas	ἔθνη, ὅτι κρινεῖς
עמים מישור ולאמים	populos in eq̃tate,& gentiũ	populos in equitate & gentes	λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη
בארץ תנחם סלה:	q̃ ĩ tra ſt,ductor es ĩ ſẽpitnũ.	in terra dirigis.	ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.
יודוך עמים אלהים	Cõfiteant̃ tibi populi Deus,	Confiteantur tibi populi Deus,	Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ
יודוך עמים ב	confiteantur tibi populi	confiteantur tibi populi	ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ
כלם: ארץ נתנה	omnes.Terra dedit	omnes,terra dedit	πάντες, γῆ ἔδωκε
יבולה יברכנו	fructum ſuum,bñdicat nobis	fructum ſuum.Benedicat nos	τὸν καρπὸν αὐτῆς. Εὐλογήσαι ἡ
אלהים אלהינו:	Deus Deus noſter.	Deus Deus noſter,	ὁ θεὸς, ὁ θεὸς ἡμῶν
יברכנו אלהים	Benedicat nobis Deus A.	benedicat nos Deus,	εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός.
וייראו אותו כל	& timeant eum omnes	& metuant eum omnes	Καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντ
אפסי־ארץ:	fines terre.	fines terre.	τὰ πέρατα τῆς γῆς.
סח למנצח	LXVIII. Ad victoriã,	LXVII. In finem	ξζ'. Εἰς τὸ τέλος
לדוד מזמור שיר:	Dauidis,Pſalmus,Cãticũ.	pſal. cantici Dauid.	ᾠδῆς ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
יקום אלהים יפוצו	Exurgat Deus & diſſipentur	Exurgat Deus & diſſipentur	Ἀναστήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθ
אויביו וינוסו	inimici eius,& fugiant	inimici eius,& fugiant	οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσα
משנאיו מפניו:	qui oderũt eum a facie eius.	qui oderunt eum a facie eius.	ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες
כהנדף עשן תנדף	Scd̃m expulſionẽ, fumi ex(	Sicut defecit fumus deficiant,	Ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλιπέτωσ
כהמס דונג מפני	ſic tabeſcit cera a facie (pel(	ſicut fluit cera a facie	ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου
אש יאבדו רשעים	ignis,pereant impii (le eos,	ignis ſic pereant peccatores	πυρός. Οὕτως ἀπολοῦνται οἱ ἁμαρ
מפני אלהים:	a facie Dei.	a facie Dei.	ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ,
וצדיקים ישמחו	Iuſti autem letentur	Et iuſti epulentur	καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν.
יעלצו לפני אלהים	& exultẽt in conſpectu Dei	& exultent in conſpectu Dei,	Ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θε
וישישו בשמחה:	& gaudeant in leticia.	& delectentur in leticia.	τερφθήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ.
שירו לאלהים	Cantate Deo,	Cantate Deo	Ἄσατε τῷ θεῷ,
זמרו שמו סלו	canite nomini eius,extollite	pſalmũ dicite nomini eius,iter	ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ὁδοποιή
לרכב בערבות ביה	eq̃tatẽ in A. celis,ĩ DEO	facite ei q̃ aſcẽdit ſr̃ occaſũ dñs	τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσμῶν. Κύρ
שמו ועלזו לפניו:	nom̃ eius,& exultate corã eo	nom̃ illi.Exultate ĩ ɔſpectu eiꝰ,	ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον
אבי יתומים ודין	Patre pupillorum & iudice	turbabunt̃ a facie eius pr̃is or(	Ταραχθήτωσαν ἀπὸ προσώπου α(
אלמנות אלהים	viduarum,Deus	viduaꝝ.Deus (phãoꝝ,& iudic[	τῶν χηρῶν, ὁ θεὸς (τοῦ πατρὸς τῶν ὀρ(
במעון קדשו א	in habitaculo ſancto ſuo.	in loco ſancto ſuo,	ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. (φανῶν καὶ
אלהים מושיב	Deus inhabitare facit	Deus qui inhabitare facit	Ὁ θεὸς κατοικίζει
יחידים בי	vnicos	vnius moris	μονοτρόπους
ביתה מ	in domo,	in domo.	ἐν οἴκῳ,
מוציא אס	qui educit	Qui educit	ἐξάγων

& benedicat nobis lucere faciat
ſplẽdorem faciei ſue ſuper nos ſemper
V t innoteſcat in terra via tua,
in omnibus populis redemptio tua.
Confitebuntur coram te populi Deus,
cõfitebuntur coram te populi omnes.
Letabuntur & gaudebunt gentes,
quoniam iudicabis populos
in equitate,& gentes
que ſunt in terra duces in eternum.
Confitebuntur coram te populi
Deus confitebuntur coram te populi
omnes. Terra dedit
fructum ſuum, benedicet nobis
Deus Deus noſter.
Benedicet nobis Deus noſter,
& timebunt eum omnes
fines terre.

LXVIII In laudem Dauidis. Laudatoria & canticũ.

Exurgat Deus, diſpergantur
patroni inimicitie eius & fugiant
odientes eum a facie eius.
Ecce ſicut liquefit cera ab
aſpectu ignis, peribunt impii
ab aſpectu Dei.
Et iuſti letabuntur
& exultabunt coram DEO,
& letabuntur in letitia.
Laudate coram Deo,
laudes dicite nomini
glorie eius, extollite ſedentem ſuper
ſedem glorie in nono celo, in DEO
nomen eius, & letamini coram eo.
Patre orphanorum & iudice
viduarum, Deus in habitaculo
domus diuinitatis ſanctæ ſue.
Deus qui combinat combinationes
ſingulo℞, ad filum cõbinationis ſimul.
Qui eduxit domum iſrael que fuit
in captiuitate in egypto, propter

Queſiuit aliqñ Antoninus cõſul urbis Rome a Rabbeno hacchados ut eũ de ueritate iſtrueret eius uidel3 ꝙ ſignat nomẽ .iiii. lrarũ .i. tetragrãmato & nomen .xii. & .xlii. lra℞. rñſio. Qđ petis te de ueritate iformari eius .ſ. ꝙ demõſtrat nomẽ .iiii. nom̃ .xii. & nomẽ xlii. lra℞, notũ tibi facio hec eẽ archana diuina q̃ oẽs hoies clã eẽ debẽt. Ve℞tñ qa te ex ſcholaſticis bñmeritis eſſe cognoſco, cõſentaneũq3 ẽ rõni detegere illis huiuſmõi res, qm̃ huiuſce gñris hoibus haud quaq̃ occultãda ſũt talia. Idcirco notũ tibi facio, Deũ ñ hẽre nom̃ cuius nos cognitionẽ hẽre poſſimus. Qñ quidẽ eius ſubſtãtia ẽ nom̃ ipſius & ecõtra & quemadmodum eius ſubſtãtie noticiã ullã hẽre ñ poſſumus, qm̃ ea cognita illi ſiſes efficeremur, atq3 ita ſui nois cognitõe3 habeř neqmus, nihilominus oĩa eius noĩa ſunt attributiua. Et qa nomẽ q̃ttuor lra℞ opera tõibus eius eſt peculiarius oñditq3 noticiã ꝑfectiorẽ & illi accõmodatiorẽ ꝓut eſt nobis poſſibile captu, ex hoc aũt ꝓcedũt oĩa ſua nomina. Ideo hoc nom̃ dictũ ẽ Semhameforas, nõ ꝙ ipſũ ſit eius nom̃ ſubſtantiale, ſ3 nos id dicimus qm̃ hoc ẽ q̃tũ nr̃a facultas cõprehẽdere p̃t, & altius aſcẽdere nõ poſſumus. Notař ãt debes nom̃ .xii. nomẽq3 .xlii. lra℞ non eẽ noĩa quo℞ unũ qđq3 uerbũ .xii. lr̃is conſtet aut .xlii. ſ3 quodlib3 eo℞ ſt uerba diuerſa q̃ unũ oñdũt. Poſtq̃ aũt hoc tibi apui aĩaduerte nomẽ .iiii. lrarũ prout ſcriptũ eſt, & ſic ſcribiť ĩ hebraico יהוה .i. Ioua, ipſum Deũ generãtẽ ſignificare. Et qa nõ p̃t eſſe generãs abſq3 gñto, neceſſario ꝓcedere debet amor a gñrãte ad gñatũ & econuerſo, qa ſi hoc non eẽt nõ gñaret, & nõ ꝓcederet amor a gñato ad generãtẽ, diſtingue

בס	אסירים	vinctos		vinctos	πεπεδημένους
	בכושרות	in congruentiis,		in fortitudine, ſimiliter	ἐν ἀνδρείᾳ. Ὁμοίως
	אך סוררים	increduli autem		eos qui exaſperant qui	τοὺς παραπικραίνοντας, τοὺς
	שכנו צחיחה :	habitauerunt in ſiccitate.		habitant in ſepulchris.	κατοικοῦντας ἐν τάφοις.
	אלהים בצאתך	Deus cum egrederis		Deus cum egredieris	Ὁ θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σ
	לפני עמך	ante populum tuum,		in conſpectu populi tui,	ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου,
ב׳	בצעדך	& ambulares		cum pertranſies	ἐν τῷ διαβαίνειν σε
סה	בישימון	per deſertum		in deſerto.	ἐν τῇ ἐρήμῳ. διάψαλμα.
	סלה : ארץ רעשה	ſemper. Terra cõmota eſt,		Terra mota eſt,	Γῆ ἐσείσθη,
	אף שמים נטפו	& celi diſtillauerunt		etenim celi diſtillauerunt	καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν,
	מפני אלהים	a facie Dei		a facie	ἀπὸ προσώπου
מפ	זה סיני	hoc eſt cinai, A.	A. .i. Hoc factum fuit	ſynai, a facie	τοῦ θεοῦ τοῦ σινᾶ, ἀπὸ προσ
	מפני אלהים	a facie Dei	ĩ mõte cinai	Dei	τοῦ θεοῦ
	אלהי ישראל :	Dei iſrael.		iſrael.	ἰσραήλ.
	גשם נדבות	Pluuiam voluntariam		Pluuiam voluntariam	Βροχὴν ἑκούσιον
אל	תניף	eleuaſti		ſegregabis	ἀφοριεῖς
	אלהים	Deus,		Deus	ὁ θεὸς
	נחלתך	hereditatem tuam		hereditati tue	τῇ κληρονομίᾳ σου,
א	ונלאה	laborantem,		& infirmata eſt,	καὶ ἠσθένησε,
בוג	אתה	tu		tu	σὺ
חי	כוננתה	confortaſti.		vero perfeciſti eam.	δὲ κατηρτίσω αὐτήν.
	חיתך ישבו בה	Aĩalia tua habitauerũt ĩ ea,		Animalia tua habitabunt in ea,	Τὰ ζῶά σου κατοικοῦσιν ἐν α
	תכין בטובתך	preparaſti in bonitate tua		paraſti in dulcedine tua	ἡτοίμασας ἐν τῇ χρηστότητι
	לעני אלהים :	pauperi Deus.	B. Feminino	pauperi Deus.	τῷ πτωχῷ ὁ θεός.
	אדני יתן	Domine dabis	genere. Nã hebreus habet	Dominus dabit	Κύριος δώσει
חס	אמר	ſermonem	המבשרות q̃d femininum eſt.	verbum	ῥῆμα
	המבשרות	annunciatricibus, B.		euangelizantibus,	τοῖς εὐαγγελιζομένοις
	צבא רב :	exercitus multi,		virtute multa.	δυνάμει πολλῇ,
צב	מלכי	reges		Rex	ὁ βασιλεὺς
	צבאות ידדון	exercituum retrouertentur		virtutum dilecti	τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητ
	ידדון ונות	retrouertẽtur, C. & hera		dilecti, & ſpeciei	τῇ ὡραιότητι
	בית תחלק	domus diuidet	C. Retro uertent aut	domus diuidere	τοῦ οἴκου διελέσθαι
א	שלל :	ſpolia.	mouebunt, rectius q̃ fe	ſpolia.	σκῦλα.
ב	אם תשכבון	Si accubueritis	derabũtur, etiã autho-	Si dormiatis	Ἐὰν κοιμηθῆτε
ב	בין שפתים	inter terminos,	ritate galli ci dictiona-	inter medios cleros	ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων,
יוג	כנפי	penne	rii.	penne	πτέρυγες
נרה	יונה	columbe		columbe	περιστερᾶς
ב	נחפה	cooperientur		deargentate,	περιηργυρωμέναι,
	בכסף ואברותיה	argento, & ale eius		& poſteriora dorſi eius	καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς
חר	בירקרק	in virore		in pallore	ἐν χλωρότητι
	חרוץ : בפרש	auri. Dum diuideret		auri. Dum diſcernit	χρυσίου. Ἐν τῷ διαστέλλειν

الاسرة	עובדי אבהתהון כשירין	opera patrum eius abſoluti ſunt
بقدرته	בפומבי ברם פרעה	manifeſte, Pharao autem
يحل	ומשריתיה דסריבו	& exercitus eius q pertinaces fuerunt
المرد في	לשלחותהון שרון צחיין:	ad dimittẽdos illos, habitauerũt in ſic(
اللهم حين	אלהא כד נפקתא בעמוד	Deus cũ egredereris ĩ colũna (cita tibo
امام شعبك	דאשתא ובעמודא	ignis, in columna
واذ عبرت	דעננא קומי עמך כד	nubis ante populum tuum, cum
في البرية	טיילתא במדברא דישימון	perambulares in deſerto ſolitudinis
تزلزلت	לעו: כד יהבת אוריתא לעמך	in eternũ. Q ñ dabas legẽ populo tuo,
والسموات	ארעא ארגישת ולחוד שמיא	terra mota eſt & inſuper celi
من	אטיפו טלא מן קדם יי דין	ſtillauerunt rorẽ a conſpectu DEI hic
الله في جبل سينا ومن	סיני סליק תננה כתננא	ẽ cinai, aſcẽdebat fumus eius ſic fumus
اله	דאתונא מן קדם דאיתגלי	fornacis, a ↄſpectu eius q mãifeſtatus ẽ
اسرايل	עלוי יי אלהא דישראל:	ſuper eum DEVS Deus iſrael.
سفينة	כד שמעו בית ישראל קל	Quando audiuit domus iſrael vocem
مبر أنك مكر	גבורתך פרחו נפשיהון	fortitudinis tue, euolauit anima eorũ
الرضا	מן יד אחיתא עליהון	ſubito, aſcendere feciſti ſuper eos
مرض	טלון דתחיותא מיטרין	rorem viuificationis, pluuiam
فجبرته	דרעוא אסקתא אלהא על	voluntariã deſcẽdere feciſti Deus ſup
اسكنت فيه	אחסנתך וכנישתא	hereditatem tuam, & eccleſiam
حبوانك	דאשתלהיית אנת אתקינתא	laborantem tu erexiſti.
للمساكين	תחייתך ארבעתא בה	Viuificationẽ tuã reuerti feciſti ĩ eã,
بجودك	אתקינת משריית מלאכי	preparaſti exercitus angelorum
انت المعطي	לאוטבא לעניי אלהא:	vt benefacerent pauperibus Deus.
كلمة	יי יהיב פתגמי אוריתא	Deus dedit verba legis
لمبشرين	לעמיה ברם משה ואהרן	pplo ſuo mediantibus Moſſe & Aharon
بالقوة	מבשרן מימר אלהא	qui annunciauerunt verbum Dei,
العظيمة	לחילא רבא דישראל:	exercitui magno iſraelis.
ملك	מלכוותא עם חיליהון	Reges cum exercitibus ſuis,
القوات	איטלטלו מן פלטיריהון	migrauerunt de pretoriis ſuis.
ومن	דחכימיא איטלטלו מן	Qui ſapiẽtes habiti ſunt migrauerũt
بيتك الغنيمة	מדעיהון וכנישתא דישראל	a ſenſibus ſuis, cõgregatio aũt iſraelis
يقتسمون	מפלגא עדאה מן שמיא:	diuidebat predam de celis.
ان اضطجعتم	אין אתון מלכיא רשיעיא	Si vos reges impii
في وسط السهل	שכיבין ביני קילקלתא	commorantes in malitia,
فتم	כנישתא דישראל דדמיא	eccleſia iſraelis ſimilis
اجنحة	ליונתא מטללא בענני	columbe cooperta nubibus
حمامة	יקרא מפלגא ביזתא	glorie, diuiſit predam
مفشاة بفضة	מצראי סימא זקיק	egyptiorum, argentum repurgatum,
منكبا ها	וטסקריתא מליין	& arculas plenas
الذهب حين	אובריזין זכין: כד פרסת	obrizo puriſſimo. Quando extendit

returq; ab ipſo, & eſſent due ſubſtantie. Nos aũt uolumus generantẽ & generatum una eſſe ſubſtantiam. Idcirco neceſſario ex uno ad alterũ ꝓceſſurus eſt amor. Et propterea ex hoc ſemhameforas deriuatu eſt nomen. xii. lraꝝ, eſtq; pater, filius, & ſpiritus almus, q hebraice. xii. literis ↄtinẽt huiuſmodi אב בן ורוח הקדש ab. ben. ueruha. haccodes. Quoniam autem non inuenitur aliquid in Deo quod non ſit Deus, ex noie duodecim literarum emanat nomen quadragintaduaꝝ lraꝝ q̃d eſt אב אלהים בן אלהים רוח הקדש אלהים שלשה באחד אחד בשלשה ab. elohim. ben. elohim ruha. haccodes. elohim ſeloſſa. beehad ehad beſeloſſa, q̃ hebraice ſũt. xlii. lre, ſignificãtq; Deũ patrẽ. Deum filium. Deum ſpiritum ſanctum, trinitatem in unitate & unitatem in trinitate. Notare autem debebis hec nomina eſſe ex diuinis archanis que a quocunq; occultari debent quouſq; ueniat Meſſias iuſtus noſter. Illa tibi patefeci ea occule. Quoniam uero liber agei et haſodot rariſſimus eſt & fortaſſis unicus tota europa ne cauſent hebrei nos iſta cõfixiſſe ad corroborãda myſteria chriſtiane religiõis, ſubnectẽda duxi, q̃ de noie xii. literarũ, deq; nomine. xlii. lraꝝ, ſcripta reliquit. R. Moſſe egyptius, libro primo more haneuochim. i. directionis mutantiũ cap. lxii, cuius liber ad manus cuilibet eẽ p̃t, tã etſi olim igni cõbuſtus fuerit a gallis hebreis quod nimis fauere uideret rõnibus chriſtianorum. Igitur egyptii uerba hec ſũt בספר מורה הנבוכים אמר ר טרפון פעם אחת עליתי אחר אני איפא לדוכן והטיתי אזני אצל כהן ושמעתי שהבליעו בנעימות אחיו הכהנים והיה אומר גב בן שם בן

מל	שַׁדַּי	qui ſufficit ſibi	celeſtis	τὸν ἐπουράνιον
ב	מְלָכִים	reges	reges	βασιλεῖς
ג	בָּהּ תַּשְׁלֵג	in ea, niue dealbabis eam	ſuper eam niue dealbabuntur	ἐπ' αὐτῆς, χιονωθήσονται
ה	בְּצַלְמוֹן :	in vmbra mortis.	in ſelmon,	ἐνσελμών.
אל	הַר	Mons	mons	Ὄρος
	אֱלֹהִים	Dei	Dei	τοῦ θεοῦ
בש	הַר	mons	mons	ὄρος
הר	בָּשָׁן	Baſſan	pinguis.	πῖον,
גב	הַר	mons	Mons	ὄρος
הר	גַּבְנֻנִּים	excelſus,	coagulatus	τετυρωμένον,
בש	הַר	mons	mons	ὄρος
הר	בָּשָׁן :	Baſſan.	pinguis,	πῖον.
	לָמָּה תְּרַצְּדוּן	Quare inſultaſtis	vt quid ſuſpicamini	Ἵνα τί ὑπολαμβάνετε
ג	הָרִים	montes	montes	ὄρη
הר	גַּבְנֻנִּים	coagulorum,	coagulatos.	τετυρωμένα,
ח	הָהָר	aduerſus montem,	Mons in quo	τὸ ὄρος ὃ
	חָמַד אֱלֹהִים	quem dilexit Deus,	beneplacitum eſt Deo	εὐδόκησεν ὁ θεὸς
	לְשִׁבְתּוֹ	vt habitaret in eo	habitare in eo,	κατοικεῖν ἐν αὐτῷ.
יש	אַף יְהוָה	ſiquidem DEVS	etenim dominus	Καὶ γὰρ ὁ κύριος
	יִשְׁכֹּן לָנֶצַח :	habitabit ſemper	habitabit in finem.	κατασκηνώσει εἰς τέλος,
	רֶכֶב אֱלֹהִים	Currus Dei	Currus Dei	τὸ ἅρμα τοῦ θεοῦ
א	רִבֹּתַיִם	myriadum	decem milibus multiplex	μυριοπλάσιον,
ש	אַלְפֵי	milia	milia	χιλιάδες
	שִׁנְאָן אֲדֹנָי	angelorum, dominus	letantium, dominus	εὐθηνούντων. Κύριος
בק	בָם סִינַי	in eis cinai	in eis in ſyna	ἐν αὐτοῖς ἐνσιναί
	בַּקֹּדֶשׁ׃ עָלִיתָ לַמָּרוֹם	ĩ ſancto. Aſcēdiſti ĩ excelſum	in ſancto. Aſcendiſti in altum	ἐν τῷ ἁγίῳ, ἀνέβης εἰς ὕψος
ש	שָׁבִיתָ	captiuam duxiſti	cepiſti	ᾐχμαλώτευσας
לק	שֶּׁבִי	captiuitatem,	captiuitatem,	αἰχμαλωσίαν.
מת	לָקַחְתָּ	accepiſti	accepiſti	Ἔλαβες
בא	מַתָּנוֹת	dona	dona	δόματα
	בָּאָדָם וְאַף	in homine, & inſuper	in hominibus. Etenim	ἐν ἀνθρώποις, καὶ γὰρ
	סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן	ſceleſti cohabitare	non credentes inhabitare	ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνῶσαι
	יָהּ אֱלֹהִים :	DEO Deo.	dominum Deum.	Κύριος ὁ θεὸς
	בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם	Benedictus Deus die	Benedictus dominus die	εὐλογητός, εὐλογητὸς κύριος ἡμ
	יוֹם יַעֲמָס	& die ornabit	quotidie, proſperum iter faciet	καθ' ἡμέραν. Κατευοδώσει
	לָנוּ הָאֵל	nos, Deus	nobis Deus	ἡμῖν ὁ θεὸς
ס	יְשׁוּעָתֵנוּ	ſalus noſtra	ſalutarium noſtrorum	τῶν σωτηρίων ἡμῶν. Διάψαλ
	סֶלָה : הָאֵל	ſemper. Deus	Deus	ὁ θεὸς
	לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת	noſter Deus ſalutis,	noſter Deus ſaluos faciendi,	ἡμῶν, ὁ θεὸς τοῦ σώζειν,
אד	וְלַיהוָה	& Deo	& domini	καὶ τοῦ κυρίου
	אֲדֹנָי לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת :	domino mortis egreſſus.	domini exitus mortis.	κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτ

الله	ארחא על ימא בצלו שדי	viã ſup mare, dũ precarent̃ oĩpotentẽ
ملوكا	אתמאיכו מלכין ואמטולתיה	humiliati ſunt reges, & propter eum
استنارت	פנן גהינם היך תלגא	refrixit gehenna ſicut nix,
في صلمون	פצא יתיה מטולא דמותא	eripuit eum de vmbra mortis.
جبل	טור מוריה אתר דפלחו	Mons moria locus vbi adorauerunt
الله	אבהת עלמא קדם יי	patres ſeculi coram DEO
الجبل	אתבחר לבנין בית	electus eſt pro edificatione domus
الدسم	מוקדשא וטורא סיני	ſanctuarii, & mons Cinai
الجبل	למיהבת אוריתא טור	ad dandam legem mons
المتجبن	מתנן טור תבור וכרמל	Baſſan, mons Tabor, & Carmelus
الجبل	אתפסלו אתעביד	repudiati ſunt, facta eſt
الدسم	להון גבינא היך טור מתנן׃	eis altitudo ſicut montis Baſſan.
ما ذا تظنون	אמר אלהא למא אתון טפזין	Dixit Deus quare admiramini
يا لجبال	טוריא לית רעותי למתן	montes, non eſt mihi voluntas dare
المتجبنة	אוריתא על טוריא	legem in montibus
الجبل الذي	גיותניא מכסניא הא	altis & excelſis, hoc
شاء الرب	טור סיני דמכיך רגג	in mõte Cinai q humilis eſt deſiderauit
ان يسكنه	מימרא דיי לאשראה עלוי	verbum DEI ponere ſuper eum
الرب يحل فيه	שכינתיה לחוד בשמי	diuinitatem ſuam, ſolum in celis
كعسكر الله	שמיא יי ישרי לעלמין׃	celorum Deus habitabit in eternum.
في الربوات	ארתכי דאלהא תרתין	Currus Dei bine
والوف	ריבובן דנור דליק תרין	myriades ignis ardentis duo
لجنود	אלפין דאנגליא מדברין	millia angelorum ducunt
فيهم في	להון שכנתא דיי שרת	illos diuinitas Dei quieſcit
قدسه في صعدت الى	עליהון על טורא דסיני	ſuper illos, ſuperq; montem Cinai
وسبا	בקודשא סליקתא לרקיע	in ſanctitate. Aſcendiſti celos (tatẽ,
سبيا	משה נביא שבית שביתא	Moſſe ꝓpheta captiuã duxiſti captiui(
واعطيت	אליפתא פתגמי אוריתא	didiciſti verba legis
الناس	יהבתא יתהון מתנן לבני	dediſti ea domum filiis
مواهب	נשא ברם סורבניא	hominum, verum & in rebelles,
والمردة	דמתגיירין ותייבין	qui conuertuntur & veniunt
الرب الى الابد	בתתובא שרת עליהון	ad penitentiam quieſcet ſuper illos
الاله تبارك الرب في	שכינת יקרא דיי אלהא׃	diuinitas glorie DEI Dei.
الرب الاله	בריך יי דכל יומא ויומא	Benedictus DEVS qui quotidie
خلاصنا	טעין עלנא מוסיף	onerat nos, apponit
لسبيل	פיקודיא עלוי פיקודיא	precepta ſuper precepta,
الهنا	תקיפא דהוא פורקננא	fortis, qui eſt redemptor noſter
مخلصنا	וסעדנא לעלמין׃ אלהא	& robur noſtrum in eternum. Deus,
ربنا	לנא תקוף ופורקן ומקדם	nr̃a fortitudo & redẽptio, & a cõſpectu
منجينا الله ربنا	אלהא מתגרי ברשיעי מות	Dei concertant in impios mors
الموت	ומפקנו נשמתא בסרניק׃	& exitus anime in ſuffocatione.

שתים וארבעים אותיות ידוע אצל כל אדם בעל ציור שאי אפשר בשום פנים שיהיו שתים וארבעים אותיות מלות אחת אמנם היו אלו מלות רבות בלי אותיותיהם שתים וארבעים ואין ספק שהמלות ההם מורים על ענינים בהכרח העניינים ההם יקרבו לאמתת ציור עצמו ית׳ בפנים אשר אמרנו ואמנם נקראו אלו המלות הרבות האותיות שם להיותם מורים על ענין אחד לבד כשאר השמות המיוחדים ואמנם רבו המלות ההם להבנת הענין כי הענין האחד איפשר שיובן במלות רבות והבין זה ודע שזה הדבר אשר ילמד היה למד העניינים שמורים עליהם השמות ההם לא הדבור לבד באותיות הנדפסות מכל ציור ולא נקרא כלו שם בן שתים עשרה אותיות זה ולא שם בן ארבעים ושתים אותיות שם המפורש אבל שם המפורש הוא השם המיוחד לו כמו שבארנו אמנם אלו השנים האחרים היו מלמדים קצת חכמה האלוהית ברבות והראיה על היותו מלמד חכמה אמרם עליו שם בן ארבעים ושתים אותיות קדוש ומקודש ואין מוסרין אותו אלא למי שצנוע ועומד בחצי ימיו ואינו כועס ואינו משתכר ואינו מעמיד על מדותיו ודבורו בנחת עם הבריות וכל היודעו והזהיר בו ומשמרו בטהרה אהוב מלמעלה ונחמד מלמטה ואימתו מוטלת על הבריות ותלמודו מתקיים בידו ונוחל שני עולמים העולם הזה והעולם הבא זה כתוב בתלמוד ומה מאד רחוק מה שיובן מזה הנאמר מכוונת אמרו והם בי הרוב יחשבו שהם אותיות ידובר בהם לא דבר אחר ולא יפורש להם ענין ויגיעו בהם אל אלו העניינים העצומים וצריך להם מי שיכין ויקדים להכנות הדעות האלו והמזמנה הרבה אשר זכר ומבואר הוא שזה כלו אינו רק הודעת עניינים אלוהיים מכלל העניינים שהם סודי תורה כמו שבארנו וכבר התבאר בספרים המחוברים בחכמה האלוהית שזאת החכמה אי איפשר לשכחה ר״ל השגת השכל הפועל והיות ענין אמרו ותלמודו מתקיים בידו

אַךְ־אֱלֹהִים יִמְחַץ	Verumtñ Deus confringet	Verũtñ Deus cõfringet capita	Πλὴν ὁ θεὸς συνθλάσει κεφα
רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד	caput inimico.ſuoꝝ,verticẽ	inimicorum ſuorum, verticem	ἐχθρῶν αὐτοῦ, κορυφὴν
שֵׂעָר מִתְהַלֵּךְ	crinium perambulantium	capilli perambulantium	τριχὸς διαπορευομένων
בַּאֲשָׁמָיו׃ אָמַר	in delictis ſuis.Dixit	in delictis ſuis.Dixit	ἐν πλημμελείαις αὐτῶν. Εἶπ
אֲדֹנָי	dominus	dominus	κύριος,
מִבָּשָׁן אָשִׁיב שוב	de Baſſan conuertam,	ex Baſan conuertam,	ἐκ Βασὰν ἐπιστρέψω.
אָשִׁיב מִמְּצֻלוֹת	conuertam de profundis	conuertam in profundum	ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς
יָם׃ לְמַעַן ת	maris.Vt	maris.Vt	θαλάσσης. Ὅπως
תִּמְחַץ ת	calcet	intingatur	ἂν βαφῇ
רַגְלְךָ בְּדָם ל	pes tuus in ſanguine,	pes tuus in ſanguine,	ὁ πούς σου ἐν αἵματι,
לְשׁוֹן כל	lingua	lingua	ἡ γλῶσσα
כְּלָבֶיךָ מא	canum tuorum,	canum tuorum	τῶν κυνῶν σου
מֵאֹיְבִים מנ	ex inimicis	ex inimicis	ἐξ ἐχθρῶν
מִנֵּהוּ׃ רא	a temetipſo.	ab ipſo.	παρ᾽ αὐτοῦ.
רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ	Viderunt itinera tua	Viderunt ingreſſus tuos	Ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου
אֱלֹהִים	Deus,	Deus,	ὁ θεός,
הֲלִיכוֹת אֵלִי	itinera Dei mei	ingreſſus Dei mei	αἱ πορεῖαι τοῦ θεοῦ μου
מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ׃	regis mei in ſancto	regis mei qui eſt in ſancto.	τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγ
קִדְּמוּ שָׂרִים	Preuenerunt principes	Preuenerunt principes	Προέφθασαν ἄρχοντες
אַחַר נֹגְנִים	coniuncti pſallentibus,	coniuncti pſallentibus,	ἐχόμενα ψαλλόντων,
בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת	in medio puellarum	in medio iuuencularum	ἐν μέσῳ νεανίδων
תּוֹפֵפוֹת׃ בְּמַקְהֵלוֹת	tympaniſtriarũ.In eccleſiis	tympaniſtriarum.In eccleſiis	τυμπανιστριῶν. Ἐν ἐκκλησίαι
בָּרְכוּ אֱלֹהִים	benedicite Deo	benedicite Deo,	εὐλογεῖτε τὸν θεόν,
אֲדֹנָי מִמְּקוֹר	domino,de fontibus	domino de fontibus	κύριον ἐκ πηγῶν
יִשְׂרָאֵל׃	iſrael.	iſrael.	Ἰσραήλ.
שָׁם בִּנְיָמִן צע	Ibi Beniamin	Ibi Beniamin	Ἐκεῖ Βενιαμὶν
צָעִיר רד	paruulus	adoleſcentulus,	νεώτερος
רֹדֵם שר	continens eos,	in mentis exceſſu.	ἐν ἐκστάσει,
שָׂרֵי יה	principes	Principes	ἄρχοντες
יְהוּדָה רג	Iuda	Iuda	Ἰούδα,
רִגְמָתָם ש	lapis D. eorum,	duces eorum,	ἡγεμόνες αὐτῶν,
שָׂרֵי זב	principes	principes	ἄρχοντες
זְבֻלוּן שר	Zebulon,	Zabulon	Ζαβουλών,
שָׂרֵי נפ	principes	& principes	ἄρχοντες
נַפְתָּלִי׃ צו	Naphtali. tudine tua,	Neptalim.	Νεφθαλείμ.
צִוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ	Precipit Deus tuus de forti(	Manda Deus virtuti tue,	Ἔντειλαι ὁ θεὸς τῇ δυνάμει
עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ	conforta Deus hoc quod	confirma hoc Deus quod	δυνάμωσον ὁ θεός, τοῦτο, ὃ
פָּעַלְתָּ לָּנוּ׃	operatus es in nobis.	operatus es in nobis.	κατειργάσω ἐν ἡμῖν,
מֵהֵיכָלֶךָ עַל־	De templo tuo,quod eſt ſup	A templo tuo in	ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ
יְרוּשָׁלָםִ ל	ieruſalem,	hieruſalem,	Ἱερουσαλήμ.
לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים	tibi offerent reges	tibi offerent reges	Σοὶ οἴσουσι βασιλεῖς

Verum Deus confringet (capillos
capita p̄ronorū inimicitie ſue, vellet(
capitis, viri ambulantis
in delictis ſuis. Iuſti qui mortui ſunt
& vorati a beſtiis ſilue,
dixit DEVS de Baſſan, faciā reuerti
iuſtos qui demerſi ſunt
in profundo maris. Propterea
eorum qui videbunt punitionem
impiorum calcabunt
pedes, in ſanguine interfectorum,
lingua beſtie ſilueſtris de
numero eorum, letabūtur de inimicis
ſuis, ex ipſis predabuntur.
Viderunt domus iſrael ambulantem
diuinitatem tuam ſuper mare Deus,
dixerūt ambulatio Dei noſtri, īperauit
toti orbi in ſanctitate.
Preuenerunt, & dixerunt canticum
poſt Moſſe & Aharon, qui pulſabant
in medio mulierum iuſtarum cum
Maria tympana, atq; ludebant. In
ecclesiis benedicite Deo,
exaltent DEVM pueri in ventre
matrum ſuarum de ſemine iſrael.
Ibi erat Beniamin minor
in tribubus, in principio deſcendit
ad mare, propterea recepit
imperium ab initio.
Poſt eos deſcenderunt principes
Iuda, lapidauerunt eos
lapidibus & acceperunt principatum
poſt eos, principes Zebulon
fuerūt negociatores eorum, principes
Naptali fuerunt eorum milites.
Precipe Deus fortitudine tua,
fortis eſto Deus, habita in domo
ſancta hac quam feciſti nobis.
A templo tuo accipies ſacrificia,
ſuper ieruſalem diuinitas tua quieſcit,
pinguia ſua tibi offerent

¶ Dixit R. Tarphun Aſcēdi aliqn̄, poſt patrem meū in tēplū, & adhibui aurē meā ſacerdoti, & percepi q̄d exigeret horā magna delectatiōe, cū reliqs fratribus ſacerdotib9. Erat aūt apud illos nomen duarꝝ & quadraginta lrarꝝ. Nouit aūt q̄cūq3 itellectu uiget, nō poſſe aliquo modo fieri ut nomē unū ɔſtet duab9 & quadraginta lris, uerū erant multa noia compoſita ex lris duab9 & quadraginta Nec dubiū q̄n illa nomina ſignificaret aliquas rōnes pducentes hoīem ad ueritatē ſubſtātie creatoris, eo mō quē diximus. Dicebat̄ uero illa multa noīa, unū nomē, pp unā rē q̄ ſignificabat, ſicut alia noia ab opib9 ſumpta. Sed erat illorꝝ nominū multitudo ut intelligeret̄ ratio, q̄ fortaſſis, nō poterat itelligi niſi p multa uerba Itaq3 notato hec. Et aduertas ꝙ res q̄ demōſtrat ſciētia rōnū, quas illa noia ſignificant, nō erat ſimplicis ſmonis lrarꝝ, nunq̄ enī dictu eſt nom duodecī & nomē duarꝝ & quadraginta lrarꝝ, eſſe nomina ſeparata. Atqui nom ſeparatū, eſt p ſe ſepatū, ſicut iā declarauimus. Alia āt noia magno adiumēto erāt homini ad cognoſcendū creatorē. Cuius rei argumēto eſt, ꝙ dicūt ſapiētes, nom. xlii. lrarū, eſt ſanctū & ſanctificatū, & nō pādit niſi humili & q̄ pceſſit ultra dimidiū etatis ſue, minime iracundo aut ebrio uel pueriſis moribus, ſ3 affabili. Quicū q3 uero eius nois ſcientiā h3, & cauet ſibi in illo, cuſtoditq3 ill̄d cū mūditia, diligit a ſuperis, & deſiderat̄ ab īferis, & timet̄ a creatura, & diſciplina eius ē ppetua ī manu ipſius, & obtinebit duos mūdos, p̄ſentē & futurū. Et hoc eſt ꝙ ſcriptū ē ī talmut. O q̄tū diſtat ꝙ intelligūt hoīes ex his uerbis ab eo ꝙ fuit in mēte dicētis, Nā

שָׁי : גְּעַר חי	munera.Increpa	munera.Increpa	δῶρα, ἐπιτίμησον
חַיַּת קָנֶה	beſtiam calami	feras arundinis	τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου.
עֲדַת אַבִּי	congregatio	congregatio	Ἡ συναγωγὴ
רִים כע	fortium	taurorum	τῶν ταύρων
בְּעֶגְלֵי עַמִּים	In vitulis populorum,	in vaccis populorum,	ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν,
מִתְרַפֵּס בר	calcitrantium	vt excludant eos	τοῦ ἐκκλεισθῆναι τοὺς
בְּרַצֵּי־כָסֶף ב	contra rotas argenteas.	qui probati ſunt argento.	δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρ
בִּזַּר עַמִּים ק	Diſperſit populos	Diſſipa gentes	Διασκόρπισον ἔθνη
קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ :	qui bella voluerunt,	que bella volunt,	τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα,
יֶאֱתָיוּ הש	offerent	venient	ἥξουσι
חַשְׁמַנִּים מִנִּי	principes ex	legati ex	πρέσβεις ἐξ
מִצְרַיִם כּוּשׁ	egypto,ethiopia	egypto,ethiopia	αἰγύπτου, αἰθιοπία
תָּרִיץ יָדָיו לא	feſtinet .E. manus ſuas	preueniet manus eius	προφθάσει χεῖρας αὐτῆς
לֵאלֹהִים : מַמְלְכוֹת	Deo.Regna	Deo.Regna	τῷ θεῷ. Αἱ βασιλεῖαι
הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים	terre cantate Deo,	terre cantate Deo	τῆς γῆς, ᾄσατε τῷ θεῷ,
זַמְּרוּ אֲדֹנָי סֶלָה :	cantate domino ſemper.	pſallite domino.Pſallite Deo	ψάλατε τῷ κυρίῳ. Διάψαλμα.
לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי	Qui equitauit ſuper celum	qui aſcendit ſuper celum	Τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐ
שְׁמֵי קֶדֶם ת	celi a principio,	celi,ad orientem.	τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς.
הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ	ecce dabit voci ſue,	Ecce dabit voci ſue	Ἰδοὺ δώσει τῇ φωνῇ αὐτοῦ
קוֹל עֹז : תנ	vocem virtutis.	vocem virtutis,	φωνὴν δυνάμεως,
תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים	Date gloriam Deo	date gloriam Deo,	δότε δόξαν τῷ θεῷ.
עַל־יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ	ſup iſrael,magnificētia eius,	ſuper iſrael magnificentia eius	Ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ ἡ μεγαλοπρέ
וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים :	& fortitudo eius in celis.	& virtus eius in nubibus.	καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς ν
נוֹרָא אֱלֹהִים	Terribilis Deus	Mirabilis Deus	Θαυμαστὸς ὁ θεὸς
מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל	in ſanctuariis eius,Deus	in ſanctis ſuis,Deus	ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ὁ θεὸς
יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן	iſrael,ipſe dabit	iſrael ipſe dabit	ἰσραήλ. Αὐτὸς δώσει
עֹז וְתַעֲצֻמוֹת ל	fort tudinē,& roborationes	virtutem & fortitudinem	δύναμιν καὶ κραταίωσιν
לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים :	populo,benedictus Deus	plebi ſue,benedictus Deus.	τῷ λαῷ αὐτοῦ, εὐλογητὸς ὁ
סט לַמְנַצֵּחַ	LXIX Ad victoriā.	LXVIII. In finē ꝑ his q	ξη. Εἰς τὸ τέλος ὑπ
עַל־שׁוֹשַׁנִּים לְדָוִד :	liliis.i.muſices īſtrō,dauidis.	cōmutabūt. pſ. ipſi dauid.	τῶν ἀλλοιωθησομένων ψαλμὸς τῷ δα
הוֹשִׁיעֵנִי אל	Salua me	Saluum me fac	Σῶσόν με
אֱלֹהִים כִּי	Deus, A. quoniam	Deus,quoniam	ὁ θεὸς ὅτι
בָאוּ מַיִם עַד	venerunt aque vſq;	intrauerunt aque,vſq;	εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως
נָפֶשׁ : טָבַעְתִּי :	ad animam.Infixus ſum	ad animam meam.Infixus ſum	ψυχῆς μου. Ἐνεπάγην
בִּיוֵן מְצוּלָה	in limo profundi,	in limo profundi,	εἰς ἰλὺν βυθοῦ,
וְאֵין מָעֳמָד ב	& non poſſum conſiſtere.	& non eſt ſubſtantia.	καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις,
בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי	Veni in profundum	Veni in altitudinem	ἦλθον εἰς τὰ βάθη
מַיִם וְשִׁבֹּלֶת	aquarum & tempeſtas	maris & tempeſtas	τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς
שְׁטָפָתְנִי :	operuit me.	demerſit me.	κατεπόντισέ με.
יָגַעְתִּי בְקָרְאִי	Laboraui clamās (defecerūt	Laboraui clamans (fecerunt	Ἐκοπίασα κράζων,
נִחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ	raucū factū ē guttur meū,(	rauce facte ſunt fauces mee,de(	ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου.

بالقرابين ۞ ازج	מַלְכַיָא קוּרְבָּנַיָא: נְזוֹף	reges ſacrificium.Iraſcere
الهمر السباع ۞	בְּמַשִׁרְיַת חַיָיבַיָא תְּבַר	in exercitus peccatorum confringe
وحوش الغاب جب	יַתְהוֹן הֵיךְ קַנְיָא כְּנִשַׁת	illos ſicut cannam,congregationem
الثيران	גִיבָּרַיָא דְמִתְרַחֲצִין	gigantium qui confidunt
وعجول الشعوب	בְּעֶגְלַיָא טַעֲוָת עַמְמַיָא	in vitulis idola populorum.
ليحبس المختبرين	רְעוּתֵיהּ בְּעַמָא דְמִתְעַסְקִין	Beneplacitum eius in populis q ſtudēt
بالفضة ۞	בִּרְעוּתָא בְּאוֹרַיְתָא דְּזַכְיָא	legi voluntarie,multo puriori
مزق الامم	מִן סִימָא בַּדַּר עַמְמַיָא דִי	argento.Diſſipa gentes
الذين يحبون القتال	לְאַגָחָא קְרָבָא צָבְיָן:	que bella volunt tumentes,
الشيوخ	יֵיתוּן דִתְרֵיין אוּכְמָנַיָא	venient principes,
من مصر ۞	מִמִצְרַיִם לְאִתְגַיָירָא	de egy pto ad conuerſionem,
تسبق بيدها	בְּנוֹי דְכוּשׁ יְרַהֲטוּן	filii ethiopum current
الله ۞ ملوك	לְמִפְרַס יְדֵיהוֹן בִּצְלוֹ קֳדָם	extēdere manus ſuas in oratione ante
الارض تسبح	אֱלָהָא: מַלְכְוַת	Deum.Reges
رتلوا الرب	אַרְעָא שַׁבַּחוּ קֳדָם יְיָ	terre laudate coram DEO
رتلوا الله	שַׁבַּחוּ קֳדָם יְיָ לְעָלְמִין:	laudate coram DEO in eternum,
الذي استوى على	לְיָתִיב עַל כּוּרְסֵיהּ בִּשְׁמֵי	ſedenti ſuper thronum ſuum in celis
السما جهة المشرق	שְׁמַיָא מִן לְקַדְמִין הוּא	celorum a principio,ipſe
ها هو ذا اسمع	בְּמֵימְרֵיהּ יָהֵיב בְּקָלֵיהּ	in verbo ſuo,dabit in voce ſua,
صوتا بقوة	קָל רוּחַ נְבוּאֲתָא לִנְבִיָא:	vocem ſpiritus prophetici,prophete.
اعطوا الرب المجد	הָבוּ יְקָר בְּעוּשְׁנָא לֶאֱלָהָא	Date gloriam in fortitudine Deo
وكثرة بهايه على اسرائيل	דְעַל יִשְׂרָאֵל גֵיוְתָנוּתֵיהּ	qui eſt ſuper iſrael,robur eius
وجبروته في السحاب	וְעוּשְׁנֵיהּ בִּשְׁמַיָא:	& fortitudo eius in celis
عجيب انت	דְחִילָא אֱלָהָא	Timearis Deus
في قديسيه	מִבֵּית מוּקְדָשָׁךְ תַּקִּיפָא	a domo ſancta tua,fortis
اسرائيل	דְיִשְׂרָאֵל הוּא יָהֵיב	iſrael ipſe,dabit
شعبه قوة و	עוּשְׁנָא לְעַמֵיהּ	fortitudinem populo ſuo,
ومبارك هو	וְיֵימְרוּן בְּרִיךְ אֱלָהָא:	& dicent benedictus Deus.
المزمور	לְשַׁבָּחָא עַל גָלוּת	LXIX. In laudē.Pro captiuitate
الثامن والستون	סַנְהֶדְרִין עַל יְדָא דְדָוִד:	ſenatus per manum Dauidis.
اللهم خلصني	פְרוֹק יָתִי אֱלָהָא אֲרוּם מְטוֹ	Redime me DEVS quoniam irruit
فان	מַשִׁרְיַת חַיָיבִין עַד דִי	cohors peccatorum vt inferat
المياه وصلت	אֲעִיקוּ לִי הֵיךְ מַיָא דִי	tribulationem mihi,ſicut aque que
الى نفسي والى ال	מְטוֹ עַד נַפְשִׁי: טְמַעִית	irruūt vſq ad animam.Demerſus ſum
العميق وحلت	בְּגָלוּתָא הֵיךְ בּוֹצָא	in captiuitatem tanquam in lutum
فلا مقام فيه ۞	דְמְצוּלְתָא וְלֵית אֲתַר לִי	profunditatis,& non eſt mihi locus
وصلت الى	לְמֵיקוּם מְטֵית בְּעוּמְקֵי	vt conſiſtam,applicui in validam
البحر اعصرتني	תְּקוֹף סִיעַת רַשִׁיעִין	fortitudinem cohortis peccatorum,
الهي ۞	וּמַלְכָא רַשִׁיעָא אַגְלִי יָתִי:	& rex impius captiuum tenet me.
مللت من دعائي	אֶשְׁתַּלְהֵית בְּמִקְרָיָא	Laſſatus ſum a clamoribus
مستغيثا وبحت حلقي	אִתְחַרְחַר עִינְקִי כָּלוּ	ſiccatū eſt guttur meū cōſumpti ſunt

multi arbitrantur,q᷑ ſint ſolū littere de qui bus loquantur,nō etiā ꝙ ſit in eis ratio qua acquirantur dicti gra dus ſublimes,quodqꝫ ſint neceſſarie ad com ponendos modos illos, de quibus ſapiens quē ſupra noīauimus fecit mentionem.Clarū ue ro eſt quod hoc totum non eſt,niſi ſcientia di uinarum rationum,de numero rationum que ſunt archana legis ſi cuti expoſuimus.Iam autem monſtratum eſt in libris compoſitionis ſapientie ſpiritalis, quod iſtius ſcientie nō poteſt obliuiſci,qui pe ritus ī ea fuerit,qm̄ ē apprehēſio itelligētie agētis. Et ꝓpter hoc dictum eſt,ſcientia hu ius perpetua in manu ipſius.

A. Nonum celum ap pellant hebrei proprio nomine pluralī nume ro arauot, ꝙ deſerta pluraliter ſonat. De ſertum aūt dicitur ꝙ ſtellis omnino careat.

D. .i. cordis robora tio contra periculum.

E. Et de feſtina con uerſione, oblationeqꝫ egyptiorꝫ Chriſto do mino oraculū iſtud im pletum eſt, eccleſiis a Marco euangeliſta ale xandrie & circa alexā driam mira ſanctimo nia inſtitutis,quarum etiam Philo iudeus mi rifica cū laude memi nit. Et de ethiopia idē impletum eſt, Mat theo apoſtolo eodē & euangeliſta ibi predi cante & euangeliū re linquente. Et hec & ſi milia ex hyſtoria Afri cani quam poſt Abdiā reliqt manifeſta ſunt. Ex Fabro.

A. Apud noſtrates ꝓ cōperto habetur & ꝓ cōſtanti hunc pſalmū ꝓphetiā eſſe de Chri ſto,quod & ipſe ſalua tor & diſcipuli eius,& apoſtolus inſuper Pau lus, nobis aperuerunt multis in locis.

עֵינַי מְיַחֵל לֵאלֹהָי׃	ocſi mei expectãtes Deũ mũ.	ocſ mei dũ ſpo ĩ Deũ mũ.(mei,	οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν μ
רַבּוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי	Mſtiplicatiſt ſr capil.capi.mĩ	Mſtiplicati ſt ſr capillos capit(	Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τ
שֹׂנְאַי חִנָּם עָצְמוּ	q oderĩt me gratis.Cõfor.ſũt	q oderĩt me gratis.Cõfortati ſũt	οἱ μισοῦντές με δωρεάν. Ἐκραταιώ
מַצְמִיתַי אֹיְבַי	qui trucidãt me,inimici mei	qui pſecuti ſunt me inimici mei	οἱ ἐχθροί μου, οἱ ἐκδιώκοντές
שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא	mendacio que non	iniuſte,que non rapui	με ἀδίκως. Ἃ οὐχ ἥρπαζον,
גָזַלְתִּי אָז אָשִׁיב׃	rapui tunc exſoluebam.	tunc exoluebam.	τότε ἀπετίννυον. (α τὸν θ
אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ	Deus tu ſcis	Deus tu ſcis	Ὁ θεὸς σὺ ἔγνως (β φ
לְאִוַּלְתִּי וְאַשְׁמוֹתַי	ſtulticiã meã,& peccata mea	inſipientiã meã,& delicta mea	τὴν ἀφροσύνην μου, καὶ αἱ πλημμ
מִמְּךָ לֹא נִכְחָדוּ׃	a te non ſunt abſcõdita. (te	a te non ſunt abſcondita. (te	ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβησαν.
אַל יֵבֹשׁוּ בִי קֹוֶיךָ	Nõ ɔfũdãt ĩ me,q expectãt(	Nõ erubeſcãt ĩ me q expectãt(	Μὴ αἰσχυνθείησαν ἐπ᾽ ἐμὲ οἱ ὑπ
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת	Deus,DEVS,exercitus,	domine,domine virtutum.	κύριε,κύριε τῶν δυνάμεων
אַל יִכָּלְמוּ בִי	non confundantur in me,	Non confundantur ſuper me,	μὴ δὲ ἐντραπείησαν ἐπ᾽ ἐμὲ
מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	qui querunt te Deus iſrael.	qui querunt te Deus iſrael.	οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεὸς τοῦ ἰσρ
כִּי עָלֶיךָ נָשָׂאתִי	Quia propter te portaui	Quoniam propter te ſuſtinui	Ὅτι ἕνεκα σοῦ ὑπήνεγκα
חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה	opprobriũ,operuit confuſio	opprobrium,operuit confuſio	ὀνειδισμόν,ἐκάλυψεν ἐντροπὴ
פָנָי׃ מוּזָר הָיִיתִי	faciẽ meã.Alienus factus ſũ	faciẽ meã.Extraneus factus ſũ	τὸ πρόσωπόν μου. Ἀπηλλοτριωμέν
לְאֶחָי וְנָכְרִי לִבְנֵי	frĩbus meis,& pegrinus filiis	fratribus meis,& pegrinus filiis	τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υ
אִמִּי׃ כִּי קִנְאַת	matris mee.Quia zelus	matris mee.Quoniam zelus	τῆς μητρός μου. Ὅτι ὁ ζῆλος
בֵּיתְךָ אכ	domus tue	domus tue	τοῦ οἴκου σου
אֲכָלָתְנִי	comedit me,	comedit me,	κατέφαγέ με,
וְחֶרְפּוֹת חוֹרְפֶיךָ	& opprobria exꝑbrãtiũ tibi	& opprobria exprobrantiũ tibi	καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων
נָפְלוּ עָלָי׃	ceciderunt ſuper me,	ceciderunt ſuper me.	ἐπέπεσον ἐπ᾽ ἐμέ.
וָאֶבְכֶּה בַצּוֹם נַפְשִׁי	& fleui in ieiunio aĩam meã,	Et operui in ieiunio aĩam meã,	Καὶ συνεκάλυψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυ
וַתְּהִי לַחֲרָפוֹת לִי׃	& factũ eſt ĩ opprobria mihi.	& factũ eſt in opprobrium mihi.	καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμοὺς ἐμοί.
וָאֶתְּנָה לְבוּשִׁי שָׂק	Et poſui veſtimtũ mũ ſaccũ,	Et poſui veſtimtũ meũ ciliciũ,	Καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σά
וָאֱהִי לָהֶם לְמָשָׁל׃	& factus ſum eis in parabolã.	& factus ſum illis in parabolam.	καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολ
יָשִׂיחוּ בִי	Contra me loquebantur	Aduerſum me loquebantur	Κατ᾽ ἐμοῦ ἠδολέσχουν
יֹשְׁבֵי שָׁעַר׃	qui ſedebant in porta,	qui ſedebant in porta,	οἱ καθήμενοι ἐν πύλαις,
וּנְגִינוֹת שו	& cantabant	& in me pſallebant	καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον
שׁוֹתֵי שֵׁכָר׃ וַאֲנִי	bibentes ſiceram.Et ego	bibentes vinum.Ego vero	οἱ πίνοντες οἶνον. Ἐγὼ δὲ
תְפִלָּתִי לְךָ יְהוָה	orationẽ meã ad te DEVS,	orationẽ meam ad te domine,	τῇ προσευχῇ μου πρὸς σέ,κύριε
עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב	tp̃s bñplaciti ẽ Deɔ ĩ mſtitu.	tp̃s bñplaciti Deɔ.In mſtitudĩe	καιρὸς εὐδοκίας. Ὁ θεός,ἐν τῷ
חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת	miſicõdie tue exaudi me,ĩ(	miſicordie tue exaudi me,ĩ ve(	τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου,ἐν ἀλη
יִשְׁעֶךָ׃ הַצִּילֵנִי	ſalutis tue.Eripe me (ũitate	ſalutis tue.Eripe me (ritate	τῆς σωτηρίας σου,σῶσόν με
מִטִּיט וְאַל אֶטְבָּעָה	de luto,& non infigar,	de luto vt non infigar,	ἀπὸ πηλοῦ ἵνα μὴ ἐμπαγῶ.
אִנָּצְלָה מִשֹּׂנְאַי	liberabor ab his q oderĩt me,	libera me ab his qui oderũt me	Ῥυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με,
וּמִמַּעֲמַקֵּי מָיִם׃	& de profundis aquis.	& de profundis aquarum.	καὶ ἐκ τῶν βαθέων τῶν ὑδάτω
אַל תִּשְׁטְפֵנִי שִׁבֹּלֶת	Non operiat me impetus	Non me demergat tempeſtas	Μή με καταποντισάτω καταιγί
מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנִי	aque,& non abſorbeat me	aque,neq̃ abſorbeat me	ὕδατος,μὴ δὲ καταπιέτω με
מְצוּלָה וְאַל תֶּאְטַר	profundum,& non claudat	profundum,neq̃ vrgeat	βυθός,μὴ δὲ συσχέτω
עָלַי בְּאֵר פִּיהָ׃	ſuper me puteus os ſuum.	ſuper me puteus os ſuum.	ἐπ᾽ ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ.

oculi mei, pp̄ter expectatōnē Dei mei.
Mltiplicati ſūt pluſq̄ capilli capitꝭ mei
inimici mei, ſine cā roborati ſūt irrita(
pſoni inimicitie mee, teſtes(tores mei,
mendaces, que non rapui ob
teſtimonium eorum tunc reſtitui.
Deus meus tu noſti
ignorantiam meam, & peccata mea
a conſpectu tuo non ſunt abſcondita.
Non erubeſcant in me qui expectant
te DEVS
& non confundantur in me qui querūt
eruditionem a te Deus iſrael.
Quoniam propter te ſuſtinui
opp̄briū coopuit verecūdia faciē meā.
Extraneus cōputatus ſū frībus meis,
& veluti filius populorum filiis
populi mei. Quoniam zelus domus
ſanctitatis tue, vorauit me
& vituperia impiorum qui vituperant
te, cum laudant idola ſua
pro honore tuo, ceciderunt ſuper me.
Et fleui in ieiunio animam meam
& fuit pietas mea in opprobriū mihi.
Et īdutus ſum ꝑ veſtibus meis ſaccos,
& fui illis ad parabolam.
Loquunt̄ aduerſū me ſedētes ī porta,
in domo anguli, & fui cantillena illorū
qui vadunt bibitum ſiceram
in domo cauponaria ſua. Et ego
orōnē meā corā te DEO, ī tpe (tis tue
bñplaciti, Deus pp multitudinē bōita(
rñdebis mihi, ī veritate redēptōis tue.
Libera me de
captiuitate que ſimilis eſt luto,
& nō ſubmergar, redime me ab (aq̄rū.
oſoribus meis, q ſimilāt ꝓfunditates(
Non captiuabit me rex fortis,
& non preualeat vt cooperiat
me potentatus arduus & non
aperiat aduerſum me gehēna os ſuum.

עֲנֵנִי יְהוָה כִּי־טוֹב	Rñde mihi DEVS qm̄ bona	Exaudi me dñe qm̄ benigna	Εἰσάκουσόν μου κύριε, ὅτι χρηστὸν
חַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ	ē miſicor. tua, ſm mul. miſe(	ē miſicordia tua, ſm multi. mi(	τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ πλῆθος τ
פְּנֵה אֵלָי׃ וְאַל־	reſpice ad me. Et ne (ra. tua.	reſpice me. Et ne (ſatōnū tuaꝝ	ἐπίβλεψον ἐπ᾽ ἐμέ. Μὴ (πο
תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעַבְדֶּךָ	abſcōdas faciē tuā a puo tuo	auertas faciē tuā a puero tuo,	ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ
כִּי־צַר־לִי מַהֵר עֲנֵנִי׃	qm̄ tribulor cito rñde mihi.	qm̄ tribulor velocit̃ exaudi me.	ὅτι θλίβομαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μ
קָרְבָה אֶל־נַפְשִׁי	Appropinqua anime mee	Intende anime mee	πρόσχες τῇ ψυχῇ μου, (
גְּאָלָהּ לְמַעַן אֹיְבַי	& libera eā, pp inimicos mōs	& libera eā, pp inimicos meos	καὶ λύτρωσαι αὐτήν. Ἕνεκα τ
פְּדֵנִי׃ אַתָּה יָדַעְתָּ	libera me. Tu ſciuiſti (meā,	eripe me. Tu ſcis (ſionē meā,	ῥῦσαί με, σὺ γὰρ γινώσκεις
חֶרְפָּתִי וּבָשְׁתִּי	opprobriū meū & ↄfuſionē(	ĩpropiũ meũ & cōfu( )ſũt oēs	τὸν ὀνειδισμόν μου, καὶ τὴν αἰσχύ
וּכְלִמָּתִי נֶגְדְּךָ כָּל־	& ignominiā meā, corā te oēs	& ĩuerētiā meā. In ↄſpectu tuo)	καὶ τὴν ἐντροπήν μου. Ἐναντίον σ
צוֹרְרָי׃ חֶרְפָּה שָׁבְרָה	ĩfeſtatores mei. Opprobrio(	q̧ tribulāt me, ĩ ppiũ expectauit	οἱ θλίβοντές με, ὀνειδισμὸν προσε
לִבִּי וָאָנוּשָׁה	cō meū & egrotaui (ↄtritū ē	cor meum & miſeriā. (nō fuit,	ἡ ψυχή μου καὶ ταλαιπωρίαν. (
וָאֲקַוֶּה לָנוּד וָאַיִן	& expectaui q̧ ↄtriſtaret̃ & ñ(	Et ſuſtinui q̧ ſil̃ cōtriſtaret̃ &(	Καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, καὶ
וְלַמְנַחֲמִים וְלֹא	& qui cōſolaret̃ & nō (fuit,	qui conſolaretur & non	καὶ παρακαλοῦντας, καὶ οὐχ
מָצָאתִי׃ וַיִּתְּנוּ	inueni. Et dederunt	inueni. Et dederunt	εὗρον. Καὶ ἔδωκαν
בְּבָרוּתִי רֹאשׁ	in eſcam meam fel,	in eſcam meam fel,	εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν,
וְלִצְמָאִי יַשְׁקוּנִי	& in ſiti mea potauerũt me	& in ſiti mea potauerunt me	καὶ εἰς τὴν δίψαν μου, ἐπότισα
חֹמֶץ׃ יְהִי־	aceto. Sit	aceto. Fiat	ὄξος. Γενηθήτω
שֻׁלְחָנָם לִפְנֵיהֶם	menſa eorum coram eis	menſa eorum coram ipſis	ἡ τράπεζα αὐτῶν, ἐνώπιον αὐτ
לְפָח וְלִשְׁלוֹמִים	ĩ laqueum, & expectāti pacē	in laqueum, & in retributiones	εἰς παγίδα καὶ εἰς ἀνταπόδοσ
לְמוֹקֵשׁ׃ תֶּחְשַׁכְנָה	ad ſcandalum. Cōtenebrent̃	& in ſcandalum. Obſcurentur	καὶ εἰς σκάνδαλον. Σκοτισθήτω
עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת	oculi eorum ne videant,	oculi eorum ne videant,	οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλ
וּמָתְנֵיהֶם תָּמִיד	& lumbos eorum ſemper	& dorſum eorum ſemper	καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸ
הַמְעַד׃ שְׁפָךְ עֲלֵיהֶם	tabefac. Effunde ſup eos (tui	incurua. Effunde ſuper eos	σύγκαμψον. Ἔκχεον ἐπ᾽ αὐτοὺς
זַעְמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ	ĩdignatōnē tuā, & ira furor|(	iram tuam, & furor ire tue	τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σ
יַשִּׂיגֵם׃ תְּהִי־טִירָתָם	cōphēdat eos. Fiat hĩ ta. eoꝝ	cōphēdat eos. Fiat hĩtatio eorũ	καταλάβοι αὐτούς. Γενηθήτω ἡ ἔ
נְשַׁמָּה בְּאָהֳלֵיהֶם	deſerta, in tabernaculis eoꝝ	deſerta, & in tabernaculis eorũ	ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασ
אַל־יְהִי יֹשֵׁב׃ כִּי־	nō ſit qui habitet. Quoniam	nō ſit qui inhabitet. Quoniam	μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν. Ὅτι
אַתָּה אֲשֶׁר־הִכִּיתָ	quem tu percuſſiſti	quem tu percuſſiſti	ὃν σὺ ἐπάταξας,
רָדָפוּ וְאֶל־מַכְאוֹב	pſecuti ſunt & vt affligerēt,	perſecuti ſunt, & ſup dolorem	αὐτοὶ κατεδίωξαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἄ
חֲלָלֶיךָ יְסַפֵּרוּ׃	vulneratos tuos narrabant.	vulnerum eorum addiderunt.	τῶν τραυμάτων μου προσέθηκα
תְּנָה־עָוֺן עַל־עֲוֺנָם	Da iniqtatē ſr̃ iniqtatē eoꝝ,	Appōe iniqtatē ſr̃ iniqtatē eoꝝ	Πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ
וְאַל־יָבֹאוּ בְּצִדְקָתֶךָ	& nō veniant in iuſtitiā tuā.	& non intrent in iuſtitiam tuā.	καὶ μὴ εἰσελθέτωσαν ἐν δικαιοσύ
יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים	Deleantur de libro viuētiũ,	Deleantur de libro viuentium,	Ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντ
וְעִם־צַדִּיקִים אַל־	& cum iuſtis non	& cum iuſtis non	καὶ μετὰ δικαίων μὴ
יִכָּתֵבוּ׃ וַאֲנִי עָנִי	ſcribantur. Ego aūt pauper	ſcribantur. Ego ſum pauper	γραφήτωσαν. Πτωχὸς
וְכוֹאֵב יְשׁוּעָתְךָ	& dolens, ſalus tua	& dolens ſalus tua	καὶ ἀλγῶν εἰμι ἐγώ, ἡ σωτηρία σ
אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנִי׃	Deus ſuſcipiet me.	Deus ſuſcepit me.	ὁ θεός, ἀντιλάβοιτό μου.
אֲהַלְלָה שֵׁם־אֱלֹהִים	Laudabo nomen Dei	Laudabo nomen Dei	Αἰνέσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
בְּשִׁיר וַאֲגַדְּלֶנּוּ	in cantico, & magnificabo	cum cantico, & magnificabo	μου μετ᾽ ᾠδῆς, μεγαλυνῶ
בְתוֹדָה׃ וְתִיטַב	eũ in cōfeſſione. Et placebit	eum in laude. Et placebit	αὐτὸν ἐν αἰνέσει, καὶ ἀρέσει

Reſponde mihi DEVS, quoniã bona
eſt miſericordia tua, ſic in multitudine(
verte te ad me. Ne (pietatis tue
auferas diuinitatem tuam a ſeruo tuo,
quoniam tribulor feſtina mihi.
Appropinqua anime mee redime illã,
quo non magnificentur patroni
inimicitie mee, redime me. Tu noſti
verecundiã meam & confuſionẽ meã,
& oppbriũ meũ, ĩ ɔſpectu tuo ſtãt oẽs
q moleſtant me. Ignominia diſſipauit(
& ecce ipſa valida, & expectaui (cor(
preficos luctus & nõ ſubſiſtunt (meũ,
& prefectos conſolationis & non
inueni. Et dederunt in eſcam meam
fel capitum reguli,
& cum ſitirem, potauerunt me
aceto. Sit menſa eorum
quã parauerũt corã me vt comederẽ,
corã eis in laqueum, & ſacrificia eorum
in ſcandalum. Obtenebrentur
oculi eorum ne videre poſſint,
& lumbos eorum continue
tremore affice. Effunde ſuper eos
furorem tuum, & fortitudo furoris tui
apprehendat eos. Sit habitatio eorum
deſerta & in tabernaculis eorum non
ſit qui inhabitet. Quoniam
quem tu vulneraſti
perſecuti ſunt, & in eum qui affligitur
propter interfectos tuos, obloquũtur.
Adde peccatum ſuper peccatum eoꝝ,
& non mereantur intrare in eccleſiã
iuſtorum tuorum. Deleantur de libro
memorie viuorum, & cum iuſtis
non ſcribantur. Et ego pauper
& meſtus, redemptio tua
Deus ſuſcipiat me.
Laudabo nomen Dei
in cantico, & magnificabimus illum
in confeſſione. Et placebit oratio mea

לַיהוָה מִשּׁוֹר פָּר
מַקְרִ֗ן מפ
וּמַפְרִיס׃ רא
רָאוּ עֲנָוִים
יִשְׂמָחוּ דֹּרְשֵׁי
אֱלֹהִים וִיחִי
לְבַבְכֶם׃ כִּי־שֹׁמֵעַ אֶל
אֶבְיוֹנִים יְהוָה
וְאֶת־אֲסִירָיו לֹא בָזָה׃
יְהַלְלוּהוּ שָׁמַיִם
וָאָרֶץ יַמִּים וְכָל־
רֹמֵשׂ בָּם׃ כִּי אֱלֹהִים
יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְיִבְנֶה
עָרֵי יְהוּדָה וְיָשְׁבוּ
שָׁם וִירֵשׁוּהָ׃ וְזֶרַע
עֲבָדָיו יִנְחָלוּהָ
וְאֹהֲבֵי שְׁמוֹ
יִשְׁכְּנוּ בָהּ׃
ע לַמְנַצֵּחַ
לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃
אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי׃
יְהוָה לְעֶזְרָתִי
חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ
וְיַחְפְּרוּ מְבַקְשֵׁי
נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר
וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי
רָעָתִי׃ יָשׁוּבוּ עַל־
עֵקֶב בשׁ
בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים
לִי הֶאָח הֶאָח׃
יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְּךָ
כָּל־מְבַקְשֶׁיךָ
וְיֹאמְרוּ תָמִיד
יִגְדַּל אֱלֹהִים
אֹהֲבֵי יְשׁוּעָתֶךָ׃
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן
אֱלֹהִים חוּשָׁה לִּי
עֶזְרִי וּמְפַלְטִי אַתָּה
יְהוָה אַל־תְּאַחַר׃

DEO ſuper bouem & tauꝝ,
cornua &
vngulas efferentem.
Viderunt manſueti
& letabuntur, querite
DEVM & viuet
cor veſtrũ. Q̃m exaudiuit
pauperes DEVS,
& vinctos ſuos non deſpexit.
Laudent eum celi
& terra, mare & omnia
q̃ mouent in eis. Quia Deus
ſaluabit cion & edificabit
ciuitates Iuda, & habitabunt
ibi & poſſidebũt eã. Et ſemen
ſeruoꝝ eius hereditabit eã,
& qui diligunt nomen eius
habitabunt in ea.

LXX. Ad victoriã,
Dauidis. Ad recordãdũ.
Deus vt liberes me,
DEVS vt auxilieris mihi,
feſtina. Confundantur
& erubeſcant, querentes
aĩam meã, ɔuertãt retrorſũ
& erubeſcãt, qui volũt mihi
malum. Reuertantur ad
veſtigium
confuſionis ſue, qui dicunt
mihi heah heah.
Gaudeant & letentur in te
omnes qui querunt te,
& dicant ſemper
magnificetur dominus
amatores ſalutis tue.
Ego autẽ egenus & pauper
Deus feſtina mihi. (meus tu
Auxiliũ meũ, & liberator (
DEVS ne moreris.

Deo ſuper vitulum nouellum,
cornua
producentem & vngulas.
Videant pauperes
& letentur, querite
Deum & viuet
aĩa veſtra. Quoniã exaudiuit
pauperes dominus,
& vinctos ſuos non deſpexit.
Laudent illum celi
& terra, mare & omnia
reptilia in eis. Quoniam Deus
ſaluã faciet ſyon, & edificabunt
ciuitates Iude. Et inhabitabũt
ibi, & hr̃ditate acqrẽt eã. Et ſem̃
ſeruorum eius poſſidebit eam,
& qui diligunt nomen eius
habitabunt in ea. (memoratiõe
LXIX. In finẽ. p̃s. Dauid ĩ re(
eo ꝙ ſaluũ fecit eum dominus.
Deus in adiutoriũ meũ intẽde,
domine ad adiuuandum me
feſtina. Confundantur
& reuereantur qui querunt
aĩam meã. Auertãt retrorſum
& erubeſcant qui volunt mihi
mala. Auertantur ſtatim
erubeſcentes,
qui dicunt mihi
euge euge.
Exultent & letentur in te
omnes qui querunt te,
& dicant ſemper
magnificetur dominus
qui diligunt ſalutare tuum.
Ego vero egenus & paup ſum
Deus adiuua me. (us es tu,
Adiutor meus & liberator me(
domine ne moreris.
LXX. Pſalmus Dauid filioꝝ
Ionadab & priorum

τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον,
κέρατα
ἐκφέροντα καὶ ὁπλάς.
Ἰδέτωσαν πτωχοὶ
καὶ εὐφρανθήτωσαν, ἐκζητήσατ[ε]
τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ
ὑμῶν. Ὅτι εἰσήκουσε
τῶν πενήτων ὁ κύριος,
καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ [ἐξουδένωσεν]
Αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρα[νοὶ]
καὶ ἡ γῆ, θάλασσα καὶ πάντα
τὰ ἕρποντα ἐν αὐτῇ. Ὅτι ὁ
[θεὸς] σώσει τὴν σιών, καὶ οἰκοδομηθ[ήσονται]
αἱ πόλεις τῆς ἰουδαίας. Καὶ κατοι[κήσουσιν]
ἐκεῖ, καὶ κληρονομήσουσιν αὐτὴν, καὶ τὸ [σπέρμα]
τῶν δούλων σου καθέξουσιν αὐτὴ[ν]
Καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομα [αὐτοῦ]
κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ. (ἀνα[μνησιν]
ξθʹ. Εἰς τὸ τέλος τῷ Δα[υὶδ] εἰς
εἰς τὸ σῶσαι με κύριον.
Ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρ[όσχες]
κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι
σπεῦσον. Αἰσχυνθήτωσαν
καὶ ἐντραπήτωσαν οἱ ζητοῦντε[ς]
τὴν ψυχήν μου. Ἀποστραφήτωσ[αν]
καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ βουλό[μενοι]
κακά. Ἀποστραφήτωσαν παρα[χρῆμα]
αἰσχυνόμενοι
οἱ λέγοντές μοι
εὖγε εὖγε.
Ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθή[τωσαν]
πάντες οἱ ζητοῦντές σε
ὁ θεός. Καὶ λεγέτωσαν διαπαντ[ός]
μεγαλυνθήτω ὁ κύριος,
οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου
Ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πέν[ης]
ὁ θεὸς βοήθησόν μοι,
βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ,
κύριε μὴ χρονίσῃς.
οʹ. Τῷ Δαβὶδ ψαλμός υἱ[ῶν]
ἰωναδάβ, καὶ τῶν πρώτων αἰχμαλ[ωτισθέντων]

corã Deo, magiſ q̃ bos pĩguis & electus,
quẽ offerebat Adam primus (nem.
cuius cornua p̃cedebãt vngulaꝝ fiſſio(
Viderunt humiles,
& letabuntur querentes doctrinam
a conſpectu DEI, & viuet
cor veſtrum. Quoniam ſuſcepit
oratione pauperum ſuorum DEVS,
& innocentes ſuos non deſpicit.
Laudent eum angeli celorum,
& habitatores terre & maris & omnia
reptantia in eis. Quoniam Deus
redimet cion & edificabit
ciuitates Iude, & reuertentur ibi
& poſſidebunt eam. Et filii
ſeruorum eius hereditabunt eam
& qui diligunt nomen eius
habitabunt in illa.

LXX. In laudẽ. Per manũ Dauidis,
ad memoriam pro faſciculo thuris.

Deus ad liberandum
nos, DEVS in auxilium noſtrum
eſto ſolicitus. Confundantur
& vituperentur, querentes
aĩam meam. Conuertantur retrorſum
& erubeſcant, volentes
malum meũ. Cõuertentur retrorſum
quoniam inſidiati ſunt mihi,
punientur iuxta verecundiam ſuam
qui dicebant mihi
gaudeas gaudeas.
Exultabunt & letabunt̃ in verbo tuo,
omnes querentes eruditionem a te,
& dicent continue, magnificetur
gloria DEI, diligẽtes redẽptionẽ tuã.
Ego autem egenus ſum & pauper,
Deus adiuua me
auxilium meum & redemptio mea tu
es, Deus ne moreris.

עא	LXXI.	captiuorum.	ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις.
בְּךָ־יְהוָה חָסִיתִי	In te DEVS ſperaui	In te domine ſperaui	Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα,
אַל־אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם׃	non confundar in eternum.	non confundar in eternum,	μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν α
בְּצִדְקָתְךָ תַּצִּילֵנִי	In iuſtitia tua libera me	in iuſtitia tua libera me	Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί μ
וּתְפַלְּטֵנִי הַטֵּה־אֵלַי	& erue me, inclina ad me	& eripe me. Inclina ad me	καὶ ἐξελοῦ με. Κλῖνον πρός με
אָזְנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי׃	aurem tuam & ſalua me. (lũ	aurem tuam, & ſalua me.	τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με.
הֱיֵה לִי לְצוּר מָעוֹן	Eſto mihi robuſtũ habitacu(	Eſto mihi in Deum protectorẽ	Γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴ
לָבוֹא תָּמִיד צִוִּיתָ	vt igrediar iugiter, p̃cepiſti	& in locũ munitum, vt ſaluum	καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ
לְהוֹשִׁיעֵנִי כִּי־	vt ſaluares me, quia	me facias. Quoniam	σῶσαί με. Ὅτι
סַלְעִי וּמְצוּדָתִי	petra mea & fortitudo mea	firmamẽtũ meũ, & refugiũ meũ	στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου
אָתָּה׃ אֱלֹהַי פַּלְּטֵנִי	es tu. Deus meus erue me	es tu. Deus meus eripe me	εἶ σύ. Ὁ θεός μου ῥῦσαί με
מִיַּד רָשָׁע מִכַּף מְעַוֵּל	de manu ĩpii, & de manu iniq	de manu pctõris, & de mãu ɔtra	ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς
וְחוֹמֵץ׃ כִּי־אַתָּה	& vim inferẽtis. Quia tu es	legẽ agẽtis & iniqui. Q̃m tu es	παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦντος. Ὅ
תִקְוָתִי אֲדֹנָי יְהוִה	expectatio mea, dñe DEVS	patientia mea domine, domine	ἡ ὑπομονή μου κύριε,
מִבְטַחִי מִנְּעוּרָי׃	fiducia mea, ab adoleſcẽtia(	ſpes mea a iuuentute mea.	κύριε ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεότητός μ
עָלֶיךָ נִסְמַכְתִּי	Sup te ſuſtẽtatus ſũ (mea.	In te confirmatus ſum	Ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην
מִבֶּטֶן מִמְּעֵי אִמִּי	ex vtero, de vẽtre mr̃is mee	ex vtero, de ventre matris mee	ἀπὸ γαστρός, ἐκ κοιλίας μητρός
אַתָּה גוֹזִי בְּךָ	tu es erutor meus, in te	tu es protector meus. In te	σύ μου εἶ σκεπαστής. Ἐν σοὶ
תְהִלָּתִי תָמִיד׃	laus mea ſemper.	cantatio mea ſemper,	ἡ ὕμνησίς μου διαπαντός,
כְּמוֹפֵת הָיִיתִי	Quaſi portentũ factus ſum	tanq̃ prodigium factus ſum	ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην
לְרַבִּים וְאַתָּה מַחֲסִי־	multis, & tu ſpes mea	multis, & tu adiutor	τοῖς πολλοῖς, καὶ σὺ βοηθός μου
עֹז׃ יִמָּלֵא פִי	fortiſſima. Impleat̃ os meũ	fortis. Repleatur os meum	κραταιός. Πληρωθήτω τὸ στό
תְּהִלָּתֶךָ כָּל־הַיּוֹם	laude tua, tota die	laude vt cãtẽ gl'iã tuã, tota die	αἰνέσεως, ὅπως ὑμνήσω τὴν δ
תִּפְאַרְתֶּךָ׃ אַל־	gloria tua. Ne (do mea,	magnitudinem tuam. Ne	μεγαλοπρέπειάν σου. Μὴ (ὅλην
תַּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת	p̃iicias me in tp̃e (fortitu(	proiicias me in tempore (mea	ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν
זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחִי	ſenectutis, A cũ defecerit(	ſenectutis, cũ defecerit virtus(	γήρως, ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ἰσ
אַל־תַּעַזְבֵנִי׃	ne derelinquas me.	ne derelinquas me.	μὴ ἐγκαταλίπῃς με.
כִּי־אָמְרוּ אוֹיְבַי לִי	Quia dixe. inimici mei mihi,	Quia dixer̃t inimici mei mihi,	Ὅτι εἶπον οἱ ἐχθροί μου ἐμοί,
וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי	& q obſeruabãt aĩam meam	& qui cuſtodiebant aĩam meam	καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μ
נוֹעֲצוּ יַחְדָּו׃ לֵאמֹר	inierũt p̃iter ɔſiliũ. Dicẽtes	cõſiliũ fecerũt in vnũ. Dicẽtes	ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτό. Λέγ
אֱלֹהִים עֲזָבוֹ רִדְפוּ	Deus dereliq̃t eũ, p̃ſeq̃mini	Deus dereliquit eũ p̃ſequimini	ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν αὐτόν, κατα
וְתִפְשׂוּהוּ כִּי־אֵין	& cõprehendite eũ, quia nõ	& comprehendite eum, quia nõ	καὶ καταλάβετε αὐτόν, ὅτι οὐ
מַצִּיל׃ אֱלֹהִים אַל־	eſt qui eruat. Deus ne	eſt qui eripiat. Deus ne	ἔστιν ὁ ῥυόμενος. Ὁ θεός μου, μ
תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהַי	elongeris a me, Deus meus	elongeris a me, Deus meus	μακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ, ὁ θεός μου,
לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃	in auxilium meum feſtina.	in auxilium meum reſpice.	εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.
יֵבֹשׁוּ יִכְלוּ שֹׂטְנֵי	Cõfũdant̃ & ɔſumãt̃ adũſarii	Cõfũdãt̃ & deficiãt detrahẽtes	Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλειπέτω
נַפְשִׁי יַעֲטוּ חֶרְפָּה	aĩe mee, operiant̃ opprobrio	aĩe mee, operiantur confuſione	τὴν ψυχήν μου, περιβαλέσθωσαν
וּכְלִמָּה מְבַקְשֵׁי	& confuſione, qui querunt	& pudore qui querunt	καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες
רָעָתִי׃ וַאֲנִי תָּמִיד	malũ mihi. Ego autẽ iugiter	mala mihi. Ego autem ſemper	τὰ κακά μοι. Ἐγὼ δὲ διαπαν
אֲיַחֵל וְהוֹסַפְתִּי	expectabo, & multiplicabo	ſperabo, & adiiciam	ἐλπιῶ ἐπὶ σέ, καὶ προσθήσω
עַל כָּל־תְּהִלָּתֶךָ׃	ſuper omnes, laudem tuam.	ſuper omnem laudem tuam.	ἐπὶ πᾶσαν τὴν αἴνεσίν σου.

In verbo tuo DEVS confiſus ſum
non confundar in ſeculum.
In iuſtitia tua erue me,
& libera me, inclina ad me
aurem tuam & redime me.
Sis mihi rupes fortis,
ad refugium iugiter, iuſſiſti
vt redimeres me, firmitas mea
& arx refugii mei tu
Deus. Deus libera me ab
impiis, de manu authoris
iniquitatis & vim inferētis. Q̄m̄ tu es
ſpes mea, DEVS Deus meus
ab adoleſcentia mea,
Super te confirmatus ſum
ab vtero, de ventre
mr̄is mee tu extraxiſti me, ī verbo tuo
laus mea iugiter.
Sicut ſignum fui
plurimis, & tu fiducia mea
& fortitudo mea. Replebitur
os meum laude tua, tota die
gloria tua. Ne
proiicias me in tempore
ſenectutis cum defecerit
virtus mea ne deſeras me.
Q̄m̄ dixerunt patroni inimicitie mee
adū́ſū me malū́, & obſuatores aīe mee
conſuluerunt ſimul. Dicunt
Deus dereliquit eum perſequimini
& apprehendite eum, quoniam non eſt
qui redimat. Deus ne
elongeris a me, DEVS
in auxilium meum feſtina.
Confundētur & diſſipabunt̄ aduerſarii
anime mee, amicientur ignominia
& opprobrio querenres
malum meum. Ego autem iugiter
expectabo, & accreſcam
pluſquam omnes laudem tuam.

A. Precatur hoc loco Chriſtus, modo uera ſit temporum ſupputatio, non de ſua ipſius ſenecta & ſenio quod ſentit Hireneus martyr libro quem contra hereſes ſcripſit, uerū de ſenecta & ſenio corporis ſui, hoc eſt eccleſie, ne ī ultimis diebus reiiciatur, iuſta illud ego pro te rogaui Petre ut non deficiat fides tua.

כִּי יְסַפֵּר צִדְקָתֶךָ
כָּל־הַיּוֹם תְּשׁוּעָתֶךָ
כִּי לֹא יָדַעְתִּי
סְפֹרוֹת ׃ אָבוֹא
בִּגְבוּרוֹת אֲדֹנָי יְהוִה
אַזְכִּיר צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ
אֱלֹהִים לִמַּדְתַּנִי מִנְּעוּרָי
וְעַד הֵנָּה אַגִּיד
נִפְלְאוֹתֶיךָ ׃ וְגַם עַד
זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים
אַל־תַּעַזְבֵנִי עַד
אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר
לְכָל־יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ ׃
וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים
עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
גְדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי
כָמוֹךָ ׃ אֲשֶׁר הִרְאִיתַנִי
צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת
תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ
וּמִתְּהֹמוֹת הָאָרֶץ
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ ׃ תֶּרֶב
גְּדֻלָּתִי וְתִסֹּב
תְּנַחֲמֵנִי ׃ גַּם־אֲנִי
אוֹדְךָ בִכְלִי נֶבֶל
אֲמִתְּךָ אֱלֹהָי אֲזַמְּרָה
לְךָ בְכִנּוֹר קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל ׃ תְּרַנֵּנָּה
שְׂפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה־
לָּךְ וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר
פָּדִיתָ ׃ גַּם לְשׁוֹנִי
כָּל־הַיּוֹם תֶּהְגֶּה
צִדְקָתֶךָ כִּי־בֹשׁוּ כִּי־
חָפְרוּ מְבַקְשֵׁי רָעָתִי ׃

עב

לִשְׁלֹמֹה

אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ
לְמֶלֶךְ תֵּן וְצִדְקָתְךָ
לְבֶן מֶלֶךְ ׃ יָדִין
עַמְּךָ בְצֶדֶק וַעֲנִיֶּיךָ
בְמִשְׁפָּט ׃ יִשְׂאוּ הָרִים
שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת

Os meũ narrabit iuſtitiã tuã
tota die ſalutare tuum,
quia non cognoui
munerationes. Ingrediar
in fortitudinem domini Dei
recordabor iuſtitie tue (mea,
ſolio. Deo docui. me ab ado.(
& vſq; nunc annunciabo
mirabilia tua. Inſup & vſq;
in ſenectutem & canos, Deus
ne derelinquas me, donec
ãnũciẽ brachiũ tuũ gñatiõi,
cũctis q̃ vẽturi ſũt fortitudi(
Et iuſtitiã tuã Deus (nẽ tuã.
vſq; ĩ excelſum, quãta feciſti
magnalia, Deus quis
ſi'lis tibi. Qui oſtẽdiſti nobis
tribulatões plurĩas & malas,
cõuertes & viuificabis nos,
& de abyſſis terre (gnificabis
cõuertes & educes nos. Ma(
magnitudinẽ meã & ouerſus
conſolaberis me. Sed & ego
ofitebor tibi ĩ vaſis pſalterii,
ũitatẽ tuã Deo meo, cãtabo
tibi in cithara ſancte
iſrael. Laudabunt
labia mea cum cantauero
tibi, & anima mea quam
redemiſti. Inſup & lĩgua mea
tota die meditabitur
iuſtitiã tuã, qa cõfuſi ſunt, qa
dehoneſtati ſunt, q̃rẽtes ma(

LXXII. (lũ meũ.

Salomonis. A.

Deus iudicium tuum
regi da, & iuſtitiam tuam
filio r̃gis. Iudicabit (res tuos
pplm tuũ ĩ iuſtitia, & paupe(
in iudicio. Aſſumẽt montes
pacem populo, & colles

Os meũ ãnũciabit iuſtitiã tuã,
tota die ſalutare tuum.
Quoniam non cognouit
litteraturam introibo
in potentias domini, domine
mẽorabor iuſtitie tue (te mea,
ſolio. Deo docuiſti me a iuuẽtu(
& vſq; nunc, pronunciabo
mirabilia tua. Et vſq;
in ſenectam & ſenium, Deus
ne derelinquas me. Donec
annũciẽ brachiũ tuũ, gñationi
oĩ que ventura eſt. Potẽtiã tuã
& iuſtitiam tuam Deus
vſq; in altiſſima que feciſti
magnalia, Deus quis
ſimilis tibi. Quãtas oñdiſti mihi
tribulationes multas & malas,
& conuerſus viuificaſti me,
& de abyſſis terre
iterũ reduxiſti me. Multiplicaſti
magnificentiã tuã, & cõuerſus
conſolatus es me. Nam & ego
confitebor tibi in vaſis pſalmi
veritatem tuam Deus, pſallam
tibi in cithara ſanctus
iſrael. Exultabunt
labia mea cum cantauero
tibi, & anima mea quam
redemiſti. Sed & lingua mea
tota die meditabitur
iuſtitiam tuam, cum confuſi &
ſueriti fuerĩt q q̃rũt mala mihi.

LXXI. Pſalmus Dauid ĩ
Salomonem.

Deus iudicium tuum
regi da, & iuſtitiam tuam
filio regis. Iudicare (tuos
pplm tuũ ĩ iuſtitia, & pauperes(
in iudicio. Suſcipiant montes
pacem populo, & colles

Τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσ
ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρί
Ὅτι οὐκ ἔγνων
γραμματείας, εἰσελεύσομαι
ἐν δυναστείᾳ κυρίου, κύριε
μνησθήσομαι τῆς δικαιοσύνης σ
μόνου. Ὁ θεός μου ἃ ἐδίδαξάς μ
καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαγγελῶ (τ
τὰ θαυμάσιά σου, καὶ ἕως
γήρως καὶ πρεσβείου. Ὁ θεός
μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἕως
ἂν ἀπαγγελῶ τὸν βραχίονά σου τ
πάσῃ τῇ ἐρχομένῃ. Τὴν δυνα
καὶ τὴν δικαιοσύνην σου ὁ θεός
ἕως τῶν ὑψίστων. Ἃ ἐποίησας
μεγαλεῖα, ὁ θεὸς τίς
ὅμοιός σοι. Ὅσας ἔδειξάς μοι
θλίψεις πολλὰς καὶ κακάς,
καὶ ἐπιστρέψας ἐζωοποίησάς με,
καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς
ἀνήγαγές με. Ἐπλεόνασας
ἐπ' ἐμὲ τὴν μεγαλοσύνην σου, καὶ ἐπ
παρεκάλεσάς με. Καὶ γὰρ ἐγὼ
ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύ
τὴν ἀλήθειάν σου ὁ θεός. Ψαλῶ (κύρι
σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ ἅγιος
τοῦ ἰσραήλ. Ἀγαλλιάσονται
τὰ χείλη μου ὅταν ψάλλω
σοι, καὶ ἡ ψυχή μου ἣν
ἐλυτρώσω. Ἔτι δὲ καὶ ἡ γλῶσσά μ
ὅλην τὴν ἡμέραν μελετήσει
τὴν δικαιοσύνην σου. Ὅταν αἰσχ
καὶ ἐντραπῶσιν, οἱ ζητοῦντές τὰ κ

οα. Εἰς σαλομῶν
ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.

Ὁ θεός, τὸ κρίμα σου
τῷ βασιλεῖ δός, καὶ τὴν δικαιοσ
τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως. Κρίνειν (
τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοὺς
ἐν κρίσει. Ἀναλαβέτω τὰ ὄρη
εἰρήνην τῷ λαῷ, καὶ οἱ βουνοί

פומי ישתעי צדקתך	Os meum anuũciabit iuſtitiam tuam,
כל יומא פורקנך ארום לא	tota die redemptionem tuam, quoniã
ידעית מנייניהון: איעול	neſciui numerum earum. Ingrediar
בגבורתא דיי אלהים	in fortitudinem DEI, Deus
אדכר צדקתך	recordabor iuſtitie tue
לבלחודך: אלהא	tantummodo, Deus
אליפתני בניסיא מן	docuiſti me in portentis ab
טליותי ועד השתא איתני	adoleſcẽtia mea, & vſq; nũc annũciabo
פרישותך: ולחוד עד	mirabilia tua, Et etiam vſq;
זקנתא וסיבותא אלהא לא	in ſenectutem & decrepitatẽ, Deus ne
תשבוק יתי עד דאיתני	derelinquas me donec annunciem
תקוף אדרעך לדר חורן	fortitudinem brachii tui generationi,
לכל דייתי כח גבורתך:	cũctis q; vẽturi ſunt virtutẽ fortitudi(
וצדקתך אלהא	Et iuſtitia tua Deus (nis tue.
עד שמי מרומא די	vſq; ad celos excelſos,
עבדתא רברבן אלהא מאן	feciſti enim magnalia, Deus quis
כוותך: די אחמית ית	ſicut tu. Qui oſtendiſti mihi
עקן סגיען וביישן תת	tribulationes multas & malas,
תתוב תחיי ית	conuertens viuificabis nos,
יתנא ומתהומיא דארעא	& de abyſſis terre (plicabis
תתוב תסיק יתנא: תסגי	cõuertens aſcẽdere facies nos. Multi(
רבנותי ותתוב	magnificentiam tuam, & reuerſus
תנחמינני: לחוד אנא	conſolaberis me. Sed & ego
אודה קדמך בזיני זמר	cõfitebor corã te, inſtrumẽtis muſices
ובנבלא אתני קושטך אלהי	& laudatorio, ãnũciabo veritatẽ tuã(
אשבח שמך בכינרא	laudabo nomẽ tuũ cithara (Deus meus,
קדישא תיבוען שיפ	ſancte iſraelis. Exultabunt
שיפוותי ארום אשבח	labia mea, quod laudes dixerim
קדמך ונפשי דפרקתא:	corã te, & anima mea quam redemiſti,
לחוד לישני כ	Inſuper lingua mea
כל יומא תרנן	tota die annunciabit
צדקתך ארום בהיתו אר	iuſtitiam tuam. quoniam confuſi ſunt,
איתחסו תבעי בישתי:	qm̃ vitupati ſũt. querẽtes malũ meũ.
על ידוי דשלמה	LXXII. Per manũ Salomonis,
איתאמר בנבואה:	dicta prophetice.
אלהא הלכת דינך למלכא	Deus ſententiã iudicioꝝ tuorum regi
משיחא הב וצדקתך לבריה	MESSIE da, & iuſtitiam tuam filio
דדוד מלכא: ידין עמך	Dauidis regis. Iudicabit populum
בצדקא ועניך בהלכת	tuũ in iuſtitia, & pauperes tuos in ſnĩa
דינא: יטלון יתבי טורי	iudicii. Afferent habitatores mõtium
שלמא לעמא בית ישראל	pacem populo domus iſrael,

A. Antiqui hebrei hunc pſalmũ de Meſſia dictum intellexerunt, quod etiam refert .R. Salomon qui tamen a patrum ſententia aberrauit. Verba eius ſunt hec פיצת ברושן פיסיון תוכפ וריבוי ורבו פי לשון גלוסקאות ריפות המשיח וכל המזמור בימות idest pizat bar המשיח (qđ nos uertimus placentula frumenti) loquella eſt abundantie & multiplicatiõis. At qui magiſtri noſtri expoſuerunt ſermonem eſſe placentularum in diebus Meſſie, totũq; pſalmum expoſuerũt de diebus Meſſie. Libro quoq; midras tehilim דא משפטיך למלך תן זו מלך המשיח שנ׳ והריחו ביראת יי׳ וגו׳ .i. Sermo alius. Iudicia tua regi da. Hic eſt rex Meſſias ſicut dictũ eſt. Et odor eius cũ timore Dei. Libro ẽt cifra, ſup illud Deuteronomii. xxxii. Et ñ erit cũ eo Deus aliẽus דא יי׳ בדד ינחנו וגו׳ עתיד אני להושיבכם בנחת בעולם ואין עמו אל נכר שלא יהא בכם בני אדם שעוסקין בפרקמטיא של כלום בעיניינם יהי פיסת בר בארץ וגו׳ שיהו חטין מוציאין גלוסקאות כמלא פיסת יד ירעש כלבנון פריו שיהו חטין שפות זו בזו ונגשרות סולתן בארץ ואתה בא ונוטל ונוטר ממנה מלא פיסת היד כדי פרנסתך .i. Sermo alius. Dixit Deus ſanctus & benedictus futurus ſum ego ut conuertam uos in mãſuetudinem ſpiritus in mundo iſto. Et non erit cum eo Deus alienus. Quia non erũt in uobis filii Adã exercentes negociationem aliquam ſicut dictũ eſt pſalmo .lxxiii. Erit pizatbar ideſt placentula frumenti in terra in capite mõtiũ. Erit pizat bar, quoniã frumenta producẽt in diebus Meſſie placentas, ſicut eſt plenitudo uole ſeu palme iſtius, ſequitur. Turgeſcet ſicut libani fructus eius. Quoniã frumenta

בְּצְדָקָה׃ יִשְׁפֹּט עֲנִיֵּי	iuſtitiã.Iudicabit pauperes	iuſtitiam.Iudicabit pauperes	δικαιοσύνῃ. Κρινεῖ τοὺς πτω
עָם יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי	populi,ſaluabit filios	populi & ſaluos faciet filios	τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει
אֶבְיוֹן וִידַכֵּא	egenorum,& confringet	pauperum,& humiliabit	τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων. Καὶ τ
עוֹשֵׁק׃ יִירָאוּךָ עִם	calũniatorẽ.Timebũt te cũ	calũniatorem.Et ꝑmanebit cũ	συκοφάντην, καὶ συμπαραμενεῖ
שֶׁמֶשׁ וְלִפְנֵי	ſole,& ante	ſole & ante	τῷ ἡλίῳ. Καὶ πρὸ τῆς
יָרֵחַ דּוֹר	lunam,generatio (pluuia	lunam,in generatione	σελήνης γενεὰς
דּוֹרִים׃ יֵרֵד כְּמָטָר	generationũ. Deſcẽdet vt(	& gñatõnẽ.Deſcẽdet ſicͭ pluuia	γενεῶν. Καταβήσεται ὡς ὑετὸ
עַל גֵּז כר	ſuper vellus,	in vellus	ἐπὶ πόκον,
כִּרְבִיבִים זר	vt ſtille	& ſicut ſtillicidia	καὶ ὡσεὶ σταγὼν
זַרְזִיף אָרֶץ׃	irrorantes terram.	ſtillantia ſuper terram.	ἡ στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν.
יִפְרַח בְּיָמָיו	Germinabit in diebus eius	Orietur in diebus eius	Ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ
צַדִּיק וְרֹב שָׁלוֹם	Iuſtus & multitudo pacis,	iuſtitia,& abundantia pacis	δικαιοσύνη, καὶ πλῆθος εἰρήν
עַד בְּלִי יָרֵחַ׃	donec non ſit luna. (mare,	donec auferatur luna.	ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη.
וְיֵרְדְּ מִיָּם עַד יָם	Et dñabitur a mari vſq; ad(	Et dñabitͭ a mari vſq; ad mare,	Καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσ
וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי	& a flumine vſq; ad terminos	& a flumine vſq; ad terminos	καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως περάτων
אָרֶץ׃ לְפָנָיו יִכְרְעוּ	terre.Ante eum procidnet	orbis terraꝝ.Corã illo ꝑcidẽt	τῆς οἰκουμένης. Ἐνώπιον αὐτοῦ
צִיִּים וְאֹיְבָיו עָפָר	ppl'i,& inimici eius puluerẽ	ethiopes,& inimici eius terrã	αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ,
יְלַחֵכוּ׃ מַלְכֵי	lingẽt.Reges	lingent.Reges	λείξουσι. Βασιλεῖς
תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים	B. tarſis & inſule	tharſis & inſule	θαρσεῖς καὶ νῆσοι,
מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי	munera offerent,reges	munera offerent, reges	δῶρα προσοίσουσι, βασιλεῖς
שְׁבָא וּסְבָא אֶשְׁכָּר	arabes & ethiopes munus	arabum & ſaba dona	ἀράβων καὶ σαβᾶ, δῶρα
יַקְרִיבוּ׃ וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ	offerent. Et adorabunt eum	adducent.Et adorabunt eum	προσάξουσι. Καὶ προσκυνήσουσ
כָל מְלָכִים כָּל גּוֹיִם	oẽs reges,omnes gẽtes C.	omnes reges,omnes gentes	πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντ
יַעַבְדוּהוּ׃ כִּי יַצִּיל	ſeruient ei.Quia eruet	ſeruient ei.Quia liberauit	δουλεύσουσιν αὐτῷ. Ὅτι ἐρρύ
אֶבְיוֹן מְשַׁוֵּעַ וְעָנִי	pauperẽ clamantẽ,& inopẽ	pauperẽ a potente,& pauperẽ	πτωχὸν ἐκ δυνάστου, καὶ πένη
וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃	cui non eſt adiutor.	cui non erat adiutor.	ᾧ οὐχ ὑπῆρχε βοηθός.
יָחֹס עַל דַּל וְאֶבְיוֹן	Compatietur inopi & paupi	Parcet pauperi & inopi,	Φείσεται πτωχοῦ καὶ πένητος,
וְנַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים	& animas pauperum	& animas pauperum	καὶ ψυχὰς πενήτων
יוֹשִׁיעַ׃ מִתּוֹךְ ומ	ſaluabit.A fraude	ſaluas faciet.Ex vſuris	σώσει. Ἐκ τόκου
וּמֵחָמָס יִגְאַל נַפְשָׁם	& iniqtate redimet aĩas eoꝝ,	& iniquitate redimet aĩas eoꝝ,	καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς
וְיֵיקַר דָּמָם בְּעֵינָיו׃	& ꝓcioſus erit ſãguis eoꝝ co(	& honorabile nom̃ eoꝝ corã illo	καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπι
וִיחִי וְיִתֶּן לוֹ	Et viuet & dabitͭ ei (rã ocu(	Et viuet & dabitur ei	Καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται αὐτ
מִזְּהַב שְׁבָא וְיִתְפַּלֵּל	de auro ſaba,& orabit(lis eiꝰ.	de auro arabie,& adorabunt	ἐκ τοῦ χρυσίου τῆς ἀραβίας, καὶ πρ
בַּעֲדוֹ תָמִיד כָּל	pro eo iugiter tota	de ipſo ſemper,tota	περὶ αὐτοῦ διαπαντός. Ὅλην τὴν
הַיּוֹם יְבָרְכֶנְהוּ׃	die benedicet ei.	die benedicent ei.	εὐλογήσουσιν αὐτόν,
יְהִי פִסַּת בַּר	D Erit placẽtula frumenti,	Erit firmamentum	ἔσται στήριγμα
בָּאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים	in terra in capite montium	in terra in ſummis montium,	ἐν τῇ γῇ ἐπ᾽ ἄκρων τῶν ὀρέων
יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן	turgeſcet ſicut libani	ſuper extolletur ſuper libanum	Ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν λίβανον
פִּרְיוֹ וְיָצִיצוּ מ	fructus eius & pullulabunt	fructus eius,& florebunt	ὁ καρπὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξανθήσουσ
מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הארץ׃	de ciuitate ſicut herba terre	de ciuitate ſicut fenum terre.	ἐκ πόλεως, ὡσεὶ χόρτος τῆς γῆς.
יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם	Erit nomen eius in eternũ	Sit nomẽ eius bñdictũ ĩ ſecula,	Ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημέν

عدلا و يتحكم لمسا	וְגִלְמָתָא בִּזְכוּתָא׃ יְדִין עַנְיֵי	& colles iuſtitiam. Iudicabit pauperes
الشعب بعدل ويخلص	עַמָּא יִפְרוֹק לִבְנֵי	populi, redimet filios
المساكين ۞	חֲשׁוֹכַיָא וְיִסּוֹף גַּבְרָא	miſerorum & humiliabit virum
الداغي وىدوم	טְלוֹמָא׃ יִדְחֲלוּן מִנָּךְ עִם	raptorem. Timebunt a te cum
الشمس ۞ وهو	מִיפַּק שִׁמְשָׁא וִיצַלּוּן קֳדָמָךְ	ortu ſolis, orabunt coram te
القمر	קֳדָם מִנְהַר סִיהֲרָא לְדָרֵי	a lumine lune a generationibus
الاجيال ينزل مثل	דָרַיָא׃ יֵחוֹת הֵיךְ מִטְרָא	ī generationes. Deſcēdet ſicut pluuia
على الصوف	דְרַעֲוָא עַל עִיסְבָּא דְגַזְיָא	beneplaciti, ſuper herbam ꝗ roſerunt
وكالقطر	מִן גּוֹבָאֵי הֵיךְ רְסִיסֵי	locuſte, ſicut ſtille
اذا هبط على	מַלְקוֹשָׁא דְנָטְפִין עַל אַרְעָא׃	ſerotine ſtillantes ſuper terram.
ويشرق في	יִסְגּוּן בְּיוֹמוֹי צַדִּיקַיָא	Multiplicabuntur in diebus eius iuſti
العدل ۞ وتكثر ال	וְיִסְגֵּי שְׁלָמָא עַד	& abundabit pax, donec
حتى يفنى القمر	דְּיִשְׁתֵּיצוּן פָּלְחֵי סִיהֲרָא׃	deſtruantur ſerui lune.
ويملك من البحر الى ال	וְיִשְׁלוֹט מִן סְטַר יַמָּא רַבָּא	Et dominabit ab angulo maris magni,
ومن الانهار الى	לִסְטַר יַמָּא רַבָּא וּמִן פְּרָת	ad āgulū maris magni, & ab euphrate
الارض ۞	עַד סְיָפֵי אַרְעָא׃ קֳדָמוֹי יִגְחֲנוּן	ad fines terre, Corā illo humiliabūtur
النجابين بديه	אִיפַּרְכֵי וּבַעֲלֵי דְבָבוֹי	proceres, & patroni inimicitie eius
اعدايه يلحسون التر	עַפְרָא יְלַחֲכוּן׃ מַלְכֵי	puluerem lingent. Reges
ترسيس والج	דְטַרְסוֹס וְנִיסֵי יַמָּא רַבָּא	tarſis & inſule magni maris
يقبلون اليه بالهدايا	דְאוֹקְיָנוֹס תִּקְרוּבְתָּא	occeani, munera
الفرس وسابا يقدمون	יְתוּבוּן מַלְכַיָא דִשְׁבָא	adducent reges ſeba
وتسجد له جميع ال	וּסְבָא דוֹרוֹן יְקָרְבוּן׃ וְיִסְגְּדוּן	& ceba dona offerent, Et adorabunt
ملوك الارض وجميع الا	לֵיהּ כָּל מַלְכַיָא כָּל עַמְמַיָא	eum omnes reges, omnes populi
تتعبد له ۞ لانه	יִשְׁתַּעְבְּדוּן לֵיהּ׃ אֲרוּם יְפַצֵּי	ſubditi erunt ei. Quoniam liberabit
الضعيف من يد	חֲשׁוֹכַיָא דְבָעֵי מִנֵּיהּ	miſerum qui implorat miſericordiam
والذي ليس له الذي	וְעַנְיָא וְלֵית סָעִיד לֵיהּ׃	& pauperem cui non eſt adiutor.
يتراءف على ال	יְחוּס עַל מִסְכֵּינַיָא	Miſerebitur miſero
والضعيف ويخلص	וְחַשּׁוֹכָא וְנַפְשָׁת חֲשׁוֹכַיָא	& inopi, & animas inopum
المساكين ۞ ومن الر	יִפְרוֹק׃ מִן נִכְלִין	redimet. A fraude
الظلم ينقذ ار	וּמֵחֲטוֹפִין יִפְרוֹק נַפְשְׁהוֹן	& furtis, liberabit animas eorum,
اسمه كريم	וִיהֵי יַקִּיר אַדְמְהוֹן קֳדָמוֹי׃	& erit honorificus ſāguis eoꝝ corā eo.
يحيا	וְיֵיחֵי וְיִתֵּן לֵיהּ	Et viuet & dabitur ei
من ذهب اراديا	מִדְּהַב דְּאַיְתִין לֵיהּ מִשְּׁבָא	de auro, quod afferent ei de ſeba
يصلون في كل	וִיצַלֵּי מְטוּלְתֵיהּ תְּדִירָא	& orabit pro eo continue
حين ويبارك الله	כָּל יוֹמָא יְבָרְכִנֵּיהּ׃	omni die benedicet illi.
يكون	יְהֵי סְעִיד לַחְמָא	Erit ſubſtantificus panis
في الارض على رؤوس ال	בְּאַרְעָא בְּרֵישׁ טוּרַיָא	in terra, ī capite montium,
تعلو ثمرته	יִרְגּוֹשׁ הֵיךְ לִבְנָן אִיבֵּיהּ	concutietur ſicut libani fructus eius
شجر لبنان وينز	וְיִנְצוּן מִן קַרְתָּא יְרוּשְׁלֶם	& germinabunt de ciuitate ieruſalem
المدينة كعشب الارض	הֵיךְ עִיסְבָּא דְאַרְעָא׃	ſicut herba terre.
يكون اسمه	יְהֵי שְׁמֵיהּ מִדְכַּר לְעָלַם	Erit nomen eius memorabile ſemper,

cōfricabunt ſe inuicē, & deiicient limilā ſuā in terrā, & tu ueniens accipies inde plenitudinem uole ſeu palme iſtius ſƺ refectiōeƺ tuā Ex commentariis. R. moſſe hadarſan

ד״א מלכי צדק כדכתיב נשבע יהוה ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק ומי הוא זה מלך צדיק ומעשה מלך המשיח שנ׳ הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע ומה הוציא לחם ויין שנ׳ יהי פסת בר בארץ והוא שכתוב והוא כהן לאל עליון

Alius ſermo Malchicedec hoc eſt ac ſi dixerit ſcriptura ꝙ dictū eſt. ps. cx. Iurauit dn̄s & nō penitebit eū tu es ſacerdos in eternū ſ̄m uerbum Malchicedec. Et quis eſt iſte. Iſte eſt rex iuſtus & ſaluator rex Meſſias. Sicut dictum eſt Zach. ix. Ecce rex tuus uenit tibi iuſtus & ſaluator. Et qd docet dicēdū, protulit panem & uinū: quaſi dicat, erit placentula tritici in terra & hoc eſt qđ ſcriptū eſt. Et ipſe ſacerdos Deo altiſſimo.

B. Tarſis, ut aliqui opinantur cilicie ciuitas, ut alii Cartago, ut alii India, ut alii mare,

C. Ex cōmentariis R. moſſe hadarſſan.

דרש ר׳ משה הדרשן לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים יראה שגם שיהיה גבר באחיו ויש בממלכות בידו כאריה שהוא מלך על החיות כי גב יקרה לו כמקרא האריה שיכבול הרביעית כי עם כל כחו הוא כורע ורבץ ואין לו כח לעמוד על עמדו ועצמיותו גם הוא יכרע ויפול תחת משאו וישכב גדולתו וישתעבד ביד מלכי אמות העולם ואמר ומי יקימנו עלות הגלות הארוך שנמשכה הכריעה והנפילה כל כך עד שאמרו הגויים צורם הסגירם ומי יקימנו ויחיה וכמו שאמר הנביא מי יקום יעקב כי קטון הוא נטושה על אומתו אין מקים ולזה אמר שבט ולא אמר מלך כי גלוי וידוע לפניו שלא יעמדו מלכים תמיד עד כי יבא שילה וזה הבן הקטן העתיד להיות

Hebrew		Latin (ex Hebraeo)	Latin	Greek
לִפְנֵי־שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן		ante ſolem filius E.	ante ſolem permanet	πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ
שְׁמוֹ וְיִתְבָּרְכוּ־בוֹ		nomẽ eius. Et bñdicent ĩ eo	nomẽ eius. Et benedicent ĩ ipſo	τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐνευλο-
כָּל־גּוֹיִם	יא	omnes gentes,	omnes tribus terre,	πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς,
יְאַשְּׁרוּהוּ׃		beatificabunt eum.	oẽs gentes magnificabunt eũ.	πάντα τὰ ἔθνη μακαριοῦσι
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים		Benedictus DEVS Deus	Benedictus dominus	Εὐλογητὸς κύριος
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה		Deus iſrael, qui facit	Deus iſrael qui facit	ὁ θεὸς τοῦ ἰσραήλ, ὁ ποιῶν
נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ׃		mirabilia ſolus.	mirabilia ſolus.	θαυμάσια μόνος.
וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ		Et bñdictũ nomẽ glorie eius	Et bñdictũ nom̃ maieſtatis eius	Καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα
לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא		in ſempiternũ & implebitur	in eternum, & replebitur	εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τ-
כְבוֹדוֹ אֶת־כֹּל		gloria eius vniuerſa	maieſtate eius omnis	τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα (Καὶ π-
הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃		terra amen & amen.	terra, fiat fiat,	ἡ γῆ, γένοιτο γένοιτο.
כָּלּוּ תְפִלּוֹת		Complete ſunt orationes	Defecerunt hymni	Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι
דָּוִד בֶּן־יִשָׁי׃		Dauidis filii Iſſai.	Dauid filii Ieſſe.	Δαβὶδ υἱοῦ ἰεσσαί
מִזְמוֹר לְאָסָף	ע	LXXIII. Pſalmus Aſapi.	LXXII. Pſalmus Aſaph.	οβʹ. Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ.
אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל		Attamen bonus eſt iſraelis	Quam bonus iſrael	Ὡς ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ
אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב׃		Deus, his q mũdo ſũt corde.	Deus, his qui recto ſunt corde.	ἰσραήλ, τοῖς εὐθέσι τῇ καρδ-
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ		Mei autẽ pene vacillauerũt	Mei autem pene moti ſunt	Ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσαλ-
רַגְלַי כְּאַיִן שֻׁפְּכָה		pedes, pene effuſi ſunt (ſum	pedes pene effuſi ſunt	οἱ πόδες, παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη
אֲשֻׁרָי׃ כִּי קִנֵּאתִי		greſſus mei. Quia emulatꝯ(	greſſus mei. Quia zelaui	τὰ διαβήματά μου. Ὅτι ἐζ-
בַּהוֹלְלִים שְׁלוֹם		in ſtultos pacem	ſuper iniquos, pacem	ἐπὶ τοῖς ἀνόμοις εἰρήνην
רְשָׁעִים אֶרְאֶה׃ כִּי		impiorum videbo. Quoniã	peccatorum videns. Quia	ἁμαρτωλῶν θεωρῶν. Ὅτι
אֵין	חר	non ſunt (A. Aliqui ſic uertendũ cẽſent, quoniã non eſt nodoſa mors eoruz .i. penoſa.)	non eſt	οὐκ ἔστιν
חַרְצֻבּוֹת	ל	colligati A.	reſpectus	ἀνάνευσις
לְמוֹתָם		de morte ſua,	morti eorum,	ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν,
וּבָרִיא		& firma	& firmamentum	καὶ στερέωμα
אוּלָם׃ בַּעֲמַל		veſtibula eorum. In labore	in plaga eorum. In labore	ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν. Ἐν κό-
אֱנוֹשׁ	ו	hominum	hominum	ἀνθρώπων
אֵינֵמוֹ	ע	non ſunt,	non ſnnt,	οὐκ εἰσί,
וְעִם־		& cum	& cum	καὶ μετὰ
אָדָם		hominibus non	hominibus	ἀνθρώπων
לֹא יְנֻגָּעוּ׃ לָכֵן		vulnerabuntur. Ideo (bie,	non flagellabuntur. Ideo	οὐ μαστιγωθήσονται, διὰ τοῦ-
עֲנָקַתְמוֹ גַאֲוָה		circũdediſti eis torquẽ ſup(	tenuit eos ſuperbia,	ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφ-
יַעֲטָף־שִׁית	ח	operti ſunt iniquitate	operti ſunt iniquitate	αὐτῶν εἰς τέλος. Περιεβάλοντο
חָמָס לָמוֹ׃		& impietate ſua. (culi eoꝶ,	& impietate ſua.	καὶ ἀσέβειαν ἑαυτῶν,
יָצָא מֵחֵלֶב עֵינֵמוֹ		Proceſſerũt a pinguedine o(	Prodiit q̃ſi ex adipe iniq̃tas eoꝶ	ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδι-
עָבְרוּ מַשְׂכִּיּוֹת		ſuperauerunt cogitationes	tranſierunt in affectum	Διῆλθον εἰς διάθεσιν
לֵבָב׃ יָמִיקוּ		cordis. Diſſoluentur	cordis. Cogitauerunt	καρδίας. Διενοήθησαν
וִידַבְּרוּ בְרָע עֹשֶׁק		& loquent ĩ malũ, calũniam	& locuti ſunt nequitiã iniq̃tatẽ	καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ, ἀδι-
מִמָּרוֹם יְדַבֵּרוּ׃		de excelſo loquentes.	in excelſo locuti ſunt.	εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν.
שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם	פ	Poſuerunt in celum	Poſuerunt in celum	Ἔθεντο εἰς οὐρανὸν
פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם		os ſuum, & lingua eorum	os ſuum, & lingua eorum	τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα

& antequam eſſet ſol preparatum
erat nomen eius & benedicentur
in merito eius omnes populi,
& dicent, bonum illi.
Benedictus DEVS Deus
Deus iſraelis, qui fecit
mirabilia magna ſolus.
Et benedictum nomen glorie eius
in eternum, & replebitur
ſplendore glorie eius omnis
terra amen & amen.
Complete ſunt orationes
Dauidis filii Iſſai.

LXXIII. Laudatoria p manũ Aſaph.
Profecto bonus iſraeli
Deus, ei qui mundo eſt corde.
Mei autem pene moti ſunt
pedes pene vacillauerunt
greſſus mei. Quoniam emulatus ſum
iniquos, in tempore pacis
peccatores videbo. Quoniam
non terrentur
nec conturbantur, propter diem
mortis eorum, efferuntur
cogitatus eorum, & pingue
& forte eſt cor eorum. In labore
virorum laborantium
in lege, non
loquuntur, & cum hominibus
iuſtis qui patiuntur martyria
non vulnerantur. Ideo
circundedit eos ſuperbia,
coronam imponent capiti ſuo
de rapina ſua.
Mutata eſt ob pinguedinẽ figura eoꝝ,
trãſierũt inciſiones ſue q̃ cooperuerũt
cor. Liquefiunt propter pinguedinẽ,
loquuntur vt noceant, & ad violentiã,
de celſitudine cordis ſui loquuntur.
Poſuerunt in ſanctis celorum
os ſuum, & lingue eorum

לו באחרית ימים רבים
כמו שתא ובשיליתה
ובזעירותה כי הוא אשר
יקהלו אליו כל הגוים
וימלוך עליהם מלכות
שלמה כמו שנ׳ וישתחוו
לו כל מלכים כל גוים
יאשרוהו ומשם ואלך
לא יוסיף וכרוע לפני
זולתו אבל כולם לפניו
יכרעו ויפולו שנ׳ לפניו
יכרעו ציים ואויביו עפר
ילחכו .i. Expoſitio. R. Moſſe hadarſſan. Nõ auferet̃ ſceptrũ de Iuda nec ſcriba de pedibus eius donec ueniat ſilo .i. MESSIAS & ei aggregabunt̃ populi. Demoſtrat ꝙ q̃uis ſit potẽtiſſimus fratꝝ ſuoꝝ & ſceptrũ regni ſit in manu eius ueluti leo qui eſt rex cũctoꝝ animaliũ, nihilominus eueniet ei quemadmodum euenit leoni, qui quartanã patit̃, & q̃uis ſit ualidiſſimus, tamen flectit genua, & proſternitur, nec poteſt conſiſtere in perſona & ſubſtantia ſua. Sic & ipſe genua flectet & cadet ſubtus ſarcinã ſuã, & proſternet̃ magnificẽtia eius, & erit ſeruus in manu regum gentiũ mundi. Et dicit ſcriptura. Et qs ſurgere eũ faciet, nimirum ꝑpter captiuitatem hanc longam, ex qua conſequitur & genuflexio, & proſtratio, in tantum ꝙ exclamabunt gentes. Creator eoꝝ carceri occluſit illos, & quis liberabit eos & uiuent. Et queãdmodũ dictũ eſt a ꝓpheta. Quis ſurgere faciet Iaacob, qm̃ minimus ipſe relictus eſt ſuper terram, & nõ eſt qui ſurgere eũ faciat, & ꝓpterea dixit ſceptrũ, & nõ regem, qm̃ notum & manifeſtum eſt apud eum, ꝙ reges eius non ſunt ſemꝑ permanſuri, ſed ſolum uſq; ueniat ſilo .i. MESSIAS q̃ eſt filius paruulus, q̃ erit ei, poſt multos dies, uti expoſuit Anchelos, de ꝓphetia & de paruitate eius, qm̃ is ẽ cui aggregabuntur oẽs gentes & regnabit ſuꝑ illas regno iuſtitie & pacis, ſicut ſcriptum eſt.

תהלך בארץ:	deambulauit in terra.	tranſiuit in terra.	διῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς.
לכן ישוב עמו	Propterea ꝯuertet ppl's eius	Ideo cõuertetur populus meus	Διὰ τοῦτο ἐπιστρέψει ὁ λαός μ
הלם ומי מלא	hic, B, & plenum aqua	hic,& dies pleni	ἐν ταῦθα, καὶ ἡμέραι πλήρεις
ימצו למו:	ſugent ipſi.	inuenientur in eis.	εὑρεθήσονται ἐν αὐτοῖς.
ואמרו איכה ידע	Et dixerunt quomodo nouit	Et dixerunt quomodo ſcit	Καὶ εἶπον πῶς ἔγνω
אל ויש דעה	Deus,& ſi eſt ſcientia	Deus,& ſi eſt ſcientia	ὁ θεός, καὶ εἰ ἔστι γνῶσις
בעליון: הנה אלה	in excelſo.Ecce iſti	in excelſo.Ecce ipſi	ἐν τῷ ὑψίστῳ. Ἰδοὺ οὗτοι
רשעים ושלוי	impii & quieſcentes	peccatores & abundantes	οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ εὐθηνοῦν
עולם השגו חיל:	ĩ ſclo,mltiplicauert diuitias.	in ſeculo,obtinuerunt diuitias.	εἰς τὸν αἰῶνα, κατέσχον π
אך ריק זכיתי	Ergo ne fruſtra mundaui	Et dixi,ergo ſine cã iuſtificaui	Καὶ εἶπα, ἄρα ματαίως ἐδ
לבבי וארחץ	cor meum,& laui	cor meum,& laui (Et fui	τὴν καρδίαν μου, καὶ ἐνιψάμ
בנקיון כפי: ואהי	ĩ ĩnocẽtia mãus meas.Et fui	inter innocẽtes manus meas.(	ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου. Καὶ
נגוע כל היום	vulneratus tota die,	flagellatus tota die,	μεμαστιγωμένος ὅλην τὴν ἡ
ותוכחתי לבקרים:	& ĩcrepatio mea ĩ matutinis	& caſtigatio mea in matutinis.	καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρ
אם אמרתי	Si dixi	Si dicebam	Εἰ ἔλεγον
אספרה כמו הנה	narrabo ſic ecce (fraudaui.	narrabo ſic,ecce.	διηγήσομαι οὕτως, ἰδοὺ
דור בניך בגדתי:	generationẽ filioꝝ tuoꝝ de(	nationẽ filioꝝ tuoꝝ reprobaui.	τῇ γενεᾷ τῶν υἱῶν σου ἠσυ
ואחשבה לדעת	Et cogitaui vt ſcirem	Exiſtimabam vt cognoſcerem	καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι.
זאת עמל היא	iſtud,labor hoc	hoc labor eſt	Τοῦτο κόπος ἐστὶν
בעיני עד אבוא	in oculis meis.Donec veniã	ante me.Donec intrem	ἐνώπιόν μου, ἕως οὗ εἰσέλθω
אל מקדשי אל	ad ſanctuarium Dei,	in ſanctuarium Dei,	εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ
אבינה לאחריתם:	intelligam in nouiſſimo eoꝝ.	& intelligam in nouiſſimis eoꝝ.	καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα α
אך בחלקות תשית	Verũtñ in adulatõe poſuiſti	Verũtñ propter dolos poſuiſti	Πλὴν διὰ τὰς δολιότητας
למו הפלתם	eos deieciſti eos	eis,deieciſti eos	αὐτοῖς κακά, κατέβαλες α
למשואות: איך	ad euaſtationes.Quomodo	dum alleuarentur.Quomodo	ἐν τῷ ἐπαρθῆναι. Πῶς
היו לשמה כרגע	facti ſũt ĩ deſolationẽ ſubito	facti ſunt in deſolationẽ,ſubito	ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν ἐξάπι
ספו תמו מן בלהות	defecerũt cõſũpti ſunt a fre(	defecerũt perierunt pp iniqtã(	ἐξέλιπον, ἀπώλοντο, διὰ τὴ
כחלום ס	Quaſi ſomnium (mitibus	Velut ſomnium (tem ſuam.	Ὡσεὶ ἐνύπνιον
מהקיץ אד	euigilantis,	ſurgentium,	ἐξεγειρομένου,
אדני בעיר	domine in ciuitate	domine in ciuitate	κύριε ἐν τῇ πόλει
צלמם תב	imaginem eorum	tua imaginẽ ipſoꝝ (matũ eſt	σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν
תבזה: כי יתחמץ	cõtẽnes.Quia acetoſum ẽ	ad nihilũ rediges.Quia ĩflam(	ἐξουδενώσεις. Ὅτι ἐξεκαύθη
לבבי וכליותי	cor meum,& renes mei	cor meum.& renes mei	ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί μου,
אשתונן: ואני	acuti.Et ego	cõmutati ſunt,& ad nihilum	ἠλλοιώθησαν. Κἀγὼ ἐξουδενω
בער ולא אדע	inſipiens & neſcius,	redactus ſum & neſciui.	καὶ οὐκ ἔγνων,
בהמות הייתי עמך:	beſtia fui tecum.	Vt iumẽtũ factus ſum apud te,	κτηνώδης ἐγενήθην παρὰ σ
ואני תמיד עמך	Et ego ſemper apud te,	& ego ſemper tecum.	κἀγὼ διαπαντὸς μετὰ σοῦ.
אחזת ביד ימיני	apprehẽdiſti manũ dexterã(	Tenuiſti manũ dexterã meam,	Ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς
בעצתך תנ	In conſilium tuum (meã.	& in voluntate tua	καὶ ἐν τῇ βουλῇ σου
תנחני וא	deduces me,	deduxiſti me,	ὡδήγησάς με,
ואחר כבוד	& poſtea in gloria	& cum gloria	καὶ μετὰ δόξης

inflammant iuſtos terre. pulũ DEI,
Propterea cõuertuntur aduerſus po(
& feriunt eos malleis,
& lachrymis multis humiliant
eos. Et dicunt quomodo
ſcit Deus, quomodo & eſt ſcientia
in altiſſimo. Ecce ipſi
impii permanentes in tranquillitate
ĩ mũdo, adepti ſunt ſubſtãtiã acqſierũt
diuitias. Ergo inaniter purificaui
cor meum, & laui
in munditie manus meas. Et fui
flagellatus tota die
& caſtigatio mea in matutinis.
Si dixi
narrabo qualitates eorum, ecce
ſup generatione filiorum tuorum ĩpie agã.
Et cogitaui vt ſcirem
iſtud, labor hoc
ĩ oculis meis. Vſque ad tẽpus redẽptiõis
quo veniam ad ſanctuaria
Dei intelligam finem eorum.
Profecto in obſcuro poſuiſti
eos, proieciſti eos
ad foueas. Quomodo
facti ſunt in deſolationem in momẽto,
vaſtati ſunt a tribulatione.
Sicut ſomnium hominis ebrii
euigilantis, DEVS (a domo
ĩ die iudicii magni ſurgere eos faciet(
ſepulchri, & fremens imaginem eorũ
ſpernet. Etenim ſentiet
cor meum, & renes mei ardentes
ſicut ignis. Et ego
ſtultus & neſcius, quaſi
beſtia reputatus ſum apud te.
Ego autem continue ſum tecum,
tenuiſti manum dexteram meam.
In conſilio tuo duc me,
in hunc mundum, & poſtquam
compleueris gloriã q̃ dixiſti venturã

Et humiliabuntur ei omnes reges, cunctæ gentes ſeruient ei, & poſtea ipſe nemini humiliabitur, imo coram eo procidẽt & proſternentur omnes. Et hoc eſt quod ſcriptum eſt. Coram eo humiliabuntur populi ſiue ethiopes & inimici eius puluerem lingent.

D. Quãplures ex noſtris qui hebraicis literis nauauerunt operam, ſcripſerũt, in textu chaldeo huic uerſiculo correſpondente, ſic haberi. Erit ſacrificium frumenti in terra in capite montium eccleſie. Ipſe uero, qui plures textus & quidem antiquos perſcrutatus ſum, nequaquã reperi ſicut illi ſcripſerunt. De quo admonuiſſe lectorem non abre mihi uiſum eſt.

E. Filius nomẽ eius, huic iterpretationi hebrei conſentiunt. Et in primis. R. Dauid Chimchi libro radicũ,

B. Aduerbium.

תִּקָּחֵנִי :	ſuſcipies me.	ſuſcepiſti me.	προσελάβου με.
מִי־לִי בַשָּׁמָיִם	Quid mihi in celis,	Quid enim mihi in celo,	Τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐ ῷ,
וְעִמְּךָ לֹא־חָפַצְתִּי	& tecum non volui in	& a te quid volui ſuper	καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλησα ἐπὶ
בָאָרֶץ : כָּלָה שְׁאֵרִי	terra. Cōſumpta ē caro mea	terram. Defecit caro mea	τῆς γῆς. Ἐξέλιπεν ἡ καρδία μ
וּלְבָבִי צוּר לְבָבִי	& cor meū, robur cordis mei	& cor meum, Deus cordis mei	καὶ ἡ σάρξ μου, ὁ θεὸς τῆς καρδ μου
וְחֶלְקִי אֱלֹהִים	& pars mea Deus	& pars mea Deus	καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς
לְעוֹלָם : כִּי־הִנֵּה	in eternum. Quia ecce	in eternum. Quia ecce	εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅτι ἰδοὺ
רְחֵקֶיךָ יֹאבֵדוּ	qui propellunt te peribunt	qui elongant ſe a te peribunt,	οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπ
הִצְמַתָּה כָּל־זוֹנֶה	perdidiſti oēm fornicantem	perdidiſti omnes qui fornicātur	ἐξωλόθρευσας πάντα τὸν πορν
מִמֶּךָּ : וַאֲנִי קִרֲבַת	abs te. Mihi aūt appropinq̄re	abs te. Mihi autem adherere	ἀπὸ σοῦ. Ἐμοὶ δὲ τὸ προσκ
אֱלֹהִים לִי־טוֹב	Deo bonum eſt,	Deo bonum eſt,	τῷ θεῷ, ἀγαθόν ἐστι,
שַׁתִּי בַּאדֹנָי יְהוִה	ponere in domino DEO	ponere in domino Deo	τίθεσθαι ἐν τῷ κυρίῳ
מַחְסִי לְסַפֵּר כָּל־	ſpem meam, vt narrem oēs	ſpem meā. Vt anuunciem oēs	τὴν ἐλπίδα μου. Τοῦ ἐξαγγεῖλαί με
מַלְאֲכוֹתֶיךָ :	annunciationes tuas.	p̄dicatōes tuas, ī portis filie ſyō	τὰς αἰνέσεις σου, ἐν ταῖς πύλαις τῆ
עד מַשְׂכִּיל לְאָסָף	LXXIIII. Intellectus aſapi	LXXIII. In finē itelle. aſaph.	ογ΄. Συνέσεως τῷ ἀσάφ. (τρ
לָמָה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ	Vt quid Deus dereliquiſti	Vt quid Deus repuliſti	Ἵνα τί ὁ θεὸς ἀπώσω
לָנֶצַח יֶעְשַׁן אַפְּךָ	ī ꝑpetuū, fumauit furor tuus	in finem, iratus eſt furor tuus	εἰς τέλος, ὠργίσθη ὁ θυμός σου
בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ :	ī oues paſcue tue. (poſſediſti	ſup oues paſcue tue. (poſſediſti	ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου.
זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ	Recōdaē ꝯgregatōis tue, q̄(	Memor eſto ꝯgregatōis tue, q̄(	Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου ἧς
קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט	ab initio & redemiſti, virgā	ab initio. Redemiſti virgam	ἀπ' ἀρχῆς, ἐλυτρώσω ῥάβδον
נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן	hereditatis tue, montē ciō	hereditatis tue, mons ſion	κληρονομίας σου. Ὄρος σιὼν
זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ :	hunc in quo habitaſti.	in quo habitaſti in eo.	τοῦτο ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ
הָרִימָה פְעָמֶיךָ	Leua greſſus tuos	Leua manus tuas	ἔπαρον τὰς χεῖράς σου (
לְמַשֻּׁאוֹת נֶצַח כָּל	in deſolatiōes in ꝑpetuū, oē	in ſuperbias eorū in finē quanta	ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς
הֵרַע אוֹיֵב	malū egit inimicus (ſtes tui,	malignatus eſt inimicus	ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς (σου
בַּקֹּדֶשׁ : שָׁאֲגוּ צֹרְרֶיךָ	ī ſāctuario A. Fremueſt ho(	ī ſācto. Et gl'ati ſūt q oderūt te,	ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχήσαντο
בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ שָׂמוּ	ī medio ſolēnitat| tue poſuerīt	ī medio ſolēnitat| tue. Poſuerūt	ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου. Ἔθεντο
אוֹתֹתָם אֹתוֹת :	ſigna ſua ſigna.	ſigna ſua ſigna,	τὰ σημεῖα αὐτῶν, σημεῖα,
יִוָּדַע כְּמֵבִיא	Oſtendebatur ac ſi donaret	& nō cognouerūt ſicī exitu ſup	καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς εἰς τὴν ἔξοδ
לְמָעְלָה בִּסְבָךְ־	altiſſimo, in contextu	ſummum. Quaſi in ſylua	ὑπεράνω. Ὡς ἐν δρυμῷ
עֵץ קַרְדֻּמּוֹת :	fructicum ſecures.	lignorum ſecuribus	ξύλων, ἀξίναις
וְעַתָּ פִּתּוּחֶיהָ	Et nunc ſculpturas eius	exciderunt ianuas eius	ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς
יַחַד בְּכַשִּׁיל	pariter, maleis	in idipſum, in ſecuri	ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐν πελέκει
וְכֵילַפּוֹת יַהֲלֹמוּן :	& ſecuribus fregerunt.	& aſcia deiecerunt eam.	καὶ λαξευτηρίῳ κατέρραξαν αὐτ
שִׁלְחוּ בָאֵשׁ	Miſerunt ignem	Incenderunt igni	Ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ
מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ	in ſanctuarium tuū in terra	ſanctuarium tuum in terra,	τὸ ἁγιαστήριόν σου, εἰς τὴν γῆν
חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ :	ꝯtaminauerīt taber. noīs tui.	polluerūt tabernaculū noīs tui	ἐβεβήλωσαν τὸ σκήνωμα τοῦ ὀνόματ
אָמְרוּ בְלִבָּם נִינָם	Dixerīt ī cordibꝫ ſuꝭ filii eoꝝ	Dixerīt ī cōde ſuo cognatio eoꝝ	Εἶπον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἡ συγγένει
יַחַד שָׂרְפוּ כָל־	ſimul, incenderunt omnes	ſimul, quieſcere faciamus oēs	ἐπὶ τὸ αὐτό, δεῦτε καὶ καταπαύσ
מוֹעֲדֵי־אֵל בָּאָרֶץ :	ſolēnitates Dei in terra.	dies feſtos Dei a terra.	τὰς ἑορτὰς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. (
אוֹתֹתֵינוּ לֹא	Signa noſtra non	Signa noſtra non	Τὰ σημεῖα ἡμῶν, οὐκ

לאייתאה עלי תסבינני :	ſuper me accipies me.
מאן כוותך דילי בשמיא	Quis ſimilis tui mihi in celo,
אלהא את ועמך חברא לא	niſi tu,& tecum ſocium non
צבית בארעא : אשתיציא	volui in terra.Conſumptum eſt
גושמי ולבבי תקיפא	corpus meum,cor meum robuſtum
דבחין לבבי וחולקי אלהא	ꝙ diſcernit,cor meũ & pars mea Deus
לעלמין : ארום הא רשיעיא	in eternum.Quia ecce impii
דמתרחקין מינך יאבדון	qui elongantur a te peribunr,
שיציתא כל דטעי מן בתר	perdidiſti omnem apoſtatantem a
דחלתך : ואנא למקרב	timore tuo.Mihi vero appropinquare
בארחת אלהים לי טב	Deo bonum,
שויית ביי רוחצני	poſui in DEO fiduciam meam,
למשתעיא לצדיקיא	vt enarrem iuſtis
כולהון פיקודי שליחך :	omnibus,precepta apoſtolorum tuorum.
שכלא טב על ידוי דאסף	LXXIIII.Intel.bonus,p̱ manũ aſaph.
למא אלהא רחיקתא	Quare Deus repuliſti
לעלמין יתקף רוגזך	in perpetuũ,fortificatus eſt furor tuus
בען רעיתך :	in oues paſcue tue.
אידכר כנשתך דקנית	Recordare ꝯgregatõis tue q̃ acqſiuiſti
מלקדמין פרקתא ממצרים	ab initio redemiſtiq; ex egypto,
שבטי אחסנתך טור ציון	tribus hereditatis tue,montis cion
דנן דשריית שכינתך ביה	huiꝰ,ꝙ qeſceĩ fecerĩ diuinitatẽ tuã ĩ eo
ארים אסתוורך למשווח	Leua greſſus tuos ad humiliandas
אומיא לעלמין דבכל	nationes in perpetuum,queniã omni
חיליה אבאיש בעיל	vi,ſua malignatus eſt patronus
דבבא בקודשא : אכליו	inimicitie in ſanctuario.Clamauerunt
מעיקך במצע זימניך	moleſtatores tui,in medio tẽporum tuorum
שוין אתוותהון אתיא :	poſuerunt ſigna ſua ſigna.
יצליף בקורנסא היך	Contundet maleo,ſicut
גבר דמרים ידיה בסביך	vir qui leuat manum ſuam in ramis
קיסיא למקטע בכולביא :	lignorum,vt incidat ſecuribus.
וכדין גליפיהא נגרין	Et ſic rami eius excidentur
כחדא בקופיץ ומפסלתא	ſimul bipẽni,trũcus aũt qui ĩ medio ẽ
דיוסטר מחיין כבמרופין	largiens vitam in fruſtra cõminuetur.
אדליקו בנורא בית	Incenderunt igni domum
מקדשך לארעא אפסו	ſanctuarii tui,ad terram proſtrauerũt
משכן דאתקרי ביה שמך :	tabernaculũ ĩ quo ĩnuocat̃ nomẽ tuũ.
אמרין בלבהון בניהון	Dixerunt in corde ſuo filii eorum
כחדא אוקידו אבהתהון	ſimul,combuſſerunt patres eorum
כל מערעי אלהא בארעא :	omnes feſtiuitates Dei in terra.
אתוותנא דיהבו לנביא	Signa noſtra que dederunt nobis

A. Sunt qui locum iſtum de impio exponant Mahumete quẽ adulteraſſe & temeraſſe euangelium & legẽ Chriſti omnibus manifeſtum eſt. Quibus & ego aſſentio. In Mahumetem uero,& in inſanam eius dogma, abũde ſcripſimus ĩ noſtris ſup̱ apocalypſim ſcholiis.

רָאִינוּ אֵין עוֹד	vidimus non eſt vltra	vidimus iam non eſt	εἴδομεν, οὐκ ἔστιν
נָבִיא וְלֹא אִתָּנוּ	propheta,& non eſt nob:ſcũ	propheta,& nos non	ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς οὐ
יוֹדֵעַ עַד־מָה׃	qui ſciat vſquequo. A.	cognoſcet amplius.	γνώσεται ἔτι.
עַד־מָתַי אֱלֹהִים	V ſquequo Deus (phemauit	V ſquequo Deus	Ἕως πότε ὁ θεός,
יְחָרֶף צָר יְנָאֵץ	ex.pbrabit aduerſarius,blaſ(	improperabit inimicus, irritat	ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρός, παροξυνεῖ
אוֹיֵב שִׁמְךָ לָנֶצַח׃	inimicus nomẽ tuũ ĩ ppetuũ.	aduerſarius nomen tuũ in finẽ.	ὁ ὑπεναντίος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλο
לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ	Q uare conuertis manũ tuã	V t quid auertis manum tuam	Ἵνα τί ἀποστρέφεις τὴν χεῖρά σου
וִימִינְךָ מִקֶּרֶב	& dexteram tuam,in medio	& dexteram tuam,de medio	καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου
חוֹקְךָ כַלֵּה׃ וֵאלֹהִים	ſinu tuo prohibens.Deus	ſinu tuo in finem.Deus	τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος. Ὁ δὲ θ
מַלְכִּי מִקֶּדֶם פֹּעֵל	aũt rex meus ab initio,opaẽ	aũt rex noſter añ ſecula opatus	βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος, εἰργάσ
יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב	ſalutes in medio	eſt ſalutem in medio	σωτηρίαν ἐν μέσῳ
הָאָרֶץ׃ אַתָּה פוֹרַרְתָּ	terre.Tu diſſipaſti (triuiſti	terre.Tu confirmaſti	τῆς γῆς. Σὺ ἐκραταίωσας (τρι
בְעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ	in fortitudine tua mare,cõ(	ĩ virtute tua mare,cõtribulaſti	ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν, σὺ συ(
רָאשֵׁי תַנִּינִים	capita draconum	capita draconum	τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων
עַל־הַמָּיִם׃	in aquis.	in aquis.	ἐπὶ τοῦ ὕδατος.
אַתָּה רִצַּצְתָּ רָאשֵׁי	Tu confregiſti capita	Tu confregiſti capita	Σὺ συνέθλασας τὴν κεφαλὴν
לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ	Leuiathan,dediſti eum	draconis,dediſti eum	τοῦ δράκοντος, ἔδωκας αὐτὸν
מַאֲכָל ל	in eſcam	eſcam	βρῶμα
לְעָם לְצִיִּים׃	populo ethiopum.	populis ethyopum.	λαοῖς τοῖς Αἰθίοψι.
אַתָּה בָקַעְתָּ	Tu dirupiſti	Tu dirupiſti	Σὺ διέρρηξας
מַעְיָן וָנָחַל	fontem & torrentem,	fontes & torrentes,	πηγὰς καὶ χειμάρρους,
אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ	tu exiccaſti	tu ſiccaſti	σὺ ἐξήρανας
נַהֲרוֹת	flumina	fluuios	ποταμοὺς
אֵיתָן׃ ל	fortia.	ethan.	Ἠθάμ.
לְךָ יוֹם אַף לְךָ	Tua eſt dies,& tua eſt	Tuus eſt dies & tua eſt	Σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ σή ἐστιν
לָיְלָה אַתָּה הֲכִינוֹתָ	nox,tu ordinaſti	nox,tu fabricatus	ἡ νύξ, σὺ κατηρτίσω
מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ׃ אַתָּה	luminaria & ſolem.Tu	es auroram & ſolem.Tu	φαῦσιν καὶ ἥλιον. Σὺ
הִצַּבְתָּ כָּל־גְּבוּלוֹת	ſtatuiſti omnes terminos	feciſti omnes	ἐποίησας πάντα
אָרֶץ קַיִץ וָחֹרֶף	terre,eſtatẽ & hiemem	terminos terre,eſtatem & ver	τὰ ὡραῖα τῆς γῆς, θέρος καὶ ἔαρ
אַתָּה יְצַרְתָּם׃ זְכָר־	tu plaſmaſti ea.Memento	tu plamaſti ea.Memor eſto	σὺ ἔπλασας αὐτά, μνήσθητι
זֹאת אוֹיֵב חֵרֵף	huius inimicus exprobrauit	huius inimicus improperauit	ταύτης. Ἐχθρὸς ὠνείδισε
יְהוָה וְעַם נָבָל	DEO & populus ingratus	domino,& populus inſipiens	τὸν κύριον, καὶ λαὸς ἄφρων
נִאֲצוּ שְׁמֶךָ׃ אַל־	blaſphemauit nomẽ tuũ.Ne	incitauit nomen tuum.Ne	παρώξυνε τὸ ὄνομά σου. Μὴ
תִּתֵּן לְחַיַּת נֶפֶשׁ	tradas beſtie animam	tradas beſtiis animas	παραδῷς τοῖς θηρίοις ψυχὴν
תּוֹרֶךָ חַיַּת	turturis tue,	confitentes tibi,	ἐξομολογουμένην σοι,
חַיַּת עֲנִיֶּיךָ	vite pauperum tuorum	& animas pauperum tuorum	τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων σου,
אַל־תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃	ne obliuiſcaris in perpetuũ.	ne obliuiſcaris in finem.	μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος.
הַבֵּט לַבְּרִית	Reſpice ad pactum,	Reſpice in teſtamentum tuum,	Ἐπίβλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου
כִּי מָלְאוּ	quia repleuerunt	quia repleti ſunt	ὅτι ἐπληρώθησαν
מַחֲשַׁכֵּי אר	obſcurantes	qui obſcurati ſunt	οἱ ἐσκοτισμένοι
אֶרֶץ נְאוֹת	terram,habitationem	terre domibus	τῆς γῆς οἴκων

لنبصر عـــلامتنا	נביאיא לא חמינא לית	prophete non vidimus,non eſt
نبي لنـــا	תוב נביא ולית עימנא	amplius propheta,& non eſt nobiſcum
ويعلم ليس معنا	דידע עד אימתי	qui ſciat quouſq;.
اللهـــم حتى متى	עד אימתי אלהי יחסד	Vſquequo Deus improperabit
يعيرنا العدو ويستهين	מעיקא ירחיק בעיר	moleſtator,repellet patronus
المخالف اسمك الى	דבבא שמך לעלמין :	inimicitie nom̄ tuū ĩ eternū. (aūt tuā
لماذا ترد يدك	למא תתיב ידך וימינך	Quare cōuertes manū tuā,dexterā(
وتمسك من وسط	מן גוא טובך אפיך ושיצי	de medio bōitatis tue extrahe,& cōterẽ
حضنك الى الانقضاء والله	עקתך : ואלהי מלכנא	q p̄bēt moleſtias tibi. At Deo meo rex
ملكنا قبل الدهور صانع	די שכינתיה קודשיה	cuius diuinitas ſancta
الخلاص في وسط	מלקדמין עביד פורקנא	ab eterno,operatus eſt redemptionem
الارض انت	בגווה ארעא : את גזרתא	in medio terre.Tu diuiſiſti
البحر بقوتك وسحقت	בעושנך מוי דימא אנת	in fortitudĩne tua aquas maris,tu
رووس التنين	תברתא רישי תנינייא	contriuiſti capita draconum,
في المياه	ושניקתא מצראי על ימא:	& merſiſti egyptios in mari,
ورضضت راس	את תרעתא רישי גיברי	Tu confregiſti capita procerum
التنين وجعلته	פרעה יהבתנון לגמרא	Pharaonis,dediſti eos ad deſtructionē
طعاما	לעמא בית ישראל	populo domus iſrael,
لشعب الحبش	וגושמיהון לירודי :	corpora vero eorum draconibus.
فجرت	את בזעתא מעיינא מן	Tu confregiſti fontem de
العيون والاودية	כיפא והוי לנחלא אנת	rupe,& fuit in flumen,tu
انت جففت	יבשת נחלי ארנונא	ſiccaſti flumina arnon,
انهارا	ומגירת יובקא וד	& decurſum eius rapidiſſimum
جبارة	וירדנא דהוו תקיפין:	& iordanem inſuper validiorem.
لك النهار ولك	דילך יממא לחוד דילך	Tuus eſt dies & inſuper tua eſt
الليل وانت انشأت	ליליא אנת תקינתא	nox,tu preparaſti
الشمس والقمر	סיהרא ושמשא: אנת	lunam & ſolem.Tu
انت حدود	קימתא כל תחומי דארעא	ſtatuiſti omnes terminos terre,
حدود الارض خلقت القيظ	קייטא וסיתווא אנת	eſtatem & hyemem tu
والحر اذكر هذه	בריתנון : דכר	creaſti.Memento
خليقتك هذه يارب وتعيير	דין דבביל דבבא מנדף	huius,dominus inimicitie exprobrauit
العدو والشعب الجاهل اسخط	יי ועמא טפשא	DEO,& populus ingratus
اسمك لا تسلم للوحوش نفس	דרחיקו שמך : לא	proiecit nomen tuum.Ne
عـــارفيك	תמסור לעממיא דמתילין	tradas populis ſimilibus
ولا تنس نفوس	לחיות ברא נפשא מאלפי	animalibus ſilueſtribus,aīas diſcentiū
فقرائك الى الانقضاء	אורייתך חייהון	legem tuam,vitas
اذكر يارب الى ميثاقك	דעניך לא תתנשי לעלמין	pauper̃ tuor̃ ne obliuiſcaris ĩ ppetuū.
فان اخطاء	אסתכל לקיימא דגזרתא	Reſpice ad pactum quod pepigiſti
قد ملوا ديار	לאבהתן ארום איתמליאו	patribus noſtris,quoniā cōſumati ſunt
الارض اذ ما	בניהון חשוכין פריס	filii eorum,obſcuritas autē diſperſa eſt
وظلما لا ير جع المتواضع	על ארעא ואונס אתא	ſuper terram,& dolus

A. Ex commentariis R.Moſſe hadarſſan

שאל ר נטרונאי מהוא דכתי אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה אמר לו רב אחא זה נאמר על פריצי הדור שלא יאמינו לאותות שיעשה משיח צדקנו ויאמרו עליו כי הוא פועל בכשפות ושמות הטומאה וכי אותם האותות לא היו אותם שהיו נתנבאות על המשיח ואם היו כי הם לא היו יודעים וגם לא היה להם נביא שיגיד להם שהיו אמיתיות ולכך היה לו מן הראוי שיביא ראיה מאמיתות דבריו ואם לא שיהרגוהו ולזה אמר הנביא עד מתי אלהים יחרף צר ינאץ אויב שמך לנצח לומר שלא יסבול דברים כאלו

ideſt.Interrogauit.R. Natronai quid nā illud eſt ꝙ ſcriptū eſt. Signa noſtra nō uidimus,nō eſt amplius ꝓpheta & nō eſt nobiſcū qui ſciat uſquequo Dixit ei.R. Acha. Hoc dictū eſt de phariſeis,de quor̃ genere erunt aliqui qui nō credent ſignis que faciet Meſſias iuſtus noſter, & dicent de illo ꝙ operetur, magica arte & nominibus incantationis,& quod ſigna que ipſe dabat non ſunt ſigna illa,que propheti zauerunt prophete,de Meſſia.Et quod ipſa erant latebat eos,& quod nō erat inter eos propheta qui poſſet illis ueritatem manifeſtare, quapropter neceſſe illi erat probationem uerborum ſuorū afferre alioqui ipſi interficerent eū.Et ideo exclamat propheta. Vſquequo Deus improperabit inimicis, blaſphemabit inimicus nomen tuum ſemper:ac ſi dicat Deo,ꝙ non patiatur ſimilia uerba.

חָמָס׃אַל־יָשֹׁב דַּךְ	iniqtatꝫ.Ne ẽuertat ɔmĩutɔ	iniqtatũ.Ne auertat̃ humilis	ἀνομιῶν.Μὴ ἀποστραφήτω τεταπεινωμέν
נִכְלָם עָנִי וְאֶבְיוֹן	& cõfuſus,egenus & pauper	factus cõfuſus,pauper & inops	κατῃσχυμμένος,πτωχὸς καὶ πένης,
יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ׃קוּמָה	laudabũt nomen tuũ.Surge	laudabunt nomeu tuũ.Exurge	αἰνέσουσι τὸ ὄνομά σου. Ἀνάστα,
אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ	Deus iudica cauſam tuam,	Deus iudica cãm tuam, (q̃ ab	ὁ θεὸς δίκασον τὴν δίκην σου,
זְכֹר חֶרְפָּתְךָ מִנִּי־	memento opprobrii tui ab	mẽor eſto ĩpropioꝝ tuoꝝ eoꝝ(	μνήσθητι τοῦ ὀνειδισμοῦ σου τοῦ ὑπ
נָבָל כָּל־הַיּוֹם׃	ingrato tota die.	inſipiente ſunt tota die.	ἄφρονος ὅλην τὴν ἡμέραν.
אַל־תִּשְׁכַּח קוֹל	Ne obliuiſcaris voces	Ne obliuiſcaris voces	Μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς (σου τῶν
צֹרְרֶיךָ שְׁאוֹן קָמֶיךָ	tuoꝝ,ſonito adũſarioꝝ tuoꝝ	inimicoꝝ tuoꝝ,ſupbia eorũ q(	τῶν ἱκετῶν σου, ἡ ὑπερηφανία τῶν μ
עֹלֶה תָמִיד׃	aſcendit iugiter.	aſcendit ſemper. (te oderunt	ἀνέβη διαπαντός.
עה לַמְנַצֵּחַ	LXXV. Ad victoriã,	LXXIIII. In finem	οδ'. Εἰς τὸ τέλος
אַל־תַּשְׁחֵת מִזְמוֹר	Nõ diſperdas.Pſalmus,	ne diſperdas vel corrũpas	μὴ διαφθείρῃς
לְאָסָף שִׁיר׃	Aſapi Canticum.	Pſalmus cantici Aſaph.	ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ ἀσάφ.
הוֹדִינוּ לְּךָ אֱלֹהִים	Confeſſi ſumus tibi Deus,	Confitebimur tibi Deus	Ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ θεός,
הוֹדִינוּ וְקָרוֹב	cõfeſſi ſumus ꝓximũ eſt (lia	confitebimur,& inuocamus	ἐξομολογησόμεθά σοι, καὶ ἐπικαλεσόμεθ
שְׁמֶךָ סִפְּרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ	nom̃ tuũ,narrauẽt mirabi(	nom̃ tuũ.Narrabimus mirabi(	τὸ ὄνομά σου. Διηγήσομαι πάντα τὰ θα
כִּי אֶקַּח מוֹעֵד אֲנִי	tua.Cũ accepo tẽminũ,ego	cũ accepero tẽpus ego (lia tua,	ὅταν λάβω καιρόν, ἐγὼ (μάσιά σου
מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט׃	recta iudicabo.	iuſtitias iudicabo.	εὐθύτητα κρινῶ.
נְמֹגִים אֶרֶץ וְכָל	Diſſoluetur terra cum oĩbus	Liquefacta eſt terra & omnes	Ἐτάκη ἡ γῆ καὶ πάντες
יֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי תִכַּנְתִּי	habitatoribꝰ ſuis,ego direxi	q̃ habitant in ea,ego cõfirmaui	οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Ἐγὼ ἐστερέωσα
עַמּוּדֶיהָ סֶלָה׃	columnas eius in perpetuũ.	columnas eius.	τοὺς στύλους αὐτῆς διάψαλμα.
אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים	Dixi ſtolidis,	Dixi iniquis (tibus	Εἶπα τοῖς παρανομοῦσι,
אַל־תָּהֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים	nolite ſtolide agere,& ĩpiis	nolite iniq̃ agere,& delinquen(	μὴ παρανομεῖτε, καὶ τοῖς ἁμαρτάνου
אַל־תָּרִימוּ קָרֶן׃	nolite exaltare cornu.	nolite exaltare cornu.	μὴ ὑψοῦτε κέρας.
אַל־תָּרִימוּ לַמָּרוֹם	Nolite extollere ĩ excelſum	Nolite extollere in altum	Μὴ ἐπαίρετε εἰς ὕψος
קַרְנְכֶם תְּדַבְּרוּ	cornu veſtrum,loquentes	cornu veſtrum,nolite loqui	τὸ κέρας ὑμῶν, καὶ μὴ λαλεῖτε
בְצַוָּאר עָתָק׃כִּי לֹא	ĩ ceruice veteri.Quia neq;	aduerſus Deũ iniqtatẽ.Quia(	κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν. Ὅτι, οὔ
מִמּוֹצָא ומ	ab oriente,	ab oriente (neq;	ἐξ ἐξόδων,
וּמִמַּעֲרָב ול	neq; ab occidente,	neq; ab occidente	οὔτε ἀπὸ δυσμῶν,
וְלֹא מִמִּדְבַּר	neq; a ſolitudine	neq; a deſertis	οὔτε ἀπὸ ἐρήμων
הָרִים׃כִּי־אֱלֹהִים	montium.Quoniam Deus	montibus quoniam Deus	ὀρέων, ὅτι ὁ θεὸς
שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל	iudex,hunc humiliabit,	iudex eſt.Hunc humiliat	κριτής ἐστι. Τοῦτον ταπεινοῖ
וְזֶה יָרִים׃כִּי כוֹס	& hũc exaltabit.Quia calix	& hunc exaltat,quia calix	καὶ τοῦτον ὑψοῖ, ὅτι ποτήριον
בְּיַד יְהוָה	in manu DEI	in manu domini	ἐν χειρὶ κυρίου,
וְיַיִן חָמַר	& vino mero	vini meri	οἴνου ἀκράτου
מָלֵא מֶסֶךְ	vſq; ad plenum mixtus	plenus mixto.	πλῆρες κεράσματος.
וַיַּגֵּר מִזֶּה	& propinabit ex eo,	Et inclinauit ex hoc in hoc	Καὶ ἔκλινεν ἐκ τούτου, εἰς τοῦτο,
אַךְ־שְׁמָרֶיהָ	verumtamen feces eius	verumtamen fex eius	πλὴν ὁ τρυγίας αὐτοῦ
יִמְצוּ יִשְׁתּוּ ב	epotabunt,bibentes	non eſt exinanita bibent	οὐκ ἐξεκενώθη, Πίονται
כֹּל רִשְׁעֵי־אָרֶץ׃	omnes impii terre.	omnes peccatores terre.	πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς,
וַאֲנִי אַגִּיד לְעֹלָם	Ego aũt annũciabo ĩ ſeculũ,	Ego autẽ annunciabo ĩ ſeculũ,	ἐγὼ δὲ ἐξαγγελῶ εἰς τὸν αἰῶνα,
אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב	cantabo deo Iaacob.	cantabo Deo Iacob	ψαλῶ τῷ θεῷ ἰακώβ.

خـــانا لا يسقط يسير	וְחַטּוֹפִין: לָא יְתוּב מִסְכֵּן	& rapina. Non reuertatur miſer
المسكين والبايس ه فم	מִכְסוּף וְעַנְיָא וְחַשּׁוֹכָא	confuſus, pauper & egenus
يارب وانتقم من الظالم	יְשַׁבְּחוּן שְׁמָךְ: קוּם	laudabunt nomen tuum. Surge
اذكر تعيير السفه	אֱלָהָא נְצֵי מַצּוּתָךְ	Deus age cauſam tuam,
لك النهـــار كله	אִדְכַּר קְלָנָא דְעַמָּךְ מִן	memẽto improperii populi tui,
لا تغفل عـــن صو	מַלְכָּא טַפְשָׁא כָּל יוֹמָא:	a rege ingrato tota die.
الراغبين اليك	לָא תִתְנְשֵׁי קָל מְעִיקָךְ	Ne obliuiſcaris vocis moleſtantiũ te,
يرتفع تعاظمهم	אִתְרְגֻשׁוּת לְקָיְמִין	fremitus inſurgentium
شاديك كل حين	לְקוּבְלָךְ דְּסַלְקָא תְּדִירָא:	aduerſum te aſcendit iugiter.
	לְשַׁבָּחָא בְּזִמַן דַּאֲמַר דָּוִד	LXXV. In laudẽ, ĩ tpe quo (dixit Dauid
المزمور	לָא תְחַבֵּל תּוּשְׁבַּחְתָּא עַל	nõ deſtruas, per
الرابع والسبعون	יְדוֹי דְאָסָף וְשִׁירָתָא:	manũ Aſaph laudatoria & cãticũ.
نشكرك يا الله	אוֹדֵינָא קֳדָמָךְ יְיָ אוֹ	Confeſſi ſumus te DEVM
ونعترف لك ه وندعو	אוֹדֵינָא וְקָרִיב שְׁכִינְתָּךְ	confeſſi ſumus, admoue diuinitatem
اسمك ونخبر بجميع	שְׁמָךְ אִשְׁתְּעִיאוּ פְּרִישְׁוָתָךְ:	nõis tui, & narrabimus mirabilia tua.
عجايبك واذا العظيم	אֲרוּם אִיסַב זִמְנָא	Cum ſtatuero tempus
اجلا فسوف احكم بالعدل	כִּתְרֵיצַן אֵידוּן:	recta iudicabo.
تذل الارض وجميع	מִתְמַסְסִין אַרְעָא וְכָל	Liquefit terra & omnis
سكانها انا اثبت	יָתְבָהָא אֲנָא אַתְקֵינִית	habitator eius, ego firmaui
عمدها	עַמּוּדָהָא לְעָלְמִין:	columnas eius in perpetuum.
قلت للجهال	אֲמָרִית לְמִתְהַלְּלִין	Dixi iniquis
لا تسفهوا ولا	לָא תִתְהַלְלוּן וְרַשִּׁיעַיָּא	nolite inique agere. & impiis
لا ترفعوا روس	לָא תְרִימוּן אֵיקָר	nolite extollere cornu.
لا ترتفع الى العلا	לָא תְרוֹמְמוּן לִמְרוֹמָא	Non extollatis in excelſum
قرونكم ولا تتكلم	אֵיקָרְכוֹן אַתּוּן דִּמְמַלְּלִין	gloriam veſtram vos loquentes
على الله ... فان	בְּתוּקְפָא וּבְגִידוּפָא: אֲרוּם	ĩ fortitudine & in opprobrio. Quoniã
خروجه لا من المشرق	לֵית בַּר מִנִּי מִמַּדְנְחָא	non eſt alius preter me, ab oriente
ولا من المغرب	עַד מַעַרְבָא וּמִצִּפּוּנָא	vſq; ad occidentem, a ſeptentrione
ولا من الجبال	בֵּית מַדְבְּרָא וּמִדָּרוֹמָא	domus deſerte, & ab auſtro
البرية بل هو الله	אַתְרְ טוּרַיָּא: אֲרוּם אֱלָהָא	loca montoſa. Quoniam Deus
الديان ه يضع من	דַּיָּן זַכָּאָה דֵּין יְמַכֵּיךְ	iudex iuſtus hunc humiliabit,
يشا ويرفع من يشا لكا	וְדֵין יְרוֹמֵם: אֲרוּם כָּסָא	& hunc exaltabit, Quoniam calix
بيد الرب	דִּלְוָט בִּידָא דַיְיָ וְחַמְרָא	maledictionis in manu Dei, vino
مملوه خمرا	עֲשִׁין מְלֵא מְזִיגַת מְרִירוּתָא	puro pleno, tẽperamẽtoq; amaritudĩs,
صرفا بمزاجه	לְטַלְטָלָא מַרְעָא דְּרַשִּׁיעַיָּא	ad tollendam prauitatem impi',
من هذا الى هذا	מִמָּה דְשָׁדֵי מִנֵּיהּ קָשִׁי מִן	quod vero proiecit ab illo, durius eſt
وعكرها	דִּין קַדְמָאָה בְּרַם דּוּרְדְּיָהָא	iudicio antiquo, feces autem
لا يبرا فيه	וְפַקְטִידָהָא יְמַצְּצוּן	& ſpumam ſugent,
خطاة الارض شاربوه	וְיִשְׁתּוּן כָּל רַשִׁיעֵי אַרְעָא:	& epotabunt omnes impii terre.
انا اجدل الى الابد	וַאֲנָא אֲחַוֵּי לְעָלַם נִסַּיָא	Ego au-ẽ narrabo in eternũ mirabilia,
وامجد اله يعقوب	אֲשַׁבַּח לֶאֱלָהָא דְיַעֲקֹב:	laudabo Deum Iaacob.

וכל קרני	Et omnia cornua	Et omnia cornua	Καὶ πάντα τὰ κέρατα
רשעים אגדע	impiorum abſcindam,	peccatorum confringam,	τῶν ἁμαρτωλῶν συνθλάσω
תרוממנה	&exaltabũť cornua iuſti. A	& exaltabuntur cornua iuſti.	καὶ ὑψωθήσεται τὸ κέρας τοῦ δικαί-
קרנות צדיק :	LXXVI. Advictoriã.	LXXV. In finem	ου. Εἰς τὸ τέλος
עו למנצח בנגינות	In laudatoriis) Pſalmus,	in carminibus canticum	ἐν ὕμνοις, ψαλμὸς
מזמור לאסף שיר	Aſapi, Canticum.	ad aſſyrios.p̃s.Aſaph.	τῷ ἀσάφ, ᾠδὴ πρὸς τὸν ἀσσύρι-
נודע ביהודה	Notus eſt in iudea	Notus in iudea	Γνωστὸς ἐν τῇ ἰουδαίᾳ
אלהים בישראל	Deus in iſrael,	Deus, in iſrael	ὁ θεός, ἐν τῷ ἰσραὴλ
גדול שמו ויהי	magnũ nomen eius. Et fuit	magnũ nomẽ eius. Et factus eſt	μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη
בשלם סכו	ĩ ſalẽ A. tabernaculũ eius,	in pace locus eius,	ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ,
ומעונתו בציון :	& habitatio eius in cion.	& habitatio eius in ſyon.	καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν σιών
שמה ש	Ibi	Ibi	Ἐκεῖ
שבר רש	confregit	confregit	συνέτριψε
רשפי קשת	aculeos, arcus,	potentias, arcum	τὰ κράτη τῶν τόξων,
מגן וח	ſcutum,	ſcutum	ὅπλον
וחרב ום	& gladium,	gladium	καὶ ῥομφαίαν
ומלחמה	& bellum,	& bellum.	καὶ πόλεμον.
סלה : נאור	in perpetuum. Illuminatus	Illuminans	Φωτίζεις
אתה אנ	tu	tu	σὺ
אדיר מה	& fortis,	mirabiliter	θαυμαστῶς
מהררי	plulq̃ illi, qui ſunt a mõtibus	a montibus	ἀπὸ ὀρέων
טרף : אש	rapine,	etern's,	αἰωνίων,
אשתוללו	deturbati ſunt	turbati ſunt	ἐταράχθησαν
אבירי לב נמו	ſuperbi corde. Errauerunt	oẽs ĩſipiẽtes corde. Dormierũt	πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ. Ὕπνω-
שנתם ולא	ſomnium ſuum, & non	ſomnum ſuum, & nihil	ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ
מצאו כל אנשי	inuenerunt omnes viri	inu:nerunt omnes viri	εὗρον οὐδέν, πάντες οἱ ἄνδρες
חיל ידיהם :	ſtrenui manus ſuas.	diuitiarum in manibus ſuis.	τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
מגערתך אלהי	Ab increpatione tua Deus	Ab increpatione tua Deus	Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου ὁ θεὸς
יעקב נרדם ורכב	Iaacob, ɔſopitus ẽ & currus	iacob, dormitauerũt q aſcẽderĩt	ἰακώβ, ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες
וסוס : אתה נורא	& equus. Tu terribilis es,	equos. Tu terribilis es	τοῖς ἵπποις. Σὺ φοβερὸς εἶ,
אתה ומי יעמד	& quis ſtabit	& quis reſiſtet	καὶ τίς ἀντιστήσεταί
לפניך מאז אפך :	aduerſum te, ex tũc ira tua.	tibi ex tunc ira tua.	σοι, ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου,
משמים השמעת	De celo annunciaſti	De celo auditum feciſti	ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούτισας
דין ארץ יראה	iudicium, terra timuit	iudicium, terra tremuit	κρίσιν. Γῆ ἐφοβήθη
ושקטה : בקום	& quieuit. Cum ſurrexerit	& quieuit. Cum exurgeret	καὶ ἡσύχασεν, ἐν τῷ ἀναστῆναι
למשפט אל	ad iudicandum	in iudicium	εἰς κρίσιν
אלהים להושיע	Deus, vt ſaluos faciat	Deus, vt ſaluos faceret	τὸν θεόν, τοῦ σῶσαι
כל ענוי ארץ	omnes mites terre	omnes manſuetos terre.	πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς διάψαλ-
סלה : כי חמת	in perpetuum. Quia ira	Quoniam cogitatio	Ὅτι ἐνθύμιον
אדם ת	hominis	homin's	ἀνθρώπου
תודך : ש	confitebitur tibi,	confitebitur tibi,	ἐξομολογήσεταί σοι,

واحطم جميع قرون	וכל תקוף רום רשיעיא	Et oẽm fortitudinẽ celſitudĩs ĩpiorꝫ(
الخطاة	אתלישינן מתוקפיהון	euellã eos a fortitudine eorꝫ, (ↄfringã,
ويعلو قرن الصديق	יתרומם תקוף רומהון דצדי	& exaltabũt fortitudĩes excelſe iuſtorꝫ
	לשבחא בתושבחתא	LXXVI. In laudem, laudatoriis,
المزمور	תושבחתא על ידוי דאסף	Laudatoria per manum Aſaph.
الخامس والسبعون	ושירתא:	& canticum.
الله معروف في	אתידע בדבית יהודה	Notus eſt in domo iuda
يهوذا واسمه معـ	אלהא בדבית ישראל	Deus, in domo iſraelis
في اسرائيل يكو	רב שמיה והוה בירושלם	magnũ nomen eius. Et fuit in ieruſalẽ
السلام في كلا	בית מקדשיה ומדור בית	domus ſanctuarii eius, & habitaculũ(
وفي صهيون مسكـ	שכינת קודשיה בציון:	diuinitatis ſancte eius in cion. (domus
هناك	כד עבדו בית ישראל	Quando fecit domus iſrael
كسر	רעותיה אשרי שכינתיה	volũtatẽ eius, habitauit diuinitas eius
عز القسـ	ביניהון תמן תבר	inter eos, ibi confregit
والسلاح	גירין וקשתין לעמיה	ſagittas & arcus populo ſuo,
والسيوف	מגיני קרבא תריסא	protector prelli ſcutum
في القتال	וחרבא וסדרי קרבא בטיל	& gladium, & ordines belli deſtruxit
منير هـ	לעלמין: דחילא את אלהא	in perpetuum. Timendus tu Deus,
وممجد	משבח בבית מקדשך	laudatus in domo ſanctuarii tui,
من	יזועון מן קדמך מלכיא	contremiſcent ab aſpectu tuo reges,
الجبال	דיתבין בכרכי טוריא	habitantes in arcibus montium,
الابديه	אתר בית כנישת ביזתהון	locus domus cõgregatõis ſpoliorꝫ eorꝫ
جميع جهـا	אפלחו מעיריהון	Ablata ſunt ab eis
العلو	זיני קרבא גיברי ליבא	arma bellica, viri cordati
الرجال الاشداء	איתנמנמו בשינתהון	dormierunt in ſomnis ſuis,
يقدروا على	לא ספיקו כל גברי חילא	non potuerunt cuncti viri robuſti
تحريك ايديهم	למיחד זיניהון בידיהון:	capere arma ſua manibus ſuis.
من يا	ממופיתך אלהא דיעקב	Ab increpatione tua Deus Iaacob
يعقوب ركا	דמכון וארתכין ופרשין	dormierunt, & currus & equites
الخيل محمود	אתעקרו: אנת את דחיל	ſubneruati ſunt. Tu timendus,
فمن يثبت	ומן יקום קדמך מעידן	& quis ſurget contra te in tempore
لهذا السخط	דתקוף רוגזך:	ire furoris tui.
اسمعت حكما من السـ	משמיא אשמעתא דין	De celo audiri feciſti iudicium,
فجز عـ الار	ארעא דעממי דחילת ארעא	terra nationum timuit, terra
وسكتت اذا كـ	דישראל שדוכת: אמרין	autem iſrael quieuit. Dicunt
الرب	צדיקיא יקום לדינא עם	iuſti exurget ad iudicium cum
ليحكم وتخلص	רשיעיא אלהא למפרוק	impiis Deus, vt redimat
جميع المتواضعين في الار	מן ידיהון כל ענותני	de manibus eorum, omnes mites
لذلك بفراط	ארעא לעלמין: ארום	terre in perpetuum. Quare
الانسان	יתקוף רוגזך על עמך	roboratur furor tuus ſup populũ tuũ,
فكر	יתובון ויודון לשמך	cõuertentur & cõſitebunt nomẽ tuũ,

A. Exaltabũtur cornua iuſti. Libro midras tehilim עשר קרנית הן שנתן הקב"ה לישראל קרן אברהם שנ' אשירה נא לידידי קרן בן שמן קרן יצחק שנ' נאחז בסבך בקרניו וקרנו של משה שנ' כי קרן עור פניו וקרנו של יוסף שנ' וקרני ראם קרניו וקרנו של נבואה שנ' ותתפלל חנה ותאמר רמה קרני של תורה שנ' וקרנים מידו לו וקרנה של כהונה שנ' קרנו תרום בכבוד וקרן לויה שנ' כל אלה בני הימן להרים קרן וקרן ירושלים שנ' מקרני ראמים עניתני וקרנו של מלך המשיח שנ' וירם קרן משיחו והא שם אצמיח קרן לדוד כיון שחטאו ניטלו מהן וניתנו לאומות העולם שנ' וקרנים עשר לה שנכשלו אומות העולם בחיות הללו וכל זמן שקרני אומות העולם קיימין קרני ישראל גדועים שנ' גדע בחרי אף כל קרן ישראל .i. Decem ſunt cornua q̃ dedit Deus ſanctus & benedictus iſraeli. Cornu Abraham ſicut dictum eſt. Iſaie. v. Vinea fuit dilecto meo ĩ cornu filio olei. Cornu Iſaac de quo dictũ eſt. Gen. xxii. Detentus ĩ denſitate p̃ cornua, & cornu Moiſe de quo dictum eſt. Exo. xxxiiii. Quia cornuta cutis faciei eius. Et cornu Ioceph de quo dictũ eſt. Deute. xxxiii. Et cornua rhinocerotis cornua eius. Cornu ꝓphetie ſicut dictũ eſt. i. R. xx. Et orauit Anna & dixit Exaltatũ eſt cornu meũ. Cornu legis de quo dictũ eſt. Abacuc. xxx. Et cornua de manu eius ei. Et cornu ſacerdotii de quo dictũ eſt. ps. cxi. Cornu eius exaltabitur in gloria. Cornu leuiticũ de quo dictum eſt. i. Para. xxv. Omnes iſti filii Heman ad extollendum cornu. Cornu Ieruſalem ſicut dictũ eſt. ps. xxi. A cornibus naricornium exaudiſti me. Et cornu regis Meſſie de quo dictum eſt. i. R. ii. Et exaltabit cornu Meſſie ſui & illud. ps. cxxxi. Ibi germinare faciã cor-

ח שארית	reliquias	& reliquie	καὶ ἐγκατάλειμμα
תח חמת	irarum	cogitationis	ἐνθυμίου
תחגור: נדרו	cinges. Vouete	diem feſtum agent tibi. Vouete	ἑορτάσει σοι. Εὔξασθε
ושלמו ליהוה	& reddite DEO	& reddite domino	καὶ ἀπόδοτε κυρίῳ
אלהיכם כל	Deo veſtro, omnes	Deo veſtro omnes	τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες
סביביו יובילו	q̄ ī circuitu eius ſunt, offerēt	qui in circuitu eius affertis	οἱ κύκλῳ αὐτοῦ οἴσουσι
שי למורא:	dona timendo.	munera. Terribili	δῶρα. Τῷ φοβερῷ
יבצר רוח	Aufferet ſpiritum	& ei qui aufert ſpiritum	καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα
נגידים נורא	ducum, timendus	principum, terribili	ἀρχόντων, φοβερῷ
למלכי ארץ:	regibus terre.	apud omnes reges terre.	παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.
עז למנצח	LXXVII. Ad victoriā,	LXXVI. In finem	οϛ'. Εἰς τὸ τέλος
על ידיתון לאסף	ſup idutū.i.iſtrō muſices,(	per idytum.	ὑπὲρ ἰδιθοὺμ
קו מזמור:	Pſalmus. (Aſapi,	Pſalmus Aſaph.	ψαλμὸς τῷ ἀσάφ.
קולי אל אלהים	Voce mea ad Deum	Voce mea ad dominum	Φωνῇ μου πρὸς κύριον
ואצעקה קולי אל	clamaui, voce mea ad	clamaui, voce mea ad	ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς
אלהים והאזין אלי:	Deum & intendit mihi.	Deum & intendit mihi.	τὸν θεόν, καὶ προσέσχε μοι.
ביום צרתי אדני	In die tribulatiōis mee dn̄m	In die tribulationis mee Deum	Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν
ל דרשתי ידי	exquiſiui. plaga mea	exquiſiui manibus meis	ἐξεζήτησα, ταῖς χερσί μου
לילה נגרה ולא	nocte decurrit, & non	nocte contra eum, & non ſum	νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οὐκ
תפוג מאנה	quieſcit, noluit	deceptus. Renuit	ἠπατήθην. Ἀπηνήνατο
הנחם נפשי:	conſolari anima mea.	conſolari anima mea,	παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου
אזכרה אלהים	Recordabor Dei	memor fui Dei	ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ,
ואהמיה אשיחה	& tumultuabor, loq̄r (ſemp.	& delectatus ſum, & exercitatus	καὶ εὐφράνθην. Ἠδολέσχησα,
ותתעטף רוחי סלה:	& extaſim patieē ſpūs meus(	ſum & defecit ſpiritus meus.	καὶ ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμά μου.
אחזת שמרות עיני	Apphēdiſti cuſtodias ocl'orꝝ(	Anticipauerūt vigilias ocl'i mei,	Προκατελάβοντο φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου.
נפעמתי ולא אדבר:	ſtupebā & nō loq̄bar (meorꝝ,	turbatus ſum & nō ſū locutus.	Ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλάλησα.
חשבתי ימים	Recogitabam dies	Cogitaui dies	διελογισάμην ἡμέρας
מקדם שנות	antiquos, annos	antiquos, & annos	ἀρχαίας, καὶ ἔτη
עולמים: אזכרה	ſeculorum. Recordabar	eternos in mente habui.	αἰώνια ἐμνήσθην
נגינתי בלילה	cantus mei in nocte,	Et meditatus ſum nocte	καὶ ἐμελέτησα. Νυκτὸς
א עם לבבי	cum corde meo	cum corde meo,	μετὰ τῆς καρδίας μου
אשיחה ויחפש	loquebar, & ſcopebam	& exercitabar & ſcopebam	ἠδολέσχουν καὶ ἔσκαλλε τὸ
רוחי: הלעולמים	ſpūm meū. Ergo ne ī eternū	ſpiritū meū. Nunqd in eternū	πνεῦμά μου. Μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας
יזנח אדני ולא	obliuiſcetur dominus & nō	proiiciet Deus aut non (huc.	ἀπώσεται κύριος, καὶ οὐ
יסיף לרצות עוד:	apponet vt cōplaceat vltra.	apponet vt cōplacitior ſit ad(	προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ἔτι,
האפס לנצח חסדו	Ergo ne defe. ī ppe. miſi. eiꝰ,	Aut in finē miſericordiā ſuā ab(	ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπο
גמר אמר לדור	cōſumatū ē uerbū de gñatōe	a generatione (ſcidet,	Συντελεῖ ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς
ודור: השכח	in gñationē. Nūqd oblitus ē	in generationē. Aut obliuiſcet̄	εἰς γενεάν. Μὴ ἐπιλήσεται
חנות אל אם	miſereri Deus, aut	miſereri Deus, aut	τοῦ οἰκτειρῆσαι ὁ θεός. Ἢ
רת קפץ באף	conſtringet in furore	continebit in ira	συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ
רחמיו סלה:	miſicordias ſuas in ppetuū.	ſua miſericordias ſuas.	τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ. διάψ

& tu conuerteris a furore tuo, verum
aduerſus reliqas populoꝝ armis furor(
accingeris. Vouete vota
& reddite coram DEO Deo veſtro,
omnes qui habitant in circuitu
ſanctuarii offerent ſacrificia
domui ſanctuarii in timore.
Humiliabit timiditatem ſpiritus
principum, Deus timendus
ſuper omnes reges terre.

LXXVII. In laudē, Idutū((.i. muſices inſtrumento, Aſapi laudatoria.

Vox mea coram Deo,
& clamabo ad eum, vox mea coram
Deo, & precipiet verbum meum.
In die tribulationis mee eruditionē ab
aſpectu DEI q̄ſiui, Quieuit āt ſup me
ſpiritus prophetie in nocte ſtillauerūt
oculi mei lachrymas & non quieſcunt
reſpuit conſolationem anima mea.
Recordabor Dei
& rugiam coram DEO
laſſatus eſt ſpiritus meus in eternum.
Apprehendiſti vigilias
oculorum meorum, turbatus fui & nō
loquebar. Numeraui dies bonos
a principio, annos felicitatis
a ſeculis. Recordabor
laudis mee in nocte cum
cogitationibus cordis mei loquar,
& inquiret mirabilia ſcientia
ſpiritus mei. Nūquid poſſibile eſt, quod
in eternum expellat DEVS, & non
apponat vt complaceat vlterius.
Nūqd poſſibile eſt, ꝙ amouerit ī eṫnū,
ſuā bēignitatē cōpleuerit verbū malū
ſup oēm gn̄ationē & gn̄ationē. Nūqd(
ꝙ oblitus ſit miſeri Deus, (poſſibile ē
& ſi ira percitus eſt, vt non
incaleſcāt miſericordie eius ī eternū.

nu Dauid. Quādo uero peccauerunt ablata ſunt eis, & data ſunt nationibus ſeculi. Sicut dictū eſt. Dan. vii. Et cornua decem habebat. Aſſimulate ſūt enim gentes ſeculi huiuſmodi feris. Et omni tēpore quo cornua nationum ſiue gentiū, ſeculi ſtabunt, cornua iſrael abſciſſa erunt ſicut dictū eſt. Treno. ii. Confregit in ira furoris oē cornu iſrael.

A. Salem idem quod Ieruſalem, tum ex textu chaldeo, tum authoritate gallici dictionarii. Verum plura de re hac in annotamentis geneſeos, & euangelior, ubi lectoribus nō ſolū ſcripto ſed etiā pictura urbem ipſam monſtrauimus.
Libro mid as tehilim
בשעה שאתה עושה חסד עם יהודה כאלו אתה עושה חסד עם כל ישראל שכל ישראל נקרא על שבט יהודה
.i. In hora qua Deus ſanctus & benedictus facit miſericorditer cum Iuda. perinde eſt ac ſi miſereatur uniuerſo iſraeli. Omnis ſiquidē iſrael comprehenditur ſiue nominatur nomine tribus Iude.

B. Ex uocabulario galico. אשתו׳לו פור׳ארט כמו פול׳ך ׳עצים שור ל׳ שטות ר׳א פורטאורוקץ ר׳ עקירה מן שרת אצל והוא מתבות המשמשות דבר ותרופו

ואמר חלותי היא	Et dixi imbecillitas mea eſt,	Et dixi, nunc cepi,	Καὶ εἶπα νῦν ἀρξάμην. (ὑψ
שנות ימין עליון :	hec ɔmutatio dexteꝛ̃ excelſi	hec mutatio dextere excelſi,	Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τ(
אזכיר מעללי יה כי	Recordabor opatõnũ DEI,	memor fui operum domini,	ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου.
אזכרה מקדם פלאך	reminiſcẽs ãtiqua mirabilia	qa memor ero ab initio (ĩ oĩbus	Ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχ
והגיתי בכל פעלך	tua. Et meditabõ ĩ oĩ ope tuo	mirabiliũ tuoꝝ. Et meditabor(	τῶν θαυμασίων σου, καὶ μελετήσω ἐν π
ובעלילותיך אשיחה:	& ad inuẽtiões tuas loquar.	opibus tuis, & ĩ adiuẽtõibꝰ tuis	τοῖς ἔργοις σου. Καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμα
אלהים בקדש	Deus in ſancto	exercebor. Deus in ſancto	ἀδολεσχήσω, ὁ θεὸς ἐν τῷ ἁγίῳ
דרכך מי אל גדול	via tua, qs Deus magnus A	via tua, quis Deus magnus	ἡ ὁδός σου. Τίς θεὸς μέγας
כאלהים אתה האל	vt Deus. Tu es Deus	ſicut Deus noſter tu es Deus	ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ ὁ θεὸς
עשה פלא הודעת	faciens mirabilia, oſtendiſti	qui facis mirabilia. Notã feciſti	ὁ ποιῶν θαυμάσια. Ἐγνώρισας
בעמים עזך גאלת	ĩ ppl'is potẽtiã tuã. Redẽiſti	ĩ populis virtutẽ tuã, redemiſti	ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου, ἐλυτρ
בזרוע עמך	brachio populum tuum,	in brachio tuo populum tuum,	ἐν τῷ βραχίονί σου τὸν λαόν σου,
בני יעקב ויוסף	filios Iaacob, & Ioceph	filios Iacob & Ioſep.	τοὺς υἱοὺς Ἰακὼβ καὶ Ἰωσήφ. Διάψαλ
סלה : ראוך	in perpetuum. Videntes te	Viderunt te	Εἴδοσάν σε
מים אלהים	aque Deus,	aque Deus	ὕδατα ὁ θεός,
ראוך מים	videntes te aque	viderunt te aque	εἴδοσάν σε ὕδατα
יחילו אף	timuerunt, &	& timuerunt,	καὶ ἐφοβήθησαν.
ירגזו תהמות :	commote ſunt abyſſi.	& turbate ſunt abyſſi.	Ἐταράχθησαν ἄβυσσοι,
זרמו מים עבות	Excuſſerunt aquas nubila,	Multitudo ſonitus aquarum,	πλῆθος ἤχους ὑδάτων,
קול נתנו שחקים	vocem dederunt celi,	vocem dederunt nubes.	φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι.
אף חצציך	& ſagitte tue (tui	Etenim ſagitte tue	Καὶ γὰρ τὰ βέλη σου
יתהלכו קול רעמך	diſcurrebãt. Vox tonitrui(	tranſeunt, vox tonitrui tui	διαπορεύονται, φωνὴ τῆς βροντῆς σου
בגלגל האירו	in rota, apparuerunt	in rota. Illuxerunt (cõmota eſt	ἐν τῷ τροχῷ. Ἔφαναν
ברקים תבל רגזה	fulgura tua orbi. Cõcuſſa eſt	coruſcationes tue orbi terre,(	αἱ ἀστραπαί σου τῇ οἰκουμένῃ, ἐσαλεύ
ותרעש הארץ : בים	& cõtremuit terra. In mari	& contremuit terra. In mari	καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ. Ἐν τῇ θα(
דרכך ושביליך	via tua & ſemite tue,	via tua & ſemite tue	αἱ ὁδοί σου, καὶ αἱ τρίβοι σου, (λ
במים רבים	in aquis multis	in aquis multis	ἐν ὕδασι πολλοῖς,
ועקבותיך לא	& veſtigia tua non (oues	& veſtigia tua non	καὶ τὰ ἴχνη σου, οὐ
נדעו : נחית כצאן	ſunt agnita. Deduxiſti q̃ſi(	cognoſcent. Deduxiſti ſic̃ oues	γνωσθήσονται. Ὡδήγησας ὡς πρόβ
עמך ביד משה	populũ tuũ in manu Moſſe	populum tuum, in manu Moyſi	τὸν λαόν σου, ἐν χειρὶ Μωυσῆ
ואהרן :	& Aharon.	& Aaron. (ſima carmĩa Dauid.	καὶ Ἀαρών. (ᾄσματα Δαυίδ,
עו משכיל	LXXVIII. Intellectus.	Lxxvii. Harmonię ſacrę ſuauiſ(	οζ΄. Ἁρμονίης ἱερῆς μελιη(
לאסף ה	Aſapi.	Intellectus Aſaph.	Συνέσεως τῷ Ἀσάφ.
האזינה עמי	Aſculta popule mi (ſtrã	Attendite popule meus	Προσέχετε λαός μου
תורתי הטו אזנכם	legẽ meã, ĩclinate aurẽ ve(	legẽ meã inclinate aurẽ veſtrã	τῷ νόμῳ μου, κλίνατε τὸ οὖς ὑμ
לאמרי פי אפתחה	ad verba oris mei. Aperiam	in verba oris mei. Aperiam	εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Ἀνοίξω
במשל פי אביעה	in parabola os meũ, loquar	in parabolis os meum, loquar	ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγ
חידות מני קדם :	enigmata, q̃ fuerũt ab ãtiq°.	propoſitiones ab initio. (mus	προβλήματα ἀπ᾽ ἀρχῆς.
אשר שמענו ונדעם	Que audiuimus & cogno.	Quãta audiuimus & cognoui(	Ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν
ואבותינו ספרו	& patres noſtri narrauerũt	eã, & patres noſtri narrauerũt	αὐτά, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν διηγ
לנו לא נכחד מבניהם	noƀ. Nõ abſcõde. a filiis eoꝝ,	noƀ. Nõ ſũt occl'tata a filiis eoꝝ	ἡμῖν. Οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων

Et dixi infirmitas mea hec
mutatio potentis dextere
excelſi. Recordabor operum DEI,
quapropter memor ero ab initio
mirabilium tuoꝝ. Meditabor in oĩbus
operibus tuis optimis,
& in cauſis miraculoꝝ tuoꝝ loq̃r Deus
ſácte vie tue, Quis Deus magnus ſic(
iſrael. Tu Deus faciens (Deus
miranda, oſtendiſti in populis
fortitudinem tuam. Redemiſti
brachio, vi, inquam brachii tui
populũ tuũ filios quos genuit Iaacob
& enutriuit Ioceph in ſecula. Viderũt
diuinitatem tuam in mari Deus,
viderunt virtutem tuam in mari,
contremuit populus & inſuper
interturbate ſunt abyſſi.
Effuderunt aquas nubes celorum
vocem dederunt celi, ſed &
valide ſagitte tue diſcurrebant
& accendebantur. Vox tonitrui tui
in rota audita eſt, illuminabant
corruſcationes orbem, infremuit
& commota eſt terra. In mari
rubro vie tue
& ſemite tue in aquis multis,
& veſtigia greſſuum tuorum non
ſunt agnita. Deduxiſti, ſicut oues
populum tuum in manu Moſſe
& Aharon.

LXXVIII. Intellectus ſpũs ſancti
per manum Aſaph.

Auſculta popule mi
legem meam, inclinate aures veſtras
ad verba oris mei. Aperiam
in parabola os meum, loquar
propoſitiones que fuerũt a principio.
Que audiuimus & que cognouimus,
& patres noſtri nunciauerunt
nobis. Non abſcondemus a filiis eorũ,

אלה דקדישין אורחתך
מן אלהא רבא כאלהא

A. Quis Deus magnus ut Deus, melius ſonat in hebreo, quod ipſi duabus diſtinctis uocibus, El. ſ. & elhoim hoc loco Deum exprimant, quibus nos caremus.

לדור אחרון	a generatione altera.	in generatione altera.	εἰς γενεὰν ἑτέραν,
מספרים תהלות	Narrantes laudes	Narrantes laudes	ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις
יהוה ועזוזו	DEI,& potentiam eius	domini & virtutes eius,	τοῦ κυρίου καὶ τὰς δυναστείας αὐτ
ונפלאתיו אשר	& mirabilia eius que	& mirabilia eius que	Καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ
עשה: ויקם עדות	fecit.Statuit conteſtationẽ	fecit.Et ſuſcitauit teſtimonium	ἐποίησε, καὶ ἀνέστησε μαρτύριον
ביעקב ותורה שם	in Iaacob,& legem poſuit	in Iacob,& legem poſuit	ἐν Ἰακώβ, καὶ νόμον ἔθετο
בישראל אשר צוה	in iſrael,que mandauit	in iſrael.Quanta mandauit	ἐν Ἰσραήλ. Ὅσα ἐνετείλατο
את אבותינו	patribus noſtris	patribus noſtris	τοῖς πατράσιν ἡμῶν,
להודיעם לבניהם:	vt docerent filios ſuos.	nota facere ea filiis ſuis	τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτ
למען ידעו דור	Vt cognoſceret generatio	vt cognoſcat generatio	Ὅπως ἂν γνῷ γενεὰ
אחרון בנים יולדו	vltima,filii naſcituri	altera.Filii qui naſcentur	ἑτέρα υἱοὶ τεχθησόμενοι,
יקמו ויספרו	ſurgent,& narrabunt	& exurgent,narrabunt	καὶ ἀναστήσονται καὶ ἀπαγγελοῦσιν
לבניהם: וישימו	filiis ſuis.Vt ponant	filiis ſuis.Vt ponant	αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ἵνα θῶν
באלהים כסלם ולא	in Deo ſpem ſuam,& non	in Deo ſpem ſuam,& non	ἐπὶ τὸν θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, μὴ
ישכחו מעללי אל	obliuiſcantur operum Dei,	obliuiſcantur operum Dei,	ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θε
ומצותיו ינצרו:	& mandata eius cuſtodiant.	& mandata eius exquirant.	Καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσ
ולא יהיו כאבותם	Et non ſint ſicut patres eorũ	Ne fiant ſicut patres eorum,	ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν,
דור סורר ומורה	gñatio declinans & ꝓuocãs,	generatio praua & exaſperans.	γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα.
דור לא הכין לבו	gñatio q̃ ñ ꝓparauit cor ſuũ,	Generatio q̃ nõ direxit cor ſuũ,	Γενεὰ ἥτις οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν
ולא נאמנה את אל	& non eſt fidelis Deo	& non eſt creditus cum Deo	καὶ οὐκ ἐπιστώθη μετὰ τοῦ θεοῦ
רוחו: ב	ſpiritus eius.	ſpiritus eius.	τὸ πνεῦμα αὐτῆς.
בני אפ	Filii	Filii	Υἱοὶ
אפרים נש	ephraim	effrem	ἐφραὶμ
נושקי רו	armati	intendentes	ἐντείνοντες
רומי קש	emittentes	& mittentes	καὶ βάλλοντες
קשת הפ	arcu	arcum,	τόξοις,
הפכו בי	terga verterunt	conuerſi ſunt	ἐστράφησαν
ביום קר	in die	in die	ἐν ἡμέρᾳ
קרב: ור	belli.	belli.	πολέμου.
ולא שמרו ברית	Non cuſtodierunt pactum	Non cuſtodierunt teſtamentũ	Οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην
אלהים ובתורתו	Dei,& in lege eius	Dei,& in lege eius	τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ
מאנו ללכת:	noluerunt ambulare.	noluerunt ambulare.	οὐκ ἠβουλήθησαν πορεύεσθαι.
וישכחו עלילותיו	Et obliti ſunt opationũ eius,	Et obliti ſunt benefactorũ eius,	Καὶ ἐπελάθοντο τῶν εὐεργεσιῶν
ונפלאותיו אשר	& mirabilium eius que	& mirabilium eius que	καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ ὧν
הראם: נגד	oſtendit eis.Coram	oſtendit eis.Coram	ἔδειξεν αὐτοῖς. Ἐναντίον
אבותם עשה	patribus eorum fecit	patribus eorum fecit	τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίησε
פלא בארץ	mirabilia,in terra	mirabilia in terra	θαυμάσια, ἐν γῇ
מצרים שדה	egypti,in regione	egypti in campo	αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ
צען: בקע	tanis .A .Diuiſit	taneos.Interrupit	τάνεως. Διέρρηξε
ים ויעבירם	mare & induxit eos,	mare & perduxit eos	θάλασσαν καὶ διήγαγεν αὐτούς,
ויצב מים כנ	& ſtare fecit aquas	& ſtatuit aquas	παρέστησεν ὕδατα,

الجيل ليعرفوا	לְדָרָא בַּתְרָאָה	generationi vltime,
الاتي نسابيح	מְשַׁתְּעִין תּוּשְׁבְּחָתָא	narrantes laudes
الرب وقواته	דַיְיָ וְעוּשְׁנֵיהּ וּפְ	DEI & fortitudinem eius,
وايانه التي صنعها	וּפְרִישְׁוָתֵיהּ דִּי	& mirabilia eius
اقام شهادة	דַעֲבַד׃ וַאֲקִים סַהֲדוּתָא	q̃ operatus eſt. Et firmauit teſtamentũ
في يعقوب وجعل نا	בְּדְבֵית יַעֲקֹב וְאוֹרָיְתָא	in domo Iaacob, & legem
في اسرايل كالذي	גְּזַר בִּדְבֵית יִשְׂרָאֵל דִּי	ordinauit in domo iſrael, que
اباينا	פַּקֵּיד יַת אֲבָהָתָנָא	precepit patribus noſtris,
لكي يعلمونه ابنا	לְהוֹדָעוּתְהוֹן לִבְנֵיהוֹן׃	vt docerent filios ſuos.
لكيما يخبروا الجيل	מִן בְּגַל לְמִידַע דָּרָא	Vt cognoſceret generatio
الاخر البنين الذ	בַּתְרָאָה בְּנִין דְּמִתְיַלְּדִין	vltima, filii autem qui naſcituri ſunt
يولدون ويقومون ويخبرون	יְקוּמוּן וִיתַנּוּן	ſurgent & narrabunt
بنيهم ان يجعلوا	לִבְנֵיהוֹן׃ וִישַׁוּוּן	filiis ſuis. Et ponent
في الله ولا	בֶּאֱלָהָא סִבְרֵיהוֹן וְלָא	in Deo ſpem ſuam, & non
ينسوا اعمال	יִתְנַשּׁוּן עוֹבָדֵי אֱלָהָא	obliuiſcentur operum Dei,
ويتبعوا وصاياه	וּפִיקוּדוֹי יִנְטְרוּן׃ ול	& mandata eius cuſtodient.
ليلا يكونوا كاباهم	וְלָא יְהוֹן הֵיךְ אֲבָהָתְהוֹן	Et non ſint ſicut patres eorum
الجيل المنحرف	דָּר מְסָרְבָן וּמַרְגְּזָן	generatio rebellis & prouocans,
الخالف الذي لا يثق	דָּר דְּלָא אַתְקִין לִבֵּיהּ	generatio que non direxit cor ſuum
ولا يؤمن بالله	לְמָרֵיהּ וְלָא הֲוַת מְהֵימְנָא	ad authorem ſuum, & non credidit
المفرج	בֶּאֱלָהָא רוּחֵיהּ׃	in Deum ſpiritus eius.
	כַּד הֲווֹ יָהְבִין בְּמִצְרַיִם	Cum habitarent in egypto,
افرام		magnificati ſunt
الذين اوتروا	בְּנֵי אֶפְרַיִם מְנוֹ	filii ephraim, numerauerunt
ورموا	קִיצָא וּטְעוֹ וּנְפַ	autem terminum & errauerunt,
	וּנְפַקוּ תְּלָתִין שְׁנִין	& egreſſi ſunt triginta annis
وانهزموا	עַל קִיצָא בְּזֵינֵי קְרָבָא	ante terminũ cũ armamẽtis bellicis,
	וְגוּבְרִין נָטְלִין קַשְׁתָּא	& cum hominibus geſtantibus arcum,
القتال	אַפְּכוּ קְדָל וְאִתְקְטָלוּ	verterunt ceruicẽ & interturbati ſunt
لانهم لم يحفظوا	סִדְרֵי קְרָבָא מְטוּל דְּלָא	ordines belli, quoniam non
الرب ولم يسيروا	נְטַרוּ קְיָם אֱלָהָא	obſeruauerunt mandata Dei
في سبله	וּבְאוֹרָיְתֵיהּ סָרִיבוּ לְהַלָּכָא	& in lege eius ambulare renuerunt.
ونسوا	וְאִתְנְשִׁיוּ עוֹבָדוֹי עַמָּא	Et obliti ſunt operationũ eius populus
وعجايبه التي	דְבֵית יִשְׂרָאֵל וּפְרִישְׁוָתֵיהּ	domus iſrael, & mirabilium eius
العجايب التي	דְּאַחְמֵי יַתְהוֹן׃ קֳדָם	que oſtendit eis. Coram
	אֲבָהָתְהוֹן אַבְרָהָם יִצְחָק	patribus eorum Abraham Iſaac
ابايهم في ارض	וְיַעֲקֹב וְשִׁבְטַיָּא עֲבַד	& Iaacob, & coram tribubus fecit
مصر في مزارع	פְּרִישָׁן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם	mirabilia in terra egypti
	עֲקַל טָאנִיס׃ בְּזַע יַמָּא	in campo tanitico. Diuiſit mare
البحر واجازهم	בְּחוּטְרָא דְּמֹשֶׁה רַבְּהוֹן	virga Moſſe preceptoris eorum
واقام المياه	וְאַעְבְּרִינוּן וַאֲקֵים	& tranſierunt, & ſtare fecit

A. Tanis ciuitas egypti de qua Ptolemeus, Strabo, Stephanuſ & reliqui Cuius ſinus & ager, taniticus dicitũ ab authoribus. Chaldeus uero hic interpſ & nauticũ uulgus, tenes uocant.

כְּמוֹ־נֵד ׃ ויג	quaſi aceruum.	quaſi in vtre.	ὡσεὶ ἀσκόν.
וַיַּנְחֵם בֶּעָנָן יוֹמָם	Et duxit eos in nube p diem,	Et deduxit eos in nube diei,	Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας,
וְכָל־הַלַּיְלָה בְּאוֹר	& tota nocte in lumine	& tota nocte in illuminatione	καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ
אֵשׁ ׃ יְבַקַּע	ignis.Scidit	ignis.Interrupit	πυρός. Διέῤῥηξε
צֻרִים בַּמִּדְבָּר	rupes in deſerto,	petram in eremo,	πέτραν ἐν ἐρήμῳ,
וַיַּשְׁקְ כִּתְהֹמוֹת	& potũ dedit quaſi de abyſſis	& adaquauit eos velut ĩ abyſſo	καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ
רַבָּה ׃ וַיּוֹצִא	magnis.Et eduxit	multa.Et eduxit	πολλῇ. Καὶ ἐξήγαγεν
נוֹזְלִים מִסָּלַע	riuos de petra,	aquam de petra	ὕδωρ ἐκ πέτρας,
וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם ׃	& elicuit q̃ſi flumina aquas.	& eduxit tanq̃ flumina aquas.	καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα.
וַיּוֹסִיפוּ עוֹד ל	Et addiderunt vltra	Et appoſuerunt adhuc	καὶ προσέθετο ἔτι
לַחֲטֹא־לוֹ לַמְרוֹת	peccare ei, vt prouocarent	peccare ei, in irã cõcitauerunt	τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ. Παρεπίκραναν
עֶלְיוֹן בַּצִּיָּה ׃	excelſũ in deſerto.(bus ſuis,	excelſum in inaquoſo. (ſuis,	τὸν ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ, (αις αὐτῶν.
וַיְנַסּוּ־אֵל בִּלְבָבָם	Et tẽtauerũt Deũ in cordi(	Et tẽtauerũt Deũ in cordibus(	καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδί(
לִשְׁאָל־אֹכֶל לְנַפְשָׁם	petentes cibum anime ſue.	vt peterent eſcas aĩabus ſuis.	Τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν.
וַיְדַבְּרוּ בֵּאלֹהִים	Et loquentes contra Deum	Et male locuti ſunt de Deo,	Καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ
אָמְרוּ הֲיוּכַל אֵל	dicebãt, nũqd poterit Deus	dixerunt nũquid poterit Deus	καὶ εἶπον. Μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς
לַעֲרֹךְ שֻׁלְחָן בַּמִּדְבָּר	ponere mẽſam ĩ ſolitudine.	parare menſam in deſerto.	ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ.
הֵן הִכָּה־צוּר וַיָּזוּבוּ	Ecce pcuſſit petrã & fluxerũt	Q̃m pcuſſit petrã & fluxerunt	ἐπεὶ ἐπάταξε πέτραν, καὶ ἐῤῥύησαν
מַיִם וּנְחָלִים	aque,& torrentes	aque,& torrentes	ὕδατα, καὶ χείμαῤῥοι
יִשְׁטֹפוּ הֲגַם לֶחֶם	inundauerũt.Nũqd & panẽ	inundauerunt. Nunqd & panẽ	κατεκλύσθησαν. Μὴ καὶ ἄρτον
יוּכַל תֵּת אִם־יָכִין	poterit dare ſeu preparare	poterit dare, aut parare	δύναται δοῦναι, ἢ ἑτοιμάσαι
שְׁאֵר לְעַמּוֹ ׃ לָכֵן	carnes populo ſuo.Ideo	menſam populo ſuo.Ideo	τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο
שָׁמַע יְהוָה	audiuit DEVS	audiuit dominus,	ἤκουσε κύριος
וַיִּתְעַבָּר וְאֵשׁ	& iratus eſt,& ignis	& diſtulit,& ignis	καὶ ἀνεβάλετο καὶ πῦρ
נִשְּׂקָה בְיַעֲקֹב וְגַם	accenſus eſt in Iaacob,&	accenſus eſt in Iacob &	ἀνήφθη ἐν ἰακώβ, καὶ
אַף עָלָה בְיִשְׂרָאֵל ׃	ira DEI aſcendit in iſrael	ira aſcendit in iſrael.	ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ	Quia non crediderunt	Quia non crediderunt	Ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν
בֵּאלֹהִים וְלֹא בָטְחוּ	ĩ Deũ,nec habuerũt fiduciã	in Deo,nec ſperauerunt	ἐν τῷ θεῷ, οὐδὲ ἤλπισαν
בִּישׁוּעָתוֹ ׃ וַיְצַו	in ſalutari eius.Et precepit	in ſalutari eius.Et mandauit	ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Καὶ ἐνετείλατο
שְׁחָקִים מִמָּעַל	nubibus deſuper,	nubibus deſuper,	νεφέλαις ὑπεράνωθεν,
וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח ׃	& portas celi aperuit.	& ianuas celi aperuit.	καὶ θύρας οὐρανοῦ ἀνέῳξε.
וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם מָן	Et pluit ſuper eos manna	Et pluit illis manna	Καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μάννα
לֶאֱכֹל וּדְגַן שָׁמַיִם	vt comederẽt,& frumẽtũ celi	ad manducandum,& panẽ celi	φαγεῖν, καὶ ἄρτον οὐρανοῦ
נָתַן לָמוֹ ׃ לֶחֶם	dedit eis.Panem	dedit eis.Panem	ἔδωκεν αὐτοῖς. Ἄρτον
אַבִּירִים אָכַל אִישׁ	fortium comedit vir,	angelorum manducauit homo	ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
צֵידָה שָׁלַח לָהֶם לָשֹׂבַע	cibaria miſit eis ĩ ſaturitatẽ.	cibaria miſit eis in abundantia.	ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν.
יַסַּע קָדִים בַּשָּׁמָיִם	Abſtulit eurum de celo,	Tranſtulit auſtrum de celo	Ἀπῆρεν νότον ἐξ οὐρανοῦ,
וַיְנַהֵג בְּעֻזּוֹ תֵימָן ׃	& iduxit in fortitudine ſua(	& induxit in virtute ſua africũ.	καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ λίβα.
וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם	Et pluit ſup eos (aphricũ.	Et pluit ſuper eos ſicut	Καὶ ἔβρεξεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ὡσεὶ
כֶּעָפָר שְׁאֵר וּכְחוֹל ל	q̃ſi puluerẽ carnes,& q̃ſi a(	puluerẽ carnes,& ſicut arenam	χνοῦν σάρκας. Καὶ ὡσεὶ ἄμμον
יַמִּים עוֹף כָּנָף ׃	maris volatilia pẽnata(renã	maris volatilia pennata.	θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά.

aquas coadunatas ſicut in vtribus.
Et duxit eos in nube per diem,
& tota nocte in illuminatione
ignis.Rupit petras in deſerto
virga Moſſe preceptoris eorum,
& potũ dedit eis quaſi ibi eſſent abyſſi
magne.Et eduxit aquarum
fluenta de petra,& eduxit
tanquam flumina currentia aquas.
Et addiderunt vltra peccare
coram eo,prouocauerunt ad iram
altiſſimum in deſerto arido.
Et tentauerunt Deum in deſerto
in cordibus ſuis,petentes cibaria
animabus ſuis.Et infremuerunt corã
Deo,dixerunt ergo poterit
Deus inſtruere menſam in deſerto.
Ecce iam percuſſit petram
& fluxerunt aque,nunquid
& panem poterit dare
& parare
nutrimentum populo ſuo.Ideo
audiuit Deus & iratus eſt,
& ignis accenſus eſt in domo
Iaacob,& furor inſuper validus
graſſatus eſt in iſrael.
Quoniam non crediderunt
Deo & non ſperauerunt
in redemptione eius.Et precepit
nubibus deſuper
& ianuas celi aperuit.
Et deſcendere fecit ſuper illos manna
vt manducarent,& triticum celi
dedit eis.Cibum qui deſcendit
de hĩtaculo ãgelorꝫ comederũt hoĩes,
cibaria miſit eis ad ſaturitatem.
Abſtulit ventum notum de celo,
& induxit virtute ſua aphricum.
Et pluit ſuper eos
ſicut puluerem carnes,& ſicut
arenam maris volatilia allata.

Στίχοι εἰς τὸν θεῖον Δαβίδ.
Σίγησον ὀρφεῦ, ῥῖψον ἑρμῆ τὴν λύραν.
Τρίπους ὁ δελφοῖς, δῦνον εἰς λήθην ἔτι.
Δαβὶδ γὰρ ἡμῖν, πνεύματος κρούων λύραν,
Τρανεῖ τὰ κρυπτὰ τῶν θεοῦ μυστηρίων,
Πληθῶ παλαιῶν, ἱστορεῖ τεραστίων.
Κινεῖ πρὸς ὕμνον τοῦ κτίσαντος, τὴν κτίσιν.
Σώζων ἅπαντας, μυσταγωγεῖ τῇ γραφῇ.
Ἁμαρτάνοντας, εἰς ἐπιστροφὴν φέρει.
Πολλοῖς σὺν ἄχοις, καὶ κριτοῦ δηλῶν κρίσιν.
Στήκειν διδάσκει, τυχικὰς ἁμαρτάδας.

Hec ſupraſcripta carmina paſſim habent in cunctis græcis codicibus in principio huius pſalmi,que & ipſe ĩ nostro octaplo inſerere uolui,additis duabus latinis interpretationibus,quarꝫ alteram ex tempore luſit Iacobus Furnius iure cõſultus inſignis,& ĩ græcis literis etiam Hermolai teſtimonio nemini ſecundus,qui in caſtigatione græca mihi maximo adiumento fuit. Alteram uero etiã extẽporanee cecinit Baptiſta Cigala orator & literarii ludi pceptor doctiſſimus,quẽ in correctione latina adiutorem mihi aſciui.

Furnii.
Orpheu ſileto,abiicito
Mercuri lyram
Et tu tripus,obliterare delphice.
Nam Dauid ad nos ſpiritus pulſans lyram
Myſteriorũ operta patefacit Dei
O

ויפל בקרב מחנהו	Et ceci.ĩ medio caſtroꝝ eoꝝ,	Et ceciderũt in medio caſtroꝝ(	Καὶ ἐπέπεσον ἐν μέσῳ τῆς παρεμβο
סביב למשכנתיו :	ĩ circuitu tabernaculoꝝ eoꝝ	circa tabernacula eoꝝ. (corũ	κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. (αὐτῶν,
ויאכלו וישבעו	Et comederũt & ſaturati ſũt	Et mãducauerũt & ſaturati ſũt	Καὶ ἔφαγον καὶ ἐνεπλήσθησαν
מאד ותאותם יבא	nimis,& deſideriũ eoꝝ attu(	nimis,& deſideriũ eorũ attulit	σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγκεν
להם : לא זרו	eis. Non indiguerunt (lit	eis,non ſunt fraudati	αὐτοῖς, οὐκ ἐστερήθησαν (βρώματος
מתאותם עוד אכלם	de cupidi.ſua,cũ adhuc cibuſ	a deſiderio ſuo. Adhuc eſce eoꝝ	ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν. Ἔτι
בפיהם : ואף אלהים	eẽt ĩ ore eoꝝ. Furor ergo dei	erant in ore ipſorum,& ira Dei	οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
עלה בהם ויהרג	aſcendit ſuper eos,& occidit	aſcendit ſuper eos. Et occidit	ἀνέβη ἐπ᾽ αὐτούς. Καὶ ἀπέκτεινεν
במשמניהם ובחורי	pingues eorum & electos	pingues eorum,& electos	ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς
ישראל הכריע :	iſraelis incuruauit.	iſrael impediuit.	τοῦ ἰσραὴλ συνεπόδισεν.
בכל זאת חטאו	In omnibus his peccauerũt	In omnibus his peccauerunt	Ἐν πᾶσι τούτοις ἥμαρτον
עוד ולא האמינו	vltra,& non crediderunt	adhuc,& non crediderunt	ἔτι, καὶ οὐκ ἐπίστευσαν
בנפלאותיו : ויכל	mirabilibus eius. Et cõſũpſit	ĩ mirabilibus eius. Et defecerũt	ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ. Καὶ ἐξέλιπον
בהבל ימיהם	in vanitate dies eorum,	in vanitate dies eorum,	ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν,
ושנתם בבהלה :	& annos eorum ĩn pauore.	& anni eorum cũ feſtinatione.	καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς.
אם הרגם	Si occidebat eos (bantur,	Cum occideret eos	Ὅταν ἀπέκτεινεν αὐτούς
ודרשוהו ושבו	tũc reqrebãt eũ & reuerte(	q̃rebant eum,& reuertebantur	τότε ἐξεζήτουν αὐτόν, καὶ ἐπέστρεφον
ושחרו אל :	& diluculo ɔſurgebãt ad deũ	& diluculo veniebant ad eum.	καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεόν.
ויזכרו כי אלהים	Et recordabãtur quia Deus	Et rememorati ſunt quia Deus	Καὶ ἐμνήσθησαν ὅτι ὁ θεὸς
צורם ואל עליון	fortitu.ſua ẽ,& Deo excelſo	adiutor ẽ eoꝝ,& Deus excelſus	βοηθὸς αὐτῶν ἐστι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος
גאלם : ויפתוהו	redemptor eoꝝ eſt. Et lacta(	redẽptor eoꝝ ẽ. Et dilexerũt eũ	λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστι. Καὶ ἠγάπησαν αὐτὸν
בפיהם ובל	in ore ſuo, (uerunt eũ	in ore ſuo,	ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
ובלשונם יכזבו	& in lingua ſua mentiti ſunt	& lingua ſua mentiti ſunt	καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο
לו : ולבם לא נכון	ei. Cor aũt eoꝝ nõ erat rectũ	ei. Cor autẽ eorũ nõ erat rectũ	αὐτῷ. Ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα
עמו ולא נאמנו	cum eo,nec fuerunt fideles	cum eo,nec fideles	μετ᾽ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώθησαν
בבריתו :	in pacto eius.	habiti ſunt in teſtamento eius,	ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ.
חצי	Dimidium. A.		
והוא רחום	Ipſe vero miſericors,	Ipſe autem eſt miſericors	Αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων
יכפר עון ולא	parcet iniquitati & non	& ꝓpitius fiet peccatis eoꝝ,& ñ	καὶ ἱλάσκεται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν καὶ οὐ
ישחית והרבה	diſperdet. Multumq̃	diſperdet eos. Et abundauit	διαφθερεῖ. Καὶ πληθυνεῖ
להשיב אפו ולא	auertit iram ſuam,& non	vt auerteret iram ſuam,& non	τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, οὐχὶ
יעיר כל חמתו :	ſuſcitauit totum furorẽ ſuũ.	accendit omnem iram ſuam.	ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.
ויזכר כי בשר	Et recordatus ẽ qa caro B.	Et recordatus eſt quia caro	Καὶ ἐμνήσθη ὅτι σάρξ εἰσι,
המה רוח הולך	ipſi,ſpiritus vadens	ſunt ſpiritus vadens	πνεῦμα πορευόμενον
ולא ישוב : כמה	& non reuertens. Quoties	& non rediens. Quotiens	καὶ οὐκ ἐπιστρέφον. Ποσάκις
ימרוהו במדבר	ꝓuocauerunt eũ in deſerto,	exacerbauerũt eum in deſerto,	παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
יעציבוהו בישימון :	ĩobediẽtes fuerũt ei ĩ ſolitudĩe	ĩ irã cõcitauerũt eũ ĩ inaquoſo.	παρώργισαν αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ.
וישובו וינסו אל	Et ɔuerſi ſũt & tẽtauerũt Deũ,	Et ɔuerſi ſũt & tẽtauerũt Deũ	Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεόν,
וקדוש ישראל התוו :	& ſanctũ iſraelis diffinierũt.	& ſanctũ iſrael exacerbauerũt.	καὶ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραὴλ παρώξυναν.
לא זכרו את ידו	Nõ ſũt recordati manus eiꝰ,	Nõ ſunt recordati manus eius,	Καὶ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
יום אשר פדם מני	diei qua redemit eos a	die qua redemit eos de	ἡμέρας, ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς

فسقطت في محا[لهم]	ואפין במיצע משריתיה	Et ceciderunt in medio caſtrorũ eorũ
حول خيا[مهم]	חזור חזור למשכנוי:	circũcirca tabernacula eorum.
فاكلوا وشب[عوا]	ואכלו ושבעו לחדא	Et comederunt & ſaturati ſunt
جدا اعطاهم شهوت[هم]	ורגוגיתהון אייתי	nimis,& deſiderium eorum expleuit
ولم يخز منهم	להון: לא זרו מן רגוגתהון	eis.Nõ fuerunt alieni a cupiditate ſua
اذ دعهم بينما الطـ	עוד כדין מיכלהון	cum adhuc cibus eorum eſſet
في افواههم اذ نـ	בפימהון: ורוגזא דאלהא	in ore ipſorum.Et furor Dei
عليهم غضب الرب ﻫ فـ	סליקת בהון וקטל	graſſatus eſt in eos,& occidit
مختار بنيهم واسر	בגיבריהון וש	robuſtos eorum
مختار بني اسرا[ئيل]	ושלימי ישראל אחמט:	& perfectos iſrael proſtrauit.
ومع هذا كله اخط[اوا]	בכל דא חבו	In omnibus his peccauerunt
اليه ايضا ولم يوم[نوا]	תוב ולא הימינו	adhuc,& non crediderunt
بعجائبه ففنيت	בפרישוותיה: ושיצי	miraculis eius.Et defecerunt
في الباطل ايامـ[هم]	בהבלותא יומיהון	in vanitate dies eorum
وتصرمت عاجلا سنو[هم]	ושנותיהון בבהילותא:	& anni eorum in obſtupefactione.
فحين قتلهـ[م]	בזמן דקטיל יתהון	In tempore quo interficiebat eos,ſi
رغبوا الى الله وعاد[وا]	אם תייבין ותבעין יתיה	conuerſi fuiſſent exorare eum,
وبكروا اليه وذكروا ا[ن]	ויתובין ויצלון אלהא:	& reuerſi fuiſſent orare coram Deo.
الله هو معينهم وا[ن]	ואדכרו ארום אלהא	Et recordati ſunt quod Deus
الله العلي هو	תקיפיהון ואלהא עילאה	fortitudo ſua eſt,& qd Deus excelſus
خلصهم فاحبو[ه]	פרקינון: ושדלין ליה	redemit eos.Et blandiebantur ei
بافواههم	בפומהון ובלישנהון	ore ſuo atq; lingua,
وكذبوه بالسنتهم	מכדבין ליה בעידן	mentiebantur autem ei in tempore
ولم تخلص له قلوبهم	צלותהון: מטול דלבהון	orationis ſue.Quoniam cor eorum
ولم يومنوا	לא מכוין עמיה ולא	non erat rectum cum eo,& non
بعهده	הימינו בקיימיה:	fuerunt fideles in pacto eius.
وهو روف رحيم	והוא רחמנא מכפר	Et ipſe eſt miſericors parcens
يغفر ذنوبهم و[لا]	עויתהון ולא מחבל	peccatis eorum & non exterminabit
يهلكهم ويرد كثيرا	יתהון ומסגי למתוב	eos,ſed multiplicat vt reuertatur
سخطه عنهم و	מן רוגזיה ולא יורתי	ab ira ſua,& non accelerat
يبعث كل رجز[ه]	יכלי בהון כל ריתחיה:	complere in eos omnem furorem ſuũ.
ذكر انهم لـ[حم]	ודכיר ארום בני בסרא	Et recordatur quoniam filii carnis
وروح ذاهـ[بة]	אנון רוח דאזלין	ipſi,ſpiritus vadens
غير عايد مرارا	ולא תאיב בגמרא	& non rediens.Quoties
كثيرة اسخطوه في مكا[ن]	יסרבון ליה במדברא	defecerunt ab illo in deſerto, (tionis.
عديم الما[ء] ﻫ	ירגזון קומוי באתר צדיא:	& ad irã ꝑuocauerũt eũ ĩ loco deſola(
وعادوا وجربوا الله	ותבו ונסיאו אלהא	Et cõuerſi ſunt & tentauerunt Deum
واسخطوا قدوس اسرائيل	וקדישא דישראל אתיותיה:	& ſanctum iſraelis conculcauerunt.
ولم يذكروا يد[ه]	לא דכירו ית אתריה	Non ſunt recordati
في اليوم الذي نجاهم	יומא דפרקינון ס	diei quo redemit eos

Miraculorũ ſignat ueterum copiam
Creata cit creantis in laudem ſui
Preſeruat omnes,initians myſteriis
Labare non ſinit,& iã lapſos erigit
Inter futura,aperit iudicium iudicis
Anime reatum eluere ſordentis docet.

Cigale.

Orpheu iã reticeto,lyrã ↄfrigito & Hermes
Tuq; tripus ſortes delphice conde tuas
Nã citharã Dauid cæleſti pectine pulſans
Eterni nobis pandit operta Dei
Plurima & antiqui ſignat miracula ſæcli
Inq; Dei laudẽ cuncta creata canit
Imbutos omnes ſacris cuſtodit,& auget
Erigit & lapſos,atq; labare uetat
Iudicium referat uenturi iudicis idem
Sordentes animas elui ab igne docet.

A. Diligẽtiſſimi hebrei aut potius ſuperſticioſiſſimi quẽadmodum literas legis numerauerunt notaueruntq; que nam eſſet medietatis literam,parimodo numerauerũt uerſus pſalterii quos ipſi paſuchin uocant, notaueruntq; hoc loco haberi dimidiũ eorũ.

B. Libro midras tehilim ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב סברי דאפרי אישבי דליח פתיז חיין רוח הולך ולא ישוב אלא זה יצר הרע שהולך עמו בשעת מיתת ואינו שב עמו בשעה שיעלו המתים .i.Et recordatus eſt quia caro ſunt ſpiritus uadens, & non rediens.Opinati ſunt aliqui propter hoc quod hic dictum eſt.Quod mortui non uiuent, dicitur enim ſpiritus uadens & nõ rediens.Sed hic eſt iecer ara.i.fomes prauus,qui uadit cum homine in hora mortis, & non reuertetur cum eo in hora qua reſurgent mortui.

צָר׃ אֲשֶׁר שָׂם בְּמִצְרַ	tribulāte. Qui poſuit ī egy(	māu tribulātꝭ. Sic poſuit ī egy(	ἐκ χειρὸς θλίβοντος. Ὡς ἔθετο ἐν αἰγύ
אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו	ſigna ſua, & oſtenta ſua (pto	ſigna ſua, & prodigia ſua (pto	τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα αὐ
בִּשְׂדֵה צֹעַן׃ וַיַּהֲפֹךְ	in regiōe tanis. Qui ouertit	in campo taneos. Et conuertit	ἐν πεδίῳ τάνεως. Καὶ μετέστρεψεν
לְדָם יְאֹרֵיהֶם	in ſanguinem fluuios eorū,	in ſanguinem flumina eorum,	εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν,
וְנֹזְלֵיהֶם בַּל	& riuos eorum, vt non	& imbres eorum ne	καὶ τὰ ὀμβρήματα αὐτῶν
יִשְׁתָּיוּן׃ יְשַׁלַּח בָּהֶם	biberent. Miſit in eos	biberent. Miſit in eos	ὅπως μὴ πίωσιν. Ἐξαπέστειλεν εἰς α
עָרֹב וַיֹּאכְלֵם	mixtionē, vt comederet eos,	cynomiam & comedit eos,	κυνόμυιαν, καὶ κατέφαγεν αὐτούς,
וּצְפַרְדֵּעַ וַתַּשְׁחִיתֵם׃	& ranas vt diſperderet eos	& ranam & diſperdidit eos.	καὶ βάτραχον καὶ διέφθειρεν αὐτούς.
וַיִּתֵּן לֶחָסִיל יְבוּלָם	Et dedit brucho germē eoꝝ	Et dedit erugini fructus eorū,	Καὶ ἔδωκε τῇ ἐρυσίβῃ τοὺς καρπ
וִיגִיעָם לָאַרְבֶּה׃	& laborem eorum locuſte.	& labores eorum locuſte.	καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι. (αὐτ
יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם	Occidit ī grādie vineas eoꝝ,	Et occidit ī grādine vineas eoꝝ	Ἀπέκτεινεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελ(
וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל׃	& ſyccomoros eoꝝ ī pruina.	& moros eorum in pruina.	καὶ τὰς συκαμίνους αὐτῶν, ἐν τῇ πάχ
וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד	Et tradidit grandini	Et tradidit grandini	Καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν
בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם	armēta eoꝝ, & iumēta eorū	iumēta eoꝝ, & poſſeſſiones eorū	τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐ
לָרְשָׁפִים׃ יְשַׁלַּח בָּם	demonibus. Miſit in eos	igni. Miſit in eos	τῷ πυρί. Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς
חֲרוֹן אַפּוֹ	iram furoris ſui,	iram indignationis ſue,	ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ,
עֶבְרָה וָזַעַם	īdignationē & cōminationē	indignationem & iram	θυμὸν καὶ ὀργὴν
וְצָרָה מִשְׁלַחַת	& anguſtiam, immiſſionem	& tribulationem, immiſſiones	καὶ θλῖψιν ἀποστολὴν
מַלְאֲכֵי ר	angelorum	per angelos	δι' ἀγγέλων
רָעִים׃ יְפַלֵּס נָתִיב	malorum. Direxit ſemitam	malos. Viam fecit ſemite	πονηρῶν. Ὡδοποίησε τρίβον
לְאַפּוֹ לֹא חָשַׂךְ	furori ſuo, non pepercit	ire ſue, non pepercit	τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐφείσατο
מִמָּוֶת נַפְשָׁם וְחַיָּתָם	a morte aīe eoꝝ, & vitā eoꝝ	a morte aīaꝝ eoꝝ & iumēta eoꝝ	ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Κ(
לַדֶּבֶר הִסְגִּיר׃	peſtilentia concluſit.	in morte concluſit.	εἰς θάνατον συνέκλεισε. (τὰ κτήνη αὐτ
וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר	Et percuſſit oē primogenitū	Et pcuſſit omne primogenitū	Καὶ ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον
בְּמִצְרָיִם רֵאשִׁית	in egypto, primitias	in terra egypti, primitias	ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἀπαρχὴν (σιχ
אוֹנִים בְּאָהֳלֵי חָם׃	partus, ī tabernaculꝭ Cham.	oīs laboris eoꝝ ī tabnaculꝭ chā.	παντὸς πόνου αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώ(
וַיַּסַּע כַּצֹּאן עַמּוֹ	Et tulit velut oues pplm ſuū	Et abſtulit ſicut oues pplm ſuū,	Καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐ
וַיְנַהֲגֵם כַּעֵדֶר	duxit eos ſicut gregem	& perduxit eos tanquā gregem	καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ ποίμνιον
בַּמִּדְבָּר׃ וַיַּנְחֵם	in deſerto. Et duxit eos	in deſerto. Et deduxit eos	ἐν ἐρήμῳ. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς
לָבֶטַח וְלֹא פָחָדוּ	cū fiducia, & non timuerūt,	in ſpe & non timuerunt,	ἐπ' ἐλπίδι καὶ οὐκ ἐδειλίασαν,
וְאֶת אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה	inimicos autē eorū operuit	& inimicos eorum operuit	καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψε
הַיָּם׃ וַיְבִיאֵם אֶל	mare. Et adduxit eos ad	mare. Et induxit eos in	θάλασσα. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς
גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר זֶה	ēminū ſcīfica. ſuū, mōtē iſtū,	montē ſanctificatōis ſue, montē	ὄρος ἁγιάσματος αὐτοῦ, ὄρος
קָנְתָה יְמִינוֹ׃ וַיְגָרֶשׁ	quē poſſedit dextera eiꝰ. Et(	quē acquiuit dextera eius. Et e(	τοῦτο ὃ ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ. Κα(
מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם	a facie eorū gentes, (eiecit	a facie eorum gentes, (iecit	ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη, (ἐξέβαλ
וַיַּפִּילֵם בְּחֶבֶל	& poſſidere eos fec ī funiculo	& ſorte diuiſit eiꝭ terram	καὶ ἐκληροδότησεν αὐτοὺς
נַחֲלָה וַיַּשְׁכֵּן	hereditatem. Et collocauit	ī funiculo diſtributōis. Et hītarē	ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας, καὶ κατεσκ
בְּאָהֳלֵיהֶם שִׁבְטֵי	in tabernaculis eorū tribus	fecit in tabernaculis eoꝝ tribus	ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φ
יִשְׂרָאֵל׃ וַיְנַסּוּ	iſraelis. Et tentauerunt	iſrael. Et tentauerunt	τοῦ ἰσραήλ. Καὶ ἐπείρασαν
וַיַּמְרוּ אֶת אֱלֹהִים	& prouocauerunt Deum	& exacerbauerunt Deum	καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν
עֶלְיוֹן וְעֵדוֹתָיו לֹא	excelſū, & teſtimonia eius nō	excelſum, & teſtimonia eius	τὸν ὕψιστον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτο

ab infeſtatore. Qui poſuit in egypto
ſigna ſua, & portenta ſua
in agro tanis. Et conuertit
in ſanguinem flumina eorum,
& ſtillationes eorum ne biberent
ex illis. Miſit in eos mixtiones
beſtiarum ſilueſtriũ & comederũt eos
& ranas & diſſipauerunt eos.
Et dedit brucho germina eorum,
& labores eorum locuſte.
Et decorticauit grandine vineas eoꝝ,
& ficus eorum pruina.
Et tradidit grandini
beſtias eorum, & armenta eorum
carbonibus ignis. Immiſit
in eos ducentas & qnquaginta plagas,
in valida ira ſua, in furore,
in comminatione, & in anguſtia,
quas miſit per manum
demonum malorum. Direxit viam
fortitudini ſue, non prohibuit
a morte animas eorũ & iumenta eorũ
morti penitus tradidit.
Et occidit omne primogenitum
in egypto, primitias
laboris eorum in tabernaculis Cham.
Et mouere iuſſit velut oues pplm ſuũ,
& perduxit eos ſicut gregem
in deſerto. Et habitare eos fecit
ſecure & non timuerunt,
& patronos inimicitie eorũ coperuit
mare. Et adduxit eos ad fines
loci domus ſancte ſue, montem
quem acquiſiuit dextera eius. Et eiecit
a facie eorum gentes,
& forte diſtribuit eis
hereditatem. Et habitare
fecit in tabernaculis
eorum tribus iſrael. Et tentauerunt
& ad iracundiam cõcitauerunt Deum
altiſſimum, & teſtimonia eius non

שמרו׃ ויסגו	cuſtodierunt.Et auerſi ſunt	nõ cuſtodierũt.Et auerterũt ſe	οὐκ ἐφυλάξαντο. Καὶ ἀπέστρεψαν
ויבגדו כאבותם	& p̃uaricati ſũt vt p̃res eoꝝ,	& nõ ſuaue.pactũ,queãd.p̃res(	καὶ ἠθέτησαν καθὼς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν
נהפכו כקשת רמיה	reuerſi ſunt q̃ſi arcus dece(	cõuerſi ſunt ĩ arcũ prauũ. (eoꝝ	μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλόν.
ויכעיסוהו ב	Et ꝓuocauerũt eũ (ptorius.	In iram concitauerunt eum	Καὶ παρώργισαν αὐτὸν
בבמותם וב	in excelſis ſuis,	in collibus ſuis,	ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν
ובפסיליהם	& in ſculptilibus ſuis (diuit	& in ſculptilibus ſuis (Audiuit	καὶ ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν
יקניאוהו׃ שמע	ad emulãdũ ↄcitauerũt.Au(	ad emulationẽ eũ ꝓuocauerũt.(	παρεζήλωσαν αὐτόν. Ἤκουσεν
אלהים ויתעבר	Deus & iratus eſt,	Deus & ſpreuit,	ὁ θεὸς καὶ ὑπερεῖδε,
וימאס מאד בישראל׃	& ꝓiecit vehemẽter iſraelẽ.	& ad nihilũ redegit valde iſrael	καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν ἰσραήλ.
ויטש משכן שלו	Et reliq̃t tabernaculum ſilo,	Et repulit tabernaculum ſylo	Καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν σιλὼμ
אהל שכן	tentorium habitationis	tabernaculum ſuum vbi	σκήνωμα ὃ (αὐτῶν
באדם׃ וי	ĩter hoĩes.(fortitudinẽ eoꝝ,	habitauit in hoĩbus. (tẽ eoꝝ,	κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις. (ἰσχὺν
ויתן לשבי עזו	Et tradidit in captiuitatẽ,(	Et tradidit ĩ captiuitatẽ virtu(	Καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν
ותפארתו ביד צר׃	& glĩã eoꝝ ĩ mãu moleſtato.	& pulchritu.eoꝝ ĩ manꝰ inimici	καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν εἰς χεῖρας ἐχθ
ויסגר לחרב עמו	Et ↄcluſit ĩ gladio pplm̃ ſuũ,	Et cõcluſit in gladio pplm̃ ſuũ,	Καὶ συνέκλεισεν ἐν ῥομφαίᾳ τὸν λαὸν αὐ
ובנחלתו התעבר׃	& ĩ hereditatẽ ſuã iratus eſt.	& hereditatem ſuam ſpreuit.	καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερεῖδ
בחוריו אכלה אש	Iuuenes eiꝰ deuorauit ignis,	Iuuenes eorum comedit ignis,	Τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγε πῦ
ובתולתיו לא	& ṽgines eius ñ (eius gladio	& virgines eoꝝ non ſunt (dio	καὶ αἱ παρθένοι αὐτῶν οὐκ
הוללו׃ כהניו בחרב	fuerũt laudate.Sacerdotes(	lamẽtate.Sacerdotes eoꝝ ĩ gla(	ἐπενθήθησαν. Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφ
נפלו ואלמנתיו	ceciderunt,& vidue eius	ceciderunt,& vidue eorum	ἔπεσον, καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν
לא תבכינה׃ ויקץ	non fleuerunt.Et euigilauit	nõ plorabãtur.Et excitatus eſt	οὐ κλαυθήσονται. Καὶ ἐξηγέρθη
כישן אדני כגבור	q̃ſi dormiẽs dñs,quaſi fortis	tanq̃ dormiẽs dñs,tanq̃ potens	ὡς ὁ ὑπνῶν κύριος, ὡς δυνατὸς
מתרונן מיין׃	poſt crapulam vini. (ſum,	crapulatus a vino. (ſteriora,	καὶ κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου. (τὰ ὀπίσ
ויך צריו אחור	Et ꝑcuſſit hoſtes ſuos ĩtror(	Et ꝑcuſſit inimicos ſuos in po(	Καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ (
חרפת עולם נתן	opprobriũ ſempiternũ dedit	opprobriũ ſempiternum dedit	ὄνειδος αἰώνιον ἔδωκεν
למו׃ וימאס באהל	eis.Et proiecit tabernaculũ	illis.Et repulit tabernaculum	αὐτοῖς. Καὶ ἀπώσατο τὸ σκήνωμα
יוסף ובשבט א	Ioceph,& tribum	ioſeph,& tribum	ἰωσήφ, καὶ τὴν φυλὴν
אפרים לא בחר׃	ephraim non elegit.	effrem non elegit.	ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο.
ויבחר את שבט	Sed elegit tribum A .i.Ce	Sed elegit tribum	Καὶ ἐξελέξατο τὴν φυλὴν
יהודה את הר ציון	Iuda montem cion lorum.	iuda,montem ſion	ἰούδα, τὸ ὄρος τὸ σιὼν
אשר אהב׃ ויבן	quẽ dilexit.Et edificauit(ſuũ	quem dilexit.Et edificauit	ὃ ἠγάπησε. Καὶ ᾠκοδόμησεν
כמו רמים מקדשו	ĩ ſiſi.excelſoꝝ A ſãctuariũ(	ſicut vnicorniũ ſanctificiũ ſuũ	ὡς μονοκερώτων τὸ ἁγίασμα αὐτο
כארץ יסדה לעולם׃	q̃ſi terrã fũdauit illud ĩ ſclm̃	in terra quã fundauit in ſecula.	ἐν τῇ γῇ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
ויבחר בדוד ע	Et elegit Dauidem	Et elegit Dauid	Καὶ ἐξελέξατο Δαβὶδ
עבדו ויקחהו	ſeruum ſuum,& tulit eum	ſeruum ſuum & ſuſtulit eum	τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ ἀνέλαβεν αὐ
ממכלאת צאן׃	de ſtabulis ouium,	de gregibus ouium	ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων
מאחר עלות הביאו	ſequẽtẽ lactãtes,adduxit eũ,	de poſt fetantes accepit eum.	Ἐξόπισθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν
לרעות ביעקב עמו	vt paſceret iaacob pplm̃ eiꝰ,	Paſcere iacob ſeruum ſuum,	ποιμαίνειν ἰακὼβ τὸν δοῦλον αὐτο
ובישראל נחלתו׃	& iſraelem hereditatẽ eius.	& iſrael hereditatem ſuam.	καὶ ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτο
וירעם כתם לבבו	& pauit eos ĩ ĩtegri.cõdꝭ ſui,	Et pauit eos ĩ ĩnocẽtia cõdꝭ ſui,	καὶ ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρ(
ובתבונות כפיו	& in prudẽtia manuũ ſuarũ	& in intellectibus manuũ ſuarũ	καὶ ἐν ταῖς συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ,(

يحفظوا شهاداته ورجـ	נטרו : וזרו ואשניו	ſuauerunt. Et auerſi ſunt & blaſphemi
فغدروا مثل اباءـ	היך אבהתהון איתהפיכו	fuerunt ſicut patres eorũ remiſſi ſunt
وانقلبوا مثل اعوجـ	היך קשתא דרמיא גירין :	ſicut arcus quo excutiuntur ſagitte.
القوس واسخطو	וארגיזו קד	Et in iram concitauerunt
بآكامهم	קדמוי בבמתיהון	eum in collibus ſuis,
واغـــره	ובצלמיהון אפ	& in idolis ſuis (tum eſt corã
باوثانهم ،	אקניזתי : שמיע קדם	ad emulationẽ eũ ꝓuocauerũt. Audi(
الله ذلك وهـ	אלהא ותגז ורחיקת	Deo & iratus eſt, & proiecit
ورذل اسرائيل جـ	נפשיה לחדא בישראל :	anima eius vehementer iſraelem.
ورفض مظلة سيلوم	ושבק משכנא דשילו	Et reliquit tabernaculum ſilo,
مسكنه الذي	משכן דשרי שכינתיה	tabnaculũ vbi habitauit diuinitas eius
نصبه الناس	תמן בגו בני נשא ומסר	inter homines. Et tradidit
واسلم قوتهم للسـ	לשביתא אורייתיה	captiuitati legem ſuam,
وجمالهم الى ايدي اعدا	ושבהוריה ביד מעיקא :	& pulchritudinẽ ſuã ĩ manu moleſtãtis
واسلم شعبه للسيـ	ומסר לקטלין בחרבא	Et tradidit occidentibus gladio
ونقا ... ميراثه	עמיה ובאחסנתיה ארגיז	pplm ſuum, & hereditati ſue iratus eſt.
فاكلت النار شبا	עולמוי אכלת אישתא	Iuuenes eorum deuorauit ignis,
واجهدت عذاراهم	ובתולתהון לא	& virgines eorum non fuerunt
ووقع احبارهم	אשתבחו : כהנוהי בחרבא	laudate. Sacerdotes eius gladio
السيف ، ولم	נפלו וארמלתהון לא	ceciderunt, & viduis eius non
اراملهم عليهم واستيقـ	ספיקן דתבכיין : ואתער	licuit plangere eos. Et euigilauit
الرب كالنايم ومـ	היך דמיך יי היך גוברא	tãq̃ a ſomno DEVS, ſicut homo fortis
الجبار الثمل من الخمـ	דמתפקח מן חמרא :	inebriatus a vino. (bus
ورد اعداءه الى ورا	ומחא מעיקוי בטחורין	Et ꝑcuſſit moleſtãtes eos emorroydi(
وجعلهم عارا الى	באחוריהון קלנא דעלמא	in poſteriora, opprobrium ſempiternũ
الدهر ورذل مسكـ	יהב להון ורחיק במשכנא	dedit eis. Et abiecit tabernaculum
يوسف ولم ينتخـ	דפרים על תחומא דיוסף	quod tetenderat in finibus Ioceph
سبط افرام ،	ובשיבט אפרים לא רעא	& in tribũ ephraim nõ cõplacuit ſibi,
وانتخب سبط	ואתרעי ית שיבט	ſed elegit tribum
يهوذا جبل صهيو	יהודה ית טורא דציון	Iude, montem cion
هو الذي احبه اسـ	דרחים : ובנא היך	quem dilexit. Et edificauit ſicut
على العلا قدسه	קרנא דרימנא מוקדשיה	cornu naricornis ſanctuarium ſuum,
واتقنه على الارض الى الا	מעתד היך ארעא דיסד	permanebit ſicut terra quam fundauit
واصطفى داود	לעלמי עלמין : ואתרעי	in ſecula ſeculorum. Et cõplacuit ſibi
عبده ، واجتبـ	בדוד עבדיה ודבריה	in Dauide ſeruo ſuo, & tulit eum
من قطيع الغنم ،	מן עדריא דענא :	de gregibus ouium
ومن خلف المرضعات اخذ	מן בתר מינקן אייתיה	a veſtigiis lactantium aſciuit eum
ليرعى يعقوب شعبـ	למשלט ביעקב עמיה	vt dominaretur ĩ Iaacob populo ſuo,
واسرائيل ميراثه ،	ובישראל אחסנתיה :	& in iſrael hereditate ſua.
فرعاهم بدعة قلبـ	ומלך עליהון בשלימות	Et regnauit ſuper eos in integritate
وبفهم يديه	לבביה ובסוכלתנות	cordis ſui & in prudentiis

יַנְחֵם :	dux eorum fuit.	deduxit eos.	ὡδήγησεν αὐτούς.
עט	LXXIX.	LXXVIII.	οη.
מִזְמוֹר	Pſalmus	Pſalmus	Ψαλμὸς
א לְאָסָף	Aſapi.	Aſaph,	τῷ ἀσάφ.
אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם	Deus venerunt gentes A.	Deus venerunt gentes	Ὁ θεὸς ἦλθον ἔθνη
בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת	in hereditatẽ tuã, polluerũt	in hereditatem tuã polluerunt	εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμίαναν
הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ	templũ ſanctũ tuũ poſuerũt	templũ ſanctũ tuũ, poſuerunt	τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. Ἔθεντο
אֶת־יְרוּשָׁלַםִ לְעִיִּים:	ieruſalẽ ĩ aceruis lapidũ. B	hieruſalem in pomorũ cuſtodiã.	ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυλάκιον,
נָתְנוּ אֶת־נִבְלַת	Dederunt cadauera	Poſuerunt morticinia	ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα
עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף	ſeruorũ tuorũ eſcã volatilibꝰ	ſeruorũ tuorũ eſcas volatilibus	τῶν δούλων σου, βρώματα τοῖς πετεινοῖς
הַשָּׁמָיִם בְּשַׂר	celi, carnes	celi, carnes	τοῦ οὐρανοῦ. Τὰς σάρκας
חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ־אָרֶץ:	piorum tuorũ beſtiis terre.	ſanctorũ tuorum beſtiis terre.	τῶν ὁσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.
שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם	Effuderũt ſãguinẽ eorũ q̃ſi aq̃	Effuderũt ſãguinẽ ipſorũ tãq̃ aq̃	Ἐξέχεαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡσεὶ ὕδωρ
סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלָםִ	in circuitu ieruſalẽ, (mus	in circuitu hieruſalem,	κύκλῳ ἱερουσαλὴμ
וְאֵין קוֹבֵר : הָיִינוּ	& ñ erat q ſepeliret. Facti ſu(	& ñ erat q ſepeliret. Facti ſumꝰ	καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων. Ἐγενήθημεν
חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג	oppro. vicinis nr̃is, ſubſãnatio	op̃pbriũ vicinis nr̃is, ſubſãnatio	ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, μυκτηρισμὸς
וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ:	& deriſio iis q̃ ĩ circuitu nr̃o ſt	& illuſio his q̃ ĩ circuitu nr̃o ſũt.	καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.
עַד־מָה יְהוָה תֶּאֱנַף	Vſquequo DEVS iraſceris	Vſquequo domine iraſceris	Ἕως πότε κύριε ὀργισθήσῃ
לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ־	in perpetuum, ardebit quaſi	in finem, accendetur velut	εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ὡς
אֵשׁ קִנְאָתֶךָ : שְׁפֹךְ	ignis zelus tuus. Effunde	ignis zelus tuus. Effunde	πῦρ ὁ ζῆλός σου. Ἔκχεον
חֲמָתְךָ אֶל־הַגּוֹיִם	furorem tuũ ſuper gentes,	iram tuam in gentes	τὴν ὀργήν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη
אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּךָ	que non cognouerunt te,	que te non nouerunt,	τὰ μὴ γινώσκοντά σε
וְעַל־מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר	& ſuper regna que	& in regna que	καὶ ἐπὶ βασιλείας, αἳ
בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ:	nomẽ tuũ nõ ĩuocauerunt.	nomẽ tuũ non inuocauerunt.	τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο.
כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב	Quia comederunt Iaacob,	Quia comederunt Iacob,	Ὅτι κατέφαγον τὸν ἰακώβ,
וְאֶת־נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ :	& decorẽ eius deſolauerunt.	& locum eius deſolauerunt.	καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν.
אַל־תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנֹת	Ne recorderis iniquitatum	Ne memineris iniquitatum	Μὴ μνησθῇς ἡμῶν ἀνομιῶν
רִאשֹׁנִים מַהֵר	noſtrarum primarum, cito	noſtrarum antiquarum, cito	ἀρχαίων. Ταχὺ
יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ	p̃ueniãt nos miſicordie tue,	anticipẽt nos miſericordie tue,	προλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου
כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד :	quia attenuati ſumus nimis.	q̃a pauperes facti ſumus nimis.	κύριε. Ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα.
עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי	Auxiliare nobis Deus	Adiuua nos Deus	Βοήθησον ἡμῖν ὁ θεὸς
יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר	ſalus noſtra propter honorẽ	ſalutaris noſter, & propter	ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν
כְּבוֹד־שְׁמֶךָ וה	glorie nominis tui,	gloriam nominis tui	τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου
וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר	& libera nos, & propiciare	dñe libera nos, & p̃pitius eſto	κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς. Καὶ ἱλάσθητι
עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן	peccatis noſtris propter	peccatis noſtris propter	ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἕνεκεν
שְׁמֶךָ : לָמָּה יֹאמְרוּ	nomen tuũ. Quare dicunt	nomen tuum, ne forte dicant	τοῦ ὀνόματός σου. Μήποτε εἴπωσι
הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם	gentes vbi eſt Deus	in gentibus vbi eſt Deus	τὰ ἔθνη, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς
לע יִוָּדַע בַּגּוֹיִם	eorum, nota fiat in gentibus	eorũ, & innoteſcat in natiõibus	αὐτῶν, καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν
לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם	ãn oc̃los nr̃os, vltio ſãguinis	corã oculis nr̃is. Vltio ſãguinis	ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, ἡ ἐκδίκησις τοῦ
עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ :	ſeruorũ tuorũ qui effuſus eſt.	ſeruorũ ſuorum qui effuſus eſt,	τῶν δούλων σου τοῦ ἐκκεχυμένου. (αἵματος
תָּבוֹא לְפָנֶיךָ	Ingrediatur coram te	introeat in conſpectu tuo	Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου

manuum ſuarum dux eorum fuit.

LXXIX. Laus p manũ Aſaph. Pro
deſtructione domus ſanctuarii,
dixit ſpiritu prophetico.

Deus aſcenderunt populi
in hereditatem tuam polluerunt
templum ſanctum tuum, poſuerunt
ieruſalem in deſolationem.
Dederunt cadauera
ſeruorum tuorum eſcas volatilibus
celi, carnes
ſanctorum tuorum beſtiis terre.
Effuderunt ſanguinem eorum ſicut
aquam in circuitu ieruſalem
& non erat qui ſepeliret. Facti ſumus
opprobriũ vicinis noſtris, blaſphemia
& irriſio his qui ĩ circuitu noſtro ſunt.
Vſquequo DEVS iraſceris
in perpetuum, accendetur ſicut
ignis zelus tuus. Effunde
iram tuam ſuper populos
qui te non nouerunt,
& ſuper regna
que nomen tuum non inuocauerunt.
Quoniam diſſipauerũt domũ Iaacob,
& domum ſanctuarii deſolauerunt.
Ne cõmemores nobis iniquitates no(ſtras qbus
deliquimus a principio
celeriter pueniant nos bonitates tue,
quoniã miſerabiles facti ſumus nimis.
Adiuua nos,
redime nos, propter
gloriam nominis tui,
& libera nos & propitiare
peccatis noſtris, propter
nomen tuum. Quare dicent
populi, vbi eſt Deus eorum,
manifeſtetur in populis,
vt videamus ipſi, vltionem ſanguinis
ſeruorum tuorum qui effuſus eſt.
Veniat coram te clamor

A. Iocephus qui machabeorum hyſtoriã cõſcripſit & eiuſdẽ tẽporis hebrei intellexerunt hũc pſalmum de illis cõcuſſionibus hebreorum que in hyſtoria illa leguntur.

B. In aceruis lapidũ. Sub Antiocho hoc factum eſt. Biẽnio ſiquidem poſt Antiochi ingreſſum princeps tributorum Antiochi, diripuit ieruſalem, & ſuccendit eam igni, & deſtruxit domos eius & muros eius in circuitu.

אֶנְקַת אָסִיר	clamor vincti, (ſolue	gemitus cōpeditoꝝ. (i,poſſide	ὁ στεναγμὸς τῶν πεπεδημένων. (περιποί[ησαι]
כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר	in magnitudine brachii tui(	Scđm magnitudinē brachii tu(	Κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίονός σ[ου]
בְּנֵי תְמוּתָה :	filios interitus.	filios mortificatorum.	τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων.
וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ	Et redde vicinis noſtris	Et redde vicinis noſtris	Ἀπόδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν
שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיקָם	ſeptuplū C. in ſinu eorum	ſeptuplū in ſinu eoꝝ, (rūt tibi	ἑπταπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτ[ῶν]
חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּ	opꝓbriū eoꝝ,qđ exꝓbraue(	īproperiū ipſoꝝ qđ exꝓbraue(	τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠνείδισαν
אֲדֹנָי : וַאֲנַחְנוּ	Deus.Nos enim (rūt tibi	domine.Nos autem	κύριε. Ἡμεῖς δὲ
עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ	ppl's tuus,& oues paſcue tue,	ppl'us tuus & oues paſcue tue,	λαός σου καὶ πρόβατα νομῆς σου. (ἀνθ[ομολογησόμεθα]
נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם	cōfitebimur tibi ī ſempitnū,	confitebimur tibi in ſeculum.	Ἀνθομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς εἰς τ[ὸν αἰῶνα]
לְדוֹר וָדֹר נְסַפֵּר	ī gñatōe & gñationē narra(	In gñatiōe & gñationē,ānūcia(	εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν
תְּהִלָּתֶךָ :	laudem tuam. (bimus	laudem tuam. (bimus	τὴν αἴνεσίν σου.
פ לַמְנַצֵּחַ	LXXX. Ad victoriā.	LXXIX. In finē pro his	οθ΄. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τ[ῶν]
אֶל שֹׁשַׁנִּים ע	Liliis.i.muſices iſtrumto.	qui cōmutabuntur	ἀλλοιωθησομένων
עֵדוּת לְאָסָף	Decus Aſapi	pſalmus pro aſſyriis	μαρτύριον τῷ ἀσάφ,
מִזְמוֹר : רע	pſalmus.	teſtimonium aſaph.	ψαλμὸς ὑπὲρ τοῦ ἀσσυρίου.
רֹעֵה יִשְׂרָאֵל	Qui paſcis iſrael	Qui regis iſrael	Ὁ ποιμαίνων τὸν ἰσραὴλ
הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן	auſculta,q deducis q̄ſi ouem	intēde,qui deducis velut ouem	πρόσχες ὁ ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβατ[α]
יוֹסֵף יֹשֵׁב הכ	Ioceph,ſeſſor	ioſeph.Qui ſedes	τὸν ἰωσήφ. Ὁ καθήμενος
הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה:	cherubim oſtendere.	ſuper cherubin manifeſtare	ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι,
לִפְנֵי אֶפְרַיִם	Ante ephraim	coram effraim	ἐναντίον ἐφραὶμ
וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה	& beniamin & manaſſe,	beniamin & manaſſe.	καὶ βενιαμὶν καὶ μανασσῆ.
עוֹרְרָה אֶת־גְּבוּרָתֶךָ	ſuſcita fortitudinem tuam	Excita potentiam tuam	Ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου
וּלְכָה לִישֻׁעָתָה לָּנוּ:	& veni,ad ſaluandum nos.	& veni,vt ſaluos facias nos.	καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς.
אֱלֹהִים הֲשִׁיבֵנוּ	Deus conuerte nos.	Deus conuerte nos,	Ὁ θεὸς ἐπίστρεψον ἡμᾶς,
וְהָאֵר פָּנֶיךָ	& oſtende faciem tuam	& oſtende faciem tuam	καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου
וְנִוָּשֵׁעָה : יה	& ſalui erimus.	& ſalui erimus.	καὶ σωθησόμεθα.
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת	DEVS,Deus,exercitus,	Domine Deus virtutum,	Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων
עַד־מָתַי עָשַׁנְתָּ	vſquequo fumaſti	quouſq; iraſceris	ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ
בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ:	ad orationem populi tui.	ſuper orationem ſerui tui.	τὴν προσευχὴν τῶν δούλων σου
הֶאֱכַלְתָּם לֶחֶם	Cibaſti eos pane	Cibabis nos pane	Ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον
דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ	flebili,& potaſti eos	lachrymaꝝ,& potū dabis nobis	δακρύων, καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς
בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ :	in lachrymis tripliciter.	in lachrymis in menſura.	ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ.
תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן ל	Poſuiſti nos contentionem	Poſuiſti nos in cōtradictionem	Ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν
לִשְׁכֵנֵינוּ וְאֹיְבֵינוּ	vicinis noſtris,& inimici nr̄i,	vicinis noſtris,& inimici noſtri	τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, καὶ οἱ ἐχθροὶ [ἡμῶν]
יִלְעֲגוּ־לָמוֹ : אֱלֹהִים	ſubſannauerunt nos.Deus,	ſubſannauerunt nos.Deus	ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς. Κύριε
צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ	exercituum conuerte nos,	virtutum conuerte nos,	ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡ[μᾶς]
וְהָאֵר פָּנֶיךָ	& oſtende faciem tuam	& oſtende faciem tuam	καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου
וְנִוָּשֵׁעָה : ג	& ſalui erimus.	& ſalui erimus.	καὶ σωθησόμεθα.
גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם	Vineam de egypto	Vineam de egypto	Ἄμπελον ἐξ αἰγύπτου
תַּסִּיעַ	tuliſti,	tranſtuliſti,	μετῆρας,
תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם	eieciſti gentes	eieciſti gentes	ἐξέβαλες ἔθνη

vinctoꝝ,ſm multitudinē fortitudinis
brachii tui,ſolue reliquias filiorum
qui traditi ſunt in mortem.
Et redde vicinis noſtris pro ,vno
ſeptuplum, punitionem ſcelerum
federis eorum,& improperii quod
improperauerunt tibi DEVS.Et nos
populus tuus & oues paſcue tue
confitebimur coram te in ſeculum,
a generatione in generatiōe in eternū
annunciabimus laudem tuam.

LXXX. In laudē.Pro ſedētibus
iudicibus ordinatiis qui incūbūt
teſtimoniis legis,per
manum Aſaph.Laudatoria.

Paſtor iſraelitarum intellige,
qui ducis velut ouem patrem noſtrum
Ioceph,cuius diuinitas quieſcit
inter cherubim manifeſtare
coram Ephraim & Biniamin
& Manaſſe,moue virtutem
fortitudinis tue,tuum
enim vt redimas nos a iudicio.
Deus conuerte nos
a captiuitate noſtra,& ſplēdeſcere fac,
ſplēdorē iocūditatꝭ faciei tue ſup nos,(
DEVS,Deo,exercito, (& rēdimemur.
vſquequo non recipies
orationem populi tui.
Pauiſti eos panibus
intinctis lachrymis & potū dediſti eis
vinum lachrymis affluens.
Poſuiſti nos contradictionem
vicinis noſtris,& pīoni inimicitie nr̄e
blaſphemauerunt nos,DEVS
exercituum conuerte nos (cūditatis
de captiuitate,illumina ſplendorē io(
faciei tue ſuper nos & ſalui erimus.
Domum iſraelis que aſſimulatur
vinee,de egypto tranſtuliſti,
expuliſti,populos de terra

C. Septupla punitio apud hebreos, perfecta & conſumata punitio intelligitur.

וַתִּטָּעֶהָ׃ פ	& plantaſti eam.	& plantaſti eam.	καὶ κατεφύτευσας αὐτήν.
פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ	Preparaſti ante faciem eius,	Dux itineris fuiſti ĩ ꝯſpectu eiꝰ,	Ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς,
וַתַּשְׁרֵשׁ שָׁרָשֶׁיהָ	& ſtabiliſti radices eius	& plantaſti radices eius	καὶ κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς
וַתְּמַלֵּא־אָרֶץ׃	& repleuit terram.	& impleuit terram.	καὶ ἐπλήρωσε τὴν γῆν,
צ כָּסּוּ הָרִים	Operti ſunt montes	Operuit montes	ἐκάλυψεν ὄρη
וע צִלָּהּ	vmbra eius,	vmbra eius	ἡ σκιὰ αὐτῆς,
אר וַעֲנָפֶיהָ	& ramis illius	& arbuſta eius	καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς
אַרְזֵי־אֵל׃	cedri Dei.	cedros Dei.	τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ. (αὐτῆς
תְּשַׁלַּח קְצִירֶהָ עַד־	Expandit comas ſuas vſq;	Extẽdit palmites ſuos vſq; (eiꝰ	Ἐξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς, ἕως
יָם וְאֶל־נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃	ad mar̃, & vſq; ad flu. ger. ſua	ad mare, & vſq; ad flum̃ ꝑpagi.(	θαλάσσης, καὶ ἕως ποταμοῦ τὰς παρα-
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ	Quare diſſipaſti ſepem eius,	Vt qd deſtruxiſti maceriã eius,	Ἵνα τί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς
וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי	& carpũt eã oẽs q tranſeunt	& vindemiãt eã oẽs q ꝑtergre(	καὶ τρυγῶσιν αὐτὴν πάντες οἱ παρ-
דָרֶךְ׃ יְכַרְסְמֶנָּה	per viam. Vaſtauit eam	viã. Exterminauit eã (diũtur	τὴν ὁδόν. Ἐλυμήνατο αὐτὴν
חֲזִיר מִיָּעַר וְזִיז	aper de ſilua, & fera A.	aper de ſylua, & ſingularis	ὗς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονιὸς
שָׂדַי יִרְעֶנָּה׃ אֱלֹהִים	agri depaſta eſt eam. Deus	ferus depaſtus eſt eam. Deus	ἄγριος κατενεμήσατο αὐτήν. Ὁ θεὸς
צְבָאוֹת שׁוּב־נָא	exercituũ reuertere obſecro	virtutum conuertere	τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον δή,
הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה	reſpice de celo & vide	reſpice de celo & vide	καὶ ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε,
וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת׃	& viſita vineam hanc.	& viſita vineam iſtam.	Καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην,
וְכַנָּה אֲשֶׁר־נָטְעָה	Et habitationem q̃ plãtauit	Et perfice eam quã plantauit	καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν
יְמִינֶךָ וְעַל־בֵּן	dextera tua, & ſuper filium	dextera tua, & ſuper filium	ἡ δεξιά σου. Καὶ ἐπὶ υἱὸν (πεπυρωμένη
אִמַּצְתָּה לָּךְ׃ שְׂרֻפָה	quẽ ꝯfirmaſti tibi. Succẽſam	hoĩs quẽ cõfirmaſti tibi. Incẽſa	ἀνθρώπου ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ.
בָאֵשׁ כְּסוּחָה מִגַּעֲרַת	igni & cõciſam, ab ĩcrepatõe	igni & ſuffoſſa, ab increpatione	πυρὶ καὶ ἀνεσκαμμένη, ἀπὸ ἐπιτιμήσεως
פָּנֶיךָ יֹאבֵדוּ׃	faciei tue pereant.	vultus tui peribunt.	τοῦ προσώπου σου ἀπολοῦνται.
תְּהִי־יָדְךָ עַל־	Fiat manus tua ſuper	Fiat manus tua ſuper	Γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐπ'
אִישׁ יְמִינֶךָ עַל־בֶּן	virum dextere tue, & ſuper	virum dextere tue, & ſuper	ἄνδρα δεξιᾶς σου, καὶ ἐπὶ
אָדָם אִמַּצְתָּ	filium hoĩs quem cõfirmaſti	filium hominis quẽ confirmaſti	υἱὸν ἀνθρώπου ὃν ἐκραταίωσας σε-
לָּךְ׃ וְלֹא־נָסוֹג	tibi. Et non recedimus	tibi. Et non diſcedimus	αυτῷ. Καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν
מִמֶּךָּ תְּחַיֵּנוּ	a te viuificabis nos,	a te, viuificabis nos	ἀπὸ σοῦ, ζωώσεις
וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא׃	& in noĩe tuo inuocabimus.	& nomen tuum inuocabimus.	ἡμᾶς, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα.
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת	DEVS Deus exercitus,	Domine Deus virtutum	Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων
הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר	conuerte nos, & oſtende	conuerte nos & oſtende	ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον
פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃	faciem tuã & ſalui erimus.	faciem tuam & ſalui erimus.	τὸ πρόσωπόν σου καὶ σωθησόμεθα.
פא לַמְנַצֵּחַ	LXXXI. Ad victoriã.	LXXX. In finẽ ꝑ torculari(	π'. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν
עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף׃	Haghitina. i. cithara ab vr(	ipſi aſaph, qnta ſabbati (bus. p̃s.	ᾠδῆς τῷ ἀσάφ. (ψαλμός
הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים	Laudate Deũ (be gat, aſapi.	Exultate Deo	Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ
ל עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ	fortitudinẽ noſtrã, iubilate	adiutori noſtro iubilate	τῷ βοηθῷ ἡμῶν, ἀλαλάξατε
לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ שְׂאוּ־	Deo Iaacob. Aſſumite	Deo Iacob. Sumite	τῷ θεῷ ἰακώβ. Λάβετε
זִמְרָה וּתְנוּ־	carmen & date	pſalmum & date	ψαλμὸν καὶ δότε
תֹף כִּנּוֹר נָעִים	tympanum, citharã ſuauem	tympanum, pſalteriũ iocundũ	τύμπανον, ψαλτήριον τερπνὸν
עִם־נָבֶל׃ תִּקְעוּ	cum pſalterio. Clangite	cum cithara. Buccinate	μετὰ κιθάρας. Σαλπίσατε
בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר	in neomenia buccina,	in neomenia tuba	ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι,

דישראל ונצבת תנון׃	iſraelis & plantaſti eos.
פניתא מן קדמיהון	Expuliſti a facie eius
כנענאי ושרשתיה	cananeos, plantaſti
שורשהא ומלאת ארעא׃	radices eius & impleſti terram.
חפו טוריא דירושלם	Cooperuit montes ieruſalem
טול בית מוקדשא ובתי	vmbra domus ſanctuarii & vmbra
מדרשא דפנין אלמין	domorum doctrine preceptorum eruditorum
דמתילין לארזיא תקיפין׃	que aſſimulate ſunt cedris fortiſſimis.
שבשתא שבשין שדרת	Expandit ramos eius, miſiſti
תלמידהא עד ימא רבא	diſcipulos eius vſque ad mare magnum,
ולנהר פרת ינקותה׃	& vſque ad flum̄ Euphratē germina eiꝰ.
למה תקפתא גדירהא	Quare deſtruxiſti ſepem eius,
ומבספין יתה כל עוברי	& vindemiant eam omnes trāſeuntes
אורחא׃ ינוברינה	viam. Vaſtauit eam
חזיר דמן חורשא ותרנגול	aper de ſilua & gallus
ברא יתפרנס מנה׃ אלהים	ſilueſter depaſcitur eam. Deus
צבאות תוב כדון אסתכל	vltionum conuertere obſecro aſpice
מן שמיא וחמי ואדכר	de celo & vide, & recordare
ברחמין גופנא הדא׃	in miſericordia vinee huius.
ועובדא דנציבת ימינך	Et operis quod plantauit dextera tua,
ועל מלכא משיחא	& regis MESSIE
דחילתא לך׃ מתוקדא	quem confirmaſti tibi, incenſum
בנורא ומפרתא	igni & conciſum
ממזופיתא דמן קדמך	ab increpatione vultus tui
ייבדון׃ תהי אידך על	pereant. Sit manus tua ſuper
גבר דקיימתא להביד	virum, quia iuraſti ei in manu
ימינך על בר נש דחילת	dextera, ſuper hominē quē confirmaſti
לך׃ ולא נזור מבתר דחלתך	tibi. Et nō diſcedemus a loco timoris tui,
תקיים ננא ובשמך נקרי׃	fortes fac nos & ī noīe tuo īuocabimus
יי אלהים צבאות תתיבנא	Deus exercituū ɔuerte nos (cūditatis
מגלותנא אנהר זיו סבר	de captiuitate nr̃a, illuſtra ſplēdorē iu(
אפך עלנא ונתפרק׃	faciei tue ſuper nos, & ſalui erimus.
לשבחא על כנרא דאתיא	LXXXI. In laudē, cithara allata
מן גת על ידוי דאסף׃	ab vrbe Gat, per manum Aſaph.
שבחו קדם אלהנא	Laudes dicite coram Deo
עושננא יבבו קדם	fortitudine noſtra, iubilate coram
אלהיה דיעקב׃ ארימו	Deo Iaacob. Erigite
קלא בתושבחתא וסדרו	vocem in laude & ordinate
תופא כנרא דקליה	tympanum citharam vocis
בסים עם נבלין׃ תקעו	dulcis cum pſalteriis. Clangite
בירחא דתשרי שופרא	per lunam ſeptembris cornu,

A. *Singularis ferus.* Varii habentur doctores hebreorū in interpretatiōe huius uocis זיז ziz, nā alii interpretantur motionem, alii pulchritudinem alii auem ignotam, alii generale nomē ad omnes feras, alii gallum ſilueſtrem.

בַּכֶּסֶה לְיוֹם	in determinato die	in inſigni die	ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ
חַגֵּנוּ׃ כִּי חֹק	ſolẽnitatꝭ vr̃e. Quia p̃ceptũ	ſolẽnitatꝭ veſtre. Quia p̃ceptũ	ἑορτῆς ὑμῶν. Ὅτι πρόσταγμα
לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט	iſraeli eſt, & iudicium	in iſrael eſt, & iudicium	τῷ ἰσραὴλ ἐστί, καὶ κρίμα
לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃	Deo Iaacob.	Deo Iacob.	τῷ θεῷ ἰακώβ.
עֵדוּת בי	Teſtimonium	Teſtimonium	Μαρτύριον
בִּיהוֹסֵף	in Ioceph	in Ioſeph	ἐν τῷ ἰωσὴφ
שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ	poſuit, cum egrederetur	poſuit illud cum exiret	ἔθετο αὐτῷ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν
עַל־אֶרֶץ ם	de terra	de terra	αὐτὸν ἐκ γῆς
מִצְרָיִם שְׂפַת	egypti, labium	egypti linguam	αἰγύπτου. Γλῶσσαν
לֹא־יָדַעְתִּי א	quod neſciebat	quam non nouerat	ἣν οὐκ ἔγνω
אֶשְׁמָע׃ הֲסִירוֹתִי	audiuit. Amouit (nus eius	audiuit. Diuertit (nus eius	ἤκουσεν, ἐπέστησεν (αὐ
מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו	ab onere humerum eius, ma(	ab oneribus dorſum eius, ma(	ἀπὸ ἄρσεων τὸν νῶτον αὐτοῦ. Αἱ χεῖ(
מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה׃	ab olla receſſerunt.	in cophino ſeruierunt.	ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν,
בַּצָּרָה ק	In tribulatione	In tribulatione	ἐν θλίψει
קָרָאתָ וא	inuocaſti,	inuocaſti me	ἐπεκαλέσω με
וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֶנְךָ	& erui te, reſpondi tibi	& liberaui te, exaudiui te	καὶ ἐρρυσάμην σε. Ἐπήκουσά σου
בְּסֵתֶר רַעַם	in abſcondito tonitrui,	in abſcondito tempeſtatis,	ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος,
אֶבְחָנְךָ עַל־מֵי	probaui te ſuper aquas	probaui te apud aquam	Ἐδοκίμασά σε ἐπὶ ὕδατος
מְרִיבָה ס	contradictionis	contradictionis.	ἀντιλογίας
סֶלָה׃ שְׁמַע עַמִּי	in p̃petuũ. Audi popule mi	Audi populus meus	διάψαλμα. Ἄκουσον λαός μου
וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל	& conteſtabor te, iſrael	& conteſtabor te iſrael	καὶ διαμαρτύρομαί σοι. Ἰσραὴλ
אִם־תִּשְׁמַע־לִי׃ לֹא־	ſi audies me. Non	ſi audieris me non	ἐὰν ἀκούσῃς μου, οὐκ
יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר	ſit in te Deus alienus,	erit in te Deus recens,	ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος
וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה	& non adores	neq; adorabis	οὐδὲ προσκυνήσεις
לְאֵל נֵכָר׃	Deum peregrinum.	Deum alienum.	θεῷ ἀλλοτρίῳ.
אָנֹכִי יְהוָה	Ego DEVS	Ego enim ſum dominus	Ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος
אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ	Deus tuus, qui eduxi te	Deus tuus, qui eduxi te	ὁ θεός σου, ὁ ἀναγαγών σε
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם	de terra egypti,	de terra egypti,	ἐκ γῆς αἰγύπτου.
הַרְחֶב פִּיךָ	dilata os tuum	dilata os tuum	Πλάτυνον τὸ στόμα σου
וַאֲמַלְאֵהוּ׃	& implebo illud.	& implebo illud.	καὶ πληρώσω αὐτό.
וְלֹא שָׁמַע עַמִּי	& nõ audiuit populus meus	Et non audiuit populus meus	Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός μου
לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל	vocem meam, & iſrael	vocem meam, & iſrael	τῆς φωνῆς μου, καὶ ἰσραὴλ
לֹא־אָבָה לִי׃	noluit me.	non intendit mihi.	οὐ προσέσχε μοι. (τηδεύμα
וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת	Et dimiſi eum in prauitate	Et dimiſi eos ſm̃ deſideria	Καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ
לִבָּם יֵלְכוּ	cordis eius, ambulabunt	cordis eorum, ibunt	τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσοντ
בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃	in conſiliis ſuis.	in adinuentionibus ſuis.	ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.
לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי	Vtinã pp̃ls meꝰ audiſſet me,	Si populus meus audiſſet me,	Εἰ ὁ λαός μου ἤκουσέ μου
יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי	iſrael in viis meis	iſrael ſi in viis meis	ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου
יְהַלֵּכוּ׃ כִּמְעַט	ambulaſſet. Quaſi nihilum	ambulaſſet. Pro nihilo	εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδενὶ
אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ	inimicos eius humiliaſſem,	forſitã inimicos eoꝝ humiliaſſẽ,	ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείν
וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב	& ſup̄ moleſtãtes eos vertiſſẽ	& ſuper tribulãtes eos miſiſſem	Καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέ

in menſe qui coopertus eſt, die
ſolēnitatis noſtre, Quoniā preceptū
ſtatutum iſraeli eſt, & ſententia
iudicii Deo Iaacob.
Teſtimonium ſuper domum Ioceph
poſuit, qui non appropinquauit vxori
domini ſui, in illo die (natus eſt
egreſſus eſt de domo carceris, & domi(
ſuper regionem egypti labium
quod neſciebat didicit (eius,
& audiuit. Amoui a ſuitute humeros(
manus eius a ferendo luto
ad ollas receſſerunt.
In tempore tribulationis, egypti
inuocaſti, & liberaui te, reſpondi
tibi in loco occulto domo
diuinitatis mee, vbi ardebant
coram me rote ignis,
probaui te apud aquas contradictionis
in perpetuum. Audi popule mi
& teſtificabor in vos, iſrael
ſi admiſeritis verbum meum. Non
erunt in vobis qui ſeruiant
idolis alienigenarum, & non
adorabitis idola peregrina.
Ego ipſe DEVS Deus veſter,
qui eduxi vos de terra
egypti, aperite os veſtrum
ad verba legis, & implebo
illud omni bono.
Et non recepit populus meus
vocem meam, & iſrael
non obediuit verbo meo.
Et expuli eos in cogitationibus
cordis eorum ambulauerunt
in conſiliis impietatum ſuarum.
Vtinam populus meus audiſſet me,
iſrael in viis meis
ambulaſſet. Quaſi in momento p̄ſonos
inimicitie eoꝝ humiliaſſē, & aduerſus
p̄ſonos inimicitie eoꝝ ūtiſſē p̄cuſſionē

A. Hec que ſequunt̄ uerba arabica uſq; ad finē pſalmi deſumpta ſunt ab interp̄tatione egyptia, quod ea que in ſyra legantur adeo deprauata & corrupta eſſent ut nullam penitus redderēt ſenſum, q̄ exprimere libuit ne ſermonis atq; interpretationis uarietas ignarum turbaret lectorem.

ידי: משנאי יהוה	manũ meã. Qui oderũt Deũ	manum meam, Inimici domini	ἂν τὴν χεῖρά μου. Οἱ ἐχθροὶ κυρί
יכחשו לו ויהי	negabunt eum, & erit	mentiti ſunt ei, & erit	ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔσται
עתם לעולם :	tempus eorum in ſeculum.	tempus eorum in ſecula.	ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
ויאכילהו מחלב	Et cibaui eos adipe	Et cibauit illos ex adipe	Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος
חטה ומצור דבש	frumenti, & ſaxatili melle	frumenti, & de petra melle	πυροῦ, καὶ ἐκ πέτρας μέλι
אשביעך :	ſaturaui te.	ſaturauit eos.	ἐχόρτασεν αὐτούς.
פב מזמור לאסף	LXXXII. Pſalmus Aſapi.	LXXXI. Pſalmus Aſaph.	πά. Ψαλμὸς τῷ ἀσα
אלהים נצב	Deus ſtetit A.	Deus ſtetit	Ὁ θεὸς ἔστη
בעדת אל	in cetu Dei	in ſynagoga Deorum,	ἐν συναγωγῇ θεῶν,
בקרב אלהים	in medio iudicum	in medio autem Deos	ἐν μέσῳ δὲ θεοὺς
ישפט: עד מתי	diiudicat. Vſquequo	diiudicat. Vſquequo	διακρίνει. Ἕως πότε
תשפטו עול ופני	iudicatis iniquitatẽ, & facies	iudicatis iniquitatem & facies	κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα
רשעים תשאו	impiorum ſuſcipitis	peceatorum ſumitis.	ἁμαρτωλῶν λαμβάνετε
סלה: שפטו דל	in ꝑpetuũ. Iudicate pauperi	Iudicate egeno	διάψαλμα. Κρίνατε ὀρφανῷ
ויתום עני ורש	& pupillo, egeno & inopi	& pupillo, humilem & pauperẽ	ἢ πτωχῷ, ταπεινὸν καὶ πένητα
הצדיקו: פלטו דל	iuſte facite. Eruite inopem	iuſtificate. Eripite pauperem,	δικαιώσατε. Ἐξέλεσθε πένητα
ואביון מיד ר	& pauperem, de manu	& egenum de manu	καὶ πτωχόν, ἐκ χειρὸς
רשעים הצילו :	impiorum liberate.	peccatoris liberate.	ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε
לא ידעו	Non cognoſcunt,	Ne ſcierunt	αὐτόν. Οὐκ ἔγνωσαν
ולא יבינו ב	& non intelligunt	neq; intellexerunt	οὐδὲ συνῆκαν
בחשכה יתהלכו	in tenebris ambulant,	in tenebris ambulant,	ἐν σκότει διαπορεύονται
ימוטו כל מ	mouebuntur omnia	mouebuntur omnia	Σαλευθήτωσαν πάντα
מוסדי ארץ :	fundamenta terre.	fundamenta terre.	τὰ θεμέλια τῆς γῆς.
אני אמרתי	Ego dixi	Ego dixi	Ἐγὼ εἶπα
אלהים אתם ובני	Dii eſtis, & filii	Dii eſtis, & filii	θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ
עליון כלכם :	excelſi omnes vos.	excelſi omnes. Vos	ὑψίστου πάντες, ὑμεῖς
אכן כאדם תמותון	Ergo q̃ſi hoĩes moriemini,	autẽ ſicut homines moriemini,	δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε,
וכאחד השרים	& quaſi vnus de principibus	& ſicut vnus de principibus	καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων
תפלו: קומה אלהים	cadetis. Surge Deus	cadetis. Surge Deus	πίπτετε. Ἀνάστα ὁ θεὸς
שפטה הארץ כי אתה	iudica terram, quoniam tu	iudica terram, quoniam tu	κρίνων τὴν γῆν, ὅτι σὺ
תנחל בכל הגוים:	hereditabis omnes gentes.	hereditabis in oĩbus gentibus.	κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.
פג שיר	LXXXIII. Canticum.	LXXXII. Canticum	πβ´. Ὠδὴ
מזמור לאסף :	Pſalmus Aſapi.	pſalmi Aſaph.	ψαλμοῦ τῷ ἀσάφ.
אלהים אל דמי לך	Deus ne taceas tibi,	Deus quis ſimilis erit tibi,	Ὁ θεὸς τίς ὁμοιωθήσεταί σοι,
אל תחרש ואל תשקט	ne ſileas, & non quieſcas	ne taceas neq; compeſcaris	μὴ σιγήσῃς μηδὲ καταπραΰνῃς
אל: כי הנה אויביך	Deus. Quia ecce inimici tui	Deus. Quoniã ecce inimici tui	ὁ θεός. Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου
יהמיון ומשנאיך	tumultuati ſũt, & q oderũt te	ſonuerunt, & qui oderunt te	ἤχησαν, καὶ οἱ μισοῦντές σε
נשאו ראש: על עמך	eleua. caput. Cõtra pplm̃ tuũ	extulerũt caput. Sup pplm̃ tuũ	ἦραν κεφαλήν. Ἐπὶ τὸν λαόν σου
יערימו סוד	neqter tractauerũt ſecretũ,	malignauerunt conſilium,	κατεπανουργεύσαντο γνώμην,
ויתיעצו על	& inierũt cõſilium aduerſus	& cogitauerunt aduerſus	καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ
צפוניך :	eos qui a ſecretis tibi ſunt.	ſanctos tuos.	τῶν ἁγίων σου.

fortitudinis mee. Odientes DEVM
negauiſſent eum, & fuiſſet
fortitudo eorum in eternum.
Et cibaui eos de optimo pane tritici,
& de rupis melle
ſaturaui te.

LXXXII. Laudatoria ꝑ manū aſaph.

Deus diuinitatem ſuam poſuit,
in cōgregatione iuſtoꝝ q potētes ſunt
in lege, in medio iudicum
veritatem iudicabit. V ſquequo
impii iudicabitis falſitatem,
& facies impiorum ſuſcipietis
in eternum. Iudicate miſerabili
& pupillo, egeno & miſero
iuſte facite. Saluate miſerum,
& egenos de manu
impiorum liberate.
Neſcierunt bonum operari, & non
intellexerunt legem,
in tenebris ambulant, propterea
ſic mouebuntur
pedes fundamentorum terre.
Ego dixi ecce veluti angeli
reputati eſtis vos, & tanquam
angeli excelſi vos omnes.
Attamen in veritate ſicut homines
moriemini, & tanquam vnus de
principibus cadetis. Surge DEVS
iudica oēs habitatores terre, quoniam
tu hereditabis omnes populos.

LXXXIII. Hymnus & ſuauitas
& laudatoria, per manum Aſaph.

Deus ne taceas tibi,
& ne graueris, neue quieſcas
Deus. Q m̄ ecce p̄roni inimicitie tue
infremuerunt, & odiētes te extulerūt
caput. Super populum tuum
inique tractauerunt ſecretum,
& conſuluerunt ſuper
abſcondita in theſauris ſuis.

A. Libro midras tehilim רא ותתן לי מגן ישעך מדבר באברהם אבינו עה שהיה אברהם יושב והשכינה עומדת לו ר ברכיה בשם ר לוי אמר במשאברהם לעמוד אמר לו הקבה שב ואתה סימן לבניך שיהו יושבין ואני עומד שנא אלהים נצב בעדת אל ר שמואל בר חייא ור יודן בשם ר חנינא .i. Sermo alius & dabis mihi clypeum ſalutem tuā, loquitur de patre noſtro Abraham, de quo ſcriptum eſt. Et erat Abraham ſedens & diuinitas aſtabat ei. R. barchia in nomine. R. Leui dixit Voluit ſiue queſiuit Abrahā pater noſter ſtare, dixit autē ei Deus ſanctus & benedictus ſede, optimum quippe hoc ſignū erit filiis tuis. Nam ipſi ſedebunt & ego ſtabo ante eos. Sicut dictū Deus ſtetit in concilio Deorū. Quod autē legitur & Abraham ſtabat corā domino, nō eſt ſm̄ ſcripture ueritatē, imo a ſcribis & ſapientibus hebreorum correctum aut potius deprauatū eſt uti teſtatur, liber midras tehilim ubi ſupra his uerbis אר סימון תיקון סופרים הוא זה שהשכינה עומדת וממתנת לו הי׳ וענותך תרבני .i. Dixit. R. Cimon. Aptatio ſeu correctio ſcribarum eſt id quod legitur Abraham ſtabat coram domino. Nam diuinitas ſtabat & confortabat eū iuxta illud. Et humilitas tua ſiue & mā ſuetudo tua confortabit me. De correctione uerbo ſcribarum, in libris legis & prophetarum diffuſe egimus.

אמרו לכו	Dixerunt venite	Dixerunt, venite	Εἶπαν δεῦτε
ונכחידם מגוי	& conteramus eos de gente,	& diſperdamus eos de gente,	καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους,
ולא יזכר שם ישראל	& nō ſit mēoria noīs iſraelis	& non memoretur nomē iſrael	καὶ οὐ μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα ἰσραὴλ
עוד: כי נועצו לב	vltra. Qm̃ tractauerīt corde	vltra. Quoniam cogitauerūt	ἔτι. Ὅτι ἐβουλεύσαντο
יחדו עליך ברית	vno, contra te fedus (mee	vnanimiter, ſimul aduerſum te	ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ σοῦ
יכרתו: אהלי אדום	pepigerūt. Tab̄nacula idu(	teſtm̄ diſpoſuerūt tabernacula(	διαθήκην διέθεντο. Τὰ σκηνώματα τῶ
וישמעאלים מואב	& iſmaelitarum, moab	& hiſmaelite. Moab (idumeoꝝ	καὶ οἱ ἰσμαηλῖται. Μωὰβ (ἰδουμαί
והגרים: גבל	& agareni. Gebal	& agareni gebal	καὶ οἱ ἀγαρηνοί. Γεβὰλ
ועמון ועמלק	& Amon & Amalec	& amon & amalech	καὶ ἀμμὼν καὶ ἀμαλήκ.
פלשת עם ישבי	paleſtina cum habitatoribus	alienigene cum habitantibus	Ἀλλόφυλοι μετὰ τῶν κατοικούντω
צור: גם אשור	tyri. Sed & aſſur	tyrum. Etenim aſſur	τύρον. Καὶ γὰρ καὶ ἀσσοὺρ
נלוה עמם היו	aſſociatus eſt eis,	venit cum illis,	συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν,
זרוע לבני לוט	facti ſunt brachiū filioꝝ Lot	facti ſunt ī adiutoriū filiis Loth.	ἐγενήθησαν εἰς ἀντίληψιν τοῖς υἱοῖς λ
סלה: עשה להם	in perpetuum. Fac illis	Fac illis	διάψαλμα. Ποίησον αὐτοῖς
כמדין כסיסרא	ſicut midian & cicera,	ſicut madian & ſyſare,	ὡς τῇ μαδιὰμ καὶ τῷ σισάρᾳ,
כיבין בנחל	ſicut Iabin in torrente	ſicut iabin in torrente	ὡς τῷ ἰαβεὶμ ἐν τῷ χειμάρρῳ
קישון: נשמדו	chiſon. Contriti ſunt	cyſon. Diſperierunt	κισσῶν. Ἐξωλοθρεύθησαν
בעין דאר היו	in, en, dor fuerunt	in endor, facti ſunt	ἐν ἀενδώρ, ἐγενήθησαν
דמן לאדמה:	quaſi ſterquilinium terre.	vt ſtercus terre.	ὡσεὶ κόπρος τῇ γῇ.
שיתמו נדיבמו	Pone duces eorum,	Pone principes eorum,	Θοῦ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν
כערב וכזאב	ſicut Oreb & Zeb	ſicut oreb & zeb	ὡς τὸν ὠρὴβ καὶ ζὴβ
וכזבח וכצלמנע	& Zebeah & Salmuna	& zebee & ſalmana.	καὶ ζεβεὲ καὶ σαλμανᾶν
כל נסיכמו: אשר	oēs principes eorum. Qui	Omnes principes eorum qui	πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν. Οἵτι
אמרו נירשה לנו	dixerunt poſſideamus nobis	dixerūt hereditate poſſideamus	εἶπον κληρονομήσωμεν
את נאות אלהים	pulchritudinem Dei.	ſanctuarium Dei.	ἑαυτοῖς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ.
אלהי שיתמו	Deus meus pone eos	Deus meus pone illos	Ὁ θεός μου θοῦ αὐτοὺς
כגלגל כ	vt carduum,	vt rotam,	ὡς τροχόν,
כקש לפני רו	quaſi ſtipulam ante faciem	& ſicut ſtipulam ante faciem	ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον
רוח: כאש	venti. Quomodo ignis	venti. Sicut ignis	ἀνέμου. Ὡσεὶ πῦρ
תבער יער	comburit ſiluam,	qui comburit ſyluam,	ὃ διαφλέξει δρυμόν,
וכלהבה תלהט	& ſicut flamma deuorat	ſicut flamma comburens	ὡσεὶ φλὸξ ἣ κατακαύσει
הרים: כן ת	montes. Sic	montes. Ita	ὄρη. Οὕτως
תרדפם בסערך	pſequere eos ī tēpeſtate tua,	pſequeris illos in tēpeſtate tua,	καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ καταιγίδι
ובסופתך תבהלם:	& ī turbine tuo cōturba eos.	& in ira tua turbabis eos.	καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου συνταράξεις αὐτοὺ
מלא פניהם קלון	Imple facies eoꝝ ignominia,	Imple facies eorum ignominia,	Πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμί
ויבקשו שמך יהוה:	& querēt nomē tuū DEVS.	& querent nomen tuū domine.	καὶ ζητήσουσι τὸ ὄνομά σου κύριε.
יבשו ויבהלו	Cōfundantur & cōturbent̄,	Erubeſcant & conturbentur	Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ταραχθήτωσ
עדי עד ויחפרו	vſq; in ſeculum, & erubeſcāt	in ſeculū ſeculi, & confundātur	εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐντραπήτ
ויאבדו: וידעו	& pereant. Et ſciant	& pereant. Et cognoſcant,	καὶ ἀπολέσθωσαν. Καὶ γνώτωσαν
כי אתה שמך יהוה	quia nomen tuū eſt DEVS,	quia nomen tibi dominus,	ὅτι ὄνομά σοι κύριος,
לבדך עליון על	ſolus tu excelſus ſuper	tu ſolus altiſſimus in	σὺ μόνος ὕψιστος ἐπὶ

قالوا تعالوا	אמרין איתו	Dixerunt venite
لنبيدهم من الا	ונשיצינון מלמהוי עם	& diſperdamus eos ne ſint populus,
ولا يذكر بعد اسم اسرائيل	ולא אידכר שמא דישראל	& non cõmemoretur nomen iſrael
تآمروا جميعا متفقين	תוב: ארום אתמלכו בכל	amplius. Quoniã cogitauerũt in toto
بقلوبهم وتعاهدوا عل	לבא עלך כחדא ואמטולתך	cõde adũſũ te pariter, & ꝑpea adũſũ te
عهدا مساكن الادوميين	קימא גזרין: משכני	pactum pepigerunt. Tabernacula
واسما عيليين مواب	אדומאי וערבאי מואבאי	idumeorum & arabum, moabite
والهاجريين جابل	והונגראי: גובלאי	& vngarinite. Gebalite
وعمان وعماليق	ועמונאי ועמלקאי	& amonite & amalechite,
الغرباء مع ساك	ופלשתאי עם יתבי	& paleſtini cum habitantibus
صور وايضا اس	צור: להון סנחריב	tyrum. Sed & Senacherib
ساعدوهم وصار	מלכא דאתור איתחבר	rex aſſyrie aſſociatus eſt
انصارا لبني لو	עמהון הוון דרעא לבני לוט	illis, fuerunt adiutorio filiis Lot
اصنع بهم مثل	לעלמין: עביד להון	in perpetuum. Fac illis
ما صنعت بمدين وسيس	היך עבדתא למדין ולסיסרא	ſicut feciſti madianit's, & ciſare,
ومثل يابين في وا	והיך עבדתא ליבין בנחלא	& ſicut feciſti Iabin in valle
قيسون هلكوا	דקישון: אשתיצין ב	chiſon. Diſperſi fuerunt
في عين دور وكانوا	בעינא דאר הוון היך	ad fontem dor, facti ſunt ſicut
رميما في الار	רעיא דירמים לארעא:	ſtercus conculcatum in terra.
اهلك ملوك	שוי ירדון ורברביהון	Pone eos & principes eorum
كعوريب وز	היך עורב והיך זאב	ſicut Oreb, & ſicut Zeb,
وزبناع وصلم	והיך זבח והיך צלמון	& ſicut Zebah, & ſicut Zalmun,
وجميع اشرافهم وهو	וכל מלכיהון: די	& omnes reges eorum. Qui
الذين قالوا هلموا	אמרו נירת לנא	dixerunt hereditabimus nobis
الان قدس الله	ית כל דירת אלהים:	quicquid electum eſt Dei.
الهي اجعلهم	אלהי שוי יתהון היך	Deus meus pone eos ſicut
كالهشيم	גילגלא דמתגלגל ואזיל	rotam que voluitur & mouetur
وكالمصباح امام	ולא נייח במדרון והיך	& non conſiſtit in decliui, & ſicut
الريح ومثل ال	קשא קדם זעפא: היך אשא	paleam coram vento, & tanquã ignem
اذا اشتعلت في الغا	דבערא בחורשא והיך	qui comburit ſiluam & tanquam
ومثل الشهب المحر	שלהוביתא דמצלהבא	flammam que comburit
للجبال هكذا	ודדי טוריא: היכנא	& vorat montes. Sic
ابعدهم بعواصفك	תרדופינון בעלעולך	perſequere eos in tempeſtate tua,
ارجفهم برجز	ובזעפך תבהלינון:	& furor tuus interturbet eos.
وتملا وجوههم خ	מליא אפיהון קלנא	Imple facies eorum ignominia,
ليبتغوا اسمك يا	ויבעון שמך יי: יבה	& querent nomen tuum Deus.
وليخزوا ويجزعوا	יבהתון ויתבהלון	Confundantur & interturbentur
الى ابد الابد وليخجلوا	לעלמי עלמין ויתכסון	in ſecula ſeculorum, & erubeſcant
وليهلكوا وليعلموا	ויהובדון: וינדעון	& pereant. Et ſciant
ان اسمك الرب	ארום אנת שמך יי	quoniam tibi nomen eſt Deus,
وانت وحدك العلي	בלחודך עילאה על	ſolus tu altiſſimus pre

כָּל־הָאָרֶץ :	omnem terram.	omni terra.	πᾶσαν τὴν γῆν.
פד לַמְנַצֵּחַ	LXXXIIII. Ad victoriã.	LXXXIII. In finem	πγ΄. Εἰς τὸ τέλος
עַל־הַגִּתִּית לִבְנֵי־	Haghitina.i.cithara ab ur(	pro torcularibus filiis	ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς
קֹרַח מִזְמוֹר	Quorah.p̃s.(be gat, filioꝝ	chore. Pſalmus.	κορὲ ψαλμός.
מַה־יְּדִידוֹת	Quam amabilia	Quam dilecta	Ὡς ἀγαπητὰ
מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה	tabernacula tua DEVS	tabernacula tua domine	τὰ σκηνώματά σου κύριε
צְבָאוֹת׃ נִכְסְפָה	exercituum. Deſiderat	virtutum concupiſcit,	τῶν δυνάμεων. Ἐπιποθεῖ
וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי	atq; deficit anima mea	& deficit anima mea	καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου
לְחַצְרוֹת יְהוָה לִבִּי	in aulis DEI, cor meum	in atria domini. Cor meum	εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου. Ἡ καρδία
וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל	& caro mea, laudabunt	& caro mea, exultauerunt	καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο
אֵל־חָי׃ גַּם צִפּוֹר	Deum viuentẽ. Siq̃dẽ paſſer	in Deum viuum. Etenim paſſer	ἐπὶ θεὸν ζῶντα. Καὶ γὰρ στρουθίον
מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר	inuenit domum, & hirundo	inuenit ſibi domum, & turtur	εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγὼν
קֵן לָהּ אֲשֶׁר־שָׁתָה	nidum ſibi, vbi ponat	nidum vbi reponat	νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει
אֶפְרֹחֶיהָ אֶת־	pullos ſuos.	pullos ſuos.	τὰ νοσσία ἑαυτῆς.
מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה	Altaria tua DEVS	Altaria tua domine	Τὰ θυσιαστήριά σου κύριε (H.
צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי׃	exercituũ, rex meus & De(	virtutũ, rex meɔ & Deus meɔ.	τῶν δυνάμεων, ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θ(
אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי	Beati q̃ habitant (us meus.	Beati qui habitant	Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες
בֵיתֶךָ עוֹד	in domo tua, perpetuo	in domo tua domine in ſecula	ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας
יְהַלְלוּךָ סֶּלָה :	laudabunt te in eternum.	ſeculorum laudabunt te.	τῶν αἰώνων, αἰνέσουσί σε. διάψαλμα.
אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז־	Beatus hõ cuius fortitudo	Beatus vir cuius eſt auxilium	Μακάριος ἀνὴρ ᾧ ἐστιν ἀντίληψις
לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת	in te eſt, laudationes	abs te, aſcenſiones	αὐτῷ παρὰ σοί, ἀναβάσεις
בִּלְבָבָם׃ עֹבְרֵי	in corde eius. Tranſeuntes	in corde ſuo diſpoſuit	ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο.
בְּעֵמֶק הַבָּכָא	in valle fletus	in valle lachrymarum	Εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος
מַעְיָן ש	fontem	in loco	εἰς τὸν τόπον
יְשִׁיתוּהוּ גַּם־	ponent eam,	quem poſuit.	ὃν ἔθετο,
בְּרָכוֹת יע	benedictionibus quoq;	Etenim benedictionem	καὶ γὰρ εὐλογίας
יַעְטֶה מוֹרֶה׃	amicietur doctor.	dabit legiſlator,	δώσει ὁ νομοθετῶν.
יֵלְכוּ מֵחַיִל	Ibunt de fortitudine	ibunt de virtute	Πορεύσονται ἐκ δυνάμεως
אֶל־חָיִל	in fortitudinem,	in virtutem,	εἰς δύναμιν,
יֵרָאֶה א	comparebunt	videbitur	ὀφθήσεται
אֶל־אֱלֹהִים	apud Deum	Deus deorum	ὁ θεὸς τῶν θεῶν
בְּצִיּוֹן : יה	in cion.	in ſyon.	ἐν σιών.
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת	DEVS, Deus, exercitus	Domine Deus virtutum	Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων,
שִׁמְעָה תְפִלָּתִי	exaudi orationem meam	exaudi orationem meam,	εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου,
הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב	auſculta Deus Iaacob,	auribus percipe Deus iacob.	ἐνώτισαι ὁ θεὸς ἰακώβ. διάψαλμα.
סֶלָה׃ מָגִנֵּנוּ רְאֵה	ĩ perpetuũ. Clypeus nr̃ vide	Protector noſter aſpice	Ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἴδε
אֱלֹהִים וְהַבֵּט פְּנֵי	Deus, & attende faciem	Deus, & reſpice in faciem	ὁ θεός, καὶ ἐπίβλεψον εἰς τὸ πρόσωπον
מְשִׁיחֶךָ׃ כִּי טוֹב יוֹם	meſſie tui. Q̃m melior ẽ dieſ	Chriſti tui. Quia melior ē dies	τοῦ χριστοῦ σου. Ὅτι κρείσσων ἡμέρα
בַּחֲצֵרֶיךָ מ	in atriis tuis	vna in atriis tuis	μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου,
מֵאָלֶף בָּחַרְתִּי	ſuper millia. Elegi A.	ſuper milia. Elegi	ὑπὲρ χιλιάδας. Ἐξελεξάμην
הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית	abiectus eſſe in domo	abiectus eſſe in domo	παραριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ

omnibus habitatoribus terre.

LXXXIIII. In laudem,
cithara allata ab vrbe gat, per
manũ filioꝝ Quorah laudatoria.

Quante nam ille dilectiones
tabernaculorum tuorum DEVS
exercituum. Languet
atq; deſiderat anima mea
in aulis DEI. Cor meum
& caro mea exultauerunt in Deo
permanenti. Equidem columba
inuenit domum & turtur
nidum ſibi, quod legitimi ſint
pulli eorum vt offerantur
ſuper altare tuum, DEVS
virtutum rex meus & Deus meus.
Beati iuſti
qui habitant in domo ſanctuarii tui,
adhuc laudabunt te in eternum.
Beati viri quorum fortitudo
eis in verbo tuo, fiducia
ĩ corde eoꝝ. Peccatores aũt q̃ trãſibũt
in profundum gehenne planctum
plangent, ſicut fontem
ponent illum, at qui benedictione
amicientur qui inſudant
vt diſcant legem tuam.
Ibunt iuſti a domo
ſanctuarii ad domum ſtudiorum,
apparebunt labores de lege
eorum coram DEO,
qui diuinitatem ſuam poſuit in cion.
Dixit Dauid DEVS Deus exercitus
accipe orationem meã, auſculta Deus
Iaacob ſemper.
Meritum patrum noſtrorum reſpice
Deus, & attende faciem
MESSIE. Quoniã melior ẽ habitatio
vnius diei in aulis ſanctuarii tui, quam
mille in captiuitate, elegi
abiectus eſſe in domo ſanctuarii

A. Egyptia, arabica interp̃tatio ſic habet, conformiter magis latine & reliquis interpretationibus.

A .i. Mallem eſſe uilis portarius, mallemq; ſeruire ĩ domo Dei mei, q̃ habitare in tabernaculis impietatis.

אלהי מדור באהלי
רשע כי שמש ומגן
יהוה אלהים חן
וכבוד יתן יהוה
לא ימנע
טוב להלכים בתמים
יהוה צבאות אשרי
אדם בוטח בך :
פה למנצח
לבני קרח מזמור :
רצית יהוה ארצך :
שבת שבות יעקב :
נשאת עון עמך
כסית כל חטאתם
סלה : אספת כל
עברתך השיבות
מחרון אפך : שובנו
אלהי ישענו והפר
כעסך עמנו :
הלעולם תאנף בנו
תמשך אפך לדור
ודור : הלא אתה
תשוב תחיינו
ועמך ישמחו בך :
הראנו יהוה חסדך
וישעך תתן לנו :
אשמעה מה ידבר
האל יהוה כי ידבר
שלום אל עמו ואל
חסידיו ואל
ישובו לכסלה :
אך קרוב ליראיו
ישעו לשכן כבוד
בארצנו : חסד ואמת
נפגשו צדק ושלום
נשקו : אמת מארץ
תצמח וצדק משמים
נשקף : גם יהוה
יתן הטוב וארצנו
תתן יבולה : צדק
לפניו יהלך וישם

Dei mei,magiſ q̃ hĩtare ĩ tab.
ĩpietatis.Quia ſol & ſcutũ
DEVS,Deus gratiam
& gloriam dabit,DEVS
non prohibebit (ctione.
bonũ ab his q ambulãt ĩ pfe(
DEVS exercituum, beatus
homo,qu confidit in te.

LXXXV. Ad victoriã.
Filioꝝ Quorah.Pſalmus

Volũtas tua Deↄ ad t̃rã tuã,
A.reduxiſti captiui.Iaacob.
Dimiſiſti iniqtatẽ pp̃lo tuo,
operuiſti omnia peccata eoꝝ
in ppetuũ.Cõtinuiſti omnẽ
indignationẽ tuã,conuerſus
es ab ira furoris tui.Cõuerte
nos DEVS ſalus nr̃a,& aũte
iram tuam a nobis.
Nũqd ĩ et̃nũ iraſceris nobis,
extẽdẽs irã tuã ĩ gñationem
& generationem.Nonne tu
reuertens viuificabis nos,
& populus tuus letabit̃ ĩ te.
Oñde nob̃ DEVS miſi.tuã,
& ſalutare tuum da nobis.
Audiam quid loquatur
Deus DEVS,loquet̃ enim
pacẽ ad populum ſuum,& ad
pios ſuos vt non
conuertantur ad ſtulticiam.
Verũtñ ppe ẽ hoſ q timẽt eũ
ſalutare eius,vt habitet gl̃ia
in t̃ra nr̃a.Miſicõdia & ũitas
ĩuicẽ obuiauerũt,iuſti.& pax
deoſculate ſt̃.Veritas de t̃ra
orietur,& iuſtitia de celo
manabit.Sed & DEVS
dabit bonum,& terra noſtra
dabit germen ſuum.Iuſtitia
ante eum ibit,& ponet

Dei mei,magis q̃ hĩtarẽ ĩ tabna.
pctõꝝ.Quia miſericordiã & ve(
diligit Deus,gratiam (ritatẽ
& gloriam dabit dominus.
Non priuabit
bonis eos q ambulãt ĩ ĩnocẽtia,
domine virtutum beatus
homo qui ſperat in te.

LXXXIIII. In finem
filiis chore.

Benedixiſti domine terrã tuã,
auertiſti captiuitatem iacob.
Remiſiſti iniqtatem plebis tue,
operuiſti omnia peccata eorũ.
Mitigaſti omnem
iram tuam,auertiſti
ab ira indignatõis tue.Cõuerte
nos Deus ſalutaris nr̃,& auerte
iram tuam a nobis.
Nunqd in et̃nũ iraſceris nobis,
aut extẽdes irã tuã a gñatione
in generationem.Deus tu
conuerſus viuificabis nos,
& plebs tua letabitur in te.
Oñde nobis dñe miſicõdiã tuã,
& ſalutare tuum da nobis.
Audiam quid loquatur
in me dñs Deus,qm̃ loquetur
pacem in plebem ſuã.Et ſuper
ſanctos ſuos,& in eos qui
conuertuntur ad cor.
Verũtamẽ prope timẽtes eũ,
ſalutare ipſius,vt ĩhabitet gl̃ia
ĩ terra nr̃a.Miſicõdia & veritas
obuiauerunt ſibi,iuſtitia & pax
oſculate ſunt.Veritas de terra
orta eſt,& iuſtitia de celo
proſpexit.Etenim dominus
dabit benignitatẽ,& terra nr̃a
dabit fructum ſuum.Iuſtitia
ante eum ambulabit,& ponet

Τοῦ θεοῦ μου μᾶλλον, ἢ οἰκεῖν ἐν σκηνώμασ
ἁμαρτωλῶν. Ὅτι ἔλεος καὶ ἀλήθειαν
ἀγαπᾷ, κύριος, ὁ θεὸς χάριν
καὶ δόξαν δώσει. Κύριος
οὐ στερήσει
τὰ ἀγαθὰ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀκακ
Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, μακάρι
ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

πδ΄. Εἰς τὸ τέλος τοῖς
υἱοῖς κορὲ ψαλμός.

Εὐδόκησας κύριε τὴν γῆν σου,
ἀπέστρεψας τὴν αἰχμαλωσίαν ἰακ
Ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου,
ἐκάλυψας πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶ
διάψαλμα. Κατέπαυσας πᾶσαν
τὴν ὀργήν σου, ἀπέστρεψας
ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου. Ἐπίστρεψον
ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, καὶ ἀποστ
τὸν θυμόν σου ἀφ᾽ ἡμῶν.
Μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ὀργισθῇς ἡμῖ
ἢ διατενεῖς τὴν ὀργήν σου ἀπὸ γεν
εἰς γενεάν. Ὁ θεός, σὺ
ἐπιστρέψας ζωώσεις ἡμᾶς,
καὶ ὁ λαός σου, εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί.
Δεῖξον ἡμῖν κύριε τὸ ἔλεός σου,
καὶ τὸ σωτήριόν σου δὸς ἡμῖν.
Ἀκούσομαι τί λαλήσει
ἐν ἐμοὶ κύριος ὁ θεός. Ὅτι λαλήσει
εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ
τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς
ἐπιστρέφοντας καρδίαν ἐπ᾽ αὐτόν.
Πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτ
τὸ σωτήριον αὐτοῦ, τοῦ κατασκηνῶσαι δό
ἐν τῇ γῇ ἡμῶν. Ἔλεος καὶ ἀλήθεια
συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη
κατεφίλησαν. Ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς
ἀνέτειλε, καὶ δικαιοσύνη ἐκ τοῦ οὐρα
διέκυψε. Καὶ γὰρ ὁ κύριος
δώσει χρηστότητα, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν
δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς. Δικαιοσ
ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ θ

Dei mei, magis q̃ habitare ĩ tabernaculis impiorum. Quoniá ſicut arx excelſa & clypeus fortis DEVS Deus, gratiá & gloriam dabit DEVS, non priuabit beatitudine ambulantes in perfectione. DEVS exercituum beatitudo homini ſperanti in verbo tuo.

LXXXV. In laudẽ, p manũ filiorum Quorah, Laudatoria.

Volũtas tua Deus ad terrã tuã, amo(uiſti) captiuitatem domus Iaacob. Remiſiſti iniquitatem populo tuo operuiſti omnia peccata eorum in eternum. Temperaſti omnem iram tuam, conuerſus es a fortitudine ire tue. Conuerte nos Deus redemptor noſter, & ceſſet ira tua a nobis. Nunquid poſſibile eſt quod in ppetuũ iraſcaris nobis, extendens furorẽ tuũ a gñatõe ĩ gñationẽ. Nõne tu cõuerſus vitam preſtabis nobis, & populus tuus letabitur in verbo tuo, oſtẽde nobis DEVS benignitatẽ tuã, & redemptionem tuam da nobis. Audiam quid loquatur Deus, quoniam loquetur pacem populo ſuo & piis ſuis & non conuertentur ad inſipientiam. Siquidem prope eſt timentibus ab illo redemptio eius, vt habitet gloria in terra noſtra. Benignitas & veritas obuiauerunt inuicem, rectitudo & pax coniunctẽ ſunt. Veritas de terra pullulauit & iuſtitia de celo manauit. Inſuper & DEVS dabit beatitudinem, & terra noſtra dabit germen ſuum. Iuſtitia ante eum ibit & ponet

A. Sunt qui putant, ex pmo huius pſalmi uerſiculo poſſe manifeſtum ualidũq3 elici argumentũ ad demonſtrandũ beatiſſimã uirginẽ mariã nequaq̃ cõtrhaxiſſe maculã originalis peccati. S3 difficilior hec q̃ſtio q̃ ut poſſit breui ſermone determinari, i qua tot pclariſſimor uiror ingenia inſudarũt. Nec ſolius ſacti Hidelphõſi authoritas, pferẽda eſt authoritati Auguſtini, Hieronymi, Ambroſii, Gregorii & ceteror omniũ ſanctorũ. Verũ hec obiter & in trãſcurſu. In nr̃is uero ſcholiis ſup Pauli epiſtolis, ex pfeſſo de re hac egimus. Preſtat uero magis hoc loco nr̃is cõicare, q̃ de uirginitate btiſſime uirginis, offendi in cõmẽtariis hebreor patrũ. Ex annotatiõibus. R. Moſſe hadarſſan אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף אמר ר׳ יודן זאת הוא תשועתינו שתצמח מארץ באמצעות אלהים ויהיו נקשרות שניהם יחד ולמה אמר תצמח ולא אמר תולד לפי שלא תהיה דומה לתולדת בריות העולם אלא נפרדת בלתי חבור וזה יהיה מושיענו וצדקנו אשר ישלחהו אלהים והוא שאמר גם יי יתן הטוב וארצנו תתן יבולה והאמת הוא כי אין משיח שם אביו ושידעו אלא הוא נסתר מעיני האדם עד שיבוא הוא ויגידהו i. Veritas đ terra germinabit ſiue creſcet, & iuſtitia de celis ptendet. Dixit. R. Ioden. Hec ẽ ſalus noſtra, que de terra orietˀ, mediante Deo, erũtq3 cõiuncte ambo ſimul. Et cur dixit creſcet ſiue orietˀ, ſiue pullulabit, & nõ dixit naſcetˀ? Q̃m nimirũ generatio ſiue natiuitas eius, nõ erit ſimilis, gñatõi ſiue natiuitati creaturar q̃ ſunt in mundo immo diuerſa & diſtans, abſq3 ſocio & cõiunctõe. & hic erit ſaluator nr̃ & iuſtus nr̃, quẽ mittet Deus, & hoc ẽ ꝙ dicit Vtiq3 Deus dabit bonũ, & terra noſtra dabit germen ſuũ. Con-

לדרך פעמיו :	In via greſſus eius.	in via greſſus ſuos.	εἰς ὁδὸν τὰ διαβήματα αὐτοῦ.
פו תפלה לדוד	LXXXVI. Oro Dauidis.	LXXXV. Oratio Dauid.	πέ. Προσευχὴ τῷ Δαβ
הטה יהוה אזנך	Inclina DEVS aurem tuã,	Inclina domine aurem tuam	Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου
ענני כי עני וא	reſponde mihi, quia egenus	& exaudi me, quoniam inops	καὶ ἐπάκουσόν μου, ὅτι πτωχὸς
ואביון אני : שמרה	& pauper ſum ego. Cuſtodi	& pauper ſum ego. Cuſtodi	καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ. Φύλαξον
נפשי כי חסיד אני	aĩam meã, qa miſẽcors ſum,	aĩam meã quoniã ſanctus ſum,	τὴν ψυχήν μου ὅτι ὅσιός εἰμι, (ζον
הושע עבדך אתה אלהי	ſalua ſuũ tuũ, tu DEVS mõ	ſaluũ fac ſuũ tuũ Deo meo ſpe(	σῶσον τὸν δοῦλόν σου ὁ θεός μου, τὸν ἐλ
הבוטח אליך : חנני אדני	q ↄfidit ĩ te. Miſerẽ mei Deus,	ĩ te. Miſerere mei dñe (rantẽ	ἐπὶ σέ. Ἐλέησόν με κύριε
כי אליך אקרא כל	quoniam ad te clamabo tota	quoniam ad te clamaui tota	ὅτι πρὸς σὲ κεκράξομαι ὅλην
היום : שמח נפש	die, letifica animam	die, letifica animam	τὴν ἡμέραν. Εὔφρανον τὴν ψυχ
עבדך כי אליך	ſerui tui, quia ad te	ſerui tui, quoniam ad	τοῦ δούλου σου ὅτι πρὸς σὲ
אדני נפשי אשא :	animam meam leuo.	te domine animam meã leuaui.	ἦρα τὴν ψυχήν μου.
כי אתה אדני טוב	Tu enim domine es bonus	Quoniam tu domine ſuauis	Ὅτι σὺ κύριε χρηστὸς
וסלח	& propitiabilis	& mitis,	καὶ ἐπιεικής,
ורב	& multus	& multe	καὶ
חסד	miſericordia,	miſericordie	πολυέλεος
לכל קראיך :	omnibus qui inuocant te.	omnibus inuocantibus te.	πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε.
האזינה אדני	Auribus percipe domine	Auribus percipe domine	Ἐνώτισαι κύριε
תפלתי והקשיבה	orationem meã, & auſculta	orationem meam, & intende	τὴν προσευχήν μου, καὶ πρόσχες
בקול תחנונותי :	vocẽ deprecationũ mearũ.	voci deprecationis mee.	τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
ביום צרתי	In die tribulationis mee	In die tribulationis mee	Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου
אקראך כי תענני :	inuocabo te, qa rñdebis mihi.	clamaui ad te qa exaudiſti me.	ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι ἐπήκουσάς μ
אין כמוך באלהים	Non eſt ſimilis tibi, in Diis	Non eſt ſimilis tui in diis	Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς
אדני ואין כמעשיך :	Deus & nõ eſt iuxta opa tua.	domine, & nõ eſt ſm opera tua.	κύριε, καὶ οὐκ ἔστι κατὰ τὰ ἔργα σο
כל גוים אשר עשית	Omnes gentes, quas feciſti	Omnes gentes quaſcũq; feciſti	Πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐποίησας,
יבאו וישתחוו	venient & adorabunt	venient & adorabunt	ἥξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν
לפניך אדני	coram te Deus,	coram te domine,	ἐνώπιόν σου κύριε.
ויכבדו לשמך :	& glorificabunt nomen tuũ.	& glorificabunt nomen tuum.	Καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνομά σου,
כי גדול אתה	Quia magnus es tu,	Quoniam magnus es tu	ὅτι μέγας εἶ σύ,
ועשה נפלאות	& faciens mirabilia	& faciens mirabilia,	καὶ ποιῶν θαυμάσια,
אתה אלהים לבדך :	tu Deus ſolus.	tu es Deus ſolus.	σὺ εἶ θεὸς μόνος.
הורני יהוה דרכך	Doce me deus viam tuam	Deduc me domine in via tua,	Ὁδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, (στα
אהלך באמתך יחד	vt ambulẽ ĩ veritate tua, vni	& ĩgrediar ĩ veritate tua, letetũ	καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εὐφ
לבבי ליראה שמך :	cor meũ vt timeat nomẽ tuũ.	cor meũ vt timeat nomen tuũ.	ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου.
אודך יהוה אלהי	Cõfitebõ tibi DEVS deo mõ	Cõfitebor tibi dñe Deus meus	Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μ
בכל לבבי ואכבדה	ĩ toto corde meo, & glĩficabo	ĩ toto corde meo, & glorificabo	ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ δοξάσω
שמך לעולם : כי	nomẽ tuũ ĩ ſempitẽnũ. Quia	nomen tuum in eternũ. Quia	τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅ
חסדך גדול עלי	miſẽcordia tua magna ſr̃ me,	miſẽcõdia tua magna ẽ ſup me,	τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ᾽ ἐμέ,
והצלת נפשי	& eruiſti animam meam	& eruiſti animam meam	καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου
משאול תחתיה :	de inferno extremo.	ex inferno inferiori.	ἐξ ᾅδου κατωτάτου.
אלהים זדים קמו	DEVS ſuperbi ſurrexerunt	Deus iniqui inſurrexerunt	Ὁ θεός, παράνομοι ἐπανέστησαν

in via bona greſſus ſuos.

LXXXVI. Oro qua orabat Dauid.

Inclina DEVS aurem tuam,
reſponde mihi, quoniam pauper
& egenus ego. Cuſtodi
animam meam quoniã miſericors ſum
redime ſeruum tuum tu Deus meus
ſperantem in te. Miſerere
mei DEVS qm̃ coram te orabo tota
die. Letifica animam
ſerui tui, quoniam ad te
DEVM animã meã leuabo in orõne,
Quoniam tu ipſe DEVS bonus es
iuſtis, & remittis
iis qui conuertuntur ad legem,
& multus bonitate omnibus
orantibus coram te.
Exaudi DEVS
orationem meam & intende
voci fletus mei.
In die tribulationis mee clamabo
ad te, quoniam tu reſpondebis mihi.
Non eſt preter te in angelis
altiſſimis, DEVS, & nõ ẽ ſic opus tuũ.
Omnes populi quos feciſti
venient & adorabunt
coram te DEVS,
& dabunt gloriam nomini tuo.
Quoniam magnus tu ipſe
Deus noſter, & faciens mirabilia
tu Deus ſolus.
Doce nos DEVS vias tuas,
ambulabo in veritate tua, vni
cor meum vt timeat te nomen tuum.
Confitebor tibi DEVS Deus
in toto corde meo, & honorificabo
nomen tuum in eternum. Quoniam
benignitas tua magna eſt ſuper me,
& liberaſti animam meam
de inferno terreno.
Deus ſuperbi inſurrexerunt

ſtat aũt nõ reperiri & nõ eſſe qui enarret nomen patris eius, neq; qui illud ſciat. Verũ hoc occultum eſt ab oculis uulgi, donec ueniat ipſe & manifeſtum faciat illud.

A. Libro midras tehilim .i. Dixit R. Pinchas in nomine rabi rauben. Futurum eſt ut Deus ſanctus & bñdictus, adducat tabor & carmellũ, & dabit Ieruſalẽ in capite eorũ iuxta illud q̃ dictũ eſt. Iſaie. ii. & Michee. iiii. Paratus erit mons domus Dei ĩ capite mõtium. Vulgus hebreorũ innixus his q̃ ſupra dicunt credidit in aduẽtu Meſſie ciuitatem Ieruſalẽ fore a loco pprio mouendam ponẽdãq; ĩ uerticibus mõtis tabor & montis carmelli. Horũ uero fatuũ & reprobrũ ſenſum reprehendit. R. Salomon, in cõmẽtariis Iſaie, dicens

עַל־וַעֲדַת עָרִיצִים	adúſus me,& cetus robuſtoꝝ	ſup me,& ſynagoga potentium	ἐπ' ἐμὲ, καὶ συναγωγὴ κραταιῶν
בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא	queſierunt aīam meā,& non	queſierunt animā meā,& non	ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ
שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם׃ וְאַתָּה	poſueīt te ī ɔſpectu ſuo. Tu(	ꝓpoſueīt te ī ɔſpectu ſuo. Et tu	προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ
יְהוָה אֵל־רַחוּם	DEVS Deus miſicors,(aūt	domine Deus miſerator	κύριε ὁ θεός μου οἰκτίρμων
וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם	& clemens,diſtans ab ira,	& miſericors,patiens &	καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ
וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃	& multe miſicordie,& ūitas.	multe miſericordie & verax.	πολυέλεος καὶ ἀληθινός.
פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי	Reſpice ad me & miſeī mei,	Reſpice in me & miſerere mei,	Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με,
תְּנָה־עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ	da fortitudinē tuā ſuo tuo,	da imperium tuum puero tuo,	δὸς τὸ κράτος σου τῷ παιδί σου,
וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן	& ſalua filium	& ſaluum fac filium	καὶ σῶσον τὸν υἱὸν
אֲמָתֶךָ׃ עֲשֵׂה־עִמִּי	ancille tue. Fac mecum	ancille tue. Fac mecum	τῆς παιδίσκης σου. Ποίησον μετ' ἐμοῦ
אוֹת לְטוֹבָה	ſignum in bonitate,	ſignum in bonum	σημεῖον εἰς ἀγαθόν,
ש וְיִרְאוּ	vt videant	vt videant	καὶ ἰδέτωσαν
וב שֹׂנְאַי	qui oderunt me	qui oderunt me	οἱ μισοῦντές με
וְיֵבֹשׁוּ כִּי־	& confundantur,tqia	& confundantur,quoniam	καὶ αἰσχυνθήτωσαν. Ὅτι
אַתָּה יְהוָה	tu DEVS	tu domine	σὺ κύριε
וג עֲזַרְתַּנִי	auxiliatus es mihi,	adiuuiſti me	ἐβοήθησάς μοι
וְנִחַמְתָּנִי׃	& conſolatus es me.	& conſolatus es me.	καὶ παρεκάλεσάς με.
פז לִבְנֵי־קֹרַח	LXXXVII. Filioꝝ quorah	LXXXVI. Pſalmus cantici	πς'. Τοῖς υἱοῖς κορὲ
מִזְמוֹר שִׁיר	Pſalmus,Canticum.	filiis chore.	ψαλμὸς ᾠδῆς.
יְסוּדָתוֹ בְּהַרְרֵי־	fundamētū cuius ī mōtibus	Fundamenta eius in montibus	Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι
אח קֹדֶשׁ׃	ſanctuarii.	ſanctis,	τοῖς ἁγίοις.
אֹהֵב יְהוָה שַׁעֲרֵי	Diligit DEVS portas	diligit dominus portas	Ἀγαπᾷ κύριος τὰς πύλας
צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת	cion ſup omnia tabernacula	ſion ſuper omnia tabernacula	σιών, ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα
גכ יַעֲקֹב׃	Iaacob. A.	Iacob.	ἰακώβ.
נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ	Glorioſa dicta ſunt in te	Glorioſa dicta ſunt de te,	Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ
עִיר הָאֱלֹהִים סֶלָה׃	ciuitas DEI ī ꝑpetuū (lonē	ciuitas Dei.	ἡ πόλις τοῦ θεοῦ. διάψαλμα.
אַזְכִּיר רַהַב וּבָבֶל	Cōmēorabo Rahab,& baby(	Memor ero raab & babylonis,	Μνησθήσομαι ῥαὰβ, καὶ βαβυλῶνος
לְיֹדְעָי הִנֵּה פְלֶשֶׁת	his ꝗ ſciūt me. Ecce paleſtina	ſcientibus me. Ecce alienigene	τοῖς γινώσκουσί με. Καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι
וְצוֹר עִם־כּוּשׁ זֶה	& tyrus cum ethiopia,iſte	& tyrus & populus ethyopū,hi	καὶ τύρος καὶ λαὸς τῶν αἰθιόπων, οὗτοι
יֻלַּד־שָׁם׃	natus eſt ibi.	fuerunt illic.	ἐγενήθησαν ἐκεῖ.
וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר	Ad cion autem dicetur	Nunquid ſion dicet	Μήτηρ σιὼν ἐρεῖ
אִישׁ וְאִישׁ	vir,& vir	homo,& homo	ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος
יֻלַּד־בָּהּ וְהוּא	natus eſt in ea,& ipſe	natus eſt in ea,& ipſe	ἐγενήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς
יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן׃	preparauit eam excelſus.	fundauit eam altiſſimus.	ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος.
יְהוָה יִסְפֹּר בִּכְתוֹב	DEVS numerabit dū ſcri(	Dominus narrabit in ſcripturis	Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ
עַמִּים	populos (bet	populorum,	λαῶν, (νων ἐν αὐτῇ. διάψαλμα.
זֶה יֻלַּד־שָׁם סֶלָה׃	iſte natus eſt ibi in perpetuū.	& principū hoꝝ ꝗ fuerūt in ea.	καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγενη(
כח וְשָׁרִים	Et cantores	Sicut letantium	Ὡς εὐφραινομένων
כְּחֹלְלִים	ſicut choream ducentes,	omnium,	πάντων
כָּל־מַעְיָנַי	omnes aſpectus mei	habitatio	ἡ κατοικία
בָּךְ׃	in te.	eſt in te.	ἐν σοί.

aduerſum me,& robuſti queſierunt
animam meam & non poſuerunt te
inconſpectu ſuo.Et tu ipſe
DEVS Deus miſerator
& miſericors, alienus ab ira, nimius
vt facias benignitatem & veritatem.
Reſpice in me & miſerere
mei,da fortitudinem tuam ſeruo tuo,
& redime filium
ancille tue.Fac mecum
ſignum ad bonũ in tempore quo faciet
Salomon filius meus ingredi archam
in domum ſanctuarii,aperiantur
porte propter me & videant
qui me oderũt,quod tu remiſiſti mihi,
& erubeſcãt & ↄfiteant̃,qm̃ (tus es me.
tu DEVS auxiliatus es mihi & cõſola(
LXXXVII.Per manus filiorꝫ quorah
dicta,Laudatoria cantilena,
cuius fundamentum ſuper ore patrũ
qui fuerunt a principio.
Diligit DEVS portas
ſtudioſorum ſtructas in cion (Iaacob.
pluſq̃ oẽs domos,cõgregatõis domus(
Verba honorifica dicta ſunt de te
ciuitas Dei in eternum.
Cõmemorabo laudationes egyptiorũ
& babyloniorum his qui ſciũt te.Ecce
paleſtina & tyrus.cum
ethiopibus,hic rex vnctus fuit
ibi.Et ad cion dicetur Dauid
rex & Salomon filius eius,
vnctus fuit in ea,& Deus
ipſe fundabit eam ad celſitudinem.
Deus in libro in quo ſcriptus eſt
numerus omnium populorum,hic
rex vnctus fuit ibi,in eternum.
Et dicent cantum cum choris,
omnes ſpecies laudis,ſuper
ſacrificia dicent
in medio tui.

אחרים בחשיבות תשא ויגבעות יגדך יי גם שיצטה בו מניסי סיני וכרמל ותבור וגו .i.Et erit in nouiſſimis diebus.Poſtq̃.ſ.deficient peccatores queadmodũ ſupradictũ eſt.Preparatus erit,totũ eodẽ modo,uſq3 ibi,ambulantes ambulabimus ĩ lumine Dei,qm̃ derelictum eſt.Hanc ſniam ꝓphete ad diuinitatẽ referendã cenſeo.Nã q derelictus ſit ppl̃s,ĩ cauſa fuerunt peccata coꝝ, uſq3 ibi,cõpleti ſunt.Et oĩa q̃ ibi habent̃ oĩaq3 capitula in uicem coiũgunt̃ uſq3 ibi Canã nunc.Itaq3 ĩ nouiſſimis diebus,qñ ceſpitabunt pccõres, benigne cũ illis facies preparatus erit in capite mõtiũ,in mõte.ſ. q eſt caput oĩum montium,q̃tũ ad dignitatem ſiue q̃tũ ad priũ, & exiſtimationem.Et eleuabitur ſup colles. Qm.ſ.magnificabitur Deus ſigno q fiet ĩ eo maiore ſignis q̃ facta ſunt in mõte tabor,& in monte carmelli.R.quoq3 Abrahã auenezra uir emuncte dectecateq3 doctrine in comẽtariis Michee ſpiritaliter ĩterptat̃.Et demũ ſubiũgit uerba hec ויעבר מלכם לפני הם בגלות בשביל שנסתלק הקבה מראש משום מעשיהם הרעים Et paulo inferius ויפתר אחר כך הפרשה לימות המשיח .i.Et trãſiuit rex eoꝝ corã eis in captiuitate Qm̃ ſegregauit ſe ab eis Deus.s.&.b.a priñcipio pp operationes eoꝝ malas.Et cõplet̃ poſtmodum reſiduum capituli pro diebus MESSIE.

Libro midras tehilim אמר ר יוסי בר סימון עתידין אומות העולם להביא דורונות למלך המשיח שנאמר מראש אמנה .i.Dixit R.Ioſi filius Simon.Futurũ eſt ut natiões ſeculi adducãt mũera regi Meſſie,ſicut dictu eſt.Cant.iiii.Munera dabis de capite Amana.

פח שִׁיר מִזְמוֹר	LXXXVIII.Cãticũ.p̃s.	LXXXVII. Cãticũ pſalmi	πζʹ. Ὠδὴ ψαλμοῦ
לִבְנֵי־קֹרַח לַמְנַצֵּחַ	filiorꝝ Quorah,ad victoriã,	filiis chore in finem	Τοῖς υἱοῖς Κορέ, εἰς τὸ τέλος
עַל־מָחֲלַת לְעַנּוֹת	p̱chorum,ad exultationem.	pro Amalech ad reſpõdẽdũ	ὑπὲρ μαελὲθ τοῦ ἀποκριθῆνα
מַשְׂכִּיל לְהֵימָן	Intellectus,Heman	intellectus heman	συνέσεως Αἰθὰμ
הָאֶזְרָחִי׃	Haezrachi.	ezraite.	τῷ Ἰσραηλίτῃ.
יְהוָה אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי	DEVS Deus ſalutis mee,A	Domine Deus ſalutis mee,	Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
יוֹם־צָעַקְתִּי בַלַּיְלָה	per diem clamaui,& nocte	in die clamaui & nocte	ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυκτὶ
נֶגְדֶּךָ׃ תָּבוֹא לְפָנֶיךָ	corã te.Ingrediatur ante te	corã te.Intret in cõſpectu tuo	ἐναντίον σου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σ
תְּפִלָּתִי הַטֵּה־אָזְנְךָ	oratio mea,inclina aurẽ tuã	oratio mea,inclina aurem tuã	ἡ προσευχή μου. Κλῖνον τὸ οὖς σο
לְרִנָּתִי׃ כִּי־שָׂבְעָה בְרָעוֹת	ad lauda. meã.Qr ſati.ẽ ma.	ad p̃cẽ m̃ã.Quia ĩpleta ẽ malis	εἰς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐπλήσθη κα
נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁאוֹל	aĩa mea,& vita m̃a ad ĩfernũ	anima mea,& vita mea inferno	ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ζωή μου τῷ ᾅδῃ ἤγ
הִגִּיעוּ׃ נֶחְשַׁבְתִּי	applicuit.Reputatus ſum	ap̱pinquauit.Eſtimatus ſum	Προσελογίσθην μετὰ
עִם־יוֹרְדֵי בוֹר	cum deſcentibus in lacum.	cum deſcendentibus in lacum,	τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.
הָיִיתִי כְּגֶבֶר אֵין	Factus ſum quaſi homo	factus ſum ſicut homo	Ἐγενήθην ὡσεὶ ἄνθρωπος
אֱיָל׃ בַּמֵּתִים חָפְשִׁי	ĩualidus.Inter mortuos lib,	ſine adiutorio ĩter mõtuos lib.	ἀβοήθητος, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος.
כְּמוֹ חֲלָלִים	ſicut interfecti	Sicut vulnerati	Ὡσεὶ τραυματίαι
קב שֹׁכְבֵי	& dormientes	dormientes	καθεύδοντες
קֶבֶר אֲשֶׁר	in ſepulchro,quorum	in ſepulchris quorum	ἐν τάφῳ ὧν
לֹא זְכַרְתָּם	non recordaris	non es memor	οὐκ ἐμνήσθης
עוֹד וְהֵמָּה מִיָּדְךָ	amplius,& ipſi a manu tua	amplius,& ipſi de manu tua	ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου
ש נִגְזָרוּ׃	abſciſſi ſunt.	repulſi ſunt.	ἀπώσθησαν.
שַׁתַּנִי בְּבוֹר	Poſuiſti me in lacu	Poſuerunt me in lacu	Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ
תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחֲשַׁכִּים	nouiſſimo,in tenebroſis	inferiori,in tenebroſis	κατωτάτῳ, ἐν σκοτεινοῖς
בִּמְצֹלוֹת׃	& in profundis. (tuus,	& in vmbra mortis.	καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου.
עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ	Sup̱ me ↄfirmatus eſt furor(	Sup̱ me ↄfirmatus ẽ furor tuus,	Ἐπ᾽ ἐμὲ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου,
וְכָל־מִשְׁבָּרֶיךָ	& cunctis fluctibus tuis	& omnes fluctus tuos	καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου
עִנִּיתָ סֶּלָה׃	afflixiſti me in perpetuum.	induxiſti ſuper me.	ἐπήγαγες ἐπ᾽ ἐμέ. διάψαλμα.
הִרְחַקְתָּ מְיֻדָּעַי	Longe feciſti notos meos	Longe feciſti notos meos	Ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου
ת מִמֶּנִּי שַׁתַּנִי	a me,poſuiſti me	a me,poſuerunt me	ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἔθεντό με
תוֹעֵבוֹת לָמוֹ כָּלֻא	abominationẽ eis,clauſum	abominationẽ ſibi.Traditus	βδέλυγμα ἑαυτοῖς. Παρεδόθην
וְלֹא אֵצֵא׃ עֵינִי	& nõ p̱deuntẽ.Oculus meuſ	ſum & nõ egrediebar,oculi mei	καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην, οἱ ὀφθαλμοί
דָאֲבָה מִנִּי עֹנִי	infirmatus eſt ab afflictione,	languerunt pre inopia.	ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας.
קְרָאתִיךָ יְהוָה	inuocaui te DEVS.	Clamaui ad te domine,	Ἐκέκραξα πρὸς σὲ κύριε
בְּכָל־יוֹם שִׁטַּחְתִּי	tota die expandi (mortuis	tota die expandi	ὅλην τὴν ἡμέραν, διεπέτασα
אֵלֶיךָ כַפָּי׃ הֲלַמֵּתִים	ad te palmas meas.Nunqd(	ad te manꝰ meas.Nũqd mõtuis	πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου. Μὴ τοῖς
תַּעֲשֶׂה־פֶּלֶא אִם־	facies mirabilia aut	facies mirabilia,aut	ποιήσεις θαυμάσια, ἢ
רְפָאִים יָקוּמוּ	mortui reſurgent	medici ſuſcitabunt	ἰατροὶ ἀναστήσουσι
סל יוֹדוּךָ	& confitebuntur tibi	& confitebuntur	καὶ ἐξομολογήσονταί
ה סֶּלָה׃	ſemper.	tibi.	σοι, διάψαλμα.
הַיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר	Nunqd narrabit̃ ĩ ſepulchro	Nũqd narrabit aliqs ĩ ſeplchro	Μὴ διηγήσεταί τις ἐν τῷ τάφῳ
חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ	miſicõdia tua,& veritas tua	miſericõdiã tuã,& veritatẽ tuã	τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν ἀλήθειάν σου

LXXXVIII. Cãticũ & laudatoria, p
manum filiorum Quorah in laudem
pro oratione, in laudem. Intellectus
bonus, per manus Heman
Iziuei. i. indigene.
DEVS Deus redemptionis mee, p diẽ
clamaui, & in nocte oratio mea
coram te. Ingrediatur coram te
oratio mea, declina aurem tuam
ad precẽ meã. Q̃m ſatiata eſt malorũ
anima mea, & vita mea in infernum
applicuit. Reputatus ſum
cũ deſcẽdẽtibus ĩ domũ eoꝝ q̃ ĩ carce(ribus detinẽt,
fui ſicut hõ cui nõ eſt
adiutoriũ. Sicut impii q mortui ſunt,
& non ſunt conuerſi, facti ſunt
liberi a mandatis. Sicut
interfecti gladio dormientes
in ſepulchris, quorum non
recordaberis amplius, & ipſi
qdẽ a facie diuinitatis tue ſeparati ſũt.
Poſuiſti me in captiuitatem
que ſimilis eſt foſſe terrene,
in tenebris & in vmbra mortis.
Sup me cõfirmatus ẽ furor tuus, & oẽs
deſtinationes male attriuerunt
me, afflixiſti me in eternum.
Elongaſti notos meos a me,
poſuiſti me elongationem
eis, clauſum in domo carceris
& non prodeuntem. Oculus meus
ſtillauit lachrymas ob calamitatem
inuocaui te DEVM omnibus diebus
extendi ad te
in oratione manus meas. Scilicet
mortuis facies miracula,
fortaſſis corpora que conſumpta ſunt
in puluere reſurgent & confitebuntur
tibi in perpetuum.
Scilicet narrabit quis in
ſepulchro bonitatẽ tuã, veritatẽ tuã

A. Libro midras tehilim אמרה כנסת ישראל לפני הקב״ה אין לי ישועה אלא בך ואין עיני מיחלות אלא לך אמ׳ לה הקב״ה הואיל וכך הוא אני מושיעך שנ׳ ישראל נושע ביי׳ תשועת עולמים. i. Dixit eccleſia iſrael coram Deo ſancto & bñdicto. Non eſt mihi ſalus niſi in te, & non excitaẽ oculus meas niſi ĩ te. Dixit ei Deus ſanctus & benedictus. Quoniam res ita ſe habet, & ipſe ſaluabo te ſicut dictum eſt. Iſaie. xlv. Iſrael ſaluatus eſt in Deo ſalute eterna. Aduertẽdũ ĩ chaldea editione ſic hẽri Iſrael redẽptus in uerbo Dei redemptione eterna. Idẽq; interpreti chaldeo ſignificare Deum & uerbum Dei.

בָּאֲבַדּוֹן: הֲ-יִוָּדַע
בַּחֹשֶׁךְ פִּלְאֶךָ
וְצִדְקָתְךָ בא
בְּאֶרֶץ נְשִׁיָּה:
וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה
שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר
תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָּ:
לָמָה יְהוָה תִּזְנַח
נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ
מִמֶּנִּי: עָנִי אֲנִי
וְגֹוֵעַ מִנֹּעַר נָשָׂאתִי
אֵמֶיךָ אָפוּנָה: עָלַי
עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ
בִּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתֻנִי:
סַבּוּנִי כַמַּיִם כָּל
הַיּוֹם הִקִּיפוּ עָלַי
יָחַד: הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי
אֹהֵב וָרֵעַ מְיֻדָּעַי
מַחְשָׁךְ:

פט מַשְׂכִּיל
לְאֵיתָן ה
הָאֶזְרָחִי:

חַסְדֵי יְיָ עוֹלָם
אָשִׁירָה לְדֹר וָדֹר
אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ
בְּפִי: כִּי אָמַרְתִּי
עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה
שָׁמַיִם תָּכִן אֱמוּנָתְךָ
בָהֶם: כָּרַתִּי בְרִית
לִבְחִירִי נִשְׁבַּעְתִּי
לְדָוִד עַבְדִּי: עַד
עוֹלָם אָכִין זַרְעֶךָ
וּבָנִיתִי לְדֹר וָדֹר
כִּסְאֲךָ סֶלָה: וְיוֹדוּ
שָׁמַיִם פִּלְאֲךָ יְהוָה
אַף אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל
קְדֹשִׁים: כִּי מִי ב
בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה
יִדְמֶה לַיהוָה בִּבְנֵי
אֵלִים: אֵל נַעֲרָץ
ד בְּסוֹד

ĩ iſerno.Nunq̃d cognoſcẽt
in tenebris mirabilia tua,
& iuſtitia tua
ĩ terra q̃ obliuioni tradita ẽ.
Ego autem ad te DEVS
clamaui & mane
oratio mea preueniet te.
Quare DEVS abiicis
aĩam meã,abſcõdis faciẽ tuã
a me.Pauper ego (portaui
& erũnoſus ab adoleſcẽtia,(
furorẽ tuũ dubitabũdus.Su(
tranſierunt ire tue, (p me
terrores tui opp̃ſſerunt me.
Circũdederũt me q̃ſi aq̃ tota
die,vallauerunt me
pariter.Longe feciſti a me
amicũ & ſodalẽ,notos meos
abſtuliſti.

LXXXIX. Intellectus,
Etan
Haezrachi.

Miſericordias DEI eternũ A.
cantabo,gñationi & gñatiõi,
annunciabo veritatẽ tuam
in ore meo.Quia dixi
mũdus miſericõdia edificabiť,
celi,cõcinnabis veritatẽ tuã
in eis.Pactus ſum pactum
cum electo meo,iuraui
Dauid ſeruo meo.Vſq;
ĩ eternũ firmabo ſemen tuũ,
& edificabo ĩ gñatõe & gña.
ſem tu.thro.tu.ĩ ſẽpi.Et ↄfi.
celi mirabilia tua DEVS,
ĩſup veritatẽ tuã in eccleſia
ſanctorum.Quoniam quis
in celo equabitur DEO,
aſſimulabitur DEO de filiis
Dei.Deus inclytus
in archano

ĩ pditionẽ.Nunq̃d cognoſcẽt
in tenebris mirabilia tua,
& iuſtitia tua
in terra obliuionis.
Et ego ad te domine
clamaui,& mane
oratio mea preueniet te.
Vt quid domine repellis
orationẽ meã,auertis faciẽ tuã
a me.Paup ſum ego (exaltatus
& ĩ laboribus a iuuẽtute mea,(
ãt hũiliatꝰ ſũ & ↄturbatꝰ.In me
tranſierunt ire tue,
& terrores tui ↄturbauerũt me
Circũdederũt me ſicẽ aqua tota
die circundederunt me
ſimul.Elongaſti a me
amicũ & ꝓximũ,& notos meos
a miſeria.

LXXXVIII.Intellectus
ethan
ezraite.

Miſericordias domini,ĩ eternũ
cãtabo.In gñatiõe & gñationẽ,
annunciabo veritatem tuam
in ore meo.Quoniam dixiſti
In eternũ miſericordia edificabiť
in celis,preparabiť veritas tua
in eis.Diſpoſui teſtamentum
electis meis,iuraui
Dauid ſeruo meo vſq;
in eternũ p̃parabo ſemen tuũ.
Et edificabo ĩ gñatõe & gñatõẽ
ſedem tuam.Confitebuntur
celi mirabilia tua domine,
etenim veritatẽ tuã in eccleſia
ſanctorum.Quoniam quis
in nubibus equabitur domino,
ſimilis erit Deo in filiis
Dei.Deus qui glorificatur
in conſilio

ἐν τῇ ἀπωλείᾳ.Μὴ γνωσθήσεται
ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου,
καὶ ἡ δικαιοσύνη σου
ἐν γῇ ἐπιλελησμένῃ.
Κἀγὼ πρὸς σὲ κύριε
ἐκέκραξα,καὶ τὸ πρωῒ
ἡ προσευχή μου προφθάσει σε.
Ἵνα τί κύριε ἀπωθῇ (τα
τὴν ψυχήν μου,ἀποστρέφεις τὸ πρόσω
ἀπ' ἐμοῦ.Πτωχός εἰμι
ἐγὼ,καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου,ὑψωθεὶς
δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξηπορήθην.Ἐπ' ἐμὲ
διῆλθον αἱ ὀργαί σου,
οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με,
ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ ὕδωρ.Ὅλην
τὴν ἡμέραν περιέσχον με
ἅμα,ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ
φίλον καὶ πλησίον,καὶ τοὺς γνωστούς μου
ἀπὸ ταλαιπωρίας.

πη. Συνέσεως
αἰθὰμ
τῷ ἰσραηλίτῃ.

Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα
ᾄσομαι,εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν
ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου
ἐν τῷ στόματί μου.Ὅτι εἶπας
εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται,
ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλή(θειά σου)
Διεθέμην διαθήκην (θειά σου
τοῖς ἐκλεκτοῖς μου,ὤμοσα
Δαβὶδ τῷ δούλῳ μου,ἕως
τοῦ αἰῶνος.Ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου,
καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν
τὸν θρόνον σου διάψαλμα.Ἐξομολογήσονται
οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου κύριε,
καὶ γὰρ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ
ἁγίων.Ὅτι τίς
ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ,
ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς
θεοῦ.Ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος
ἐν βουλῇ

حفظ او بهل	בבית אובדנא: האפשר	indomo perditionis.Scilicet
في الظلمة	דיתודע בחשוך גיהנם	cognoſcentur in tenebris gehenne
او في الارض	פרישותך וצידקתך	mirabilia tua & iuſtitia tua
المنسيه	בארע צחותא וצדייתא:	in terra ſiccitatis & deſolationis.
وانا اليك يارب	ואנא קדמך יי	Et ego in conſpectu tuo DEVS
صرخت ❧ صلاتي	צליתי ובצפרא	oraui,& mane
اليك في	צלותי תקדמינך:	oratio mea preueniat te.
لماذا يارب تقصي	למה יי תשבוק	Quare DEVS abiicies
صلاتي لاتصرف و	נפשי תטמר אפך	animam meam,abſcondes faciem tuã
عني فاني	מיני: עניא אנא	a me.Pauper ſum ego
في التعب منذ صباي	ונגיד מוטלא סוברית	& conſumptus ab adoleſcẽtia, ſuſtinui
ارتفعت	דחלתך טעינא: עברו	timorem tuum oneroſum.Tranſierũt
بي وجاز رجزك	עלי רוגזך	ſuper me ire tue,
افزعتني	ביעותייך שיציו יתי:	terrores tui interturbauerunt me.
واحاطت بي	אחזרו יתי היך מוי כל	Circundederunt me ſicut aque tota
واستولت علي جميعا	יומא אקפון עלי	die,vallauerunt me
كله ❧ بعد	כחדא: ארחיקת מני	ſimul.Elongaſti a me
اقاربي ومعارفي	רחימא וחברא ומידעי	amicum & ſocium,& fui notis meis
من المسكنة ❧	חשוך אנא באפיהון:	obſcurus,ipſe in conſpectu eorum.
	שכלא טבא	LXXXIX. Intellectus bonus,
المزمور	דאתאמר על ידוי	dicta per manum
الثامن والثمانون	דאברהם דאתא ממדינחא:	Abrahe qui venit de oriente.
لرحمتك يارب	חסדיא דיי לעלם	Miſericordiam DEI in perpetuum
الى الابد ❧ اخبر	אשבח לדר ודר	laudibus efferã generationi & gñatiõi
عدلك من جيل	אודיע קושטך ב	annunciabo veritatem tuam
جيل لانك قلت	בפומי: ארום אמרית	in ore meo.Quoniam dixi
ان الرحمة تبدي الى	עלמא בחסדא יתבני	mundus miſericordia edificabitur,
اثبتت في السما	שמיא תתקן קושטך	celi,preparabis veritatem tuam
عهدت عهدا	בהון: גזרית קים	in eis.Diſpoſui ſedus
لاصفيائك ❧ وحلفت	לאברהם בחירי קיימית	Abraham electo meo,iuraui
لداود عبدي	לדוד עבדי: עד	Dauidi ſeruo meo.Vſq;
مصلح زرعك الى الدهر	עלמא אתקין בנייך	in eternum firmabo filios tuos,
ومثبت كرسيك الى	ואבני לדר ודר כורסי	& edificabo a gñatione ĩ gñationẽ ſedẽ
الابد ❧	מלכותך לעלמין: ויודון	regni tui in eternum.Et confitebũtur
السموات	שמיא פרישותך יי	celi mirabilia tua DEVS,
وصدقك في	להוד קושטך בכנישת	inſuper veritatem tuam in eccleſia
القديسين ليس	קדישין: ארום מאן הוא	ſanctorum.Quoniam quis ille
في السحب نظير الله	בשחקי דמשתוי ליי	in celis qui equatur DEO,
ولامن يشبه الرب	דדמי ליי באנברוסי	quis ſimilis DEO inter choros
الله ممجد	מלאכיא: אלהא תקיפא	angelorum.Deus fortis
في اسرار	ברזיהון דקדישין יתיב	in ſecreto ſanctorum,ſedens

A. Libro midras tehilim [Hebrew text] .i. Dixit eis .s. Dauid Iſraeli. Quoniam dixi mũdus miſericordia edificabitur,inſup & celos concinnabis,ſuple tu Deus,miſericordia, & nõ tantum celi uerum & ipſe thronus non ſubſiſtit niſi miſericordia, ſicut dictum eſt. Iſaie. xvi. Et preparabitur in miſericordia thronus. Hoc autem ſimile eſt ac ſi haberetur thronus quatuor pedum,quorũ unus fractus eẽt,ſuppoſuit autem ei quiſpiam lapillum & firmauit illum. Sic & thronus ſupernus commotus eſt,firmauit autem illũ Deus ſanctus & benedictus,& qua re firmauit illum? nimirum miſericordia, ut dictum eſt. Mundus miſericordia edificabitur & inſup celi. Et ſic dixit Dauid.ps.cxxxvi. Faciens celos in intellectu, & cuius uirtute perſiſtunt. Miſericordie ſicut dictum eſt. Quoniam in ſeculum miſericordia eius. Extendit terram,per cuius manum, quoniam in ſeculum miſericordia eius.

קדשים רבה	ſanctorum,magnus	ſanctorum,magnus	ἁγίων, μέγας
ונורא על כל	& timendus pre cunctis	& terribilis ſuper omnes	καὶ φοβερὸς ἐστὶν ἐπὶ πάντας
יח סביביו :	qui circa eum ſunt.	que in circuitu eius ſunt.	τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ.
יהוה אלהי צבאות	DEVS,Deus,exercitus,	Domine Deus virtutum	Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων,
מי כמוך חסין יה	quis ſicut tu fortiſſime Deus	quis ſimilis tibi,potens es dñe	τίς ὅμοιός σοι, δυνατὸς εἶ κύριε,
ואמונתך סביבותיך	& veritas tua ĩ circuitu tuo.	& veritas tua in circuitu tuo.	καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου.
אתה מושל בגאות	Tu dominaris ſuperbie	Tu dominaris poteſtati	Σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους (α ις
הים בשוא גליו	maris,elatiões gurgitũ eius	maris,motum aut fluctuũ eius	τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυ
אתה תשבחם אתה	tu comprimis.Tu	tu mitigas.Tu	σὺ καταπραΰνεις. Σὺ
ב דכאת	confregiſti	humiliaſti	ἐταπείνωσας
כחלל רהב	quaſi vulneratũ ſuperbum,	ſicut vulneratum ſuperbum,	ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον, (κορπ ας
בזרוע עזך פזרת	brachio fortitudinis tue diſ(	in brachio virtutis tue diſpſiſti	ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς σου, δι(
ל אויביך :	inimicos tuos. (perſiſti	inimicos tuos.	τοὺς ἐχθρούς σου.
לך שמים אף לך	Tibi celi,& tibi	Tui ſunt celi & tua (dinẽ eius	Σοί εἰσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σή (μα
ארץ תבל ומלאה	terra,orbẽ & plẽitudinẽ eius	eſt terra,orbẽ terre & plenitu(	ἐστὶν ἡ γῆ, τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ π(
אתה יסדתם : צפון	tu fundaſti.Aquilonem	tu fundaſti,aquilonem	σὺ ἐθεμελίωσας, τὸν βορρᾶν
וימין אתה	& dextrum tu.	& mare tu	καὶ τὴν θάλασσαν σὺ
ת בראתם	creaſti.	creaſti.	ἔκτισας.
תבור וחרמון	Tabor & hermon	Tabor & hermon	Θαβὼρ καὶ ἑρμὼν
בשמך ירננו :	in nomine tuo laudabunt.	in nomine tuo exultabunt,	ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται
לך זרוע	Tibi brachium	tuum brachium	σὸς ὁ βραχίων
עם גבורה	cum fortitudine,	cum potentia.	μετὰ δυναστείας.
תעז ידך תרום	roboreẽ manus tua exalteẽ	Firmetur manus tua & exalteẽ	Κραταιωθήτω ἡ χείρ σου, ὑψωθήτ
ום ימינך : צדק	dextera tua.Iuſtitia	dextera tua,iuſtitia	ἡ δεξιά σου. Δικαιοσύνη
ומשפט מכון כסאך	& iudiciũ pparatio thrõi tui,	& iudiciũ preparatio ſedis tue.	καὶ κρίμα ἑτοιμασία τοῦ θρόνου σου
חסד ואמת יקדמו	miſicordia & veritas pcedẽt	Miſericordia & veritas pcedẽt	Ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύσονται
פניך : אשרי העם	faciem tuã.Beatus populus	faciem tuam,beatus populus	πρὸ προσώπου σου. Μακάριος ὁ λ
יודעי	qui ſcit	qui ſcit	ὁ γινώσκων
תרועה יהוה	iubilum,DEVS	iubilationem.Domine	ἀλαλαγμόν. Κύριε
באור פניך	in lumine vultus tui	in lumine vultus tui	ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου
יהלכון : בשמך	ambulabunt.In nomine tuo	ambulabunt,& in nomine tuo	πορεύσονται, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου
יגילון כל היום	exultabunt tota die,	exultabunt tota die,	ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέρ
ובצדקתך ירומו :	& ĩ iuſtitia tua exaltabũtur.	& in iuſtitia tua exaltabuntur.	καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθή
כי תפארת עזמו	Quia glĩa fortitudinis eorũ	Quoniã gloria virtutis eorum	Ὅτι καύχημα τῆς δυνάμεως αὐ
אתה וברצונך	tu es,& in voluntate tua	tu es,& in beneplacito tuo	σὺ εἶ, καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου
תרים קרננו :	exaltabis imperium noſtrũ.	exaltabitur cornu noſtrum.	ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν.
כי ליהוה מגננו	Quia DEI eſt ſcutũ noſtrũ,	Quia dñi eſt aſſumptio noſtra,	Ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίληψις,
ולקדוש ישראל	& ſancti iſraelis	& ſancti iſrael	καὶ τοῦ ἁγίου ἰσραὴλ
מלכנו : אז דברת	regis noſtri. Tũc locutus es	regis noſtri.Tunc locutus es	βασιλέως ἡμῶν. Τότε ἐλάλησα
לח בחזון	per viſionem	in viſione	ἐν ὁράσει
לחסידיך ותאמר	piis tuis,& dixiſti,	ſanctis tuis & dixiſti	τοῖς ὁσίοις σου, καὶ εἶπας

المجد بسنين عظيم	על כורסיה יקרא רבא	ſuper thronum glorie, magnus
ومخوف عـ…	ודחיל על כל מלאכיא	& timendus pluſquã omnes angeli
من حوله	דקיימין חזור חזור ליה:	qui aſſiſtunt circa eum.
ايها الرب اله ال…	יי אלהא ממנא על חילי	DEVS Deus prĩceps ſup hierarchias
من يشبهك قوي انت	מרומא מאן כותך תקיף	excelſas, quis ſicut tu fortiſſime
وحقك محيط بك	יי וקושטך חזור חזור לך:	DEVS & veritas tua circundat te.
لك السلطان في شدة	את שליט בגיותנותיה	Tu poteſtatem habes in elationibus
عز البحر انت	דימא כד מתרממין גלוהי	maris, quãdo intumeſcunt fluctus eius
حركاته	אנת תמאיכינון: אנת	tu deprimis illos. Tu
امواجه انت	שפלת היך קטיל דחרבא	humiliaſti veluti interfectum gladio,
تذل المتكبر كالجريح	דהבגא הוא פרעה רשיעא	ſuperbum, hic eſt Pharao impius,
بذراع العز …	בתקוף אדרע עושנך ב	in fortitudine brachii roboris tui
اعداك لك	בדרתא בעלי דבבך:	deſpexiſti patronos inimicitie tue.
السموات ولك	דילך שמיא לחוד דילך	Tui ſunt celi & inſuper tua eſt
الارض انت اسست	ארעא תבל ומליה	terra, orbem & plenitudinem eius
بكمالها انت	אנת יסדתנון: מדברא	tu fundaſti. Deſertum
خلقت البر	דבצפונא ויתבא	aquilonis habitatoreſq;
والبحر	דבדרומא אנת בריתנון	auſtri, tu creaſti,
طابور وحرمون	תבור דמערבא וחרמון	tabor ab occidente & hermon
لك يسبحان	דבמדינחא בשמך משבחין	ab oriente, in noĩe tuo laudes dicunt.
لك القوة	דילך אדרע עם גבורתא	Quoniã tibi brachiũ cũ fortitudine,
والجبروت	תעשן ידך למפרק עמך	roborabis manũ tuã vt redimas pp̃lm,
[illegible]	תרום ימינך לשכללות	exaltabis dexterã tuã, p edificãda tuũ,
بالعدل	בית מקדשך: צדקתא	domo ſanctuarii tui. Iuſtitia
والحكم …	ודינא מדור כורסי יקרך	& iudicium habitatio ſedis glorie tue.
الرحمة والعدل	טיבו וקושטא מקדמין א	benignitas & veritas precedent
امامك طوبى للشعب	אפך: טוביהון דעמא	faciem tuam. Beatus populus
الذي يعرف	דידעי …	qui nouit complacere
…	בריהון יי בנהור זיו	creatori ſuo, DEVS ĩ lumĩe ſplẽdoris
ونور وجهك	אפך יהלכון ויזכון	faciei tue ambulabunt, & liberabuntur
يارب يسلكون وباسمك	בדינא: בשמך י	in iudicio. In nomine tuo
في كل يوم	ירננון כל יומא	exultabunt tota die,
يبتهجون وبعدلك	ובצדקתך יתרוממון:	& in iuſtitia tua exaltabuntur.
يرتفعون لانك انت	ארום שבח עושניהון	Quoniam gloria fortitudinis eorum
عزهم وباسمك	את וברעותך	tu es, & in beneplacito tuo
ترتفع رووسنا	תרומם יקרנא:	extolles honorem noſtrum.
وانت يارب	ארום מן יי תריסנא	Quoniam ipſi Deo eſt ſcutũ noſtrum,
قدوس اسرايل	ולקדישא דישראל	& ſancto iſraeli
هو ملكنا حينيد بالوحي	מלכנא: הא בכן מלילת	regi noſtro. Tunc locutus es
كلمت	בחזונא	in viſione
نبيك وقلت	לחסידך …	pijs tuis, & dixiſti

Q

שׁוִּיתִי עֵזֶר עַל־גִּבּוֹר
הֲרִימוֹתִי בָחוּר
מֵעָם: מָצָאתִי דָּוִד
עַבְדִּי בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי
מְשַׁחְתִּיו: אֲשֶׁר יָדִי
תִּכּוֹן עִמּוֹ אַף
זְרוֹעִי תְאַמְּצֶנּוּ:
לֹא־יַשִּׁא אוֹיֵב בּוֹ
וּבֶן עַוְלָה לֹא
יְעַנֶּנּוּ: וְכַתּוֹתִי
מִפָּנָיו צָרָיו
וּמְשַׂנְאָיו אֶגּוֹף:
וֶאֱמוּנָתִי וְחַסְדִּי
עִמּוֹ וּבִשְׁמִי תָּרוּם
קַרְנוֹ: וְשַׂמְתִּי בַיָּם
יָדוֹ וּבַנְּהָרוֹת
יְמִינוֹ: הו
הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי
אָתָּה אֵלִי וְצוּר
יְשׁוּעָתִי: אַף־אָנִי
בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ
עֶלְיוֹן לְמַלְכֵי־אָרֶץ:
לְעוֹלָם אֶשְׁמוֹר־לוֹ
חַסְדִּי וּבְרִיתִי
נֶאֱמֶנֶת לוֹ: וְשַׂמְתִּי
לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ
כִּימֵי שָׁמָיִם: אִם־
יַעַזְבוּ בָנָיו הו
תוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטַי
לֹא יֵלֵכוּן: אִם חֻקֹּתַי
יְחַלֵּלוּ וּמִצְוֺתַי
לֹא יִשְׁמֹרוּ: וּפָקַדְתִּי
בְשֵׁבֶט פשׁ
פִּשְׁעָם ובנ
וּבִנְגָעִים עו
עֲוֺנָם: ור
וְחַסְדִּי לֹא־אָפִיר
מֵעִמּוֹ וְלֹא אֲשַׁקֵּר
בֶּאֱמוּנָתִי לֹא אֲחַלֵּל
בְּרִיתִי וּמוֹצָא
שְׂפָתַי לֹא אֲשַׁנֶּה:

poſui fortitudinē ſr̄ robuſtū,
exaltaui electum
de populo. Inueni Dauid
ſeruū meū, oleo ſancto meo
vnxi eum. Q̄m̄ manus mea
firma erit cum eo, &
brachiū meum roborabit eū.
Nō felicitabiť inimicus ī eū,
& filius iniquitatis non
affliget eum. Et concidam
ante faciē eius, q̄ angunt eū,
& qui eum oderunt ꝑcutiā.
Et ũitas m̄a, & miſicōdia m̄a
cū eo, & ī noīe meo exaltabiť
imperiū eius. Et ponā ī mari
manū eius, & in flumin̄bus
dextera meius.
Ipſe inuocabit me pr̄ meus
es tu, DEVS m̄s & fōtitudo
ſalutis mee. Ego autem
primogenitum ponam eum,
ſupremum regibus terre.
In eternum cuſtodiam ei
miſicōdiā meā, & pactū meū
fidele erit ei. Et ponā (eius
ꝑpetuū ſem̄ eius, & thronū(
ſicut dies celorum. Si
autē dereliquerint filii eius,
legem meā & in iudiciis meis
ſi ābulauerint. Si ꝑcepta mea
ꝓphanauerit, & mādata m̄a
non cuſtodierint. Viſitabo
in virga
ſcelera eorum,
& in plagis
iniquitates eorum.
Miſicōdiā āt meā nō auſferā
ab eo, nec mentiar
in fide mea. Non violabo
pactū meū, & q̄ egreſſum eſt
de labiis meis non mutabo.

poſui adiutorium in potente,
& exaltaui electum
de plebe mea. Inueni Dauid
ſeruum meum, oleo ſancto meo
vnxi eum. Manus enim mea
auxiliabitur ei, &
brachium meū confirmabit eū.
Nihil proficiet inimicus in eo,
& filius iniquitatis non
apponet nocere ei. Et concidā
a facie ipſius inimicos eius,
& odiētes eum in fugā cōuertā.
Et veritas m̄a & miſicōdia mea
cū ipſo, & in noīe meo exaltabiť
cornu eius. Et ponam in mari
manum eius, & in fluminibus
dexteram eius.
Ipſe īuocabit me pater meus es
tu, Deus meus & ſuſceptor
ſalutis mee. Et ego
primogenitum ponam illum,
excelſum pre regibus terre.
In eternum ſeruabo illi
miſericordiā meā, & teſtm̄ meū
fidele ipſi. Et ponam (eius
ī ſcl'm ſcl'i ſemē eius, & thronū(
ſicut dies celi. Si
autem dereliquerint filii eius
legē meā, & in iudiciis meis nō
ambulauerint. Si iuſtitias meas
prophanauerint, & mādata mea
non cuſtodierint. Viſitabo
in virga
iniquitates eorum,
in verberibus
peccata eorum.
Miſericordiā aūt meā nō diſꝑgā
ab eo, neq; nocebo
ī veritate mea. Neq; ꝓphanabo
teſtamentū meū, & q̄ ꝓcedunt
de labiis meis nō faciam irrita.

ἔθεμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατὸν,
ὕψωσα ἐκλεκτὸν
ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Εὗρον Δαβὶδ
τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου
ἔχρισα αὐτόν. Ἡ γὰρ χείρ μου
συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίω(ν)
μου κατισχύσει αὐτόν.
Οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ,
καὶ υἱὸς ἀνομίας, οὐ (συγκ…
προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν. Κ(αὶ…
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς α…
καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσ…
Καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου
μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψω(θή…
τὸ κέρας αὐτοῦ. Καὶ θήσομαι ἐν θαλά…
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐν ποταμοῖς
δεξιὰν αὐτοῦ.
Αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με, πατήρ μ…
σύ, θεός μου καὶ ἀντιλήπτωρ
τῆς σωτηρίας μου. Κἀγὼ
πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν,
ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς…
Εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ
τὸ ἔλεός μου, καὶ ἡ διαθήκη μου (ἀ…
πιστὴ αὐτῷ. Καὶ θήσομαι (καὶ τ)ὸ(ν) θρ…
εἰς τ) αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ σπέρμα α…
ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ. Ἐὰν
ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
τὸν νόμον μου, καὶ ἐν τοῖς κρίμασί μου μὴ
πορευθῶσιν. Ἐὰν τὰ δικαιώματά μου
βεβηλώσωσι, καὶ τὰς ἐντολάς μου
μὴ φυλάξωσιν. Ἐπισκέψομαι
ἐν ῥάβδῳ
τὰς ἀνομίας αὐτῶν,
καὶ ἐν μάστιξι
τὰς ἀδικίας αὐτῶν.
Τὸ δὲ ἔλεός μου, οὐ μὴ διασκεδ…
ἀπ᾽ αὐτῶν, οὐδ᾽ οὐ μὴ ἀδικήσω
ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου. Οὐδ᾽ οὐ μὴ βεβηλώσω
τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ ἐκπορευό…
διὰ τῶν χειλέων μου, οὐ μὴ ἀθετ…

اني جعلت عونا لل	שַׁוִּיתִי סַעַד לְעַל יְדָא דִּי	poſui adiutoriũ pp̄lo meo, pp̄ manũ eiꝰ	שויתי סעד לעמי על ידיה דמתגבר באוריתא אפרשית עולימן
ورفعت مختارا	בְּאוֹרַיְתָא אַפְרֵשִׁית עוּלֵימָן	qui valet in lege, ſecreui iuuenem de	
من شعبي و وجدت	בְּנֵי עַמָּא׃ אַשְׁכַּחִית דָּוִד	populo. Inueni Dauidem	
عبدي ومسحته	עַבְדִּי בִּמְשַׁח קוּדְשִׁי	ſeruum meum, vnctione ſancta	
قدسي	רַבֵּיתֵיהּ׃ דִּי אִידַי	mea vnxi eum. Quoniam & manus mee	
اعـ	מְתַקְנָן בְּסַעְדֵּיהּ בְּרַם	parate ſunt in adiutorio eius, ſed &	
وذراعي قوة	אִדְרָעִי תְּקֵיף יִיהַב לֵיהּ׃	brachium meum virtutem dabit ei.	
عدو لا	לָא יַטְעֵי בְעֵיל דְּבָבָא בֵּיהּ	Nō fortunabit̄ pronus inimicitie ī eo,	
والابن الخطيه لا	וּבַר רְשִׁיעֲתָא לָא	& filius impietatis non	
يذله و قطع	יְסַגְּפִינֵיהּ׃ וְאֶתְבַּר	affliget eum. Et conteram	
اعداه من بين	מִן קֳדָמוֹי מְעִיקוֹי וּמִס	a conſpectu eius qui angunt eum,	
ولمبغضيه	וּמְסָנְאוֹי אֲנַגֵּיף׃	& qui oderunt eum perimam.	
حقي ورح	וְקוּשְׁטִי וְטוּבִי עִימֵּיהּ וּב	Et veritas mea & bonitas mea cū ipſo,	
معه وباسمي يرتفع	וּבְשׁוּם מֵימְרִי תְּרוּם	& in nomine verbi mei exaltabitur	
قرنه و جعلت في	יְקָרֵיהּ׃ וְאֶשְׁוֵי בְּמַחוֹזֵי	gloria eius. Et ſtatuam in regionibus	
ريده و على	יַמָּא שׁוּלְטָנֵיהּ וּבְיָתְבֵי עַל	maris regnum eius, & in his q̄ habitant	
يمينه	נַהֲרָוָתָא גְּבוּרַת יְמִינֵיהּ׃	iuxta flumina robur dextere eius.	
وهو يدعوني	הוּא יִקְרֵי לִי אַבָּא	Ipſe inuocabit me pater meus es	
انت هو الهي و	אַתְּ אֱלָהִי וְתוּקְפָּא	tu, Deus meus & fortitudo	
خلاصي وانا	פּוּרְקָנִי׃ לְחוֹד אֲנָא	redemptionis mee. Et ego	
اجعله	בּוּכְרָא לְמַלְכַיָּא דְּבֵית יְהוּדָה	primogenitum regibus domus Iude	
ارفعه على جميع	אֶתְנִינֵיהּ עַל מַלְכֵי אַרְעָא׃	ponam eum, ſuper reges terre.	
الارض واحفظ	לְעָלַם אֶטַּר לֵיהּ	In eternum ſeruabo illi	
رحمتي الى الابد	טוּבִי וְקַיָּמִי	benignitatem meā, & pactum meum	
عهدي	מְהֵימַן לֵיהּ׃ וְאֶשְׁוֵי	fidele ipſi erit. Et ponam	
الى الابد وكرسي	לְעָלְמִין בְּנוֹי וְכוּרְסְיֵהּ	in perpetuum filios eius, & ſedem eius	
كايام السما	כְּיוֹמַיָּא דְּקַיָּמִין שְׁמַיָּא׃	ſicut dies firmitatis celorum.	
رفض	אִין יִשְׁבְּקוּן בְּנוֹי	Si autem dereliquerint filii eius	
ناموسي ولم	אוֹרַיְתִי וּבְדִינַי	legem meam & in iudiciis meis	
باحكامي	לָא יְהַלְּכוּן׃ אִין קְיָמַי	non ambulauerint. Si precepta mea	
حقوقي ولم	יְפַסְּנוּן וּפִיקּוּדַי	violauerint, & mandata mea	
وصاياي	לָא יִנְטְרוּן׃ וְאַסְעַר	non cuſtod erint. Puniam	
بالعصا	עַל יְדֵיהוֹן דְּשִׁיבַט	manu virge	
سيا ذنبهم	רְשִׁיעַן מַרְדֵּיהוֹן	impia ſcelera eorum,	
وبالسوط	וּבְמוֹקְתָא דְּמַכְתְּשִׁין	& plagis, quibus vulnerabuntur	
اثامهم	לְהוֹן עֲוָיָתְהוֹן׃	iniquitates eorum.	
واما رحمتي فلا	וְטוּבִי לָא אַעְדֵּי	Bonitatem autem meam non auferam	
منهم ولا	מִנֵּיהּ וְלָא אֲשַׁקַּר	ab eo, & non mentiar	
في حقي ولا	בְּהֵימָנוּתִי׃ לָא אַפֵּיס	in fide mea. Non violabo	
عهدي و ولا	קְיָמִי וּמַפְּקָנוּת	pactum meum, & que emiſerunt	
من فمي	שִׂפְוָתִי לָא אֲשַׁנֵּי׃	labia non mutabo.	

אחת נשבעתי	Semel iuraui	Semel iuraui	Ἅπαξ ὤμοσα
בקדשי אם לדוד	in ſancto meo, ne Dauid	in ſancto meo ſi Dauid	ἐν τῷ ἁγίῳ μου, εἰ τῷ Δαβὶδ
אכזב : זרעו לעולם	mētiar. Semē eius ī ſēpitnū	mentiar, ſemen eius in eternū	ψεύσομαι. Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰ
יהיה וכסאו	erit, & thronus eius	manebit. Et thronus eius	μενεῖ, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ
כשמש נגדי :	ſicut ſol coram me.	ſicut ſol in conſpectu meo,	ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον μου. (αἰῶ
כירח יכון עולם	Sicut luna p̃parabit̃ ꝑpetuo	& ſicut luna perfecta in eternū,	Καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς
ועד בשחק נאמן	& teſtis in celis fidelis	& teſtis in celo fidelis.	καὶ ὁ μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός.
סלה : ואתה זנחת	ſemper. Tu autem repuliſti	Tu vero repuliſti	Διάψαλμα. Σὺ δὲ ἀπώσω
ותמאס התעברת	& proieciſti, ſuccenſuiſti	& deſpexiſti, diſtuliſti	καὶ ἐξουδένωσας, ἀνεβάλου
עם משיחך :	in Meſſiam tuum.	chriſtum tuum.	τὸν χριστόν σου.
נארתה ברית עבדך	Attenuaſti pactum ſerui tui,	Auertiſti teſtamentū ſerui tui,	Κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλ
חללת לארץ נזרו :	ꝓphanaſti ī t̃ra diadema eiꝰ,	ꝓphanaſti ī t̃ra ſanctuariū eius.	ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἁγίασμα α
פרצת כל גדרתיו	Diſſipaſti omnes ſepes eius,	Deſtruxiſti omnes ſepes eius,	Καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς α
שמת מבצריו מחתה :	poſuiſti mūitōes eiꝰ pauorē.	poſuiſti firmamētū eiꝰ formidinē	ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ δειλίαν. (ο
שסהו כל עברי דרך	Diripuerūt eū oēs, q trā. ꝑ viā	Diripuerūt eū oēs trāſeūtes viā,	Διήρπαζον αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύο
היה חרפה לשכניו :	factus ē opꝓbriū vicinis ſuis	factus ē opprobriū vicinis ſuis.	ἐγενήθη ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐ
הרימות ימין צריו	Eleuaſti dexterā āgētiū eū,	Exaltaſti dexterā depmētiū eū,	Ὕψωσας τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόντ
השמחת כל אויביו :	letificaſti oēs inimicos illius.	letificaſti omnes inimicos eius.	Εὔφρανας πάντας τοὺς ἐχθροὺς α
אף תשיב צור	Retudiſti aciem	Auertiſti adiutorium	Ἀπέστρεψας τὴν βοήθειαν
חרבו ולא הקימתו	gladii eius, & non ſubleuaſti	gladii eius, & non es auxiliatus	τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀντελ
במלחמה : השבת	eum in prelio. Ceſſare feciſti	ei in bello. Deſtruxiſti eum	αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. Κατέλυσ
מטהרו וכ	mundiciam eius,	ab emundatione	ἀπὸ καθαρισμοῦ
וכסאו ל	& thronum illius	& ſedem eius	αὐτοῦ, τὸν θρόνον αὐτοῦ
לארץ מגרתה :	in terram detraxiſti.	in terra colliſiſti.	εἰς τὴν γῆν κατέρραξας
הקצרת ימי	Abbreuiaſti dies	Minoraſti dies	Ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας
עלומיו העטית	adoleſcentie eius, operuiſti	temporis eius, perfudiſti	τοῦ χρόνου αὐτοῦ, κατέχεας
עליו בושה סלה :	eum ignominia perpetuo.	eum confuſione.	αὐτοῦ αἰσχύνην. Διάψαλμα.
עד מה יהוה תסתר	Vſq̃ quo DEVS abſcōderis	Vſquequo domine auertis	Ἕως πότε κύριε ἀποστρέφῃ
לנצח תבער	in perpetuum, ſuccendetur	in finem, exardeſcet	εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται
כמו אש חמתך :	quaſi ignis indignatio tua.	ſicut ignis ira tua.	ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου.
זכר אני מה חלד	Memēto ꝙ tꝑarius A. ſū ego,	Memorare que mea ſubſtantia,	Μνήσθητι τίς μου ἡ ὑπόστασις.
על מה שוא	alioqui quare fruſtra	nunquid enim vane	μὴ γὰρ ματαίως
בראת כל בני אדם :	creaſti omnes filios hominū.	conſtituiſti omnes filios hoīum.	ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρ
מי גבר יחיה ולא	Quis eſt vir qui viuat & nō	Quis eſt homo qui viuet & nō	Τίς ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ
יראה מות	videat mortem,	videbit mortem,	ὄψεται θάνατον,
ימלט נפשו מיד	liberans animā ſuā de manu	eruet animam ſuam de manu	ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς
שאול סל	inferi (tue	inferni.	ᾅδου.
סלה : איה חסדיך	ꝑpetuo. Vbi ſūt miſericordie(	Vbi ſunt miſericordie tue	Διάψαλμα. Ποῦ εἰσι τὰ ἐλέη σου
הראשנים אדני	primordiales domine,	antique domine,	τὰ ἀρχαῖα κύριε,
נשבעת לדוד	quas iuraſti Dauidi	ſicut iuraſti Dauid	ἃ ὤμοσας τῷ Δαβὶδ
באמונתך : זכר	in veritate tua. Recordare	in veritate tua. Memor eſto	ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Μνήσθητι

Semel iuraui
in nomine ſancto meo, nequaq̃ Dauidi
mentiar. Filii eius in perpetuum
erunt, & thronus eius lucidus
ſicut ſol in conſpectu meo.
Sicut luna firmata ad ſignum (tuũ.
etnũ, & teſtimoniũ ĩ celo fidele ĩ ppe(

A.

לַעֲלַם וְסָהִיד בִּשְׁחָקָא
מְהֵימַן לְעָלְמִין׃

A. Chaldei omnes codices quos dũtaxat uidere potui manci & defectiui habentur hoc loco, nec habent interpretationem uerſus q e regione conſcriptus eſt in cũctis hebraicis libris. Que uero huius defectus ſit rõ non ſatis coniectura aſſequi datur. Placuit proinde locum uacuum relinquere, ut ſi alicuius diligentia reperiri contingat huius uerſus Chaldeam interpretationem quam myſterio & ſacramento non carere arbitror, poſſit qſq3 illam, ſuo inſerere libro. Nã quod hebrei omnes conſpirauerint eamq3 de cunctis uoluminibus toto orbe abraſerint, non ſatis noſtro facit ingenio.

Auertiſti pactũ qd̃ habebas cũ ſuo tuo,
prophanaſti ad terram coronam eius.
Deſtruxiſti omnia caſtra eius,
poſuiſti arces eius deſtructionem.
Cõculcauerunt eũ oẽs trãſeũtes viã,
fuit opprobrio vicinis ſuis.
Exaltaſti dexteram moleſtantiũ eum,
letificaſti omnes patronos odii eius.
Siquidẽ conuertiſti retrorſum aciem
gladii eius, & non ſubleuaſti
eum in prelio. Abſtuliſti (altari
ſacerdotes q aſperſionẽ faciebant ſup(
purificantes populum eius, & ſedem
regni eius ad terram detraxiſti.
Breuiaſti dies
iuuentutis eius, amicíuiſti
eum verecundia & confuſione.
Vſquequo DEVS auferes
diuinitatem tuam in eternum, ardere
facies quaſi ignis iram tuam.
Recordare quod creatus ſum
de puluere, alioqui qũo ad vanitatem
creaſti omnes filios hominum.
Quis eſt ille vir qui viuet & non
videbit angelum mortis,
liberans animam ſuam de manu eius,
& non deſcendet in domum ſepulchri
in ppetuum. Vbi ille benignitates tue
primordiales,
quas pactus es Dauidi
in veritate tua. Recordare

אֲדֹנָי חֶרְפַּת עֲבָדֶיךָ	dñe opprobrii ſeruoꝝ tuorũ	dñe opprobrii ſeruoꝝ tuorum,	κύριε τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων
שְׂאֵתִי בְחֵיקִי כָּל	quia portaui in ſinu meo, oĩa	quod continui in ſinu meo	οὗ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου
רַבִּים עַמִּים׃	multorum populorum,	multarum gentium. (tui	πολλῶν ἐθνῶν.
אֲשֶׁר חֵרְפוּ אוֹיְבֶיךָ	qbus exꝓbraueřt inimici tui	Quod exprobrauerũt inimici(	Οὗ ὠνείδισαν οἱ ἐχθροί σου
יְהוָה אֲשֶׁר חֵרְפוּ	DEVS, qbus exꝓbrauerũt	domine, quod exprobrauerunt	κύριε, οὗ ὠνείδισαν
עִקְּבוֹת מְשִׁיחֶךָ׃	A. extrema Meſſie tui.	cõmutationem Chriſti tui.	τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χριστοῦ σου.
בָּרוּךְ יה	Benedictus	Benedictus	Εὐλογητὸς
יְהוָה	DEVS	dominus	κύριος
לְעוֹלָם א	in ſempiternum,	in eternum,	εἰς τὸν αἰῶνα,
אָמֵן וְאָמֵן׃	amen & amen.	fiat fiat.	γένοιτο γένοιτο.
צ תְּפִלָּה	XC. Oratio	LXXXIX. Oratio	πθʹ. Προσευχὴ
לְמֹשֶׁה א	A. Moſſe	Moyſi	μωυσῆ
אִישׁ הָאֱלֹהִים	viri DEI.	hominis Dei.	ἀνθρώπου θεοῦ.
אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה	Domine habitaculum tu	Domine refugium	Κύριε καταφυγὴ
הָיִיתָ לָּנוּ	factus es nobis,	factus es nobis,	ἐγενήθης ἡμῖν
בְּדֹר וָדֹר׃	in gñatione & generatione,	a generatione in generationẽ.	ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
בְּטֶרֶם	Anteq̃	Priuſquam	Πρὸ τοῦ
הָרִים יֻלָּדוּ	montes naſcerentur	montes fierent	ὄρη γενηθῆναι
וַתְּחוֹלֵל	& crearetur	aut formaretur	καὶ πλασθῆναι
וּת אֶרֶץ	terra	terra	τὴν γῆν
וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם	& orbis, a ſeculo	& orbis a ſeculo	καὶ τὴν οἰκουμένην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος
וְעַד עוֹלָם א	& vſq; in ſeculum,	& in ſeculum	καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος
אַתָּה אֵל׃	tu Deus. (tritionem,	tu es Deus.	σὺ εἶ.
תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא	Cõuertẽs hoĩem vſq; ad cõ(	Ne auertas hoĩem ĩ humilitatẽ,	Μὴ ἀποστρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν
וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי	& dicens reuertimini filii	& dixiſti conuertimini filii	καὶ εἶπας, ἐπιστρέψατε υἱοὶ
אָדָם׃ כִּי אֶלֶף שָׁנִים	Adam. Quia mille anni	hominum. Quoniã mille anni	τῶν ἀνθρώπων. Ὅτι χίλια ἔτη
בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם א	in oculis tuis, ſicut dies	ante oculos tuos, tanq̃ dies	ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριε, ὡς ἡμέρα
אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר	heſterna que pertranſiit,	heſterna que preteriit.	ἡ ἐχθὲς ἥτις διῆλθε,
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה׃	& vigilia nocturna.	Et cuſtodia in nocte,	καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί.
זְרַמְתָּם שׁ	Impetu irruiſti in eos,	que pro nihilo habentur	Τὰ ἐξουδενώματα
שֵׁנָה יִהְיוּ	B. ſomnia erunt,	eorum anni erunt.	αὐτῶν ἔτη ἔσονται,
ב בַּבֹּקֶר	mane	Mane	τὸ πρωὶ
כֶּחָצִיר יַחֲלֹף׃	quaſi herba pertranſiens.	ſicut herba tranſeat	ὡσεὶ χλόη παρέλθοι,
יצ בַּבֹּקֶר	Mane	mane	τὸ πρωὶ
יָצִיץ וְחָלָף	floruit & abiit,	floreat & tranſeat,	ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι.
ים לָעֶרֶב	ad veſperum	veſpere	Τὸ ἑσπέρας
יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ׃	contereretur atq; ſiccabitur.	decidat induret & areſcat.	ἀποπέσοι, σκληρυνθείη καὶ ξηρανθείη.
כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ	Cõſũpti.n. ſumus furoř tuo,	Quia defecimus in ira tua,	Ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου
וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ׃	& ĩdignatiõe tua turbati ſu.	& in furore tuo turbati ſumus.	καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν.
שַׁתָּ עֲוֺנֹתֵינוּ	Poſuiſti iniquitates noſtras	Poſuiſti iniquitates noſtras	Ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν
לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ	coram te, occulta noſtra	in conſpectu tuo, ſeculũ noſtrũ	ἐνώπιόν σου, ὁ αἰὼν ἡμῶν

يا رب معيرة	יי חסודא דעבדך	DEVS opprobrii ſerui tui,
الذي قبل فيه من	סוברית על עטפי כל	quoniam ſuſtinui in ſinu meo cuncta
الامم الكثيرة	גדופיהון דסגיעין עממין	opprobria multoꝝ populoꝝ.(DEVS,
اللهم ان اع	דחסידו בעלי דבבך יי	Q m̄ exꝓbrauerūt pīoni inimicitie tue(
عيروا وغيروا	דחסידו איחור רשמת	exprobrauerūt tarditatem veſtigiorū
اثار مسيحك	ריגלי משיחך׃	pedum MESSIE tui.
مبارك	בריך שמא דיי בעלמא	Benedictum nomen DEI in mundo
الرب	הדין אמן ואמן בריך	iſto amen & amen. Benedictum
الى الابد	שמא דיי לעלמא דאתי	nomen DEI in mundo qui vēturus eſt
يكون يكون	אמן ואמן׃	amen & Amen.
	צלותא דצלי משה	XC. Oratio qua orauit Moſſe
المزمور	נביא דיי כד חבו בני	ꝓpheta DEI, qñ peccauerūt filii
التاسع والثمنون	ישראל במדברא עני וכן אמר	iſrael ī deſerto. Rñdit & ſic dixit.
اللهم كنت	יי דמדור בית שכינתיה	DEVS cuius hītatio, & cuius diuini(
لنا ملجا	בשמיא את הויתא לנא	domus eſt in celis, tu fuiſti nobis (tatis
جيلا فجيل	סעיד בכל דר ודר׃	adiutorio ī oī generatione & gñatiōe.
من قبل ان	כד אתגלי קדמך דעמך	Q ñ māifeſtū fuit corā te ꝙ ppl's tuus
تكون الجبال	עתידין למיחב אתקינתא	eſſet peccaturus, diſpoſuiſti
وقبل ان تتقن	תתובא עד דלא טוריא	conuerſionem, priuſquam montes
الارض	איתבניטלא ואיתבריאת	erigerentur, & creata eſſet
والبلد وانت	ארעא ויתבי תבל ומן	terra, & habitatores orbis. a
الله منذ الاول	עלמא הדין ועד עלמא	mundo hoc & vſqꝫ ad mundum
والى الابد	דאתי את הוא אלהא׃	futurum, tu ipſe es Deus.
فلاترد الانسان الى	תתיב בר נש על חוביה עד	Cōuertens hoīem de peccato eius vſqꝫ
وقلت توبوا يا	מותא ואמרת תובו בני נשא׃	ad mōtē, & dixiſti ɔuertimini filii hoīs.
البشر فان الف	ארום אלף שנין בעינך	Q uoniam mille anni in oculis tuis
امام عينيك يا رب	מתחשבין קומך היך יומא	reputantur apud te, ſicut dies
امس الذاهب	דאתמלי ארום יעבר	heſterna quando preteriit
او كهجعة من	והיך מטרתא בליליא׃	& ſicut vigilia noctis.
الليل	ואין לא תייבין תיתי	Et ſi non conuertantur induces
سنوهم تكون	עליהון מותא היך דמכין	in eos mortem, tanquā dormientes
هم مرذوله	יהון ולעלמא דאתי היך	erunt, & ad mundum venturum ſicut
كنبات العشب	עיסבא דמתפרך יתחלפון׃	herba que ſiccatur tranſibunt.
الذي	דמיין עובדיהון היך	Similes ſunt operationes eorum,
يخضر بالغداة	עיסבא די בצפרא יציץ	herbe que de mane floret
كربا يزهر	ויסגי ולרמשא מתמולל	& augetur, veſperi autem decidit
الغدوات ويبل	ומתיבש מן חורבא׃	& ſiccatur propter eſtum.
ويبس بل عند	ארום אשתיצינא מן תוקפך	Q m̄ defecimus propter furorē tuum,
المسا ويبس فنحن	ומן חימתך אתבהלנא׃	& ab īdignatione tua cōturbati ſumus
الان بسخطك	שויתא חובנא לקובלך	Poſuiſti peccata noſtra ī cōſpectu tuo,
فانون وبغضبك	עוית טליותנא קבל	iniquitates iuuentutis noſtre coram

A. Veſtigia ſiue extrema Chriſti tui. Tēpus.i.ultimum & prefinitum aduentū Meſſie. Quod magna obſtinatione inficiantur nōdum adueniſſe noſtri tēporis hebrei. Significatur etiā quod mortuo domino priuſquā ſurgeret a mortuis, impropera tum fuiſſe apoſtolis diſcipulis & amicis eius. Quod ſecuti eum fuerant. Quod eum imitati, eiuſqꝫ doctrinam audierāt & reliqua.

A. Vbicūqꝫ apud hebreos legit̄ Moſſe uir Dei. intelligūt ſine cōtrouerſia Moſſem legislatorem.

B. Somnia erūt. Hominum uita poſt diluuium ſi conferatur uite hominum, qui diluuium anteceſſerunt, ſomnium iure dici poteſt.

לִמְאוֹר פָּנֶיךָ ׃ כִּי	in luce vultus tui.Omnes	ĩ illũinatõe vulto tui.Q m̃ oẽs	εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου. Ὅ
כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ	enim dies noſtri tranſierũt,	dies noſtri defecerunt,	αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον, (π
בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ	in furore tuo conſumpſimus	& in ira tua defecimus.	καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελίπομεν.
שָׁנֵינוּ כְמוֹ ה	annos noſtros quaſi	Anni noſtri ſicut (noſtroꝝ	Τὰ ἔτη ἡμῶν ὡσεὶ
הֶגֶה ׃ יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ	verba.Dies annoꝝ noſtrorũ	aranea meditabũt, dies ãnoꝝ(	ἀράχνη ἐμελέτων, αἱ ἡμέραι τῶν ἐ
בָהֶם שִׁבְעִים	in ipſis ſeptuaginta	in ipſis ſeptuaginta	ἐν αὐτοῖς, ἑβδομήκοντα
שָׁנָה וְאִם	anni,& ſi	anni.Si autem	ἔτη, ἐὰν δὲ
בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים	in validiſſimis octoginta C.	in potentatibus octoginta	ἐν δυναστείαις, ὀγδοήκοντα
שָׁנָה וְרָהְבָּם	anni,& excellentia eorum	anni,& amplius eorum	ἔτη, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν,
עָמָל וָאָוֶן כִּי־	labor & dolor,quoniam	labor & dolor.Quoniam	κόπος καὶ πόνος. Ὅτι (σόμ
גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה ׃	trãſiuimꝯ cito & auolauimꝯ.	ſupuenit mãſuetudo, & corri(	ἐπῆλθε πραότης ἐφ' ἡμᾶς καὶ παιδ
מִי יוֹדֵעַ ע	Quis nouit	Quis nouit (piemur.	Τίς γινώσκει
עֹז אַפֶּךָ וּכ	vehementiam ire tue,	poteſtatem ire tue,	τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου,
וּכְיִרְאָתְךָ	& ſicut timor tuus	& pre timore tuo	καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου,
עֶבְרָתֶךָ ׃	indignatio tua.	iram tuam	τὸν θυμόν σου
לִמְנוֹת יָמֵינוּ	Numerus dierũ noſtrorum	dinumerare.Dexteram tuam	ἐξαριθμήσασθαι. Τὴν δεξιάν σου
כֵּן הוֹדַע וְנָבִא	ſic fac ſcire nos,& ꝑducamuſ	ſic notam fac & eruditos	οὕτως γνώρισόν μοι, καὶ τοὺς πεπαιδ
לְבַב חָכְמָה ׃	cor ſapientie.	corde in ſapientia.	τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.
שׁוּבָה יְהוָה עַד־	Reuertere DEVS vſqꝫquo,	Cõuertere domine vſquequo,	Ἐπίστρεψον κύριε ἕως πότε,
מָתָי וְהִנָּחֵם	& conſolare	& deprecabilis eſto	καὶ παρακλήθητι
עַל־עֲבָדֶיךָ ׃	ſup ſeruos tuos. (cõdia tua,	ſuper ſeruos tuos. (dia tua,	ἐπὶ τοῖς δούλοις σου.
שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ	Satura nos matutina miſi(	Repleti ſumus mane miſicor(	Ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωῒ τοῦ ἐλέους σου
וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה	& laudabimus & letabimur	exultauimus & delectati ſumus	κύριε, καὶ ἠγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράν
בְּכָל־יָמֵינוּ ׃	cunctis diebus noſtris.	in omnibus diebus noſtris.	Ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν
שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת	Letifica nos pro diebus	Letati ſumus pro diebus	εὐφράνθημεν, ἀνθ' ὧν ἡμερῶν
עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת	quibus afflixiſti nos,& annis	quibus nos humiliaſti,annis	ἐταπείνωσας ἡμᾶς, ἐτῶν
רָאִינוּ רָעָה ׃	quibus vidimus mala.	quibus vidimus mala.	ὧν εἴδομεν κακά.
יֵרָאֶה אֶל־עֲבָדֶיךָ	Oſtendatur ſeruis tuis	Reſpice in ſeruos tuos	Καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς δούλους σου
פָעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל־	opus tuum,& gloria tua ſup	& in opera tna,& dirige	καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου, καὶ ὁδήγησον
בְּנֵיהֶם ׃ וִיהִי נֹעַם	filios eoꝝ.Et ſit mãſuetudo	filios eorum.Et ſit ſplendor	τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης
אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ	domini Dei noſtri	domini dei noſtri	κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה	ſuper nos,& opus	ſuper nos,& opera	ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰ ἔργα
יָדֵינוּ כּוֹנְנָה	manuũ noſtrarum fac ſtabile	manuum noſtrarum dirige	τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον (παρ
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה	ſuper nos,& opus	ſuper nos,& opus (Dauid.	ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸ ἔργον (ἀνεπι
יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ ׃	manuũ noſtrarũ confirma.	manuũ nꝛaꝝ dirige. (tici ipſi(	τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον. (Δ
צא יֹשֵׁב	XCI. A. Sedens	XC. Qui habitat Laus cã(	ς′. Ὁ κατοικῶν Αἶνος ᾠ
בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל	ĩ abſcõdito excelſi,ĩ ũbraclo	ĩ adiutorio altiſſimi,ĩ ꝑtectione	ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου, ἐν σκέπ
שַׁדַּי יִתְלוֹנָן ׃ אֹמַר	ſufficiẽtiſſimi ꝯmorabit̃.Dicã	dei celi cõmorabitur,Dicet	τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσετ
לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי	DEO ſpes mea,& forti.mea	dño ſuſceptõ m̃us es tu,& refu(	τῷ κῷ ἀντιλήπτωρ μου εἶ καὶ καταφ
אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ ׃	Deus meus confidam in eo.	Deus meus ſpabo ĩ eũ. (giũ m̃ũ	ὁ θεός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ' αὐτόν.
כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח	Quia ipſe libabit te,de laqͦ	Q m̃ ipſe liberabit me de laqueo	Ὅτι αὐτὸς ῥύσεταί σε ἐκ παγ

نصب وجهك ايا منا بسي	נהור אפיך : ארום	luce vultus tui. Quoniam
كلها فانيه ۞ واعما	כל יומנא אתפנו	omnes dies noſtri defecerunt
مثل نسج العنكبوت	ברוגזא שיציננא יומי	ira tua. conſumpti ſunt dies
ماضيه	חיינא היך הבל פומא	vite noſtre tanquam vapor oris
ايام حيا تنا	דסיתוא : יומי שנתנא	in hyeme. Dies annorum noſtrorum
سبعون	בעלמא הדין שבעין שנין	in hoc mundo ſeptuaginta anni
سنه ۞ وان	מתאלמין ואין בגבורתא	fortitudinis, & ſi in valitudine
زادت فثمنون	תמנין שנין וסוגעיהון	octoginta anni, multiplicatio eorum,
وازيد منها	ליעות ושקר לחייביא	labor & falſitas peccatoribus,
والام ۞ يخف	ארום עדו בסרהובין	quoniam tranſeunt velociter
الان في دعتك	וכוייסין לעפרא :	& volant in puluerem.
مثا دبين ۞ لانا لانق	מן הוא דידע לאחבא	Quis eſt ille qui ſciat conuertere
على شدة سخطك	עושנא דתוקפך אלהא	fortitudinem ire tue Deus,
وخشية زجر	אילהין צדיקיא דדחלין	tantum iuſti qui timent
فا هدنا	מינך משדכין רוגזך :	te ſedant furorem tuum.
بمعينك	למימני יומנא מאן	Ad numerandos dies noſtros quis
لنكن مع الموذبين	יתכוון להודע ברם נביי	cõputabit vt ſcire faciat, ſolus ꝓpheta
القلب با لحكمة	דלביה מבע חכמתא :	cuius cor abundat ſapientia.
حتى متى يارب	תוב יי עד אימתי	Conuertere DEVS vſquequo
تعطف علينا	תסגפיננא ותוב מן בישתא	affliges nos, conuertere a malo
وعز عبيدك	דמליל הא למעבד לעמך	quod locutus es facere populo tuo.
وغدنا في الغدوات من	שבע יתנא לעלמא דמתיל	Satura nos in mundo, qui ſimilis eſt
رحمتك ۞ لنسبح ونـ	לצפרא טובך ונרנן	matutino bẽignitate tua, & letabimur
جميع ايام حيا	ונחדי בכולהון יומנא :	& exultabimus oĩbus diebus noſtris.
وافرحنا عوض الا	שמח יתנא היך יומין	Letifica nos ſicut dies
التي اقصيتنا فيها والسني	דסגיפתנא היך שניא	humiliationis noſtre, ſicut anni
التي راينا فيها الرزا	רחמינא בישתא	quibus vidimus mala.
انظر الى عبيدك	יתחמי לעבדך עובדי	Manifeſte fiant ſeruo tuo operationes
وصنعك واهد	ניסך ושיבהורך על	ſignorum tuorum, & decor tuus ſuper
بنيهم فليكن بها	בניהון : ויהי בסימותא	filios eorum. Et ſit dulcedo
الرب الهنا	דגן עדן מן קדם יי אל	ortus delitiarum de conſpectu DEI,
علينا ويسهل	אלהנא עלנא ועובדי ידנא	Dei noſtri ſup nos, & opa manuũ nr̃aꝶ
لنا اعمال	יצלחון אתקין פתגמי	proſpera ſint, prepara verba
ايدينا ۞	אוריתך עלנא ועובדי	legis tue ſuper nos, & opera
وسهل عمل ايدينا	ידנא מניה יתקנן :	manuum noſtrarum a te preparentur.
المزمور التسعون ۞ السا ك	דאשרי שכינתיה ברזא	xci. Qui poſuit diuinitatẽ ſuã ĩ ſecreto
في عون العلي ممجد	עילא בטלל ענני יקרא	altiſſimo, in vmbra nubiũ glorie (dicã
في ظلال اله السما يفو	יי שדי יבית אמר דוד אימ	Dei ſufficiẽtis ɔmorabiť Dixit Dauid, (
الرب انته ناصري وملجـ	ליהוה רוחצי וכרך תוקפי	Deo fiducia mea & arx fortitudĩs mee,
الهي الذي عليه توكل	אלהי איכלי במימריה ארו	Deus meus ſperabo ĩ verbo eius. Q m̃
ويخلصني من فخ	הוא יפציניך שלמה ברי	ipſe liberabit te Salomonẽ filiũ meũ,

C. Octoginta anni. Non eſt breuior noſtri temporis hominũ uita ꝙ fuerit tempore Dauidis. Multi ſiquidem nunc attingunt octogeſimum annum. Nec Petrus apponẽſis quẽ conciliatorẽ appellant huius rei quãtum ego ſentio eſt ueritatem aſſecutus.

A. Hieronymus in cõmentariis prophetarum, & in expoſitione pſalterii, negare uideť hũc pſalmum dictum de Chriſto, cui ipſe nequaquam aſſentio. Libro midras tehilim וכן כשאמ׳ לו הבה צואת בני ישראל את קרבני לדמי אמ׳ משה ולבנון אין די בער וחיתו אין די עולבמי יוכל לספק אילים לקרבנות אמ׳ לו הקב״ה חייך לא כשאתה סבור איני מבקש מהם אלא שני כבשי׳ אחד תעשר בבקר .i. Et parimodo quãdo dixit ei .ſ. Moſſe Deus ſanctus & benedictus. Precipe filiis iſrael. Sacrificiũ meũ caro mea. Dixit Moſſe. Iſaie. xl. Et libanus non erit ſufficiens ad incẽdium, animaliaqꝫ eius nõ ſatis erunt ad holocauſtum. Quis ergo poterit ad ſufficientiam arietum ad ſacrificia. Dixit ei Deus .s. & benedictus. Viuus tu. Non quẽadmodum tu opinaris ego requiro ab eis. Non enim requiro ab eis niſi unum tantũ arietem. Hec, quando ad literam uerificari nequeãt, notat Prochetus eſſe intelligẽda myſtice, refertqꝫ uerba Dei, ad unicum & uerum ſacrificium Ieſu Chriſti filii Dei, qui uerus eſt aries uerusqꝫ agnus ĩmaculatus, cuius ſanguis quotidie in altari inuiſibiliter immolatur, uideturqꝫ a ſolo Deo, ut ẽt habẽt hebrei libro mechilta his uerbis ודם נקי תרשיעו זה הוא שאמר וראיתי את הדם אנראה לי ולא לאחרים דברי ר׳ ישמעאל וספיך לית והיה הדם לכם לאות לאות לכם ולא לאחרים לאות .i. Et ĩ ſanguinẽ inſontis impie egiſtis. Hoc eſt ꝙ dictum eſt, & uidebo ſanguinem,

יקוש מדבר הוות :	venãtiũ & a peſtilẽtia deua(	venantium, & a verbo aſpero.	θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λόγου ταραχώδ
באברתו יסך לך	Pẽn(ſu(obũbrabit tibi(ſtãte	Scapulis ſuis obumbrabit tibi,	ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσ
ותחת כנפיו	& ſub alis eius	& ſub pennis eius	καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ
תחסה צנה וסחרה	ſperabis, lancea & parmula	ſperabis. Scuto circundabit te	ἐλπιεῖς. Ὅπλῳ κυκλώσει σε
אמתו : לא	veritas eius. Non	veritas eius, non	ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ, οὐ
תירא מפחד	timebis a timore	timebis a timore	φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου
לילה מחץ	nocturno, a ſagitta	nocturno. A ſagitta	νυκτερινοῦ. Ἀπὸ βέλους
יעוף יומם : מ	volante per diem.	volante in die	πετομένου ἡμέρας, (με
מדבר באפל יהלך	A peſte in tenebris ãbulãte,	a negocio pambulãte ĩ tenebr(,	ἀπὸ πράγματος, ἐν σκότει διαπορ
מקטב ישוד צהרים	ab extĩmiatorĩ q̃ extĩmiat me(	ab ĩcurſu & demonio meridião.	ἀπὸ συμπτώματος, καὶ δαιμονίου μεσ
יפל מצדך א	Cadent a latere tuo (ridie.	Cadent a latere tuo	Πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου (βρι
אלף ור	mille	mille	χιλιάς,
ורבבה מימינך	& decẽ millia a dextris tuis,	& decem milia a dextris tuis,	καὶ μυριὰς ἐκ δεξιῶν σου,
אליך לא	ad te autem non (lis tuis	ad te autem non (lis tuis	πρὸς σὲ δὲ οὐκ
יגש : רק בעיניך	appropinq̃bit. Verũtñ ocu(	appropinquabit. Verũtñ ocu(	ἐγγιεῖ. Πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου
תביט ושלמת	videbis & vltionem	conſiderabis, & retributionem	κατανοήσεις, καὶ ἀνταπόδοσιν
רשעים תראה :	impiorum cernes.	peccatorum videbis.	ἁμαρτωλῶν ὄψει.
כי אתה יה	Tu enim es	Quoniam tu es	Ὅτι σὺ
יהוה מחסי	DEVS ſpes mea,	domine ſpes mea,	κύριε ἡ ἐλπίς μου,
עליון שמת	excelſum poſuiſti	altiſſimum poſuiſti	τὸν ὕψιστον ἔθου
מעונך : לא תאנה	habitaculũ tuũ. Nõ eueniet	refugium tuum. Non accedet	καταφυγήν σου. Οὐ προσελεύσεται
אליך רעה	ad te malum,	ad te malum,	πρὸς σὲ κακά,
ונגע לא	& plaga non	& flagellum non	καὶ μάστιξ οὐκ
יקרב באהלך :	apꝑpinq̃bit tabernaclo tuo.	appropinq̃bit tabernaculo tuo,	ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί σου.
כי מלאכיו יצוה	Q̃m angelis ſuis mandauit	Quoniã angelis ſuis mandauit	Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖτ
לך לשמרך בכל	de te vt cuſtodiãt te in oĩbus	de te, vt cuſtodiant te in oĩbus	περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσ
דרכיך : על כפים	viis tuis. In manibus	viis tuis. In manibus	ταῖς ὁδοῖς σου, ἐπὶ χειρῶν
ישאונך פן	portabunt te, ne forte	portabunt te, ne forte	ἀροῦσί σε, μήποτε
תגוף באבן	offendat ad lapidem	offendas ad lapidem	προσκόψῃς πρὸς λίθον
רגלך : על שחל	pes tuus. Aſpidem	pedem tuum. Super aſpidem	τὸν πόδα σου. Ἐπ᾽ ἀσπίδα
ופתן תדרך תרמס	& baſiliſcũ calcabis, ↄculcab(	& baſiliſcũ ãbulabis, & ↄculcab(	καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατ
כפיר ותנין :	leonem & draconem.	leonem & draconem.	λέοντα καὶ δράκοντα.
כי בי חשק	Quoniam me intẽſe dilexit	Quoniam in me ſperauit	Ὅτι ἐπ᾽ ἐμὲ ἤλπισε,
ואפלטהו אשגבהו	liberabo eum, exaltabo eũ,	liberabo eum, protegam eum	καὶ ῥύσομαι αὐτόν, σκεπάσω αὐτ
כי ידע שמי :	quoniã cognouit nomẽ meũ	quoniam cognouit nomẽ meũ.	ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου. (αὐ
יקראני ואענהו	B. Inuocabit me & rñdebo ei	Clamauit ad me & ego exaudi(	Κεκράξεται πρός με, καὶ ἐπακούσομ (
עמו אנכי בצרה	cũ ipſo ego in tribulatione,	cũ ipſo ſum ĩ tribulatõe, (am eũ	μετ᾽ αὐτοῦ εἰμὶ ἐν θλίψει.
אחלצהו ואכבדהו :	eruã eum & glorificabo eũ.	eripiã eum & glorificabo eum.	Ἐξελοῦμαι αὐτόν, καὶ δοξάσω αὐ
ארך ימים אש	C. Longitudine dierum	Longitudine dierum	μακρότητα ἡμερῶν
אשביעהו ו	ſaturabo eum,	replebo eum,	ἐμπλήσω αὐτόν,
ואראהו בישועתי :	& oſtẽdã ei ſalutare meũ. D	& oſtendam illi ſalutare meum.	καὶ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

מפחא ממותא ואתרגישה	de laqueo & de morte & de inſidiis.
בטלל שכינתיה יטלל	Vmbra diuinitatis eius obumbrabit
עלך ותחות טלל איקריה	tibi, & ſub vmbra glorie eius
תתרחיץ תריסא תעגילא	ſecurus conſiſtes, clypeus & parmula
הימנותה׃ לא תדחל מן	veritas eius. Non timebis a
דלוחא דמזיקי דאזלין	timore nocentium qui ambulant
בליליא מן גירא דמלאך	in nocte, a ſagitta angeli
מותא דישדי ביממא׃	mortis, volantis in die.
מן מותא דבקבלא מהלך	A morte ambulante in tenebris,
מסיעת שידין דמחבלין	a caterua demonum qui nocent
בטיהרא׃ תדכר שמא קדישא	meridie. Recordaberis nominis ſancti,
ויפלון מן סטר שמאלך	& cadent a latere ſiniſtro tuo
אלפין וריבבן מן	millia, & myriades a
ימינך לוחך לא יקרבון	dextera tua tibi autẽ nõ appropinq̃bit
למנזק׃ להוד בעיניך	vt noceat. Verũtamen oculis tuis
תהי מסתכל וחמי ד	conſiderabis, & quemadmodum
מתגמרין רשיעי תחמי׃	perturbentur impii cernes.
ענא שלמה וכן אמר אנתה	Rñdit Salomon & ſic locutus eſt, qm̃
אנת הוא יי רוחצני	tu ipſe DEVS fiducia mea
במדור עילאה שויתא	in habitaculo excelſo poſuiſti
בית שכינתך׃ ענא מרי	domum diuinitatis tue. Rñdit author
עלמא וכן אמר לא תארע	mundi & ſic locutus eſt, non eueniet
לך בישתא ומכתשא	tibi malum, & flagellum
ומזיקיא לא יקרבון	non appropinquabit
במשכנייך׃ ארום מלאכוי	tabernaculis tuis. Q m̃ angelis ſuis
יפקד עלך לנטרינך בכל	pcipiet de te, vt cuſtodiant te in oĩbus
אורחתך׃ על תוקפהון	viis tuis. Fortitudine ſua
יטלינך דילמא תתקל	portabunt te ne forte impingant
ביצרך בישא דמתיל	cupiditate praua ſimili
באבנא ריגלך׃ על גור	lapidi pedes tui. Catulum
בר אריון ופתנא תבעוט	filium leonum & baſiliſcum calcabis,
תרמוס אריא וחורמנא׃	conculcabiſq; leonem & draconem.
מטול דבמימרי אתרעי	Q m̃ in verbo meo fuit voluntas mea
ואשיזביניה אשגביניה	liberabo eum, & protegam eum
מטול דידע שמי׃ יצלי	quoniam ſciuit nomen meum. Orabit
קדמי ואנא אעניניה	coram me & ego reſpondebo ei,
עמיה אנא בעקתא	cum ipſo ego ſum in tribulatione,
איפציניה ואיקריניה׃	eruam eum & glorificabo eum.
אורכות יומין	Longitudine dierum
אסבעיניה	ſatiabo eum,
ואחמיניה בפורקני׃	& oſtendam illi redemptionem meam.

qui quidem uidebitur a me non aũt ab aliis. Verba. R. Iſmael, & huic annexũ eſt illud. Et erit ſanguis uobis in ſignũ. In ſignũ inq̃ uobis, non autem aliis erit in ſignum.

Libro midras tehilim ר׳ נחמיה אומ׳ שלשה אבנים היו ואמ׳ אם אלהי׳ מייחד שמו עלי כשם שיחד על אבותי יעשו כולן אחד עמד ומצאן כולן אחד שנ׳ ויקח את האבן מלמד שנעשו כולן אחד .i. R. Rachmia dixit. Tres lapides acceptit .s. Iaacob, & dixit ſi Deus unit nomẽ ſuper me quẽadmodũ uniuit ſup patres meos fiant oẽs unus, ſtetit & inuenit oẽs unus ſicut dictum eſt Geñ. xxviii. Et accepit lapidem. Hoc enim uerbo docet ꝙ oẽs facti ſunt unus. Volunt nõnulli hinc argumentũ ellici poſſe ad aſtruendum beatiſſime trinitatis myſterium.

B. Libro midras tehilim אמ׳ ר׳ יהושע בן לוי בשם ר׳ פנחס בן יאיר מפני מה מתפללי׳ ישראל בעולם הזה ואינן נענין על ידי שאינן יודעין בשם המפורש אבל לעתיד לבא הקב״ה מודיען שנ׳ כי ידע שמי שמי באותה שעה הן מתפללין ומיד נענין שנ׳ יקראני ואענהו .i. Dixit R. Ieoſua filius leui in noĩe. R. Pinchas filii Iair. Quãobrem orationẽ fundũt Iſraelite ĩ mũdo iſto & nequaq̃ exaudiunt. Propterea nimirũ ꝙ neſciũt nom̃ hamephoras ſiue nom̃ q̃tuor lr̃arum. Futurum eſt ãt ut Deus .s. &. b. doceat eos illud ſic dictũ ẽ. Iſaie. lii. Sciet ppl̃s meus nomẽ meũ. Tũc uero orabũt & exaudientur, ſicut dictũ eſt. Inuocabit me & ego reſpondebo ei.

C. Libro midras tehilim ארך ימים אשביעהו זה אחד מן המקראות הקשין שישועתן של ישראל הוא ישועתו של הקב״ה שנ׳ ואראהו בישועתי .i. Lõgitudine dierum ſaturabo eũ. Hec ẽ una de ſcripturis grauioribus ꝙ .s. ſalus Iſrael ſit ſalus dei s. &. b. ſicut dictũ ẽ & oñdã ei in ſalute mea.

צב מִזְמוֹר	XCII. Pſalmus,	XCI. Pſalmus	ϟα. Ψαλμὸς
שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת׃	canticũ,in die ſabbati.	cantici in die ſabbati.	ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββα
טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה	Bonum eſt confiteri DEO,	Bonum eſt confiteri domino,	Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυ
וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃	& pſallere noĩ tuo altiſſime.	& pſallere nomini tuo altiſſime.	καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε.
לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ	Ad ãnũciãdũ mãe miſicõ.(	Ad ãnũciãdũ mane miſicõdiã(	Τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός
וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת׃	& fidẽ tuã ĩ noctibus. (tuã,	& veritatẽ tuã ꝑ noctẽ. (tuã,	καὶ τὴν ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα.
עֲלֵי־עָשׂוֹר וַעֲלֵי־	In decade, & in	In decachordo	Ἐν δεκαχόρδῳ
נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן	pſalterio,in cantico	pſalterio,cum cantico	ψαλτηρίῳ μετ᾽ ᾠδῆς
בְּכִנּוֹר׃ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי	ĩ cithara.Q̃ m̃ letificaſti me	in cithara.Quia delectaſti me	ἐν κιθάρᾳ. Ὅτι εὔφρανάς με
יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ	DEVS,in opere tuo,	domine in factura tua,	κύριε ἐν τῷ ποιήματί σου, (σο
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃	ĩ ope manuũ tuaꝝ laudabo.	& ĩ opibꝫ manuũ tuaꝝ exultabo.	καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγα(
מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ	Quã magnificata ſt̃ opa tua	Quã magnificata ſunt opa tua	Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου
יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ	DEVS,quã ꝓfũde facte ſũt	dñe,nimis profunde facte ſunt	κύριε, σφόδρα ἐβαθύνθησαν
מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ אִישׁ	cogitationes tue.Vir	cogitationes tue.Vir	οἱ διαλογισμοί σου. Ἀνὴρ
בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל	ĩſipiẽs ñ cognoſcet & ſtultus	inſipiẽs nõ cognoſcet,& ſtultus	ἄφρων οὐ γνώσεται, καὶ ἀσύνετος
לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת׃	non intelliget iſtud.	non intelliget hec.	οὐ συνήσει ταῦτα.
בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ־	Dũ germinauerint impii q̃ſi	Cũ exorti fuerĩt peccatores ſic̃	Ἐν τῷ ἀνατεῖλαι ἁμαρτωλοὺς ὡ
עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל־	herba,& floruerint omnes	fenum,& apparuerint omnes	χόρτον, καὶ διέκυψαν πάντες
פֹּעֲלֵי אָוֶן	qui operantur iniquitatem,	qui operantur iniquitatem.	οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. (τοῦ αἰῶνος,
לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד׃	vt cõterant̃ vſq; ĩ ſempitñũ.	Vt intereant in ſeculũ ſeculi,	Ὅπως ἂν ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶ(
וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם	Tu autem excelſus ĩ eternũ	tu autem altiſſimus in eternum	σὺ δὲ ὕψιστος εἶ, τὸν αἰῶνα
יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה	DEVS.Quoniam ecce	domine.Quoniam ecce	κύριε. Ὅτι ἰδοὺ
אֹיְבֶיךָ יְהוָה	inimici tui DEVS,	inimici tui domine,	οἱ ἐχθροί σου κύριε,
כִּי־הִנֵּה	quoniam ecce	quoniam ecce	ὅτι ἰδοὺ
אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ	inimici tui peribunt,	inimici tui peribunt,	οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται.
יִתְפָּרְדוּ כָּל־	diſſipabuntur omnes	& diſpergentur omnes	Καὶ διασκορπισθήσονται πάντ
פֹּעֲלֵי אָוֶן׃	qui operantur iniquitatem.	qui operantur iniquitatem.	οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
וַתָּרֶם כִּרְאֵים	Et exaltabit̃ q̃ſi naricornis	Et exaltabitur ſicut vnicornis	καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος
קַרְנִי בַּלֹּתִי	cornu meum & ſenecta mea	cornu meum,& ſenectus mea	τὸ κέρας μου, καὶ τὸ γῆράς μου
בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃	in oleo vberi. (q̃ inſidiant̃	in miſericordia vberi. (cos	ἐν ἐλαίῳ πίονι. (ἐχθροῖς
וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי	Et ĩſpiciet oculus meus eos(	Et deſpexit oculus meus inimi(	Καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς(
בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים	mihi,de iis q̃ ↄſur.adũſũ me(	meos,& ab inſurgẽtibꝫ ĩ me ma(	μου, καὶ ἐν τοῖς ἐπανισταμένοις ἐπ᾽ ἐμὲ πο(
תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃	audiet auris mea. (malignis	audiet auris mea. (lignãtibus	ἀκούσεται τὸ οὖς μου. (νηρευομένοις
צַדִּיק כַּתָּמָר	Iuſtus vt palma	Iuſtus vt palma	Δίκαιος ὡς φοῖνιξ
יִפְרָח כְּאֶרֶז	florebit,vt cedrus	florebit,ſicut cedrus	ἀνθήσει, ὡσεὶ κέδρος
בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃	in libano multiplicabitur.	libani multiplicabitur.	ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.
שְׁתוּלִים בְּבֵית	Tranſplantati in domo	Plantati in domo	Πεφυτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ
יְהוָה בְּחַצְרוֹת	DEI,in atriis	domini,in atriis	κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς
אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃	Dei noſtri germinabunt,	domus Dei noſtri florebunt.	τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν.
עוֹד יְנוּבוּן בש	Adhuc fructificabunt	Adhuc multiplicabuntur	Ἔτι πληθυνθήσονται
בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים	in ſenectute,pingues	in ſenecta vberi,	ἐν γήρᾳ πίονι,

XCII. Laudatoria & cãticũ,q̃(
primus pro die ſabbati. (dixit hõ
Bonum eſt confiteri coram DEO,
& laudare nomen tuum altiſſimum.
Ad annũciãdũ mane benignitatẽ tuã,
& veritatem tuam nocte.
In ore cithare decem
cordarum, in ore pſalterii inq;
tenore cithare. Quoniã letificaſti me
Deus in opere tuo,
in operibus manuũ tuarum exultabo.
Quam magnifica illa
opera tua DEVS, multum profunde
ille cogitationes tue. Homo
inſipiens non ſcit, & ſtultus
non cognoſcet hec.
Quando germinabunt impii
ſicut herba & florebunt omnes
operarii falſitatis, & futurum eſt quod
deſtruat eos Deus vſq; in eternum.
Et tu excelſus altiſſimus ad mundum
venturum DEVS. Quĩ ecce patroni
inimicitie tue fortunantur in ſeculo
hoc DEVS, quoniam ecce patroni
inimicitie tue diſſipabuntur in ſeculo
futuro, ſeparabuntur a
congregatione iuſtorum omnes
qui operant̃ iniquitatẽ. Exaltaſti quaſi
naricornis fortitudinem meam
vnxiſti me oleo recenti oliue frondoſe,
vidit oculus meus interitum
moleſtãtiũ me q inſurgunt contra me
vt malignẽtur, audiẽt aures mee vocẽ
confractionum eorꝝ. Iuſtus tanq̃ palma
producet germina ſicut cedrus
libani, multiplicabitur & mittet
radices. Filii eius
plantati erũt in domo ſanctuarii DEI
in atriis domus Dei noſtri florebunt.
Adhuc veluti patres eorꝝ generabunt
filios in ſenectute, pingues

D. Ex libro tertio more haneuochim. R. Moſſe egyptii cap. li.

וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃	& frondentes erunt.	& benepatientes erunt	καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται
לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר	Vt annuncient quod rectus	vt annuncient. Quoniā rectus	τοῦ ἀναγγεῖλαι. Ὅτι εὐθὺς
יְהוָה צוּרִי	DEVS fortitudo mea	dominus Deus noſter,	κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ׃	& non eſt iniquitas in eo.	& non eſt iniquitas in eo.	καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.
צג	XCIII.	XCII. Laus cantici Dauid	ϟβʹ. Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ
		in die ante ſabbatum	προσαββάτου ὅτε κατῴκισται
		quando fundata eſt terra.	ἡ γῆ, αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαβίδ
יְהוָה מָלָךְ	DEVS regnauit	Dominus regnauit	Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν,
גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ	celſitudinē īdutus ē, īdutꝰ ē	decorem īdutus eſt, indutus eſt	εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο. Ἐνεδύσατο
יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר	DEVS fōtitu. & accīctus ē,	dn̄s fortitudinē & precinxit ſe.	κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο.
אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־	inſup direxit orbē qui non	Etenī firmauit orbē terre, q nō	καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις
תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ	cōmouebit. Paratū ſoliū tuū	cōmouebitur. Parata ſedes tua	σαλευθήσεται. Ἕτοιμος ὁ θρόνος σου
מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃	ex tunc, ab eterno tu es.	extunc, a ſeculo tu es.	ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.
נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה	Leuauerūt flumina DEVS,	Eleuauerunt flumina domine,	Ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ κύριε,
נָשְׂאוּ נְהָרוֹת	leuauerunt flumina	eleuauerunt flumina	ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ
קוֹלָם יִשְׂאוּ	voces ſuas, eleuauerunt	vocem ſuam. Eleuauerunt	φωνὰς αὐτῶν. Ἀροῦσιν
נְהָרוֹת דָּכְיָם׃	flumina gurgites ſuos.	flumina fluctus ſuos	οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίψεις αὐτῶν,
מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים	A vocibus aquarū multarū	a vocibus aquarum multarum.	ἀπὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν.
אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם	validi fluctus maris	Mirabiles elationes maris,	Θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης,
אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה	magnificus ī excelſo DEVS	mirabilis in altis dominus.	θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος.
עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ	Teſtimonia tua fidelia facta	Teſtimonia tua credibilia facta	Τὰ μαρτύριά σου ἐπιστώθησαν
מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־	ſunt nimis, domū tuā decet	ſunt nimis, domum tuam decet	σφόδρα, τῷ οἴκῳ σου πρέπει
קֹדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים׃	ſcītas DEVS ī lōgitu. dieꝝ.	ſcītudo dn̄e, ī lōgitudinē dieꝝ.	ἁγίασμα κύριε, εἰς μακρότητα ἡμερῶν.
צד	XCIIII.	XCIII. ps. Dauid q̄rta ſabbati.	ϟγʹ. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ τετράδι σαββάτου.
אֵל נְקָמוֹת יְהוָה	Deus vltionum DEVS	Deus vltionum dominus Deus	Θεὸς ἐκδικήσεων κύριος, θεὸς
אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃	Deus vltionum oſtendere.	vltionum libere egit.	ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο.
הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ	Eleuare qui iudicas terram,	Exaltare qui iudicas terram,	Ὑψώθητι ὁ κρίνων τὴν γῆν,
הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים׃	redde viciſſitudinē ſupbis.	redde retributionem ſuperbis.	ἀπόδος ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις.
עַד־מָתַי רְשָׁעִים	Vſquequo impii	Vſquequo peccatores	Ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ
יְהוָה עַד־מָתַי	DEVS, vſquequo	domine, vſquequo	κύριε, ἕως πότε
רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ׃	impii exultabunt,	peccatores gloriabuntur.	ἁμαρτωλοὶ καυχήσονται.
יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ	affluent loquentes	Effabuntur & loquentur	Φθέγξονται καὶ λαλήσουσιν
עָתָק יִתְאַמְּרוּ	īueteratā maliciā, exaltabūt	iniquitatem, loquentur	ἀδικίαν, λαλήσουσι
כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃	oēs qui operantur iniqtatē.	omnes qui operātur iniuſtitiā.	πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ	Populū tuū DEVS cōterēt	Populū tuū dn̄e humiliauerūt,	Τὸν λαόν σου κύριε, ἐταπείνωσαν,
וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃	& hereditatē tuā affligent.	& hereditatem tuā vexauerūt.	καὶ τὴν κληρονομίαν σου, ἐκάκωσαν.
אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ	Viduā & aduenā īterficiēt,	Viduā & aduenā interfecerūt,	Χήραν καὶ ὀρφανὸν, ἀπέκτειναν,
וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ׃	& pupillos occident.	& pupillos occiderunt.	καὶ προσήλυτον ἐφόνευσαν.
וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־	Et dixerunt non videbit	Et dixerunt non videbit	Καὶ εἶπαν οὐκ ὄψεται
יָהּ וְלֹא־יָבִין אֱלֹהֵי	DEVS & nō ītelliget Deus	dominus, nec intelliget Deus	κύριος, οὐδὲ συνήσει ὁ θεὸς
יַעֲקֹב׃ בִּינוּ בֹּעֲרִים	Iaacob. Intelligite ſtulti	Iacob. Intelligite inſipientes	τοῦ Ἰακώβ. Σύνετε δὴ ἄφρονες

م بها احسن	ורטיבין יהון	& floridi erunt.
اللهم لان	מטול דיחוון דיירי ארעא	Qm̄ annunciabunt habitantes terrã,
الهنا	ארום תריץ יי תקיפי	quod rectus eſt DEVS fortitudo mea,
لاظلم	ולית עוולתא ביה:	& non eſt iniquitas in eo.
المزمور الثاني والتسعون		XCIII.
ملك الرب	יי מליך גיותנותא	DEVS regnauit celſitudinem
واشتمل بنور البها	אלבש אלבש יי עושנא	īdutus ē, īdutus ē DEVS fortitudinē
لبس القدرة وتجلل	ואזדרז לחוד תקין	& cinxit ſe, inſuper direxit
اتقن الدنيا	תבל דלא	orbem qui non
تزول ۞ كرسي	תזדעזע: מתקן כורסייך	commouebitur. Parata eſt ſedes tua
مستعد منذ الدهر	מלקדמין מן עלמא את הוא	ab eterno, a ſeculo tu ipſe es
وانت يا رب منذ الدهر	אלהא: זקפין נהרוותא שבחא	Deus. Leuauerunt flumina laudem
اللهم ان	קדם יי זקופו נהרוותא	coram Deo, eleuauerunt flumina
ارتفعت ۞	קלהון בשירתא יקבלון	vocem ſuam in cantico, recipient
الانهار اصواتها	נהרוותא אגר שבחהון:	flumina premium laudum ſuarum.
امن دوي المياه	מן קלן דמיין סגיאין	A vocibus aquarum multarum,
عجيبه هي اهوال	ממשבחיא תברי ימא	a laudibus fluctuum maris magni
الرب معظم في	רבא משבח בשמי מרומא	laudata eſt in celis DEI celſitudo.
شهاداتك صادقة	דיי סהידותך קשיטין לחדא	Teſtimonia tua vera ſunt nimis,
اللهم لبيتك	לבית מקדשך יאין וקדישי	domo ſãctuarii tui cõueniũt, & ſcã ſũt
التسبيح بدوام الا	יי לאורכות יומין:	DEVS in longitudine dierum.
المزمور الثالث والتسعون		XCIIII.
اله الانتقام الرب	אלה מרי פורענותא יי אלה	Deus author vltionum, DEVS Deus
الانتقام ظهر ۞	מארי פורענותא הופע:	author vltionum oſtendere.
ارتفع يا حاكم الارض	אתנטל דיין ארעא ואתיב	Eleuare iudex terre, & redde
جازي المستكبرين	גומלא בישא על גיותני:	retributionem malam ſuperbis.
الى متى المذنبين	עד אימתי רשיעיא	Vſquequo impii
يا رب الى متى	מצלחין יי עד אימתי	fortunabuntur DEVS, vſquequo
الخاطيون يفتخرون	רשיעיא יתבון בשליותא:	impii conſiſtent in tranquillitate.
ويتكلمون وينطقون	יביעון וימללון ג	Affluunt & loquuntur
بالكذب ۞	גידופין אמרין מלין	iniqua, dicentes verba
جميع عاملي الاثم	דקלנא כל עבדי שקר:	opprobrii, oẽs qui operant̃ falſitatem.
ذللوا شعبك يا رب	עמך יי ישפון	Populum tuum DEVS humiliant
وافسدوا ميراثك ۞	ואחסנתך יתמסכנון:	& vexant hereditatem tuam.
فتكوا الارامل	ארמלתא וגיורא	Viduam & aduenam
وقتلوا الغربا	יקטלון ויתמי ירצחון:	interficiunt & pupillos occidunt.
الايتام وقالوا ان	ויימרון לא חמי	Et dicunt non videbit
لا يبصر ۞	יה ולא יתביין אלהא	DEVS, & non intelliget Deus
لا يعلم ۞ تفهموا يا	דיעקב: אתבוננו דשטין	Iaacob. Intelligite vos inſipientes

ויקרב למות תוסיף ההשגה תוספת עצומה ותרבה השפחה בהשגה ההיא והחשק למושג עד תפרש הנפש מן הגוף אז בעת ההנאה ההיא ואל זה העניין רמזו החכמים במות משה ואהרן ומרים שלשתם מתו בנשיקה ואמרו שאמרו וימת שם משה עבד יי בארץ מואב על פי יי מלמד שמת בנשיקה וכן נאמ באהרן על פי יי וכן אמר במרים אף היא בנשיקה מתה אבל לא זכר בה על פי יי להיותה אשה ואין טוב לזכור זה במשל בה .i. Aduerte pſalmũ, cuius principium eſt. Qui habitat in adiutorio altiſſimi qm̃ in eo agitur, de prouidentia & de cura & de adiutorio atq; protectione Dei, in cunctis que eueniunt corpori, tum uniuerſalia tum particularia, que inueniuntur in uno indiuiduo & nõ in alio, in accidentibus etiam que eueniunt, a natura cõpoſite ſubſtantie, nec non in illis que perpetrant & cõmentantur homines praui moribus, & propterea dixit Ipſe liberabit te de laqueo uenantium, & a pernicie aduerſa. Et iterũ, ſcapulis ſuis obumbrabit tibi & ſub pennis eius ſperabis. Et rurſum, nõ timebis a timore nocturno, nec a ſagita uolante per diem, & a pernicie ambulante in tenebris. Loquitur inſuper de cuſtodia ſua, ab his q̃ eueniũt ab hominibus & dicit, quod quamuis tranſires per medium acriter pugnantiũ ita quod uiri interfecti caderent a dextris & a ſiniſtris tuis, & ad leuã quidẽ caderent mille, ad dexteram autẽ myriades ad te nihilominus pernicies non appropinquaret. Et ſubintulit. Verũtamen oculis tuis cõſiderabis, & retributionem peccatorum inſpicies, & demum intulit quod iam allatum eſt, de gloria & de honore, poſuitq; rationẽ & cauſam huius cure & prouidentie erga hominem hũc, &

בָּעָם וּכְסִילִים	in populo,& inſipientes	in populo,& ſtulti	ἐν τῷ λαῷ, καὶ μωροί,
מָתַי תַּשְׂכִּילוּ :	quando eritis intelligẽtes.	aliquando ſapite.	ποτὲ φρονήσατε.
הֲנֹטַע אֹזֶן	An qui plantauit aurem	Qui plantauit aurem	Ὁ φυτεύσας τὸ οὖς,
הֲלֹא יִשְׁמָע אִם	non audiet,aut qui	non audiet,aut qui	οὐχὶ ἀκούει, ἢ ὁ
יֹצֵר עַיִן הֲלֹא	finxit oculum non.	finxit oculum non	πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν οὐχὶ
יַבִּיט :	videbit.	conſiderat.	κατανοεῖ.
הֲיֹסֵר גּוֹיִם	Qui erudit gentes	Qui corripit gentes	Ὁ παιδεύων ἔθνη,
הֲלֹא יוֹכִיחַ	non arguet,	non arguet,	οὐχὶ ἐλέγξει,
הַמְלַמֵּד א	qui docet	qui docet	ὁ διδάσκων
דָם דָּעַת :	hominem ſcientiam.	hominem ſcientiam.	ἄνθρωπον γνῶσιν.
יְהוָה יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת	DEVS nouit cogitationes	Dominus ſcit cogitationes	Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμο
אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל :	hominum,quia vane ſunt.	hominum,quoniam vane ſunt.	τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶ μάται
אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר	Beatus vir quem	Beatus homo quem	Μακάριος ἄνθρωπος ὃν
תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ	tu corripies DEVS,	tu erudieris domine,	ἂν παιδεύσῃς κύριε,
וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ :	& de lege tua docueris eum.	& de lege tua docueris eum.	καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξῃς αὐτ.
לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי	Vt quieſcat a diebus	Vt mitiges ei a diebus	Τοῦ πραΰναι αὐτὸν ἀφ' ἡμερῶν
רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע	afflictionis,donec fodiat̃ ĩpio	malis,donec fodiatur peccatori	πονηρῶν, ἕως οὗ ὀρυγῇ τῷ ἁμαρ λῷ
כ שָׁחַת :	interitus. (populũ ſuũ,	fouea.	βόθρος. (ὁ ν,
כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ	Nõ.n. derelinquet DEVS(	Quia ñ repellet dñs plebẽ ſuã,	Ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λα(
וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב :	& hereditatẽ ſuã nõ deſeret.	& hẽditatẽ ſuã nõ derelinquet.	καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, οὐκ ἐγ(
כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב	Q̃m ad iuſtitiam reuertetẽ	Quoadusq; iuſtitia conuertatẽ	Ἕως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψει(
מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו	iudicium,& ſequentur illud	in iudicium,& qui iuxta illam	εἰς κρίσιν καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς
כָּל יִשְׁרֵי לֵב :	omnes recti corde.	omnes qui recto ſunt corde.	πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. διάψ
מִי יָקוּם לִי עִם	Quis ſurget ꝑ me aduerſus	Quis conſurget mihi aduerſus	Τίς ἀναστήσεταί μοι ἐπὶ
מְרֵעִים מִי יִתְיַצֵּב	ſceleſtos,quis ſtabit (tatis.	malignantes,aut quis ſtabit	πονηρευομένοις, ἢ τίς συμπαραστή
לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן :	ꝑ me aduerſus oparios iniq(	mecũ adũſus operãtes iniqtatẽ	μοι ἐπὶ τοῖς ἐργαζομένοις τὴν ἀνομ
לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה	Niſi quia DEVS auxiliator	Niſi quia dominus adiuuit me,	Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι,
לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה	meus,paulominus habitaſſet	paulominus habitaſſet	παραβραχὺ παρῴκησε
דוּמָה נַפְשִׁי :	in interitu anima mea.	in inferno anima mea.	τῷ ᾅδῃ ἡ ψυχή μου.
אִם אָמַרְתִּי מָטָה	Si dicebã motus eſt (DEVS	Si dicebam motus eſt	Εἰ ἔλεγον σεσάλευται
רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה	pes meus,miſericordia tua(	pes meus,miſericordia tua dñe	ὁ πούς μου, τὸ ἔλεός σου κύριε
יִסְעָדֵנִי בְּרֹב שַׂרְעַפּ	ſuſtẽta.me.In mul.cogi.me.	adiuua.me.Scđm mul.do.moꝝ	ἐβοήθει μοι, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀδ
בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ	q̃ ſ̃t i me ĩtrĩſecus,ɔſolatões(	in corde meo,cõſolationes tue	ἐν τῇ καρδίᾳ μου, αἱ παρακλήσεις σου
יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי :	delectabãt aĩam meã. (tue	letificauerunt animam meam.	εὔφραναν τὴν ψυχήν μου.
הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא	Nũqd ꝑticeps erit tui thro(	Nunquid adheret tibi ſedes	Μὴ συμπροσέσεταί σοι θρόνος
הַוּוֹת יֹצֵר	inſidiarum,formator (nus	iniquitatis,qui fingis	ἀνομίας, ὁ πλάσσων
עָמָל עֲלֵי חֹק :	laboris in precepto.	laborem in precepto.	κόπον ἐπὶ πρόσταγμα.
יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ	Copulabunt̃ aduerſum aĩam	Captabunt in animam	Θηρεύσουσιν ἐπὶ ψυχὴν
צַדִּיק וְדָם נָק	iuſti,& ſanguinem	iuſti,& ſanguinem	δικαίου, καὶ αἷμα
נָקִי יַרְשִׁיעוּ :	innocentem condẽnabunt.	innocentem condẽnabunt.	ἀθῷον καταδικάσονται.
וַיְהִי יְהוָה לִי	Erit autem DEVS mihi	Et factus eſt mihi dominus	Καὶ ἐγένετό μοι κύριος,

in populo, & vos ſtulti
quando eritis intelligentes.
An poſſibile eſt quod plantauerit
aurem & non audiat diſciplinam,
an poſſibile eſt quod creauerit oculum
& non ſpeculetur in lege.
An poſſibile eſt quod qui dedit legem
populo ſuo, cum peccauerint non
arguat eos. Nonne DEVS docuit
hominem primum ſcientiam.
Corã DEO note ſũt cogitatões filiorum
hominis, quoniam vane ſunt.
Bonum viro, quem
corripies Deus, & de
lege tua docebis eum.
Vt des quietem illi in diebus malis,
donec fodiatur peccatori
fouea.
Q\[uonia\]m non derelinquet Deus ppl\[m\] ſuũ,
& hereditatem ſuam non deſeret.
Quoniam in iuſtitiam conuertetur
iudicium & poſt eum redimentur
omnes recti corde.
Quis cõſurget pro me ad corrobora(tionẽ belli)
aduerſum malignos. Quis ſtabit p me
ĩ certamine aduerſũ ſuiẽtes mẽdacio.
Niſi quia DEVS ſuſtentauit
me paulominus habitaſſet
in ſilentio anima mea.
Si dicam motus eſt (iuuabit)
pes meus, miſicordia tua DEVS ad(iuuabit)
me. In multitudine cogitationũ mearum
in corpore meo, conſolationes tue
liberabunt animam meam.
An poſſibile eſt quod adhereat tibi
ſedes mendacii qui creaſti
laborem in precepto.
Coaceruabũt mala aduerſus animam
iuſti, & ſanguinem innocentem
condẽnabunt iudicio interfectionis.
Et erit DEVS mihi

dixit, quoniã me uehementer dilexit liberabo eũ, & protegam eũ qm̃ ſcit nomen meum. Nos uero iam monſtrauimus in precedentibus, rõnem ſcientie nominis cõprehẽſionem eẽ creatoris. Dicimus itaq; prouidentiam & curam diuinã ideo adherere & cõiũgi huic homini, qm̃ ſciuit Deum atq; dilexit eum. Differentia uero eſt inter אוהב oheb & חושק choſec. Nam qñ amor multum intenditur & oculi amantis & cor & cuncte cogitationes feruntur in rem q̃ amat̃ adeo q̆ nil aliud cogitat preter illam hic talis uocat̃ חושק choſec Philoſophorum autẽ documentũ eſt, q̆ paſſiones corporee tempore iuuentutis impedimento ſunt homini ne aſſequatur bonos mores, quãto ergo magis impedimento erũt ad aſſequendam hanc clariſſimam cognitiõem, quã aſſequitur homo perfectionibus intellectus que inducunt hominẽ ut ſit חושק choſec. i. diligens creatorem. Vanũ uero & fatuum eſt opinari quod ſpeculationes iſte limpide homini ineſſe poſſint dum feruent corporee paſſiones. Siquidem quantum remiſſe fuerint corporee paſſiones, & extinctus ignis cõcupiſcentie tãtũ uigebit intellectus, & lumẽ eius augebit, & comprehenſio illius clariſſima erit & lucida, adeo q̆ cum homo peruenerit ad etatem maturam & morti propinquus fiet, intendet̃ operatio intellectus intentione maxima, & creſcet delectatio & leticia in aprehẽſione ſiue in operatiõe illa & intẽdetur amor rei aprehenſe, tantũ q̆ ſeparabitur anima a corpore in hac delectatione. Propter hanc autẽ rationem dixerunt ſapientes, in morte Moſſe Aharon & Marie q̆ de duobus illorũ dictũ ſit peculiari carmine, mortuus eſt ex ore do-

לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי	In refugium,& Deus meus	in refugium,& Deus meus	εἰς καταφυγὴν, καὶ ὁ θεός μου
לְצוּר מַחְסִי ׃ וַיָּשֶׁב	q̃ſi petra ſpei m̃e.Et ĩſtituet	ĩ adiutoriũ ſpei mee.Et reddet	εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου. Καὶ ἀποδ
עֲלֵיהֶם אֶת־אוֹנָם	ſuper eos iniquitatem ſuam,	illis iniquitatem ipſorum,	αὐτοῖς κύριος τὴν ἀνομίαν αὐτῶν,
וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם	& in malitia ſua perdet eos,	& in malicia eorũ diſperdet eos,	καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ἀφανιεῖ α
יַצְמִיתֵם יְהוָה	perdet eos DEVS	diſperdet illos dominus	ἀφανιεῖ αὐτοὺς
אֱלֹהֵינוּ ׃	Deus noſter.	Deus noſter.	κς ὁ θς ἡμ(ῶν). (ἀνεπίγραφος παρ᾽ Ἑβρ
צה	XCV.	XCIIII. Laus cãtici ipſi Dauid	ϟδ´. Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δα
לְכוּ נְרַנְּנָה	Venite laudemus	Venite exultemus	Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα
לַיהוָה נָרִיעָה	DEVM, iubilemus	domino, iubilemus	τῷ κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν
לְצוּר יִשְׁעֵנוּ ׃	forti, ſaluti noſtre.	Deo ſalutari noſtro.	τῷ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν.
נְקַדְּמָה פָנָיו	Preoccupemus faciem eius	Preoccupemus faciem eius	Προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐ
בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת	in confeſſione, in pſalmis	in confeſſione & in pſalmis	ἐν ἐξομολογήσει, καὶ ἐν ψαλμοῖς
נָרִיעַ לוֹ ׃ כִּי אֵל	iubilemus ei, Quoniã Deus	iubilemus ei. Quoniam Deus	ἀλαλάξωμεν αὐτῷ. Ὅτι θεὸς
גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ	magnus DEVS, & rex	magnus dominus, & rex	μέγας κύριος, καὶ βασιλεὺς
גָּדוֹל עַל־כָּל־אֱלֹהִים ׃	magnus ſuper omnes Deos.	magnus ſup oẽs Deos, (ĩ manu	μέγας ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς (Τὸ
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי־	In cuius mann penetralia	qm̃ ñ r̃pel. dñs plebẽ ſuã. Quia(	Ὅτι οὐ μὴ ἀπώσεται κς τὸν λαὸ
אֶרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים	terre, & excelſa montium	eiꝰ ſũt oẽs fines t̃re, & alti. mõti.	αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ τὰ ὕψη τ
לוֹ ׃ אֲשֶׁר־לוֹ הַיָּם	ipſius ſunt. Cuius eſt mare	ipſius ſunt. Q m̃ ipſius eſt mare	αὐτοῦ εἰσιν. Ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ θά
וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת	& ipſe fecit illud, & ſiccam	& ipſe fecit illud, & ſiccam	καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν, καὶ τὴν
יָדָיו יָצָרוּ ׃ בֹּאוּ	manꝰ eiꝰ plaſmauer̃t. Vẽite	manus eius formauerũt. Vẽite	αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔπλασαν. Δεῦτε
נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה	adoremus curuemur,	adoremus & procidamus	προσκυνήσωμεν, καὶ προσπέσωμ
נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה	flectamus gẽua añ faciẽ DEI	& ploremus ante dominum	αὐτῷ, καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κ
עֹשֵׂנוּ ׃ כִּי הוּא	factoris noſtri. Quia ipſe eſt	qui fecit nos quia ipſe eſt	τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. Ὅτι αὐτ
אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ	Deus noſter, & nos	Deus noſter. Et nos	ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς
עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן	populus paſcue eius, & oues	populus paſcue eius, & oues	λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα
יָדוֹ הַיּוֹם אִם־בְּקֹלוֹ	manus eiꝰ. Hodie ſi vocẽ eiꝰ	manus eius. Hodie ſi vocẽ eius	χειρὸς αὐτοῦ. Σήμερον ἐὰν τῆς φ
תִשְׁמָעוּ ׃ אַל־תַּקְשׁוּ	audieritis, nolite indurare	audieritis nolite obdurare	ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε (κρ
לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה	corda vr̃a ſic ĩ cõtradictiõe,	corda veſtra, Sicut ĩ irritatiõe	τὰς καρδίας ἡμῶν, ὡς ἐν τῷ πα
כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר ׃	ſic ĩ die tẽtationis ĩ deſerto.	ſm̃ diem tẽtationis in deſerto,	κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ
אֲשֶׁר נִסּוּנִי	Vbi tentauerunt me	vbi tentauerunt me	οὗ ἐπείρασάν με
אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי	pr̃es veſtri probauerunt me	patres veſtri, probauerunt	οἱ πατέρες ὑμῶν. Ἐδοκίμασαν
גַּם־רָאוּ פָעֳלִי ׃	& viderũt opus meũ. (me	& viderunt opera mea.	καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου,
אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט	Quadragĩta ãnis faſtidiuit(	Quadraginta ãnis offenſus fui	τεσσαράκοντα ἔτη, προσώχθι
בְּדוֹר וָאֹמַר עַם	gñatio illa, & dixi populus	generationi illi, & dixi ſemper	τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπα, ἀεὶ
תֹּעֵי לֵבָב הֵם וְהֵם	errans corde eſt, & ipſi	Herrant corde. Et iſti	πλανῶνται τῇ καρδίᾳ, αὐτοὶ
לֹא־יָדְעוּ דְרָכָי ׃	nõ cognouerunt vias meas.	non cognouerunt vias meas,	οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου.
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי	Quibus iuraui	vt iuraui in	Ὡς ὤμοσα ἐν
בְאַפִּי אִם־יְבֹאוּן	in furore meo, non introibũt	ira mea ſi introibunt	τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται (
אֶל־מְנוּחָתִי ׃	in requiem meam.	in requiem meã. (edificabat̃	εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. (οἰκ
צו	XCVI.	XCV. p̃s. Dauid qñ domus(	ϟε´. Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαβίδ
שִׁירוּ	Cantate	poſt captiuitatem. Cantate	μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν.

مجدا الهي لمعونتي ور...	לְסַעֵיד וֵאלָהִי	in ſuſtentationem,& Deus meus
كاقدم على اذامهم	לְתָקוֹף רוּחְצָנִי׃ וַאֲתִיב	in fortitudinẽ fiducie mee,Et reddet
الرب	עֲלֵיהוֹן יַת שִׁקְרֵיהוֹן	illis mendacia eorum,
الهــنا	וּבְבִישְׁתְהוֹן יְשֵׁיצֵינוּן	& in malignitate eorum perdet eos
يبيدهم	יְיָ יְשֵׁיצֵינוּן יְיָ	DEVS,perdet eos DEVS
بسيا...	אֱלָהָנָא׃	Deus noſter.
المزمور الرابع والتسعون		XCV.
اقبلوا ...	אִיתוֹן נְשַׁבַּח	Venite & laudes dicamus
بالرب ولنهلل	קֳדָם יְיָ נְיַבֵּב קֳדָם	coram DEO,iubilemus coram
الله مخلصنا	תַּקִּיף פּוּרְקָנָנָא׃	fortiſſimo redemptore noſtro.
نقدم له الشكر	נְקַדֵּם אַפּוֹי בְּתוֹדְתָא	Preueniamus faciem eius in cõfeſſione
والتسبيح ولنهـ...	בְּתוּשְׁבְּחָתָא נְיַבֵּב	in hymnis iubilabimus
بالترتيل لان	קֳדָמוֹי׃ אֲרוּם אֱלָהָא	coram eo.Quoniam Deus
الله عظيم ...	רַבָּא יְיָ וּמַלְכָּא	magnus,DEVS & rex
جبار على جميع الالهة	רַבָּא עַל כָּל אֱלָהַיָּא׃	magnus ſuper omnes Deos.
لان الرب لا يقصي ...	דִּבְיְדֵיהּ מְחַלְיָין פִּשְׁפּוּשֵׁי	Qm̃ in manu eius pẽdẽt (moꝝ mõtiũ
لان بيده اقطار الارض	דְאַרְעָא וְתוּקְפֵי טוּרַיָּא	penetralia terre,& fortitudĩes altiſſi(
اعالي الجبال ملك ...	דִּילֵיהּ׃ דִּילֵיהּ יַמָּא	ipſius ſunt.Quoniam ipſius eſt mare
وخلقه بيداه ...	וְהוּא עֲבַד יָתֵיהּ וְיַבֶּשְׁתָּא	& ipſe fecit illud,& aridam
الارض هلموا	אִידוֹי בְּרִיאוּ׃ אִיתוֹן	manus eius creauerunt.Venite
نسجد ونركع	נִסְגּוּד וְנִגְחוֹן וְנִחְמוֹט	inclinemus & adoremus & genu flecta(
له ونخضع امام	קֳדָם יְיָ דַּעֲבַד יָת	coram DEO qui fecit (mus
خالقنا لانه هو	יָתָנָא׃ אֲרוּם הוּא	nos.Quoniam ipſe
الهنا ونحن	אֱלָהָנָא וַאֲנַחְנָא עַמֵּיהּ	Deus noſter,& nos populus eius,
شعب رعيته	וְעָאן דְּרַעְיָתֵיהּ אִידוֹי	& oues paſcue manuum eius,
بيده اليوم اذا سمعتم	יוֹמָא דֵין אִין בְּמֵימְרֵיהּ	Die iſto ſi verbum eius
صوته فلا تقسوا قلوبكم	תְּקַבְּלוּן לָא תְקַשּׁוּן לִבְּכוֹן	receperitis.Ne ĩduretis corda veſtra,
... كمثل السـ	הֵיךְ בְּמַצּוּתָא הֵיךְ יוֹמָא	ſicut in prouocatione,ſicut die
يوم التجربة في البرية	דְּנַסִּיתוּן אֱלָהָא בְּמַדְבְּרָא	in qua tentaſtis Deum in deſerto.
حيث جربوني	דְּנַסִּיאוּ יָתִי	Quoniam tentauerunt me
اباؤكم فحصوا	אֲבָהָתְכוֹן בְּחָנוּ יָתִי	patres veſtri,probauerunt me
اعمالي ونظروا	לְחוֹד חֲמוֹן עוֹבָדָי׃	inſuper & viderunt opera mea.
اربعين سنة مقتـ...	אַרְבְּעִין שְׁנִין מְאַסֵּית	Quadraginta annis odioſa mihi fuit
ذلك الجيل وقلت ...	בְּדָרָא דְמַדְבְּרָא וַאֲמָרִית	generatio deſerti,& dixi
ضالون بقلوبهم ولم	עַם טָעֲוָתָא בְּלִבְּהוֹן הִינוּן	populus errans in corde eorum
يعرفوا السبل	וְהִינוּן לָא יְדַעוּ אוֹרְחָתִי׃	ipſi ſunt,& nõ cognouerunt vias meas
كما اقسمت في	דְּקַיֵּימִית בִּתְקוֹף	quibus iuraui in vehementia
غضبي انهم لا	רוּגְזִי אִין יֵעֲלוּן לִנְיָחָא	furoris mei,ſi introibunt in requiem
يدخلون موضع راحتي	בֵּית מוּקְדָּשִׁי׃	domus ſanctuarii mei.
المزمور		XCVI.
الخامس والتسعون سبحوا	שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ תּוּשְׁבַּחְתָּא	Laudem dicite coram DEO laudem

mini.ideſt dicto domini.Verum ſapiẽtes adheſerunt huic uerbo, quod dicitur ex ore domini. Et dixerunt ꝙ mortui ſũt oſculo. Et de maria inſuper dixerũt ꝙ mortua ſit oſculo nõ autem ex ore domini quoniam mulier erat,&c. Oſculum ſapientibus ſignificat actionẽ hominis intenſo amore affecti erga creatorem ſm̃ quod dictũ eſt in canticis canticorũ. Oſculetur me oſculo oris ſui &c.

לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ
שִׁירוּ לַיהוָה כָּל-
הָאָרֶץ׃ שִׁירוּ לַיהוָה
בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ
מִיּוֹם לְיוֹם
יְשׁוּעָתוֹ ׃ סַפְּרוּ
בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל
הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו׃
כִּי-גָדוֹל יְהוָה
וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא
הוּא עַל כָּל-אֱלֹהִים
כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים
אֱלִילִים וַיהוָה
שָׁמַיִם עָשָׂה׃ הוֹד
וְהָדָר לְפָנָיו עֹז
וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ׃
הָבוּ לַיהוָה
מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ
לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז׃
הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד
שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה
וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו ׃
הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה
בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ חִילוּ
מִפָּנָיו כָּל-הָאָרֶץ ׃
אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה
מָלָךְ אַף-תִּכּוֹן תֵּבֵל
בַּל-תִּמּוֹט יָדִין
עַמִּים בְּמֵישָׁרִים ׃
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם
וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם
הַיָּם וּמְלֹאוֹ׃ יַעֲלֹז
שָׂדַי וְכָל-אֲשֶׁר בּוֹ
אָז יְרַנְּנוּ כָּל-עֲצֵי-
יָעַר׃ לִפְנֵי יְהוָה
כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט
הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט-תֵּבֵל
בְּצֶדֶק וְעַמִּים ב
בֶּאֱמוּנָתוֹ ׃

DEO canticum nouum,
cantate DEO omnis
terra. Cantate DEO
bñdicite noĩ eius, annũciate
in diem
ſalutare eius. Narrate
ĩ gẽtibus gliã eius, ĩ vniũſis
populis mirabilia eius.
Quia magnus DEVS
& laudabilis nimis, timẽdus
ipſe ſuper omnes Deos.
Omnes enim DII populorũ
ſculptilia, DEVS autem
celos fecit. Laus (tudo
& decor añ vultũ eius, forti(
& gloria in ſanctuario eius.
Afferte DEO
familie populorum, afferte
DEO gloriã & fortitudinẽ,
afferte DEO gloriam
nomini eius. Leuate mũera,
& introite in atria eius,
adorate DEVM
in decore ſanctuarii, paueat
a facie eius omnis terra.
Dicite in gentibus DEVS
A. regnauit, iſſ direxit orbẽ,
non cõmouebitur, iudicabit
populos in equitatibus.
Letamini celi
& exultet terra, tonet (deat
mare & plenitudo eius. Gau(
ager & omnia que in eo ſunt,
tũc laudabũt vniuerſa ligna
ſaltus. Ante faciem DEI
qm̃ venit, qm̃ venit iudicare
terram. Iudicabit orbem
terre in iuſtitia, & populos
in fide ſua,

domino canticum nouum,
cantate domino omnis
terra. Cantate domino
& bñdicite noĩ eius, annũciate
de die in diem
ſalutare eius. Annunciate
ĩter gẽtes gloriã eius, in oĩbus
populis mirabilia eius.
Quoniam magnus dominus
& laudabilis nimis, terribilis
eſt ſuper omnes Deos.
Quoniam omnes dii gentium
demonia, dominus autem
celos fecit. Cõfeſſio (ſãctimonia
& pulchritudo ĩ ɔſpectu eius, (
& magnificẽtia ĩ ſanctificatiõe(
Afferte domino (eius
patrie gentium, afferte
domino gloriam & honorem,
afferte domino gloriam
nomini eius. Tollite hoſtias
& introite in atria eius,
adorate dominum
in atrio ſancto eius. Cõmoueaẽ
a facie eius vniuerſa terra,
dicite in gẽtibus quia dominus
regnauit. Etenĩ correxit orbẽ
terre q̃ ñ cõmouebiẽ, iudicabit
populos in equitate.
Letentur celi
& exultet terra, cõmoueatur
mare & plẽitudo eiꝰ, gaudebũt
campi & omnia que in eis ſunt.
Tunc exultabunt omnia ligna
ſyluarum a facie domini
quia venit, qm̃ venit iudicare
terram. Iudicabit orbem
terre in equitate, & populos
in veritate ſua.
XCVI. p̃s. ipſi Dauid qñ terra
eius reſtituta eſt ei.

τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν,
ᾄσατε τῷ κυρίῳ πᾶσα
ἡ γῆ. Ἄσατε τῷ κυρίῳ, (εὐ
λογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Εὐαγγε
ἡμέραν ἐξ ἡμέρας,
τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ἀναγγείλατε
ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν
αὐτοῦ ἐν πᾶσι λαοῖς θαυμάσια αὐτ
Ὅτι μέγας κύριος
καὶ αἰνετὸς σφόδρα, φοβερός
ἐστιν ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς.
Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν,
δαιμόνια, ὁ δὲ κύριος
τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν. Ἐξομολόγη
καὶ ὡραιότης, ἐνώπιον αὐτοῦ, ἁγιωσύ
καὶ μεγαλοπρέπεια, ἐν τῷ ἁγιάσματι α
Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ
αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν, ἐνέγκατε
τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν.
Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν
ὀνόματι αὐτοῦ, ἄρατε θυσίας
καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτ
Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ
ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ, σαλευθήτω
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ
Εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κύριος
ἐβασίλευσε, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν (οἰ
ἥτις οὐ σαλευθήσεται, κρινεῖ (κουμένην,
λαοὺς ἐν εὐθύτητι.
Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοί
καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, σαλευθήτω (ἡ
ἡ θάλασσα, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Χα
τὰ πεδία, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖ
τότε ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα
τοῦ δρυμοῦ. Ἀπὸ προσώπου κυρίου,
ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἔρχεται κρῖναι
τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμένην
ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ λαοὺς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ.
ϙϛʹ. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ ὅτι γῆ
α. τῷ καθίσατο, ἀντίγραφος πορεύ

الرب تسبيحا جديدا	חדתא אנגלי מרומא	nouam,angeli exceſſi
الارض كلها تسبح	שבחו קדם יי כל צדיקי	laudate coram DEO omnes iuſti
الرب سبحوا الرب	ארעא: שבחו קדם יי	terre.Laudate coram DEO,
وباركوا اسمه بشروا	בריכו שמיה בשרו	benedicite nomen eius,annunciate
يوما فيوما	מן יומא ליומא	de die in diem
بخلاصه ✠ اخبروا	פורקניה : אשתעו	redemptionem eius.Narrate
في الامم بمجده وعجائبه	בעממיא איקריה בכל	in populis gloriam eius,in omnibus
الشعوب بعجائبه	עממיא פרישותיה:	populis mirabilia eius.
لان الرب عظيم	ארי רב יי	Quoniam magnus DEVS
هو ومسبح جدا مخوف	ומשבח לחדא ודחיל	& laudabilis nimis,& timendus
هو على جميع الالهة	הוא על כל אלהיא :	ſuper omnes deos.
اذ كل الهة الامم	ארי כל דחלת עממיא	Quoniam omnia que timent populi,
شياطين ✠ والرب	טעותא ויי שמ	idola ſunt,DEVS autem
هو خلق السموات الشكر	שמיא עבד: שבחא	celos fecit.Laus
والبها امامه القدس	ושבהורא קדמוי עושנא	& gloria coram eo,fortitudo
وعظم الجلال في قدسه	ושבחא בבית מוקדשיה:	& laus in domo ſanctuarii eius.
قربوا للرب	הבו קדם יי יח	Afferte coram DEO
يا جميع قبايل الشعوب قربوا	יחוסי עממיא הבו	familie populorum afferte
للرب تمجيدا ووقارا	קדם יי איקר ועושנא :	coram DEO honorem & fortitudinē.
اعطوا الرب تمجيدا	הבו קדם יי איקר	Afferte coram DEO gloriam
لاسمه احملوا القرابين	שמיה סיברו תקרובתא	nomini eius,afferte munera
وادخلوا الى دياره	ועולו לדרתיה :	& intrate in atria eius.
اسجدوا للرب	סגידו קדם יי ב	Adorate coram DEO
في بها كل قدسه لتزلزل	בשבהורת קודשא רתיתו	in decore ſanctitatis,contremiſcite
جميع الارض تتزلزل	מן קדמוהי כל יתבי ארעא :	a cōſpectu eius oēs habitatores terre.
بين يديه قولوا في الشعوب	אמרו בעממיא יי	Dicite in gentibus DEVS
الله قد ملك اتقن الدنيا	מלך לחוד תקין תבל	regnauit,inſuper ordinauit orbem
لكيلا تتزلزل يقضي بين	דלא תתמוטט ידין	qui non mouebitur,iudicabit
الشعوب بالعدل	עממיא בתריצותא:	populos in equitate.
فلتفرح السموات	יחדון חילי שמיא	Letentur exercitus celorum
وتبتهج الارض ولتبتهج	וידוצון צדיקי ארעא	& exultent iuſti terre,
البحر في عمقه تتهلل	יכלי ימא ומליה : יבוע	tonet mare & plenitudo eius.Plaudāt
البقاع وما فيها	תושבחא חקלא וכל דביה	laudibus,cāpi & omnia que in eis ſunt,
هناك تبتهج جميع شجر	הבכן ישבחון כל אילני	tunc laudabunt omnes arbores
الغياض قدام الرب	חורשא: קדם יי	ſiluarum.Coram DEO
الاتي اذا جا ليحكم	ארום אתא ארום אתא	quoniam venit,quoniam venit
اهل الارض ويدين البلاد	למידן ארעא ידין תבל	iudicare terram,iudicabit orbem
بالعدل والشعوب	בצדקתא ועממיא	in iuſtitia & populos
بالحق	בהימנותיה:	in veritate ſua.

A. Deus regnauit. Quod legit in Romana pſalmodia regnauit a ligno Deus,non eſt de hebraica ueritate ſed chriſtiana deuotione ut arbitror additum. Secutus eſt uero hanc paraphraſticam additionē Theodulphus q nobile paſſionis carmen ac deuotum compoſuit ubi dixit. Impleta ſunt que concinit Dauid fideli carmine dicens in nationibus regnauit a ligno Deus. Ex Fabro.

المزمور ✠
السادس والتسعون

יְהֹוָה מל	DEVS	Dominus	Ὁ θεὸς
מָלַךְ תָּגֵל הָאָרֶץ	regnauit exultet terra,	regnauit exultet terra,	ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים׃	letabuntur inſule multe.	letentur inſule multe.	εὐφρανθήτωσαν νῆσοι πολλαί.
עָנָן וַעֲרָפֶל	Nubes & caligo	Nubes & caligo	Νεφέλη καὶ γνόφος
סְבִיבָיו צֶדֶק ומ	in circuitu eius, iuſtitia	in circuitu eius, iuſtitia	κύκλῳ αὐτοῦ, δικαιοσύνη
וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כ	& iudicium apparatus	& iudicium correctio	καὶ κρίμα, κατόρθωσις
כִּסְאוֹ׃ אֵשׁ	ſolii eius. Ignis	ſedis eius. Ignis	τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Πῦρ
לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט	ante faciẽ eius ibit & exuret	ante ipſum p̃cedet, & ĩflãmabit	ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ φλο
סָבִיב צָרָיו׃ הֵאִירוּ	p circuitũ hoſtes eio. Illũina(	ĩcircuitu inimicos eius. Illuxeĩt	κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ἔφαναν
בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה	fulgura eio orbẽ, vidit (uerũt	fulgura eius orbi terre, vidit	αἱ ἀστραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκουμένῃ. ἴ
וַתָּחֵל הָאָרֶץ׃ הָרִים	& contremuit terra. Montes	& cõmota eſt terra. Montes	καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. Τὰ ὄρη
כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מ	ſicut cera tabefacti ſunt	ſicut cera fluxerunt	ὡσεὶ κηρὸς ἐτάκησαν
מִלִּפְנֵי יְיָ מִלִּפְנֵי	a facie DEI, a facie	a facie domini, a facie	ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἀπὸ προσώπ
אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ׃	dominatoris omnis terre.	domini omnis terra.	κυρίου πάσης τῆς γῆς.
הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם	Annunciauerunt celi	Annunciauerunt celi	Ἀνήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ (παν
צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל־	iuſtitiam eius, & viderũt oẽs	iuſtitiam eius, & viderunt oẽs	τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ εἶδο
הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ׃	populi gloriam eius.	populi gloriam eius.	οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. (νοῦν
יֵבֹשׁוּ כָּל־עֹבְדֵי	Cõfundanť vniuerſi q ſuiũt	Confundantur oẽs qui adorant	Αἰσχυνθήτωσαν πάντες οἱ προσκ
פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים	ſculptili, qui gloriantur	ſculptilia, & qui gloriantur	τοῖς γλυπτοῖς, οἱ ἐγκαυχώμενοι
בָּאֱלִילִים הִשְׁתַּחֲווּ־	in idolis, adorate eum	in ſimulachris ſuis. Adorate eũ	ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. Προσκυνήσατε αὐ
לוֹ כָּל־אֱלֹהִים׃	omnes DII.	omnes angeli eius,	πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ.
שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן	Audiuit & letata eſt cion,	audiuit & letata eſt ſion.	Εἰσήκουσε καὶ εὐφράνθη ἡ σιών,
וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת	& exultauerunt oppida	Et exultauerunt filie	καὶ ἠγαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες
יְהוּדָה לְמַעַן	iude propter	iude, propter	τῆς ἰουδαίας, ἕνεκεν
מִשְׁפָּטֶיךָ יְהֹוָה׃	iudicia tua DEVS.	iudicia tua domine.	τῶν κριμάτων σου κύριε.
כִּי־אַתָּה יְהֹוָה עֶלְיוֹן	Tu enim DEVS excelſus	Quoniã tu dominus altiſſimus	Ὅτι σὺ κύριος ὕψιστος
עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְאֹד	ſup omnẽ terrã, vehemẽter	ſuper omnem terram, nimis	ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, σφόδρα
נַעֲלֵיתָ עַל־כָּל־אֱלֹהִים	eleuatus es ſup oẽs DEOS.	exaltatus es ſuper omnes Deos,	ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεο
אֹהֲבֵי יְהֹוָה שִׂנְאוּ	Amatores DEI odio habete	Qui diligitis dominum odite	Οἱ ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε
רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת	malum, cuſtodit animas	malum, cuſtodit dominus aĩas	πονηρά, φυλάσσει κύριος τὰς ψυχὰς
חֲסִידָיו מִיַּד ר	miſicordiorꝝ ſuorꝝ, de manu	ſanctorum ſuorum de manu	τῶν ὁσίων αὐτοῦ, ἐκ χειρὸς
רְשָׁעִים יַצִּילֵם׃	impiorum eruet eos.	peccatoris liberabit eos.	ἁμαρτωλοῦ ῥύσεται αὐτούς.
אוֹר זָרֻעַ	Lux ſeminata eſt	Lux orta eſt	Φῶς ἀνέτειλε τῷ
לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי־	iuſto, & rectis	iuſto, & rectis	δικαίῳ, καὶ τοῖς εὐθέσι
לֵב שִׂמְחָה׃	corde letitia.	corde letitia.	τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη.
שִׂמְחוּ צַדִּיקִים	Letamini iuſti	Letamini iuſti	Εὐφράνθητε δίκαιοι
בַּיהֹוָה וְהוֹדוּ	in DEO, & confitemini	in domino, & confitemini	ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐξομολογεῖσθε
לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃	memorie ſancte eius.	memorie ſanctificationis eius,	τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ.
מִזְמוֹר צח	XCVIII. Pſalmus.	XCVII. Pſalmus Dauid.	ϛζ΄, Ψαλμὸς τῷ Δαβὶ
שִׁירוּ לַיהֹוָה שִׁיר	Cantate domino canticum	Cantate domino canticum	Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα
חָדָשׁ כִּי־נִפְלָאוֹת	nouum, quia mirabilia fecit.	nouum, quia mirabilia fecit.	καινόν, ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν

ملك	יי	DEVS
الرب فتتهلل الا[رض]	מלך תדוץ ארעא	regnauit exultet terra,
وتبتهج جزاير كثيرة	יחדון נגוון סגיאין :	letentur inſule multe.
السحاب والضباب	ענן יקרא ואמיטתא	Nubes glorie & tenebre
حوله ❧ بالعدل	חזור חזור דיליה	in circuitu eius
والحكم اتقن	צידקתא ודינא אתר	iuſtitia & iudicium locus
كرسيه ❧ النار	דמכון כורסיה : אשתא	preparationis ſedis eius. Ignis
تتقدامه	קומוי מהלך ומצלהבא	ante eum ambulat, & comburit
وكل اعدايه تحترق ا[ضاءت]	חזור חזור מעיקוי : מנהרין	per circuitū moleſtatores eius. Splen(
الدنيا ببروقه [نظرت]	ברקוי תבל חמת	fulgura eius orbi, vidit (deſcunt
الى الارض فتزلزلت ذابت [الجبال]	ואתחלחלת ארעא : טוריא	& cōmota eſt terra. Montes
كالشمع من بين يدي	היך שעוה יתמסון	tanquam cera liquefacti ſunt,
الرب ❧ ومن قدام	מן קדם יי	a preſentia DEI
وجه رب الارض كلها	רבון כל ארעא :	dominatoris omnis terre.
اخبرت السموات	יתבון אנגלי מרומא	Annunciabunt angeli altiſſimi
بعدله وشاهد [جميع]	צידקתיה ויחמון כל	iuſtitiam eius, & videbunt omnes
الشعوب مجده ❧	עממיא איקריה :	populi gloriam eius.
تخزا جميع [عابدي]	יבהתון כל פלחי	Confundentur omnes qui ſeruiunt
لاوثان المفتخرين	פיסלא דמשתבחין	ſculptili, qui gloriantur
باصنامهم اسجدوا	בטעוותא ויסגדון קדמוי	in idolis ſuis, & adorabunt coram eo
باجمع ملايكته	כל עממיא פלחי טעוותא :	omnes populi qui ſeruiunt idolis.
سمعت صهيون	שמעו וחדת כנישת דציון	Audiuit & letata eſt eccleſia cion,
ففرحت وتهللن بنات	ידיצו בנתא דבית	exultabunt filie
يهودا لاجل	דבית יהודה מן בגלל	domus iude propter
احكامك يا رب ❧	דינך יי :	i.dicia tua DEVS.
فانت ايها الرب العالي جدا	ארום את הוא יי עילאה	Quoniam tu ipſe DEVS altiſſimus
على جميع	על כל יתבי ארעא לחדא	ſuper omnes habitatores terre nimis
الالهة	אתעליתא על כל אלהיא :	exaltatus es ſuper omnes Deos.
احبا الرب يبغضون	רחמיא דיי סנו	Amatores DEI odio habete
الشر لان الرب يحفظ نفوس	ביש מטול דקיריס נטיר	malum, quoniam dominus cuſtodit
اصفيايه ومن ايدي	נפשת חסידוי ומן	animas miſericordium ſuorum, & de
الظالمين ينجيهم	אידיהון דרשיעי	manu impiorum
النور اشرق	יפצינון : נהור דנח	eruet eos. Lux quieſcit
للصديقين ❧ والفرح	ומיטמר לצדיקיא	& conſeruata eſt iuſtis,
لمستقيمي القلوب	ולתריצי ליבא חדותא :	& rectis corde letitia.
افرحوا ايها الصديقون ب	חדון צדיקיא ב	Letamini iuſti
بالرب ❧ واشكروا	במימרא דיי ואודון	in verbo DEI, & confitemini
لذكر قدسه ❧	לדכרן שום קודשיה :	memorie nominis ſanctitatis eius.
المزمور السابع والتسعون	תושבחתא	XCVIII, Laus
سبحوا الرب تسبيحا	נבואה שבחו קדם יי שבח	prophetica. Laudate corā Deo laude
جديدا لان الرب صنع ع[جايب]	חדת ארום פרישן	noua quoniam mirabilia

עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ	Saluabit ſibi	Saluauit ſibi	ὁ κύριος. Ἔσωσεν αὐτὸν
יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ	dexteram eius & brachium	dextera eius, & brachium	ἡ δεξιὰ αὐτοῦ, καὶ ὁ βραχίων
קָדְשׁוֹ׃ הוֹדִיעַ יְהוָה	ſcm̃ eius. Notã fecit DEVS	ſanctum eius. Notum fecit dñs	ὁ ἅγιος αὐτοῦ. Ἐγνώρισε κύριος
יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי	ſalutem ſuam, in oculis	ſalutare ſuum, in conſpectu	τὸ σωτήριον αὐτοῦ, ἐναντίον (αὐ
הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ׃	gentiũ reuelauit iuſtitiã ſuã.	gentium reuelauit iuſtitiã ſuã.	τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψε τὴν δικαιοσύνην
זָכַר חַסְדּוֹ	Recordatus ẽ miſicõdie ſue,	Recordatus eſt miſicordie ſue,	Ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ
וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית	& veritatis ſue domui	& veritatis ſue domui	τῷ ἰακὼβ, καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ
יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל	iſrael. Viderunt omnes	iſrael. Viderunt omnes	τῷ ἰσραήλ. Εἴδον πάντα
אַפְסֵי אָרֶץ אֵת	fines terre,	termini terre,	τὰ πέρατα τῆς γῆς
יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ׃	ſalutare DEI noſtri.	ſalutare Dei noſtri.	τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל	Iubilate DEO omnis	Iubilate domino omnis	Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα
הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ	tra, vociferamini & laudate	terra, cantate & exultate	ἡ γῆ, ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε
וְזַמֵּרוּ׃ זַמְּרוּ לַיהוָה	& canite. Cantate DEO	& pſallite. Pſallite domino	καὶ ψάλατε. Ψάλατε τῷ κυρίῳ
בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר	in cithara, in cithara	in cithara in cithara	ἐν κιθάρᾳ, ἐν κιθάρᾳ
וְקוֹל זִמְרָה׃	& voce carminis.	& voce pſalmi,	καὶ φωνῇ ψαλμοῦ, (πι
בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל	In tubis & clangore	in tubis ductilibus & voce tube	ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς, καὶ φωνῇ σ
שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי	buccine, iubilate coram	cornee. Iubilate in conſpectu	κερατίνης. Ἀλαλάξατε ἐνώπιον
הַמֶּלֶךְ יְהוָה׃ יִרְעַם	rege DEO. Tonet	regis domini moueatur	τοῦ βασιλέως κυρίου. Σαλευθήτω (
הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל	mare & plenitudo eius, orbis	mare & plenitudo eius, orbis	ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰ
וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ נְהָרוֹת	& habitatores eius. Flumina	terraꝝ & q habitãt ĩ eo. Flumĩa	καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Ποτ
יִמְחֲאוּ כָף יַחַד	plaudent manu ſimul,	plaudent manu ſimul	κροτήσουσι χερσὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ,
הָרִים יְרַנֵּנוּ׃	montes laudabunt.	montes exultabunt	τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται
לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא	Ante DEVM, quia venit	a conſpectu domini, qm̃ venit	ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχ
לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט	iudicare terram, iudicabit	iudicare terram. Iudicabit	ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ
תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים	orbem in iuſtitia, & populos	orbẽ terraꝝ in iuſtitia, & pplos	τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ λ
בְּמֵישָׁרִים׃	in equitatibus.	in equitate. (gnauit	ἐν εὐθύτητι. (ἐβασίλευ
צט יְהוָה מָלָךְ	XCIX. DEVS regnauit	XCVIII. ps. Dauid. Dñs re(	σεν. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ. Ὁ κύ
יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב	contremiſcent populi, ſeſſor	ira ſcantur populi, qui ſedes	ὀργιζέσθωσαν λαοὶ, ὁ καθήμενος
כְּרוּבִים תָּנוּט	cherubim, concutiatur	ſuper cherubin moueatur	ἐπὶ τῶν χερουβὶμ, σαλευθήτω
הָאָרֶץ׃ יְהוָה בְּצִיּוֹן	terra. DEVS in cion	terra. Dominus in ſion	ἡ γῆ. Κύριος ἐν σιὼν
גָּדוֹל וְרָם הוּא	magnus, & excelſus ipſe	magnus & excelſus	μέγας, καὶ ὑψηλὸς
עַל כָּל הָעַמִּים׃	ſuper omnes populos.	ſuper omnes populos.	ἐστὶν ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς. (με
יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל	Cõfiteãt noĩ tuo magno A.	Confiteant̃ nomini tuo magno	Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου
וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא׃	& timendo, ſanctũ enim eſt.	quon ã terribile & ſanctum eſt,	ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστι,
וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט	Et fortitudo regis iudicium	& honor regis iudicium	καὶ τιμὴ βασιλέως κρίσιν
אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ	diligit, tu compoſuiſti	diligit. Tu paraſti	ἀγαπᾷ. Σὺ ἡτοίμασας
מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט	equitates iudicium	directiones, iudicium	εὐθύτητας, κρίσιν
וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב	& iuſtitiam in Iaacob	& iuſtitiam in iacob	καὶ δικαιοσύνην ἐν ἰακὼβ,
אַתָּה עָשִׂיתָ׃ רוֹמְמוּ	tu feciſti. Exaltate	tu feciſti. Exaltate	σὺ ἐποίησας. Ὑψοῦτε
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ	DEVM Deum noſtrum,	dominum Deum noſtrum,	κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν,
וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם	& adorate ſcabellum	& adorate ſcabellum	καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ

fecit ſaluauit ſibi
dexteram eius,& brachium diuinitatis
ſancte eius. Manifeſtauit DEVS
redemptionem ſuam, proſpectui
populorum reuelauit iuſtitiam ſuam.
Recordatus eſt benignitatis ſue
& veritatis ſue domui
iſrael & viderunt omnes
fines terre
redemptionem Dei noſtri.
Iubilate coram DEO omnes
hitatores tre, plaudite & laudes dicite
& pſallite. Canite coram DEO
in citharis in citharis
& voce fiſtule.
In tubis & voce
cornu, iubilate coram
rege DEO. Tonet
mare & plenitudo eius, orbis
& omnes habitantes in eo. Flumina
percutient manuum palmas ſimul.
montes laudes dicent.
Coram DEO quoniam venit
iudicare terram, iudicabit
orbem in iuſtitia, & populos
in equitatibus.

XCIX. DEVS regnauit

contremiſcant populi, cuius maieſtas
habitat inter cherubim
concutiatur terra. DEVS in cion
magnus, & excelſus
ſuper omnes populos.
Confitebuntur nomini tuo magno
& timendo, ſanctũ ſiquidem ipſum eſt.
Et fortitudo regis iudicium
diligit, tu preparaſti
directiones, iudicium
& iuſtitiam in Iaacob
tu feciſti. Laudate
coram DEO Deo noſtro,
& adorate domum

A. De magno Dei nomine יהוה quem & hebrei & græci quatuor literarum nomen appellant, multa ſcripſimus tum in ſcholiis libri exodi tum in libello duorum & ſeptuaginta nominum (quis libellus ipſe imperfectus & mancus circunferatur abſq; hebreo ſermone) quem dicauimus nominatim Stephano Saulo prothonotario apoſtolico, nobiſq; conſobrino iuueni magne ſpei qui breuiſſimo tempore & in grecis & in latinis literis mirum immodum profecit, adeo q̃ de ſe dicere poteſt (nec me fallit naturale affinitatis uinculũ) illud apoſtoli Pauli profeci ultra multos coetaneos meos, in ſacris philoſophie ſtudiis.

רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃	pedũ eius,quia ſanctus ipſe.	pedum eius,quoniã ſanctũ eſt.	τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι.
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן	Moſſe & Aharon	Moyſes & aaron	Μωυσῆς καὶ ἀαρὼν
בְּכֹהֲנָיו ושׁ	in ſacerdotibus eius	in ſacerdotibus eius,	ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ,
וּשְׁמוּאֵל ב	& Semuel	& Samuel	καὶ σαμουὴλ
בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ	in iis qui inuocãt nomẽ eius.	ĩter eos qui inuocãt nomẽ eius.	ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐ(
קֹרִאים אֶל־	Inuocabant	Inuocabant	Ἐπεκαλοῦντο
יְהוָה וְהוּא	DEVM & ipſe	dominum & ipſe	τὸν κύριον καὶ αὐτὸς
יַעֲנֵם׃ בְּעַמּוּד	reſpondebat eis,in columna	exaudiebat eos,in columna	εἰσήκουεν αὐτῶν, ἐν στύλῳ (τοῦ
עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם	nubis loquebatur ad eos,	nubis loquebatur ad eos.	νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς. (τὰ
שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק	Cuſtodiebãt teſtimõia eiꝰ,&(	Cuſtodiebant teſtimonia eius,(	Ὅτι ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ
נָתַן לָמוֹ׃ יְהוָה	ꝙ dedit eiꝰ.DEVS(pceptũ	qđ dedit illis.Dñe (& pceptũ	αὐτοῦ ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς. Κύριε
אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם	Deus noſter tu reſpõdiſti eis,	Deus noſter tu exaudiebas eos,	ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ ἐπήκουες αὐτῶν,
אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם	Deus propitius fuiſti eis,	Deus tu propitius fuiſti eis,	ὁ θεός, σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς
וְנֹקֵם עַל־עֲלִילוֹתָם׃	& vltor ſup adinuẽtões eoꝶ.	& vlciſcẽs ĩ oẽs adinuẽtões eoꝶ.	καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτη(
רוֹמְמוּ יְהוָה	Exaltate DEVM	Exaltate dominum	Ὑψοῦτε κύριον (ματα αὐ
אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ	Deum noſtrum,& adorate	Deum noſtrum,& adorate	τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε
לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ	ĩ mõte ſãcto eius qa ſanctus	in mõte ſancto eius,qm̃ ſanctus	εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ, ὅτι ἅγιος
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃	DEVS Deus noſter.	dominus Deus noſter.	κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
ק מִזְמוֹר	C. Pſalmus	XCIX. Pſalmus	ϟθ′. Ψαλμὸς τῷ
לְתוֹדָה הָרִיעוּ	in cõfeſſione. A. Iubilate	in confeſſione. Iubilate	Δαβὶδ εἰς ἐξομολόγησιν. Ἀλαλάξατε
לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ׃	DEO omnis terra,	Deo omnis terra,	τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ,
עִבְדוּ אֶת־יְהוָה	ſeruite DEO	ſeruite domino	δουλεύσατε τῷ κυρίῳ
בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו	ĩ letitia,ĩgredimini corã eo	ĩ letitia.Introite ĩ ↄſpectu eius,	ἐν εὐφροσύνῃ. Εἰσέλθετε ἐνώπιον αὐ
בִּרְנָנָה׃ דְּעוּ כִּי־יְ	ĩ cãtu.Scitote qm̃ q dat eſſe	in exultatione.Scitote qm̃ dñs	ἐν ἀγαλλιάσει, γνῶτε ὅτι κύριος (τὸς
הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ	ipſe eſt Deus,ipſe fecit nos,	ipſe eſt Deus,ipſe fecit nos	αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν. Αὐτὸς ἐποίησεν
וְלֹא אֲנַחְנוּ עַמּוֹ	B. & non nos,populus eius	& non ipſi nos.Populus eius	καὶ οὐχ ἡμεῖς, ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτοῦ
וְצֹאן מַרְעִיתוֹ׃	& oues paſcue eius. (feſſione	& oues paſcue eius	καὶ πρόβατα νομῆς αὐτοῦ. (λογήσει
בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה	Ingredimini portas eiꝰ ĩ cõ(	ĩtroite portas eius ĩ cõfeſſione,	Εἰσέλθετε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομο(
חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה	atria eius in laude,	atria eius in hymnis	εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις.
הוֹדוּ־לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ	ↄfitemini & bñdicite noĩe eiꝰ	ↄfitemini illi.Laudate nom̃ eius	Ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα(
כִּי־טוֹב יְהוָה	Quia bonus DEVS (vſq;	quoniam ſuauis eſt dominus	ὅτι χρηστὸς κύριος, (αὐτοῦ
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד־	ĩ ſempitnũ miſicõdia eiꝰ,&(	ĩ eternũ miſicordia eius.& vſq;	εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἕως
דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃	ad gña.& gñatiõẽ fides eius.	ĩ gñatõe & gñatõẽ veritas eius	γενεᾶς καὶ γενεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.
קא לְדָוִד מִזְמוֹר	CI. Dauidis Pſalmus.	C. Pſalmus ipſi Dauid.	ρ′. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ
חֶסֶד וּמִשְׁפָּט	Miſericordiam & iudicium	Miſericordiam & iudicium,	Ἔλεον καὶ κρίσιν
אָשִׁירָה לְךָ	cantabo tibi	cantabo tibi	ᾄσομαί σοι
יְהוָה אֲזַמֵּרָה׃	DEVS,pſallam	domine. Pſallam	κύριε, ψαλῶ
אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ	& erudiar in via	& intelligam in via	καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ
תָּמִים מָתַי תָּבוֹא	perfecta,quando venies	immaculata,quoniam venies	ἀμώμῳ, πότε ἥξεις
אֵלַי אֶתְהַלֵּךְ	ad me. Ambulabo (dio	ad me.Perambulabam	πρός με. Διεπορευόμην
בְּתָם־לְבָבִי בְּקֶרֶב	ĩ ĩtegritate cordis mei,ĩ me(	ĩ innocẽtia cordis mei ĩ medio	ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ

قدوس ... قد مية فانه	מוקדשיה קדיש הוא ׃	ſanctuarii eius,ſanctus ſiquidē ipſe eſt.
جبل موسى وهرون	משה ואהרן בכהנוי	Moſſe & Aharon in ſacerdotibus eius,
في كهنته	דמסרו נפשיהון מטול	qui tradiderunt animas ſuas propter
وصموييل	עמיה דיי ושמואל	populum DEI.Et Samuel
في الذين يدعون باسمه	אמטולהון צלי קדם יי	propter illos orauit DEVM,
... حين يدعو	היך אבהת עלמא דצלו	quēadmodū patres ſeculi q̄ orauerūt
الرب	בשמיה מצליין קדם יי	in nomine eius,orabant coram DEO
فاستجاب لهم وكلمهم	והוא עני יתהון ׃ עננא	& ipſe reſpondebat eis.In nubibus
من عمود الغمام	יקרא ממלל עמהון ונטרו	glorie loquebat̄ cū illis,obſeruauerūt
لانهم حفظوا شهادته	סהדותיה וקיים דיהב	teſtimonia eius,& pacta que dedit
ومثله الذي اعطاهم	להון ׃ יי אלהנא את	eis.DEVS Deus noſter tu
اللهم انت المستجيب لهم	עניתא יתהון אלהא שביק	reſpondebas eis,Deus tu propitius
اللهم انت الغافر لهم	הויתא לעמא אמטולהון	fuiſti populo propter eos
المنتقم في جميع اعمالهم	ומתפרע על עובדיהון ׃	& vltor operationum ipſorum.
عظموا الرب	שבחו קדם יי אלהנא	Laudes dicite corā DEO Deo noſtro,
الهنا واسجدوا	וסגידו לטור בית	& adorate montem domus
في جبل قدسه	מוקדשיה ארום קדיש	ſanctuarii eius,quoniam ſanctus
الرب الهنا قدوس	יי אלהנא ׃	DEVS Deus noſter.
المزمور	שבחא על קורבן	C. Laudatoria,pro ſacrificio
التاسع والتسعون	תודתא יבבו קדם	confeſſionis. Iubilate coram
كلها تسبح الرب	יי כל יתבי ארעא ׃	DEO omnes habitatores terre.
تعبدوا للرب	פלחו קדם יי	Seruite coram DEO
بالفرح ادخلوا امامه	בחדותא איתו קדמוי	in letitia,venite coram eo
بالتهليل اعلموا ان	בתושבחתא ׃ אודעו ארום יי	in hymnis.Notum facite qm̄ q dat eſſe
هو الله هو	הוא אלהים הוא עבד	ipſe eſt Deus,ipſe fecit
ولم نكن نحن	יתנא ודיליה אנחנא	nos,& ipſius ſumus,
وغنم رعيته	עמיה ועאן רעיתיה ׃	populus eius & oues paſcue eius.
ادخلوا ابوابه بالشكر	עולו בתרעוי באודתא	Ingredimini portas eius in cōfeſſione,
ودياره بالتسبيح	דרתוי בתושבחתא אודון	porticus eius in laudibus,confitemini
اعترفوا له وباركوا اسمه	קדמוי בריכו שמיה ׃	coram eo,benedicite nomini eius.
فان الرب صالح	ארום טב יי	Quoniam bonus DEVS,
والى الابد رحمته	לעלם טוביה ועד	in eternum benignitas eius & vſq;
وحقه من جيل الى جيل	דר ודר הימנותיה ׃	in gn̄atione & generationē fides eius.
المزمور المائة	על יד דוד תושבחתא	CI. Per manū Dauidis,Laudatoria.
اللهم اني بالرحمة	אין חסדא את גמיל עמי	Si miſericordiam tu reddis mihi
والعدل	אין דינא עבד עמי על כולא	ſi iudicium mecum facis,pro omnibus
امجدك	אשבח קדמך יי איזמר ׃	hymnos dicam corā te DEO & pſallā.
لافهم طريقا	אמר אלהא אשכלינך באורח	Dixit Deus faciam te intelligere viam
لا عيب فيها	שלים אימתי תיתי לותי	perfectam,quando venies ad me.
فاتي الى	אמר דוד אהליך	Dixit Dauid ambulabo
في بيتي بتواضع	בשלימות לבי בגו בית	in pfectione cordis mei,ī medio domus

A. Pſalmus ad confeſſionem. Libro midras tehilim אר׳ יעקב אר׳ יאבהו בשם ר׳ אחא מימור לתודה יודו בי כל האומות ואני מקבלן שנ׳ כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון אני מקבלן .i.Dixit.R.Iaacob dictum eſt a.R.Abahu in nomine.R.aha pſalmus ad confeſſionem. Cōfitebuntur mihi omnes gentes,& ego recipiam eas,ſicut dictum eſt.Iſaie.xlv.Quoniam mihi flectetur omne genu,& iurabit omnis lingua & ego recipiam eos.

B.Et non nos,quāquā durior ſermo reſpondens nihilominus hebraice ueritati.Nam in hebreo & negatiua particula ponitur לא lo.i.non,& pronomen pluralis numeri prime perſone אנחנו enachanu.i.nos.

ביתי: לא אשית	domus mee.Non ponam	domus mee.Non proponebam	τοῦ οἴκου μου. Οὐ προετιθέμην
לנגד עיני דבר	coram oculis meis verbum	ante oculos meos rem	πρὸ ὀφθαλμῶν μου, πρᾶγμα
בליעל עשה סטים	Belial,operantem deuia	iniuſtã,facientes p̃uaricationes	παράνομον, ποιοῦντας παραβάσεις
שנאתי לא ידבק בי:	odio habui nec adheſit mihi.	odiui.Non adheſit mihi	ἐμίσησα. Οὐκ ἐκολλήθη μοι
לבב עקש יסור	Cor prauum recedet	cor prauum,declinantem	καρδία στρεβλή, ἐκκλίνοντος
ממני רע לא אדע:	a me,ma'um neſciam,	a me malignum nõ cognoſcebã.	ἀπ᾿ ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγνωσ
מלשני בסתר	inſimulantem in abſcondito	Detrahentem ſecreto	Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα
רעהו אותו אצמית	proximum ſuum interficiã.	proximo ſuo,hunc perſequar.	τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδί ον.
גבה עינים ורחב	Superbum oculis & altum	Superbo oculo & inſatiabili	Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήσ
לבב אתו לא אוכל:	corde non potero. A.Suple ferre,aut	corde,cum hoc non edebam.	καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον.
עיני בנאמני	Oculi mei ad fideles ſuſtinere	Oculi mei ad fideles	Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πισ
ארץ לשבת עמדי	terre vt habitent mecum,	terre vt ſedeant mecum,	τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ᾿ ἐμοῦ.
הלך בדרך תמים	ambulãs in via perfectionis	ambulans in via immaculata,	Πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ,
הוא ישרתני: לא	ipſe miniſtrabit mihi.Non	hic mihi miniſtrabat.Non	οὗτός μοι ἐλειτούργει. Οὐ
ישב בקרב ביתי	habitabit ĩ medio domus m̃e	habitabit in medio domus mee	κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου,
עשה רמיה דבר	faciens dolum,loquẽs	qui facit ſuperbiam,qui loq̃tur	ποιῶν ὑπερηφανίαν. Λαλῶν
שקרים לא	mendacia non (meorũ.	iniqua non	ἄδικα, οὐ
יכון לנגד עיני:	erit rectus ĩ cõſpectu ocl'oꝝ(	direxit ĩ ɔſpectu oculoꝝ meoꝝ.	κατεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμ μου
לבקרים אצמית	Mane perdam	In matutino interficiebam	Εἰς τὰς πρωΐας ἀπέκτεινον
כל רשעי	omnes impios	omnes peccatores	πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς
ארץ להכרית	terre,vt interficiam	terre,vt diſperderem	τῆς γῆς. Τοῦ ἐξολοθρεῦσαι
מעיר יהוה	de ciuitate DEI,	de ciuitate domini	ἐκ πόλεως κυρίου,
כל פעלי און:	vniuerſos q opañt iniq̃tatẽ.	omnes operantes iniquitatem.	πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν
קב תפלה	CII. Oratio	CI. Oratio	ρα. Προσευχὴ
לעני כי יעטף	paup's cũ anxius fuerit,	pauperis cum anxiaretur,	τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ
ולפני יהוה ישפך	& corã DEO effuderit	& coram domino effudit	καὶ ἐναντίον κυρίου ἐκχέῃ
שיחו: יהוה שמעה	eloq̃ũ ſuũ.DEVS exaudi A.	precem ſuã. Domine exaudi	τὴν δέησιν αὐτοῦ. Κύριε εἰσάκουσον
תפלתי ושועתי	orõnẽ meã,& clamor meus	orationẽ meã,& clamor meus	τῆς προσευχῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μ
אליך תבוא: אל תסתר	ad te veniat.Non abſcondas	ad te veniat.Non auertas	πρὸς σὲ ἐλθέτω. Μὴ ἀποστρέψῃς
פניך ממני ביום	faciem tuam a me,in die	faciem tuã a me,in quacũq; die	τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾿ ἐμοῦ. Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρ
צר לי הטה אלי	tribulatõis mee ĩclina ad me	tribulor inclina ad me (ro te,	θλίβωμαι, κλῖνον πρός με
אזנך ביום אקרא	aurẽ tuã.In q̃cũq; die ĩuo.te	aurẽ tuã.In q̃cũq; die ĩuocaue(	τὸ οὖς σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαι
מהר ענני: כי כלו	velo.r̃ñde mihi.Q̃m cõſũ.ſt	velo.exau.me.Quia defecerũt	ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Ὅτι ἐξ
כעשן ימי ועצמותי	ſic̃ fumus dies mei,& oſſa m̃a	ſic̃ fumus dies mei,& oſſa mea	ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μ
כמוקד נחרו:	veluti focus arida ſunt. (ctũ	ſicut cremium aruerunt.	ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν.
הוכה כעשב ויבש	Percuſſũ ẽ q̃ſi herba & areſa(	Percuſſus ſum vt fenũ & aruit	Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος, καὶ ἐξηράνθη
לבי כי שכחתי	eſt cor meũ,q̃a oblitus ſum	cor meum,quia oblitus ſum	ἡ καρδία μου, ὅτι ἐπελαθόμην
מאכל לחמי: מקול	comedeř panẽ meũ.A voce	comedere panẽ meum.A voce	τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου. Ἀπὸ φων
אנחתי דבקה	gemitus mei,adheſit	gemitus mei,adheſit	τοῦ στεναγμοῦ μου, ἐκολλήθη
עצמי לבשרי:	os meum carni mee.	os meum carni mee.	τὸ ὀστοῦν μου τῇ σαρκί μου.
דמיתי לקאת	Aſſimulatus ſum pelicano	Similis factus ſum pellicano	Ὡμοιώθην πελεκᾶνι

لم اجعل	אולפני׃ לא אשוי	doctrine mee.Non ponam
امام عيني شيا	בלבי מלתא דרשיעת	in corde meo verbum impietatis,
يخالف الناموس ابغض	עבדי בישין וסטיין מן	operantes malum & pretergrediẽtes
عاملي الاثام لم يلص	פקודיא סניתי לא ידבקון	mãdata tua odio habui,nequaq̃ adhe(
قلب عاصي ع	בי׃ לבא עוקמנא יעדי	mihi. Cor prauum recedet (rebũt
ميل الشرير علي لم اع	מני יצרא בישא לא אידע׃	a me,cõcupiſcẽtiã malã nõ cognoſcã.
المتكلم في	דמשתעי תליתאי על	Loquentem tertio aduerſus
شرا كنت له طاردا	חבריה יתיה אמגר ודלקי	proximum ſuum hunc concidã,cũ eo
مع المتعالي العين الر	בסורעתא דאזיל בגסות	qui graditur in ſuperbia
القلب لم اواكل	עיינין לא אידור בעלמא׃	oculorum non habitabo ineternum.
كانتا عيناي الى مو	עיני בקשיטי ארעא	Oculi mei ad veraces terre
الارض ليجلسوا معي	למיתב במחיצת צדיקי	vt inhabitem in ſorte iuſtorum,
السالك طريقا لا ع	דאזיל באורח שלים הוא	ambulans in via perfecta hic
فيها هو يخد	יקום עם שמשי׃ לא	ſurget cum miniſtris meis.Non
المستكبر لا يستقر في ب	יתיותב במצע בית	habitabit in medio domus
المتكلم بالكذب	מיקדשי עבד נכילו	ſanctuarii mei faciens iniquitatem,
لم يستقم	דמליל שיקרין לית ליה	qui loquitur mendacium non
امام عيني	רשות לארכא לקבל עיני׃	p̃ualebit vt ſit acceptus ĩ oculis meis.
في الغدوات اه	לעלמא דאתי דמתיל	Mundo venturo qui aſſimulatur
جميع خطاة	לנהור צפרא אמגר כל	luci matutine perdam omnes
الارض لاستا	רשיעי ארעא לשיצאה	peccatores terre,vt diſperdam
من مدينة الرب	מן ירושלם קרתא דיי כל	de ieruſalem ciuitate DEI omnes
جميع عاملي الاثم	עבדי שקר׃	operarios falſitatis.
	צלותא על ם	CII. Oratio pro
المزمور	מסכינא ארום אשתלהי	miſero cum fuerit in afflictione,
الحادي والمايه	וקדם יי ימר צל	& coram DEO dicet
اللهم استجب	צלותיה׃ יי קבל	orationem ſuã. DEVS accipe
صلاتي وليصعد	צלותי ופגינתי	orationem meam,& clamor meus
امامك تعالى لا تصر	קדמך תיעול׃ לא תסליק	coram te aſcendat.Ne auferas
وجهك عني في يوم	שכינתך מני ביום ע	diuinitatem tuam a me in die
حزني اقبل الي	עקתי אצלי לותי אודנך	tribulatõis mee ĩclina ad me aurẽ tuã,
بسمعك يوم ادع	ביומא דאיקרי סרהיב	in die inuocationis mee velociter
استجب لي عاجلا فان ايا	עני יתי׃ ארום אשתיציו	reſponde mihi.Quoniam defecerunt
اضمحلت كالدخان	היך תננא יומי ואברי	ſicut fumus dies mei,& membra mea
حميت عظامي كالم	היך תפיא חרירין׃	ſicut focus aruerunt.
حصدت كالعشب و	לקיי היך עיסבא ויתיבשת	Percuſſum eſt ſicut fenum & arefactũ
قلبي وانسيت اكل خب	לבי ארום איתנשיתי	eſt cor meum,quoniam oblitus ſum
من صوت تنهدي لص	אורית אולפני׃ מן קל	legem doctrine mee. A voce
عظمي بلحمي	תינחתי אדבק	ſuſpirii mei,adheſit
اشبهت القوق الب	גרמי לבסרי׃	os meum carni mee.
صرت كهامة في	אידמית לקאקאתא	Similis factus ſum pelicano

A. Hunc pſalmum non abre de filio Dei interpretatum intelli= gas.Nam & Paulus ca pite prio epiſtole ſue ad hebreos.xxvi.uer= ſum & obiter duos ſubſequẽtes,adducit ad filium Dei dirigi.

מדבר הייתי כנוס
חרבות :
שקדתי ואהיה
כצפור בו
בודד על גג :
כל היום חרפוני
אויבי מהוללי בי
נשבעו : כי אפר
כלחם אכלתי ושקוי
בבכי מסכתי :
מפני זעמך וק
וקצפך כי נשאתני
ותשליכני : ימי
כצל נטוי ואני
כעשב איבש : ואתה
יהוה לעולם תשב
וזכרך לדר ודר :
אתה תקום תרחם
ציון כי עת לחננה
כי בא מועד :
כי רצו עבדיך את
אבניה ואת עפרה
יחננו : וייראו
גוים את שם יהוה
וכל מלכי הארץ
את כבודך : כי בנה
יהוה ציון נראה
בכבודו : פנה אל
תפלת הערער ולא
בזה את תפלתם :
תכתב זאת לדור
אחרון ועם נברא
יהלל יה :
כי השקיף ממרום
קדשו יי משמים
אל ארץ הביט :
לשמע אנקת אסיר
לפתח בני תמותה :
לספר בציון
שם יהוה ותהלתו
בירושלם : בהקבץ

deſerti, factus ſum q̃ſi bubo
ſolitudinum.
Perſeueraui & fui
ſicut paſſer
ſolitarius ſuper tectum.
Tota die exprobrabãt mihi
inimici m̃i, ĩſultã. mihi, adú.
me iurabant. Quia cinerem
ſic̃ panẽ comedi, & potũ m̃ũ
cum fletu miſcui.
A facie indignationis
& ire tue, quia eleuaſti me
& alliſiſti me. Dies mei
q̃ſi vmbra decliñauẽrt & ego
quaſi herba arui. Tu autem
DEVS in eternũ p̃manes,
mẽoria tua ĩ gñatiõe & gña(tiõe.
Tu ſurgẽs miſeberis
cion, q̃a tp̃s ẽ vt miſeaẽ eio,
quoniam venit tempus.
Q̃m̃ placitos fecerũt ſui tui
lapides eius, & pulueri eius
miſerebuntur. Et timebunt
gentes nomen DEI,
& vniuerſi reges terre
gloriã tuã. Quia edificauit
DEVS cion viſus eſt
in gloria ſua. Vertit ſe ad
orationem excitantis, & non
deſpexit orationem eius.
Scribat̃ hoc pro generatione
nouiſſima, & ppl̃s q̃ creabit̃
laudabit DEVM.
Quoniã p̃ſpexit de excelſo
ſãctuario ſuo DEVS de celo
terrã contẽplatus eſt.
Vt audiret clamorẽ vincti,
& ſolueret filios occiſionis.
Vt narretur in cion
nomen DEI. & laudatio eius
ĩ ieruſalẽ. Cũ ↄgregati fuerĩt

ſolitudĩs, factus ſũ ſic̃ nicticorax
in domicilio.
Vigilaui, & factus ſum,
ſicut paſſer
ſolitarius in tecto.
Tota die exprobrabant mihi
inimici m̃i, & q̃ laudabãt me ad(uẽſũ
me iurabãt. Quia cinerẽ
tãq̃ panẽ mãducabã, & poculũ(meum
cũ fletu miſcebam.
A facie ire
indignationis tue, quia eleuans
alliſiſti me. Dies mei
ſic̃ vmbra declinauerũt, & ego
ſicut fenũ arui. Tu autem
domine in eternum permanes,
& memoriale tuũ ĩ gñatiõe &(gñatiõẽ.
Tu exurgẽs miſebert
ſion, q̃a tẽpus miſerendi eius,
quia venit tempus.
Quoniã placuerũt ſeruis tuis
lapides eius, & terre eius
miſerebuntur. Et timebunt
gentes nomen tuum domine,
& omnes reges terre
gloriam tuam. Quia edificauit
dominus ſion, & videbitur
in gloria ſua. Reſpexit in
orationem humilium, & non
ſpreuit precem eorum.
Scribantur hec in generatione
altera, & populus qui creabitur
laudabit dominum.
Quia proſpexit de excelſo
ſancto ſuo, dominus de celo
in terram aſpexit.
Vt audiret gemitus ↄpeditoꝝ,
vt ſolueret filios ĩteremptorũ.
Vt annuncient in ſion
nomen domini, & laudem eius
in hieruſalem. In conueniendo

ἐρημικῷ, ἐγενήθην ὡσεὶ νυκτικόρα
ἐν οἰκοπέδῳ.
Ἠγρύπνησα καὶ ἐγενόμην
ὡς στρουθίον
μονάζον ἐπὶ δώματος.
Ὅλην τὴν ἡμέραν ὠνείδιζόν με
οἱ ἐχθροί μου, καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κα(
ὤμνυον. Ὅτι σποδὸν (τοῦ
ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, καὶ τὸ πόμα μο
μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνων.
Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς
σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου, ὅτι ἐπάρα
κατέρραξάς με. Αἱ ἡμέραι μου
ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν, κἀγὼ
ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθην. Σὺ δὲ
κύριε εἰς τὸν αἰῶνα μένεις,
καὶ τὸ μνημόσυνόν σου, εἰς γενεάν, καὶ γ
Σὺ ἀναστὰς οἰκτειρήσεις
τὴν σιών, ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι
ὅτι ἥκει καιρός.
Ὅτι εὐδόκησαν οἱ δοῦλοί σου,
τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὸν χοῦν τῆς
οἰκτειρήσουσι. Καὶ φοβηθήσονται
τὰ ἔθνη τὸ ὄνομά σου κύριε,
καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
τὴν δόξαν σου. Ὅτι οἰκοδομήσει
κύριος τὴν σιών, καὶ ὀφθήσεται
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. Ἐπέβλεψεν
ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν,
ἐξουδένωσε τὴν δέησιν αὐτῶν.
Γραφήτω αὕτη εἰς γενεὰν
ἑτέραν, καὶ λαὸς ὁ κτιζόμενος
αἰνέσει τὸν κύριον.
Ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ ὕψους
ἁγίου αὐτοῦ, κύριος ἐξ οὐρανοῦ
ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψε. (δη
Τοῦ ἀκοῦσαι τοῦ στεναγμοῦ τῶν
τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατω
Τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν
τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ τὴν αἴνεσιν
ἐν ἱερουσαλήμ. Ἐν τῷ ἐπισυνα

خربة سهرت وكنت	דְמַדְבְּרָא הֲוֵיתִי הֵיךְ	deſerti,factus ſum ſicut
في وحدتي	קִיפּוֹפָא דִבְאַרְעָא נְגוּבְתָא׃	noctua in terra ſicca.
كالعصفور على	שְׁקַדִית כָּל לֵילְיָא וַהֲוֵיתִי	Vigilaui tota nocte & ſui
السطح في غربتي	הֵיךְ צִיפַּר דְּפָרַח וְנָיֵיד	ſicut auis que volatu mouetur
اعداي النهار	בִּלְחוֹדֵיהּ עַל אִיגָרָא׃	ſolitaria in tecto.
الذين يحسدونني	כָּל יוֹמָא יְחַסְּדוּן לִי בַּעֲלֵי	Tota die exprobrabant mihi patroni
حلفوا علي	דְבָבַי מְחַלְעֲבַי בְּמֵמְרֵי	inimicitie mee blaſphemantes verbis
لاني اكلت الرماد	קַיְימֵי בְּגָן׃ אֲרוּם אִיפְרָא	iurantesq; in vanum.Quoniã cinerẽ
كالخبز وبدموعي	הֵיךְ מְזוֹנָא סְעָדִית	tanq̃ cibum comedi,
مزجت شرابي	וְשִׁקְיוּתִי בִּבְכִיתָא מְזָגִית׃	& potum meum fletu temperabam.
من حضرة رجزك	מִן קֳדָם יְיָ רוּגְזָךְ	Ab aſpectu DEI,indignatio tua
وسخطك لانك رفعتني	וְקִצְפָּךְ אֲרוּם נְטַלְתַּנִי	& ira tua,quoniam eleuaſti me
ثم حطتني وكانت	וְטַלְקְתַּנִי׃ יוֹמַי	& proieciſti me.Dies mei
ايامي	כְּטוּלָא דְצֵאר מַצְלֵי וַאֲנָא	ſicut vmbra auis inclinata & ego
فمثل العشب يبست وانت	כְּעִיסְבָא אַתְיָבֵשׁ וְאַנְתְּ	ſicut fenum arui.Tu autem
يارب دايم الى الابد	יְיָ מְדוֹרָךְ לְעָלַם בִּשְׁמַיָא	DEVS hitationẽ habes ĩ eternũ ĩ celo
وذكرك الى دهر الدهور	מְיָרַב וְדוּכְרָנָךְ לְדָר וְדָר׃	pmanẽtẽ,& mẽoria tua a gñatõe ĩ ge(
وانت تقوم تتراف	אַתְּ תְּקוּם תְּרַחֵים	Tu exurgens miſereberis (nerationẽ.
صهيون لانه اوان	צִיּוֹן אֲרוּם עִידָּן לְמִיחוֹס	cion,quoniã tempus eſt vt miſerearis
عليها وقد حضر الزمان	עֲלָהּ אֲרוּם אֲתָא זִמְנָא׃	eius,quoniam venit tempus.
ان عبيدك سروا	אֲרוּם רְעוּ עַבְדָּךְ יָת	Quoniam placuerunt ſeruis tuis
بحجارتها ويتحننوا	אַבְנָהָא וְיָת עַפְרָהָא	lapides eius,& pulueri eius
على ترابها ومن	יְחִיסוּן׃ וְיִדְחֲלוּן	miſerebuntur.Et timebunt
اسمك يارب تخاف الامم	עַמְמַיָא יָת שְׁמָא דַיְיָ	populi nomen DEI,
وجميع ملوك الارض	וְכָל מַלְכֵי דְאַרְעָא	& omnes reges terre
من مجدك والرب	יָת יְקָרָךְ׃ אֲרוּם בְּנָא	gloriam tuam.Quoniam edificauit
يبني صهيون ويظهر	יְיָ צִיּוֹן אִתְגְּלִי	DEVS cion,manifeſtatus eſt
في مجده ويلتفت	בִּיקָרֵיהּ׃ אִתְפְּנֵי לְוָת	in gloria ſua,Reſpexit ad
الى صلاة المتواضعين	צְלוֹתֵיהּ דִמְצַדְּיָא וְלָא	orationem deſolatorum,& non
ولم يرذل طلبتهم	בְסַר יָת צְלוֹתְהוֹן׃	ſpreuit precationem eorum.
فلتكتب هذه في الجيل	תִּתְכְּתֵב צְלוֹתְהוֹן דֵין לְדָר	Scribatur oratio eoꝝ hec,in gñatione
الاخر الشعب	בַּתְרַאי וְעַמָּא דַעֲתִיד	vltimorũ,& populus qui in futurum
المخلوق يمجد الرب	לְאִתְבְּרָאָה יְשַׁבַּח יָהּ׃	creandus eſt laudabit Deum.
لانه اطلع من علو	אֲרוּם אוֹדִיק מִשְּׁמֵי מְרוֹמָא	Quoniam proſpexit de celo excelſo,
قدسه نظر الرب من	דְקוּדְשֵׁיהּ יְיָ מִן שְׁמַיָא	de ſanctuario ſuo,DEVS de celo
على الارض	לְאַרְעָא אִסְתַּכַּל׃	in terram aſpexit.
ليسمع تنهد الاسرى	לְמִשְׁמַע אֲנִיקַת דַאֲסִירַי	Vt audiret gemitus compeditorum,
ويطلق بني المقتولين	לְמִשְׁרֵי בְנַיָא דִמְסִירִין	& ſolueret filios,qui morti
ليخبر باسم الرب في	לְמִיתוּרָא׃ לְמִשְׁתָּעֵי בְצִיּוֹן	traditi ſunt.Vt nnncietur in cion
صهيون وتسبحته	שְׁמָא דַיְיָ וְתוּשְׁבַּחְתֵּיהּ	nomen Dei,& laus eius
في اورشليم عند اجتماع	בִּירוּשְׁלֵם׃ בְּאִתְכַּנָּשׁוּת	n ieruſalem.Dum congregabuntur

עמים יחדו ו	populi ſimul,	populos in vnum,	λαοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸ,
וממלכות לעבד	&regna vt ſeruiant	&reges vt ſeruiant	καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν
את יהוה: ענה	DEO. Afflixit	domino. Reſpondit	τῷ κυρίῳ. Ἀπεκρίθη
בדרך כח	in via	ei in via	αὐτῷ ἐν ὁδῷ
כחו קצר	fortitudinẽ meã, breuiauit	virtutis ſue, paucitatem	ἰσχύος αὐτοῦ, τὴν ὀλιγότητα
ימי: אמר אלי אל-	dies meos. Dicam, DEVS (	dierum meorũ nuncia mihi. Ne	τῶν ἡμερῶν μου, ἀνάγγειλόν μοι. Μ
תעלני כח	deſtruas me, (meus ne	reuoces me	ἀναγάγῃς με
בחצי ימי ב	in medio dierum meorum,	in dimidio dierum meorum	ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου,
בדור דורים	in generatione generationũ	in generatione & generationẽ	ἐν γενεᾷ γενεῶν
שנותיך: ל	anni tui.	anni tui.	τὰ ἔτη σου.
לפנים הארץ	A principio terram	Initio tu domine terram	Κατ᾽ ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν
יסדת ומעשה	fundaſti, & opus	fundaſti, & opera	ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα
ידיך שמים: ה	manuum tuarum ſunt celi.	manuum tuarum ſunt celi.	τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί
המה יאבדו ואתה	Ipſi peribunt tu autem	Ipſi peribunt tu autem	Αὐτοὶ ἀπολοῦνται σὺ δὲ
תעמד וכלם כבגד	ſtabis & omnes quaſi pannus	pmanes, & oẽs ſicut veſtimẽtũ	διαμένεις. Καὶ πάντες ὡς ἱμάτ
יבלו כלבוש	veteraſcẽt, quaſi veſtimẽtũ	veteraſcent. Et ſicut opertoriũ	παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον
תחליפם ויחלפו:	mutabis illos & mutabunt.	mutabis eos & mutabuntur,	ἀλλάξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσον
ואתה הוא	Tu autem idem,	tu autem idem	Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς
ושנותיך לא יתמו:	& anni tui non deficient.	ipſe es, & anni tui non deficiẽt.	εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσ
בני עבדיך יש	Filii ſeruorum tuorum	Filii ſeruorum tuorum	Οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου
ישכונו וזרעם	habitabunt, & ſemen eorum	habitabunt, & ſemen eorum	κατασκηνώσουσι, καὶ τὸ σπέρμ
לפניך יכון:	ante faciẽ tuã perſeuerabit.	in ſeculum dirigetur.	εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται
קג לדוד	CIII. Dauidis.	CII. Pſalmus ipſi Dauid.	ρβ´. Ψαλμὸς τῷ Δ
ברכי נפשי את-	Benedic anima mea A.	Benedic anima mea	Εὐλόγει ἡ ψυχή μου
יהוה וכל קרבי	DEO, & omnia viſcera mea	domino, & oĩa que ĩtra me ſunt	τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μ
את שם קדשו: ברכי	nomini ſancto eius. Benedic	nomini ſancto eius. Benedic	τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Εὐλόγει
נפשי את יהוה ואל	anima mea DEO, & noli	anima mea domino, & noli	ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ μὴ
תשכחי כל גמוליו	obliuiſci oĩũ retributõũ eius.	obliuiſci oẽs retributiões eius.	ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσ
הסולח לכל-	Qui propitiatur cunctis	Qui propitiatur omnibus	Τὸν εὐιλατεύοντα πάσας
עונכי הרפא לכל-	iniqtatibus tuis, q ſanat oẽs	iniquitatibus tuis, qui ſanat oẽs	τὰς ἀνομίας σου, τὸν ἰώμενον πάσας
תחלואיכי: הגואל	ĩfirmitates tuaſ. Qui rẽdimit	infirmitates tuas. Qui redimit	τὰς νόσους σου. Τὸν λυτρούμενο
משחת חייכי	de corruptione vitã tuam,	de interitu vitam tuam,	ἐκ φθορᾶς τὴν ζωήν σου,
המעטרכי חסד	qui coronat te miſericordia	qui coronat te in miſericordia	τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει
ורחמים: המשביע	& miſerationibus, qui replet	& miſerationibus. Qui replet	καὶ οἰκτιρμοῖς. Τὸν ἐμπιμπλῶντα
בטוב עדיך ת	bonis buccam tuam,	in bonis deſiderium tuum,	ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου,
תתחדש כ	innouabitur	renouabitur	ἀνακαινισθήσεται
כנשר נעוריכי:	ſicut aquile iuuentus tua.	vt aquile iuuentus tua.	ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου.
עשה צדקות יהוה	Faciens iuſtitias DEVS	Faciẽs miſericordias dominus,	Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύριος
ומשפטים לכל-	& iudicia cunctis	& iudicium omnibus	καὶ κρίμα πᾶσι
עשוקים: יודיע	q calũnias ſuſtinẽt. Notas fecẽ	iniuriã patiẽtibus. Notas fecit	τοῖς ἀδικουμένοις. Ἐγνώρισε
דרכיו למשה לבני	vias ſuas Moſſe, filiis	vias ſuas Moyſi, & filiis	τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ Μωυσῇ, τ

الشعوب	עממין כחדא ומלכותא	populi in vnum,& reges
والملوك ليعبدوا	למפלח קדם יי׃ אסתגף	vt ſeruiant coram DEO. Aflicta eſt
الرب وبعد	מן ארחא טורחא דאורח	a via laborioſa, ipſa eſt via
الى سبيل	גלותא חילי אתקצרון	captiuitatis, virtus mea, breuiatі ſunt
جبروته اللاه	יומוי אימר קדם אלהי לא	dies mei. Dicam coram Deo meo ne
افهمني قرايامي لا	תסלקינני מן עלמא	tollas me de mundo
نفسي	בפלגות יומוי אחייני	in dimidio dierum meorũ viuifica me
في نصف عمري	לעלמא דאתי מטול	in mundo venturo, quoniam
قال سنيك	דבדרי דריא	de generatione in generatione
الى ابد الابد	שנתך׃	anni tui.
[illegible]	מן שירויא דאתבריי כל	A principio cum crearetur omnis
الارض منذ البدء	ברייתא ארעא יסדתא	creatura terram fundaſti,
والسموات صنع يديك	ועובדי אידך שמיא׃	& opera manuum tuarum ſunt celi.
هن يزلن	אנון יהובדון ואת תקים	Ipſi peribunt & tu permanebis
وانت دايم جميعهم	וכלהון היך לבושא	& omnes ſicut veſtimentum
الثوب يبلون ومثل الرداء	אתבליין היך אצטלא	veteraſcent tanquam amictum
تطويهن فيتغيرن	תחלפינון ויתחלפון	mutabis eos & mutabuntur.
وانت انت كما انت	ואת הוא דבריתנון	Et tu idem qui creaſti eos,
وسنوك لن تفنى	ושנתך לא משתלמן׃	& anni tui non deficient.
بنو عبيدك	בני עבדך יש	Filii ſeruorum tuorum
يسكنون في هدو وزرعهم	ישרון ארעא וזרעיתהון	habitabunt terram, & ſemina eorum
الى الابد يستقيم	קומך יתקנון׃	coram te dirigentur.
المزمور الثاني والمائة	על יד דוד	CIII. Per manum Dauidis
يا نفسي باركي	אתאמר בנבואה׃	dicta prophetice.
الرب وكل احشائي	בריכי נפשי ית	Benedic anima mea
علتسبح اسمه القدوس	שמא וקודשיה דיי בריכי	nomen ſanctitatis DEI, benedic
يا نفسي باركي الرب	נפשי ית שמא דיי ולא	anima mea nomen Dei, & non
تنسي كل حسناته	תתנשיאות כל תיסולוי׃	obliuiſcaris oĩum retributionũ eius.
لانه غافر جميع	דשביק לכל עו	Qui remiſit omnes
اثامك ومشفي كل	עוייכי דמסי לכל	iniquitates tuas, qui ſanat omnes
اسقامك ومنقذ	מרעייכי׃ דפריק	infirmitates tuas. Qui redemit
من الفساد حياتك	מגיהנם חייכי	a gehenna vitam tuam,
يشملك بالرحمة	דאכליל יתייכי חסדא	qui coronauit te miſericordia
والرافة يعطك	ורחמי׃ דמשביע בטובא	& pietate. Qui ſatiabit bonis,
شهواتك من الخيرات	יומי סיבותייכי ול	dies ſenectutis tue,
[illegible]	ולעלמא דאתי תתחדת היך	& mundo venturo renouabit ſicut
شبابك مثل النسر	נישרא דכלאה טליותייכי׃	aquila que ſenuit iuuentutem tuam.
الرب صانع الرحمة	עבד צידקתא יי	Faciens iuſtitiam DEVS
والعدل لجميع	ודינין לכל ט	& iudicium omnibus
المظلومين عرف	טלומין׃ גלי	iniuriam patientibus. Reuelauit
موسى طرقه وبني	ארחתיה למשה לבני	B. vias ſuas Moſſe, filiis

A. Libro midras tehilim רבנן אמרי מה הנפש כמלאה את הגוף כך הקבה ימלא את עולמו מה הנפש סובלת את הגוף כך הבה סובל את העולם ומה הנפש יחידה בגוף כך הבה יחיד בעולמו ומה הנפש אינה אוכלת ואינה שותה כך הבה אינו אוכל ואינו שותה ומה הנפש טהורה בגוף כך הבה טהור שהוא למעלה מעולמו ומה הנפש רואה ואינה נראית כך הבה רואה ואינו נראה אמ דוד תבא הנפש שיש בה כל המדות הללו ותהלל לקבה שיש בו כל המדות הללו .i. magiſtri dixerunt, ut anima iplet corpus, ſic Deus ſanctus & bñdictus implet mundũ eius, ut aĩa regit corpus, ſic Deus ſanctus & bñdictus regit mundum, ut anima eſt una in corpore, ſic Deus .s. & .b. eſt unus in mũdo eius, ut anima nõ manducat & non bibit ſic Deus .s. & .b. nec manducat nec bibit, ut aĩa habitat in corpore, ſic Deus .s. & .b. habitat in ſuperiori mũdo. Vt anima uidet & nõ uidetᵉ ita Deus .s. & .b. uidet & non uidetur. Dixit Dauid. Accedat anima cui inſunt oẽs iſte proprietates. Laudetq; Deum .s. & b. cui etiã inſunt oẽs iſte proprietates.

B. Vie Dei quas ipſe docuit Moſſe ſunt uti ego ſentio. Dilectio Dei & proximi, quibus duabus uiis patet iter ad celeſtem patriam. Doctiſſimi uero hebreorum cabaliſte, numerant duas & triginta uias quas uocant uias ſcientie Dei q̃ſq; edoctos fuiſſe a Deo optimo maximo nõ ambigunt patrem Abraham Moſſe & reliquos patres qui fuerũt ante Chriſti aduẽtum. Cõprehẽduntur uero he due & triginta uie decem ſephiiot, ut ipſi uocant & duabus & uiginti alphabeti literis. De decem ſephirot ſic habetur ĩ libro formationis quẽ hebrei uocant cepher

יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו ׃	iſrael operationes ſuas.	iſrael voluntates ſuas.	ἰσραὴλ τὰ θελήματα αὐτοῦ.
רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה	Miſicors & clemẽs DEVS,	Miſerator & miſericors dñs,	Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב	diſtans a furore, & multe	longanimis & multum	μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.
חָסֶד ׃ לֹא־לָנֶצַח	miſationis. Nõ ĩ ſempiternũ	miſericors. Non imperpetuum	Οὐκ εἰς τέλος
יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם	litigabit, neq̃ in eternum	iraſcetur, neq̃ in eternum	ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶ
יִטּוֹר ׃ לֹא־כַחֲטָאֵינוּ	obſuabit. Nõ ẜm peccata nr̃a	cõminabit̃. Nõ ẜm peccata nr̃a	μηνιεῖ, οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμ
עָשָׂה לָנוּ וְלֹא	fecit nobis, neq̃	fecit nobis, neq̃	ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ
כַעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל	ẜm iniqtates nr̃as retribuit	ẜm iniqtates noſtras retribuit	κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπ
עָלֵינוּ ׃ כִּי־כִגְבֹהַּ	nobis. Quãto .n. excelſius ẽ	nobis. Qm̃ ẜm altitudinem	ἡμῖν. Ὅτι κατὰ τὸ ὕψος
שָׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ	celum terra, (eius ſup	celi a terra,	τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς,
גָּבַר חַסְדּוֹ עַל־	tm̃ cõfirmata eſt miſicordia(	corroborauit miſicõdiã ſuã ſup	ἐκραταίωσε κύριος τὸ ἔλεος αὐ
יְרֵאָיו ׃ כִּרְחֹק	timẽtes eũ. Quãtũ lõge eſt	timentes ſe. Quantum diſtat	τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καθόσον ἀπέχ
מִזְרָח מִמַּעֲרָב	oriens ab occidente,	ortus ab occidente,	ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת־	tantum longe fecit a nobis	longe fecit a nobis	ἐμάκρυνεν ἀφ᾽ ἡμῶν
פְּשָׁעֵינוּ ׃ כְּרַחֵם אָב	ſcelera nr̃a. Sicut miſeret pr̃	iniqtates nr̃as. Quõ miſeret pr̃	τὰς ἀνομίας ἡμῶν. Καθὼς οἰκτεί
עַל־בָּנִים רִחַם יְהוָה	filiorũ, miſertus eſt DEVS	filiorum miſertus eſt dominus	υἱοὺς, ᾠκτείρησε κύριος
עַל־יְרֵאָיו ׃ כִּי־הוּא	timentibus ſe. Ipſe enim	timentibus ſe, quoniam ipſe	τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Ὅτι
יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר	nouit fomitẽ noſtrũ, recor(	cognouit figmẽtũ noſtrũ. Re(	ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθ
כִּי־עָפָר אֲנָ	ꝙ puluis (datus eſt	quoniam puluis (cordatus eſt	ὅτι χοῦς
חְנוּ ׃	ſumus.	ſumus	ἐσμεν.
אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו	Homo quaſi herba, dies eius	homo ſicut fenum, dies eius	Ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέρα
כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן	ſicut flos agri ſic	tanquam flos agri ſic	ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ
יָצִיץ ׃ כִּי רוּחַ	efflorebit. Quia ſpiritus	efflorebit. Quoniam ſpiritus	οὕτως ἐξανθήσει. Ὅτι πνεῦμα
עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ	ꝑtranſibit eum, & nõ ſubſiſtet	ꝑtranſibit in illo & nõ ſubſiſtet,	διῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει
וְלֹא־יַכִּירֶנּוּ עוֹד	& non cognoſcet eum vltra	& non cognoſcet amplius	καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι
מְקוֹמוֹ ׃ וְחֶסֶד יְהוָה	locus eius. Miſicõdia ãt DEI	locũ ſuũ. Miſericordia autẽ dñi	τὸν τόπον αὐτοῦ. Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ
מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם	ab eterno, & vſq̃ in eternũ,	ab eterno & vſq̃ in eternum,	ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶν
עַל־יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ	ſup timẽtes eũ, & iuſtitia eiꝰ	ſup timẽtes eũ. Et iuſtitia illius	ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Κ
לִבְנֵי בָנִים ׃	in filiis filiorum.	in filios filiorum,	ἐπὶ υἱοῖς υἱῶν, (δικαιοσύνη
לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ	His qui cuſtodiũt pactũ eius,	his qui ſeruant teſtamẽtũ eius.	τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην α
וּלְזֹכְרֵי פִקֻּדָיו	& recordantur p̃ceptoꝝ eius	Et memores ſũt mãdatoꝝ ipſiuſ	καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐ
לַעֲשׂוֹתָם ׃ יְהוָה	ad faciendum ea. DEVS	ad faciendum ea. Dominus	τοῦ ποιῆσαι αὐτάς. Κύριος
בַּשָּׁמַיִם הֵכִין	in celo preparauit	in celo parauit	ἐν τῷ οὐρανῷ ἡτοίμασε
כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ	thronũ ſuum, & regnũ illius	ſedem ſuam, & regnum ipſius	τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐ
בַּכֹּל מָשָׁלָה ׃ בָּרְכוּ	omniũ dominabit̃. Bñdicite	omnibus dominabit̃. Bñdicite	πάντων δεσπόζει. Εὐλογεῖτε
יְהוָה מַלְאָכָיו	DEO angeli eius	domino omnes angeli eius	τὸν κύριον πάντες ἄγγελοι αὐτ
גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי	potentes virtute, facientes	potentes virtute, facientes	δυνατοὶ ἰσχύϊ ποιοῦντες
דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל	verbũ eius, obedientes voci	verbum illius ad audiẽdã vocẽ	τὸν λόγον αὐτοῦ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς
דְּבָרוֹ ׃ בָּרְכוּ יְהוָה	ẜmonis eius. Bñdicite DEO	ſermonũ eius. Benedicite dño	τῶν λόγων αὐτοῦ. Εὐλογεῖτε τὸν
כָּל־צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו	oẽs exercitꝰ eiꝰ, miniſtri eiꝰ	oẽs virtutes eius, miniſtri eius	πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, λειτουργ
עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ ׃ בָּרְכוּ	q̃ facitꝭ placitũ illiꝰ. Bñdicite	q̃ facitis volũtatẽ eiꝰ. Bñdicite	ποιοῦντες τὸ θέλημα αὐτοῦ. Εὐ

iſrael opera ſua.
Miſericors & clemens Deus alienus
ab ira, multus vt faciat benignitatem
& veritatem. Non in perpetuum
concertabit neq̧ in eternũ
obſeruabit. Non ſm peccata noſtra
fecit nobis, neq̧
ſm iniquitates noſtras fecit
nobiſcum. Quoniam quanto eſt altius
celum terra,
tantum firmauit benignitatẽ ſuã ſup
timentes ſe. Quantum longe eſt
oriens ab occidente, tantum
longe fecit a nobis
iniqtates noſtras. Sicut miſeret pater
filiorum ſic miſerebitur DEVS
timentibus ſe. Quoniam ipſe
nouit fomitem prauum
q peccatũ ſuggerit, mẽorat corã eo qđ
ex puluere ſumus ipſi.
Filius hominis ſicut herba, dies eius
ſicut flos agrorum
ſic efflorebit. Quoniam ventus
ſpirauit ĩ eũ & nõ ſubſtitit ãplius, & nõ
cognoſcet eum amplius
locus eius. Miſericordia autem DEI
a mundo hoc, & vſq̧ ad
mundũ venturũ ſuper timentes eum,
& iuſtitia eius in filios filiorum.
Seruantibus pactum eius,
& his qui recordantur mandatorum eius
vt faciant ea. DEVS
in celo excelſo parauit
ſedem eius & regnum illius
vbiq̧ poteſtatem habet. Benedicite
nomen Dei angeli eius
vigentes virtute facientes
verba eius ad audiendam vocem
ſermonũ eius. Benedicite nomẽ DEI
omnes exercitus eius, miniſtri eius
facientes voluntatem eius. Benedicite

i. Decẽ ſephirot .i. decẽ incorporei abſtractiq̧ numeri ſeu potius decem incorporee ſecreteq̧ unitates. Vna, ſpiritus Dei ſiue ſpiritus Deus, benedicens & benedictum nomen eius, qui eſt uita mũdi, uox, & ſpiritus, & uerbum, hic eſt ſpiritus ſactus, cuius (ut habent aliq libri) principium perſcrutari nõ pot, & cuius finis nullus eſt terminus. Due, ſpiritus de ſpiritu, exculpſit inciditq̧ in eis duas & uiginti literas pro fundamento, tres matres, ſeptem duplices, & duodecim ſimplices, & ſpiritus unus de eis. Tres, aqua de ſpiritu, ſculpſit incidit q̧ in eis, inane & uacuum, cenum & lutum. Eas ad areole ſimilitudinẽ ſculpſit, utq̧ murum ſtatuit, & eas pauimenti inſtar contexuit. Quatuor, ignis de aqua, ſculpſit inciditq̧ in eis thronum glorie, & rotas, ſeraphim, & animalia ſanctuarii, & ãgelos miniſterii & ex

יהוה כל־מעשיו
בכל־מקמות
ממשלתו ברכי
נפשי את־יהוה׃
קד ברכי נפשי
את־יהוה יי אלהי
גדלת מאד הוד
והדר לבשת׃
עטה אור כשלמה
נוטה שמים כ
יריעה׃ המקרה
במים עליותיו השם
עבים רכובו
המהלך על־כנפי־
רוח׃ עשה מלאכיו
רוחות
משרתיו אש
להט׃ יסד ארץ על־
מכוניה בל־תמוט
עולם ועד׃ תהום
כלבוש כסיתו על־
הרים יעמדו מים׃
מן גערתך ינוסון
מן־קול רעמך
יחפזון׃ יעלו
הרים ירדו
בקעות אל־מקום
זה יסדת להם׃
גבול שמת בל־
יעברון בל־ישובון
לכסות הארץ׃
המשלח מעינים
בנחלים בין
הרים יהלכון׃
ישקו כל־חיתו
שדי ישברו פראים
צמאם׃ עליהם עוף־
השמים ישכון
מבין עפאים יתנו־
קול׃ משקה הרים
מעליותיו מפרי

DEO vniuerſa opera eius,
in omnibus locis
poteſtatis eius, benedic
anima mea DEO.

CIIII. Benedic aĩa mea
DEO, DEVS Deus meus,
magnificatus es nimis, pul(chritudĩe
& decorĩ idutꝯ es.
Induẽs lucẽ, q̃ſi veſtimentũ,
extendens celos
vt cortinam. Qui cõtignat
in aqs cenaculũ ſuũ, q ponit
nubem currum ſuum,
qui ambulat ſuper pennas
vẽti. Qui facit angelos ſuos
ſpiritus,
miniſtros ſuos ignem
ſcintillãtẽ. Fundauit t̃rã ſup
ſubſtẽtacula eius ñ ꝯmoucbĩt
in ſeculum ſeculi. Abyſſo
q̃ſi veſtimẽto opuiſti eã, ſup
montes ſtabunt aque.
Ab increpatione tua fugiẽt,
a voce tonitrui tui
properabunt. Aſcendunt
montes & deſcendunt
valles, ad locum
hunc quem fundaſti eis.
Terminũ poſuiſti quem non
pertranſibũt, nec reuertent̃
vt operiant terram.
Qui emittit fontes
in conuallibus, inter medios
montes fluunt.
Potũ dabunt oĩbus aĩalibus
agri, ſuſtinebunt onagri
ſitim ſuã. Super ea volucres
celi morabuntur,
de medio nemorum dabunt
vocem. Qui irrigat montes
de cenaculis ſuis, de fructu

domino omnia opera eius,
in omni loco
dominationis eius benedic
anima mea domino.

CIII. pſ. ipſi Dauid. Bñdic aĩa (mea
domino, domine Deus meus
magnificatus es vehementer. (Cõfeſſionẽ
& decorẽ induiſti.
amictus lumine ſicut veſtimẽto
Extendens celum
ſicut pellem, qui tegis
aqs ſuperioria eius. Qui ponis
nubem aſcenſum tuum,
qui ambulas ſuper pennas
vẽtoꝝ. Qui facis angelos tuos
ſpiritus,
& miniſtros tuos ignem
vrentẽ. Qui fundaſti terrã ſup
ſtabilitatẽ ſuã, non inclinabitur
in ſeculum ſeculi. Abyſſus
ſic̃ veſtimentũ amictus eius, ſup
montes ſtabunt aque.
Ab increpatione tua fugiet,
a voce tonitrui tui
formidabunt. Aſcendunt
montes & deſcendunt
campi, in locum
quem fundaſti eis.
Terminum poſuiſti quem non
tranſgredient̃, neq̧ cõuertent̃
operire terram.
Qui emittis fontes
in conuallibus, inter medium
montium pertranſibunt aque.
Potabunt omnes beſtie
agri expectabunt onagri
in ſiti ſua. Super ea volucres
celi habitabunt,
de medio petrarum dabunt
voces. Rigans montes
de ſuperioribus ſuis, de fructu

τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐτ
ἐν παντὶ τόπῳ (συσα
τῆς δεσποτείας αὐτοῦ. Εὐλόγει (κο
ἡ ψυχή μου τὸν κύριον. (ΐδ ὑπὲρ τῆ
ργ'. Ψαλμὸς τῷ Δα(Εὐλόγει ἡ ψυ
τὸν κύριον, κύριε ὁ θεός μου
ἐμεγαλύνθης σφόδρα. Ἐξομολόγη
καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω.
Ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον,
ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν
ὡσεὶ δέρριν. Ὁ στεγάζων
ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ, ὁ τ
νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ.
Ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων
ἀνέμων, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους α
πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸ
φλόγα. Ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν
ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, οὐκ
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἄβυ
ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐ
τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα.
Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου φεύξοντ
ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου
δειλιάσουσιν. Ἀναβαίνουσιν
ὄρη, καὶ καταβαίνουσι
πεδία εἰς τὸν τόπον
ὃν ἐθεμελίωσας αὐτά.
Ὅριον ἔθου ὃ οὐ
παρελεύσονται, οὐδὲ ἐπιστρέψ
καλύψαι τὴν γῆν.
Ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς
ἐν φάραγξιν, ἀνὰ μέσον
τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδα
Ποτιοῦσι πάντα τὰ θηρία
τοῦ ἀγροῦ προσδέξονται ὄνα
εἰς δίψαν αὐτῶν. Ἐπ' αὐτὰ τ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει,
ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσου
φωνήν. Ποτίζων ὄρη
ἐκ τῶν ὑπερῴων αὐτοῦ, ἀπὸ

nomē DEI in omnibus operibus eius,
in omni loco
poteſtatis eius benedic
anima mea nomen DEI.

CIIII. Benedic aīa mea nomē DEI,
DEVS Deus meus
magnificatus eſt nimis,
laudem & pulchritudinē indutus eſt.
Qui amicitur lumine ſicut
linteo, qui extendit celos ſicut
cortinam, Qui ſtruit veluti
contignationem trabium, in aquis,
que ſite ſunt ſuper nubes,
leues tanquam ale aquilarum.
Qui facit nuncios ſuos
veloces ſicut ſpiritus,
miniſtros ſuos fortes ſicut ignis
ardens. Qui poſuit terram
baſem, que non mouebitur
in ſeculum ſeculi (nes aquarum
Abyſſum ſicut veſtimentum, eruptio(
ſuper montes, & permanent aque.
Ab increpatione tua fugient
vt currant, a voce tonitrui tui
conturbabunt vt reuertant. Aſcēdūt
de abyſſis ad montes,
& deſcendunt in valles ad locum
hunc vbi fundaſti eas.
Terminum poſuiſti fluctibus maris,
quem non tranſgrediuntur, & non
conuertentur cooperire terram.
Tu emittis fontes
in vallibus, inter quos
montes incedunt.
Potum dabunt omnibus animalibus
deſerti, ſuſtinebunt onagri
ſitim ſuam. Super ea
volucres celi habitabunt,
de medio ramuſculorum dabunt
vocem cantus. Qui irrigas montes
de domo theſauri excelſi tui,

tribus his regiam ſuā fundauit, ut dictū eſt. Qui facit angelos ſuos ſpiritus & miniſtros ſuos ignem urentem. Quinq;, ſigillum altitudinis in miſterio trium matrum, ex ſimplicibus cōſtituitq; eas in magno ſuo nomine יהו, ex quibus ſex ſigillauit extrema, aſpexit ſuperius, & ſigillauit ipſum, cum יהו. Sex, aſpexit deorſum & ſigillauit ipſum cū יוה. Septem, ſigillum orientis aſpexit, anterius, & ſigillauit ipſum cum היו. Octo, ſigillū occidentis, aſpexit poſterius & ſigillauit ipſum cum הוי. Nouem, ſigillū ſeptētrionis aſpexit dextrū & ipſum ſigillauit cum ויה. Decem, ſigillum meridiei aſpexit ſiniſtrum & ipſum ſigillauit cum והי. Hec ſunt decem abſtracte unitates. Spiritus Dei, ſpiritus de ſpiritu, ſpiritus aque, ignis, ſuperius, inferius, oriens, occidēs, ſeptētrio, & meridies. Duas uero & uiginti literas trifariā partiuntur, p̄res hebrei. Tres matres, Septem duplices, Duodecim ſimplices. Ex quarum uaria combinatione, conſtituunt fere innumerabiles portas innumerabileſq; ſcientie domos & hac alphabetaria reuolutione uolunt elici poſſe uerū ſenſum uerumq; intellectum legis & prophetarum & has dicunt eſſe uias de quibus hoc loco loquitur diuinus uates. Sed de his alias & maiore ocio, & nō in ſcholiis. Sed iuſto cōmentario.

מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע	operum tuorum	operum tuorum	τῶν ἔργων σου
הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ	ſatiabitur terra. Germinans	ſatiabitur terra. Producens	χορτασθήσεται ἡ γῆ. Ὁ ἐξανατ
חָצִיר לַבְּהֵמָה	herbam iumentis,	fenum iumentis,	χόρτον τοῖς κτήνεσι,
וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת	& herbam ſeruituti	& herbam ſeruituti	καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ
הָאָדָם לְהוֹצִיא	hominum vt educat	hominum. Vt educas	τῶν ἀνθρώπων. Τοῦ ἐξαγαγεῖν
לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ׃	panem de terra.	panem de terra,	ἄρτον ἐκ τῆς γῆς,
וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב	Et vinum letificat cor	& vinum letificet cor	καὶ οἶνος εὐφραίνει
אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל	hominis, ad exhilarandam	hominis. Vt exhilaret	καρδίαν ἀνθρώπου. Τοῦ ἱλαρῦναι
פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם	faciem oleo, panis autem	faciem in oleo, & panis	πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος
לְבַב אֱנוֹשׁ	cor hominis	cor hominis	καρδίαν ἀνθρώπου
יִסְעָד׃ יש	roborat.	confirmet.	στηρίζει.
יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה	Saturabuntur ligna DEI,	Saturabuntur ligna campi	Χορτασθήσονται τὰ ξύλα τοῦ πε
אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר	cedri libani quas	& cedri libani quas	αἱ κέδροι τοῦ λιβάνου ἃς
נָטָע׃ אֲשֶׁר שָׁם	plantauit. Ibi	plantauit, illic	ἐφύτευσας. Ἐκεῖ
צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ	aues nidificabunt,	paſſeres nidificabunt.	στρουθία ἐννοσσεύσουσι,
חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים	ciconia abies	Herodii domus	τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ κατοικία
בֵּיתָהּ׃ הָרִים	domus eius. Montes	dux eſt eorum, montes	ἡγεῖται αὐτῶν. Ὄρη
הַגְּבֹהִים לַיְּעֵלִים	excelſi ibicibus,	excelſi ceruis	τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις,
סְלָעִים מַחְסֶה	petra refugium	petra refugium	πέτρα καταφυγὴ
לַשְׁפַנִּים׃ עָשָׂה יָרֵחַ	cuniculis. Fecit lunam	herinaciis. Fecit lunam	τοῖς λαγωοῖς. Ἐποίησε σελήνην
לְמוֹעֲדִים ש	per tempora,	in tempora,	εἰς καιρούς,
שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ׃	ſol cognouit occubitũ ſuum.	ſol cognouit occaſum ſuum.	ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ.
תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי	Poſuiſti tenebras & facta eſt	Poſuiſti tenebras & facta eſt	Ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο
לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל־	nox, in ipſa reptabunt oẽs	nox, in ipſa ptranſibunt omnes	νύξ, ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα
חַיְתוֹ־יָעַר׃	beſtie ſilue.	beſtie ſylue.	τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ.
הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים	Leonculi rugientes	Catuli leonum rugientes	Σκύμνοι ὠρυόμενοι
לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל	ad predã, & querẽtes a Deo	vt rapiant, & querant a Deo	τοῦ ἁρπάσαι, καὶ ζητῆσαι παρὰ τῷ
אָכְלָם׃ תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ	eſcam ſibi. Oriente ſole	eſcam ſibi. Ortus eſt ſol	βρῶσιν αὐτοῖς. Ἀνέτειλεν
יֵאָסֵפוּן וְאֶל־	recedent, & in	& congregati ſunt, & in	ὁ ἥλιος καὶ συνήχθησαν, καὶ εἰς
מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן׃	ſpeluncis ſuis accubabunt.	cubilibus ſuis collocabuntur.	τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιτασθήσονται.
יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ	Egredietur hõ ad opus ſuũ,	Exibit homo ad opus ſuum,	Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ
וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי־עָרֶב׃	& ad ſuitu. ſuã vſq ad veſpũ	& ad opatõẽ ſuã vſq ad veſpã.	καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας.
מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ	Q̃m multa ſunt opera tua	Quã magnificata ſunt opa tua	Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου
יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה	DEVS, omnia in ſapientia	domine omnia in ſapientia	κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ
עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ	feciſti, impleta eſt terra	feciſti, impleta eſt terra	ἐποίησας. Ἐπληρώθη ἡ γῆ
קִנְיָנֶךָ׃ זֶה הַיָּם	lucris tuis. Hoc mare	poſſeſſione tua. Hoc mare	τῆς κτίσεώς σου, αὕτη ἡ θάλασσα
גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם	magnum & ſpacioſum locis,	magnũ & ſpacioſum manibus,	ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος.
שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר	ibi reptilia innumerabilia,	illic reptilia quorũ ñ ẽ numero.	Ἐκεῖ ἑρπετὰ ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμ
חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם־	animalia parua cum	Animalia puſilla cum	ζῷα μικρὰ μετὰ
גְּדֹלוֹת׃ שָׁם אֳנִיּוֹת	grandibus. Ibi naues	magnis, illic naues	μεγάλων. Ἐκεῖ πλοῖα
יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן	pertranſeunt, leuiatan	pertranſibunt. Draco	διαπορεύονται, δράκων

الارض من	מן פירי עובדך תשבע	de fructu operum tuorum ſaciabitur
اعمالك	ארעא : דמרבי	terra. Multiplicans
العشب	עיסבא לבעירי ועסבא	fenum iumentis & herbas
والخضرة	לפולחנא דבר נשא	ſeruituti hominum,
البشر لتخرج	למפקא לחמא	ad producendum alimentum
خبزا	מן ארעא :	de terra.
والخمر يفرح قلب	וחמרא דמחדי לבא דבר	Et vinum quod letificat cor
الانسان	נשא לאנהרא אפיא מן	hominum, ad illuminandam faciem in
وجهه بالدهن	משחא ולחמא לבא דבר	oleo, & panis cor filiorum
يشدد قلبه	נשא	hominum
وتشبع	יסעד :	ſuſtentat.
جميع اشجار	שבעין אילניא דברא	Saturabuntur arbores quas creauit
وارز لبنان	יי ארזיא דלבנן	DEVS, cedri libani
غرست	דנצב : דתמן	quas plantauit. Illic
عششت	צפריא עבדין סרכין	enim aues nidos faciunt,
في روسها	חורורא ברתי בית	ciconie abies domus
العامر الجبال	מדורה : טוריא	habitationis eius. Montes
الشامخة	רמיא ליעליא	excelſi ibicibus,
والكهوف	כיפיא רחוצן	petra refugium
الارانب	לטפזיא : עבד סיהרא	cuniculis. Fecit lunam
للمواقيت	למימני ביה זמניא	vt numerentur in ea tempora,
والشمس تعرف	שמשא ידע עידן טמועיה :	ſol nouit tempus occaſus ſui.
صنع ظلمة	תשוי חשוך והוה	Poſuiſti tenebras & fuit
ليلا وفيه تسري	ליליא ביה רחשין כל	nox, in ipſa mouebuntur omnes
وحوش	חיות חורשא :	beſtie ſilue.
زئير الاسد	בני אריון נהמין למשכח	Filii leonum rugientes vt inueniant
في بيشها تبتغي من	מזונא ולמבעא מן אלהא	nutrimentum, & vt inquirant a Deo
الله طعامها وعند طلوع	מכילהון : תדנח שמשא	cibum ſuum. Oriente ſole
الشمس ينتشرون	מתכנשין ולבית	congregati ſunt, & in domo
مساكنهم يربضون	מדוריהון רביעין :	habitationis ſue requieſcent.
يخرج الانسان الى	יפוק בר נש לעובדיה	Egredietur homo ad opus ſuum,
وعمله الى الليل	ולפולחניה עד עידוני	& ad operationem ſuã vſq; ad occaſum
ما اعظم	שמשא מה סגיעין הינון	ſolis. Quam multa illa
يا رب خلقت	עובדך יי כולהון בחכמתא	opera tua DEVS omnia in ſapientia
بحكمة امتلأت	עבדתא מליא ארעא	feciſti impleta eſt terra
من خليقتك هذا	קנינך : דין ימא רבא	acquiſitione tua. Hoc mare magnum
العظيم	ופתי תחומין תמן	& ſpacioſum terminis, illic
حيث لا تحصى	רחשא ולית מנין חיותא	reptilia innumerabilia, animalia
الحيوان	זעירתא עם רברבתא :	parua cum magnis
فيه تسلك السفن	תמן אילפיא אזלין לויתן	ibi naues pertranſeunt. Leuiatan
الذين الذي خلقت	דין בריתא למגחך	hic quem creaſti ad ludendum

Quod in Deo ſit pluralitas. Ex libello .R. Abraham Pici, de ſignificatione taghin .i. apicum que ſuperſcribuntur literis legis, & hec quidem hebraice ſcientibus ſcribimus, nam qui hebrearum literarum rudes habent hec ſine commentario uix odorari ualebunt

[illegible]

.i. Ecce doceo te qd ſecreti contineat in ſigno magno ſeptem literarũ ש ע ט נ ז ג צ Tu uero aduerte & re

S iiii

זה־יצרת לשחק־בו:	iſtũ plaſmaſti ad deludẽdũ eũ	iſte quẽ formaſti ad illudendum	οὗτος ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν
כלם אליך ישברון	Omnia te expectant,	ei,omnia ad te expectant	αὐτῷ. Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι
לתת אכלם בעתו:	vt des cibũ eis in tpe eorũ.	vt des illis eſcam in tempore.	δοῦναι τὴν τροφὴν αὐτῶν εἰς εὔκαι
תתן להם	Dante te illis	Dante te illis	δόντος σου αὐτοῖς,
ילקטון תפתח	colligent,aperiente te	colligent,aperiente te	συλλέξουσιν. Ἀνοίξαντός σου (χρηστότ
ידך ישבעון טוב:	manũ tuã ſaturabunt̃ bono.	manũ tuã oĩa ĩplebũt̃ bonitate.	τὴν χεῖρα, τὰ σύμπαντα πλησθήσ
תסתיר פניך	Abſcondes vultum tuum	Auertente autem te faciem	ἀποστρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπο
יבהלון תסף	& turbabuntur auferes	turbabuntur,auferes	ταραχθήσονται. Ἀντανελεῖς
רוחם יגועון	ſpiritum eorum & deficient,	ſpiritum eorum & deficient,	τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ ἐκλείψουσι
ואל עפרם ישובון:	& in puluerẽ ſuũ reuertent̃.	& in puluerem ſuũ reuertent̃.	καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψου
תשלח רוחך	Emittes ſpiritum tuum	Emitte ſpiritum tuum	Ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου
יבראון ותחדש	& creabuntur & renouabis	& creabuntur,& renouabis	καὶ κτισθήσονται, καὶ ἀνακαινιεῖς
פני אדמה: יהי	faciem terre.Sit	faciem terre.Sit	τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἤτω
כבוד יהוה לעולם	gloria DEI in ſempiternũ,	gloria domini in ſeculum,	ἡ δόξα κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας,
ישמח יי במעשיו:	letabit̃ DEVS ĩ opibus ſuis.	letabitur dñs in operibus ſuis.	εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐ
המביט לארץ	Qui reſpicit terram	Qui reſpicit terram	Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν
ותרעד יגע בהרים	& tremet,tangit montes	& facẽ eã tremere,q tãgit mõtes	καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἁπτόμ
ויעשנו: אשירה	& fumabunt.Cantabo	& fumigant.Cantabo	καὶ καπνίζονται. Ἄσω (τῶν
ליהוה בחיי	DEO in vita mea,	domino in vita mea,	τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου,
אזמרה לאלהי	pſallam Deo meo	pſallam Deo meo	ψαλῶ τῷ θεῷ μου
בעודי: יערב עליו	quam diu ſum.Placeat ei	quãdiu ſum.Iocundum ſit ei	ἕως ὑπάρχω. Ἡδυνθείη αὐτῷ
שיחי אנכי אשמח	eloquiũ meũ,ego ãt letabor	eloqũ meũ,ego vero delectabõ	ἡ διαλογή μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομ
ביהוה: יתמו	in DEO,Deficiant	in domino.Deficiant	ἐπὶ τῷ κυρίῳ. Ἐκλείποιεν
חטאים מן־הארץ	peccatores de terra,	peccatores a terra	ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς,
ורשעים עוד	& impii vltra	& iniqui ita vt	καὶ ἄνομοι ὥστε
אינם ברכי נפשי	non ſint.Benedic aĩa mea	non ſint,benedic anima mea	μὴ ὑπάρχειν αὐτούς, εὐλόγει ἡ ψυ
את־יהוה הללויה:	DEO Aleluia.	domino.	τὸν κύριον.
קה הודו ליהוה	CV. Confitemini DEO,	CIIII.Allᷓa. Cõfitemini dño	ρδ'. Ἀλληλούια. Ἐξομολογεῖσθε τῷ
קראו בשמו	inuocate nomen eius,	& inuocate nomen eius,	καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
הודיעו בעמים	notas facite in populis	annunciate inter gentes	Ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι
עלילותיו: שירו	opera eius.Canite	opera eius.Cantate	τὰ ἔργα αὐτοῦ, ᾄσατε αὐτῷ
לו זמרו לו שיחו	ei & pſallite ei,loquimini	ei & pſallite ei,narrate	καὶ ψάλατε αὐτῷ. Διηγήσασθε
בכל נפלאותיו:	ĩ vniuerſis mirabilibus eius.	omnia mirabilia eius.	πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ,
התהללו בשם	Laudate in nomine	Laudamini in nomine	ἐπαινεῖσθε ἐν τῷ ὀνόματι
קדשו ישמח לב	ſancto eius,letetur cor	ſancto eius,letetur cor	τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. Εὐφρανθήτω καρδ
מבקשי יהוה:	querentium DEVM. (eius,	querentium dominum.	ζητούντων τὸν κύριον,
דרשו יהוה ועזו	Inqrite DEVM & virtutẽ(	Querite dñm & cõfirmamini,	ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώ
בקשו פניו תמיד:	querite faciem eius iugiter.	querite faciem eius ſemper.	ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός,
זכרו נפלאותיו	Recordamini mirabiliũ eius	Mementote mirabilium eius	μνήσθητε τῶν θαυμασίων αὐτοῦ
אשר עשה מפתיו	que fecit,ſignorum eius	qui fecit,prodigia eius	ὧν ἐποίησε. Τὰ τέρατα αὐτοῦ,
משפטי־פיו: זרע	& iudicioꝝ oris eiꝰ.Seminis	& iudicia oris eius.Semen	καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. Σπ

لتعشش منه	בְּסִיעֲוַת צַדִּיקַיָּא בְּגַוֵּיהּ	in conuiuio iuſtorum habitat
اياك يرجون	מְדוֹרֵיהּ : כּוּלְהוֹן עֲלָךְ	in eo. Omnia in te
لتعطيهم طعامهم في حينه	סְבִירִין לְמִיתַּן מְזוֹנְהוֹן	ſperant vt des eſcam illis
واذا انت اعطيت	בְּזִמְנֵיהּ : תִּיתֵּן לְהוֹן	in tempore ſuo. Dabis illis
يعيشون وعند ب	וְכָנְשִׁין תִּפְתַּח א	& colligent, aperies
يدك بالخيرات يشبعون	אִידָךְ וְשָׂבְעִין טָבָא :	manus tuas & ſaturabuntur bonitate.
وحين تصرف وجهك	תִּסְלֵק שְׁכִינְתָּךְ	Auferes diuinitatem tuam
يجزعون تنزع	מִתְבַּהֲלִין תִּכְנוֹשׁ רוּחֵיהוֹן	& turbabũtur, cõgregabis ſpiritũ eorũ
ارواحهم فيموتون	וּמִתְנַגְּדִין ו	& deficient,
والى التراب يرجعون ترسل	וּלְוָת עַפְרְהוֹן תָּיְבִין :	& in puluerem ſuum reuertentur.
روحك فيخلقون وتجدد	תְּשַׁלַּח רוּחַ קוּדְשָׁךְ	Mittes ſpiritum ſanctum tuum
وجه الارض دفعه اخرى	וּמִתְבָּרְיָין וּתְחַדֵּת	& creabuntur, & renouabis
فليكن مجد الرب الى الا	אַפֵּי אַרְעָא : יְהֵי	faciem terre. Sit
يفرح الرب باعماله	אִיקַר יְיָ לְעָלַם	gloria Dei in ſeculum
الذي ينظر الى الارض	יֶחְדֵי יְיָ בְּעוֹבָדוֹי :	letabitur Deus in operibus ſuis
فتتزلزل يمس الجبال	דְּמִסְתַּכַּל לְאַרְעָא וּמִתְרַגְּפָא	qui reſpicit terram & tremit,
فتدخن اسبح	מַקְרִיב בְּטוּרַיָּא וּמַסְקִין	tangit montes & fumigant.
الرب في حياتي	תְּנָנָא : אֲשַׁבַּח	Laudabo
واشكر الهي	קֳדָם יְיָ בְּחַיַּי אֲ	coram Deo in vita mea
ما دمت حيا وبلذ له	אֲזַמֵּר לֶאֱלָהִי בְּעוֹד	pſallam Deo meo quam
تسبيحي انا ابتهج	אִיתַי : יְבַסַּם קוֹמוֹי	diu ſum. Iocundum ſit coram eo
بالرب والخطاة	שׁוּתִי וַאֲנָא אֶחְדֵי	eloquium meum. Ego vero delectabor
يبيدون من الارض	בְּמֵימְרָא דַיְיָ : יִשְׁתֵּיצוּן	in verbo DEI, deficiant
ومخالفوا النا	חַטָּאָה מִן אַרְעָא	peccatores a terra
كانهم لم يكونوا	וְרַשִּׁיעַיָּא תּוּב	& iniqui vltra
يا نفسي باركي	לֵיתֵיהוֹן בָּרִיכִי נַפְשִׁי	non ſint. Benedic anima mea.
الرب الليلويا	יַת שְׁמָא דַיְיָ הַלְלוּ־יָהּ :	nomen DEI Aleluia.
المزمور الرابع والمائة	שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ	CV. Laudes dicite corã DEO,
اشكروا الرب	קְרוֹן בִּשְׁמֵיהּ ה	inuocate in nomine eius
وادعوا اسمه	הוֹדְעוּן בְּעַמְמַיָּא עוֹב	notas facite in populis
اذكروا في الامم	עוֹבָדוֹי : שַׁבְּחוּ	operationes eius. Laudes dicite
اعماله سبحوا	קוֹמוֹי זַמְּרוּ קוֹמוֹי	coram eo, pſalmos dicite coram eo,
ورتلوا له حدثوا	מַלִּילוּ בְּכָל פְּרִישְׁוָתֵיהּ	narrate omnia mirabilia eius.
بجميع عجايبه ولا	שַׁבְּחוּ בִּשׁוּם קוּדְשֵׁיהּ	Laudate in nomine ſancto eius,
القدوس امتدحوا ولتبتهج	יֶחְדֵי לִבְּהוֹן דְּתָבְעֵי	letetur cor illorum qui querunt
قلوب طالبي الرب	אוּלְפַן מִן קֳדָם יְיָ :	doctrinam a conſpectu DEI.
وللرب اطلبوا وبه اعتصموا	תִּבְעוּ אוּלְפָנָא דַיְיָ	Querite doctrinam DEI
ولوجهه في كل حين	וְאוֹרַיְתֵיהּ אַקְבִּילוּ אַפּוֹי	& legem eius, accipite faciem eius
ابتغوا واذكروا	תְּדִירָא אִידְכָרוּ פְּרִישְׁוָתֵיהּ	ſemper. Recordamini miraculorũ eius
عجايبه التي صنع واعماله	דַּעֲבַד תִּימְהוֹי וּד	que fecit, portentorum eius
وقضايا فمه ذرية	וְדִינֵי פּוּמֵיהּ : זַרְעָא	& iudiciorum oris eius. Semen

peries ſuper eas unam & uiginti coronam, & eſt ſecretum nominis אהיה cuius nimirum literarum numerus conſurgit in unum & uiginti, & hoc quidem ſignum eſt comprehenſum cum nomine magno tetragrammaton. Et propterea aduerte ꝙ dixerit Deus Moſſe אהיה אשר אהיה & terminatur uerſus ſcripture in uerbo אהיה miſit me ad uos. Ter autem dictum eſt אהיה e regione trium coronarum que inſunt ſingulis ſeptẽ ſupraſcriptis literis, & iam edoctus es rõnem numeri eaꝝ. Et rurſum. Tres corone in ſingulis ſeptem literis, e regione trium patrũ Abraham Iſaac & Iaacob, quemadmodum dictũ eſt & rurſum dixit Deus Moſſe ſic dices domui Iaacob. Deus, Dii patrum ueſtrorum Dii Abrahã Dii Iſaac Dii Iaacob miſit me ad uos hoc eſt nomẽ meũ ſempiternum, & hec nominatio mea in omni generatione. Et ſi conſideraueris literas nominum patrum percipies ſecretũ tredecim articulorum ſicut declarauimus. Percipies inſuper ſecretum nominis יה quoniam reperies coronas quindecim ſuper nominibus patrũ. Ecce habes ſacramentũ tredecim articulorum, ſacramentumqꝫ אהיה & ſacramentum nõis magni hamephoras. In qbus quidem nominibus & in nominibus patrum fit mentio diuinitatis, quoniã dicit Dei Abrahã Dei Iſaac Dei Iaacob. Et quando ſpeculatus fueris in nomine אהי reperies diuinitatem pluraliter ſignatam, & intelligens intelligat, & hoc eſt ꝙ dicit hoc eſt nomen meũ eternum, & ſcriptũ eſt ſic לעלם leholam quod occultũ ſignificat, nec licet hoc ſacramentũ patefacere niſi homini miti, & qui incumbat doctrine receptiue, & ſignat hoc in ꝓpheris quando dicitur Deus

אברהם עבדו בני	Abraham ſerui eius, filiorũ	Abraam ſerui eius, filii	ἀβραάμ, δούλου αὐτοῦ, υἱοὶ
יעקב בחיריו:	Iaacob electorum eius.	Iacob electi eius.	ἰακὼβ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ.
הוא יהוה אלהינו	Ipſum DEVS Deus noſter,	Ipſe dominus Deus noſter,	Αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
בכל הארץ משפטיו	ĩ vniuerſa terra iudicia eius.	in vniuerſa terra iudicia eius.	ἐν πάσῃ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
זכר לעולם בריתו	Recordatɔ ẽ ĩ etnũ pacti ſui,	Memor fuit ĩ ſclm̃ teſtam̃ti ſui,	Ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης
דבר צוה לאלף	verbi quod precepit in mille	verbi quod mãdauit in mille	λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας
דור: אשר כרת את־	gñatiões. Quod pepigit cũ	generationes. Quod diſpoſuit	γενεάς. Ὃν διέθετο
אברהם ושבועתו	Abraham, & iuramenti ſui	ad Abraam & iuramenti ſui	τῷ ἀβραάμ, καὶ τοῦ ὅρκου αὐτοῦ
לישחק: ויעמידה	ad Iſaac. Et firmauit illud	ad Iſaac. Et ſtatuit illud	τῷ ἰσαάκ. Καὶ ἔστησεν αὐτὸν
ליעקב לחק	cum Iaacob in preceptum,	Iacob in preceptum,	τῷ ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα,
לישראל ברית עולם:	cũ iſrael in pactũ ſempitnũ.	& iſrael in teſtamentũ eternũ.	καὶ τῷ ἰσραὴλ εἰς διαθήκην αἰώνιο
לאמר לך אתן את־	Dicens tibi dabo	Dicens tibi dabo	Λέγων, σοὶ δώσω
ארץ כנען חבל	terram chanaam funiculum	terram chanaan, funiculum	τὴν γῆν χαναάν, σχοίνισμα
נחלתכם: בהיותם	hereditatis veſtre. Cũ eſſent	hereditatis veſtre. Cum eſſent	κληρονομίας ὑμῶν. Ἐν τῷ εἶναι
מתי מספר כמעט	viri numerabiles A. modici	numero breui pauciſſimi	αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς, ὀλιγοστοὺς
וגרים בה:	& aduene in ea.	& incole eius.	καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ.
ויתהלכו מגוי	Et tranſierunt de gente	Et pertranſierunt de gente	Καὶ διῆλθεν ἐξ ἔθνους
אל־גוי ממלכה	in gentem, & de regno	in gentem, & de regno	εἰς ἔθνος, καὶ ἐκ βασιλείας
אל־עם אחר: לא־	ad populum alterum. Non	ad populum alterum. Non	εἰς λαὸν ἕτερον. Οὐκ
הניח אדם לעשקם	dimiſit hoĩem vt noceret eis	reliquit hominem nocere eis,	ἀφῆκεν ἄνθρωπον ἀδικῆσαι αὐτο
ויוכח עליהם	& corripuit pro eis	& corripuit pro eis	καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν
מלכים: אל־תגעו	reges. Nolite tãgere (meos	reges. Nolite tangere	βασιλεῖς. Μὴ ἅπτεσθε
במשיחי ולנביאי	chriſtos meos, & in ꝓphetas(	chriſtos meos, & ĩ ꝓphetis meis	τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήτ
אל־תרעו: ויקרא	nolite maligni eẽ. Et vocauit	nolite malignari. Et vocauit	μὴ πονηρεύεσθε. Καὶ ἐκάλεσε
רעב על הארץ כל־	famem ſuper terrã, omnem	famem ſuper terram, & omne	λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶν
מטה לחם שבר:	virgam panis contriuit.	firmamentum panis contriuit.	στήριγμα ἄρτου συνέτριψεν.
שלח לפניהם איש	Miſit ante faciẽ eoꝝ virum,	Miſit ante eos virum,	Ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν, ἄ
לעבד נמכר יוסף	ĩ ſuũ venũdatus eſt Ioceph.	in ſeruũ venundatus eſt ioſeph.	εἰς δοῦλον ἐπράθη ἰωσήφ.
ענו בכבל רגליו	Afflixerũt cõpede pedes eiɔ	Hũiliauerĩt ĩ ɔpedibɔ pedes eius	Ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις τοὺς πόδ
ברזל באה נפשו:	ĩ ferrũ venit aĩa eius. (eius,	ferrũ pertranſiit animam eius,	σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.
עד־עת בא דברו	Vſq ad tp̃s dõec vẽiret ṽbũ(	donec veniret verbum eius.	Μέχρι τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτ
אמרת יי צרפתהו:	eloquiũ DEI repurgauit eũ.	Eloquium dñi inflãmauit eum	τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐτόν
שלח מלך ויתירהו	Miſit rex & ſoluit eum,	miſit rex & ſoluit eum,	Ἀπέστειλε βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν α
משל עמים	principem populorum	princeps populorum	ἄρχων λαοῦ
ויפתחהו: שמו	& dimiſit illum. Poſuit eum	& dimiſit eum. Conſtituit eum	καὶ ἀφῆκεν αὐτόν. Κατέστησεν αὐτ
אדון לביתו	dominum domus ſue,	dominum domus ſue,	κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
ומשל בכל־קנינו:	& prĩcipẽ in oĩ acq̃ſitiõe ſua.	& principẽ oĩs poſſeſſionis ſue.	καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως
לאסר שריו בנפשו	Vt eru. prĩ. eiɔ iuxta vo. ſuã,	Vt erudi. prĩci. eiɔ ſicͭ ſemetip.	Τοῦ παιδεῦσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ
וזקניו יחכם:	& ſenes eius ſapiẽtiã doceret	& ſenes eius prudentiã doceret.	καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῦ σοφίσαι.
ויבא ישראל	Et ingreſſus eſt iſrael	Et intrauit iſrael	Καὶ εἰσῆλθεν ἰσραὴλ
מצרים ויעקב גר	egyptũ, & Iaacob pegriatɔ ẽ	in egyptum, & Iacob accola fuit	εἰς αἴγυπτον, καὶ ἰακὼβ, παρῴκ

ابرهيم هم عبد	דאברהם עבדיה בני	Abraham ſerui eius, filii
بنو يعقوب هم مختار	יעקב בחירוי:	Iaacob electi eius.
وهو الرب اله	הוא יי אלהנא	Ipſum DEVS Deus noſter,
وفي جميع الارض احك	בכל ארעא מתיחן דינוי:	in oī terra protenſa ſunt iudicia eius.
ذكر ميثاقه الى الا	דכיר לעלם קימיה	Recordatus eſt in eternum pacti ſui,
الكلمة التي اوصى بها الى	פתגם דפקיד לאלפין	verbi quod precepit mille
جيل الذي ع	דרין: דגזר עם	generationibus. Quod pepigit cum
لابرهيم عبده وقس	אברהם וקיימיה	Abraham & iuſiurandum ſuum
لاسحق وو	ליצחק: וקיימיה	ad Iſaac. Et ſtatuit illud
ليعقوب ميث	ליעקב לגזירא	Iaacob in preceptum
لاسرايل عهدا مو	ולישראל קיים עלם	& iſraeli in pactum eternum.
حين قال اني معط	למימר לך איתן ית	Dicens tibi dabo
ارض كنعان حبل	ארעא דכנען עדב	terram Chanaam, fortem
فيا سرميراثك	אחסנתכון: כד הויתון	hereditatis veſtre. Cum eſſent
كان عددهم	עם דמנין בזעירין	populus modicus numero pauciſſimi
قليلين وغربا فيها	ויתותבין בה:	& incole in ea.
جازوا من	והליכו מן עמא	Et tranſierunt de populo
الى امة ومن مما	לעמא ממלכותא	in populum, de regno
الى شعب اخر	לעם חורן: לא	ad populum alterum. Non
يدع بشرا يظلم	שבק איניש לטלומיהון	permiſit hominem vt violaret eos
وبكت الملوك	ואוכח בגינהון	& corripuit pro eis
اجلهم قايلا لا تم	מלכיא: לא תקרבון	reges. Nolite tangere
مسحايه ولاتمد	במשיחי ולנביאי	chriſtos meos, & prophetis meis
بانبيايه بعث	לא תבאשון: ואכריז	non ſitis infenſi. Et vocauit
جوعا على الارض وك	כפנא על ארעא כל	famem ſuper terram, omne
زرع ارضهم	סעיד לחמא תבר:	ſubſtentamentum panis contriuit.
ارسل امامهم رجلا	שדר קדמיהון גבר	Miſit ante eos virum
بيع يوسف للعبودية	חכים לעבד אזדבן יוסף:	ſapientē, in ſeruū venditus eſt Ioceph.
واوثقوا بالقيود رجليه	ענייו בשושלתא ריגלוי:	Cōtriuerunt compedibus pedes eius,
جاز نفسه في الحديد	שיר דפרזל עלת בנפשיה:	catena ferrea pertranſiuit aīam eius.
حتى حقت كلمته	עד עידן דאתא פתגמיה	Quouſq; veniret tēpus ſmonis eius,
قول الرب ابته	מימרא דיי סנין יתיה:	verbum DEI, repurgauit eum.
ارسل الملك فاطلقه	שדר מלאכא ושרייה	Miſit angelum & ſoluit eum,
وجعله رييسا على شعبه	שולטן דעמיא ופתריה	principem populorum & dimiſit
واقامه سيدا	ליה: שוייה	eum. Conſtituit eum
على اهل بيته	רבון על ביתיה	dominum ſuper domum eius,
وسلطانا على كل ماله	שליט בכל קניניה:	principem in omni acquiſitione eius.
ليودب اراكنه كنفسه	למיסר רברבנוי היך	Vt erudiret proceres eius ſicut
ويفقه مشايخه	בנפשיה ומן סבוי יתחכם	aīā ſuā, & ſeniores eiꝰ ſapiētiā doceret
ودخل اسرايل	ואתא ישראל	Et iuit Iſrael
مصر وتغرب يعقوب	למצרים ויעקב דר	in egyptum & Iaacob peregrinatus eſt

In tabernaculo ſanctitatis eius, timeat ab eo omnis terra. Et hic ſignatur ſecretū יהוה & ſecretum ארני & cōprehenduntur in illo nomine. Et in hoc uerſiculo quem nunc tractamus inuenies declarationē nominis ha mephoras, quoniā dixit ואמרו לי מה שמו מה Ecce quomodo in litera י dictionis לי & in litera ה dictionis מה & in litera ו dictionis שמו & in litera ה dictionis מה detegitur magnum amen יהוה & ꝓpterea reſpōdit Deus hoc eſt nomen meū occultum. Sed dices filiis Iſrael אהיה miſit me ad uos. &c.

A .i. adeo pauci ꝙ facile numerari poterāt.

בארץ חם ויפר את-	ī terra Cham. Et creſcere fec	In terra Cham. Et auxit (uit eũ	ἐν γῇ χάμ. Καὶ ηὔξησε (ἀν
עמו מאד ויעצמהו	ppl'm ſuũ nimis, & robora. eũ	ppl'm ſuũ vehemēter, & firma(	τὸν λαὸν αὐτοῦ σφόδρα, καὶ ἐκραταίω(
מצריו : הפך לבם	ſr ãgētes eos. Cõuer. cõ eoꝝ	ſr inimicos eiꝰ. Cõuertit cõ eoꝝ	ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Μετέστρεψε τὴν (
לשנא עמו	vt odio haberēt populũ eius,	vt odirent populum eius,	τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ, (δίαν
להתנכל בעבדיו	vt doloſe agerēt cõtra ſuos(	& dolũ facerent in ſeruos eius.	τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
שלח משה עבדו	Miſit Moſſe ſuũ ſuũ, (illius.	Miſit Moyſen ſeruum ſuum,	Ἐξαπέστειλε μωυσῆν τὸν δοῦλον αὐτοῦ,
אהרן אשר בחר-בו :	Aharon quem elegit ſibi.	Aaron quem elegit ipſum.	ἀαρὼν ὃν ἐξελέξατο ἑαυτῷ.
שמו בם דברי	Poſuit in eis verba	Poſuit in eis verba	Ἔθετο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους
אותתיו ומפתים	ſignoꝝ ſuorũ, & portentorũ	ſignorũ ſuorum, & prodigiorũ	τῶν σημείων αὐτοῦ, καὶ τῶν τεράτων
בארץ חם : שלח חשך	ī terrã Cham. Miſit tenebras	in terra Cham. Miſit tenebras	ἐν γῇ χάμ. Ἐξαπέστειλε σκότος
ויחשך ולא מרו	& ɔtenebrauit, & ñ fuerũt ī(	& obſcurauit, & nõ exacerbauit	καὶ ἐσκότωσεν, ὅτι παρεπίκραναν
את-דברו : הפך את-	ũbis eiꝰ. Cõmutauit (creduli	ſermones ſuos. Conuertit	τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετέστρεψε
מימיהם לדם	aquas eorum in ſanguinem,	aquas eorum in ſanguinem,	τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς αἷμα,
וימת את-דגתם :	& occidit piſces eorum.	& occidit piſces eorum,	καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
שרץ ארצם	Ebuliuit terra eorum	Edidit terra eorum	Ἐξῆρψεν ἡ γῆ αὐτῶν
צפרדעים בחדרי	ranas, in cubilibus	ranas, in penetralibus	βατράχους, ἐν τοῖς ταμιείοις
מלכיהם : אמר ויבא	regum eorũ. Dixit & venit	regum ipſorum. Dixit & venit	τῶν βασιλείων αὐτῶν. Εἶπε, καὶ
ערב כנים בכל-	mixtio, pediculi ī vniuerſos	cynomia & cyniſes in omnibus	κυνόμυια, καὶ σκνῖπες ἐν πᾶσι
גבולם : נתן	terminos eorum. Dedit	finibus eorum. Poſuit	τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, Ἔθετο
גשמיהם ברד אש	pluuias eoꝝ grãdinem, ignē	pluuias eorum grãdinē, ignem	τὰς βροχὰς αὐτῶν, χάλαζαν, πῦ
להבות בארצם :	flãmaꝝ in terra eoꝝ. (eoꝝ,	cõburētē ī terra ipſoꝝ. (as eoꝝ,	καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. (συκᾶς
ויך גפנם ותאנתם	Et pcuſſit vineã eoꝝ & ficũ(	Et pcuſſit vineas eoꝝ & ficulne(	Καὶ ἐπάταξε τὰς ἀμπέλους αὐτῶν καὶ
וישבר עץ גבולם :	& cõfregit lignũ finiũ eorũ.	& contriuit lignum finiũ eorũ.	καὶ συνέτριψε πᾶν ξύλον ὁρίου αὐ
אמר ויבא ארבה	Dixit & vēit locuſta (merus.	Dixit & venit locuſta (rus.	Εἶπε καὶ ἦλθεν ἀκρίς,
וילק ואין מספר :	& bruchus, cuius ñ erat nu(	& bruchus, cuius nõ erat nume(	καὶ βροῦχος οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός.
ויאכל כל-עשב	Et comedit omnem herbam	Et comedit omne fenum	Καὶ κατέφαγε πάντα χόρτον
בארצם ויאכל	terre eorum, & deuorauit	in terra eoꝝ, & comedit (ſit oē	ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ κατέφαγε
פרי אדמתם : ויך כל	fructũ t̃re eoꝝ. Et pcuſſit oē	oēm fructũ terre eoꝝ. Et pcuſ(	πάντα τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν. Καὶ ἐ
בכור בארצם	primogenitum in terra eoꝝ,	primogenitum in terra eorum,	πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, (ταξε
ראשית לכל-אונם :	primitias oīs fortitudīs eoꝝ.	primitias omnis laboris eorũ.	ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν.
ויוציאם בכסף	Et eduxit eos cum argento	Et eduxit eos cum argento	Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐν ἀργυρίῳ
וזהב ואין ב	& auro, & non erat	& auro, & non erat	καὶ χρυσίῳ, καὶ οὐκ ἦν
בשבטיו כושל :	in tribubus eorũ ceſpitans.	in tribubus eorum infirmus.	ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν ὁ ἀσθενῶν.
שמח מצרים בצאתם	Letata ē egy. cũ egrederent	Letata ē egyptus ī ꝑfectõe eoꝝ	Εὐφράνθη αἴγυπτος ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν,
כי-נפל פחדם	qm̃ irruerat terror eorum	quia incubuit timor eorum	ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν
עליהם : פרש ענן	ſuper eos. Expandit nubem	ſuper eos. Expãdit nubē (ceret	ἐπ' αὐτούς. Διεπέτασε νεφέλην
למסך ואש להאיר	in tētoriũ, & ignē vt luceret	ī ꝓtectionē eorũ & ignē vt lu(	εἰς σκέπην αὐτοῖς, καὶ πῦρ τοῦ φω
לילה : שאל ויבא	nocte. Petiuit & adduxit	eis p noctē. Petierunt & venit	αὐτοῖς τὴν νύκτα. Ἤτησαν καὶ
שלו ולחם שמים	coturnicem, & pane celi A.	coturnix, & pane celi	ὀρτυγομήτρα, καὶ ἄρτον οὐρανοῦ
ישביעם : פתח צור	ſaturauit eos. Aperuit petrã	ſaturauit eos. Dirupit petram	ἐνέπλησεν αὐτούς. Διέρρηξε πέτ
ויזובו מים הלכו	& fluxerũt aque, cucurrerũt	& fluxerunt aque, abierunt	καὶ ἐρρύησαν ὕδατα, ἐπορεύθησαν

في ارض حام وجب...	בארעא דחם: ואפיש ית	in terra Cham.Et creſcere fecit
شعبه يكثر جدا اعـ...	עמיה לחדא ואתקפיה	populũ ſuum nimis,& fortiorẽ eũ fecit
على اعدايه فا د...	מן מעיקוי: איתהפיך	q̃ qui moleſtabant eos.Conuertit
قلبهم لبغض شعبه	לבהון למסני עמיה	cor eoꝝ ad habendũ odio populũ eius,
ليمكروا بعبيده	לחשבא בישן על עבדוי:	& ad cogitãda mala ſuper ſeruos eius.
فارسل موسى عبده	שדר משה עבדיה	Miſit Moſſe ſeruum ſuum
وهرون صفيه	אהרן דאתרעי ביה:	Aharon quoniã complacuit ei in illo.
صنع فيهم	שויאו בהון פתגמי	Poſuit in eis verba
اياته وعجايبه	אתוותיה ותמהוי	ſignorũ ſuorũ,& mirabilium ſuorum
في ارض حام بعث ...	בארע דחם: שדר חשוכא	in terra Cham.Miſit tenebras
فصار ليلا لانهم ...	ואחשיכנון ולא סריבו	& obtenebrauit eos,& non reſtiterunt
كلامه فحول	על פתגמיה: הפיך	verbis eius.Conuertit
مياههم دما	לאדמא מימיהון	in ſanguinem aquas eorum,
وامات حيتانهم	וקטל כל נוניהון:	& occidit omnes piſces eorum.
ايضا وانبعث ارضهم	ורחש ארעהון	Ebulliuit terra eorum
ضفادع في مخادع	עורדענייא בקיטוני	ranas,in cubilibus
ملوكهم امر فجا د...	מלכיהון: אמר ואיתי	regum eorum.Dixit & venit
الكلب والقمل في جميع	עירובין קלמתא בכל	mixtio,pediculi in omnibus
تخومهم جعل	תחומיהון: יהב	finibus eorum.Conuertit
امطارهم بردا واشت...	מיטריהון ברדא אשתא	pluuias eorum in grandinem,ignem
النار في ارضهم	מצלהבא בארעהון:	vrentem in terra eorum.
ضرب كرومهم وتينهم	ומחא גופניהון	Et percuſſit vineas eorum
وحطم جميع شجر تخومهم	ותיניהון ותבר אילני	& ficus eorum,& confregit arbores
قال فاتي جراد	תחומיהון: אמר ואיתי	finium eorum.Dixit & venit
ودباب لا يحصى	גובאי ורשונא ולית מניין	locuſta & bruchus,& ñ erãt nũerabiles
فاكل جميع ثمار	וגמר כל עיסבא	Et conſumpſit omnem herbam
ارضهم وقتل	בארעהון ואכל כל פירי	in terra eorum,& comedit oẽs fructus
كل ابكار مصر وو...	בארעהון: וקטל כל	in terra eorum.Et occidit omne
ولدانهم	בוכרייא בארעהון	primogenitum in terra eorum
واخرجهم	שירוי לכל תוקפהון:	primitias omnis fortitudinis eorum.
بالذهب	ואפקינון בסימא	Et eduxit eos cum argento
والفضة ولم يكن	ובדהבא ולא איתדנו	& auro,& non adiudicati ſunt
في قبايلهم مريض	עם מצראי למתקלא:	cum egyptiis ad ſcandalum.
ففرحت مصر بخروجهم	חדון מצרים במפקיהון	Letata eſt egyptus profectione eorum
لان جزعهم وقع	ארום נפל דלוחתהון	quod irruiſſet timor eorum
عليهم بسط سحابا	עליהון: פרסיה לעננא	ſuper eos.Expandit nubem
فظللهم ونارا في الليل	היך וילתא ואשתא לאנהרא	tanquã tentorium,& ignẽ vt luceret
تضي عليهم سالوا اطعا...	בליליא: שאילו בסרא	in nocte.Petierunt carnes
فاتاهم بالسلوى اشبعهم من	ואיתי פסיונין ולחמא	& venire iuſſit coturnices,& pane
خبز السما شق صخر...	דשמיא ישבעינון: פתח	celeſti ſaturauit eos.Scidit
فسالت المياه وجرت	טינרא ודאיבו מיא הליכו	petrã & fluxerunt aque,ambulauerũt

A. Ex cõmentariis Haramban השליך משמים ארץ תפארת ישראל כלומר מן השמים השליך לארץ את התפארת וכבר ידעתה סודו ולא תזוז מינה שישאנה עתה בעת הרצון כאשר תבין מה שנשא השם פניו אליך בברכת כהנים ותהיה מקבל בו תבין זה .i. Proiecit in terram pulchritudinẽ Iſrael, ſignificare uolẽs quod Deus deſcẽdere fecit de celis ſummã & ſupremam pulchritudinem in terram. Et notato ſecreta eius huiuſcemodi, nec diſcedas ab eis. Et ipſe ad ſe accipiet ſupremam pulchritudinem cum ſibi beneplacitum fuerit, quemadmodum intelliges ex benedictione ſacerdotum in qua dicitur. Aſcendere faciet Deus facies ſuas ad ſe,& ſi hoc bene intellexeris, etiam quod ſupradictum eſt intelliges. Aduerte ſummam pulchritudinem Chriſtum ſignificare, cuius celeſtis mãna celeſtiſq; panis figura fuit.

בַּצִּיּוֹת נָהָר ׃ כִּי	in arida flumina. Quia	in ſicco flumina. Quoniam	ἐν ἀνύδροις ποταμοί. Ὅτι
זָכַר אֶת־דְּבַר קָדְשׁוֹ	recordatus ē verbi ſācti ſui,	memor fuit verbi ſancti ſui,	ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ,
אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ ׃	cum Abraham ſeruo ſuo.	qđ habuit ad Abraā puerū ſuū.	τοῦ πρὸς ἁβραὰμ τὸν δοῦλον αὐτ
וַיּוֹצִא עַמּוֹ בְשָׂשׂוֹן	Et eduxit pplm ſuū ī letitia	Et eduxit pplm ſuū ī exultatōe,	Καὶ ἐξήγαγε τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλια
בְּרִנָּה אֶת־בְּחִירָיו ׃	in cantu, electos ſuos	& electos ſuos in letitia.	καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύ
וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת	& dedit eis terras	Et dedit illis regiones	Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας
גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים	gētium, & laborem nationū	gentium, & labores populorum	ἐθνῶν, καὶ πόνους λαῶν
יִירָשׁוּ ׃ בַּעֲבוּר	poſſederunt. Vt	poſſederunt. Vt	κατεκληρονόμησαν. Ὅπως
יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו	cuſtodirent precepta eius,	cuſtodiant iuſtificationes eius,	ἂν φυλάξωσι τὰ δικαιώματα αὐτ
וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ	& leges eius ſeruarent	& legem eius requirant.	καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν.
הַלְלוּ יָהּ ׃	Haleluia.	Alleluía.	
קו הַלְלוּ יָהּ	CVI. Haleluia.	CV. Alleluia.	ρέ. Ἀλληλούϊα.
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־	Confitemini DEO quoniá	Confitemini domino quoniam	Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι
טוֹב כִּי לְעוֹלָם	bonus, quoniam in eternum	bonus, quoniam in ſeculum	χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חַסְדּוֹ ׃ מִי יְ־ לֵל	miſericordia eius. Quis loq̄t	miſericordia eius. Quis loquet̃	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τίς λαλήσει
גְּבוּרוֹת יְהוָה	fortitudines DEI,	potentias domini.	τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου,
יַשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ ׃	auditas faciet oēs laudes eiꝰ.	auditas faciet oēs laudes eius.	ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐ
אַשְׁרֵי שֹׁמ	Beati qui	Beati qui	Μακάριοι οἱ
שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֹשֵׂה	cuſtodiūt iudiciū & faciunt	cuſtodiunt iudicium, & faciunt	φυλάσσοντες κρίσιν, καὶ ποιοῦντες
צְדָקָה בְכָל־עֵת ׃	iuſtitiam in omni tempore.	iuſtitiam in omni tempore.	δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.
זָכְרֵנִי יְהוָה בִּרְצוֹן	Recordaī mei DEVS ī be(	Memēto noſtri dn̄e ī bn̄placito	Μνήσθητι ἡμῶν κύριε ἐν τῇ εὐδοκί
עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי ב	ppl'i tui, viſita me (niuolētia	populi tui viſita nos	τοῦ λαοῦ σου, ἐπίσκεψαι ἡμᾶς
בִּישׁוּעָתֶךָ ׃ לִרְאוֹת	in ſalutari tuo. Vt videam	in ſalutari tuo. Ad videndum	ἐν τῷ σωτηρίῳ σου. Τοῦ ἰδεῖν
בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ	bona electorum tuorum	in bonitate electorum tuorum	ἐν τῇ χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου
לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת	& leter in letitia	ad letandum in letitia	τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ
גּוֹיֶךָ לְהִתְהַלֵּל עִם־	gentis tue, & exultem cum	gentis tue, vt lauderis cum	τοῦ ἔθνους σου, τοῦ ἐπαινεῖσθαι μετὰ
נַחֲלָתֶךָ ׃ חָטָאנוּ עִם	hēditate tua. Peccauimus cū	hereditate tua. Peccauimus cū	τῆς κληρονομίας σου. Ἡμάρτομεν μέ
אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ	A. pr̄ibus nr̄is, iniq̄ fecimus	patribus noſtris, iniuſte egimus	τῶν πατέρων ἡμῶν, ἠνομήσαμεν,
וְהִרְשָׁעְנוּ ׃ אֲבוֹתֵינוּ	impie egimus. Patres noſtri	iniq̄tatē fecimus. Patres noſtri	ἠδικήσαμεν. Οἱ πατέρες ἡμῶν
בְמִצְרַיִם לֹא־	in egypto non	in egypto non	ἐν αἰγύπτῳ οὐ
הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ	intellexerunt mirabilia tua,	intellexerunt mirabilia tua.	συνῆκαν τὰ θαυμάσιά σου,
לֹא זָכְרוּ אֶת־רֹב	nō ſūt recordati multitudīs	nō fuerūt memores multitudīs	οὐκ ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους (βαίνον
חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ	miſericordie tue. Et rebelles(	miſericordie tue. Et irritauerūt(	τοῦ ἐλέους σου. Καὶ παρεπίκραναν ἀ
עַל־יָם בְּיַם־סוּף ׃	ī mari, ī mari rubro. (fuerūt	ī mare, mare rubrū. (aſcēdētes	ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ,
וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן	Saluauit autem eos propter	Et ſaluauit eos propter	καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἕνεκεν
שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת־	nomen ſuum, vt oſtenderet	nomen ſuum, vt notam faceret	τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Τοῦ γνωρίσαι
גְּבוּרָתוֹ ׃ וַיִּגְעַר	fortitudinē ſuā. Et cōmina(	potentiam ſuam. Et increpauit	τὴν δυναστείαν αὐτοῦ, καὶ ἐπετίμησε
בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב	mari rubro, & aruit, (tus eſt	mare rubrum & exiccatum eſt,	τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐξηράνθη.
וַיּוֹלִיכֵם בַּתְּהֹמוֹת	& traduxit eos per abyſſos	& deduxit eos in abyſſis	Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἀβύσσῳ,
כַּמִּדְבָּר ׃ וַיּוֹשִׁיעֵם	q̄ſi ī deſerto. Et ſaluauit eos	ſicut in deſerto. Et ſaluauit eos	ὡς ἐν ἐρήμῳ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς
מִיַּד שׂוֹנֵא ׃	de manu odientis,	de manu odientium,	ἐκ χειρὸς μισοῦντος.

الانهار في القفار المع	בציותא היך נהרא: ארום	per aridam ſicut flumina. Quoniam
لانه ذكر كلمته المقد	דכיר ית מימר קודשיה	memor fuit verbi ſancti ſui
التي قررها لابرهيم ع	דעם אברהם עבדיה:	quod habuit cum Abraham ſeruo ſuo.
واخرج شعبه بال	ואפיק עמיה בחדוא	Et duxit populum ſuum
ومختاريه بالسرور	בתושבחא ית בחירוי:	in letitia, & in laude electos ſuos.
واعطاهم البلدان	ויהב להון ארעת	Et dedit eis terras
الامم وورثتهم	עממיא ולעות עממיא	populorum, & labores populorum
الشعوب ليحفظوا	ירתון: מן בגלל	poſſederunt. Vt
وصاياه	דינטרון קיימוי ואו	obſeruent precepta eius,
ويطلبوا ناموسه	ואורייתיה ינטרון	& legem eius cuſtodiant.
الليلويا	הללויה:	Aleluia.
المزمور الخامس والمايه	הללויה	CVI. Aleluia.
اشكروا الرب لانه	אודו קדם יי ארום	Confitemini coram Deo, quoniam
صالح والى الابد	טב ארום לעלם	bonus, quoniam in eternum
رحمته من الذي ي	טוביה: מאן יכול למללא	benignitas eius. Quis poterit narrare
ان يحكي جميع جبروت	גבורתא דיי ישמע	fortitudines DEI, valebit
او يسمع جميع تما	לאשמעא לכולהון	notas facere omnes
طوباهم الذين	תושבחתיה: טוביהון	laudes eius. Beati
يحفظون الحكم ويعم	דנטרין דינא עבדין	cuſtodientes iudicium facienteſq;
بالعدل في كل حين	צדקתא בכל עידן:	iuſtitiam in omni tempore.
اذكرنا يارب عند	דכר יתי יי ברעוא	Recordare mei in voluntate
شعبك وتعهدنا	טבא עם אדכר הוי	bona cum populo tuo, recordare mei
بخلاصك لنرى	בפורקנך: למחמי	in redemptione tua. Vt videam
صلاح اصفيايك	בטובת בחיריך	in bonitate electorum tuorum
ونفرح بفرح	למחדי בחדוות עמך	& gaudeam in letitia populi tui,
امتك ونمجد	לאשתבחא עם	& laudes dicam cum
مع ميراثك لانا خط	אחסנתך: חבנא עם	hereditate tua. Peccauimus cum
مع ابانا وظلمنا	אבהתנא עוינא	patribus noſtris, inique fecimus
واثمنا اباونا	וארשענא: אבהתנא	impie egimus. Patres noſtri
وهم بمصر لم	במצרים לא אדכרו	in egypto non fuerunt memores
يفهموا عجايبك	פרישותך ולא דכרו ית	mirabilium tuorũ & nõ ſunt recordati
ولم يذكروا كثر	סוגעי טובך וסריבו על	multitudinis miſericordie tue, & puo(
رحمتك حين اسخطوا	ימך על ימא בימא	verbũ tuũ in mari, in mari (cauerũt
وهم صاعدون في	דסוף:	rubro.
القلزم فخلصهم	ופרקינון בגלל	Et redemit eos propter
باسمك لتظهر	שמיה לאודעא ית	nomen ſuum vt ſciri faceret
قدرتك وانتهر	גבורתיה: וזף	potentiam ſuam. Et cõminatus eſt
البحر الاحمر	בימא דסוף ואתנגיב	mari rubro & ſiccatum eſt
احيازهم في	והליכינון בתהומיא היך	& deduxit eos in abyſſis ſicut
كالذي في البرو	במדברא: ופרקינון	in deſerto. Et redemit eos
من ايدي الاعدا	מן יד סנאה ופרקינון	de manu odientis & redemit

A De peccato hebreorum Ex libro ciphre
ואין בהם תבונה אין בהם אחד יסתכל ויאמר עכשיו אחד ממנו ירדוף אלף ושנים יניסו רבבה אם לא כי צורם מכרם
.i. Et non eſt in eis intellectus nõ erit in eis qui intelligat & dicat, nunc ex noſtris unus, perſequetur mille & duo compellent fugere decẽ millia, quoniã uendiderunt creatorẽ ſuum ſiue fictorem ſuum, aut ſi mauis, eum qui formam dedit eis.

ויגאלם מיד אויב :	& ĩdemit A. eos de mãu ini.	& redemit eos de manu inimici.	Καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχ
ויכסו מים צריהם	Et operuit aqua hoſtes eorũ,	Et operuit aqua tribulãtes eos,	Ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς θλίβοντας αὐ
אחד מהם לא נותר:	vnus de ipſis non ſuperfuit.	vnus ex eis nõ remanſit.	εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη.
ויאמינו בדבריו	Et crediderunt verbis eius	Et crediderunt verbis eius,	Καὶ ἐπίστευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ,
ישירו תהלתו:	cecinerunt@ laudem eius.	& laudauerunt laudem eius.	καὶ ᾖσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ.
מהרו שכחו מעשיו	Cito obliti ſunt operũ illius,	Cito fecerũt obliti ſt opũ eius,	Ἐτάχυναν ἐπελάθοντο τῶν ἔργων
לא חכו ל	nec expectauerunt	& non ſuſtinuerunt	οὐχ ὑπέμειναν
לעצתו : וי	voluntatem eius.	conſilium eius.	τὴν βουλὴν αὐτοῦ.
ויתאוו תאוה	Et deſiderauerũt deſideriũ	Et cõcupierunt cõcupiſcentiã	Καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν
במדבר וינסו	in deſerto, & tentauerunt	in deſerto, & tentauerunt	ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐπείρασαν
אל בישימון :	Deum in ſolitudine,	Deum in inaquoſo.	τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ.
ויתן להם שאלתם	Et dedit eis petitionẽ ipſorum,	Et dedit eis petitionẽ ipſorũ,	Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἴτημα αὐ
וישלח רזון	& miſit tenuitatem	& miſit ſaturitatem	ἐξαπέστειλε πλησμονὴν
בנפשם : ויקנאו	in aĩam eorum. Et zelati ſunt	in animas eorũ. Et irritauerunt	εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Καὶ παρώ
למשה במחנה	Moſſe in caſtris	Moyſen in caſtris,	τὸν μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ,
לאהרן קדוש יהוה	Aharon ſanctum DEI.	Aaron ſanctum domini.	τὸν ἀαρὼν τὸν ἅγιον κυρίου.
תפתח ארץ ותבלע	Apta eſt terra & deuorauit	Aperta eſt terra & deglutiuit	Ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιε
דתן ותכס על עדת	Datan, & operuit ſynagogã	Dathan, & opuit ſup ↄgregatõẽ	δαθὰν, καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὴν συνα
אבירם : ותבער אש	Abirã. Et ſuccẽſus eſt ignis	Abyron. Et exarſit ignis	ἀβειρών. Καὶ ἐξεκαύθη πῦρ
בעדתם להבה	in ſynagoga eorum, flamma	in ſynagoga eorum, flamma	ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, φλὸξ
תלהט רשעים :	exuſſit impios.	combuſſit peccatores.	κατέφλεξεν ἁμαρτωλούς.
יעשו עגל בחרב	Fecerunt vitulũ in Choreb,	Et fecerunt vitulum in Oreb,	Καὶ ἐποίησαν μόσχον ἐν χωρήβ
וישתחוו למסכה :	& adorauerunt conflatile.	& adorauerunt ſculptile.	καὶ προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ.
וימירו את כבודם	Et mutauerunt gloriã ſuam	Et mutauerunt gloriam ſuam	καὶ ἠλλάξαντο τὴν δόξαν αὐτῶ
בתבנית שור אכל	ĩ ſiſ̃itudinẽ bouis comedẽtis	ĩ ſimilitudinẽ vituli, comedẽtis	ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἐσθίοντος
עשב : שכ	herbam.	fenum.	χόρτον. (αὐτούς,
שכחו אל מושיעם	Obliti ſũt Dei ſaluatoris ſui,	Obliti ſunt Deũ q ſaluauit eos,	Καὶ ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σώζοντος
עשה גדלות במצרים	q fecit magnalia in egypto.	qui fecit magnalia in egypto,	τοῦ ποιήσαντος μεγάλα ἐν αἰγύπτῳ.
נפלאות בארץ חם	Mirabilia in terra Cham. A	mirabilia in terra cham,	Θαυμάσια ἐν γῇ χάμ,
נוראות על ים סוף:	timenda ſuper mare rubrũ.	terribilia in mari rubro.	φοβερὰ ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς.
ויאמר להשמידם	Dixit ergo ꝙ cõtereret eos,	Et dixit vt diſperderet eos,	Καὶ εἶπε τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτ
לולי משה בחירו	niſi Moſſe electus eius (illius,	ſi non Moyſes electus eius	εἰ μὴ μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ
עמד בפרץ לפניו	ſtetiſſet ꝑ flagello ↄtra faciẽ(	ſtetiſſet ĩ ↄfractõe ĩ ↄſpectu eiꝰ.	ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον αὐτ
להשיב חמתו	vt ↄuerteret ĩdignatõẽ eiꝰ,	Vt auerteret iram eius,	τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ,
מהשחית : וימאסו	vt ñ ĩterficeret. Et deſpexe(	ne diſperderet eos, & ꝓ nihilo(	τοῦ μὴ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς. Καὶ
בארץ חמדה לא	terrã deſiderabilẽ, nec (rũt	terrã deſiderabilẽ. Nõ (habuerũt	γῆν ἐπιθυμητὴν, οὐκ
האמינו לדברו:	crediderunt ſermoni eius.	crediderunt verbo eius,	ἐπίστευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ.
וירגנו באהליהם	Et murmurauerũt ĩ tabñacu(	& murmurauerũt ĩ tabernacu(	Καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν
ולא שמעו בקול	ñ exaudierũt vocẽ (lis ſuis,	nõ exaudierũt vocẽ (lis ſuis.	οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς
יהוה : וישא ידו	DEI. Et eleuauit manũ ſuã	domini. Et eleuauit manũ ſuã	κυρίου. Καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα
להם להפיל אותם	ſuper eos, vt deiiceret eos	ſuper eos, vt proſterneret eos	ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ καταβαλεῖν αὐτ

وانقذهم	יַתְהוֹן מִן יַד בְּעֵיל דְּבָבָא׃	eos de manu patroni inimicitie.
المبغضين فاطبق الما	וַחֲפוֹן מַיָּא מְעִיקֵיהוֹן	Et operuit aqua tribulantes eos,
منهم بعد فريق وا	חַד מִנְהוֹן לָא אִשְׁתְּאַר׃	vnus ex eis non ſuperfuit.
منهم فامنوا بكلا	וְהֵימִינוּ בְּשׁוּם מֵימְרֵיהּ	Et crediderunt in nomine verbi eius
ومجدوا تسبيحه	שַׁבַּחוּ תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ׃	hymnoſq; dixerunt laudantes eum.
ثم اسرعوا ونسوا اعماله	סַרְהִיבוּ אִתְנְשִׁיאוּ	Cito obliti ſunt
ولم ينتظروا	עוּבָדוֹי וְלָא אִסְתַּכַּרוּ	operum eius,& non ſuſtinuerunt
ارادته	לְמִלְּכֵיהּ׃	conſilium eius.
اشتهوا شهوة	וְרַגִּיגוּ רְגַגְתָּא	Et concupiuerunt concupiſcentiam
في البرية وجربوا	בְּמַדְבְּרָא וְנַסִּיאוּ	in deſerto,& tentauerunt
الله حيث لاما	אֱלָהָא בְּאַתְרָא צַדְיָא׃	Deum in loco deſolato.
فاعطاهم الذي سالوه	וִיהַב לְהוֹן שְׁאֵילְתְּהוֹן	Et dedit eis petitionem eorum,
وارسل شبعا	וְשַׁלַּח פַּתְרָנוּתָא	& miſit maciem
لانفسهم اغضبوا	בְּנַפְשֵׁיהוֹן׃ וְקַנִּיאוּ	in animas eorum. Et emulati ſunt
موسى في المعسكر	לְמשֶׁה בְּמַשְׁרִיתָא	Moſe in caſtris
وهرون قديس الرب	לְאַהֲרֹן קַדִּישָׁא דַיְיָ׃	Aharon ſanctum DEI.
فانفتحت الارض وابتلعت	אִתְפַּתְחַת אַרְעָא וּבְלַעַת	Aperta eſt terra & deglutiuit
داثان واطبقت	דָּתָן וַחֲפָא עַל סִיעַת	Datan,& operuit congregationem
جماعة ابيرون واشتعلت	אֲבִירָם׃ וּדְלֵיקַת אֶשָּׁתָא	Abiram. Et ſuccenſus eſt ignis
نارا في محلهم فاحرقت	בְּסִיעַתְהוֹן שַׁלְהוֹבִיתָא	in congregatione eorum flamma
اللهيب الخطاة	תְּשַׁלְהֵב בְּרַשִׁיעַיָא׃	vorauit impios.
وصنعوا عجلا في حوريب	עֲבַדוּ עֶגְלָא בְּחוֹרֵב	Fecerũt vitulum in choreb,
وسجدوا للمنحوت	וּסְגִידוּ לְמַתַּכְתָּא׃	& adorauerunt conflatile.
وبدلوا مجدهم	וּפַרְגִּין יַת אִיקָר	Et mutauerunt gloriam
بشبه عجل ياكل	רִבּוֹנְהוֹן בִּדְמוּת תּוֹר	domini ſui, in ſimilitudinem vituli
حشيشا	דְּאָכִיל עִסְבָּא וּמְיַדְהֵם׃	comedentis herbam atq; mugientis.
ونسوا الله الذي خلصهم	אִתְנְשִׁיאוּ אֱלָהָא פָּרִיקֵיהוֹן	Obliti ſunt Dei redemptoris eorum,
وصنع العظايم بمصر	דַּעֲבַד רַבְרְבָן בְּמִצְרָיִם׃	qui fecit magnalia in egypto.
والعجايب في ارض حام	פְּרִישָׁן בְּאַרְעָא דְּחָם	Mirabilia in terra Cham
والمخاوف في البحر الاحمر	דְּחִילָן עַל יַמָּא דְּסוּף׃	terribilia in mari rubro.
وقال انه يهلكهم	וַאֲמַר בְּמֵימְרֵיהּ לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן	Et dixit in verbo ſuo vt cõtereret eos,
فلولا موسى صفيه	אִלּוּלֵא מֹשֶׁה בְּחִירֵיהּ	niſi Moſſe electus eius (ctu eius,
قام بين يديه في وقت	דְּקָם וְאִתְקַף בִּצְלוֹ קֳדָמוֹי	ſurrexiſſet & inſtitiſſet orare in cõſpe(
الانكسار ليصرف سخطه	לְאַתָבָא חֶמְתֵיהּ מִלְּחַבָּלָא׃	vt conuerteret irã ſuã a deſtructione.
حتى لا يستهلكهم	וְאַרְתַּתּוּ	Et deſpexerunt
الارض الشهية	נַפְשְׁהוֹן בְּאַרְעָא רִגְגָא	anime eorum terram deſiderabilem,
ولم يومنوا بكلمته	לָא הֵימִינוּ בְּפִתְגָמֵיהּ׃	neq; crediderunt verbo eius.
وتقمقموا في مساكنهم	וְאִתְרַעַמוּ בְּמַשְׁכְּנֵיהוֹן	Et murmurauerũt ĩ tabernaculis ſuis,
ولم يسمعوا قول	לָא קַבִּילוּ בְּמֵימְרָא	non admiſerunt verbum
الرب فرفع يده	דַיְיָ׃ וַאֲרֵם יְדֵיהּ בִּשְׁבוּעָה	DEI. Et leuauit manum ſuã & iurauit
عليهم ليكبـ	מִטּוּלְהוֹן לְמִרְמֵיהּ	in illos, quod daret

A. Quod redemptor eſſet futurus. Deus & homo. Ex cõmẽtariis R. Abraham Pici, que inſcribuntur de ſignificatione apicũ qui ſuperſcribũtur literis libri legis quos hebrei taghin uocant

ומז שלמה עליו השלום ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני אשר יעמוד תחתיו ואמנם דרך האדם בימן שנולד הוא ילד והולך וגדל עד כי גדל מאד ועל זה אמר ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני דל עם השני שהבנתה בעין השכל הילד השני אחר תחתיו משכל הראשון ודי בזה למשכיל ואין ראוי לגלותו אלא למבין מדעת וזהו שאמר פעמים שלש עם גבר וכפיך ויה להשיב נפשו מני שחת ולחת לו גוף אחר לאור באור החיים בחיים בעולם הבא

.i. Dictum eſt a Salomone. Sit pax ſuper eum. Vidi cunctos uiuẽtes qui pficiſcũtur ſub ſole, cũ adoleſcente ſecũdo q manebit loco eius. Eccle. iiii. Certum eſt homini ꝓprium eſſe, naſci puerũ & adoleſcentem, & in dies ꝓficere acciperéq; incrementum, donec ueniat ad pfectionẽ, & hoc eſt ꝙ dicit, oẽs uiuentes proficiſcentes .i. proficientes ſub ſole, cũ adoleſcente ſecundo. Eſtq; huius uerbi ſẽſus, iuxta doctrinã meam, ſm quã iubeo te ĩtellectu percipere hoc, ꝙ adoleſcens ſecũdus, eſt intelligẽtia prima .i. Deus. Nec licet hec pandere & reuelare, niſi illi dũtaxat qui per ſe ipſum hec intelliget. Et hoc eſt ꝙ h; Iob. cap. xxxiii. Duabus uicibꝰ .s. a Deo remiſſio facta eſt. Tertiã uero fecit homo. Et mox ſubiũgit, ut redimeret animas de iferno, daretq; eis corpus aliud lucidum, ut luceret ĩ uita, & uita ĩtelligitur uita eterna, hec ibi.

A. Egyptum nominat hebrei miſraim, ſumpta denominatiõe a filio Cham qui miſ-

T

במדבר :	in deſerto.	in deſerto.	ἐν τῇ ἐρήμῳ.
ולהפיל זרעם	Et vt deiiceret ſemen eorũ	Et vt deiiceret ſemen eorum	Καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐ
בגוים ולזרותם	in gentibus,& diſpderet eos	ĩ nationibus,& diſperderet eos	ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασκορπίσαι αὐ-
בארצות : ויצמדו	in terris.Et conſecrati ſunt	in regionibus.Et initiati ſunt	ἐν ταῖς χώραις. Καὶ ἐτελέσθησαν
לבעל פעור	Baalpehor, A.	beelphegor,	τῷ βεελφεγώρ,
ויאכלו זבחי	& comederunt victimas	& comederunt ſacrificia	καὶ ἔφαγον θυσίας
מתים : ויכעיסו	mõtuoꝝ.Et cõcitauerũt eũ	mortuoꝝ.Et irritauerunt eum	νεκρῶν. Καὶ παρώξυναν αὐτὸν
במעלליהם	in ſtudiis ſuis,	in adinuentionibus ſuis	ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν,
ותפרץ בם מגפה :	& percuſſit eos plaga.	& multiplicata eſt in eis ruina.	καὶ ἐπληθύνθη ἐν αὐτοῖς ἡ πτῶσις.
ויעמד פינחס	Stetit autem Pinchas	Et ſtetit phinees	Καὶ ἔστη φινεὲς
ויפלל ותעצר	& orauit,& eſt retenta	& placauit & ceſſauit	καὶ ἐξιλάσατο, καὶ ἐκόπασεν
המגפה ותחשב לו	pcuſſio.Et reputatum eſt ei	quaſſatio.Et reputatum eſt ei	ἡ θραῦσις, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
לצדקה לדר ודר	ĩ iuſtitiã ĩ gñatiõe & gñatiõe	ad iuſtitiã,ĩ gñatõe & gñationẽ	εἰς δικαιοσύνην, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰ
עד עולם : ויקציפו	vſq; in etnũ.Et ꝓuocauerũt	vſq; ĩ ſempitnũ.Et irritauerũt	ἕως τοῦ αἰῶνος. Καὶ παρώργισαν
על מי מריבה וירע	ſup aq̃s cõtradictiõis,& affli(	eũ ad aq̃s cõtradictiõis & vexa(	αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας, καὶ ἐκακ
למשה בעבורם :	Moſſe propter eos. (ctus eſt	Moyſes ꝑpter eos, (xatus eſt	μωυσῆς δι᾽ αὐτούς.
כי המרו את רוחו	Quia ĩnitẽtes fuerũt ſpũi eiꝰ,	qa exacerbauerũt ſpiritũ eius.	Ὅτι παρεπίκραναν τὸ πνεῦμα α
ויבטא בשפתיו :	& diſtinxit labiis ſuis.	Et diſtinxit in labiis ſuis,	καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χείλεσιν
לא השמידו את	Non exterminauerunt	non diſperdiderunt	αὐτοῦ. Οὐκ ἐξωλόθρευσαν
העמים אשר	populos,quos	gentes quas	τὰ ἔθνη ἃ
אמר יהוה להם :	dixit DEVS eis.	dixit dominus Deus illis.	εἶπε κύριος αὐτοῖς,
ויתערבו בגוים	Et cõmixti ſunt gentibus,	Et cõmixti ſunt inter gentes,	καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι
וילמדו מעשיהם :	& didicerunt opera eorum,	& didicerunt opera eorum	καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν.
ויעבדו את	& ſeruierunt	& ſeruierunt	Καὶ ἐδούλευσαν
עצביהם ויהי	ſculpturis eoꝝ,& factum eſt	ſculptilibus eorum & factum eſt	τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη
להם למוקש :	eis in ſcandalum.	illis in ſcandalum.	αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον.
ויזבחו את בניהם	Et imolauerunt filios ſuos	Et immolauerunt filios ſuos	Καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν,
ואת בנותיהם	& filias ſuas,	& filias ſuas	καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν
לשדים : וישפכו	demonibus.Et effuderunt	demoniis.Et effuderunt	τοῖς δαιμονίοις. Καὶ ἐξέχεαν
דם נקי דם בניהם	ſãguinẽ ĩnocẽtẽ, ſãguinẽ fi(	ſanguinẽ ĩnocẽtẽ,ſãguinẽ filio(	αἷμα ἀθῷον, αἷμα υἱῶν αὐτῶν
ובנותיהם אשר	& filiaꝝ ſuaꝝ,quas (lioꝝ ſuoꝝ	& filiaꝝ ſuaꝝ,quas (rũ ſuorũ	καὶ θυγατέρων, ὧν
זבחו לעצבי כנען	imolauerunt idolis Chanaã.	ſacrificauerũt ſculptilibꝰ chanaã	ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς χαναάν.
ותחנף הארץ בדמים	Et polluta ẽ tra ĩ ſãguinibꝰ,	Et ĩfecta eſt terra ĩ ſãguinibꝰ,	Καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμα
ויטמאו במעשיהם	& coinqnati ſũt ĩ opibꝰ ſuis,	& cõtaminata eſt ĩ opibus eoꝝ,	καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν.
ויזנו במעלליהם :	& fornicati ſũt ĩ ſtudiis ſuis.	& fornicati ſũt ĩ adiuẽtõibꝰ ſuis	Καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμα
ויחר אף יי בעמו	Ira.ẽ itaq; fu.DEI ĩ pplm ſuũ	Et irato ẽ furor dñs ĩ pplm ſuũ,	Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κς ἐπὶ τὸν λαὸν
ויתעב את נחלתו :	& aboĩatus eſt hẽditatẽ ſuã.	& abominatus eſt hẽditatẽ ſuã.	καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν
ויתנם ביד גוים	Et dedit eos ĩ manũ gẽtiũ, B	Et tradidit eos ĩ manus gẽtiũ,	Καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐ
וימשלו בהם	& dominati ſunt eis, (eos	& dominati ſunt eorum (eos	καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν
שנאיהם : וילחצום	hi q oderũt eos.Et afflixerũt(	q oderũt eos.Et tribulauerũt(	οἱ μισοῦντες αὐτούς. Καὶ ἔθλιψαν αὐ
איביהם ויכנעו	inimici eorũ,& humiliati ſũt	inimici eorũ,& humiliati ſunt	οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ ἐταπεινώθησαν

יתהון קטילין במדברא:	eos internitioni in deſerto.
ולאגלאה זרעיהון	Et vt diſpergeret ſemen eorum
בעממיא ולבדרותהון	in populis, & diſperderet eos
בארעתא: ואידבקו	in terra. Et coniunxerunt ſe
בטעות פעור	idolo peor,
ואכלו ניכסת	& comederunt ſacrificia
מיתיא: וארגיזו	mortuorum. Et prouocauerunt
קדמוי בעובדיהון	eum in operibus ſuis,
ותקפת בהון מותנא:	& multiplicata eſt ſuper eos pernicies.
וקם פינחס	Et ſurrexit Pinchas
וצלי ואתכליית	& orauit & ceſſauit
מותנא: ואתחשבת ליה	pernicies. Et reputatum eſt ei
לזכו לדר ודר	ad meritũ a generatione in gñationẽ
עד עלם: וארגיזו	vſq; ĩ ſempiternũ. Et ꝑuocauerunt eũ
על מי מצותא ובאיש	ſup aqs cõtradictiõis & ĩterturbatus ẽ
למשה בגללהון:	Moſſe propter eos.
ארום סריבו על רוח	Quoniam reſtiterunt ſpiritui
קודשיה ופריש	ſancto eius & ſeparationem fecit
בספוותי: לא שיציאו	labiis ſuis. Et non deſtruxerunt
ית עממיא די	populos,
דאמר ייי להון:	de quibus dixerat DEVS illis.
ואתערבו בעממיא	Et commixti ſunt populis,
ואליפו עובדיהון:	& didicerunt opera eorum.
ופלחו ית	Et ſeruierunt
טעוותהון	idolis eorum
והוון להון לתקלא:	& fuit illis ad ſcandalum.
ודבחו ית בניהון	Et ſacrificauerunt filios ſuos
וית בנתיהון	& filias ſuas
למזיקיא: ושדו אדם	demoniis, Et effuderunt ſanguinem
זכאי אדם בניהון	innocentem, ſanguinem filiorũ ſuorũ
ובנתיהון דדבחו	& filiarum ſuarum, quos ſacrificauerũt
לטעוון דכנען ואטנפת	idolis chanaan, & maculata eſt
ארעא בחובין דקטול:	terra iniquitate interfectorum.
וטמיאו בעובדיהון	Et polluti ſunt in operibus ſuis,
וטעו במעלליהון:	& fornicati ſunt ĩ adinuẽtionibus ſuis.
ותקיף רוגזא דייי בעמיה	Et roboratus ẽ furor DEI ĩ ppl'm ſuũ,
ורחיק ית אחסנתיה:	& abominatus eſt hereditatem ſuam.
ומסרינון ביד עממיא	Et tradidit eos in manus populorum
ושליטו בהון	& dominati ſunt eis
סנאיהון: ודחקונון	hi qui oderunt eos. Et afflixerunt eos
בעלי דבביהון ואתכנעו	patroni inimicitie eoꝝ, & humiliati ſũt

raim appellatus eſt, nominant inſuper, terrã Chã ſumpta ẽt nomẽclatura, ab alio filiorũ Noha, qui ut ſatis conſtat Cham appellatus eſt. Chimchi nihilominus in expoſitiõe pſalmorum contendit terram Cham & egyptũ diſtingui tanquã totũ & pars & tanquã continens & contentum ut egyptus. ſ. contineatur ueluti pars a terra Cham.

A. Beelphegor, id idolum ignominie, & erat ut pleriq; arbitrãtur, quem ſtulta gẽtilitas Deũ ortoꝝ colebat nũc Alcinoũ, nũc Veturnum, nũc Ianũ, nũc Priapum appellans.

B. Ex libro ciphre.
פתחם בני יהודה את שפכו דם נקי בארצם באותה שעה ויהודה לעולם תשב ונקיתי דמם לא נקיתי וכפר אדמתו עמו מניין את או שהריגתו של יש ביד אומות העולם כפרה היא להן לעולם הבא של מזמור ראסף אלהים באו גוים בנחלתך
.i. De ui filiorum Iuda qui fuderunt ſanguinem iuſti in terra eorũ in illa hora. Et Iudas ſemp manebit & parcam, ſãguini uero eius non parcam, parcet tamen terra eius. i. cadauer eius populo ſuo. Et unde nam habes ꝙ mors eorum ſit in manus gentiũ mundi huius, & remiſſio ſiue indulgentia eorum ſit futura mundo uenturo? Quia nimirum dictũ eſt Deus uenerunt gẽtes in hereditatem tuam. Aduerte quod dictum eſt cadauer parcet populo ſuo, quod de cadauere diuinitate preſtante tantum intelligi poteſt quale fuit cadauer Chriſti. Remittere ſiquidem peccata ſolius diuinitatis eſt.

תחת ידם פעמים	ſub manu eoꝶ.Sepenumero	ſub manibus eorum ſepe	ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν. Πλεονάκις
רבות יצילם והמה	liberauit eos,ipſi vero	liberauit eos.Jpſi autem	ἐρρύσατο αὐτούς, αὐτοὶ δὲ
ימרו בעצתם	diſſiſi ſunt in conſiliis ſuis,	exacerbauerūt eū ī cōſilio ſuo,	παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ βουλῇ
וימכו בעונם :	& hūiliati ſūt ꝑꝑ iniqtatē ſuā	& humiliati ſūt ī iniqtatibꝯ ſuis.	Καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις
וירא בצר להם	Et vidit tribulationē eorū,	Et vidit cum tribularentur,	Καὶ εἶδε κύριος ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτ
בשמעו את־רנתם:	cum audiret eos rogantes.	& audiuit orationem eorum,	ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι τῆς δεήσεως
ויזכר להם בריתו	Et ſcōdatꝯ ē pacti ſui cū eis,	Et memor fuit teſtamenti ſui,	Καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ
וינחם כרב חסדיו:	& pēituit eū ſ̄m mltitudinē(	& penituit eū ſ̄m multitudinē(	καὶ μετεμελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τ(
ויתן אותם	Et dedit eos (miſicō.ſuaꝶ.	Et dedit eos (miſicordie ſue.	Καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς (λέους αὐ
לרחמים לפני כל־	miſerabiles,coram omnibus	ī miſicordias,in cōſpectu oīum	εἰς οἰκτιρμοὺς ἐναντίον πάντων
שוביהם : הושיענו	qui ceperant eos.Salua nos	qui ceperāt eos.Saluos fac nos	τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτοὺς
יהוה אלהינו	DEVS Deus noſter,	domine Deus noſter,	κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, (σου
וקבצנו מן־הגוים	& cōgrega nos de gentibus.	& congrega nos de nationibus.	καὶ ἐπισυνάγαγε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν
להודות לשם קדשך	Vt cōfiteamur noī ſcō tuo,	Vt cōfiteamur noī ſancto tuo,	Τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι τῷ ἁ
להשתבח בתהלתך	& canamus laudantes te.	& gloriemur in laude tua.	Τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου.
ברוך יהוה אלהי	Benedictus DEVS Deus	Benedictus dominus Deus	Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς
ישראל מן העולם	iſraelis ab eterno	iſrael a ſeculo	ἰσραήλ, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος
ועד העולם ואמר	& vſq; in eternum,& dicat	& vſq; in ſeculum,& dicet	καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐρεῖ
כל־העם אמן	omnis populus Amen	omnis populus fiat fiat.	πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο γένοιτο.
הללו־יה :	Aleluia.	Alleluia.Alleluia. CVI.	ρς'. Ἀλληλούϊα.
קז הדו ליהוה	CVII. Confitemini DEO	Confitemini domino	Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ
כי־טוב כי לעולם	qm̄ bonus,quoniā in eternū	qm̄ bonus,quoniam in ſeculum	ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חסדו : יאמרו	miſericordia eius.Dicant	miſericordia eius.Dicant	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτωσαν
גאולי יהוה אשר	A. q redēpti ſ̄t a DEO,quos	qui redēpti ſunt domino quos	οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου, οὓς
גאלם מיד־צר :	redemit de manu tribulātis.	redemit de manu inimici,	ἐλυτρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ,
ומארצות קבצם	Et de terris ꝯgregauit eos,	de regionibus congregauit eos.	καὶ ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐ
ממזרח ום	ab oriente	A ſolis ortu	Ἀπὸ ἀνατολῶν,
וממערב מצפון	& occidente,ab aquilone	& occaſu ab aquilone	καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ,
ומים תעו במדבר	& mari.Errauerūt ī ſolitudīe	& mari.Errauerūt in ſolitudine	καὶ θαλάσσης, ἐπλανήθησαν ἐν τῇ
בישימון דר	& in deſerto	in inaquoſo,	ἐν ἀνύδρῳ.
דרך עיר	a via,ciuitatem	viam ciuitatis	Ὁδὸν πόλεως
מושב לא ם	que habitaretur non	habitaculi non	κατοικητηρίου
מצאו : רע	repererunt.	inuenerunt.	οὐχ εὗρον.
רעבים גם־צמאים	Eſurientes & ſitientes,	Eſurientes & ſitientes,	πεινῶντες καὶ διψῶντες,
נפשם בהם תתעטף	aīa eorū in ipſis deficiebat.	anima eorum in ipſis defecit.	ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπε.
ויצעקו אל־יהוה בצר	Et clamaue.ad DEVM ī tri(	Et clamauerūt ad dn̄m cū tri(	Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κν̄ ἐν τῷ θλ
להם ממצוקותיהם	de afflictōe eoꝶ (bulatōe ſua,	& de neceſſitatibꝯ eoꝶ (bularēt,	αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτ
יצילם : וידריכם	eripuit eos.Et duxit illos	eripuit eos.Et deduxit eos	ἐρρύσατο αὐτούς. Καὶ ὡδήγησεν
בדרך ישרה ללכת	per viam rectā,vt venirent	in viam rectam,vt irent	εἰς ὁδὸν εὐθεῖαν, τοῦ πορευθῆναι
אל־עיר מושב :	in ciuitatē habitabilē. (eius,	in ciuitatem habitationis.	εἰς πόλιν κατοικητηρίου. (λεγ
יודו ליהוה חסדו	Cōfiteanť DEO miſicōdiā (	Cōfiteanť dn̄o miſicordie eius,	Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ

تحت ايديهم مرارا كثيرة [illegible]	תחות ידיהון: זמנין סגיעין	ſub manibus eorum. Sepiſſime
نجاهم وهم	יפצי יתהון והינון	liberauit eos, ſed ipſi
[illegible]	יסרבון ליה במילכתהון	prouocabant eum in conſiliis ſuis,
وذلوا بسيا تهم	ואתמכיכו בחוביהון:	& humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis.
راهم في [illegible]	וחמא כד עיק להון	Et vidit tribulationem eorum,
فا ستجاب [illegible]	כד שמע ית צלותהון:	dum audiret orationem eorum.
وذكر [illegible]	ודכיר להון קימיה	Admemoriam adduxit eis pactũ ſuũ,
وندم بحسب كثرة رحمته	ותב מן רוגזיה בסוגיע	& cõuerſus ẽ ab ira ſua, ob mľtitudinẽ
واعطاهم	חסדוי: ויהב יתהון	miſericordie ſue. Et dedit eos
برافته امام	לרחמין באנפי כל	miſerationem, in conſpectu omnium
الذين سبوهم [illegible]	דשבי יתהון: פרוק יתנא	qui captiuos ceperãt eos. Redime nos
يا رب يا الهنا	יי אלהנא וכנוש יתנא	DEVS Deus noſter, & congrega nos
واجمعنا من [illegible]	מביני עממיא לאודאה	de medio populorum vt confiteamur
لنشكر اسمك [illegible]	לשום קודשך	nomen ſanctum tuum,
ونفتخر [illegible]	ואשתבחא בתושבחתך:	& laudemus laude tua.
مبارك [illegible]	בריך שמא דיי אלהנא	Benedictum nomen DEI Dei
اسرائيل من [illegible]	דישראל מן עלמא הדין	iſrael a mundo hec
والى الابد [illegible]	ועד עלמא דאתי ויימר	vſq; ad mundum venturum & dicet
الشعب يقول يكون [illegible]	כל עמא אמן	omnis populus Amen
الليلويا ه المزمور [illegible]	הללויה:	Aleluia.
والمايه ه اشكروا [illegible]	שבחו קדם יי	CVII. Laudate DEVM
فانه صالح والى [illegible]	ארום טב ארום לעלם	quoniam bonus, quoniam in eternum
رحمته [illegible]	חסדיה: יימרון	miſericordia eius. Dicant
الذين خلصهم [illegible]	פריקיא דיי דפרקינון	q redempti ſunt a DEO, quos redemit
وانقذهم من ايدي [illegible]	מיד מעיקיא:	de manu moleſtantis.
وجمعهم ومن البلدان	ומארעתא כנשינון	Et de terris congregauit eos,
من المشرق [illegible]	ממדינחא וממערבא ומן	ab oriente & ab occidente, & ab
والمغرب ه ومن [illegible]	ציפונא ומן ימא סטר	aquilone & de mari regione
والبحر ضلوا في [illegible]	דרומא: על עמא בית ישראל	auſtri. De populo domus iſrael
في مكان	איתנבי ואמר עמא בית	prophetauit & dixit, populus domus
[illegible]	ישראל טעו במדברא	iſrael, errauit in deſerto
لم يعرفوا	בצדי אורחא קרתא	in deſolata via ciuitatem
لم يقالى [illegible]	דמיתבא לא אשכחו:	habitabilem non inuenerunt.
يسكنوه [illegible]	כפינין לחדא צחיין	Eſurientes ſimul & ſitientes,
جاعوا وعطشوا نفسهم [illegible]	נפשתהון בהון תשתלהי:	anima eorum in ipſis defecit.
دعوا ربهم في ضيقهم [illegible]	וצליאו קדם יי כד עיק להון	Et orauerũt DEVM ĩ tribulatiõe ſua
الى الرب في ضرهم فنجاهم	ממעיקתהון פצא	& a tribulatione eorum liberauit
من شدايدهم وهداهم	אנון: והליכנון	eos. Et duxit eos
الى طريق مستقيمة	בארחא תריצתא למיזל	per viam rectam ducentem
ليا تو الى المداين العامرة	לירושלם קרתא דמיתבא:	in ieruſalem ciuitatem habitabilem.
فلنشكر الرب من احسانه	יהודון קדם יי מטול חסדיה	Cõfitebũt corã Deo pp miſicõdiã eius

A. Libro midras tehilim
א״ר יהודה בר
שלום יפה הוא א״מ לפי
שמאמרו של הקב״ה מעשה
אמר ר׳ הונא בשם ר׳
דוסתאי בשם ר׳ שמואל
בר נחמן וממקום אחר
למד שמאמרו של הקב״ה
מעשה הוא וממי את למד
מאברהם מה כתי׳ ביום
ההוא כרת אברהם ברית
לזרעך נתתי את אינו א״מ
אלא נתתי ועד עכשו
לא הוליד בני אלא
שמאמרו של הקב״ה מעשה
אמ׳ הקב״ה אמרתי דבר
נעשה מעשה אף כאן
הוא אומ׳ גאולי שכבר
נאלו

.i. Dixit. R. Iuda filius Salom. Pulchre dictum eſt redemit & congregauit, quãuis futurum eſſet quoniam dictum Dei ſancti & benedicti tãquã factum eſt. Dixit. R. Huna in nomine. R. Duſtai, in nomine. R. Samuel filii Nachman Ex alio quoq; loco docemur, quod dictum Dei tanquam factum eſt, ubi .s. de Abraham ſcriptum eſt in illa die ſcidit Deus cum Abrahã pactum dicẽs. Semini tuo dedi terram hanc non autẽ ait dabo ſed dedi. Cũ enim adhuc non genuiſſet filios nõ potuit ſic dici, niſi qa dictum Dei tanquam factũ eſt, & illud. Ego dominus locutus ſum & feci, & quando fecerat illud? Sed ideo ſic dixit, quia dictum Dei factum reputatur. Bene ergo dictum eſt, redemit quãuis futurũ eſſet.

	וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי	& mirabilia eius in filios	& mirabilia eius filiis	ἢ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς
	אָדָם׃ כִּי הִשְׂבִּיעַ	hominum. Quia ſaturauit	hominum. Quia ſatiauit	τῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἐχόρτασε
	נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה וְנֶפֶשׁ	aĩam deſiderantem, & aĩam	animam inanem, & animam	ψυχὴν κενὴν, ἢ ψυχὴν
	רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב׃	eſurientem impleuit bono.	eſurientem ſatiauit bonis.	πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν.
חש	יֹשְׁבֵי	Habitantes	Sedentes	Καθημένους
וצ	חֹשֶׁךְ	in tenebris	in tenebris	ἐν σκότει
א	וְצַלְמָוֶת	& vmbra mortis,	& in vmbra mortis,	ἢ σκιᾷ θανάτου,
ע	אֲסִירֵי	alligatos	vinctos	πεπεδημένους
וב	עֳנִי	in afflictione	in mendicitate	ἐν πτωχείᾳ
ב	וּבַרְזֶל	& ferro.	& ferro.	καὶ σιδήρῳ.
	כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי־אֵל	Quia repulerũt ſmões Dei,	Quia exacerbauerũt eloqa Dei,	Ὅτι παρεπίκραναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ
	וַעֲצַת עֶלְיוֹן	& conſilium excelſi	& conſilium altiſſimi	ἢ τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου
	נָאָצוּ׃ וַיַּכְנַע	blaſphemauerũt. Et hũliauit	irritauerunt. Et humiliatũ eſt	παρώξυναν. Καὶ ἐταπεινώθη
	בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ	in labore cor eoꝝ, ceciderũt	ĩ laboribꝯ cor eoꝝ, & ĩfirmati ſt	ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν, ἠσθένησαν
	וְאֵין עֹזֵר׃	& non erat qui adiuuaret.	nec fuit qui adiuuaret.	ἢ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν.
	וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְיָ בַּצַּר	Et clamaue. ad DEVM ĩ tri(	Et clamauerũt ad dñm cũ tribu(	Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι
	לָהֶם מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם	ſua, & de ãguſtijs eoꝝ (bulatõe	& de neceſſitatibus eoꝝ (larẽt,	αὐτοὺς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν
	יוֹשִׁיעֵם׃ יוֹצִיאֵם	ſaluauit eos. Et eduxit eos	liberauit eos. Et eduxit eos	ἔσωσεν αὐτούς. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς
	מֵחֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת	de tenebris & vmbra mortis	de tenebris & vmbra mortis,	ἐκ σκότους ἢ σκιᾶς θανάτου,
	וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק׃	& vincula eorum dirupit.	& vincula eorum dirupit.	καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέῤῥηξε.
	יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ	Cõfiteanť DEO miſicõdiã(	Cõfiteanť dño miſicordie eius,	Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
	וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי	& mirabilia eius ĩ filios (eius,	& mirabilia eius filiis	ἢ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς
	אָדָם׃ כִּי שִׁבַּר	hominum. Quia contriuit	hominum. Quia contriuit	τῶν ἀνθρώπων. Ὅτι συνέτριψε
	דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת	portas ereas,	portas ereas,	πύλας χαλκᾶς,
	וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדֵּעַ׃	& vectes ferreos confregit.	& vectes ferreos confregit.	ἢ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέθλασεν.
ם	אֱוִלִים	Stultos	Suſcepit	Ἀντελάβετο
פש	מִדֶּרֶךְ	propter viam	eos de via	αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ
ומ	פִּשְׁעָם	ſceleris eorum,	iniquitatis eorum,	ἀνομίας αὐτῶν,
	וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם	& propter iniquitates	propter iniuſtitias	διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας
ב	יִתְעַנּוּ׃	afflictos.	enim ſuas humiliati ſunt.	αὐτῶν ἐταπεινώθησαν.
	כָּל־אֹכֶל תְּתַעֵב	Omnem cibũ abominata eſt	Omnem eſcam abominata eſt	Πᾶν βρῶμα ἐβδελύξατο
	נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד־	aĩa eorum, & acceſſerunt ad	aĩa eoꝝ, & appropinquerũt vſqꝫ	ἡ ψυχὴ αὐτῶν, ἢ ἤγγισαν ἕως
	שַׁעֲרֵי מָוֶת׃	portas mortis.	ad portas mortis.	τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου.
	וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה	Et clamauerunt ad DEVM	Et clamauerunt ad dominum	Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον
	בַּצַּר לָהֶם	in tribulatione ſua,	cum tribularentur,	ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτοὺς,
	מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם	de anguſtiis eorum	& de neceſſitatibus eorum	ἢ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν
יש	יוֹשִׁיעֵם׃	ſaluauit eos.	liberauit eos.	ἔσωσεν αὐτούς.
	יִשְׁלַח דְּבָרוֹ	A. Mittet verbum ſuum	Miſit verbum ſuum &	Ἀπέστειλε τὸν λόγον αὐτοῦ, ἢ
	וְיִרְפָּאֵם וִימַלֵּט	& ſanabit eos, & eripiet eos	ſanauit eos, & eripuit eos	ἰάσατο αὐτοὺς, ἢ ἐῤῥύσατο αὐτοὺς

وعجايبه ... في	ומשתעיין פרישותיה	& narrabunt mirabilia eius filiis
البشر لانه	לבני נשא: ארום אשבע	hominum. Quoniam ſaturauit
نفسا ... وبه	נפשא סריקא ונפשא	animam egentem,& animam
قلوبا جايعه من الخ	כפינא מלי טבתא:	fameſcentem impleuit bono.
الذين كانوا يسلك	על צדקיהו ורברבי ישראל	De Sedechia & de principibus iſrael,
في الظلمة	אתנבי ואמר צדקיהו	pphetauit & dixit, Sedechias (bylonia,
وظلال	ורברבי ישראל דגלו בבבל	& principes iſrael fuerũt captiui ĩ ba(
موثقين	ויתיבו בחשוכא ובטולא	& fuerunt in tenebris & in vmbra
بالمسكنة	דמותא והוו אסירין	mortis,& fuerunt in carceribus
والحديد من اجل	בסיגוף שירי דפרזלא:	in afflictione & vinculis ferreis.
انهم خالفوا كلام	ארום סריבו על ממרי	Quia rebelles fuerunt verbo
واسخطوا امرا	אלהא ומלכת עילאה	Dei,& conſilium altiſſimi
العلي فذل	רחיקו: ותבר	abiecerunt, Et depreſſit
بالنكد قلوبهم ضعفوا	בליעותא ליבהון	in labore cor eorum
فلم يكن لهم	איתקלו ולית דסעיד:	impegerunt & non fuit qui adiuuaret.
صرخوا الى الرب في حزنهم	וצלו קדם יי׳ כד עיק	Et orauerunt DEVM in tribulatione
فخلصهم من	להון ממעיקתהון	ſua,& de tribulationibus eorum
شدايدهم واخرجهم	פרקינון: ואפקינון	redemit eos. Eduxit eos
من الظلمة وظلال	מחשוכא וטולא דמותא	de tenebris & vmbra mortis,
وقطع اغلالهم	ושושלתהון יתרע:	& vincula eorum dirupit.
فليشكروا للرب من رحمته	יהודון קדם יי׳ מטול	Confitebunt corã DEO ppter (eius
وعجايبه في	חסדיה ומשתע פרישוהי	miſicõdiã eius,& narrabũt mirabilia(
البشر لانه	לבני נשא: ארום תבר	filiis homioum. Quoniam confregit
ابواب النحاس	דשי נחשא	portas calibeas,
وقطع اغلاق الحديد	ועברי דפרזלא קצץ:	& peſſulos ferreos contriuit.
	על חזקי׳ מלך שבטי׳ דבי׳	De Ezechia rege tribuum domus
	יהודא אתנבי ואמר	Iuda prophetauit & dixit
اذا ...	חזקיהו מליך דבית	Ezechias rex domus
لا ...	יהודה דסריב למיסב	Iuda, qui renuit
من ...	אתתא אסתגף היך סטיין	coniugiũ afflictus fuit ſicut declinãtes
	דמיהר דמאורח מרדיהון	ad ſuperbiam, qui propter viam
	ומעויתהון מסתגפין	iniquã ſuã,& pp peccata ſua afflicti ſũt.
ومقتت ...	כל מיכלא תרחיק	Omnem cibum abominata eſt
كل طعام	נפשהון ומטיין עד	anima eorum,& appropinquauerunt
الى ابواب	מעלני מותא:	ad portas mortis.
صرخوا	וצלו קדם יי׳	Et orauerunt coram DEO
في ضرهم	כד מעיק להון	in tribulatione eorum,
فنجاهم من	ממעיקתהון	& de tribulationibus eorum
شدايدهم	יפרוקינון:	redemit eos.
ارسل	ישדר פתגם אסותיה	Miſit verbum ſanationis ſue
فشفاهم	ויסי יתהון וישיזב	& ſanauit eos,& eripuit

A. Ex cõmentariis in librum numeri. R. Iſaac arama quibus titulus ẽ ſacrificiũ Iſaac
ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם ר׳ שמואל הלוי אומר דבר י״י הוא שלוחו דכתיב הלא כה דברי כאש נאם י״י וזהו שאמר יבא דברך וכבדנוך כשיבא דבר האלהים אשר הוא שלוחו אז נכבדהו אמ׳ רב שאול וכי לא באו הנביאים והרגנום ושפכנו דמם איך נקבל עתה מדברו או במה נאמין אמר ל״ת שירפאם וימלטם משחיתותם ועם אלו המופתים נאמינהו ונכבדהו אמ׳ ל״ת למה לא אמר ישלח דברו וירפאכם אלא וירפאם בעבור כי נראה לי כי היה מדבר פרטי ענה לו אמת דברת כי הדיבור באלכם אבל לא קבלוהו כי אם הפרטיים אשר היו היותר גסי שכל מין הכללות דיינים עבדי הים וזה הוא שאמר יורדי הים באוניות עושי מלכה במים רבים המה ראו מעשה י״י אותם שמן הוא לא היו בכח לקבל שום דבר שכלי מצד גסותם קבלו אמיתות הנבואה והמראה מצד שה אמינו לדברו וזה הוא שאמר והאמין ב״י ויחשבה לו צדקה .i. Mittet uerbum ſuum & ſanabit eos,& eripiet eos de plagis eorũ. Dixit.R. Semuel leuita. Verbũ Dei, eſt nũtius ſiue orator eius, de quo ſcriptum eſt. Profecto tale uerbum meũ, qualis eſt ignis, dixit Deus. Et hoc eſt quod dictum eſt. Veniet uerbum tuũ,& honorificabimus te. Vtiq; cum ueniet uerbũ Dei, quod eſt nuntius eius, tũc honorabimus eum. Dixit R. Saul. Nõne uenerũt pphete & occidimus illos, fudimusq; ſanguinẽ eorũ, quõ ergo nunc accipiemus uerbũ eius, aut quare credemus ei? Reſpõdit ei. R. Semuel. Quoniam ſanabit eos,& liberabit eos a plagis eorum, ppter hec inquã ſigna credemus ei,& honori eum habebimus. Dixit tunc illi, quare precor nõ dixit, mittet uerbum ſuũ & ſanabit uos ſed dixit,

משחיתותם	a vulneribus eorum. (eius,	de interitionibus eorum.	ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. (αὐ
יודו ליהוה חסדו	Cõfiteãť DEO miſicordiã(	Cõfiteanť dño miſicordie eius,	Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλ
ונפלאותיו לבני	& mirabilia eius in filios	& mirabilia eius filiis	καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς (θυσ
אדם ויזבחו זבחי	hominũ.Et immolẽt hoſtias	hoïum.Et ſacrificẽt ſacrificium	τῶν ἀνθρώπων. Καὶ θυσάτωσαν αὐτ
תודה ויספרו	confeſſionis,& narrent	laudis,& annuncient	αἰνέσεως, καὶ ἐξαγγειλάτωσαν
מעשיו ברנה :	opera eius in laude.	opera eius in exultatione.	τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει.
יורדי הים	Qui conſcendunt mare	Qui deſcendunt mare	Οἱ καταβαίνοντες εἰς θάλασσαν
באניות עשי	in nauibus,facientes	in nauibus,facientes	ἐν πλοίοις, ποιοῦντες
מלאכה	opus	operationem	ἐργασίαν
במים	in aquis	in aquis	ἐν ὕδασι
רבים : המ	multis.	multis.	πολλοῖς.
המה ראו מעשי	Ipſi viderunt opera	Ipſi viderunt opera	Αὐτοὶ εἶδον τὰ ἔργα
יהוה ונפלאותיו	DEI,& mirabilia eius	domini,& mirabilia eius	κυρίου, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ
במצולה ויאמר	in profundo.Dixit	in profundo.Dixit	ἐν τῷ βυθῷ. Εἶπε
ויעמד רוח סערה	& ſtetit ventus tempeſtatis,	& ſtetit ſpiritus procelle.	καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος,
ותרומם גליו :	& eleuati ſũt gurgites eius.	& exaltati ſũt fluctus eius. (dũt	καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς. (βαί
יעלו שמים ירדו	Aſcẽdũt in celũ & deſcẽdũt	Aſcẽdũt vſq; ad celos,& deſcẽ(	Ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν, καὶ κα
תהומות נפשם	in abyſſos,anima eorum	vſq; ad abyſſos,anima eorum	ἕως τῶν ἀβύσσων. Ἡ ψυχὴ αὐτ
ברעה תתמוגג :	in afflictione liquefiebat.	in malis tabeſcebat.	ἐν κακοῖς ἐτήκετο,
יחוגו וינועו	Obſtupuerũt & itremuerũt	Turbati ſunt & moti ſunt	ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν
כשכור וכל	quaſi ebrius,& vniuerſa	ſicut ebrius,& omnis	ὡς ὁ μεθύων, καὶ πᾶσα
חכמתם תתבלע :	ſapientia eorum abſorta eſt.	ſapientia eorum deuorata eſt.	ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη. (ἐθλίβ
ויצעקו אל יהוה בצר	Clamauerũt ãt ad DEVV ĩ(	Et clamauerũt ad dñm cũ tribu(	Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ
להם וממצוקתיהם	ſua,& de ãguſtiis eorũ (tribu(	& de neceſſitatibus eorũ (larẽt,	καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν,
יוציאם : יקם	educet eos.Statuet (latiõe	eduxit eos.Et ſtatuit	ἐξήγαγεν αὐτούς. Καὶ ἐπέταξε
סערה לדממה	turbinem in tranquillitatẽ,	procellam eius in auram	τῇ καταιγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὔραν,
ויחשו גליהם :	& ſilebunt fluctus eius.	& ſiluerunt fluctus eius.	καὶ ἐσίγησαν τὰ κύματα αὐτῆς.
וישמחו כי	Letabuntur quoniam	Et letati ſunt quia	Καὶ εὐφράνθησαν, ὅτι
ישתקו וינחם	quieuerunt,& deducet eos	ſiluerunt,& deduxit eos	ἡσύχασαν, καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς
אל מחוז חפצם :	ad portum quem voluerũt.	in portum voluntatis eorum.	ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτῶν.
יודו ליהוה	Confiteantur DEO (eius	Confiteantur domino	Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ
חסדו ונפלאותיו	miſicõdiã eius,& mirabilia(	miſicõdie eius,& mirabilia eius	τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια τοῦ
לבני אדם :	in filios hominum.	filiis hominum.	τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
וירוממוהו בקהל	Et exaltent eum in eccleſia	Et exaltent eum in eccleſia	Ὑψωσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησ
עם ובמושב זק	populi,& in cathedra	plebis,& in cathedra	λαοῦ, καὶ ἐν καθέδρᾳ
זקנים יהללוהו :	ſeniorum laudent eum.	ſeniorum laudent eum.	πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐ
ישם נה	B. Ponet B .i.Couuertet.	Poſuit	Ἔθετο
נהרות	flumina	flumina	ποταμοὺς
למדבר ומ	in deſertum,	in deſertum,	εἰς ἔρημον,
ומצאי מ	& egreſſiones	& exitus	καὶ διεξόδους
מים לצ	aquarum	aquarum	ὑδάτων

من الفساد	מלחבלותהון :	eos a ruina eorum. (eius,
فلنشكر للرب من احسانه	יהודון קדם ייי מטול חסדיה	Cõfitebunt̃ corã DEO pp miſicõdiã(
وعجايبه في بني	ומשתעין פרישתיה לבני	& narrabunt mirabilia eius filiis
البشر ۞	נשא : ויכסון ניכסת	hominum. Et ſacrificabunt ſacrificia
الله ذبايح	תודתא וישתעון	confeſſionis, & narrabunt
وليذكروا افعاله بالتهليل	עובדוי בדיצתא :	opera eius in letitia.
الهابطون	על מלחיא דיונה בר	De nautis A. Ione filii
العاملون	אמתי אתנבי ואמר	Amitai prophetauit & dixit
الداعون	מלחיא נחתי ימא	naute deſcendentes in mare
في مياه	באילפיא עבדי פולחנא	cum nauibus facientes opus
كثيرة ۞	במיין סגיעין :	in aquis multis.
هولاء عاينوا	היגון חמון עובדיא	Ipſi viderunt opera
الرب وعجايبه	דייי ופרישתין	DEI & mirabilia eius
في اللج	במצולה : ואמר במימריה	in profundo. Et dixit in verbo ſuo
فقامت ريح عاصفة	ואקים זעפא ועלעולא	& ſurrexit tempeſtas & nimbus,
وارتفعت امواج البحر	ואתרוממו גליהון :	& exaltati ſunt fluctus eius. (ſcẽdũtq;
فكانوا يصعدون الى السماء	סלקין צית שמיא נחתין	Aſcẽdũt vſq; ad ſummitatẽ celoꝝ, de(
وينزلون الى القعر	עומקי תהומיא	vſq; ad profunditatem abyſſi,
نفوسهم من الشدة	נפשהון בבישתהון מתמסמסא	animus eorum in malis deficit.
وخافوا وماد وا	יתרתון וינועון	Tremuerunt & moti ſunt
مثل السكران	היך רוויא וכל	ſicut ebrius, & omnis
حكمتهم	חוכמתהון מסתלעמא :	ſapientia eorum deuorata eſt.
صرخوا الى الرب في	וצלו קדם ייי בד עיק	Et orauerunt corã DEO in tribulatõe
فنجاهم من	להון ומעיקתהון יפיק	ſua & de tribulatõibus eoꝝ liberauit
شدايدهم ۞	יתהון : יקים	eos. Commutauit
العاصف	עלעולא לשתיקותא	tempeſtatem in tranquillitatem,
فسكن	ושתקין גליהון :	& ceſſauerunt fluctus eius.
واستقرت امواج البحر	וחדו בדשתקון	Et letati ſunt quia
ففرحوا	שתקין ודברינון	ceſſauerunt & duxit eos
بسكونها ۞ فهداهم	למחוז רעותהון :	ad portum voluntatis eorum.
الى المينا	יהודון קדם ייי מטול	Confitebuntur coram DEO propter
فلنشكر	טוביה ומשתעין	benignitatem eius, & narrabunt
مراحمه وعجايبه	פרישתיה לבני נשא :	mirabilia eius filiis hominum.
في بني البشر	ומרוממין יתיה בכנישת	Et exaltent eum in congregatione
وليمجدوه في مجمع	עמא בית ישראל בסנהדרין	populi filiorum iſrael, in ordine
الشعوب	דחכימיא ישבחון יתיה :	ſapientum laudent eum.
في مجالس الشيوخ	על דרא דיואל בר פתואל	De generatione Ioel filii Petuel
لانه جعل	אתנבי ואמר כד מרדו	prophetauit & dixit, quando peccauit.
الانهار	בית ישראל ביומי יואל	domus iſrael in diebus Ioel
قفارا	נביא איתי בצורתא	prophete induxit caritatem annone
ومنابع المياه	בעלמא שוי נהרותא	in orbem, poſuit flumina

& ſanabit illos. Reſpõdit hoc ideo eſt ut ego ſentio, quoniam loquebatur de parte deq; aliquibus dũtaxat non etiam de omnibus, qđ ſignatur. ſ. ſm̃ proprietatẽ hebrei ſermonis in dictione, illos. Dixit illi. Verum certe dicis. Nam uerbum uenit ſanare omnes in uniuerſum non tantum aliquos, & in parte. Verũ non fuit acceptus niſi ab aliquibus particularibus, qui cenſebantur inter omnes craſſioris ingenii, uiri piſcatores exercenteſq; ſe in mari. Et hoc eſt quod dictum eſt. Conſcendentes in mare nauibus, facientes opera in aquis magnis ipſi uiderunt opus Dei. Illi profecto qui ſi recte conſideres, non uidebantur apti poſſe admittere quicquam intellectiuũ ſiue qđ ad intellectum pertinet, ob ruditatem ſenſus eorũ, illi inquã acceperunt ueritatem prophetie & uiſionis, quoniam crediderunt uerbo eius. Et hoc eſt quod dictum eſt. Credidit Deo & reputatũ eſt illi ad iuſtitiam.

A Vt Ionas figura fuit Chriſti dñi noſtri ita naute eius figura fuerunt apoſtolorum Chriſti, qui & ipſi naute maritimiq; hoĩes fuerunt quos intellexiſſe inter omnes ſui tẽporis, opera Dei, incarnatiõis. ſ. redẽptionis, mortiſq; & reſurrectionis, teſtati ſunt p̃res hebrei, quod maxime liquet ex his q̃ ĩmediate premiſſimus Ad quę quid reſpõdere, aut potius quid mutire ualeant iuniores hebrei nõ ſatis cõſtat.

לצמאון :	in ſitim.	in ſitim.	εἰς δίψαν.
ארץ פ	Terram	Terram	Γῆν
פרי למלחה	fructiferam in deuaſtationẽ	fructiferam in ſalſuginem,	καρποφόρον εἰς ἅλμην,
מרעת י	propter malitiam	a malitia	ἀπὸ κακίας
ישבי בה :	habitatorum eius.	inhabitantium in ea.	τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ.
ישם מדבר לאגם-	Ponet deſertum in paludes	Poſuit deſertum in ſtagna	Ἔθετο ἔρημον εἰς λίμνας
מים וארץ ציה	aquarum,& terram aridam	aquarum,& terram ſine aqua	ὑδάτων, καὶ γῆν ἄνυδρον
למצאי מים :	fontes aquarum.	in exitus aquarum.	εἰς διεξόδους ὑδάτων.
ויושב שם רעבים	Et collocauit ibi eſurientes,	Et collocauit illic eſurientes,	Καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ πεινῶντας,
ויכוננו עיר	& formabunt vrbem	& ꝯſtituerũt ciuitatẽ hitatõis.	καὶ συνεστήσαντο πόλεις κατοικεσίας
מושב : ויזרעו	ad habitandum.Et ferent	& ſeminauerunt	Καὶ ἔσπειραν
שדות ויטעו	agros & plantabunt	agros & plantauerunt	ἀγρούς, καὶ ἐφύτευσαν
כרמים ויעשו	vineas,& facient	vineas,& fecerunt	ἀμπελῶνας, καὶ ἐποίησαν
פרי תבואה :	fruges & germina. (bunt	fructum natiuitatis.	καρπὸν γεννήματος.
ויברכם וירבו	Et bñdicet eis & multiplica(	Et bñdixit eis & multiplicati ſt	Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐπληθύνθησαν
מאד ובהמתם לא	nimis.& pecora eorum non	nimis,& iumenta eorum	σφόδρα, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν
ימעיט : וימעטו	minuet.Imminuta ſunt aũt	nõ minorauit.Et pauci facti ſt,	οὐκ ἐσμίκρυνε. Καὶ ὠλιγώθησαν
וישחו מעצר רעה	& afflicta,ꝑpter ãguſtiã mali	& vexati ſt a tribulatõe maloꝝ	καὶ ἐκακώθησαν, ἀπὸ θλίψεως κακ
ויגון שפך בוז	& ãxietat.Effũdet deſpectõẽ	& dolore.Effuſa eſt contentio	καὶ ὀδύνης. Ἐξεχύθη ἐξουδένωσις
על נדיבים ויתעם	ſr prĩcipes & errarẽ eos faciet	ſup principes,& errare fecit eos	ἐπ' ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐπλάνησεν
בתהו לא דרך :	in ſolitudine deuia.	in inuio & non in via.	ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ.
וישגב אביון	Et ſubleuabit pauperem	Et adiuuit pauperem	Καὶ ἐβοήθησε πένητι
מעוני וישם כצאן	de inopia,& ponet q̃ſi gregẽ	de inopia,& poſuit ſicut oues	ἐκ πτωχείας, καὶ ἔθετο ὡς πρόβατα
משפחות יראו ישרים	familias, Videbunt recti	familias. Videbunt recti	πατριάς. Ὄψονται εὐθεῖς
וישמחו וכל	& letabuntur,& omnis	& letabuntur,& omnis	καὶ εὐφρανθήσονται, καὶ πᾶσα
עולה קפצה פיה :	iniquitas cõtrahet os ſuum.	iniquitas opilabit os ſuum.	ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς.
מי חכם וישמר-	Quis ſapiens & cuſtodit	Quis ſapiens & cuſtodiet	Τίς σοφὸς καὶ φυλάξει ταῦτα,
אלה ויתבוננו חסדי	hec,& ĩtelliget miſicordias	hec,& intelliget miſericordias	καὶ συνήσει τὰ ἐλέη
יהוה :	DEI.	domini.	τοῦ κυρίου.
קח שיר	CVIII. Canticũ.	CVII. Allĩa. Canticũ	ρζ'. Ὠδὴ
מזמור לדוד :	Pſalmus Dauidis.	pſalmi ipſi Dauid.	ψαλμοῦ τῷ Δαβίδ.
נכון לבי אלהים	Paratum cor meum Deus,	Paratũ cor meũ Deus paratum	Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεὸς ἑτοίμη
אשירה ואזמרה	cantabo & pſallam,	cor meum,cantabo & pſallam	ἡ καρδία μου, ᾄσομαι καὶ ψαλῶ
אף כבודי : עורה	ſed & gloria mea.Conſurge	in gloria mea.Exurge	ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι
הנבל וכנור	pſalterium & cithara,	pſalterium & cithara,	ἡ δόξα μου, ἐξεγέρθητι ψαλτήριον καὶ
אעירה שחר : אודך	ꝯſurgã mane.Cõfitebor tibi	exurgã diluculo,Cõfitebor tibi	ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξομολογήσομαι
בעמים יהוה	in populis DEVS,	in populis domine,	ἐν λαοῖς κύριε,
ואזמרך בלאמים :	& cantabo te in nationibus.	& pſallam tibi in nationibus.	ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν.
כי גדול מעל שמים	Quoniam magna ſup celos	Quia magna eſt ſuper celos	Ὅτι μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν
חסדך ועד שחקים	miſicõ.tua,& vſq; ad ethera	miſicordia tua,& vſq; ad nubes	τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφελῶν
אמתך : רומה על-	veritas tua.Exaltare ſuper	veritas tua.Exaltare ſuper	ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ

عطشى	היך מדברא ומפקנות	ſicut deſertum,& egreſſus
والارض	מיא היך צחונא : ארעא	aquarum ſicut ſiccitatem. Terram
ذات	דישראל עבדא פירין צדיא	iſrael facientem fructus, deſolatam
الثمار	היך סדום דאיתהפכת	ſicut ſodomam que ſubmerſa eſt
سبخا لسو	מן בישות יתבין בה :	propter malitiam habitantium in ea.
ساكنيها جعل	כד תבו לאוריתא שוי	Quando conuerſi ſunt ad legē poſuit
بحيرات ما	מדברא היך ארתא דמיא	deſertum ſicut fluenta aquarum,
الظامية	וארע צחיא למפקנות	& terram aridam curſus
واسكن هناك	מיא : ואשרי תמן	aquarum. Et habitare fecit ibi
بنو قرية	כפינין ותקינו קרתא	eſuriētes & cōſtituerūt ciuitatē (uerūt
وزرعوا	מיתב : וזרעו חקלין ונציבו	ad hītādū. Et ſemīauerīt agroſ & plāta(
وغرسوا	כרמים ועבדו פירי איבא :	vineas & fecerīt fructū & germīauerīt.
واكلوا من	וברך יתהון וסגיו ל	Et benedixit eis & multiplicati ſunt
ثمار	לחדא ובעיריהון לית	nimis, & iumenta eorum non
وبارك فيهم	יזעיר : וכד חבו אזערו	diminuit. Et cū peccauerūt īminuti ſt,
جدا	ואתמסכני מן אניק	& afflicti ab anguſtia
ما شيتهم قلوا	בישתא ודונא :	mali & doloris.
وقلوا بكثرة	שדר בסרנותא על	Miſit contentionem ſuper
والفاقة	רברבניא ואטעינון	principes & errare fecit eos
على روسايهم	בתלמא דלא אורחא :	in inani vbi non erat via.
الذيه في غير	וכד תבו לאוריתא שגיב	Et vbi cōuerſi ſunt ad legē, ſubleuauit
انقذ	חשוכא ממסכנותא ושוי	pauperem de miſeria, & poſuit
من فقره جعل	היך ענא גניסתא :	ſicut oues familias.
كالاغنام لترى	יחמון תריצא ויחדון	Videbunt recti & letabuntur,
ويفرحون	וכל מרי שקרא שרותת	& omnis author iniquitatis aperiet
افواه جميع	פומיה לאיתחסמא :	os ſuum vt frenetur.
من كان حكيما	מאן חכימא וינטור	Quis ſapiens & cuſtodiet
هذا و يعلم	אלין ויתבוננון חסדיא	hec, & intelliget miſericordias
الرب	דיי :	DEI.
المزمور	שירתא	CVIII. Canticum
السابح	ותושבחתא על ידא דדוד :	& laudatoria per manū Dauidis.
اللهم قلبي	תקין לבי אלהים	Paratum cor meum Deus
مستعد قلبي	אשבח ואזמר	canam & pſallam
في تمجيدي	לחוד איקרי : תשבח	inſuper gloria mea que laudabit
بالمجد	בנבלא וכנרא	pſalterio & cithara,
الكنار والقيثار	אשבח בקריצתא : אודי	laudabo mane. Confitebor
الغدوات استيقظ	קדמך בעממיא א	coram te in populis,
يارب في الشعوب	אשבחינך באומיא :	& laudabo te in gentibus.
في الامم علت على	ארום רב מעילוי שמיא	Quoniam magna eſt pluſq̄ altitudo celorū
رحمتك والى	טובך ועד שחקי מטי	bēignitas tua, & vſq; ad nubes attingit
امانك	קושטך : איתרומם עלוי	veritas tua. Exaltare ſuper

שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל	celos DEVS & ſuper	celos Deus, & ſuper	τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπὶ
כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃	omnem terram gloria tua.	omnem terram gloria tua,	πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
לְמַעַן יֵחָלְצוּן	Vt liberentur	vt liberentur dilecti tui,	Ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה	dilecti tui, ſalua	Saluum fac dextera tua	σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου
יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃	dexterã tuam, & rñde mihi.	& exaudi me,	καὶ ἐπάκουσόν μου.
אֱלֹהִים דִּבֶּר	Deus locutus eſt	Deus locutus eſt	Ὁ θεὸς ἐλάλησεν
בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה	in ſanctuario ſuo, gaudebo	in ſancto ſuo. Exultabo	ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσομαι
אֲחַלְּקָה שְׁכֶם	diuidam ſichem	& diuidam ſichimam,	καὶ διαμεριῶ σίκιμα,
וְעֵמֶק סֻכּוֹת	& vallem ſochot	& conuallem tabernaculorum	καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν
אֲמַדֵּד׃ ל	demetiar. (naſſe,	dimetiar. (naſſes,	διαμετρήσω.
לִי גִלְעָד לִי מְנַשֶּׁה	Meus eſt gilad & meus ẽ ma(	Meus eſt galaad & meus eſt ma(	Ἐμός ἐστι γαλαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς
וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי	& ephraim fortitudo capit(	& effraim ſuſceptio capitis mei.	καὶ ἐφραὶμ ἀντίληψις τῆς κεφαλῆς μου.
יְהוּדָה מְחֹקְקִי׃	Iuda dux meus. (mei,	Iuda rex meus,	Ἰούδας βασιλεύς μου,
מוֹאָב סִיר	Moab lebes	moab lebes	μωὰβ λέβης
רַחְצִי עַל־אֱדוֹם	ablutionis mee, ſuper edom	ſpei mee. In idumeam	τῆς ἐλπίδος μου. Ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν
אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי	proiiciam calciamentũ meũ,	extendam calciamentũ meum,	ἐπιβαλῶ τὸ ὑπόδημά μου,
עֲלֵי־פְלֶשֶׁת	cum paleſtinis	mihi alienigene	ἐμοὶ ἀλλόφυλοι
אֶתְרוֹעָע׃ מִי	percutiam fedus. Quis	amici facti ſunt. Quis	ὑπετάγησαν. Τίς
יֹבִלֵנִי עִיר	deducet me in ciuitatem	deducet me in ciuitatem	ἀπάξει με εἰς πόλιν
מִבְצָר מִי נָחַנִי	munitam, quis deducet me	munitam, quis deducet me	περιοχῆς, ἢ τίς ὁδηγήσει με
עַד־אֱדוֹם׃ ה	vſq; in edom.	vſq; in idumeam.	ἕως τῆς ἰδουμαίας.
הֲלֹא־אֱלֹהִים	Nonne Deus	Nonne tu Deus	Οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς
זְנַחְתָּנוּ וְלֹא־תֵצֵא	qui piecisti nos, & nõ exibis	qui repuliſti nos & non exibis	ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ
אֱלֹהִים בְּצִבְאֹתֵינוּ׃	Deus in exercitibus noſtris.	Deus in virtutibus noſtris.	ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν;
הָבָה־לָּנוּ עֶזְרָת	Da nobis auxilium	Da nobis auxilium	Δὸς ἡμῖν βοήθειαν
מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת	ĩ tribulatiõe, vana ẽ.n. ſalus	de tribulatione, quia vana ſalus	ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σωτηρία
אָדָם׃ בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה	ab homine. In Deo faciemus	hoĩs. In Deo faciemus virtutẽ,	ἀνθρώπου. Ἐν τῷ θεῷ ποιήσωμεν δύναμιν
חָיִל וְהוּא יָבוּס	virtutẽ, & ipſe conculcabit	& ipſe ad nihilum deducet	καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει
צָרֵינוּ׃	moleſtatores noſtros.	inimicos noſtros.	τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.
קט לַמְנַצֵּחַ	CIX. Ad victoriã.	CVIII. In finem	ρη. Εἰς τὸ τέλος
לְדָוִד מִזְמוֹר אֱלֹהֵי	Dauidis. Pſalmus. A. Deus	pſalmus Dauid. Deus	ψαλμὸς τῷ Δαβίδ.
תְּהִלָּתִי אַל־תֶּחֱרַשׁ׃	laudis mee, ne taceas	laudem meam ne tacueris,	τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς,
כִּי פִי רָשָׁע וּפִי	quia os impii, & os	quia os peccatoris & os	ὅτι στόμα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα
מִרְמָה עָלַי פָּתָחוּ	doloſi contra me apta ſunt,	doloſi ſuper me apertum eſt.	δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη.
דִּבְּרוּ אִתִּי לְשׁוֹן	locuti ſunt de me lingua	Locuti ſunt aduerſũ me lingua	Ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ γλώσσῃ
שָׁקֶר׃ וְדִבְרֵי שִׂנְאָה	mendacii. Et verbis odii	doloſa, & ſmõibus odii (rũt me	δολίᾳ, καὶ λόγοις μίσους
סְבָבוּנִי וַיִּלָּחֲמוּנִי	circũde. me, & oppugna. me	circũdedeẽt me, & expugnaue(	ἐκύκλωσάν με, καὶ ἐπολέμησάν με
חִנָּם׃ תַּחַת־אַהֲבָתִי	fruſtra. Pro dilectione mea	gratis. Pro eo vt me diligerent	δωρεάν. Ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με
יִשְׂטְנוּנִי וַאֲנִי	aduerſabantur mihi, ego aũt	detrahebant mihi, ego autem	ἐνδιέβαλλόν με, ἐγὼ δὲ
תְפִלָּה׃ וַיָּשִׂימוּ	orabam. Et poſuerunt	orabam. Et poſuerunt	προσηυχόμην. Καὶ ἔθεντο
עָלַי רָעָה תַּחַת	contra me malum pro	aduerſum me mala pro	κατ' ἐμοῦ κακὰ ἀντὶ

celos Deus,& ſuper
omnes habitatores terre gloria tua.
Vt liberentur
dilecti tui,redime
dexteram tuam & reſponde mihi.
Deus locutus eſt de loco domus
habitationis ſanctuarii ſui,letabor
diuidam predam cum habitatoribus
ſichem,& cum habitatoribus planitiei
ſoccot,menſurabo terminum.
Meus eſt gilahad meus eſt menaſſe,
domus ephraim fortitudo
capitis mei,& de domo iuda
ſcriba meus.Confregi moabitas
tanquã ollas lotionis mee,ſuper
regnum edom proiiciam
calciamentũ meũ,ſup reges paleſtinos
iubilabo.Quis deducet
me vſq; romam
impiam,quis deducet me vſq;
conſtantinam idumeorum.
Nonne DEVS
qui abiecit nos,& nequaquã egreſſa eſt
diuinitas eius in exercitibus noſtris.
Da nobis auxilium in
infeſtatorem,qm̃ vana eſt redemptio
hominis.In verbo Dei faciemus
virtutem & ipſe conteret qui
moleſtant nos.

CIX. In laudem.Per
manũ Dauidis.Laudatoria. Deus
laus mea & non tacebis.
Quoniam os impium
& os doloſum ſuper me aperta ſunt,
locuti ſunt aduerſum me lingua
mendaci.Et verbis odii (uerſum me
circũdederũt me,& pugnauerunt ad(
ſine cauſa.Eo quod eos diligebam
aduerſabantur mihi,& ego
orabam.Poſuerunt ſuper me
malum pro

A. Sunt qui uano & ſupſticioſo aut potius magico deteſtãdi ri tu. Vti Faber ſcribit ſe nouiſſe, luminibus extinctis a ſacris altaribus uultibus auerſis,ſe turpiter pulueribus uolutãtes hũc pſalmũ execrandi deuouendiq; ſtudio immurmurãt. Homines alioqui peſſimi & de medio tollendi.

טובה ושנאה תחת	bono,& odium pro	bonis,& odium pro	ἀγαθῶν, καὶ μῖσος ἀντὶ
אהבתי׃ הפקד עליו	dilectōe mã.Cōſtitue ſup eũ	dilectione mea.Cōſtitue ſup eũ	τῆς ἀγαπήσεώς μου. Κατάστησον ἐπ
רשע ושטן יעמד	impiũ,& ſatan ſtet (dicatus	peccatorem,& dyabolus ſtet	ἁμαρτωλόν, καὶ διάβολος στήτω
על ימינו׃ בהשפטו	a dextris eius.Cũ fuerit iu(	a dextris eius.Cum iudicatur	ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Ἐν τῷ κρίνεσθαι
יצא רשע ותפלתו	exeat cōdẽnatus & orõ eius	exeat cōdẽnatus,& oratio eius	ἐξέλθοι καταδεδικασμένος, καὶ ἡ π
תהיה לחטאה׃	fiat in peccatum.	fiat in peccatum.	γινέσθω εἰς ἁμαρτίαν.
יהיו ימיו מעטים	Sint dies eius pauci, (ter.	Fiant dies eius pauci,	Γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλ
פקדתו יקח אחר׃	& prĩcipatũ eius accipiat al(	& epiſcopatũ eius accipiat alter	καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕ
יהיו בניו יתומים	Sint filii eius pupilli,	Fiant filii eius orphani,	Γενηθήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφα
ואשתו אלמנה׃	& vxor eius vidua. (filii eius	& vxor eius vidua.	καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα.
ונוע ינועו בניו	Et pegrĩationẽ pegrĩabũt(	Nutantes transferant̃ filii eius	Σαλευόμενοι μεταναστήτωσαν
ושאלו ודרשו	& mendicabunt,& inquirẽt	& mendicent eiiciantur	καὶ ἐπαιτησάτωσαν, ἐκβληθήτω
מחרבותיהם׃ ינקש	de parietinis ſuis.Scrutetur	de habitationibus ſuis.Scrutet̃	ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. Ἐξερευνη
נושה לכל אשר לו	exactor vniuerſa que habet,	fenerator omnẽ ſubſtantiã eius,	δανειστὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει
ויבזו זרים	& diripiant alieni	& diripiant alieni	καὶ διαρπασάτωσαν ἀλλότριοι
יגיעו׃ אל יהי לו	labores eius.Non ſit q eius	labores eius.Non ſit illi	τοὺς πόνους αὐτοῦ. Μὴ ὑπαρξάτω
משך חסד ואל יהי	miſereatur,nec q clemẽs ſit	adiutor,nec ſit qui miſereatur	ἀντιλήπτωρ, μηδὲ γενηθήτω οἰκ
חונן ליתומיו׃	in pupillos eius.	pupillis eius.	τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ.
יהי אחריתו	Fiat nouiſſimum eius	Fiant nati eius in	Γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς
להכרית בדור	interitus,in generatione	interitum,in generatione	ἐξολόθρευσιν, ἐν γενεᾷ
אחר ימח שמם׃	altera deleatur nomen eius.	vna deleatur nomẽ eius. (eius	μιᾷ ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
יזכר עון אבתיו	Redeat ĩ mẽoriã iniqtas pa(	In mẽoriã ĩdeat iniqtas patrũ(	Ἀναμνησθείη ἡ ἀνομία τῶν πα
אל יהוה וחטאת	apd̃ DEVM,& pcm̃ (trũ eiꝰ	in conſpectu domini,& peccatũ	ἔναντι κυρίου, καὶ ἡ ἁμαρτία
אמו אל תמח׃ יהיו	matris eius nõ deleat̃.Sint	matris eius nõ deleatur.Fiant	τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη, Γ
נגד יהוה תמיד	coram DEO ſemper,	contra dominum ſemper	ἐναντίον κυρίου διαπαντός,
ויכרת מארץ	& intereat de terra	& diſpereat de terra	καὶ ἐξολοθρευθείη ἐκ γῆς
זכרם׃ יען אשר לא	memoria eorũ.Eo quod non	memoria eorum,pro eo ꝙ non	τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἀνθ' ὧν οὐκ
זכר עשות חסד	ẽ r̃cordatus facer̃ miſcōdiã,	ẽ recordatus facere miſcōdiã.	ἐμνήσθη ποιῆσαι ἔλεος,
וירדף איש עני	& pſecutus eſt virũ inopem	Et perſecutus eſt hominem,	καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον
ואביון ונכאה	& pauperem,& humiliatum	inopẽ & mendicũ,& cōpunctũ	πένητα καὶ πτωχόν, καὶ κατανενυγ
לבב למותת׃ ויאהב	cōde vt ĩterficeret.Et dile.	corde mortificare. Et dilexit	τῇ καρδίᾳ τοῦ θανατῶσαι. Καὶ ἠγ
קללה ותבואהו	maledictionẽ que veniet ei,	maledictionem & veniet ei,	κατάραν καὶ ἥξει αὐτῷ,
ולא חפץ בברכה	& noluit benedictionẽ (ſuo,	& noluit benedictionem	καὶ οὐκ ἠθέλησεν εὐλογίαν,
ותרחק ממנו׃	& elōgabit̃ ab eo.(veſtimto(	& elongabitur ab eo. (mentũ,	καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
וילבש קללה כמדו	Et ĩdutus ẽ maledictõe q̃ſi(	Et ĩduit maledictionẽ ſicͭ veſti(	Καὶ ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμ
ותבא כמים בקרבו	& ĩgrediet̃ q̃ſi aq̃ ĩ viſce.eiꝰ,	& ĩtrauit ſicͭ aqua ĩ ĩteriora eiꝰ,	καὶ εἰσῆλθεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκα
וכשמן בעצמותיו׃	& quaſi oleum in oſſa eius.	& ſicut oleum in oſſibus eius.	καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐ
תהי לו כבגד	Sit ei ſicut pallium (ſemp	Fiat ei ſicut veſtimentum	Γενηθήτω αὐτῷ ὡς ἱμάτιον (
יעטה ולמזח תמיד	quo circũdat̃,& cĩgulũ quo(	quo operit̃,& ſicͭ zona qua ſemp	ὃ περιβάλλεται, καὶ ὡσεὶ ζώνη ἣ
יחגרה׃ זאת פעלת	accingitur.Hoc opus	precingitur.Hoc opus	περιζώννυται. Τοῦτο τὸ ἔργον
שטני מאת יהוה	eoꝝ q adũſant̃ mihi a DEO,	eoꝝ q detrahũt mihi apud dñm,	τῶν ἐνδιαβαλλόντων με παρὰ

טָבָתָא וְסַנְיָאוּתָא	bono,& odium
חֲלָף דִּרְחִמִית: אַסְעֲלוֹהִי	pro dilectione , irruat ſuper
רַשִׁיעָא וְשִׂטְנָא יְקוּם	eum peccator.& ſatanas ſtet
עַל־יְמִינֵיהּ : בְּאִידִּינֵיהּ	ſuper dexteram eius.Cum iudicatur
יִפּוֹק חַיָּיב וּצְלוֹתֵיהּ	exeat condẽnatus,& oratio eius
תְּהֵי לְחוֹבְתָא :	ſit ad peccatum.
יְהוֹן יוֹמוֹי קְלִילִין	Sint dies eius pauci,
מִנְיַן שְׁנוֹהִי יֵירַת אוֹחֲרָן :	nũeꝝ ãnoꝝ eius hẽditate acqrat alius.
יְהוֹן בְּנוֹי יַתְמִין	Sint filii eius pupilli
וְאִתְּתֵיהּ אַרְמַלְתָא:	& vxor eius vidua.
וּמִטַּלְטָל יִטַּלְטְלוּן בְּנוֹהִי	Vagatione vagentur filii eius
וְיִשְׁאֲלוּן וְיִבְעוּן מַה הֲוַת	& petant & inquirant que fuerint
צְדִיוּתְהוֹן : יְגַבֵּב	deſolationes eorum.Colligat
מַרְיָפָא לְכָל־דִּילֵיהּ	fiſcus omnia que ipſius ſunt,
וְיִבְזוֹן נוּכְרָאִין	& conſumant extranei
לֵיעוּתֵיהּ : לָא־יְהֵי לֵיהּ	labores eius.Non ſit illi
נְגִיד חִסְדָּא וְלָא יְהֵי	adiutor miſericors,& non ſit
חַיִּיס עַל־יַתְמוֹי :	qui miſereatur pupillis eius.
יְהוֹן סוֹפֵיהּ	Sit finis eius
לְאִשְׁתֵּיצָאָה בְּדָרָא	ad interitum in generatione
חוֹרָן יִתְמְחֵי שְׁמֵיהּ :	altera deleatur nomen eius.
יִדְכַּר עֲוַת אֲבָהָתוֹי	Cõmemoretur iniquitas patris eius
קֳדָם־יְיָ וְחוֹבַת אִמֵּיהּ	ĩ cõſpectu DEI & iniqtas matris eius
לָא תִתְמְחֵי : יְהוֹן	non deleatur. Sint
לְקִבְלֵי מֵימְרָא דַּיְיָ תְּדִירָא	in conſpectu verbi DEI ſemper,
וִישֵׁיצֵי מִן־אַרְעָא	& deleatur de terra
דּוּכְרָנְהוֹן: מְטוּל דְּלָא	memoria eorum.Quoniam non
אִדְכַּר לְמֶעְבַּד טִיבוּ	meminit facere benigne,
וּרְדַף גְּבַר עַנְיָא	& perſequitur hominem pauperem
וּמִסְכֵּינָא וּמְכִיךְ	& mendicum & compunctum
לִיבָּא לְאִתְקְטָלָא : וּרְחֵים	corde ad internitionem.Et dilexit
לְוָטָא וְאַתְיָא עֲלוֹהִי	maledictionem & veniet ſuper eum
וְלָא אִתְרְעֵי בְּבִרְכְתָא	& non voluit benedictionem
וְאִתְרַחֲקַת מִנֵּיהּ :	& elongabitur ab eo. (mentũ,
וּלְבַשׁ לְוָטָא הֵיךְ לְבוּשִׁין	Et indutus eſt maledictionẽ ſicᷓ veſti(
וְעָלַת הֵיךְ מַיָּא בִגְוּשְׁמֵיהּ	& intrauit quaſi aqua in corpus eius,
וְהֵיךְ מִשְׁחָא בְּאֵבָרוֹי :	& ſicut oleum in membris eius.
תִּתְהֲוֵי לֵיהּ הֵיךְ לְבוּשָׁא	Sit ei ſicut veſtimentum
יִתְעַטֵּף וּלְקַמּוּר תְּדִיר	copertionis, & cinctorium quo ſemꝑ
יִזְדָּרַז : דָּא אַחְסָנְתָא	cingitur.Hec eſt hereditas
דְּסָטְנַי מִעִם יְיָ	detrahentium mihi apud DEVM,

וְהַדֹּבְרִים רָע עַל־	& qui loquuntur malū cōtra	& qui loquuntur mala aduerſus	καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ
נַפְשִׁי׃ וְאַתָּה יְהוִה	aīam meā. Tu autē DEVS	animam meam. Et tu domine	τῆς ψυχῆς μου. Καὶ σὺ κύριε
אֲדֹנָי עֲשֵׂה־אִתִּי	Deus fac mecum	fac mecum	κύριε ποίησον μετ᾽ ἐμοῦ,
לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי־טוֹב	pp nomen tuū, qm̄ bona eſt	ꝑpter nomen tuū, qa ſuauis eſt	ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, ὅτι χρ
חַסְדְּךָ הַצִּילֵנִי׃	miſericordia tua libera me.	miſericordia tua. Libera me	τὸ ἔλεός σου. Ῥῦσαί με
כִּי־עָנִי וְאֶבְיוֹן	Quoniam egenus & pauper	quia egenus & pauper	ὅτι πτωχὸς καὶ πένης
אָנֹכִי וְלִבִּי חָלַל	ego, & cor meū vulneratū ē	ſum ego, & cor meū ɔturbatū ē	εἰμὶ ἐγώ, καὶ ἡ καρδία μου τετάρ
בְּקִרְבִּי׃ כְּצֵל	intrinſecus. Quaſi vmbra	intra me. Sicut vmbra	ἐν τῷ ἐμοῦ. Ὡσεὶ σκιὰ
כִּנְטוֹתוֹ נֶהֱלָכְתִּי	cū inclinatur abductus ſum,	cum declinat ablatus ſum,	ἐν τῷ ἐκκλῖναι αὐτὴν ἀντανηρ
נִנְעַרְתִּי כָּאַרְבֶּה׃	& excuſſus quaſi locuſta.	& excuſſus ſum ſicut locuſte.	ἐξετινάχθην ὡσεὶ ἀκρίδες.
בִּרְכַּי כָּשְׁלוּ מִצּוֹם	Ge. m. vacillauerīt a ieiunio	Genua mea īfirmata ſt a ieiunio	Τὰ γόνατά μου ἠσθένησαν ἀπὸ
וּבְשָׂרִי כָּחַשׁ מִשָּׁמֶן׃	& ca. m. macilē. abſqꝫ pīgue.	& caro mea īmutata ē ꝑ oleū.	καὶ ἡ σάρξ μου ἠλλοιώθη δι᾽ ἔλαιον
וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה	Ego aūt factus ſum opꝑbriū	Et ego factus ſum opprobrium	Κἀγὼ ἐγενήθην ὄνειδος
לָהֶם יִרְאוּנִי	eis, videntes me	illis viderunt me	αὐτοῖς, εἴδοσάν με,
יְנִיעוּן רֹאשָׁם׃	mouerunt caput ſuū. (meus	& mouerunt capita ſua.	ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν.
עָזְרֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי	Adiuua me DEVS Deus(	Adiuua me domine Deus meus	Βοήθησόν μοι κύριε ὁ θεός μου,
הוֹשִׁיעֵנִי כְחַסְדֶּךָ׃	ſalua me ſm̄ miſicordiā tuā.	ſaluū me fac ꝑ miſicōdiā tuā.	καὶ σῶσόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου.
וְיֵדְעוּ כִּי־יָדְךָ זֹּאת	Et ſciant qm̄ plaga tua hec,	Et ſcient quia manus tua hec,	Καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χείρ σου
אַתָּה יְהוָה עֲשִׂיתָהּ׃	tu DEVS feciſti eam.	& tu domine feciſti eam.	καὶ σὺ κύριε ἐποίησας αὐτήν. (
יְקַלְלוּ־הֵמָּה וְאַתָּה	Maledicent illi, & tu (denē,	Maledicent illi & tu	Καταράσονται αὐτοί, καὶ σὺ (
תְבָרֵךְ קָמוּ וַיֵּבֹשׁוּ	bn̄dices, īſurrexerīt & cōfun(	bn̄dices, q̄ iſurgūt ī me ɔfundāt	εὐλογήσεις. Οἱ ἐπανιστάμενοί μ
וְעַבְדְּךָ יִשְׂמָח׃	ſeruus autē tuus letabitur.	ſeruus autem tuus letabitur.	ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται
יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי	Induantur aduerſarii mei	Induantur qui detrahunt mihi	Ἐνδυσάσθωσαν οἱ ἐνδιαβάλλο
כְּלִמָּה וְיַעֲטוּ כַמְעִיל	ɔfuſione, opiant (bor DEO	pudore, & opiant (fitebor dn̄o	ἐντροπήν, καὶ περιβαλέσθωσαν (μ
בָּשְׁתָּם׃ אוֹדֶה יְהוָה	q̄ſi toga ɔfuſiōe ſua. Cōfite(	ſicut diploide ɔfuſione ſua. Cō(	ὡς διπλοΐδα αἰσχύνην αὐτῶν. Ἐξομο
מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹךְ	vehemētī ore m̄o, & ī medio	nimis in ore meo, & in medio	σφόδρα ἐν τῷ στόματί μου, καὶ
רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ׃	multorum laudabo eum.	multorum laudabo eum.	πολλῶν αἰνέσω αὐτόν.
כִּי־יַעֲמֹד לִימִין	Quoniam ſtabit a dextris	Quia aſtitit a dextris	Ὅτι παρέστη ἐκ δεξιῶν
אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיעַ	pauperis, vt ſaluet	pauperis. vt ſaluam faceret	πένητος, τοῦ σῶσαι
מִשֹּׁפְטֵי נַפְשִׁי׃	a iudicibus animam meam.	a perſequentibus animam meā.	ἐκ τῶν καταδιωκόντων τὴν ψυχήν μ
קי לְדָוִד	CX, A. Dauidis.	CIX. Pſalmus	ρθ΄. Ψαλμὸς
מִזְמוֹר נא	Pſalmus.	ipſi Dauid.	τῷ Δαβίδ.
נְאֻם יְהוָה לַאדֹנִי	Dixit DEVS domino meo,	Dixit dominus domino meo,	Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου,
שֵׁב לִימִינִי	ſede ad dexteram meam.	ſede a dextris meis.	κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
עַד־אָשִׁית	Donec ponam	Donec ponam	ἕως ἂν θῶ
אֹיְבֶיךָ הֲדֹם	inimicos tuos, ſcabellum	inimicos tuos ſcabellum	τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον
לְרַגְלֶיךָ׃	pedum tuorum. (mittet	pedum tuorum.	τῶν ποδῶν σου.
מַטֵּה־עֻזְּךָ יִשְׁלַח	Virgam fortitudinis tue e(	Virgam virtutis tue emittet	Ῥάβδον δυνάμεως ἐξαποστελεῖ
יְהוָה מִצִּיּוֹן רְדֵה	DEVS ex cion, dominare	dominus ex ſion, dominare	κύριος ἐκ Σιών, καὶ κατακυρίευε
בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ׃	in medio inimicorū tuorū.	in medio inimicorum tuorum.	ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.
עַמְּךָ נְדָבֹת	Populus tuus voluntarii	Tecum principium	Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ

والذين ينطقون بالـ	וימללן בישן על	& loquentium malum aduerſus
على نفسي وانت يا	נפשי : ואת יי	animam meam. Et tu DEVS
الاهي اصنع معي	אלהים עיבד עמי	Deus operare mihi
لاجل اسمك	מן בגלל שמך היך טובך	pp nomē tuū, iuxta benignitatē tuam,
رحمتك يارب نجني	וחסדך פצא יתי :	& miſericordiam tuam libera me.
فاني مسكين	ארום עניא וחשיכא	Quoniam egenus & pauper
وقد جزع	אנא ולבבי שפי	ego & cor meum conturbatum eſt
في باطني وانا مثل	בגווי : היך טולא	in me. Sicut vmbra
في ميلانه	בצליותיה אתגמרית	cum declinat ablatus ſum,
وكالجراد	איטלטלא היך גובאי :	fugatus ſum ſicut locuſta.
ركبتاي ضعفتا من الـ	רכובי אתקלו מצומא	Genua mea infirmata ſunt a ieiunio
وتغير جسدي	ובשרי פתח מלמהוי	& caro macillenta abſq;
الدهن صرت لهم	פטים : ואנא הוית קלנא	pinguedine. Et ego fui opprobrium
نظروا الي	להון וחמון יתי	eis, & viderunt me
وهزوا روسهـ	יטלטלון רישיהון :	& mouerunt capita ſua.
اعنّي يا ربي وا	סעיד לי יי אלהי	Adiuua me DEVS Deus meus,
وخلصني بقدر ر	פרוק יתי היך חסדך :	ſalua me ſm̄ miſericordiam tuam.
وليعلموا ان هذه هي	וידעון ארום מחתך	Et ſciant quia percuſſio tua
وانت يارب صنعتها	דא את יי עבדתה :	hec, tu DEVS feciſti eam.
يلعنون وانت	ילטטון הינון ואת	Maledicent illi & tu
تبارك القايمون	תברך יקומון ויבהתון	benedices, inſurgent & confundētur,
فليخزوا واما عبدك	ועבדך יחדי :	ſeruus autem tuus letabitur.
الماكرون بي يلبسون	ילבשון סטני כיסופא	Induantur detrahentes mihi pudore
يشتملون	ויעטפון היך מעילא	& cooperiantur ſicut clamide
كالردا اشكر	בהתתהון : אהודי יי	confuſione ſua. Confitebor DEO
جدا اسبحه	לחדא בפומי ובמצע	multum in ore meo, in medio
في الملا	חכימיא אשבחיניה :	ſapientum laudabo eum.
لانه قام عن يمين	ארום יקום מן ימינא	Quoniam ſtabit ad dexteram
المسكين وخلص	דחשיכא למפרוק	pauperis vt redimat
من الذين يطلبون	ממדייני נפשיה :	a iudicibus animam meam.
المزمور	על יד דוד	CX. Per manum Dauidis.
التاسع والمايه	תושבחתא אמר יי במימריה	Laudatoria. Dixit DEVS ī verbo ſuo,
قال الرب لربي	למיתן לי רבנותא חלף	quod daret mihi dominationem eo
اجلس عن يميني	דיתיבית לאולפן	quod ſederim ad diſcendam
حتى اضع	אוריתא ימיני אוריך	legem, dextera mea expecta,
اعداك تحت موطى	עד דאשוי בעלי ד	donec ponam patronos
قدميك	דבבך כביש לריגלך :	inimicitie tue ſupedaneū pedū tuorū.
يرسل لك الرب من	חוטרא דעושנך ישדר	Virgam fortitudinis tue mittet
صهيون قضيب قوة	יי מציון ותהי רדי	DEVS ex cion, & dominaberis
وتملك على اعداك	במצע בעלי דבבך :	in medio patronorum inimicitie tue.
تكون معك الريا	עמך בית ישראל דמתנדבין	Populus tuus domus iſrael, q incūbūt

A. Ex commentariis R. Iſaac arama ī librū geneſeos, in expoſitōe capl̄i. xlvii. uel circa, ubi fit ſermo de loco q datus eſt Iaacob ī quo cōmode hītare poſſet.

מרחם משחר לך טל ילדותיך לא מצינו אדם ונביא שיתנבא ילידתו קודם ילדת אביו ואמו כי אם משיח צדקנו ולזה רמז מרחם משחר לך קודם שיברא רחם יולדתך נתנבא יולדתך ולזה רמז לפני שמש ינון שמו כי אפילו קודם בריאת השמש היה חוק וקיים שמו של משיחנו והיה יושב בימין האל וההוא שאמר שב לימיני ואמר גם והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת

.i. De uulua bona annūciatio, ſiue ortus eſt, ſiue ex aurora, tibi ros, ſiue terminus adoleſcētie, ſiue natiuitatis tue Non inuenimus hominem etiam prophetam cuius pphetata ſit natiuitas, ante natiuitatem pr̄is & matris, niſi tātūmō MESSIAM iuſtum noſtrum, & propterea dicit a uulua euāgelizatus eſt tibi terminus natiuitatis tue, hoc eſt anteq̄ crearet uulua genitricis tue, pphetata fuit natiuitas tua. Et huic concinit illud, ante ſolem filius nomen eius, cuius ſenſus eſt, quod anteq̄ crearetur ſol ſubſiſtēs ac firmum erat, nomen MESSIE noſtri, & ſedebat ad dexterā Dei. Et hoc eſt q̄ dicit ſede a dextris meis. Et alibi dicit, cōcinnabit miſericordia ſoliū, & ſedebit ſuper illud ueritate.

Pſalmi. cxi.

A. Ex commentariis R. Iſaac ben ſchola.

ראשית חכמה יראת יי שכל טוב לכל עושהם תהלתו עומדת לעד החכמה אשר רמז אליה בזמן הזה כי היא החכמה אשר מאין תמצא והיא ה׳ זכות במלת ברא שית ר״ל באות הבית ואמרו אל תקרא בית אלא ב׳ ת׳ שנ׳ בחכמה יבנה בית [illegible]

ח׳ בְּיוֹם	in die	in die	ἐν ἡμέρᾳ
ב חֵילֶךָ	virtutis tue,	virtutis tue	τῆς δυνάμεώς σου,
בְּהַדְרֵי־קֹדֶשׁ	in decoribus ſanctuarii	in ſplendoribus ſanctorum,	ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίω
מ מֵרֶחֶם	ex matrice	ex vtero	Ἐκ γαστρὸς
מִשְׁחָר לְךָ	ab aurora, tibi	ante luciferum	πρὸ ἑωσφόρου
טַל יַלְדֻתֶיךָ :	ros adoleſcentie tue.	genui te.	ἐγέννησά σε,
נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא	Iurauit DEVS & non	Iurauit dominus & non	Ὤμοσε κύριος καὶ οὐ
יִנָּחֵם אַתָּה־כֹהֵן	penitebit eũ, tu es ſacerdos	penitebit eum, tu es ſacerdos	μεταμεληθήσεται. Σὺ ἱερεὺς
לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי	in eternum propter verbũ	in eternum ſm ordinem	εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξ
מַלְכִּי־צֶדֶק :	Malchicedec.	Melchiſedech.	Μελχισεδέκ.
אֲדֹנָי עַל־יְמִינְךָ	Dominus a dextera tua.	Dominus a dextris tuis,	Κύριος ἐκ δεξιῶν σου
מָחַץ בְּיוֹם אַפּוֹ	percuſſit in die furoris ſui	confregit in die ire ſue	συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτο
מְלָכִים : יָדִין	reges. Iudicabit	reges. Iudicabit	Βασιλεῖς. Κρινεῖ
מל בַּגּוֹיִם	in gentibus,	in nationibus	ἐν τοῖς ἔθνεσι,
מָלֵא גְוִיּוֹת	plena cadauera,	implebit ruinas,	πληρώσει πτώματα,
מָחַץ רֹאשׁ עַל־אֶרֶץ	percutiet capita in terra	conquaſſabit capita in terra	συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς
מג רַבָּה :	multa.	multorum.	πολλῶν.
מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ	De torrente in via	De torrente in via	Ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ
ע יִשְׁתֶּה	bibet,	bibit,	πίεται,
עַל־כֵּן יָרִים רֹאשׁ :	propterea exaltabit caput.	propterea exaltabit caput.	διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλήν.
קיא הַלְלוּ־יָהּ	CXI. Aleluia.	CX. Alleluia. Aleph.	ρι΄. Ἀλληλούϊα.
אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל־	Confitebor DEO in toto	Cõfitebor tibi dñe. Beth, ĩ toto	Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλ
לֵבָב בְּסוֹד יְשָׁרִים	corde, in ſecreto rectorum	corde meo in conſilio iuſtorum	καρδίᾳ μου, ἐν βουλῇ εὐθέων
וְעֵדָה : גְּדֹלִים	& congregatione. Magna	& cõgregatione. Gimel. Magna	καὶ συναγωγῇ. Μεγάλα
מַעֲשֵׂי יְיָ דְּרוּשִׁים	opera DEI, exquirenda	opera domini. Daleth, exquiſita	τὰ ἔργα κυρίου, ἐξεζητημένα
לְכָל־חֶפְצֵיהֶם :	in cunctis volũtatibus eius.	in omnes voluntates eius.	εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτο
וה הוֹד	Confeſſio	He. Confeſſio	Ἐξομολόγησις
וְהָדָר פָּעֳלוֹ	& decor opus eius,	& magnificentia opus eius,	καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτ
וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת	& iuſtitia eius perſeuerans	Vau. & iuſtitia eius manet	καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένε
לָעַד : זֵכֶר עָשָׂה	ſemper, Memoriam fecit	ĩ ſclm ſcli. Zain. Memoriã fecit	εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Μνεία
לְנִפְלְאֹתָיו חַנּוּן	mirabilium ſuorum, clemẽs	mirabiliũ ſuoꝶ. Heth. miſicors	ἐποιήσατο τῶν θαυμασίων αὐτοῦ. Ἐλεήμ
וְרַחוּם יְהוָה טֶרֶף	& miſericors DEVS. Eſcã	& miſerator dñs. Teth. eſcam	καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος, τροφὴν
נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר	dedit timentibus ſe, memor	dedit timẽtibus ſe. Ioth. Memor	ἔδωκε τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Μνησθή
לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ כֹּחַ	erit ĩ ſẽpitnũ pacti ſui. Fõti(	erit ĩ ſclm teſtĩ ſui. Caph. ũtutẽ	εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ. Ἰσχὺν
מַעֲשָׂיו הִגִּיד	opeꝶ ſuoꝶ ãnũciabit (tudiẽ	operum ſuorum annunciabit	ἔργων αὐτοῦ, ἀνήγγειλε
לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם	populo ſuo, vt det eis	populo ſuo. Lamed. Vt det illis	τῷ λαῷ αὐτοῦ. Τοῦ δοῦναι αὐτοῖς
נַחֲלַת גּוֹיִם : מַעֲשֵׂי	hereditatẽ gentium. Opus	hereditatẽ gẽtium. Mem. opera	κληρονομίαν ἐθνῶν, ἔργα
יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט	mãuũ eiꝯ veritas & iudiciũ,	manuũ eius veritas & iudiciũ.	χειρῶν αὐτοῦ, ἀλήθεια καὶ κρίσις
נֶאֱמָנִים כָּל־פִּקּוּדָיו	fidelia omnia mandata eius.	Nun. Fidelia oĩa mandata eius.	Πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ,
סְמוּכִים לָעַד	Firmata vſq; in	Samech. confirmata in	ἐστηριγμέναι εἰς
לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם	ſempiternum, facta	ſeculum ſeculi. Ain. facta	τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πεποιη

...ptia clarius في يوم	לְאוֹרָיְתָא בְּיוֹם אֲגָחוּתָ	legi,in die concertationis
قوتك	קְרָבָךְ תְּסַעֵיַע עִמְּהוֹן	prelii tui adiuuabis eos
في بها A.	בְּשִׁיבְהוֹרֵי קוּדְשָׁא רַחֲמִין	ſplendoribus ſancti,miſericordie
من البطن قبل	דֶּאֱלָהָא יִסְתַּרְהֲבוּן לָךְ	Dei preſto erunt tibi
كوكب الصبح	הֵיךְ נַחְתִּית טַלָּא יִתְבוּן	tanquã deſcendens ros,ſedebunt
ولدتك	לְרוֹחֲצָן תּוֹלְדָתָךְ׃	confidenter nati tui
اقسم	קַיֵּים יְיָ וְלָא יְתִיב דְּאַנְתְּ	Iurauit Deus & non penitebit eum,tu
يرجع انك انت هو	מְתַמְנֵי לְרַבָּא לְעָלְמָא דְאָתֵי	conſtitueris dominus in orbe futuro,
الكاهن الى الابد	בְּגִין זְכוּתָא דַּהֲוֵית	propter iuſtitiam eo quod fueris
طقس ملشيصاداق	מַלְכָּא זַכָּאָה׃	rex immaculatus.
الرب عن	שְׁכִינְתָּא דַּיְיָ עַל יְמִינָךְ	Diuinitas Dei in dextera tua,
حكم الملوك	מְחָא בְּיוֹם רוּגְזֵיהּ	percuſſit in die ire ſue
غضبه يدين	מַלְכַיָּא׃ אִיתְמַנָּא לְדַיָּין	reges.Conſtitutus eſt iudex
الامم	עַל עַמְמַיָּא מְלֵי אַרְעָא	ſuper populos implebit terram
ويملاهم جثثا	גּוּשְׁמֵי רַשִׁיעִין קְטִילִין	cadaueribus ĩpiorum,q̃ ĩterfecti fuerunt,
ويرض روس	מְחָא רֵישֵׁי מַלְכַיָּא עַל אַרְעָא	percuſſit capita regum ſuper terra,
على الارض	סַגִּיעִין לַחְדָא׃	multa nimis.
ومن الواحد في الطريق	מִפּוּם נְבִיָּא בְּאוֹרְחָא	Ab ore prophete in via
يشرب الما	אוּלְפַן יְקַבֵּל מְטוּל	doctrinam accipiet,propterea
من اجل هذا يعلو	הֵיכְנָא יִזְקוֹף רֵישָׁא׃	exaltabit caput.
المزمور العاشر	הַלְלוּיָהּ	CXI. Aleluia.
اشكرك يارب	אֲשַׁבַּח קֳדָם יְיָ בְּכָל	Laudabo coram Deo,in toto
قلبي وفي	לִבָּא בְּרָזְהוֹן דִּי תְרִיצֵי	corde in ſecreto rectorum
الصد يقين	וּבִכְנִישְׁתְּהוֹן׃ רַבְרְבִין	& congregatione.Magna
عظيمه هي اعمال	עוֹבָדַיָּא דַּיְיָ מִתְבְּעִין	opera DEI exquirenda
موجوده في جميع	לְכָל דִּצְבַיִין לְהוֹן׃	ab omnibus qui volunt illa.
الشكر	שְׁבָחָא וְשִׁבְהוֹרָא	Laus & pulchritudo
وعظيم البها	עוֹבָדֵיהּ וזכו	opus eius,
عدله دايم	וְזָכוּתֵיהּ קַיְּמָא	& meritum eius perſtat
الى الابد جعل	לְעָלְמִין׃ דּוּכְרָן טָב עֲבַד	in ſeculum.Memoriam bonam fecit
ذكرا الرب	לְפָרִישָׁתֵיהּ חַנָּנָא	mirabilibus ſuis,clemens
روف رحيم	וְרַחֲמָנָא יְיָ׃ מְזוֹנָא	& miſericors DEVS.Cibum
اعطيا كلما	יְהַב לְדַחֲלוֹי יִדְכַּר	dedit timentibus ſe,memor erit
ميثاقه الى الابد	לְעָלַם קְיָמֵיהּ׃ חֵילָא	in eternum pacti ſui.Virtutem
لشعبه قوة	עוֹבָדוֹי חַוִּי	operum ſuorum annunciabit
اعماله ليعطيهم	לְעַמֵּיהּ לְמִתַּן לְהוֹן	populo ſuo,vt det illis
ميراث الامم	אַחֲסָנַת עַמְמַיָּא׃ עוֹבָדֵי	hereditatem populorum.Opera
والحق صنعه	אִידוֹי קוּשְׁטָא וְדִינָא	manuum eius veritas & iudicium,
وجميع	מְהֵימְנִין כָּל פִּיקּוּדוֹי׃	fidelia omnia mandata eius.
وصاياه ثابته	סְמִיכִין לְעָלְמֵי	Confirmata in ſeculum
الى ابد الابد	עָלְמַיָּא מִתְעַבְדִין	ſeculi,facta

דוכה והוא ידע את מקומה ר״ל שאין אחר זולתו יודע הנתיבות התקוקות בה ובכל מקום שמנו חרמים רמדכות מנו החכמה נאלוהיה ראשונה מפני שהיא נמשכת ממקור החיים והיא התחלת המנין ומנו המדה הפנימית שהיא המוצא והמקור בה נרמז כענין כי יש לכסף מוצא ואומ כי בעל החכמה בעל הכסף ובעל החכמה מכנים המדה הפנימית הזאת בשמות הרבה מהם מי שמכנה אותו כתר מפני שכל המדות מוכתרות בה והיא בהן ומי שמכנה אותה בלשון אין מפני שאין יד המחשבה תופשת בה ונסמכו בזה ללשון הכתוב שאמר מאין יבוא עזרי ואם תוכה במאמר זה עוד תדע סוד ההרים הרמים ותשתמר ותהיה תמים אמנם שאר השמות המכונים אל המדה הזאת כולם מכנים לזה הדרך ישכון אור ובפסוק הזה רמוא׳ המדה הזאת במלת ראשית ונגלה החכמה בה ואמרו ז״ל כל הנביאים כולם נתנבאו באספקלריא שאינה מאירה ומשה רבינו ע״ה מסתכל באספקלריא אחת המאירה שנא׳ וירא ראשית לו ועוד הוסיף בזה הפסוק יראת יי׳ ורוא ביאור אל הראשית כמו והאלהים עשה שיראו מלפניו ובהיות שלש המדות שזכרנו נקראות פנים כלון זו בזו ואמר ראשית חכמת יראת יי׳ ואמר החכם הן יראת יי׳ היא חכמה ואמר קנה חכמה קנה בינה הא למדת כי אלו השלש עטרות לכתר ייחוד ש״ם נבחרות והם שלש אמות לעולם מתאימות ונרות הצולות אחריתם רוצות ע״ידיתן והן אמרות יי׳ אמרות טהורות ותשובות שבע שבולים בקנה אחד מלאות וטובות נבהיותם קשר אמיץ וחוק כולם כולם ביחד באמרו שכל טוב לכל עושיהם ר״ל המתכונים בהם והוא מ״ש כי אם אלהים עשה דיום ואמר תהלתו עומדת לעד על המדה הפנימית שזכרנו וכן הוא אומ׳ יראת יי׳ טהורה עומדת לעד ואמרו הוא תהלתך והוא אלהיך והבן .i. Sapientia de qua hoc loco intelligit ſcriptura, eſt ſapientia quam continet ſiue que egreditur de מאין meain.i.de intellectu,ſupremo & ab

באמת וישר: פדות	ĩ ũitate & eqtate.Redẽptõẽ	ĩ verita.& eqta.Phe.Redẽptõẽ	ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι. Λύτρωσ
שלח לעמו צוה	miſit populo ſuo, mandauit	miſit dñs pp'lo ſuo.Zadic,man(	ἀπέστειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ. Ἐνετεί
לעולם בריתו	in eternum pactum ſuum.	in eternũ teſtamẽtũ ſuũ.(dauit	εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ,
קדוש ונורא שמו:	Sãctũ & timẽdũ nomẽ eius,	Coph.Sãctũ & tribile nom̃ eius,	ἅγιον καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτ
ראשית חכמה	A. principium ſapientie	Res,initium ſapientie	Ἀρχὴ σοφίας,
יראת יהוה שכל	timor DEI.Intellectus(illa.	timor dñi.Sin.Intellectus	φόβος κυρίου, σύνεσις
טוב לכל עשיהם	bono ĩeſt cũct's q opant ẽm(	bonus oĩbus facientibus eum,	δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν
תהלתו עמדת לעד:	Laus eius pſeuerat iugiter.	Thau,laudatio eius manet ĩ ſe(	ἡ αἴνεσις αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶν
קיב הללו יה	CXII. Aleluia.	CXI. All'a. culũ ſcl'i.	ρια. Ἀλληλούϊα.
אשרי איש ירא את־	Beatus vir qui timet	Aleph.Beatus vir qui timet	Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος
יהוה במצותיו	DEVM,in mandatis eius	dominũ, Beth.in mãdatis eius	τὸν κύριον, ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐ
חפץ מאד: גבור	volet nimis.Potens	volet nimis.Gimel.Potens	θελήσει σφόδρα. Δυνατὸν
בארץ יהיה זרעו	in terra erit ſemen eius,	in terra erit ſemen eius,	ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτ
דור ישרים יברך:	generatio rectoꝝ benedicet̃.	Daleth.gñatio rectoꝝ bñdicet̃.	γενεὰ εὐθέων εὐλογηθήσεται.
הון ועשר בביתו	Subſtãtia & diui.ĩ domo eiꝰ,	He.Gl'ia & diuitie ĩ domo eius,	Δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ
וצדקתו עמדת לעד:	& iuſtitia eius pſeuerãs ſẽp.	Vau .& iuſti.eiꝰ mãet ſcl'm ſcl'i	καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τ
זרח בחשך אור	Reſplẽduit in tenebris lumẽ	Zain.Exortũ eſt ĩ tenebris lum̃	Ἐξανέτειλεν ἐν σκότει φῶς (τὸ
לישרים חנון	rectis,clemens	rectis,Heth.miſericors	τοῖς εὐθέσιν, ἐλεήμων
ורחום וצדיק:	& miſerator & inſtus.	& miſerator & iuſtus.	καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος.
טוב איש חונן	Bonus vir & clemens	Teth.Iocundus homo q miſet̃	Χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτείρων
ומלוה יכלכל	& cõmodans,diſpenſabit	& cõmodat, Ioth.diſponet	καὶ κιχρῶν, οἰκονομήσει
דבריו במשפט:	verba ſua in iudicio.	ſermones ſuos in iudicio,	τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει,
כי לעולם לא ימוט	Quia ĩ etnũ nõ cõmouebit̃,	Caph.qa ĩ etnũ nõ cõmouebit̃.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσετ
לזכר עולם יהיה	in memoria ſempiterna erit	Lamed. In memoria etna erit	Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται
צדיק: משמועה	iuſtus, Ab auditu	iuſtus,Mem. ab auditione	δίκαιος, ἀπὸ ἀκοῆς
רעה לא יירא נכון	malo non timebit,paratum	mala non timebit,Nun.Paratũ	πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται. Ἑτοίμ
לבו בטח ביהוה:	cor eius confidens in DEO.	cor eius ſperare in domino,	ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον,
סמוך לבו לא	Firmum cor eius non	Samec.cõfirmatũ ẽ cor eius,ñ	ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μ
יירא עד אשר	timebit,donec (perſit	cõmouebitur, Ain.donec (pſit	φοβηθῇ, ἕως (κα σισ
יראה בצריו: פזר	aſpiciat ĩ eos q ãgũt eũ.Diſ(	deſpiciat inimic.ſuos.Phe.Diſ(	οὗ ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτ
נתן לאביונים	dedit pauperibus	dedit paupibus (culũ ſeculi,	ἔδωκε τοῖς πένησιν, (τὸ
צדקתו עמדת לעד	iuſtitia eius pmanet ĩ etnũ,	Zadic.iuſtitia eius manet in ſe(	ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
קרנו תרום בכבוד:	corna eius exaltabit̃ in gl'ia.	Coph.cornu eiꝰ exaltabit̃ ĩ gl'ia	Τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν
רשע יראה וכעס	Impius videbit & iraſcetur,	Res.Peccator videbit & iraſcet̃	Ἁμαρτωλὸς ὄψεται καὶ ὀργισθ
שניו יחרק ונמס	dẽtibꝰ ſuis frẽdet & tabeſcet	Sin.dẽtibꝰ ſuis fremet & tabe.	Τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει καὶ τα
תאות רשעים תאבד:	deſideriũ impiorum peribit.	Thau.deſideriũ pcõrũ peribit.	Ἐπιθυμία ἁμαρτωλοῦ ἀπολ
קיג הללו יה	CXIII. Aleluia.	CXII. Alleluia.Alleluie.	ριβ. Ἀλληλούϊα
הללו עבדי יהוה	Laudate ſerui DEI,	Laudate pueri dominum,	Αἰνεῖτε παῖδες κύριον,
הללו את שם יי:	laudate nomen DEI.	laudate nomen domini.	αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου.
יהי שם יהוה	Sit nomen DEI	Sit nomen domini	Εἴη τὸ ὄνομα κυρίου
מברך מעתה ועד	benedictum ex nunc & vſq;	benedictum,ex hoc nunc & vſq;	εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ

بالعدل والصدق	בְּקוּשְׁטָא וּמֵיחָצָא׃ פּוּרְקָנָא	in veritate & equitate.Redemptionē
خلاصا لشعبه امر	שְׁלַח לְעַמֵּיהּ פַּקֵּיד	miſit populo ſuo,precepit
الى الابد	לְעָלַם קְיָמֵיהּ	in eternum pactum ſuum,
اسمه قدوس ومخوف	קַדִּישָׁא וּדְחִיל שְׁמֵיהּ׃	ſanctum & timendum nomen eius.
راس	שֵׁירוּי חָכְמְתָא	Principium ſapientie
هي مخافة الله	דַּחַלְתָּא דַיְיָ סוּכְלְתָנוּ	timor DEI,intellectus
نافع لمن عمل به	טָבָא לְכָל עוֹבְדֵיהוֹן	bonus omnibus qui ſe exercent in eis
دايم الى الابد	תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ קַיָּים לְעָלְמִין׃	laus eius manet in eternum.
المزمور الحادي عشر والماية	הַלְלוּ יָהּ	CXII, Aleluia.
طوبى للرجل الخايف	טוּבֵיהּ דְגַבְרָא דְּחִיל יַת־	Beatus vir qui timet
الرب المتمسك بوصاياه	יְיָ בְּפִיקוּדוֹי	DEVM,in mandatis eius
يكون زرعه	צְבִי לַחֲדָא׃ גִּבַּר	expetit multum.Fortes
جيل الابرار	בְּאוֹרַיְתָא יֶהֱוֹן בְּנוֹי	in lege erunt filii eius,
قويا على الارض	בְּדָר תְּרִיצַיָּא יִתְבָּרַךְ׃	in generatione rectorum benedicetur
ويكثر المال والغنى	מוֹתָרָא וְעוּתְרָא בְּבֵיתֵיהּ	Felicitas & diuitie in domo eius,
وبيته عدله يدوم الى الابد	וְזָכוּתֵיהּ קַיָּימָא לְעָלְמִין׃	& iuſtitia eius manet in eternum.
اشرق النور في الظلمة	דְּנַח בַּחֲשׁוֹכָא נְהוֹר	Orietur in tenebris lumen
للصديقين الله	לְתְרִיצַיָּא חַנָּנָא	rectis,clemens
روف رحيم	וּמְרַחֲמָנָא וְצַדִּיקָא׃	& miſerator & iuſtus.
بار الرجل	שַׁבְחָא גַבְרָא דְּחַיֵּיס	Beatus vir qui miſeretur
هو الذي يرحم ويقرض	עַל עַנְיֵי וּמוֹזֵיף	pauperum & commodat eis,
ويميز كلامه بالحق	סוֹבַר מִלּוֹי בְּהִילְכְתָא׃	diſponit verba ſua quaſi ſententiam.
لا يتزول الى الابد	אֲרוּם לְעָלַם לָא יִזוּעַ	Quoniam in eternum nō cōmouebiť,
ذكر الصديق دايم	לְדוּכְרַן עָלַם יְהֵי	ad memoriam perpetuam erit
الى الدهر من	זַכָּאָה׃ מִשְּׁמוּעֲתָא	iuſtus.Ab auditu
سو لا يخشى قلبه	בִּישְׁתָּא לָא יִדְחַל תַּקִּין	malo non timebit,paratum eſt
مستعد للتوكل على الرب	לִבֵּיהּ רָחִיץ בְּמֵימְרָא דַיְיָ׃	cor eius ſperans in verbo DEI.
قلبه ثابت لا	סְמִיךְ לִבֵּיהּ לָא	Firmat cor ſuum non
يجزع حتى	יִדְחַל עַד דִּי־	timebit,donec
يظفر باعدايه ويفرق	יֶחֱמֵי פּוּרְקָנָא בְּעָקְתֵיהּ בַּדַּר	videat redēptionē in tribulationibus ſuis.Diſperſit
عطاياه على اهل الفاقة	מָמוֹנָא יְהַב לְחַשִּׁיכֵי	pecuniam dedit pauperibus,
وبره يدوم الى الابد	זָכוּתֵיהּ קַיָּימָא לְעָלְמִין	iuſtitia eius manet in ſecula,
ذكره يعلو بالمجد	תּוּקְפֵּיהּ תְּרוּם בִּיקָרָא׃	fortitudo eius exaltabitur in gloria.
ينظر الخاطي ويغتاظ	רַשִׁיעָא יֶחֱמֵי וְיִכְעוֹס עֲלוֹהִי	Impius videbit & iraſcetur ſuper eū,
ويصر اسنانه ويذوب	שִׁנּוֹי יַעֲקֵי וְאִתְמַקְמַק	dentibus ſuis frendet & deficiet, A.
شهوة الخاطي تبيد	רְגוֹג רַשִׁיעֵי תֵּיבַד׃	deſiderium impiorum peribit.
المزمور الثاني عشر والماية	הַלְלוּיָהּ	CXIII. Aleluia.
سبحوا الرب يا عبيد	שַׁבְּחוּ עוֹבְדַיָּא דַיְיָ	Laudate ſerui DEI,
الرب سبحوا اسم الرب	שַׁבְּחוּ יַת שְׁמָא דַיְיָ׃	laudate nomen DEI.
مباركا فليكن اسم	יְהֵי שְׁמָא דַיְיָ	Sit nomen DEI
الرب من الان والى	מְבָרַךְ מִן־הַשְׁתָּא וְעַד	benedictum,ex nunc & vſq;

ſtractiſſimi,hic eſt Deus,hec,n,oia preſefert dictio meain,& reperitur in dictiōe בראשית bereſit.ſ.in principio,hoc eſt in lr̄a bet,& ꝓpter ea dixerūt,ne uoces illā bet,ſed bait.i.domū,ſicut dictū eſt.Sapiētia edificabiť domus,& ꝓprietas hec ē copta & occulta atq; ſigillata ſigillo ſecretorū,ſicut dictū eſt.Copta ē & occulta ab oculis oium uiuētiū,& ab auibus celoꝝ abſcōdita.Et dicit.Deus itelligit uias eius & ipſe ſcit locū eius,ac ſi dicat nullus p̄ter eū ſcit ſemitas q̄ ſculpte ſūt in ea.Et ubicūq; enumerauerūt ſapiētes ꝓprietates poſuerūt tā q̄ princip: ſapientiā,qm extrahiť de fonte uite,& eſt pricipiū ois numeri.Et dixerūt illam eſſe ꝓprietatē iteriorem,q̄ eſt exuberātiſſima eris uena q̄ uulgus minerā uocat,& fōs ſiue emanatio i ea deprehēſa eſt,ſiqd: & argēti ꝓfluentes uene ſūt.Et diciť,ꝙ qualis umbra ſapientie,talis & umbra argenti.Et authores ſapiētie nominauerūt hanc interiorem ꝓprietatē multis noibus.Alii.n.nominauerūt eā coronā,ꝙ ſingule ꝓprietates coronenť ab illa,& illa a ſingulis.Et alii noiauerūt eā ain ꝙ nullus ſit q imaginatione deprehendere eā poſſit,eſt.n.ſolo intellectu atingibilis.Et huic alludit ꝙ dictū ē meain,.i.Vn̄ ueniet auxiliū meū,meain ſiqdē ſignificare uideť qd incorporeum , abſtractum,ſecretū & itelligibile Et ſi fueris fortunatus in dictis meis ſcies ſecreta mōtiū altiſſimorū,qm̄ hec ꝓprietas ē ueluti lux qua coronātur oēs alie ꝓprietates i uia lucis.Itaq; i hoc textu,aduerte ꝓprietatem hāc in dictione principiū,in qua cōtinetur ſapiētia.Dixerunt itaq; authores.Oēs ꝓphete ꝓphetizauerūt in uiſione nō lucida,Moſſe uero prophetauit uiſione luci

עולם: ממזרח שמש	ĩ eternũ. Ab ortu ſolis (nom	In ſeculum. A ſolis ortu	τοῦ αἰῶνος. Ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου
עד מבואו מהלל שם	vſq ad occaſũ eiꝰ, laudabile(	vſq ad occaſum, laudabile nom̃	μέχρι δυσμῶν, αἰνετὸν τὸ ὄνομα
יהוה: רם על כל	DEI. Excelſus ſuper omnes	domini. Excelſus ſuper omnes	κυρίου. Ὑψηλὸς ἐπὶ πάντα
גוים יהוה על	gentes DEVS, ſupra	gentes dominus, & ſuper	τὰ ἔθνη ὁ κύριος, ἐπὶ
השמים כבודו:	celum gloria eius.	celos gloria eius.	τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ.
מי כיהוה אלהינו	Quis vt DEVS Deus nr̃,	Quis ſicut dñs Deus noſter	Τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
המגביהי לשבת	qui altus ad ſedendum	qui in altis habitat,	ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν
המשפילי לראות	qui humilis ad videndum	& humilia reſpicit	καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν.
בשמים ובארץ:	in celis & in terra.	in celo & in terra.	Ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ,
מקימי מעפר דל	Erigens de terra inopem,	Suſcitans a terra inopem,	ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχόν,
מאשפות ירים	de ſtercore eleuat	& de ſtercore erigens	καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν
אביון: להושיבי	pauperẽ. Vt eũ ſedere faciat	pauperem. Vt collocet eum	πένητα. Τοῦ καθίσαι αὐτὸν
עם נדיבים עם	cum principibus, cum	cum principibus, cum	μετὰ ἀρχόντων, μετὰ
נדיבי עמו: ם	principibus populi ſui.	principibus populi ſui.	ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ.
מושיבי עק	Qui collocat	Qui habitare facit	Ὁ κατοικίζων
עקרת ה	ſterilem	ſterilem	στεῖραν
הבית אם	in domo, matrem	in domo, matrem	ἐν οἴκῳ, μητέρα
הבנים שמחה	filiorum letantem.	filiorum letantem.	ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην.
הללו יה:	Aleluia.	Alleluia. Alleluia.	Ἀλληλούια.
קיד בצאת	CXIIII. Cũ egrederetᷣ	CXIII. In exitu	ριγ´. Ἐν ἐξόδῳ
ישראל ממצרים	iſrael de egypto,	iſrael de egypto,	ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου,
בית יעקב מעם	domus Iaacob de populo	domus Iacob de populo	οἴκου ἰακὼβ ἐκ λαοῦ
לעז: היתה יהודה	barbaro. Fuit Iuda	barbaro. Facta eſt iudea	βαρβάρου. Ἐγενήθη ἰουδαίας
לקדשו ישראל	in ſanctificatione eius, iſrael	ſanctificatio eius, iſrael	ἁγίασμα αὐτοῦ, ἰσραὴλ
ממשלותיו: הים	poteſtas eius. Mare	poteſtas eius. Mare	ἐξουσία αὐτοῦ. Ἡ θάλασσα
ראה וינס הירדן	vidit & fugit, iordanis	vidit & fugit, iordanis	εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ ἰορδάνης
יסב לאחור:	conuerſus eſt retrorſum.	conuerſus eſt retrorſum.	ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω.
ההרים רקדו	Montes ſubſilierunt	Montes exultauerunt	Τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν
כאילים גבעות	quaſi arietes, colles	vt arietes, & colles	ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ βουνοὶ
כבני צאן: מה לך	quaſi filii ouiũ. Quid eſt tibi	ſicut agni ouium. Quid eſt tibi	ὡς ἀρνία προβάτων. Τί σοί ἐστι
הים כי תנוס	mare quod fugiſti, (trorſũ.	mare quod fugiſti, (trorſum.	θάλασσα ὅτι ἔφυγες,
הירדן תסב לאחור	iordanis qđ conuerſus es re(	& tu iordanis qa cõuerſus es re(	καὶ σὺ ἰορδάνη ὅτι ἐστράφης εἰς τὰ ὀπίσω
ההרים תרקדו	Montes ſubſultaſtis	Montes exultaſtis	Τὰ ὄρη ὅτι ἐσκιρτήσατε
כאילים גבעות	quaſi arietes, colles	ſicut arietes, & colles	ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ βουνοὶ
כבני צאן: מלפני	quaſi filii ouium. A facie	ſicut agni ouium. A facie	ὡς ἀρνία προβάτων. Ἀπὸ προσώπου
אדון חולי ארץ	domini contremſcit terra,	domini mota eſt terra,	κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῆ,
מלפני אלוה יעקב	a facie Dei Iaacob.	a facie Dei Iacob.	ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἰακώβ
ההפכי הצור אגם	Qui ɔuertit petrã ĩ paludes	Qui conuertit petrã in ſtagna	Τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας
מים חלמיש	aquarum, ſilicem	aquarum, & rupem	ὑδάτων, καὶ τὴν ἀκρότομον
למעינו מים:	in fontes aquarum.	in fontes aquarum.	εἰς πηγὰς ὑδάτων.
קטו לא לנו	CXV. Nõ nobis DEVS	Non nobis domine	Μή, ἡμῖν κύριε,

الابد من مشارق الشمس	עַלְמָא : מִמַּדִּנַח שִׁמְשָׁא	in eternum. Ab ortu ſolis
الى مغاربها	וְעַד מִטְמְעֵיהּ מְשַׁבַּח שְׁמֵהּ	& vſq; ad occaſum eius laudabile nomē
اسم الرب	דַיְיָ : רָמָא עַל כָּל	DEI. Excelſus ſuper omnes
علي جميع الامم	עַמְמַיָא יְיָ עֵילָוֵי	populos DEVS, ſuper
السموات	שְׁמַיָא אִיקָרֵיהּ :	celos gloria eius.
من مثل الرب	מָאן כְּוָתֵיהּ דַיְיָ אֱלָהָנָא	Quis ſicut ipſe DEVS Deus noſter,
الساكن	דְּגַבֵּיהּ מְחַבֵּית לְמִיתַּב	qui exaltat habitationē ſuā ad ſedēdū
يعاين المتوا	דְּמַמִּיךְ עֵינֵיהּ	demittit oculos ſuos
في السما والا	לְמֶחְמֵי בִּשְׁמַיָא וּבְאַרְעָא :	vt videat in celis, & in terra.
ويقم المسكين من ال	מְקִים מִן עַפְרָא מִסְכֵּינָא	Erigens de puluere miſerum,
يرفع الفقير	וּמִקִּילְקַלְתָּא יְרִים	& de ſtercore exaltans
الزبالة ليجلسه	חֲשׁוֹכָא : לְאוֹתָבוּתֵיהּ	egenum. Vt ſedere eum faciat
مع الروسا مع	עִם רַבְרְבַיָא עִם	cum principibus, cum
روسا شعبه	רַבְרְבֵי דְעַמֵּיהּ :	principibus populi ſui.
يقعد	מְיַתֵּיב כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל	Qui habitare faciet eccleſiam iſraelis
العاقر	דִּמְתִילָא לַעֲקַרְתָּא דִמְתַבָא	que ſimilis eſt ſterili degenti
في البيت ام	מוֹרִיקָא לְאִינָשֵׁי בֵיתָהּ	ſegregate ab hominibus domus ſue
الاولاد تفرح	מַלְיָא אוֹכְלוֹסִין הֵיךְ אִימָא	plene exercitibus, ſicut mater
الليلويا هلم...	דְעַל בְּנַיָא חַדְיָא הַלְלוּיָהּ :	que letatur cum filiis ſuis Alleluia.
	בְּמִפַּק	CXIIII. Dum exiret
اسرائيل من	יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם	iſrael ex egypto,
وال يعقوب من شعب	בֵּית יַעֲקֹב מֵעַמָּא	domus Iaacob ex populo
البربر صار يهوذا	בַּרְבְּרָאֵי : הֲוַת כְּנִשְׁתָּא דְבֵית	barbaro. Fuit eccleſia domus Iude
قدسه واسرائيل	יְהוּדָה אַחְוָתָא לְקוּדְשֵׁיהּ יִשְׂרָאֵל	vnita ſanctis, iſrael
هو سلطانه راي	לְשָׁלְטָנֵיהּ : יַמָּא	poteſtatibus eius. Mare
البحر فهرب	אִסְתַּכַּל וַאֲפָךְ יַרְדְּנָא	vidit & fugit iordanis
الاردن الى ورا	חֲזַר לַאֲחוֹרֵיהּ :	conuerſus eſt retrorſum.
رقصت	טוּרַיָא טְפִזוּ	Montes reſilierunt
كالايايل والتلال	הֵיךְ דִּיכְרִין גִּילְמָתָא	ſicut arietes, colles
كاولاد الضان	הֵיךְ בְּנֵי עָאן : מַה לָךְ	ſicut filii ouium. Quid tibi mare
ايها البحر هربت	יַמָּא אֲרוּם טָעֲפַת יַרְדְּנָא	quod fugiſti iordanis cur
الاردن حتى رجعت	תְּחֲזַר לַאֲחוֹרָא :	conuerſus es retrorſum.
ورايط الجبال	טוּרַיָא תְטַפְזוּן	Montes inſiliiſtis
كالايايل والا	כְּדִיכְרִין גִּילְמָתָא הֵיךְ	ſicut arietes, colles ſicut
كاولاد الضان	כִּבְנֵי עָאן : מִן קֳדָם	filii ouium. Ab aſpectu
الارض من قدام	קְדִיס אִיתְחַלְחַלִי אַרְעָא	domini commota eſt terra,
الرب ومن امام	מִן קֳדָם אֱלָהָא דְיַעֲקֹב :	a preſentia Dei Iaacob.
يعقوب الذي حول	דִּהְפַךְ טִינָרָא לְאַרְתְּגָא	Qui conuertit petram in lacum
وجعلها بحيرا ما	דְמַיָא שָׁמִיר	aquarum, rupem
والحجر الاصم	לְעַיְינִין דְמַיִין :	in fontes aquarum.
ليس لنا يارب	לָא מְטוּלְתָנָא יְיָ	CXV. Non propter nos DEVS,

da & clara, ſicut dictū eſt, & uiſum eſt principiū ei. Et ſequitur timor Dei, & hoc inſup declaratiuū eſt principii ſicut dictum eſt, & Deus fecit ꝙ timerem a facie eius & ſūt iſte tres ꝓprietates uocate facies, cōtinēturq; inuicem una ab alia. Et dictū eſt. Pricipiū, ſapiētia, timor Dei. Et dicit ſapiēs ꝓfecto timor Dei eſt ſapiētia, & dictū eſt, ecce ſapiētia, ecce ītellect9. Ecce didiciſti quō tres iſte corone ſunt una corona, unite unitate, admodū equali. Et ſunt qd electiſſimū, treſq; firmitates qbus firmaſ mūdus, ſuntq; luminaria aſcēdentia, & ſupemineutia, ꝙ reliquū eſt intantū ꝙ luce eoꝝ cūcta illuminanſ. Et ſūt uerba Dei uerba munda & ꝑcioſa, ſignificatio ſeptē ſpicaꝝ i canna una q̄ plene ſunt & optime, & q̄m ſunt ligamen unū forte atq; iſeparabile oēs cōprehenduſ in unū, ſicut dictum eſt. Intellectus bonus oibus faciētib9 ea, i. illis q intendūt in ea ſicut ēt alibi dicit. Certe Deus fecit hodie, & dixit laus eius pſeuerat iugiter, ꝑꝑ ꝓprietatē interiorē q̄ ſupra mēorauimus & etiā dicit. Timor Dei mundus ꝑmanet iugiter, & dixit. Ipſa laus tua & ipſe Deus tuus, Et intelligas tu.

Pſalmi .cxii.

A. Ex commentariis R. Iſaac ben ſchola

רשע יראה וכעס שיניו יחרוק ונמסתאות רשעים תאבד הפסוק הזה דומה למדת הדין שלפטה כי הרשע בועט ביסורין וחורק שיניו כלפי שכינה ומפני זה תאות רשעים תאבד ועל כי יוצא בזה נאמר כי יי אלהיך אש אוכלה הוא ואומר אש לפניו תאכל וסביביו נסערה מאד הרי תתם בזמין מה שפתח במזמור הראשון להודיע כי הכל אחד והמדות האלו הנזכרות הם שמו של הקבה ושמו הוא יתי ומפני זה הוא פועל בבי ניותיו במדה הצריכה

לֹא לָנוּ כִּי־לְשִׁמְךָ
תֵּן־כָּבוֹד עַל־
חַסְדְּךָ עַל־אֲמִתֶּךָ׃
לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם
אַיֵּה־נָא אֱלֹהֵיהֶם׃
וֵאלֹהֵינוּ בַשָּׁמָיִם
כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ עָשָׂה׃
עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃
פֶּה־לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ
עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא
יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם לָהֶם
וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף
לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן׃
יְדֵיהֶם וְלֹא
יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם
וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא־
יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם׃
כְּמוֹהֶם יִהְיוּ
עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־
בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ יִשְׂרָאֵל
בְּטַח בַּיהוָה עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא׃
בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ
בַיהוָה עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא׃
יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ
בַיהוָה עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא׃
יְהוָה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ
יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית
יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת־
בֵּית אַהֲרֹן׃ יְבָרֵךְ
יִרְאֵי יְהוָה הַקְּטַנִּים
עִם הַגְּדֹלִים׃ יֹסֵף
יְהוָה עֲלֵיכֶם
עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם׃
בְּרוּכִים אַתֶּם
לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ׃ הַשָּׁמַיִם
שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ׃

non nobis,ſed nomini tuo
da gloriã,propter (tẽ tuã.
miſicordiã tuã,& pp verita(
Quare dicunt gentes,
vbi nunc Deus eorum.
Deus autem noſter in celis,
vniuerſa que voluit fecit.
Idola eorũ argentũ & aurũ,
opus manuum hominum.
Os habent & nõ loquentur,
oculos habent & non
videbunt.Aures habent
& non audient,naſum
habent & non odorabunt.
Manus habent & non
palpabunt,pedes habent
& non ambulabunt,nec
diſſertabunt in gutture ſuo.
Similes illis ſint,
qui faciunt ea,omnes qui
confidunt in eis.Iſrael
ↄfidit ĩ DEO,auxiliator eorꝫ
& protector eorum eſt.
Domus Aharon confidit
in DEO,auxiliator eorum
& protector eorum eſt.
Timentes DEVM cõfidunt
in DEO,auxiliator eorum
& protector eorum eſt.
DEVS memor nr̃i bñdicet,
benedicet domui
iſrael,benedicet
domui Aharon.Benedicet
timentibus DEVM paruis
& magnis.Addat
DEVS ſuper vos,
ſup vos & ſup filios veſtros.
Benedicti vos a
DEO,qui fecit celum
& terram.Celum
celi DEO,terram autem

Nõ nobis dñe nõ nobis,ſed no(mini tuo
da gloriam,Super
miſicordia tua & veritate tua,
nequando dicant gentes
vbi eſt Deus eorum.
Deus autem noſter in celo,
oĩa quecũq; voluit fecit. (rũ,
Simulachra gẽtiũ argẽtũ & au(
opera manuum hominum.
Os habent & non loquentur,
oculos habent & non
videbunt.Aures habent
& non audient,nares
habent & non odorabunt.
Manus habent & non
palpabunt pedes habent
& non ambulabunt,non
clamabunt in gutture ſuo.
Similes illis fiant
qui faciunt ea,& omnes qui
confidunt in eis.Domus iſrael
ſperauit ĩ domino,adiutor eorũ
& protector eorum eſt.
Domus Aaron ſperauit
in domino,adiutor eorum
& protector eorum eſt.
Qui timent dñm ſperauerunt
in domino,adiutor eorum
& protector eorum eſt.
Dñs memor fuit nr̃i,& bñdixit
nobis.Benedixit domui
iſrael benedixit
domui Aaron.Benedixit
omnibus q timẽt dñm, puſillis
cum maioribus.Adiiciat
dominus ſuper vos,ſuper vos
& ſuper filios veſtros.
Benedicti vos a
domino,qui fecit celum
& terram.Celum
celi domino,terram autem

Μὴ ἡμῖν κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλὰ τῷ
δὸς δόξαν. Ἐπὶ (ματι
τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
μήποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη,
ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν.
Ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ
καὶ ἐν τῇ γῇ, πάντα ὅσα ἠθέλησε ἐποίησε.
Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ἀργύριον καὶ χρυσίον,
ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.
Στόμα ἔχουσι, καὶ οὐ λαλήσουσιν,
ὀφθαλμοὺς ἔχουσι, καὶ οὐκ
ὄψονται. Ὦτα ἔχουσι,
καὶ οὐκ ἀκούσονται, ῥῖνας
ἔχουσι, καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται.
Χεῖρας ἔχουσι καὶ οὐ
ψηλαφήσουσι, πόδας ἔχουσι
καὶ οὐ περιπατήσουσιν, οὐ
φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.
Ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο
οἱ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες οἱ
πεποιθότες ἐπ᾽ αὐτοῖς. Οἶκος ἰσραὴλ
ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ
ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
Οἶκος ἀαρὼν ἤλπισεν
ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ
ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ἤλπισαν
ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ
ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
Κύριος μνησθεὶς ἡμῶν, εὐλόγησεν
ἡμᾶς, εὐλόγησε τὸν οἶκον
ἰσραήλ, εὐλόγησε
τὸν οἶκον ἀαρών. Εὐλόγησε
τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον, τοὺς μικροὺς
μετὰ τῶν μεγάλων. Προσθείη
κύριος ἐφ᾽ ὑμᾶς, ἐφ᾽ ὑμᾶς
καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν.
Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ
κυρίῳ, τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν. Ὁ οὐρανὸς
τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ, τὴν δὲ γῆν

ليس لنا يا رب	לָא מְטוּל זְכוּתָנָא אֱרִים	non propter meritum noſtrum, verũ
ليس لنا لكن لاسمك	לִשְׁמָךְ הַב אִיקָרָא מְטוּל	nomini tuo da gloriam, propter
اعطِ المجد	טוּבָךְ וּמְטוּל קוּשְׁטָךְ:	benignitatẽ tuã, & pp veritatem tuã.
رحمتك وعدلك	לְמָא יֵימְרוּן עַמְמַיָא	Quare dicturi ſunt populi,
لئلا يقال في الشعوب	הָאן הַשְׁתָּא אֱלָהֲהוֹן:	vbi nunc Deus eorum.
اين الههم	וֶאֱלָהָנָא מְדוֹרֵיהּ בִּשְׁמַיָא	Dei autem noſtri habitatio in celis,
والهنا في السما والارض	כָּל דִּי יִצְבֵּי עֲבַד:	quicquid voluit fecit.
وكلما شا صنع	טַעֲווָתְהוֹן כַּסְפָּא	Idola eorum argentea
اوثان الامم ذهب وفضة	וְדַהֲבָא עוֹבַד אִידֵי בַר נָשׁ:	& aurea, opus manuum hominis.
عمل ايدي البشر	פּוּמָא לְהוֹן וְלָא מְמַלְּלִין	Os ineſt eis, & non loquuntur
لها افواه ولا تتكلم	עַיְנִין לְהוֹן וְלָא	oculi inſunt eis & non
لها اعين ولا	חָמְיָין: אוּדְנִין לְהוֹן	vident. Aures inſunt eis
تبصر لها اذان	וְלָא שָׁמְעִין נְחִירַיָא	& non audiunt, nares
ولا تسمع ولها انوف	לְהוֹן וְלָא מְרִיחִין:	inſunt eis & non odorant.
ولا تشم	אִידֵיהוֹן וְלָא	Manus habent & non
واياد ولا	מְמַשְׁמְשִׁין רִיגְלֵיהוֹן	palpant, pedes habent
تلمس وارجل	וְלָא מְהַלְּכִין וְלָא	& non ambulant, & non
ولا تمشي	מְרַנְנִין בְּצוּרְקֵיהוֹן:	clamant in gutture ſuo.
تصوت بحنجرتها	דִּכְוַותְהוֹן יְהוֹן	Similes illis ſint
فاعلوها نحوها	עוֹבְדֵיהוֹן כָּל דִּמְתְרַחְצִין	qui faciunt ea, omnes qui confidunt
مثلها وجميع من	עֲלֵיהוֹן: יִשְׂרָאֵל	in eis. Iſrael
يتوكل عليها بيت اسرايل	רְחִיץ בְּמֵימְרָא דַיְיָ	confidit in verbo DEI,
متوكل على الرب هو ناصرهم	סַעֲדֵיהוֹן וּתְרֵיסְהוֹן	adiutor eorum & ſcutum eorum
وهو ترسهم بيت هرون	הוּא: דְּבֵית אַהֲרֹן רְחִיצוּ	ipſe. Domus Aharon confidit
متوكل على الرب هو ناصرهم	בְּמֵימְרָא דַיְיָ סַעֲדֵיהוֹן	in verbo DEI, adiutor eorum
وهو ترسهم	וּתְרֵיסְהוֹן הוּא:	& ſcutum eorum ipſe.
والذين يتقون الرب متوكلون	דַּחֲלַיָא דַיְיָ רְחִיצוּ	Qui timent DEVM confidant
على الرب هو ناصرهم	בְּמֵימְרָא דַיְיָ סַעֲדֵיהוֹן	in verbo DEI, adiutor eorum
وهو ترسهم	וּתְרֵיסְהוֹן הוּא:	& ſcutum eorum ipſe.
الرب ذكرنا وبارك	מֵימְרָא דַיְיָ דְּכִירָנָא	Verbum DEI recordatum eſt noſtri.
فينا بارك بيت	וּבָרִיךְ יְבָרֵיךְ יָת בֵּית	& benedictionibus benedicet domui
اسرايل بارك	יִשְׂרָאֵל יְבָרֵיךְ יָת	iſrael, benedicet
بيت هرون بارك	בֵּית אַהֲרֹן: יְבָרֵיךְ	domui Aharon. Benedicet
جميع خايفيه صغير	דַּחֲלַיָא דַיְיָ זְעִירַיָא	timentibus DEVM paruis
وكبير هم يزيد	עִם רַבְרְבַיָא: יוֹסֵף	cum magnis. Apponat
الرب فينا	מֵימְרָא דַיְיָ עֲלֵיכוֹן	verbum DEI ſuper vos
وفي اولادنا	עֲלֵיכוֹן וְעַל בְּנֵיכוֹן:	ſuper vos, & ſuper filios veſtros.
نحن مبارك كون من	בְּרִיכִין אַתּוּן מִן	Benedicti vos a
الرب الذي خلق السما	קֳדָם יְיָ דַּעֲבַד שְׁמַיָא	preſentia DEI, qui fecit celum
والارض سما	וְאַרְעָא: שְׁמַיָא	& terram. Celi
السما للرب والارض	שְׁמַיָא לִשְׁכִינַת יְקָרָא דַיְיָ	celorum pro habitatione glorie DEI,

ואם כפי כחם נכלל במדות ונמנה עמהם אבל מצד עצמו הכל הולך אל מקום אחד והכל הוא יחוד שלם והמדות האלה אינן מוגבלות ולא נפרדות והמגביל או המפריד מדה אחת מהן או המוסיף עליהם או הגורע מהם נקרא קוצץ בנטיעות ועונשו גדול כאלישע אחר אמנם מן המדות האלה ולמטה עולם הנפרדים אע״פ שאין ראוי לזכר זכר לדבר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד ואם תתבונן במה שרמזתי לך תוכה לסוד הפסוק הזה .i. Impius uidebit & iraſcet, dẽtes ſuos auellet & pdet, deſideriũ ĩpiorꝝ peribit. Verſus hic, ſignificatiuus eſt ꝓprietatis infernalis ſententie, qm̃ impius pedibus calcitrabit, & mouebit dẽtes ſuos cõtra diuinitatẽ. Et pp hoc deſideriũ impiorũ peribit. Vnde dictũ eſt Qm̃ Deus Deus tuus ignis ardens eſt, & inſup. Ignis coram eo exardeſcet, & ea que ĩ circuitu eius ſunt cõburet pẽitus. Ecce expreſſit ſignificatũ eius quod habetur p̃cedẽti pſalmo, quo doceret ꝙ omnes unum ſunt. Et proprietates iſte quas cõmemorauimus ſunt nomen Dei, & nomen eius eſt exaltatum. Et quoniã operatur circa creaturas ſuas ſm̃ proprietatem eis cõgruẽtem iuxta uirtutem earum, ideo ipſe continetur in iſtis proprietatibus & numeratur cum eis. Verum ſi cõſideres ipſum, qua ſubſtantia eſt, omnia tendunt ad locum unum & omnia ſunt unitas una, unde quaqꝫ equalis. Et proprietates iſte non ſunt definite nec ſeparate. Quod ſiquis, aut diffiniret, aut ſeparet, aut adderet, aut diminueret uel unam dictarũ proprietatum iure appellaretur, plante abciſor. Et punitio eius magna eſſet ſicut Heliſei poſtremi. Ab iſtis uero proprietatibus infra cõſiſtit mundus rerumque definite & ſeparate ſunt, quis hunc

נָתַן לִבְנֵי אָדָם׃	dedit filiis hominum.	dedit filiis hominum.	ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ	Non mortui laudabunt	Non mortui laudabunt te	Οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε
יָהּ וְלֹא כָּל־יֹרְדֵי	DEVM,nec oēs q deſcēdūt	dñe,neq; omnes qui deſcēdunt	κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες
דוּמָה׃ וַאֲנַחְנוּ	in ſilentium.Sed nos	in infernum.Sed nos	εἰς ᾅδου. Ἀλλ᾽ ἡμεῖς
נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה	benedicemus DEO,amodo	q viuimus bñdicimo dño,ex hoc	οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον, ἀπὸ
וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ׃	& vſq; in ſeculum Aleluia.	nunc & vſq; in ſeculum.	τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
קיו אָהַבְתִּי כִּי־	CXVI, Dilexi qm̃	CXIIII. Alla. Dilexi qm̃	ριδ´. Ἀλληλούϊα. Ἠγάπησα, ὅτι
יִשְׁמַע יְהוָה אֶת־	exaudiet DEVS,	exaudiet dominus,	εἰσακούσεται κύριος
קוֹלִי תַּחֲנוּנָי׃	vocem deprecationis mee.	vocem orationis mee.	τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου.
כִּי־הִטָּה אָזְנוֹ לִי	Quia īclīauit aurē ſuā mihi,	Quia inclinauit aurē ſuā mihi,	Ὅτι ἔκλινε τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμοί,
וּבְיָמַי אֶקְרָא׃	& in diebus meis inuocabo.	& in diebus meis inuocabo.	καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι.
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי־	Circūdederunt me dolores	Circundederunt me dolores	Περιέσχον με ὠδῖνες
מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל	mortis,& anguſtie inferni	mortis,& pericula inferni	θανάτου, κίνδυνοι ᾅδου
מְצָאוּנִי צָרָה	inuenerunt me,anguſtiam	inuenerūt me.Tribulationem	εὕρον με. Θλῖψιν
וְיָגוֹן אֶמְצָא׃	& dolorem reperi.	& dolorom inueni.	καὶ ὀδύνην εὗρον,
וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא	Et in nomine DEI īuocabo,	& nomen domini inuocaui.	καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην,
אָנָּה יְהוָה מַלְּטָה	obſecro Deus libera	O domine libera	Ὦ κύριε ῥῦσαι
נַפְשִׁי׃ חַנּוּן יְהוָה	animā meā.Clemēs DEVS	aīam meā miſericors dominus	τὴν ψυχήν μου. Ἐλεήμων ὁ κύριος
וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ	& iuſtus,& Deus noſter	& iuſtus & Deus noſter	καὶ δίκαιος, καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν
מְרַחֵם׃ שֹׁמֵר פְּתָאיִם	miſ̃icors.Cuſtodit īſipiētes	miſeretur.Cuſtodiēs paruulos	ἐλεεῖ, φυλάσσων τὰ νήπια
יְהוָה דַּלּוֹתִי וְלִי	DEVS,attenuatus ſum &	dominus,humiliatus ſum &	ὁ κύριος, ἐταπεινώθην καὶ
יְהוֹשִׁיעַ׃ שׁוּבִי	ſaluauit me.Reuertere	liberauit me.Conuertere	ἔσωσέ με. Ἐπίστρεψον
נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי	anima mea in requiem tuā,	anima mea in requiem tuam,	ψυχή μου εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
כִּי־יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי׃	quia DEVS reddet tibi.	quia dominus benefecit tibi.	ὅτι κύριος εὐηργέτησέ σε.
כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי	Quia eruiſti animam meam	Quia eripuit animam meam	Ὅτι ἐξείλετο τὴν ψυχήν μου
מִמָּוֶת אֶת־עֵינִי מִן	de morte,oculos meos a	de morte,oculos meos a	ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ
דִּמְעָה אֶת רַגְלִי	lachrymis,pedem meum	lachrymis,pedes meos	δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου
מִדֶּחִי׃ אֶתְהַלֵּךְ	ob offenſa.Deambulabo	a lapſu.Placebo	ἀπὸ ὀλισθήματος. Εὐαρεστήσω
לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת	coram DEO,in terris	domino,in regione	ἐνώπιον κυρίου ἐν χώρᾳ
הַחַיִּים׃ הֶאֱמַנְתִּי	viuentium.Credidi	viuorꝝ.Alla. CXV. Credidi	ζώντων. ριε´. Ἐπίστευσα,
כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי	ꝑꝑ qđ locutus ſum,ego autē	ꝑpter qđ locutus ſum,ego aūt	διὸ ἐλάλησα, ἐγὼ δὲ
עָנִיתִי מְאֹד׃	afflictus ſum nimis.	humiliatus ſum nimis.	ἐταπεινώθην σφόδρα.
אֲנִי אָמַרְתִּי	Ego dixi	Ego dixi	Ἐγὼ δὲ εἶπα
בְחָפְזִי כָּל־הָאָדָם	in feſtinatione mea,oīs homo	in exceſſu meo omnis homo	ἐν τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος
כֹּזֵב׃ מָה־אָשִׁיב	mendax.Quid reddam	mendax.Quid retribuam	ψεύστης. Τί ἀνταποδώσω
לַיהוָה כָּל־תַּגְמוּלוֹהִי	DEO,ꝑ oībus que retribuit	dño,pro oībus que retribuit	τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ
עָלָי׃ כּוֹס יְשׁוּעוֹת	mihi.Calicem ſalutaris	mihi.Calicem ſalutaris	μοι. Ποτήριον σωτηρίου
אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְהוָה	accipiam,& in nomine DEI	accipiam,& nomen domini	λήψομαι, καὶ τὸ ὄνομα κυρίου
אֶקְרָא׃	inuocabo.	inuocabo.	ἐπικαλέσομαι.
נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם	Vota mea DEO reddam	Vota mea domino reddam	Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω
נֶגְדָה נָּא לְכָל־עַמּוֹ׃	coram omni populo eius,	coram omni populo eius,	ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ

جعلها لبني البـ	וארעא יהב לבני נשא׃	terram autem dedit filiis hominum.
ليس الموتى يسبحو	לא מיתיא משבחין שמא דיי	Non mortui laudabunt nomen DEI,
ولا كل ... ابـ	ולא כל נחתי בית קבורתא	neq; oẽs q deſcẽdũt in domũ ſepulture
الجحيم لكن نحن الا	אדמתא׃ ואנחנא	terreſtris. Sed nos
نبارك الرب من الا	נבריך יה מן השתא	benedicimus DEO, ex nunc
والى الابد	ועד עלמא הללו יה׃	& vſq; in eternum. Aleluia.
المزمور الرابع عشر والما	רחמית ארום	CXVI. Dilexi quoniam
احببت ان	ישמע יי ית	audiet DEVS
يسمع الرب	קל בעותי׃ א	vocem orationis mee.
...	ארום אצלי אודניה לי	quoniã inclinauit autem ſuam mihi,
ويقبل بسمعه الي	וביומי אנא קארי׃	& in diebus meis ego inuocabo.
يوم ادعـ	אקיפו יתי מרעי	Circundederunt me egritudines
لاعمرت الما	מותא ועקתין דשאול	mortis & moleſtie inferni
اجادتني وشدا	אשכחוני עקתא	inuenerunt me, tribulationem
الجحيم اصابتني ...	ודוונא אשכח׃	& dolorem inueni.
ضر ومشقة	ובשמא דיי איקרי	In nomine autem DEI inuocabo,
فدعوت اسم الر	בבעו יי שיזב	obſecro DEVS libera
اللهم نج	נפשי׃ חננא יי	animam meam. Clemens DEVS
نفسي وانت يارب رحم	וזכאה ואלהנא	& iuſtus & Deus noſter
...	מרחם׃ נטר שבריא	miſericors. Cuſtodit neſcios
الرحمن حافظ الا	יי אתמסכנית ולי חמי	DEVS, humiliatus ſum & reſpexit me
ذو الرب اتضـ	למפרק׃ תובי	ad redemptionem. Conuertere
فخلصني وعا	נפשי למנחתיך ארום	anima mea in requiem tuam, quoniam
نفسي الى الراحـ	מימרא דיי גמל טבא	verbum DEI reddet bonum
لان الرب قد احسن	עליכי׃ ארום פצא נפשי	tibi. Quoniam eripuit animam meam
منقذ حـبا	מקטול ית עיני מן	ab interitu, oculos meos a
من الموت وعيني من الدمع	דמעתא ית רגלי	lachrymis, pedes meos
ورجلي من الزلل لار	מן לאידחיא׃ אתהלך	a lapſu. Incedam
الرب في ارض الحياة المز	קדם יי בארעא	coram DEO in terra
الخامس عشر والمايه امنت	חייא׃ הימנית ארום	viuorum. Credidi propterea
لاجل هـذا تكلمت	אמליל בכנשת צדיקי	locutus ſum, in congregatione iuſtorũ
انا تواضعت جـدا	אנא שבחית לחדא׃	ego laudaui nimis.
انا قلت	אנא אמרית	Ego dixi
في تحيري ان كل الناس	במערקי כל בני נשא	inter fugiendũ, oẽs filii hoĩum (oĩbus
كاذبون ماذا اجا	מכדבין׃ מה אתיב קדם יי דכל	mẽdaces. Quid reddã corã DEO, p(
الرب عوض كل	גמולין טבין דיליה גמילין	bonis retributoĩbus eius, q̃s retribueĩt
اعطاني لاني اخذ	הינון עלי׃ כסא דפורקני	ipſi mihi. Calicem redemptionis
كاس الخلاص وادعـ	אסובר לעלמא דאתי	leuabo mundo venturo
اسم الرب	ובשמא דיי איקרי׃	& in nomine DEI inuocabo.
او في الرب نذوري	נדרי קדם יי אשלם אתני	Vota mea corã DEO reddã, narrabo
قدام جميع شعبه	כדון ניסוי לכל עמיה׃	tunc ſigna eius omni populo ſuo.

rei authoritatem non habeamus niſi illã tantũmodo qua dicitur. Et fluuius egredit̃ de paradiſo ut irriget ortum, & ĩde diuiditur. Et ſi aduertes ea de q̃bus te admonui fortunatus eris ad intelligẽdum ſacramentum huius uerſus.

A. Libro midras tehilim א״ר יהודה הנשיא חבל על דמובדין ולא משכחין שאילית לר׳ אלעזר ולא אמרה לי כן אלא כך אמר לי מה ביה שם בשני אותיות הללו ברא הב״ה שני עולמים שנא׳ כי ביה יי׳ צור עולמים ואין אנו יודעין אם העולם הזה נברא בה ואם העולם הבא נברא בי׳ כמה שנא׳ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה בראם העולם הזה נברא בה׳ ולמה מה עיסקא של ה׳ פתוחה למטה וכתוספכל צדדיה כך העולם הזה כל מה שנברא בו יורדין לשאול ואיתה העקיצא שיש בה רמז לתחיית המתים והעולם הבא נברא בי׳ ולמה מה עיסקא של קומתה כפופה כך פניהם של רשעים עתידין להיות מכורכמות לעתיד לבא ומה עיסקא של י׳ קטן בקומתה כך הרשעים לעתיד לבא שנא׳ ושח גבהות האדם משראה דוכן בשתי אותיות הללו ברא הב״ה שני עולמות התחיל מקלס בהם הללו יה .i. Dixit. R. Iuda Funis illorũ qui inquirũt & nõ reperiunt. Sciſcitatus ſum quidnam hoc eẽt a. R. Eleazar. Et nõ dixit mihi uerũ Sʒ taliter dixit mihi, quidnam illud beia .i. in Deo .i. in ה ׳ iod he nomẽ eius. Duabꝰ iſtis lr̃is creauit Deus .s. & b. duos mũdos, ſicut dictũ eſt q̃m in ה ׳ Deus formauit mundos. Et nos neſcimus ſi hic mũdus ſit creatus cũ ה & mũdus futurus ſit creatus cũ ׳. Et quid fecit nos neſcire hoc q̃m dictum eſt. He ſunt generatiões celi & terre, q̃n creata ſunt ubi ſc̃m proprietatẽ ſcripture

יְקָר בְּעֵינֵי יְהוָה	precioſa in oculis DEI	precioſa in conſpectu domini	Τίμιος ἐναντίον κυρίου
הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו ׃	mors ſanctorum eius.	mors ſanctorum eius.	ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ.
אָנָּה יְהוָה כִּי־אֲנִי	Obſecro DEVS quia ego	O domine quia ego	Ὦ κύριε ἐγὼ
עַבְדֶּךָ אֲנִי ע	ſeruus tuus,ego	ſeruus tuus,ego	δοῦλος σός, ἐγὼ
עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ	ſuus tuus filius ancille tue	ſeruus tuus & filius ancille tue.	δοῦλος σὸς, καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σο
פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי ׃	diſſoluiſti vincula mea.	Dirupiſti vincula mea,	διέῤῥηξας τοὺς δεσμούς μου.
לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח	Tibi ſacrificabo ſacrificium	tibi ſacrificabo hoſtiam	Σοὶ θύσω θυσίαν
תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה	confeſſionis,& in noīe DEI	laudis,& nomen domini	αἰνέσεως, καὶ ἐν ὀνόματι κυρίου
אֶקְרָא ׃ נְדָרַי לַיהוָה	inuocabo. Vota meā DEO	inuocabo. Vota mea domino	ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κ
אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־נָּא	reddam in conſpectu	reddam in conſpectu	ἀποδώσω, ἐναντίον
לְכָל־עַמּוֹ ׃ בְּחַצְרוֹת	omnis populi eius,in atriis	omnis populi eius,in atriis	παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐν αὐλαῖ
בֵּית יְהוָה בְּתוֹכֵכִי	domus DEI,in medio	domus domini in medio	οἴκου κυρίου ἐν μέσῳ
יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּ יָהּ ׃	tui ieruſalem Aleluia.	tui hieruſalem.	σου ἱερουσαλήμ.
קיז הַלְלוּ אֶת־	CXVII, Laudate	CXVI. Alľa.Alľa. Laudate	ριϛ΄. Ἀλληλούια. Αἰ τε
יְהוָה כָּל־גּוֹיִם	DEVM omnes gentes,	dominum omnes gentes,	τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη,
שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים ׃	laudate eum omnes populi.	laudate eum omnes populi.	ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.
כִּי־גָבַר עָלֵינוּ	Quia roborata eſt ſup nos	Q̄m confirmata eſt ſuper nos	Ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτο
חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת־יְהוָה	miſicōdia eius,& ūitas DEI	miſericordia eius,& veritas dn̄i	ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου
לְעוֹלָם הַלְלוּ יָהּ ׃	in eternum Aleluia.	manet in eternum. Alleluia.	μένει εἰς τὸν αἰῶνα. (κυρί τι
קיח הוֹדוּ לַיהוָה	CXVIII. Cōfitemini DEO	CXVII. Alľa. Cōfitemini do(	ριζ΄. Ἀλληλούια. Ἐξομολογεῖσθε (
כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם	q̄m bonus,quoniā in eternū	bonus,q̄m in ſeculū (mino q̄m	ἀγαθὸς ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חַסְדּוֹ ׃ יֹאמַר־נָא	miſericordia eius.Dicat nūc	miſericordia eius.Dicat nunc	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτω δὴ (α
יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם	iſrael,quoniam in eternum	iſrael q̄m bonus,q̄m in ſeculum	οἶκος ἰσραὴλ ὅτι ἀγαθὸς, ὅτι εἰς
חַסְדּוֹ ׃ יֹאמְרוּ־נָא	miſicordia eius.Dicat nunc	miſericordia eius.Dicat nunc	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτω δὴ
בֵית־אַהֲרֹן כִּי	domus Aharon quoniam	domus Aaron,quoniam	οἶκος ἀαρὼν, ὅτι ἀγαθὸς, ὅτι
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ ׃	in eternū miſericordia eius.	in ſeculum miſericordia eius.	εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי	Dicat nunc qui timent	Dicant nunc qui timent	Εἰπάτωσαν δὴ πάντες οἱ φοβο
יְיָ כִּי לְעוֹלָם	DEVM,quoniam in eternū	dominum,quoniam in ſeculum	τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸς, ὅτι εἰς τ να
חַסְדּוֹ ׃	miſericordia eius.	miſericordia eius.	τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
מִן־הַמֵּצַר	Cum tribularer	De tribulatione	Ἐκ θλίψεως (μου
קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי	īuocaui DEVM, r̄ndit mihi	inuocaui dn̄m,& exaudiuit me	ἐπικαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ ἐπ κου(
בַמֶּרְחָב יָהּ ׃ יְהוָה	ī latitudine DEVS.DEVS	in latitudine dominus.Dn̄s	εἰς πλατυσμὸν ὁ κύριος. Κύριος
לִי לֹא אִירָא מַה־	pro me,non timebo quid	mihi adiutor,non timebo quid	ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί
יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם ׃	faciat mihi homo.	faciat mihi homo.	ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי	DEVS mihi auxiliator	Dominus mihi adiutor,	Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς
וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי ׃	&ego deſpiciā odientes me.	& ego deſpiciā inimicos meos.	κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μ
טוֹב לַחֲסוֹת	Melius eſt ſperare	Bonum eſt confidere	Ἀγαθὸν πεποιθέναι
בַּיהוָה מִבְּטֹחַ	in DEO,quam ſperare	in domino,quam confidere	ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι
בָּאָדָם ׃ ט	in homine.	in homine.	ἐπ᾽ ἄνθρωπον.
טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה	Melius eſt ſperare in DEO,	Bonum eſt ſperare in domino,	Ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον,
מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים ׃	quā ſperare in principibus.	quam ſperare in principibus.	ἢ ἐλπίζειν ἐπ᾽ ἄρχουσι.

Honorifica coram DEO, mors
que infertur ſanctis eius.
Obſecro DEVS quia ego
ſeruus tuus, ego
ſeruus tuus filius ancille tue,
dirupiſti vincula mea.
Coram te ſacrificabo ſacrificium
confeſſionis, & in nomine DEI
inuocabo. Vota mea coram DEO
reddam, narrabo tunc mirabilia eius
omni populo ſuo. In atriis
domus ſanctuarii Dei noſtri, in medio
tui ieruſalem Aleluia.

CXVII. Laudate
DEVM omnes populi,
laudate eum omnes nationes.
Quoniam roborata eſt ſuper nos
benignitas eius & veritas DEI
in eternum. Aleluia.

CXVIII. Laudate DEVM
quoniam bonus, quoniam in eternum
benignitas eius. Dicant
nunc iſrael, quoniam in eternum
benignitas eius. Dicant nunc
domus Aharon, quoniam
in eternum benignitas eius.
Dicant nunc qui timent
DEVM, quoniam in eternum
benignitas eius.
De tribulatione
īuocaui DEVM, exaudiuit orōnē meā
in latitudine DEVS. Verbum DEI
in adiutorium mihi, non timebo quid
faciat mihi homo.
Verbum DEI in adiutorium mihi
& ego videbo vltionem
inimicorū meorū. Melius eſt confidere
in verbo DEI quam
confidere in homine.
Melius eſt ſperare in verbo DEI,
quam ſperare in principibus.

hebraice, uidetˀ q̄ cum ה uterq; mundus creatus ſit. Verum cum ה hic pſens mūdus creatus eſt, & qm̄ litera ה a parte inferiori apta eſt, & clauſa ab oibus lateribus, ſic oīs huius mūdi creatura deſcendit ad infernū. Et illud modicū apicis, quo una partium ה alteri coniungitˀ, denotat uiuificationē ſiue reſurrectionem mortuorū. Mundus uero futurus creatus eſt cū י. Quēadmodū uero figura litere י curua eſt ſic facies impiorum mundo uenturo erunt pallide & propter erubeſcentiam recurue. Sermo alius, ſicut litera י parua undiq; eſt ſic & impii minimi uileſcq; erunt in futurū ſicut dictum eſt. Deprimens arrogantiam hominis Cernēs autem Dauid duabus lr̄is iſtis, creaſſe Deum ſanctū & benedictum mundos duos cepit magnificare cū eis & laudare Deū dixitq; הללו יה alleluia. i. laudate Deū cuius dictionis due ultime lr̄e ſunt יה iod he.

A. Interp̄tatō arabica egyptia clarius ſic h;
موت قد يسيه

A. Paulus epiſcopus burgenſis, refert ſex pſalmos hunc. ſ. & qnq; precedentes, apud hebreos magnū & ſolennem hymnum appellari, quem in neomeniis & in tribus precipuis feſtis cum maiori celebritate quam ceteros hymnos canunt, & inſuper moris eorum fuiſſe, nocte paſche ſumpto paſchali agno hunc hymnum recumbentes in menſa ſolēniter recitare. De quo uult & illud Matthei intelligi, & hymno dicto exierunt in montē oliueti.

כָּל־גּוֹיִם סְבָבוּנִי	Oẽs gẽtes circũdedeſ̃t me,	Cẽs gentes circũdederunt me,	Πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με,
בְּשֵׁם יְהוָה כִּי	in nomine DEI certe(me,&	& ĩ noĩe dñi q̃a (cũdederũt me,	καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου (σ
אֲמִילַם׃ סַבּוּנִי גַם־	excidã eas. Circũdederunt(	vltus ſũ in eos. Circũdãtes cir(	ἠμυνάμην αὐτούς. Κυκλώσαντες ἐκύ(
סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה	circũdedeſ̃t me, ĩ noĩe DEI	& in noĩe domini (rũt me	καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου
כִּי־אֲמִילַם׃ סַבּוּנִי	vtiq; excidã eas. Circũdede(	q̃a vltus ſum ĩ eos. Circũdede(	ἠμυνάμην αὐτούς. Ἐκύκλωσάν μ
כִּדְבוֹרִים דֹּעֲכוּ	q̃ſi apes, extincti ſũt (rũt me	ſicut apes, & exarſerunt	ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον, καὶ ἐξεκαύθησ
כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם	quaſi ignis ſpinaꝝ, ĩ nomine	ſicut ignis in ſpinis, & in noĩe	ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις, καὶ τῷ ὀνόματ
יְהוָה כִּי אֲמִילַם׃	DEI profecto excidam eas.	domini q̄a vltus ſum in eos.	κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς.
דַּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל	Impulſiõe ĩpuliſti me vt ca(	Impulſus euerſus ſũ vt caderẽ,	Ὠσθεὶς ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν,
וַיהוָה עֲזָרָנִי׃	& Deus ſuſtẽtauit me. (derẽ,	& dominus ſuſcepit me.	καὶ ὁ κύριος ἀντελάβετό μου.
עָזִּי וְזִמְרָת	Fortitudo mea atq; hymnus	Fortitudo mea & laus mea	Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου
יָהּ וַיְהִי־לִי	DEVS, & factus eſt mihi	dominus, & factus eſt mihi	ὁ κύριος, καὶ ἐγένετό μοι
לִישׁוּעָה׃	in ſalutem.	in ſalutem.	εἰς σωτηρίαν.
קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה	Vox laudis & ſalutis	Vox exultationis & ſalutis,	Φωνὴ ἀγαλλιάσεως καὶ σωτηρίας
בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים	in tabernaculis iuſtorum,	in tabernaculis iuſtorum.	ἐν σκηναῖς δικαίων.
יְמִין יְהוָה עֹשָׂה	dextera DEI operata eſt	Dextera domini fecit	Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε
חָיִל׃ יְמִין יְהוָה	fortitudinem. Dextera DEI	virtutem dextera domini	δύναμιν, δεξιὰ κυρίου
רוֹמֵמָה יְמִין	excelſa, dextera	exaltauit me, dextera domini	ὕψωσέ με. Δεξιὰ κυρίου
יְהוָה עֹשָׂה חָיִל׃	DEI operata eſt fortitudinẽ.	fecit virtutem.	ἐποίησε δύναμιν,
לֹא אָמוּת כִּי־אֶחְיֶה	Non moriar ſed viuam,	Non moriar ſed viuam,	οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι,
וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ׃	& narrabo opa DEI. (VS,	& narrabo opera domini.	καὶ διηγήσομαι τὰ ἔργα κυρίου.
יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָּהּ	Cõreptõe cõripuit me DE(	Caſtigans caſtigauit me dñs,	Παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ κύριος,
וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי׃	& morti non tradidit me.	& morti non tradidit me.	καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέ με.
פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־	Aperite mihi portas	Aperite mihi portas	Ἀνοίξατέ μοι πύλας (μολογή
צֶדֶק אָבֹא־בָם אוֹדֶה	iuſtitie, ĩgreſſus eas ꝯfitebor	iuſtitie ingreſſus ĩ eas cõfitebor	δικαιοσύνης, εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς, ἐξ(
יָהּ׃ זֶה־הַשַּׁעַר	DEO, hec porta	domino, hec porta	τῷ κυρίῳ. Αὕτη ἡ πύλη
לַיהוָה צַדִּיקִים	DEI iuſti	domini iuſti	τοῦ κυρίου, δίκαιοι
יָבֹאוּ בוֹ׃ אוֹדְךָ	ĩtrabũt in eã. Cõfitebor tibi	intrabũt in eã. Confitebor tibi	εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. Ἐξομολογήσομαί σοι
כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי־	q̃m rñdiſti mihi, & factus es	q̃m exaudiſti me, & factus es	ὅτι ἐπήκουσάς μου καὶ ἐγένου
לִי לִישׁוּעָה׃	mihi in ſalutem. (dificãtes,	mihi in ſalutem. (ficantes,	μοι εἰς σωτηρίαν. (μοῦντες
אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים	A. Lapis quẽ cõtẽpſerũt e(	Lapidẽ quẽ reprobauerũt edi(	Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο(
הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה׃	factus eſt in caput anguli.	hic factus eſt in caput anguli.	οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας
מֵאֵת יְהוָה	A DEO	A domino	Παρὰ κυρίου
הָיְתָה זֹּאת הִיא	factum eſt illud, hoc eſt	factum eſt illud, & eſt	ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστι
נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ׃	mirabile in oculis noſtris.	mirabile in oculis noſtris.	θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה	Hec eſt dies quã fecit	Hec eſt dies quã fecit	Αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν
יְהוָה נָגִילָה	DEVS, exultemus	dominus, exultemus	ὁ κύριος, ἀγαλλιασώμεθα
וְנִשְׂמְחָה בוֹ׃	& letemur in ea.	& letemur in ea.	καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.
אָנָּא יְהוָה	Obſecro DEVS	O domine	Ὦ κύριε
הוֹשִׁיעָה נָּא	B. ſalua obſecro,	ſaluum me fac, o	σῶσον δή, ὦ
אָנָּא יְהוָה	obſecro DEVS	domine	κύριε

احاط بي جميع	כל עממי חזרו יתי בשום	Oēs populi circundederūt me,in noīe
وباسم الرب	מימרא דיי רחיצית אחום	verbi DEI confiſus ſum,propterea
بددتهم	איתושינון: אקפוני אף	abſcindā eos.Circundederunt me,&
واحاطوا بي	אקפונני בשמא דיי	circundederunr me in nomine DEI
وباسم الرب	אחם איתושינון: אקפוני	vtiq; abſcindā eos.Circunderūt me
اكتنفوني كالنحل حول	היך דיבורייתא דלקון	ſicut apes,ardent
واشتعلوا مثل الشوك	היא אשתא בסובי בשום מימר	ſicut ignis in ſpinis in nomine verbi
وباسم الرب	דיי רחיצית אנא איתושינון:	DEI ſperaui ideo abſcindam eos.
دفعوني لكي	מידחא דחיית יתי חובי	Impulſione,impulit me peccatū meū
واقع والرب	למיפל ומימרא דיי	vt caderem,& verbum DEI (mea,
الرب قوتي	סייעני: תוקפי ותושבחת	ſuſtētauit me.Fortitudo mea & laus(
ومجدي هو	דחיל על כל עלמיא יי	qui timēdus eſt ſup oīa ſecula DEVS,
مخلصا	אמר במימריה והוה לי	dixit in verbo ſuo & fuit mihi
صوت التمجيد	לפריק: קל תושבחתא	ad redemptionem.Vox laudis
في مساكن	ופורקנא במשכניהון	& redemptionis in tabernaculis
يمين الرب	דצדיקי ימינא דיי עבדת	iuſtorum,dextera DEI (eſt,dextera
بمين الرب	חילא ימינא דיי מרממא ימינא	fecit virtutē.Dextera DEI exaltata(
قوتني	דיי עבדת חילא:	DEI fecit virtutem.
صنعت القوة	לא אימות אלהין איחי	Non moriar ſed viuam
لن اموت	ואשתעי עובד אלהא:	& narrabo opera Dei.
واقص	מיכסנא אכסנני יה	Correctione corripuit me DEVS,
ادبا ادبني	ולמיתא לא מסר יתי:	& morti non tradidit me.
والى الموت	פתחו לי מעלי קרתא	Aperite mihi portas ciuitatis
يفتح لي	דצידקא איעול בהון	iuſtitie,ingrediar illas
البر لادخلها	ואשבח יה דין מעלנא	& laudabo DEVM.Hec porta
الرب هذا باب	מקדשא דיי צדיקיא	ſanctuarii Dei iuſti
الرب وفيه	ייעלון ביה: אהודי	intrabunt in eam.Confitebor
يدخل الابرار اشكرك	קדמך ארי קבילתא צלותי	coram te q̄ꝫ accepiſti orationē meam,
لانك استجبت لي	והוה לי לפורקנא:	& fuiſti mihi ad redemptionem.
لي مخلصا	טליא שביקו ארדיכליא	Iuniorem deſpexerunt edificatores
الحجر الذي رذله البناؤون	ביני בניא דישי וזכא	inter filios Iſſai,meruit vero
هو صار راس الزاوية	לאיתמנאה למליך ושולטן	vt constitueretur rex & dominatur.
من عند الرب	מן קדם יי הות דא אמרו	A conſpectu Dei fuit hoc dixerunt
كان هذا	ארדיכליא היא פרישא	edificatores,hoc eſt mirabile
عجيب في	קדמאה אמרו בנוי דישי:	antiquum dixerunt filii Iſſai.
هذا هو اليوم الذي	דין יומא עבד יי אמרו	Hanc diem fecit DEVS dixerunt
صنعه الرب فلنبتهج	ארדיכליא נדוץ ונחדי	edificatores,exultemus & letemur
ونسر فيه	ביה אמרו בנוי דישי:	in ea dixerunt filii Iſſai.
اللهم	בבעו מינך יי פריק	Impetremus a te DEVS red.me
خلصنا	כדון אמרו ארדיכליא	nunc dixerunt edificatores,
اللهم	בבעו מינך יי אצלח כדון	īpetremus a te DEVS pſperare nūc

היך אשתא בסובין
בשום מימרא דיי
רחיצית אנא
איתושינון:

חילא: ימינא דיי
מרממא ימינא

A. Lapis quē repba uerūt &c. de Chriſto dictū eſt,tum ob eius in euangelio teſtimonium,tum ob teſtimoniū R.Salomonis, ſuper illud,qđ ſcribitur Michee.v.Ex te mihi egredietur,ita dicentis זה משיח בן דוד וכן נאמ אבן מאסו הבונים וגו׳ .i. eſt Meſſias filius Dauidis,ſicut dictū eſt.Lapis quē reprobauerūt edificantes &c.

B. Salua obſecro ī hebreo rñdet הושיעה נא hoſiah na, hebreū uerbum, duabus comprehenſum dictionibus, quarum prima uerbū eſt ſaluationem ſignificans,ſecunda uero particula deprecatiua.

הַצְלִיחָה נָּא׃	proſperare obſecro.	bene proſperare,	εὐόδωσον δή.
בָּרוּךְ הַבָּא	Benedictus qui venit	benedictus qui venit	Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
בְּשֵׁם יְהוָה	in nomine DEI,	in nomine domini.	ἐν ὀνόματι κυρίου.
בֵּרַכְנוּכֶם פ	benediximus vobis	Benediximus vobis	Εὐλογήκαμεν ὑμᾶς
מִבֵּית יְהוָה׃	de domo DEI.	de domo domini,	ἐξ οἴκου κυρίου.
אֵל יְהוָה	Deus DEVS	Deus dominus	Θεὸς κύριος
וַיָּאֶר לָנוּ	& illuminabit nos,	& illuxit nobis.	καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν.
אִסְרוּ	ligate	Conſtituite	Συστήσασθε
חַג בע	oblationem	diem ſolẽnem	ἑορτὴν
בַּעֲבֹתִים ע	funibus,	in condenſis,	ἐν τοῖς πυκάζουσιν,
עַד קַרְנוֹת	vſque ad cornua	vſque ad cornu	ἕως τῶν κεράτων
הַמִּזְבֵּחַ׃	altaris. (bor tibi,	altaris.	τοῦ θυσιαστηρίου.
אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ	Deus meus es tu & confite(	Deus meꝰ es tu & ↄfitebor tibi,	Θεός μου εἶ σὺ, καὶ ἐξομολογήσομαι
אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ׃	Deus meus exaltabo te. A.	Deus meus es tu & exaltabo te.	Θεός μου εἶ σὺ, καὶ ὑψώσω σε.
הוֹדוּ לַיהוָה	Confitebor DEO	Confitemini domino	Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ
כִּי טוֹב כִּי לע	quoniam bonus, quoniam	quoniam bonus, quoniam	ὅτι ἀγαθὸς, ὅτι
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	in eternũ miſericordia eius.	in ſeculum miſericordia eius.	εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
קיט אַשְׁרֵי תְמִימֵי	CXIX. B. Beati pfecti	CXVIII. Alľa. Aleph. Beati(	ις'. Ἀλληλούια. Μακάριοι οἱ ἄμω(μοι)
דָרֶךְ הַהֹלְכִים	in via, qui ambulant	in via, qui ambulãt (imaculati	ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι
בְּתוֹרַת יְהוָה׃	in lege DEI.	in lege domini.	ἐν νόμῳ κυρίου.
אַשְׁרֵי נֹצְרֵי	Beati qui cuſtodiunt	Aleph. Beati qui ſcrutantur	Μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες
עֵדֹתָיו בְּכָל	teſtimonia eius, in toto	teſtimonia eius, in toto	τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ἐν ὅλῃ
לֵב יִדְרְשׁוּהוּ׃	corde inquirent eum.	corde exquirunt eum.	καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν.
אַף לֹא פָעֲלוּ	Nec enim qui operantur	Aleph. Non enim qui operãtur	Οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι (ἐ)ργα(σ)-
עַוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ׃	iniqtatẽ, ĩ viis eius ãbulaue(	iniqtatẽ, ĩ viis eius ambulaueẽt.	τὴν ἀνομίαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐ(πορεύθησαν)
אַתָּה צִוִּיתָה	Tu mandaſti, (runt.	Aleph. Tu mandaſti,	Σὺ ἐνετείλω
פִּקֻּדֶיךָ לִשְׁמֹר מְאֹד׃	mãdata tua cuſtodiri nimis.	mandata tua cuſtodiri nimis.	τὰς ἐντολάς σου τοῦ φυλάξασθαι σφόδρα.
אַחֲלַי יִכֹּנוּ	Vtinã dirigantur (ta tua.	Aleph. Vtinã dirigañt (tuas.	Ὄφελον κατευθυνθείησαν (μα) τοῦ
דְרָכָי לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ׃	vie mee, ad cuſtodiẽda pcep(	vie mẽ, ad cuſtodiẽ. iuſtificatõ.(	αἱ ὁδοί μου, τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώ(ματά σου)
אָז לֹא אֵבוֹשׁ	Tunc non confundar	Aleph. Tunc non confundar,	Τότε οὐ μὴ αἰσχυνθῶ
בְּהַבִּיטִי אֶל	cum perſpexero ad	cum perſpexero in	ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ
כָּל מִצְוֹתֶיךָ׃	omnia mandata tua.	omnibus mandatis tuis.	πάσας τὰς ἐντολάς σου.
אוֹדְךָ בְּיֹשֶׁר	Confitebor tibi in directione	Aleph. Cõfitebor tibi ĩ directõe	Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν εὐθύτητι
לֵבָב בְּלָמְדִי	cordis, cum didicero	cordis, in eo ꝙ didici	καρδίας, ἐν τῷ μεμαθηκέναι με
מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃	iudicia iuſtitie tue.	iudicia iuſtitie tue.	τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
אֶת חֻקֶּיךָ	Precepta tua	Aleph. Iuſtificationes tuas	Τὰ δικαιώματά σου
אֶשְׁמֹר אַל	cuſtodiam, ne	cuſtodiam, non	φυλάξω, μή
תַּעַזְבֵנִי עַד מְאֹד׃	derelinquas me nimis.	me derelinquas vſquequaque.	με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφόδρα.
בַּמֶּה יְזַכֶּה	In quo mundabit	Beth. In quo corrigit	Ἐν τίνι κατορθώσει
נַּעַר אֶת אָרְחוֹ	puer ſemitam ſuam,	adoleſcentior viam ſuam,	νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,
לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ׃	vt obſeruet ſm verba tua.	in cuſtodiendo ſermones tuos.	ἐν τῷ φυλάξασθαι τοὺς λόγους σου.

אמרו ישי ואנתתיה : dixerunt Iſſai & vxor eius.
בריך דאתי בשום מימרא Benedictus qui venit in nomine verbi
דיי אמרו ארדיכליא DEI dixerunt edificatores,
בריכנא יתכון מבית benediximus vobis a domo
מקדשא דיי אמר דוד ſancta Dei dixit Dauid.
אלהא יי ואנהר לנא אמרו Deus DEVS illuminabit nos dixerũt
שבטיא דבית יהודה כפיתו tribus domus iude, ligate
טליא לניכסת חגא iuniorem ad ſacrificium ſolẽnitatis
בשושלוון עד catenis donec
דתקרבניה ותדון ſacrificemus illum, & effundite
אדמיה בקרנת מדבחא ſanguinem ipſius in cornibus altaris,
אמר שמואל נביא : dixit Semuel propheta. (us meus
אלהי את ואודי קדמך אלהי Deus meus tu & ɔfitebor corã te, De(
אשבחינך אמר דוד : laudabo te dixit Dauid.
מתיב שמואל שבחו Reſpondit Semuel, laudate
כנישתא דישראל אודו קדם יי eccleſia iſrael confitemini corã (eius.
ארום טב ארי לעלם טוביה : DEO q̃m bonus, q̃m i eťnũ bẽignitas(
טוביהון דשלמיא CXIX. Beati qui perfecti ſunt
אורחתהון דמהלכין in via, qui ambulant
באוריתא דיי : in lege DEI.
טוביה דנטרין Beati qui obſeruant
סהדותיה בכל teſtimonia eius, in toto
לבא יתבעון אולפניה corde querunt doctrinam eius.
ברם לא עבדו שיקרא Et enim q nõ operati ſunt mẽdaciter,
בארחתיה תקניא הליכו : in viis rectis ambulauerunt.
את פקידתא Tu mandaſti
פקודיך למינטר לחדא : mandata tua cuſtodiri multum.
טב לידי יתקנון ארחת Bonum mihi quod preparentur vie
יי למינטר גזירתך : DEI, ad cuſtodienda precepta tua.
הידין לא איבהית Tunc non confundar
באיסתכלותי cum proſpiciam
לכל פקודך : ad omnia mandata tua.
אודי קדמך בתר Confitebor coram te
בתריצות ליבא in directione cordis,
במילפי דיני זכותך : cum didicero iudicia iuſtitie tue.
ית גזירתך Precepta tua
אנטור לא cuſtodiam non
תשבוק יתי עד לחדא : derelinquas me prorſus.
במה ידכה In quo purificabit
טליא ית אורחתיה iunior viam,
למיטר היך דבירך : vt obſeruet verba tua.

A. Cõfitebor tibi quoniam exaudiſti me, & factus es mihi in ſalutem.

Ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.

اشكرك يارب لانك استجبت لي وكنت لي مخلصا

A. Hic ſupraſcriptus uerſus, habetur in cõmuni latina interpretatione, habeturq; in græca & in utraq; arabica, nihilominus eſt obelo confodiendus, quãdo nec hebrea nec chaldea, que archetypus cenſentur illũ minime habeant.

B. Hec que ſubiicimus octo carmina edita ſunt ad ſimilitudinẽ octo primorũ uerſuũ huius pſalmi, Beati immaculati, quorũ uti omniũ principiũ apud hebreos eſt א aleph. prima hebreorum litera, ita horum principium eſt. A prima l tinorum litera.

Ambulat in dñi quicũ q; eſt lege beatus.
Atq; eius ſequitur cõ ſtanti pectore iuſſa.
Auius a recto declinat tramite iniquus.
Arcta Deus nimiũ q̃ tu ſeruanda dediſti.
Ad mandata tñ tua ſit mea ꝓmpta uolũtas.
Alme in te genitor nũ q̃ cõfundar amãdo.
Addictuſq; tuæ legi te corde fatebor.
At tu ſeruantẽ me ne tua uerba relinquas.

Fuere ex noſtris latinis tum antiquis tum iunioribus, qui obſeruarunt, nullũ eſſe uerſum in his duabus & uiginti ogdoadibꝰ, uno dumtaxat excepto, in quo nõ ponatur aliqđ horũ duodecim uerborum, uia, lex, teſtimonium, mandatum, iuſtifi

X

בְּכָל־לִבִּי	In toto corde meo	Beth.In toto corde meo	Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου
דְרַשְׁתִּיךָ אַל־תַּשְׁגֵּנִי	exqſiui te,ne errarẽ me facias	exquiſiui te,ne repellas me	ἐξεζήτησά σε, μὴ ἀπώσῃς με
מִמִּצְוֺתֶיךָ : כ	a mandatis tuis.	a mandatis tuis.	ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
בְּלִבִּי צָפַנְתִּי	In corde meo abſcondi	Beth.In corde meo abſcondi	Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα
אִמְרָתֶךָ לְמַעַן	eloquia tua,vt	eloquia tua,vt	τὰ λόγιά σου, ὅπως ἂν
לֹא אֶחֱטָא־לָךְ :	non peccem tibi.	non peccem tibi.	μὴ ἁμάρτω σοι.
בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה	Benedictus tu DEVS,	Beth.Benedictus es domine,	Εὐλογητὸς εἶ κύριε,
לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ :	doce me precepta tua.	doce me iuſtificationes tuas.	δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי	In labiis meis narraui	Beth.In labiis meis ꝓnunciaui	Ἐν τοῖς χείλεσί μου ἐξήγγειλα
כֹּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ :	omnia iudicia oris tui.	omnia iudicia oris tui.	πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου,
בְּדֶרֶךְ עֵדְוֺתֶיךָ	In via teſtimoniorũ tuorum	Beth.In via teſtimonioꝝ tuorũ	ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου
שַׂשְׂתִּי כְּעַל כָּל־הוֹן :	letatus ſũ,q̃ſi ĩ oĩbꝫ diuitiis.	delectatus ſũ,ſicͭ ĩ oĩbꝫ diuitiis.	ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλού
בְּפִקּוּדֶיךָ אָשִׂיחָה	In mãdatis tuis meditabor,	Beth.In mãdatiſ tuis exercebõ,	Ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου ἀδολεσ
וְאַבִּיטָה אֹרְחֹתֶיךָ :	& contẽplabor ſemitas tuas.	& ꝯſiderabo vias tuas, (ditabor	καὶ κατανοήσω τὰς ὁδούς σου.
בְּחֻקֹּתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשָׁע	In preceptis tuis delectabor	Beth.In iuſtificatõibꝫ tuis,me(	Ἐν τοῖς δικαιώμασί σου μελετ
לֹא אֶשְׁכַּח דְּבָרֶךָ :	non obliuiſcar verba tua.	nõ obliuiſcar ſmones tuos.(fica	οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου
גְּמֹל עַל־עַבְדְּךָ אֶחְיֶה	Retribue ſeruo tuo,viuam	Gimel.Retribue ſuo tuo viui(	Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου, ζη
וְאֶשְׁמְרָה דְבָרֶךָ :	& cuſtodiam verba tua.	me,& cuſtodiã ſermones tuos.	με καὶ φυλάξω τοὺς λόγους σου.
גַּל־עֵינַי וְאַבִּיטָה	Reuela ocl'os m̃os,& videbo	Gimel.Reuela ocl'os me.& ꝯſi(	Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ
נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ :	mirabilia,de lege tua.	mirabilia de lege tua. (derabo	τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου
גֵּר אָנֹכִי בָאָרֶץ	Aduena ego ſum in terra,	Gimel.Incola ego ſum ĩ terra,	Πάροικος ἐγώ εἰμι ἐν τῇ γῇ,
אַל־תַּסְתֵּר	ne abſcondas	non abſcondas	μὴ ἀποκρύψῃς
מִמֶּנִּי מִצְוֺתֶיךָ :	a me mandata tua.	a me mandata tua.	ἀπ᾽ ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου.
גָּרְסָה נַפְשִׁי	Attrita eſt anima mea,	Gimel.Concupiuit anima mea	Ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου
לְתַאֲבָה אֶל־	deſiderare	deſiderare	τοῦ ἐπιθυμῆσαι
מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל־עֵת :	iudicia tua ĩ omni tempore.	iuſtificatiões tuas,in oĩ tẽpore.	τὰ κρίματά σου ἐν παντὶ και
גָּעַרְתָּ זֵדִים אֲרוּרִים	Increpuiſti ſ̃bos maledictos,	Gimel.Increpa.ſup.maledicti	Ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις, ἐπι
הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֺתֶיךָ :	qui recedunt a mãdatis tuis.	qui declinant a mandatis tuis.	οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντο
גַּל מֵעָלַי	Aufer a me	Gimel.Aufer a me	Περίελε ἀπ᾽ ἐμοῦ
חֶרְפָּה וָבוּז	opprobrium & cõtemptum,	opprobrium & contemptum,	ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν
כִּי עֵדֹתֶיךָ נָצָרְתִּי :	qm̃ teſtimonia tua cuſtodiui.	quia teſtimonia tua exquiſiui.	ὅτι τὰ μαρτύριά σου ἐξεζήτη
גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים	Etenim ſedentes principes	Gimel.Etenĩ ſederũt prĩcipes	Καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες
בִּי נִדְבָּרוּ עַבְדְּךָ	adũũ me loq̃bãt,ſuꝰ ãt tuus	& adũũ me loq̃bãt,ſuꝰ ãt tuus	καὶ κατ᾽ ἐμοῦ κατελάλουν, ὁ δὲ
יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ	meditabatur precepta tua.	exercebat ĩ iuſtificatõibus tuis.	ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώμασ
גַּם־עֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי	Sed & teſtimõia tua ſolatiũ(	Gimel.Nã & te.tua medi.m.ẽ,	Καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτ
אַנְשֵׁי עֲצָתִי :	viri conſilii mei. (meũ,	& cõſiliũ meũ iuſtificatões tue.	καὶ αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώμ
דָּבְקָה לֶעָפָר	Adheſit pulueri (ũbũ tuũ.	Daleth.Adheſit pauimento	Ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει
נַפְשִׁי חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ :	aĩa mea,viuifica me iuxta(	aĩa m̃a viuifica me ſm ũbũ tuũ.	ἡ ψυχή μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν
דְּרָכַי סִפַּרְתִּי	Vias meas expoſui	Daleth.Vias meas enunciaui	Τὰς ὁδούς μου ἐξήγγειλα
וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי	& reſpondiſti mihi,doce me	& exaudiſti me,doce me	καὶ ἐπήκουσάς μου, δίδαξόν με
חֻקֶּיךָ : דד	precepra tua.	iuſtificationes tuas.	τὰ δικαιώματά σου.

بكل قلبي	בכל לבי ת	In toto corde meo
ابتغيتك فلا	תבעית אולפנך לא	queſiui doctrinam tuam,ne
من كلامك	תשלינני מפקודייך:	deficere me facias a mandatis tuis.
بقلبي احتفيت	בלבי טמרית	In corde meo abſcondi
قولك لكيلا	מימרך מן בגלל	verbum tuum,propterea
احطي اليك	דלא איחוב קדמך:	non peccabo coram te.
مبارك انت يا رب	בריך אנת יי	Benedictus tu DEVS
فعلمني	אליף יתי גזירתך:	doce me precepta tua.
اخبرت	בסיפוותי אשתעיית	In labiis meis narraui
جميع احكام	כל דיני פומך:	omnia iudicia oris tui.
اثرت سبل	באורחת סהידותך	In via teſtimoniorum tuorum
شهاداتك على جميع	חדיתי כעילוי כל מולא:	gauiſus ſũ ſic de ſupma oĩum fortuna:
بوصاياك	בפקודייך אמליל	In preceptis tuis loquar
واتفهم	ואסתכל ארחתך:	& ſpeculabor vias tuas.
ادرس	בגזירתך אפרנק	In preceptis tuis delectabor
ولا انسى كلامك	לא איתנשי דביריך:	non obliuiſcar verborum tuorum.
استجب لعبدك	שלים טב על עבדך	Perfice bonum ſeruo tuo
واحفظ قولك	ואיחי ואטור דביריך:	& viuam & cuſtodiam verba tua.
بصر عيني لا نظر	גלי עייני ואסתכל	Reuela oculis meis,& conſiderabo
اني في شرعك	פרישן מאורייתך:	mirabilia de lege tua.
غريب انا في الا	דייר אנא בארעא	Peregrinus ego ſum in terra,
فلا تخف	לא תסלק	non auferas
عني وصاياك	מיני פיקודייך:	a me mandata tua.
هويت	רגינת נפשי	Deſiderauit anima mea
واشتهيت احكام	לרגינתא	deſiderare
في كل حين	לפיקודייך בכל עידן:	mandata tua in omni tempore.
انتهر المتعظمين	נזפת זידנין ליטין די	Increpuiſti ſuperbos maledictos,qui
كل من يحيد عن وصاياك	אשתליו מפקודייך:	declinant a mandatis tuis.
انزع عني	טעי מעלוי בהתא	Aufer a me opprobrium
العار والذله	ובוזתא ארום	& vitupetium,quoniam
فاني لشهاداتك	נטרית סהידותך:	cuſtodiui teſtimonia tua.
جلس الروسا	להוד ארום יתבין רברביא	Quãuis ſedeant principes
ويقولوا علي	מיני ממללין עבדך	de me loquentes,ſeruus tamen tuus
	עסיק באחוית גזירתך:	intentus eſt vt annunciet p̄cepta tua.
ويدرس	להוד סהידותך	Sed & teſtimonia tua
ويخبر	פירנוקי מרי עצתי:	delectatio mea, authores conſilii mei.
لصقت نفسي	אידבקת לעפרא	Adheſit pulueri
فاحيني ككلمتك	נפשי אסי יתי בדביריך:	anima mea,ſana me verbis tuis.
فوضت اليك	אורחתי מניתי	Vias meas enarraui
فاستجب	וקבילתא צלותי	& accepiſti orationem meam,
لي وعلمني	אליף יתי ית גזירתך:	doce me precepta tua.

catio,iudiciũ, iuſtitia, ſermo,eloquium,uerbum,ueritas,& bonũ: dixeruntq̃ omnia hec in unum conſpirare,& pro lege diuina accipienda eſſe,ut res quidẽ eadem ſit,nomina plura, ſubſtantia una,rationes nominum diuerſe. Et ingenioſe quidẽ & docte. Sꝫ & hoc idẽ etiã primitus obſeruatũ eſt a patribus hebreis,qui nihilominus nõ contenti pro dignitate legis ſue illam duodecim tantum nominibus coartari,afferũt ſeptuaginta legis nomina ſeptuagintaq̃ nomina ſynagoge, ac ſeptuaginta nomĩa Dei,uoluntq̃ tria hec quantum ad nomen attinet paria eſſe. Que q̃dem noĩa operepretiũ recenſenda duxi omiſſis plurimis que illi adducũt,de diuiſione huius pſalmi in duas & uiginti partes, iuxta numerũ hebraicarum literarum,& cur quelibet ſectionis pars octo contineat uerſus,uendicentq̃ ſibi ſinguli,o-ctonarii ſingularem literã ſ͠m alphabeti hebraici ſeriem. ¶Itaq̃ in caballiſticis fragmentis,hec legũtur. Noĩa Dei ſeptuaginta

אל אלהים אחד אדני
אדון אחור אהיה
אמיץ אמתי ארך
אפים אחרון אשכול
הכופר ברוך בורא
גחל נאה גואל
גיבור דגול היודע
ועד זוכר חי חסיד
חנון חוקר חסין חכם
טוב טהור ענים ישר
יושב בסתר כביר
כח מלך מסתתר
נורא נשגב נצח
נוצר חסד נושא עון
נושא פשע
נושא חטא נאמן
נוהם נוטר סולח

דרך פקודיך	Viam mandatorum tuorũ	Daleth.Viã iuſtificationũ tuarꝫ	Ὁδὸν δικαιωμάτων σου
הבינני ואשיחה	fac me intelligere,& loquar	inſtrue me,& exercebar	συνέτισόν με, καὶ ἀδολεσχήσω
בנפלאותיך׃	in mirabilibus tuis.	in mirabilibus tuis.(pre tedio,	ἐν τοῖς θαυμασίοις σου.
דלפה נפשי מתוגה	Diſtillauit aĩa mã ob dolorẽ,	Daleth.Dormitau it aĩa mea(	Ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ ἀκηδ
קימני כדברך׃	ſerua me iuxta eloquiũ tuũ.	ↄfirma me ĩ verbis tuis. (me,	βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου.
דרך שקר הסר ממני	Viam mendacii aufer a me,	Daleth.Viã iniqtatis amoue a(	Ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμ
ותורתך חנני׃	& de lege tua miſerere mei.	& de lege tua miſerere mei.	καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με.
דרך אמונה בחרתי	Viam fidei elegi,	Daleth.Viam veritatis elegi,	Ὁδὸν ἀληθείας ἡρετισάμην,
משפטיך שויתי׃	iudicia tua propoſui.	iudicia tua non ſum oblitus.	καὶ τὰ κρίματά σου οὐκ ἐπελαθ
דבקתי בעדותיך	Adheſi teſtimoniis tuis	Daleth.Adheſi teſtimoniis tuis	Ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου
יהוה אל־תבישני׃	DEVS,ne confundas me.	dñe,noli me cõfundere. (curri,	κύριε μή με καταισχύνῃς.
דרך מצותיך ארוץ	Viã mandatoꝝ tuoꝝ currã,	Daleth.Viã mãdatoꝝ tuoꝝ cu(	Ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον
כי תרחיב לבי׃	quoniã dilataſti cor meum.	cum dilataſti cor meum.	ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδί
הורני יהוה	Oſtende mihi DEVS	He,Legem pone mihi domine	Νομοθέτησόν με κύριε
דרך חקיך	viam preceptorum tuorum,	viam iuſtificationum tuarum,	τὴν ὁδὸν τῶν δικαιωμάτω
ואצרנה עקב׃	& cuſtodiã ea vſq; in finem.	& exquiram eam ſemper. (bor	καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διαπαντ
הבינני ואצרה	Doce me & obſeruabo	He.Da mihi itellectũ & ſcruta(	Συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω
תורתך ואשמרנה	legem tuã,& cuſtodiam eam	legem tuam,& cuſtodiam illam	τὸν νόμον σου, καὶ φυλάξω αὐτό
בכל־לב׃	in toto corde,	in toto corde meo.	ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου.
הדריכני בנתיב	Deduc me in ſemitam	He.Deduc me in ſemitam	Ὁδήγησόν με ἐν τῇ τρίβῳ
מצותיך כי	mandatorum tuorum,quia	mandatorum tuorum,quia	τῶν ἐντολῶν σου ὅτι
בו חפצתי׃	ipſam volui. (nia tua,	ipſam volui. (nia tua,	αὐτὴν ἠθέλησα.
הט לבי אל עדותיך	Inclina cor meũ ad teſtimo(	He.Inclina cor meũ in teſtimo(	Κλῖνον τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ
ואל אל־בצע׃	& non ad auaritiam.	& non in auariciam.	καὶ μὴ εἰς πλεονεξίαν.
העבר עיני	Auerte oculos meos	He.Auerte oculos meos	Ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μ
מראות שוא	ne videant vanitatem,	ne videant vanitatem,	τοῦ μὴ ἰδεῖν ματαιότητα,
בדרכך חיני׃	in via tua viuifica me.	in via tua viuifica me.	ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με.
הקם לעבדך	Firma ſeruo tuo	He.Statue ſeruo tuo	Στῆσον τῷ δούλῳ σου
אמרתך אשר	eloquium tuum,in	eloquium tuum,in	τὸ λόγιόν σου εἰς
ליראתך׃	timorem tuum.	timore tuo.	τὸν φόβον σου.
העבר חרפתי	Auerte opprobrium meum	He.Amputa opprobriũ meum	Περίελε τὸν ὀνειδισμόν μου
אשר יגרתי כי	quod reueritus ſum,quia	quod ſuſpicatus ſum,quia	ὃν ὑπώπτευσα ὅτι
משפטיך טובים׃	iudicia tua bona.	iudicia tua iocunda.	τὰ κρίματά σου χρηστά.
הנה תאבתי	Ecce deſideraui	He.Ecce concupiui	Ἰδοὺ ἐπεθύμησα
לפקודיך ב	mandata tua,	mandata tua,	τὰς ἐντολάς σου
בצדקתך חיני׃	in iuſtitia tua viuifica me.	in equitate tua viuifica me.	ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με
ויבאני חסדך	Et vẽiãt mihi miſicõdie tue	Vau.Et vẽiat ſup me miſicor(	Καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεός σου
יי תשועתך ב	DEVS,ſalus tua	dñe,ſalutare tuum (dia tua	κύριε τὸ σωτήριόν σου
כאמרתך׃	iuxta eloquiũ tuũ. (ſmonẽ,	ſm eloquiũ tuũ. (mihi verbũ,	κατὰ τὸν λόγον σου. (μ λόγ
ואענה חרפי דבר	Et rñdebo exprobrãti mihi(	Vau.Et rñdebo exꝓbrãtibus(	Καὶ ἀποκριθήσομαι τοῖς ὀνειδ
כי בטחתי בדברך׃	quia ſperaui in ſermone tuo.	quia ſperaui ĩ ſermonibus tuis.	ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοῖς λόγοις σ

لولا ان درسي	אילולי אוריתך	Niſi quod lex tua
سننك	פרנוקי הויין	delectatio mea eſt, iam
في تواضعي	הובדית בסיגופי:	periſſem in preſſura mea.
والى الابد	לעלם לא אתנשי	In eternum non obliuiſcar
وصاياك لان	פקודיך ארום בהון	preceptorum tuorum, quoniá in ipſis
بها احييتني	קיימתני:	viuificaſti me.
انا لك يارب	דילך אנא ופרוק יתי	Tuus ego ſum ſalua me
لاني ابتغيت	ארום פקודיך תבעית:	quoniam mandata tua queſiui.
الخطاة	לותי אמתינו רשיעיא	Me expectauerunt impii
ليهلكوني	להובדן יתי סהידוותך	vt perderent me teſtimonia tua
شهاداتك	אתביין:	intellexi.
رايت لكل	לכל מה דאישתהי	Omnium que cepta ſunt
انقضا فاما	ואשתכלל חמיתי סיפא	& fundata vidi finem,
فواسعة	פתיא תפקידתך לחדא:	latum mandatum tuum nimis.
اللهم اني احببت	כמה רחימית אוריתך	Quam dilexi legem tuam,
وكل يوم	כל יומא היא שותי:	tota die hec locutio mea.
افهمني	יתיר מבעלי דבבי	Abundantius quã dños inimicitie mee
افضل من	מחכמא יתי פיקודיך	doce me mandata tua,
لانها ثابتة	ארום לעלם היא דילי:	quoniam in eternum hec mihi ſunt.
علمني	מכל מלפי	Pluſquã omnes doctores meos
جميع المعلمين	אסתכלית ארום	intellexi, quoniam
ادرس سننك	סהידוותך שותא דילי:	teſtimonia tua cogitationes mee ſunt.
فهمت اكثر من	מן חכימיא אתביין	Pluſquã ſapientes intellexi,
لاني ابتغيت	ארום פקודך נטרית:	quoniam precepta tua ſeruaui.
منعت قدمي	מכל ארח בישא מנעית	Ab omni via mala prohibui
طريق	רגלי מן בגלל דאטור	pedes meos, vt cuſtodiam
احفظ كلامك	דבריך:	verba tua.
لم احد عن	מן דיניך לא עדית	A iudiciis tuis non declinaui,
لانك علمتني	ארום את אלפתני:	quoniam tu docuiſti me.
كلامك حلو في	מה חליין למוריני מימרך	Quam dulcia palato meo verba tua
افضل من الشهد	בסימין יתיר מן דובשא	dulciora quam mel
فهمت وصاياك	לפומי מפקודיך אתביין	ori meo. A ꝑceptis tuis eruditus ſum,
لاجل ذلك شنيت	מטול היכנא סניתי כל	propterea odi omnem
جميع طرق	בר נש די משקר:	virum mendacem.
قولك مصباح	היך דמנהר לרגלי דביריך	Sicut lucerna pedibus meis verba tua,
ونور في سبل	ונהורא לכבשי:	& lumen ſemitis meis.
قسمت وثبت	אומית וקיימית	Iuraui & conſtitui,
لاحفظ احكام	למיטר פקודי זכוותך:	cuſtodire precepta iuſtitie tue.
[illegible]	איסתגפית עד לחדא	Conturbatus ſum vehementer,
يارب فاحييني	יי אסי יתי היך דביריך:	DEVS ſana me ſm eloquia tua.
ارض عن قولي	נדבתא דפומי אתרעי	Voluntaria oris mei complaceant tibi

ומשפטיך למדני	DEVS,& iudi.tua doce me.	dñe,& iudicia tua doce me.	δὴ κύριε, καὶ τὰ κρίματά σου δίδαξ
נפשי בכפי תמיד	Aĩa mea in manu mea ſemp,	Nun.Aĩa mea ĩ mãibꝰ mĩs ſẽp,	Ἡ ψυχή μου ἐν ταῖς χερσί σου διαπα
ותורתך לא שכחתי:	& legis tue non ſum oblitus.	& legem tuã non ſum oblitus.	καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
נתנו רשעים פח-	Poſuerunt impii laqueum	Nun.Poſuerunt pcõres laqueũ	Ἔθεντο ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι,
לי ומפקודיך	mihi, & a mandatis tuis	mihi,& de mandatis tuis	καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου
לא תעיתי :	non aberraui.	non erraui.	οὐκ ἐπλανήθην.
נחלתי עדותיך	Hereditaui teſtimonia tua	Nun.Hereditate acquiſiui	Ἐκληρονόμησα τὰ
לעולם כי ששון	in ſempiternũ. quia gaudiũ	teſtimõia tua ĩ etnũ,qa exltatio	μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἀ
לבי המה :	cordis mei ſunt.	cordis mei ſunt. (ciendas	τῆς καρδίας μου εἰσίν.
נטיתי לבי לעשות	Inclinaui cor meũ vt facerẽ	Nun.Inclinaui cor meũ ad fa(	Ἔκλινα τὴν καρδίαν μου τοῦ π
חקיך לעולם עקב:	precepta tua ad eternũ finẽ.	iuſtifica.tuas ĩ etnũ,pp retribu.	τὰ δικαιώματά σου εἰς τὸν αἰῶνα δι
סעפים שנאתי	Praue cogitãtes odio habui,	Samech.Iniquos odio habui,	Παρανόμους ἐμίσησα,
ותורתך אהבתי :	& legem tuã dilexi. (tu es,	& legẽ tuã dilexi. (meus es tu,	τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα.
סתרי ומגני אתה	Protectio mea & ſcutũ meũ(	Samech.Adiutor & ſuſceptor(	Βοηθός μου καὶ ἀντιλήπτωρ μου
לדברך יחלתי :	verbum tuum expectaui.	& ĩ verbũ tuũ ſupſperaui.(gni,	εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.
סורו ממני מרעים	Recedite a me maligni,	Samech.Declinate a me mali(	Ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ πονηρευόμενοι
ואצרה מצות אלהי :	& cuſtodiã mãdata Dei mei.	& ſcrutabor mandata Dei mei.	καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολὰς τοῦ θε
סמכני כאמרתך	Confirma me ẜm verbũ tuũ	Samech.Suſcipe me ẜm eloqũ(	Ἀντιλαβοῦ μου κατὰ τὸ λόγιο
ואחיה ואל	& viuam,& noli me	& viuã,& nõ cõfundas (tuũ	καὶ ζήσομαι, καὶ μὴ καταισχύνῃς
תבישני משברי	ɔfunderẽ ab expectatõe mea.	me ab expectatione mea. (ero,	με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου.
סעדני ואושעה	Auxiliare mihi & ſaluus ero,	Samech. Adiuua me & ſaluus(	Βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι,
ואשעה בחקיך	& loquar in preceptis tuis	& meditabor ĩ iuſtificatõibꝰ tuis	καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασι
תמיד : סל	iugiter.	ſemper.	διαπαντός.
סלית כל שוגים	Conculcaſti oẽs qui aberrãt	Samech.Spuiſti oẽs diſcedẽtes	Ἐξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστα
מחקיך כי-	a preceptis tuis,quia	a iudiciis tuis,quia	ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου, ὅτι
שקר תרמיתם :	mendax deceptio eorum.	iniuſta cogitatio eorũ. (ui oẽs	ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν.
סגים השבת כל-	Chalchimiã computaſti oẽs	Samech. Preuaricãtes reputa(	Παραβαίνοντας ἐλογισάμην πάν
רשעי ארץ לכן	impios terre,propterea	peccatores terre,ideo	τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, διὰ
אהבתי עדתיך :	dilexi teſtimonia tua.	dilexi teſtimonia tua. (nes mãs,	ἠγάπησα τὰ μαρτύριά σου.
סמר מפחדך בשרי	Exhorruit a timorẽ tuo caro(	Samech.Cõfige timorẽ tuo car(	Καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σ
וממשפטיך יראתי:	& iudicia tua timui. (mea,	a iudiciis enim tuis timui.	ἀπὸ γὰρ τῶν κριμάτων σου ἐφ
עשיתי משפט וצדק	Feci iudicium & iuſtitiam,	Ain.Feci iudicium & iuſtitiam,	Ἐποίησα κρίμα καὶ δικαιοσύνην
בל תניחני לעשקי :	ne dereliq̃s me iis q p̃dãt me	nõ tradas me calũniãtibus me.	μὴ παραδῷς με τοῖς ἀδικοῦσί με
ערב עבדך לטוב וא	Dulceſcat ẜuo tuo ĩ bono,ne	Ain.Suſcipe ẜuũ tuũ ĩ bonũ,nõ	Ἔκδεξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς ἀγα
יעשקני זדים : ע	calumnientur me ſuperbi.	calũnientẽ me ſupbi. (tare tuũ,	συκοφαντησάτωσάν με ὑπερήφ
עיני כלו לישועתך	Oclĩ mĩ defecerũt ĩ ſalutarẽ(	Ain.Oculi mei defecerũt ĩ ſalu(	Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐξέλιπον εἰς τὸ σω
ולאמרת צדקך :	& ĩ eloqũ iuſtitie tue. (tuũ,	& in eloquium iuſtitie tue.	καὶ εἰς τὸ λόγιον τῆς δικαιοσύνης
עשה עם עבדך	Fac cum ſeruo tuo (tua	Ain.Fac cũ ẜuo ruo (tões tuas	Ποίησον μετὰ τοῦ δούλου σου
כחסדך וחקיך	ẜm miſicõdiã tuã,& p̃cepta(	ẜm miſicordiã tuã,& iuſtifica(	κατὰ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὰ δικαιώ
למדני : ע	doce me.	doce me. (hi intellectũ	δίδαξόν με.
עבדך אני הבינני	Seruus tuꝰ ſũ ego ĩſtrue me,	Ain.Seruus tuus ſũ ego,da mi(	Δοῦλός σού εἰμι ἐγώ, συνέτισόν

وعلمني احكامك	בְּבָעוּ יְיָ וְדִינָךְ אַלֵּיף יָתִי׃	obſecro DEVS, & iudicia tua doce me
نفسي بيدك في كل	מִסְתַּכְּנָא נַפְשִׁי כְּיַד עַל	In periclitatõe fuit aĩa mea, ac ſi fuiſſet
حين ولم انس ش	גַּב יְדֵי חָדַיָּךְ וְאוֹרַיְתָךְ לָא	ĩ extremitate manus ſp, & legẽ tuã nõ
نصبت لي الخطاة	אִתְנְשֵׁיתִי׃ סַדְרוּ רַשִׁיעֵי	ſum oblitus. Tetenderunt impii
فخا ولم احد عن	פַּחָא לִי וּמִפִּקּוּדָךְ	laqueum mihi, & a preceptis tuis
وصاياك	לָא טְעֵיתִי׃	non aberraui.
ورثت شهاداتك	אַחְסֵנִית סַהֲדְוָתָךְ	Heres fui teſtimoniorum tuorum
الى الابد لان	אֲרוּם לְעָלְמִין חֶדְוַת	in eternum, quoniam gaudium
بها بهجة نفسي	לִבִּי אִינּוּן׃ א	cordis mei ſunt
املت قلبي لاعمل بعدلك	אַצְלֵיתִי לִבִּי לְמֶעְבַּד	Inclinaui cor meum vt faciat
لاجل المجازاة المؤبدة	גְּזֵירָתָךְ לְעָלַם עַד סוֹפָא׃	mandata tua, a ſeculo vſq; ad finem.
ابغضت الا	דְּחָשְׁבִין מַחְשְׁבָן סְרִיקִין	Cogitantes cogitationes vanas
وسننك احببت	סְנֵיתִי וְאוֹרַיְתָךְ רְחֵימִית׃	odio habui, & legem tuam dilexi.
انت معيني وملجئي	טוֹמְרִי וּתְרִיסִי אַתְּ	Abſconſio mea & ſcutum meum tu,
وعلى كلامك توكلت	לְפִתְגָּמָךְ אוֹרִיכִית׃	& in verbum tuum ſperaui.
حيدوا عني ايها الاثمة	זוּרוּ מִנִּי מַבְאִישִׁין	Recedite a me maligni
لا فحص عن وصاياك	וְאֶטַּר פִּקּוּדֵי אֱלָהִי׃	& cuſtodiam mandata Dei mei.
اعضدني بكلمتك	סְמוֹךְ יָתִי בְּמֵימְרָךְ	Coniunge me verbo tuo
فاحيا ولا تخيب	וְאֵיחֵי וְלָא תְבַהֲת	& viuam, & non confundat
رجائي	יָתִי מִן סִבְרוּתִי׃	ab expectatione mea.
انصرني فاخلص	סְעִיד יָתִי וְאִתְפְּרֵק	Adiuua me & ſaluus ero,
واتلوا وصاياك	וְאִיגְעַג בְּאוֹרַיְתָךְ׃	& meditabor in lege tua
في كل حين	תְּדִירָא׃ כב	ſemper.
رذلت جميع الضالين	כְּבַשְׁתְּ כָּל דְּשָׁלוֹ	Conculcaſti omnes diſcedentes
عن وصاياك لان	מִגְּזֵירָתָךְ אֲרוּם	a preceptis tuis. Quoniam
فكرهم الظلم	שִׁקְרָא נִכְלֵיהוֹן׃	mendax deceptio eorum.
عددت جميع خطاة الارض	פְּסִלַיָּא פַסַּקְתָּא קְטַלְתָּא	Idola confregiſti, interfeciſti
كفرة فلذلك احببت	כָּל רַשִׁיעֵי אַרְעָא מְטוּל	omnes impios terre, propterea
شهاداتك في كل حين	הָיְכְנָא רְחֵימִית סַהֲדְוָתָךְ׃	dilexi teſtimonia tua.
اقشعر جسمي من خشيتك	מִצְלַהֵב מִדְּלוּחָא בִּסְרִי	Exhorruit a timore tuo caro mea,
لاني خفت احكامك	וּמִדִּינָךְ דְּחֵילִית׃	& a iudiciis tuis timui.
صنعت العدل والبر	עֲבָדִית דִּינָא וְצִדְקְתָא	Feci iudicium & iuſtitiam,
فلا تسلمني للظالمين	לָא תִשְׁבְּקִנַּנִי לְטָלוֹמַי׃	non tradas me raptoribus meis.
انعم على عبدك بالخير	בְּסִים עַבְדָּךְ לְטָבָא לָא	Facilis ſeruus tuus ad bonum, non
لئلا تبغي على المتكبرين	יִטְלוּמוּן יָתִי זֵידָנִין׃	vſurpent me ſuperbi.
نصبت بصري الى	עַיְנַי סַבְּרָן לְפוּרְקָנָךְ	Oculi mei ſperauerũt ĩ redẽptõe tua,
خلاصك وقولك العدل	וּלְמֵימַר צִדְקָךְ׃	& in verbo iuſtitie tue.
اصنع لعبدك	עֲבֵד עִם עַבְדָּךְ	Fac cum ſeruo tuo
نظير رحمتك	הֵיךְ חַסְדָּךְ וּגְזֵירָתָךְ	ſm miſericordiam tuã & precepta tua
وعلمني عدلك	אַלֵּיף יָתִי׃ עב	doce me.
انا عبدك فافهمني	עַבְדָּךְ אֲנָא אַבְיִן	Seruus tuus ego ſum da mihi ĩtellectũ,

ואדעה עדותיך:	& cognoſcã teſtimonia tua.	vt ſciam teſtimonia tua.	καὶ γνώσομαι τὰ μαρτύριά σου.
עת לעשות ליהוה	Tempus eſt vt facias DEO,	Ain. Tempus faciendi domine,	Καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ,
הפרו תורתך:	preuaricati ſunt legem tuã.	diſſipauerunt legem tuam.	διεσκέδασαν τὸν νόμον σου.
על כן אהבתי	Propterea dilexi mãdata tua	Ain. Ideo dilexi mandata tua,	Διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰς ἐντολ[…]
מצותיך מזהב	ſuper aurum	ſuper aurum	ὑπὲρ χρυσίον
ומפז: ע	& obrizum. (ta tua	& topazion. (tua	καὶ τοπάζιον.
על כן כל פקודי	Propterea ĩ vniuerſa p̃cep(	Ain. Propterea ad oĩa mãdata(	Διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντ[…]
כל ישרתי כל ארח	direxi me, omnem ſemitam	dirigebar, omnem viam	κατωρθούμην, πᾶσαν ὁδὸν
שקר שנאתי:	mendacii odio habui.	iniquam odio habui.	ἄδικον ἐμίσησα.
פלאות עדותיך על	Mirabilia teſtimonia tua, iõ	Phe. Mirabilia teſtimõia tua, iõ	Θαυμαστὰ τὰ μαρτύριά σου, διὰ […]
כן נצרתם נפשי:	cuſtodiuit ea anima mea.	ſcrutata ẽ ea aĩa mea. (luminat	ἐξηρεύνησεν αὐτὰ ἡ ψυχή μου.
פתח דבריך יאיר	Apertura ſermonis tui illu(	Phe. Declaratio ſmõũ tuoꝝ il(	Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτ[…]
מבין פתיים:	docẽs neſcientes. (minabit	& intellectũ dat paruulis.	καὶ συνετιεῖ νηπίους.
פי פערתי ואשאפה	Os meũ aperui & reſpiraui,	Phe. Os meũ aperui & attraxi(	Τὸ στόμα μου ἤνοιξα καὶ εἵλκυσα π[…]
כי למצותיך	quia mandata tua	quia mandata tua (ſpũm,	ὅτι τὰς ἐντολάς σου
יאבתי: פ	deſideraui.	deſiderabam.	ἐπεπόθουν.
פנה אלי וחנני	Reſpice ad me & miſere mei	Phe. Aſpice ĩ me & miſerẽ mei,	Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με
כמשפט לאהבי שמך	iuxta iudi. diligẽtiũ nom̃ tuũ	ſm iudiciũ diligẽtiũ nomẽ tuũ.	κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἀγαπώντων τὸ ὄνομ[…]
פעמי הכן באמרתך	Gre. m̃os firma ſm ſmo. tu.	Phe. Gre. me. dirige ſm eloqũ(	Τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ […]
ואל תשלט בי כל און	& ñ des ptãtẽ ĩ me oĩ iniqtati	vt ñ dñeẽ mei oĩs ĩiuſtitia. (tuũ,	καὶ μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα […]
פדני מעשק אדם	Redime me a calũnia hoĩum	Phe. Redime me a calũnia hoĩũ,	Λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας […]
ואשמרה פקודיך:	& cuſtodiã mãdata tua. (tuũ,	vt cuſtodiã mãdata tua. (tuũ,	καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου. (δο[…]
פניך האר בעבדך	Vultũ tuũ lucere fac ĩ ſuũ(	Phe. Faciẽ tuã illũina ſup ſuũ(	Τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸ[…]
ולמדני את חקיך:	& doce me precepta tua.	& doce me iuſtificationes tuas.	καὶ δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σ[…]
פלגי מים ירדו	Riui aquarum fluebant	Phe. Exitus aquaꝝ deduxerunt	Διεξόδους ὑδάτων κατέ[…]
עיני על לא	de oculis meis, quia non	oculi mei, quia non	οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπεὶ οὐκ
שמרו תורתך:	cuſtodierunt legem tuam.	cuſtodierunt legem tuam.	ἐφύλαξαν τὸν νόμον σου.
צדיק אתה יהוה	Iuſtus tu DEVS,	Sadic, Iuſtus es domine	Δίκαιος εἶ κύριε.
וישר משפטיך:	& rectum iudicium tuum.	& rectũ iudiciũ tuũ. (nia tua,	καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου.
צוית צדק עדתיך	Precepiſti iuſtitiam teſtimo(	Sadic. Mãdaſti iuſtitiã teſtimo(	Ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρ[…]
ואמונה מאד:	& veritatem nimis. (nii tui,	& veritatẽ tuã nimis. (meꝯ, qa	καὶ ἀλήθειαν σφόδρα.
צמתתני קנאתי כי	Cõſũpſit me zelus meus, qa	Sadic. Tabeſcere me feĉ zelus(	Ἐξέτηξέ με ὁ ζῆλός μου, ὅτι
שכחו דבריך צרי:	obliti ſt ũboꝝ tuoꝝ mole. m̃i	obli. ſt ũba tua inimici m̃i. (ter,	ἐπελάθοντο τῶν λόγων σου οἱ ἐ[…]
צרופה אמרתך מאד	Repurgatus ſmo tuꝯ nimis,	Sadic. Ignitũ eloq. tuũ vehem̃(	Πεπυρωμένον τὸ λόγιόν σου σ[…]
ועבדך אהבה:	& ſeruus tuus dilexit illum.	& ſuus tuꝯ dilexit illũ. (ꝯtẽptꝯ,	καὶ ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτ[…]
צעיר אנכי ונבזה	Paruulꝯ ego ſũ & ꝯtẽptibilꝭ,	Sadic. Adoleſcẽtulꝯ ſũ ego &(	Νεώτερός ἐγώ εἰμι καὶ ἐξουδ[…]
פקדיך לא שכחתי:	mãdata tua nõ ſum oblitus.	iuſtificatões tuas nõ ſũ oblitus.	τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπε[…]
צדקתך צדק לעולם	Iuſtitia tua iuſtitia ſẽpitna,	Sadic. Iuſtitia tua iuſtitia ĩ etnũ	Ἡ δικαιοσύνη σου δικαιοσύνη […]
ותורתך אמת:	& lex tua veritas. (rũt me,	& lex tua veritas. (nerũt me,	καὶ ὁ νόμος σου ἀλήθεια.
צר ומצוק מצאוני	Tribulatio & ãguſtia ĩuene(	Sadic. Tribulatio & ãguſtia ĩue(	Θλῖψις καὶ ἀνάγκαι εὕροσάν με,
מצותיך שעשעי:	mãdata tua delectatiões m̃e.	mãdata tua meditatio mea eſt.	αἱ ἐντολαί σου μελέτη μου.

لا عرف شهادا	יתי ואידע סהדותך :	& ſciam teſtimonia tua.
هذا زمان يعمل	עידן למעבד רעותא דיי	Tempus eſt faciendi volũtatem DEI,
للرب وقد عطلوا	אפישו תלמידיא אורתך:	augete diſcipuli legem.
لذلك احببت وصا	על היכנא רחימית	Propterea dilexi
افضل من الذهب	פקודך מדהבא	mandata tua ſuper aurum
والجوهر	ומפיזא :	& obrizum.
لهذا ابتغيت	על היכנא כל פקודיא	Propterea mandata tua
وصاياك وابغضت	כולהון תריצתנון כל	omnia direxi, omnem
جميع طرق ا	אורח שקרא סניתי :	viam iniquam odio habui.
شهاداتك هي جليل	פרישן סהידותך מטול	Mirabilia teſtimonia tua, propterea
لذلك حفظتها	היכנא נטרתנון נפשי:	cuſtodiuit ea anima mea.
اعلان كلامك	גליף דביריך ינהר	Impreſſio ſermonũ tuorũ illuminabit,
ونامو سك يفهم الا	חשימא יתביין שרגיגי:	& dabit intellectum neſcientibus.
فتحت فاهي واستن	פומי פתחית ואליפית	Os meum aperui & didici,
روحا لاني احبب	ארום ל פקודייך	quoniam mandata tua
وصاياك	צבית :	volui.
انظر الي وارحمني	אתפני לותי וחוס עלי	Reſpice me & miſerere mei
رحمة محبي اسمك	כהילכתא לרחמי שמך:	ſm ſententiam diligentium nomẽ tuũ.
قوم طرقي كمثل قولك	איסתורי אתקן במימרך	Greſſus meos dirige in verbum tuum,
تتسلط علي الاثام	ולא תשליט בי כל שקר:	& nõ des poteſtatẽ in me omni iniquo.
انقذني من	פרוק יתי מטלומא אנש	Redime me a calumnia hominum,
البشر لاحفظ وصا	ואטור פקודייך :	& cuſtodiam mandata tua.
اشرق وجهك	זיו אפך אנהר	Splendorem faciei tue lucere fac
عبدك وعلمني	בעבדך ואליפני ית גזירתך	in ſeruũ tuũ, & doce me precepta tua,
فاضت دموعي	טווף מיא יחתון	Fluenta aquarum emiſerunt
عيني كجاري	עייני מטול דלא	oculi mei, quoniam non
اذ لم احفظ	נטרו אוריתך:	cuſtodierunt legem tuam.
انت عادل يا	זכאי את יי	Iuſtus es tu DEVS,
واحكامك مستقيمة	ותריצין דינך:	& recta iudicia tua.
اوصيت كثيرا	פקידתא צדקא סהידותך	Precepiſti iuſtitiã teſtimoniorũ tuorũ,
والامانة في شهاداتك	והימנותא לחדא:	& veritatem nimis.
غيرة بيتك اذابتني	סגרת יתי טינתני ארום	Tabeſcere me fecit zelus meus, qm̃
لان اعدائي نسوا وصا	איתנשיאו דביריי מעיקיי	obliti ſũt verboꝝ tuoꝝ moleſtatores (mei.
قولك مجرب	סנינא מימרך לחדא	Purum verbum tuum nimis,
وعبدك احبه	ועבדך רחמה:	& ſeruus tuus dilexit illud.
انا صغير وحقير	זעיר אנא ובסיר	Paruulus ego & contemptus
ولم انس وصاياك	פקודייך לא אתנשיתי:	mandata tua non ſum oblitus.
عدلك دايم الى الابد	צידקך בדקא לעלמא	Iuſtitia tua, manifeſta in eternum,
وسننك حق	ואורייתך קשוט :	& lex tua veritas.
احزان وشدايد لحقتني	עקא ומעיקא ערקו׃	Moleſtator & moleſtatiões ĩſecute ſũt
وكانت وصاياك قراءتي	יתי פקודייך פרקנתי ::	me, mãdata tua fuerũt delectatio mea.

Y

צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם	Iuſtitia teſtimonia tua ī ſclm̄	Sadic. Eqtas teſtimo. tua ī etnū,	Δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸ
הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה :	doce me & viuam.	intellectum da mihi & viuam.	συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι.
קָרָאתִי בְכָל־לֵב	Clamaui in toto corde	Coph. Clamaui in toto corde	Ἐκέκραξα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
עֲנֵנִי יְהוָה חֻקֶּיךָ	rn̄de mihi, Deus p̄cepta tua	exaudi me dn̄e, iuſtificatio. tuas	μου, ἐπάκουσόν μου κε, τὰ δικαιώμ
אֶצֹּרָה :	cuſtodiam.	requiram. (me fac	ἐκζητήσω.
קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי	Inuocaui te ſaluum me fac,	Coph. Clamaui ad te & ſaluum(	Ἐκέκραξά σοι σῶσόν με,
וְאֶשְׁמְרָה עֵדֹתֶיךָ :	& cuſtodiam teſtimonia tua.	vt cuſtodiam mandata tua.	καὶ φυλάξω τὰ μαρτύριά σου.
קִדַּמְתִּי בַנֶּשֶׁף	Preueni in mane	Coph. Preueni in maturitate	Προέφθασα ἐν ἀωρίᾳ
וָאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרְךָ	& clamabam verbum tuum	& clamaui, quia in verba tua	καὶ ἐκέκραξα, εἰς τοὺς λόγους σου
יִחָלְתִּי :	expectans.	ſuperſperaui.	ἐπήλπισα.
קִדְּמוּ עֵינַי אש	Preueniebant oculi mei	Coph. Preueneruut oculi mei	Προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου
אַשְׁמֻרוֹת	vigilias,	ad te diluculo,	πρὸς ὄρθρον τοῦ
לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ :	vt loquerer ī ſmonibus tuis.	vt meditarer eloquia tua.	μελετᾶν τὰ λόγιά σου. (ἔλε
קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ	Vocē mā audi iuxta miſ. tu:	Coph. Vo. meā au. ſm miſi. tu.	Τῆς φωνῆς μου ἄκουσον κε κατ
יְיָ כְּמִשְׁפָּטֶךָ חַיֵּנִי :	DEVS, ſm iudi. tua viui. me	dn̄e & ſm iudi. tuū viuifica me.	κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με.
קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה	Ap̄pinquerīt pſecu. ſceleri,	Coph. Appro. pſequē. me iniq.	Προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές μ
מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ :	a lege tua procul facti ſunt.	a lege autē tua longe facti ſunt.	ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθη
קָרוֹב אַתָּה יְיָ וְכָל־	Prope tu DEVS, & omnia	Coph. Prope es tu dn̄e, & oēs	Ἐγγὺς εἶ κύριε, καὶ πᾶσαι
מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת :	mandata tua veritas.	vie tue veritas.	αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια.
קֶדֶם יָדַעְתִּי ם	A principio noui	Coph. Initio cognoui	Κατ᾽ ἀρχὰς ἔγνων
מֵעֵדֹתֶיךָ כִּי	de teſtimoniis tuis, quod	de teſtimoniis tuis, quia	ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι
לְעוֹלָם יְסַדְתָּם :	in eternum fundaueris ea.	in eternum fundaſti ea. (pe me,	εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτο
רְאֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי	Vide afflictionē meā & eri(	Res. Vide hūilitatē meā & eri(	Ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ἐξελο
כִּי תוֹרָתְךָ לֹא	quia legis tue, non (pe me,	quia legem tuam non	ὅτι τοῦ νόμου σου οὐκ
שָׁכָחְתִּי : ר	ſum oblitus.	ſum oblitus. (dime me,	ἐπελαθόμην.
רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי	Iudica cām mā & redime me,	Res. Iudica iudiciū meū & re(	Κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρωσαί με,
לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי :	in ſermone tuo viuifica me.	p̄pter eloquiū tuū viuifica me.	διὰ τὸν λόγον σου ζῆσόν με.
רָחוֹק מֵרְשָׁעִים	Longe ab impiis	Res. Longe a peccatoribus	Μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν
יְשׁוּעָה כִּי־חֻקֶּיךָ	ſalus, quia precepta tua	ſalus, quia iuſtificationes tuas	σωτηρία, ὅτι τὰ δικαιώματά σου
לֹא דָרָשׁוּ :	non queſierunt.	non exquiſierunt.	οὐκ ἐξεζήτησαν.
רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה	Miſicōdie tue multe DEVS	Res. Miſicordie tue multe dn̄e,	Οἱ ἀκτιρμοί σου πολλοί κύριε,
כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי :	iuxta iudicia tua viuifica me	ſm iudiciū tuum viuifica me.	κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με.
רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי	Mlti q pſequūt me & affli. me	Res. Mlti q pſe. me & tribu. me,	Πολλοὶ οἱ ἐκδιώκοντές με καὶ θλίβοντ
מֵעֵדְוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי	a teſtimōiis tuis nō decliaui.	a teſtimoniis tuis nō declinaui.	ἐκ τῶν μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκ
רָאִיתִי בֹגְדִים	Vidi preuaricatores	Res. Vidi preuaricantes	Εἶδον ἀσυνετοῦντας
וָאֶתְקוֹטָטָה אֲשֶׁר	& faſtidio affectus ſum, quia	& tabeſcebam, quia	καὶ ἐξετηκόμην
אִמְרָתְךָ לֹא־שָׁמָרוּ :	verbū tuū nō cuſtodierunt.	eloquia tua non cuſtodierunt.	ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαν
רְאֵה כִּי־פִקּוּדֶיךָ	Vide quoniam precepta tua	Res. Vide quoniā mandata tua	Ἴδε ὅτι τὰς ἐντολάς σου
אָהָבְתִּי יְהוָה	dilexi domine, (ca me.	dilexi domine,	ἠγάπησα, κύριε
כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי :	iuxta miſicordiā tuā viuifi(	in miſericordia tua viuifica me.	ἐν τῷ ἐλέει σου ζῆσόν με.
רֹאשׁ־דְּבָרְךָ אֱמֶת	Caput verboꝝ tuoꝝ veritas	Res. Prīcipiū v̄boꝝ tuoꝝ v̄itas,	Ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια

Iuſtitia teſtimonia tua in eternum,
intellectum da mihi & viuam.
Clamaui in toto corde
exaudi me DEVS precepta tua
cuſtodiam.
Clamaui ad te redime me,
& cuſtodiam teſtimonia tua.
Preueni mane
& oraui,& verba tua
expectaui.
Anticipauerunt oculi mei
vigilias matutinas & veſpertinas,
vt loquerer in verbo tuo.
Vocem meã audi ſm miſericordiã tuã
DEVS, ſm iudicia tua viuifica me.
Appp̄īquer̃t pſecutores m̄i adulterio,
a lege autem tua longe facti ſunt.
Prope es tu Deus & omnia
mandata tua veritas.
A principio
ſciui de teſtimoniis tuis,
quod in eternum fundaueris ea.
Vide humilitatem meã & libera me,
quia legem tuam non
ſum oblitus.
Age cauſam meam & redime me,
verbo tuo ſana me.
Longe ab impiis
ſalus quoniam mandata tua
non exquiſierunt.
Miſericordie tue multe DEVS,
ſm iudicia tua,Deus ſana me. (mei,
Multi pſecutores mei & moleſtatores(
a teſtimoniis tuis non declinaui.
Vidi preuaricatores
& certaui cum illis,quoniam
verbum tuum non obſeruauerunt.
Vide quoniam mandata tua
dilexi DEVS,ſm
miſericordiam tuam ſana me.
Principium verbi tui veritas,

ולעולם כל-משפט-	In eternum omnia iudicia	in eternum omnia iudicia	καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ κ
צדקך :	iuſtitie tue. (cauſa,	iuſtitie tue. (gratis,	τῆς δικαιοσύνης σου.
שרים רדפוני חנם	Pricipes pſecuti ſũt me ſine(	Sin.Pricipes pſecuti ſunt me(	Ἄρχοντες κατεδίωξάν με δ
ומדבריך פחד לבי :	verba ãt tua timuit cor mũ.	& a ũbis tu[formidauit cor mũ.	καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ κ
שש אנכי על אמרתך	Gaudẽs ego ſũ in elogo tuo,	Sin.Letabor ego ſup eloqa tua,	Ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λ
כמוצא שלל רב :	ſicut q inuenit ſpolia multa.	ſicut qui inuenit ſpolia multa.	ὡς ὁ εὑρίσκων σκῦλα πολλά.
שקר שנאתי ואתעבה	Mẽdaciũ odio habui & dete(	Sin.Iniqtatẽ odio habui & abo(	Ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξ
תורתך אהבתי :	legẽ ãt tuã dilexi. (ſtatus ſũ,	ſũ,legẽ ãt tuã dilexi. (minatus	τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα.
שבע ביום הללתיך	Septies in die laudaui te,	Sin.Septies ĩ die laudẽ dixi tibi,	Ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ᾔνεσα
על משפטי צדקך :	ſuper iudiciis iuſtitie tue.	ſuper iudicia iuſtitie tue.	ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιο
שלום רב לאהבי	Pax multa diligentibus	Sin.Pax multa diligentibus	Εἰρήνη πολλὴ τοῖς ἀγαπῶσι
תורתך ואין למו	legem tuã,& non eſt in illis	legem tuam,& non eſt illis	τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτ
מכשול : ש	ſcandalum.	ſcandalum.	σκάνδαλον.
שברתי לישועתך	Expectaui.ſalutare tuum	Sin.Expectabam ſalutare tuũ	Προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου
יהוה ומצותיך	DEVS,& mandata tua	domine,& mandata tua	κύριε καὶ τὰς ἐντολάς σου
עשיתי :	feci. (nia tua,	dilexi. (monia tua,	ἠγάπησα.
שמרה נפשי עדתיך	Cuſtodiuit aĩa mea teſtimo(	Sin.Cuſtodiuit aĩa mea teſti(	Ἐφύλαξεν ἡ ψυχή μου τὰ μα
ואהבם מאד :	& dilexit ea nimis.	& dilexit ea vehementer.	καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα,
שמרתי פקודיך	Cuſtodiui mandata tua	Sin.Seruaui mandata tua	Ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου
ועדתיך כי כל-	& teſtimonia tua,quia oẽs	& teſtimonia tua,quia omnes	καὶ τὰ μαρτύριά σου, ὅτι πᾶσαι
דרכי נגדך :	vie mee in conſpectu tuo.	vie m̃e ĩ ɔſpe,tuo. (ſpectu tuo	αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου κύριε.
תקרב רנתי לפניך	Appinqt laus mea corã te	Tau.Appro.depcatio m̃a ĩ cõ(	Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν
יי כדברך הבינני :	DEVS ẜm ũbũ tuũ doce me	dñe,iuxta elo.tu.da mihi ĩtelle.	κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέ
תבא תחנתי לפניך	Vẽiat depca.m̃a añ vul.tuũ,	Tau.Intret poſtula.m̃a ĩ ɔſpec.	Εἰσέλθοι τὸ ἀξίωμά μου ἐνώπιον
כאמרתך הצילני :	ẜm eloquiũ tuũ libera me.	ẜm eloqũ tuũ eripe me. (tuo,	κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί μ
תבענה שפתי תהלה	Fundẽt labia mea hymnum,	Tau.Eructabũt lab.m̃a hymnũ	Ἐξερεύξαιντο τὰ χείλη μου ὕ
כי תלמדני חקיך :	docebis enĩ me p̃cepta tua.	cũ docueris me iuſtificatões tu.	ὅταν διδάξῃς με τὰ δικαιώμ
תען לשוני אמרתך	Loqt lingua m̃a ẜmonẽ tuũ,	Tau.Pronũciabit lĩ.m̃a eloqũ(	Φθέγξοιτο ἡ γλῶσσά μου τὰ λ
כי כל-מצותיך צדק :	quia oĩa mandata tua iuſta.	qa oĩa mãdata tua eqtas. (tuũ,	ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικα
תהי ידך לעזרני	Sit manɔ tua auxiliatrix m̃a,	Tau.Fiat ma.tua vt ſaluet me,	Γενέσθω ἡ χείρ σου τοῦ σῶσαί μ
כי פקודיך בחרתי :	quia mandata tua elegi.	quoniam mandata tua elegi.	ὅτι τὰς ἐντολάς σου ᾑρετισά
תאבתי לישועתך	Deſideraui ſalutarẽ tuũ (m̃e.	Tau.Concupiui ſalutare tuum	Ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου
יי ותורתך שעשעי :	DEVS,& lex tua delecta.(	dñe,& lex tua meditatio mea ẽ.	κύριε, καὶ ὁ νόμος σου μελέτη μού ἐ
תחי נפשי ותהללך	Viuet aĩa m̃a & laudabit te,	Tau.Viuet aĩa mea & lauda.te,	Ζήσεται ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέσει
ומשפטיך יעזרני	& iudicia tua auxiliabũt mi(	& iudicia tua adiuuabunt me.	καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μ
תעיתי כשה אבד	Erraui q̃ſi ouis pdita, (hi.	Tau.Erraui ſicut ouis q̃ periit	Ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπ
בקש עבדך כי-	quere ſeruum tuum,quia	quere ſeruum tuum,quia	ζήτησον τὸν δοῦλόν σου ὅτι
מצותיך לא שכחתי :	mãdatorꝝ tuorꝝ nõ ſũ oblitus	mandata tua non ſum oblitus.	τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἐπελαθόμ
קכ שיר המעלות	CXX. Canticũ graduũ.	CXIX. Allã.Cãticũ graduũ.	ριθʹ. Ὠιδὴ τῶν ἀνα
אל יהוה בצרתה	Ad DEVM in tribulatione	Ad dominum cum tribularer	Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί μ
לי קראתי	mea clamaui,	clamaui	ἐκέκραξα,

וּלְעָלַם כָּל דִּינֵי	& in eternum omnia iudicia
צִדְקָךְ׃	iuſtitie tue.
רַבְרְבִין רְדָפוּנִי מַגָּן	Principes pſecuti ſunt me ſine cauſa,
וּמִפִּתְגָמָךְ דְּחֵיל לִבִּי׃	verbum autem tuum timuit cor meũ.
חָדֵי אֲנָא עַל מֵימְרָךְ	Letus ego in verbo tuo,
הֵי גְבַר דְּמַשְׁכַּח עֲדֵי סַגִּי׃	ſicut homo qui inuenit ſpolia multa.
שִׁיקְרָא סְנֵיתִי וְרַחֲקִית	Falſitatẽ odio habui & abominatus ſũ,
וְאוֹרָיְתָךְ רְחֵימִית׃	& legem tuam dilexi.
שְׁבַע זִמְנִין בְּיוֹמָא שַׁבַּחִית	Septem temporibus in die laudẽ dixi
יָתָךְ מְטוּל דִּינֵי צִדְקָךְ׃	tibi, propter iudicia iuſtitie tue.
שְׁלָם סַגִּי לְרָחְמֵי אוֹרָיְתָךְ	Pax multa diligentibus legem tuam
בְּעָלְמָא הָדֵין וְלֵית לְהוֹן	in mundo hoc, & non eſt illis
תַּקְלָא לְעָלְמָא דְאָתֵי׃	ſcandalum in mundo venturo.
סַבָּרִית לְפוּרְקָנָךְ	Expectaui redemptionem tuam
יְיָ וּפִקּוּדָךְ	DEVS & mandata tua
עֲבָדִית׃	feci.
נְטַר נַפְשִׁי סָהֲדָוָתָךְ	Cuſtodiuit anima mea teſtimonia tua,
וְרָחֵימְנוּן לַחֲדָא׃	& dilexit ea vehementer.
נְטָרִית פִּקּוּדָךְ	Seruaui mandata tua
וְסָהֲדָוָתָךְ אֲרוּם כָּל	& teſtimonia tua, quoniam omnes
אָרְחָתַי לְקִבְלָךְ׃	vie mee in conſpectu tuo.
תִּתְקָרֵיב צְלוֹתִי קֳדָמָךְ	Appropinquet orõ mea cõſpectui tuo
יְיָ הֵיךְ פִּתְגָמָךְ חַכִּימְנַנִי	DEVS, ſm ũbũ tuũ da mihi ĩtellectũ.
תֵּיעוֹל צְלוֹתִי קֳדָמָךְ	Veniat oratio mea in conſpectũ tuum
יְיָ הֵיךְ מֵימְרָךְ פְּצֵינִי׃	DEVS, ſm verbum tuum libera me.
תַּבְעִין סִפְוָתִי תּוּשְׁבַּחְתָּא	Effundent labia mea hymnum,
אֲרוּם תַּלְפִינַנִי גְזֵירָתָךְ׃	quoniam docebis me precepta tua.
תְּתֵיב לִישָׁנִי מֵימְרָךְ	Narrabit lingua mea verbum tuum,
אֲרוּם כָּל דִּינָיךְ צִדְקָא׃	quoniam omnia iudicia tua iuſta.
תְּהֵי יְדָךְ לְסַיְּעוּתִי	Sit manus tua in auxilium meum,
אֲרוּם פִּקּוּדָךְ רְעֵיתִי׃	quoniam mandata tua elegi.
תָּאֵיבִית לְפוּרְקָנָךְ	Deſideraui redemptionem tuam
יְיָ וְאוֹרָיְתָךְ פּוּרְנוּקִי׃	DEVS, & lex tua ſolatium meum.
תֵּיחֵי נַפְשִׁי וּתְשַׁבְּחִינָךְ	Viuifica animam meam & laudabit te,
וְדִינָיךְ יְסַיְּעִינַנִי׃	& iudicia tua adiuuabunt me.
תָּעִית הֵיךְ עָאן דְּמִתְאַבֵד	Erraui ſicut ouis que periit,
בְּעֵי עַבְדָּךְ אֲרוּם	quere ſeruum tuum, quoniam
פִּקּוּדָךְ לָא אִתְנְשֵׁיתִי׃	mandata tua non ſum oblitus.
שִׁירָא דְּאִתְאֲמַר עַל	CXX. Canticũ quod dictũ eſt pro
מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא	aſcenſionibus abyſſi.
קֳדָם יְיָ בַּעֲקָא לִי צַלֵּיתִי	Corã DEO in tribulatione mea oraui,

Furnii noſtri octonarii quadrati, græce & latine, ad imitationem prime, & ultime ogdoadis huius pſalmi, cuius principium eſt, Beati immaculati.

Ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ ἀ-
πρώτην ὀγδοάδα μετὰ
τοῦ ἁγίου καὶ μελῳδήσαν
τος προφήτου. Ὑμνήσαν
τες ἐπαίξαμεν οὕτως
ἑλλάδι. Τῶν λατινικῶν
φεισάμενοι τῶν ἐπέων
ἕνεκα τοῦ πολυμαθεστά
του φαβρου ἤδη εὐδαι
μόνως ἅτε τὰ ἄλλα ξύμ
παντα προφθακότος.

Ἀν᾽ ὁδοὺς ἄμωμοι, μάκα
ρες βαίνοντες ἐν νόμῳ θεοῦ.
Ἀπαύστως φησὶ θεῖα
μαρτύρι᾽ ἰχνεύοντες,
ὄλβιοι.
Ἄβατοι γάρ εἰσι παρα
νομοῦσιν αἱ θεῖαι τρίβοι.
Ἄγαν ἡμεναι φυλακ
τὰς ἐντολὰς τὰς σὰς ἔθου.
Αἱ βάσεις ἐμοῦ κομί
σαιντ᾽ εἰς φυλακὴν τῶν
σῶν δικῶν.
Ἀναίσχυντος ἔσομ᾽
ἅπαντα σέθεν ἐφορῶν
προστάγματα.
Ἂν μαθῶ δίκαιοσυν
κρίσιν τὴν ὀρθὴν ἐξομο
λογήσομαι.
Αἰεὶ σὰς φυλάξοντ᾽ ἐν
τολὰς μὴ δαμάμε λιμ
πάνῃς.

Te dñe da precer corã
inſtruar eloquiis tuis.
Tibi uota præſto ſint
ma, uerba me ſuẽt tua
Tua me doce mãdata.
rumpar ĩ laudes tuas,

וַיַּעֲנֵנִי ׃ יק	& reſpondit mihi	& exaudiuit me.	καὶ εἰσήκουσέ μου.
יְהוָה הַצִּילָה	DEVS libera	Domine libera	Κύριε ῥῦσαι
נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר	aīam meā a labio mendacii,	animam meam a labiis iniquis,	τὴν ψυχήν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων
מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה ׃	a lingua doloſa. (ponet	& a lingua doloſa.	καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας.
מַה יִּתֵּן לְךָ וּמַה יֹּסִיף	Quid dabit tibi aut qd ap(	Quid det̃ tibi aut qd apponat̃	Τί δοθείη σοι καὶ τί προστεθείη σοι
לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה ׃	tibi, lingua doloſa.	tibi, ad linguam doloſam.	πρὸς γλῶσσαν δολίαν.
חִצֵּי גִבּוֹר	Sagittas potentis	Sagitte potentis	Τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ
שְׁנוּנִים ע	acutas	acute	ἠκονημένα
עִם גַּחֲלֵי	cum carbonibus	cum carbonibus	σὺν τοῖς ἄνθραξι
רְתָמִים ׃	geniſtarum.	deſolatoriis.	τοῖς ἐρημικοῖς.
אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי	Heu mihi qa peregrinatus ſū	Heu mihi, quia incolatus	Οἴμοι ὅτι ἡ παροικία μου
מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם	in cappadocia, habitaui cum	meus prolongatus eſt, habitaui	ἐμακρύνθη, κατεσκήνωσα
אָהֳלֵי קֵדָר ׃	tabernaculis cedar.	cum habitantibus cedar	μετὰ τῶν σκηνωμάτων κηδάρ
רַבַּת שָׁכְנָה לָּהּ נַפְשִׁי	Multū ſibi hītauit A. aīa mā,	multum incola fuit anima mea.	πολλὰ παρῴκησεν ἡ ψυχή μου.
עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם ׃	cum oſore pacis. A .i. Depreſ ſa fuit.	Cum his qui oderunt pacem	Μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην
אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי	Ego pax, & dum	eram pacificus, cum (gratis.	ἤμην εἰρηνικός. Ὅταν
אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה ׃	loquebar, illi ad bellum.	loquebar illis impugnabāt me(	ἐλάλουν αὐτοῖς ἐπολέμουν με δωρεάν.
קכא שִׁיר לַמַּעֲלוֹת	CXXI. Canticū graduū.	CXX. Canticū graduū.	ρκ΄. Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
אֶשָּׂא עֵינַי אֶל	Leuabo oculos meos in	Leuaui oculos meos in	Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς
הֶהָרִים מֵאַיִן	montes, vnde	montes, vnde	τὰ ὄρη, ὅθεν
יָבֹא עֶזְרִי ׃	veniet auxilium meum.	veniet auxilium mihi.	ἥξει ἡ βοήθειά μου.
עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה	Auxilium meum a DEO.	Auxilium meum a domino,	Ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου
עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ ׃	factore celi & terre.	qui fecit celum & terram.	τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ	Nō det ī cōmotōē pedē tuū,	Nō det in cōmotiouē pedē tuū,	Μὴ δῴης εἰς σάλον τὸν πόδα σου,
יָנוּם שֹׁמְרֶךָ ׃	nec dormitet q cuſtodit te.	neq; dormitet qui cuſtodit te.	μὴ δὲ νυστάξει ὁ φυλάσσων σε.
הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא	Ecce non dormitabit neq;	Ecce non dormitabit neq;	Ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐ δὲ
יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל ׃	dormiet qui cuſtodit iſrael.	dormiet qui cuſtodit iſrael.	ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τὸν ἰσραήλ.
יְהוָה שֹׁמְרֶךָ	DEVS cuſtodit te	Dominus cuſtodit te,	Κύριος φυλάξει σε,
יְהוָה צִלְּךָ	DEVS vmbra tua,	dominus protectio tua	κύριος σκέπη σου
עַל יַד יְמִינֶךָ ׃	ſuper manum dexterā tuā.	ſuper manum dexteram tuam.	ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου.
יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ	Per diem ſol	Per diem ſol	Ἡμέρας ὁ ἥλιος
לֹא יַכֶּכָּה	non percutiet te,	non vret te,	οὐ συγκαύσει σε,
וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה	neq; luna per noctem.	neq; luna per noctem.	οὐ δὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα.
יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל	DEVS cuſtodit te ab omni	Dominus cuſtodit te ab omni	Κύριος φυλάξαι σε ἀπὸ παντὸς
רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ	malo, cuſtodiat animā tuam.	malo, cuſtodiat animam	κακοῦ, φυλάξοι τὴν ψυχήν σου
יְהוָה יִשְׁמָר	DEVS cuſtodiat	tuam dominus. Dn̄s cuſtodiat	ὁ κύριος. Κύριος φυλάξοι
צֵאתְךָ	exitum tuum	introitum tuum	τὴν εἴσοδόν σου
וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה	& introitum tuum, ex nunc	& exitum tuum, ex hoc	καὶ τὴν ἔξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ
וְעַד עוֹלָם ׃	& vſq; in eternum.	nunc & vſq; in ſeculum.	νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
קכב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת	CXXII. Canticū graduū.	CXXI. Canticū graduū,	ρκα΄. Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν
לְדָוִד שָׂמַחְתִּי	Dauidis. Letatus ſum	Letatus ſum	Εὐφράνθην

فاستجاب لي	וקביל צלותי׃	& accepit orationem meam	Tua uerba promet os
يا رب نج	יי פצי נפשי	DEVS libera	meū, æq̄ nāq; lex tua.
نفسي من الشفاه	נפשי משפותא דשיקרא	animam meam a labiis mendacii,	Tua dextra fuet me,
والالسن	מן לישנא נכילתא׃	& a lingua dolosa.	mandata ſi elegi tua
ماذا تعطيك	מה יהב לך ומה יוסף	Quid dabit tibi aut quid adiiciet	Tu mihi ſalus, mihi u
ترتيك الالسن	לך לישנא נכילתא	tibi lingua doloſa.	nica cura, lex ſemp tua
نبل القوي	גירהון דתקיפא שנינין	Sagitte robuſti acute,	Tibi uiuo, te laudabo
مسنونة	היך ברקא מלעיל עם	ſicut fulgura ſuperna, cum	iudiciis nixus tuis
مثل الجمر	גומרי ריתמין דדלקין	carbonibus geniſtarum ardentibus	Trahe me ouē abactā
البحر	בגיהנם מלרע׃	in gehenna inferius.	ceu, haud tamē imme
الويل لي فان	וי לי ארום איתותבית	Hei mihi, quoniam peregrinatus ſum	morem legis tue.
قد طالت	עם אוסיי שריתי עם	cum aſiaticis, habitaui cum	
في مساكن	משכניהון דערבאי׃	tabernaculis arabum.	Beati imaculati ī uia.
طال سكون	יתיר מנהון שרת נפשי	Pluſquam illi peregrinata eſt aīa mea,	Ex libro תורת כהנים
مع ذا غضي	עם ארום סני שלם׃	cum oſoribus pacis.	Torat choanim
وكنت اذا	אנא שלם ארום	Ego eram pax, quando	אמר רב אחא מאי דא דאמר דוד תמימי דרך
بالسلامة جاهدوني	אצלי והינון לקרבא׃	orabam & ipſi ad bellum.	היה לו לומר תמימי לב
المزمور العشرون	שירא דאיתאמר על	CXXI. Canticū q̄ dictū eſt pro	אלא תא שמע דיקרי לית תמימי דרך צפיר קרי ליה
رفعت	מסוקין דתהומא	aſcenſionibus abyſſi.	לפי שא׳י היו הולכים ממקום למקום כדי להודיע
الجبال من	אזקוף עיני לטוריא	Leuabo oculos meos ad montes,	תורת י׳ ולא היו קימים במקום אחד אלא דורשים
حيث تاتي	מן האן ייתי סעדי׃	vnde veniet auxilium meum.	בכל המקומות תורתו ובוחתיו ונהרגים על
معونتي من عند الرب	סעדי מן קדם יי דע	Auxilium meum a preſentia DEI	קדושת שמו לפי שנמסרו לו בכל לבם ולא היו
خالق السما	דעבד שמיא וארעא׃	qui fecit celum & terram.	חששים למיתא וזה הוא שאמר בכל לב ידרשוהו
لا يدع الزلل	לא יתן לאיתמוטטא	Non dabit vt cōmoueantur	וסמיך ליה אף לא פועלו עו׳א בדרכיו הלכו ול׳
ولا يغفو	רגלך לא ינום נטרך׃	pedes tui, nec dormitabit q cuſtodit te.	בי תמימותם לא היתה לבד בהסתלקותם מפועל
حافظ	הא לא נאים ולא	Ecce non dormitabit neq;	הרע אבל היו נמנעים מהרע ודורשים הטוב ועוד
لا يغفو	ידמוך נטיר ישראל׃	dormiet, cuſtos iſrael. (bit tibi,	כי היו סובלים כל הצרות שבעולם כדי לחנך
الرب	יי ינטרינך יי יטלל עלך	DEVS cuſtodiet te DEVS obūbra(	העולם בתורה ובאמת זאת היא מדת התמימות
الرب يظلل	מן בגלל מזוזתא דקביע	propter chartulam preceptorum	שלמת ודי לך בזאת
على يدك	על סטר ימינך במיעלך	q̄ ɔfirmata ē ad manū dexterā tuā in(	.i. Dixit. R. הרצרא
لا تحرقك	יממא כד שליט שמשא לא	In die qñ dñatur ſol nō (īgreſſu tuo.	Acha, quid nam illud
الشمس نهارا	ימחינך צפרירי ולילי	nocebunt tibi diurni, neq; nocturni	eſt quod dixit Dauid.
ولا القمر	כד שליט סיהרא בליליא׃	quando dominatur luna in nocte.	Beati immaculati ſiue beati perfecti in uia,
الرب يحفظك	מימרא דיי יטרינך מכל	Verbum DEI cuſtodiet te, ab omni	nōne magis cōueniēs erat dicere, pfecti cor
سو الرب	ביש ינטור ית נפשך׃	malo, cuſtodiet animam tuam.	de quā perfecti in uia. Verum audi quāobrē
نفسك الرب	יי ינטר מפקך לפרקמטיא	DEVS cuſtodiet exitum tuū ad nego(	appellauerit eos pfe ctos ī uia, q̄ & rōnabi
مدخلك	ומיעלך למיעסק	& introitum tuū ad ſtudia (ciationē,	liter factū ē. Iſti ſiqdē fuere hoīes q diſcurre
ومخرجك	באוריתא מן כדון	legis, ex nunc	bāt circūquaq; p oēs uias docētes legē Dei,
من الان	ועד עלם׃	& vſq; in eternum.	nec qeſcebāt ī loco aliquo, uerū ſine īntermiſ ſione diſcurrebāt pdicātes legē & teſtimōia
المزمور الحادي والعشرون	שירא דאיתאמר על	CXXII. Canticū quod dictū eſt pro	Dei, & pp ſanctū nom Dei mortē libēter am plectebant, qm deuoue rāt ſe Deo ī toto corde nec mori formidabant pp eū, & hoc eſt q̄ dicit ī toto corde exqrūt eū. Et huic cōcinit q̄ ſeqtur. Etenī nō operātes iniqtatē ī uiis ſu is āmbulāt. Cuius dicti
والماية فرح	מסוקין דתהומא על	aſcenſionibus abyſſi per	ſenſus eſt, q̄ perfectio hoꝝ nō erat q̄ ē rece

בְּאֹמְרִים לִי	In iis qui dicebant mihi,	In his que dicta ſunt mihi,	ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι,
בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ׃	in domum DEI ibimus.	in domum domini ibimus.	εἰς οἶκον κυρίου πορευσώμεθα,
עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ	Stantes erant pedes noſtri,	Stantes erant pedes noſtri,	Ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν
בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָםִ׃	in portis tuis ieruſalem.	in atriis tuis hieruſalem.	ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ἱερουσαλήμ.
יְרוּשָׁלַםִ הַבְּנוּיָה	Ieruſalem que edificata eſt	Hieruſalem que edificatur	Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομουμένη,
כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה	vt ciuitas, in qua conueniant	vt ciuitas, cuius participatio	ὡς πόλις, ἧς ἡ μετοχὴ
לָּהּ יַחְדָּו׃	inſimul.	eius inidipſum.	αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό.
שֶׁשָּׁם עָלוּ	Quia eo aſcenderunt	Illuc enim aſcenderunt	Ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν
שְׁבָטִים שִׁבְטֵי	tribus, tribus	tribus, tribus	αἱ φυλαί, φυλαὶ
יָהּ עֵדוּת לְ	DEI teſtimonium	domini teſtimonium	κυρίου μαρτύριον
יִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת	iſrael, ad confitendum	iſrael ad confitendum	τῷ ἰσραήλ. Τοῦ ἐξομολογήσασθαι
לְשֵׁם יְהוָה׃	nomini DEI.	nomini domini.	τῷ ὀνόματι κυρίου.
כִּי שָׁמָּה יש	Quia ibi	Quia illic	Ὅτι ἐκεῖ
יָשְׁבוּ כִסְאוֹת	ſederunt ſedes	ſederunt ſedes	ἐκάθισαν θρόνοι
לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת	in iudicio, ſedes	in iudicio, ſedes	εἰς κρίσιν, θρόνοι
לְבֵית דָּוִד׃	domui Dauidis.	ſuper domum Dauid.	ἐπὶ οἶκον Δαβίδ.
שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם	Rogate pacem	Rogate que ad pacem ſunt	Ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην
יְרוּשָׁלָםִ יִשְׁלָיוּ	ieruſalem, ſit pax	hieruſalem, & abundantiam	τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ εὐθηνία
אֹהֲבָיִךְ יְהִי שָׁלוֹם	iis qui diligunt te. Sit pax	diligentibus te. Fiat pax	τοῖς ἀγαπῶσί σε. Γενέσθω δὴ εἰρήνη
בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה	in exercitu tuo, ſitq́ pax	in virtute tua, & abundantia	ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ εὐθηνία
בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ׃ לְמַעַן	in regiis tuis. Propter	in turribus tuis. Propter	ἐν ταῖς πυργοβάρεσί σου. Ἕνεκα
אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה־	fr̃es meos & ſocios meos, loq̃r	fr̃es meos & ꝓxios meos, loq̃bar	τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν πλησίον μου, ἐλάλουν
נָּא שָׁלוֹם	nunc pacem	pacem de te.	δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.
בָּךְ׃ לְמַעַן בֵּית־יְ	in te. Propter domum DEI	Propter domum domini	Ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου
אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה	noſtri, queram	Dei noſtri queſiui	τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξεζήτησα
טוֹב לָךְ׃	bonum tibi.	bona tibi.	ἀγαθά σοι.
קכג שִׁיר הַמַּעֲלוֹת	CXXIII. Canticũ graduũ.	CXXII. Canticũ graduũ.	ρκβʹ. Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν
אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי	Ad te leuaui	Ad te leuaui	Πρὸς σὲ ἦρα
אֶת־עֵינַי	oculos meos,	oculos meos,	τοὺς ὀφθαλμούς μου
הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם׃	qui habitas in celis.	qui habitas in celis.	τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ.
הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים	Ecce ſicut oculi ſeruorum	Ecce ſicut oculi ſeruorum,	Ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων
אֶל־יַד אֲדוֹנֵיהֶם	ad manum dominoꝝ ſuorũ.	in manibus dominorum ſuorũ.	εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν
כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל־יַד	Sicut oculi ancille ad manũ	Sicut oculi ancille in manibus	ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας
גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ	domine ſue, ſic oculi noſtri	domine ſue ita oculi noſtri	τῆς κυρίας αὐτῆς, οὕτως, οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ	ad DEVM Deum noſtrum,	ad dominum Deum noſtrum,	πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ׃	donec miſereaẽ noſtri. (qm̃	donec miſereatur noſtri.	ἕως οὗ οἰκτειρήσαι ἡμᾶς.
חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי	Miſerẽ nr̃i DEVS miſerẽ nr̃i, (	Miſere nr̃i dñe miſere nr̃i, quia	Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ὅτι
רַב שָׂבַעְנוּ בוּז׃	mltũ ſatiati ſumꝰ deſpectõe.	multũ repleti ſumus deſpectõe.	ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως.
רַבַּת שָׂבְעָה־לָּהּ נַפְשֵׁנוּ	Multũ ſatiata eſt aĩa noſtra,	Quia multũ repleta ẽ aĩa nr̃a,	Ἐπὶ πλεῖον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν
הַלַּעַג הַשַּׁאֲנַנִּים	opprabrio delicioſorum	opprobrium abundantibus	τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνοῦσι
הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים׃	& deſpectione ſuperborum.	& deſpectio ſuperbis.	καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.

بالقايلين	ידי דוד חדיתי באמרין	manū Dauidis. Letatus ſū ī his q̄ dicūt
بيت الرب	לבית מקדשא דיי ניזיל:	mihi, in domū ſanctuarii DEI ibimus.
كانت اقدامنا	קיימין הואן ריגלנא	Stanteserant pedes noſtri
في ديار	בתרעייך ירושלם:	in portis tuis ieruſalem.
اورشليم مبنية	ירושלם דמתבניא	Ierusalem que edificatur
كالمدينة	ברקיעא היך קרתא	in celis tanquam ciuitas.
المحيط	דאיתחברלה כחדא בארעא	in qua conueniant ſimul in terra,
هناك	דתמן סליקו שבטיא	quoniam eo aſcenderunt tribus
القبايل	שבטין דיי מסהיד לישראל	tribus DEI teſtificantis iſrael,
الرب	דשכינתיה שריא	quod diuinitas eius habitauit
لاسرايل	ביניהון כמיזלהון	inter eos cum acceſſerunt
اسم الرب	לאודאה לשמיה דיי:	ad confitendum nomen DEI.
لان	ארום תמן מתייתבן	Quia ibi preparabantur
فيها نصبت	כורסוון לדינא	ſedes ad iudicium
الحكم	בירושלם כורסוון בבית	in ieruſalem, ſedes in domo
ال داود	מוקדשא למלכי דבית דוד	ſanctuarii, regibus domus Dauid.
سلوا السلام	שאילו בשלמא	Rogate pro pace
لاورشليم	דירושלם יתבון בשליותא	ieruſalem, ſedeant in tranquillitate
لمحبيها فلتكن السلا	רחמייך: יהא שלם	amatores tui. Sit pax
في جنودك الخصب	בחילך שלותא	in exercitu tuo, tranquillitas
والدسار في ابرجة [illegible]	בבירנייתיך: מן בגלל	in pretoriis tuis. Propter
لاجل اخوتي واقاربي	אחיי וחבריי	fratres meos & ſocios meos,
اتكلم فيك بالسلامة	אמליל כדון שלם בך:	loquar nunc pacem pro te.
ولاجل بيت الرب	מטול בית מקדשא דיי	Propter domum ſanctuarii DEI
الهنا طلبت	אלהנא אתבע	Dei noſtri, queram
لك الخيرات	לאוטבא לך:	vt bona adſint tibi.
المزمور الثاني والعشرون	שירא דאיתאמר על	CXXIII. Canticū q̄ dictū eſt pro
والمائة رفعت عيني	מסוקין דתהומא קדמך	aſcenſionibus abyſſi. Coram te
اليها الرب	זקפית ית עייני דיתיב	leuaui oculos meos qui habitas
الساكن في السما	על כורסיה יקרא בשמיא	ſuper ſedem glorie in celis.
كاعين العبيد	הא כמא דמודיקן	Ecce ſicut reſpiciunt
الى ايدي موالهم	עייני דעבדין אמהתא	oculi ſeruorum & ancillarum
وكعيني الامة الى يد	מן ציטרא מודיא ד	de latere
سيدتها كذلك عيوننا	דריבונתהא הכדין מדיקן	dominorum ſuorum, ſic reſpiciunt
الى الرب الهنا	עיננא ליי אלהנא עד	oculi noſtri DEVM Deū noſtrū donec
حتى يتراف علينا	דיחוס עלנא:	miſereatur noſtri.
ارحمنا يا رب ارحمنا فقد	חוס עלן יי חוס עלן ארום	Miſere nr̄i DEVS, miſere noſtri, q̄m
امتلانا من الهوان كثيرا	סגי שבענא בסירותא:	multum ſaturati ſumus deſpectione.
وبكثرة امتلات نفوسنا	סוגעא סבעת לה נפשנא	Multum ſaturata eſt anima noſtra
اعطعارا للموسرين	חילעיבא דשליוין	opprobrio opulenterum,
وهوانا للمتعظمين	מסרבניא וגיותניא:	& deſpectione ſuperborum.

derent a malo tantum imo quod recedentes a malo operabant̄ bo- nū, & ſufferebant que cunq; aduerſa mundi tam & ſi multa & mala, quo dirigerēt mundū ī uia legis, & in uia ue ritatis. Et citra dubiū hec eſt uera ꝓprietas ꝑfectionis que perdu- cit ad beatitudinē. Et ſatis ſit nunc tibi hac modica excitatione.

קכד שִׁיר הַמַּעֲלוֹת	CXXIIII. Canticũ graduũ	CXXIII. Canticũ graduũ.	ρκγ΄. Ὠδὴ τῶν ἀναβαθ
לְדָוִד לוּלֵי	Dauidis. Niſi quod	Niſi quia	Εἰ μὴ ὅτι
יְהוָה שֶׁהָיָה	DEVS aderat	dominus erat	κύριος ἦν
לָנוּ יֹאמַר	nobis, dicat	in nobis dicat	ἐν ἡμῖν, εἰπάτω
נָא יִשְׂרָאֵל׃	nunc iſrael.	nunc iſrael,	δὴ ἰσραήλ.
לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה	Niſi quod DEVS aderat	niſi quia dominus erat	Εἰ μὴ ὅτι κύριος
לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ	nobis, cũ exurgerẽt ſup nos	in nobis. Cum exurgerent	ἦν ἐν ἡμῖν, ἐν τῷ ἐπαναστῆναι
אָדָם׃ אֲזַי חַיִּים	homines. Tunc viuos	homines in nos forte viuos	ἀνθρώπους ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ἄρα ζῶντας
בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת	abſorbuiſſẽt nos, cũ iraſceret	deglutiſſent nos. Cũ iraſceret	ἂν κατέπιον ἡμᾶς, ἐν τῷ ὀργισθῆναι
אַפָּם בָּנוּ׃ אֲזַי	furor eorum ſup nos. Tunc	furor eorum in nos, forſitan	τὸν θυμὸν αὐτῶν ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ἄρα
הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ	aque circundediſſent nos,	aqua abſorbuiſſet nos.	τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόντισεν ἡμᾶς
נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ	torrẽs trãſiſſet ſup aĩã nr̃am.	Torrentẽ ptrãſiuit aĩa noſtra,	χείμαῤῥον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν.
אֲזַי עָבַר עַל	Tunc tranſiſſent ſuper	forſitan pertranſiſſet	Ἄρα διῆλθεν
נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם	animam noſtram aque	anima noſtra aquam	ἡ ψυχὴ ἡμῶν (κύ
הַזֵּידוֹנִים׃ בָּרוּךְ יְהוָה	ſupbie. Benedictus DEVS,	intolerabilem. Benedictus dñs	τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον. Εὐλογητ
שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף	qui non dedit nos in predam	qui non dedit nos in captionem	ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς εἰς θήραν
לְשִׁנֵּיהֶם׃ נַפְשֵׁנוּ	dentibus eoꝝ. Anima noſtra	dentibus eorum. Anima noſtra	τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν. Ἡ ψυχὴ ἡμῶ
כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה	quaſi auis erepta eſt,	ſicut paſſer erepta eſt	ὡς στρουθίον ἐῤῥύσθη
מִפַּח יוֹקְשִׁים	de laqueo venantium.	de laqueo venantium.	ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων.
הַפַּח נִשְׁבָּר	Laqueus contritus eſt	Laqueus contritus eſt,	Ἡ παγὶς συνετρίβη,
וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ׃	& nos liberati ſumus.	& nos liberati ſumus.	καὶ ἡμεῖς ἐῤῥύσθημεν.
עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה	Auxiliũ noſtrũ in noĩe DEI	Adiutorium noſtrũ in noĩe dñi,	Ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου,
עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃	facientis celum & terram.	qui fecit celum & terram.	τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γ
קכה שִׁיר הַמַּעֲלוֹת	CXXV. Canticũ graduũ.	CXXIIII. Canticũ graduũ.	ρκδ΄. Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμ
הַבֹּטְחִים בַּיהוָה	Qui confidunt in DEO	Qui confidunt in domino	Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον
כְּהַר צִיּוֹן ל	ſicut mons cion	ſicut mons ſyon,	ὡς ὄρος σιών,
לֹא יִמּוֹט ל	immobilis,	non cõmouebitur	οὐ σαλευθήσεται
לְעוֹלָם יֵשֵׁב׃	in eternum habitabilis.	in eternum qui habitat	εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατοικῶν
יְרוּשָׁלִַם הָרִים	Ieruſalem habens montes	in hieruſalem. Montes	ἱερουσαλήμ. Ὄρη
סָבִיב לָהּ וַיהוָה	in circuitu ſuo, & DEVS	in circuitu eius & dominus	κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ὁ κύριος
סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה	in circuitu populi ſui nunc	in circuitu populi ſui, ex hoc	κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ
וְעַד עוֹלָם׃	& vſqꝫ in eternum.	nunc & vſqꝫ in ſeculum.	νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט	Quia non requieſcet virga	Quia non relinquet dñs virgã	Ὅτι οὐκ ἀφήσει κύριος τὴν ῥάβδο
הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל	impietatis ſuper ſortem	peccatorum ſuper ſortem	τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον
הַצַּדִּיקִים לְמַעַן	iuſtorum, vt	iuſtorum, vt non	τῶν δικαίων. Ὅπως ἂν μὴ
לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים	non mittant iuſti	extendant iuſti	ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι
בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם׃	in iniquitates manus ſuas.	ad iniquitatem manus ſuas.	ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν.
הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים	Benefac DEVS, bonis	Benefac domine, bonis	Ἀγάθυνον κύριε τοῖς ἀγαθοῖς
וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם׃	& his q recti ſũt ĩ corde ſuo	& rectis corde.	καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ. (δια
וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם	Qui ãt decli. ad praui. ſuas,	Declinãtes aũt in obligationes	Τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς στραγγα
יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת	deducet eos DEVS, cum	adducet dominus cum	ἀπάξει κύριος μετὰ

المزمور الثالث والعشرين	שירא דאיתאמר על	CXXIIII. Canticũ quod dictũ eſt pro
والمايه ه لولان	מסוקיין דתהומא על יד	aſcenſionibus abyſſi per manum
الرب كان	דוד אילולי יי דהוה	Dauidis. Niſi Deus fuiſſet
لنا يقول	בסעדנא בד קאים	in adiutoriũ noſtrũ, cum inſurrexiſſet
اسرايل	עלנא בר נש:	aduerſum nos homo.
لو لا ان الرب	אילולי מימרא דיי דהוה	Niſi verbum DEI fuiſſet
كان لنا عند ...	בסעדנא בד קמו	in adiutorũ noſtrum, cum inſurrexiſſet
الناس علينا اذن لابتل...	עלנא בר נש: הבכין כד	aduerſum nos homo. Tunc
ونحن احيا وعند ...	חיין בלעו יתנא בד תקיף	viuos deglutiſſent nos, cũ iraſcebatur
غضبهم علينا اذا ...	רוגזיהון בנא: הבכין	furor eorum aduerſum nos. Tunc
تغرقنا ...	מיא שטפו יתנא מרעית	aque abſorbuiſſent nos,
جازت نفوسنا ...	עבר על נפשנא:	torrens trãſiuit ſuper animam noſtrã:
في واد هالك ...	הבכין עבר על נפשנא	Tunc pertranſiſſet ſuper aĩam noſtrã
ذايبة كمثل الما ...	מלכא דמתיל למוי דימא	rex ſimilis voragini aquarum
لا يستقر تبارك الرب	חירניא: בריך שמא דיי	elatarum. Benedictum nomen DEI
الذي لم يجعلنا ...	דלא מסרנא היך תבירא	qui non dedit nos tanquam predam
سنانهم نجت نفوس...	לשניהון: נפשנא היך	dentibus eorum. Anima noſtra ſicut
مثل العصفور	ציפרא אשתיזבת	auis elapſa eſt,
من فخ الصياد	מפוחי תקליא	de laqueo venantium,
انكسر الفخ	פחא אתתבר	laqueus contritus eſt
ونحن نجونا	ואנחנא אשתיזבנא:	& nos liberati ſumus.
لان عوننا اسم الرب ...	סעדנא בשום מימר אלהנא	Adiutoriũ noſtrũ ĩ noĩe verbi Dei nr̃i,
خالق السما والا...	דעבד שמיא וארעא:	qui fecit celum & terram.
المزمور الرابع والعشرين	שירא דאיתאמר על	CXXV. Canticũ quod dictũ eſt pro
والمايه ه المتوكلون على	מסוקיין דתהומא צדיקיא	aſcenſionibus abyſſi. Iuſti
الرب مثل جبل صهيون	דמתרחצין במימרא דיי	qui confidunt in verbo DEI
الذي باورسليم	היך טורא דציון דלא	ſicut mons cion, qui non
لا يزول	יזדעזע לעלם יתיתב:	cõmouebitur & in eternum habitabit.
الى الابد ...	ירושלם טוריא	Ieroſolyme montes
حولها	חזור חזור	in circuitu
والرب يحيط بشعبه من	לעמיה מן כען	populi ſui, ex nunc
الان والى الابد	ועד עלם: ארום	& vſq; in eternum.
ان الرب لا يدع ...	ארום לא ינוח שיבט	Quoniam non quieſcet virga
الخطاه على نصيب	רשיעי על פיצתא דצדיקי	impietatis ſuper ſortem iuſtorum,
الصديقين لئلا	מן בגלל דלא יושטון	ne extendant
تمد الصديقون	צדיקיא בשיקרא	iuſti in iniquitatem
ايديهم الى السيا...	ידיהון:	manus ſuas.
اصنع يا رب الخير	אוטיב יי לטביא	Benigne fac DEVS, bonis
الصالحين والمستقيمي القلو...	ולדתריצין בלבבהון:	& rectis corde.
واما الذين يميلو الى	ודמטיין בתר	Sed declinantium poſt
سبل العوج ... الرب	עיקמנותהון יוליכנון יי	obliquitates ſuas, deducet DEVS

פעלי און שלום	his q operant̃ iniquitatẽ,pax	operantibus iniquitatem pax	Τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν. Ε
על־ישראל ׃	ſuper iſrael,	ſuper iſrael.	ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
קכו שיר המעלות	CXXVI.Canticũ graduũ.	CXXV. Canticũ graduũ.	ρκε. Ὠιδὴ τῶν ἀναβα
בשוב יהוה את־	Cum conuerteret DEVS	In conuertendo dominus	Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον
שיבת ציון	captiuitatem cion	captiuitatem ſyon,	τὴν αἰχμαλωσίαν σιών,
היינו כחלמים ׃	facti ſumus quaſi ſomniãtes.	facti ſumus ſicut conſolati.	ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένο
אז ימלא שחוק	Tunc implebitur riſu	Tunc repletum eſt gaudio	Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς
פינו ולשוננו	os noſtrum,& lingua noſtra	os noſtrum,& lingua noſtra	τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶ
רנה אז יאמרו	laude.Tunc dicent (VS	exultatione.Tunc dicent	ἀγαλλιάσεως. Τότε ἐροῦσιν
בגוים הגדיל יהוה	ĩ gẽtibus,magnificauit DE(	inter gentes,magnificauit dñs	ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐμεγάλυνε κύριος
לעשות עם־אלה ׃	facere cum iſtis.	facere cum eis	τοῦ ποιῆσαι μετ᾽αὐτῶν,
הגדיל יהוה לעשות	Magnificauit DEVS facere	Magnificauit dominus facere	ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι
עמנו היינו שמחים	nobiſcũ,facti ſumus letãtes.	nobiſcum.facti ſumus letantes.	μεθ᾽ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμ
שובה יהוה את־	Conuerte DEVS (uuli,	Conuertere domine	Ἐπίστρεψον κύριε
שבותנו כאפיקים	captiuitatẽ noſtrã,veluti ri(	captiuitatẽ noſtrã ſicut torrens	Τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμ
בנגב ׃ הז	in arido.	in auſtro.	ἐν τῷ νότῳ.
הזרעים בדמעה	Qui ſeminãt in lachrymis,	Qui ſeminant in lachrymis,	Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν,
ברנה יקצרו ׃	in exultatione metent.	in exultatione metent.	ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι.
הלוך ילך	Ambulans ambulabit	Euntes ibant	Πορευόμενοι ἐπορεύοντο,
ובכה נשא	& flebit,portans	& flebant mittentes	καὶ ἔκλαιον βάλλοντες
משך הזרע	charum ſemen.	ſemina ſua. (tatione	τὰ σπέρματα αὐτῶν.
בא יבא ברנה	Veniẽs veniet in exultatõe,	Veniẽtes aũt venient cũ exul(	Ἐρχόμενοι δὲ, ἥξουσιν ἐν ἀγαλ
נשא אלמתיו ׃	portans manipulos ſuos.	portantes manipulos ſuos.	αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.
קכז שיר המעלות	CXXVII. Cãticũ graduũ.	CXXVI.Cãti.grad.ſalomonis	ρκϛ. Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθ
לשלמה אם־יהוה	Salomonis. Si DEVS	Niſi dominus	Ἐὰν μὴ κύριος
לא־יבנה בית	non edificauerit domum,	edificauerit domum,	οἰκοδομήσῃ οἶκον,
שוא עמלו	vane laborauerunt	in vanum laborauerunt	εἰς μάτην ἐκοπίασαν
בוניו בו אם־יהוה	qui edificãt eam.Si DEVS	qui edificant eam.Niſi dominus	οἱ οἰκοδομοῦντες. Ἐὰν μὴ κύρι
לא־ישמר־עיר שוא	ñ cuſtodierit ciuitatẽ,fruſtra	cuſtodierit ciuitatem, fruſtra	φυλάξῃ πόλιν, εἰς μάτην
שקד שומר ׃	vigilat cuſtos.	vigilat qui cuſtodit eam.	ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων.
שוא לכם	Fruſtra vobis eſt	Vanum eſt vobis	Εἰς μάτην ὑμῖν ἐστι
משכימי־קום ם	mane conſurgere,	ante lucem ſurgere,	τὸ ὀρθρίζειν.
מאחרי שבת	detenti ſeſſione	ſurgite poſtq̃ ſederitis	Ἐγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι,
אכלי לחם	manducantes panem	qui manducatis panem	οἱ ἐσθίοντες ἄρτον
העצבים כן	dolorum.Sic	doloris.Cum	ὀδύνης, ὅταν
יתן לידידו ש	dabit dilecto ſuo	dederit dilectis ſuis	δῷ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ
שנא ׃ ה	ſomnum,	ſomnum	ὕπνον.
הנה נחלת יי בנים	ecce hereditas DEI,filii	ecce hereditas domini filii	Ἰδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου υἱοί,
שכר פרי הבטן ׃	mercedis,fructus ventris.	merces fructus ventris.	ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρὸ
כחצים ביד גבור	Sĩc ſagitte in manu potẽtis,	Sicut ſagitte in manu potentis,	Ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ,
כן בני הנעורים ׃	ita filii iuuentutis.	ita filii excuſſorum.	οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτετιναγμέν

يلقيهم مع عاملي الإ…	לגיהנם חולקהון עם	in gehennam partem eorum, cum
والسلام على اسر…	עבדי שקרא שלמא על ישראל	operantibus iniquitatẽ, pax ſup iſrael.
المزمور الخامس والعشر…	שירא דאתאמר על	CXXVI. Cãticũ qđ dictũ eſt ꝑ
والغاية …	מסוקין דתהומא כד	aſcenſionibus abyſſi. Quando
سبي صهيون	יתיב יי גלות ציון	conuertet DEVS captiuitatem cion,
صرنا كالمتعز…	הוינן מרעיא דאתסיאו	erimus veluti infirmi qui cõualuerũt.
حينئذ تمتلى	הידין יתמלא חוכא	Tunc replebitur riſu
افواهنا وتسبح السنتنا	פומנא ולישננא	os noſtrum, & lingua noſtra
حينئذ يقال	תושבחא הידין יימרון	laude. Tunc dicent
في الامم قد اكثر	בעממיא אסגי יי למעבד	in populis magnificauit DEVS facere
الصنيع اليهم	טבא עם אלין	benigne cum iſtis.
اكثر الرب الصنيع	אסגי יי למעבד טבא	Magnificauit DEVS facere benigne
الينا فصرنا فرحين	עמנא הוינא חדין	nobiſcum, facti ſumus letantes.
يا رب اردد	אתיב יי ית גלותנא היך	Conuerte DEVS captiuitatem tuã,
سبينا كالاودية	דמתתבא ארעא כד נגדין	ſicut conuertitur terra, qñ abundant
التيمن	מבועי מיא בבצורתא	fluenta aquarum, tempore ſiccitatis.
الذين يزرعون بالد…	דזרעין בדמעתא	Qui ſeminauerunt in lachrymis
ويحصدو بالف…	בחדותא יחצדון	in exultatione metent.
كانوا ينطلقون	מהלך יהלך בבכיתא	Ambulans ambulabit in fletu, bos
يبذرون	תור דמסובר נוגדא דבר	qui expectabat prouentum
زرعهم باكين	זרעא מיתא ייתי בתושבח	ſemẽtis. Veniẽs veniet cũ exultatiõe,
ويأتون مقبلين بالذيل	כד ישובר איסקרוי	quando cuſtodiet greſſus ſuos
حاملين غلالهم	רעי חיין מן תלמא	& paſcetur germine ſulci.
المزمور السادس والعشر…	שירא דאתאמר על מסוקין	CXXVII. Cãticũ ꝙ dictũ eſt ꝑ aſcẽ(ſionibus.
والغاية لداود الذي يبني	דתהומא על יד שלמה	abyſſi per manum Salomonis.
البيت فباطل تعب	אין מימרא דיי לא יבני	Si verbum DEI non edificauerit
البانون وان	קרתא מגן לען ארדיכלוי	ciuitatem, fruſtra laborãt qui edificãt
لم يحفظ الرب المد…	בה אין מימרא דיי לא	eam, ſi verbum DEI non
فباطل سهر الحرا…	נטר קרתא ירושלם	cuſtodierit ciuitatem ieruſalem
باطلا يكون	מגן אתער נטירא	fruſtra vigilat cuſtos.
بكوركم انهضوا	על מגן תטרחון לכון	Propterea in vanum laboratis vos
بعد الجلوس	דתקדמון בצפרא למעבד	qui preuenitis mane perpetraturi
يا آكلي الخبز	חטוף דתוחרון ותיתבון	rapinam, & vos qui tardatis
بالهموم اذا	למעבד זנין דאכלין	& cõcinnatis ꝑparatiões, & mãducatis
اعطى	מזוני דמסכנין דלעת	cibos miſerorum, qui laborauerunt
احباه	בהון עליאות וכיון יתן יי	in illis, conueniẽter aũt dabit DEVS
نوما	לרחמוהי דומכא	dilectis ſuis ſomnum.
ها ميراث الرب البن…	הא אחסנתא דיי בנין כשירין	Ecce hereditas DEI, filii recti, B
اجر ثمرة البطن	אגר עובדין טבין וולדא	premium bonorum operum fructus
مثل السهام في يد القو…	מעא היך גירא בידא	ventris. Sicut ſagitte in manu
كذلك الاولاد في شبيبتهم	גיברא היכדין בני עולימיא	gigantis ita filii iuuentutis.

A. Ex libro Tanchuma תנחומא
תנא בשוב יי את שיבת ציון היינו כחולמים מאי היינו כחולמים אמר ר״יה זאת היא כמלחמת משיח בן אפרים כי כשיסתלק מעזור את בני ישראל יהיו כולם כחולמים לא ישנים ולא ערים וכשישוב המשיח להראות להם אז ימלא שחוק פיהם וישמחו ויאמתו שליחותו הראשון בסבת הראותו שנית ויאמרו הגדיל יי לעשות עמנו
.i. Legimus. Dũ conuerteret Deus captiuitatem cion eramus ſicut ſomniãtes. Quid eſt eramus ſicut ſomniantes? Reſponſum eſt ei. Hoc erit in bello MESSIE filii ephraim, qui cũ ſubtrhaet ſe, ne ſit in auxilium filiorũ iſrael erimus omnes ueluti ſomniantes, non dormientes, nec uigilantes, qñ uero reuertet MESSIAS oſtẽdetq; ſe ipſum eis, tunc implebit riſu os eorum eruntq; gaudentes & uerificabunt primum aduentum, ratione huius ſecunde oſtenſionis, & dicent. Magnificauit Deus facere pro nobis. Hec quãuis iuniores hebrei in alienum retorqueant ſenſum, cõmode tamen morti & reſurrectiõi Chriſti domini noſtri applicari poſſunt.

B. .i. Mundi puri & legitimi.

אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר	Beatus vir	Beatus vir	Μακάριος
אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת	qui impleuit	qui impleuit	ὃς πληρώσει
אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם	pharetram ſuam ex ipſis,	deſiderium ſuum ex ipſis	τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶ
לֹא־יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ	nõ confundet̃ cum loquetur	non confundetur cũ loquetur	Οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λ
אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר׃	inimicis ſuis in porta.	inimicis ſuis in porta.	τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ ἐν πύλαις.
קכח שִׁיר הַמַּעֲלוֹת	CXXVIII. Cãticũ graduũ	CXXVII. Canticũ graduũ.	ρκζ΄. Ὠιδὴ τῶν ἀναβα
אַשְׁרֵי כָּל	Beatus omnis	Beati omnes	Μακάριοι πάντες
יְרֵא יְהוָה	qui timet DEVM,	qui timent dominum,	οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον,
הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃	qui ambulat in viis eius.	qui ambulant in viis eius.	οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐ
יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי	Laborem manuum tuarum	Labores manuum tuarum	Τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου
כִּי תֹאכֵל	cum comederis,	quia manducabis,	φάγεσαι.
אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃	beatus tu & bene tibi erit.	beatus es & bene tibi erit.	Μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσαι,
אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה	V xor tua ſic̃ vitis fructifera,	V xor tua ſicut vitis abundans	ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα
בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ	in angulis domus tue.	in lateribus domus tue.	ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου.
בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי	Filii tui ſicut germina	Filii tui ſicut nouelle	Οἱ υἱοί σου ὡς νεόφυτα
זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ	oliuaꝝ, ĩ circuitu mẽſe tue.	oliuarum, in circuitu mẽſe tue.	ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου.
הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ	Ecce ſic benedicetur	Ecce ſic benedicetur	Ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται
גָּבֶר יְרֵא יְהוָה׃	viro qui timet DEVM.	homo, qui timet dominum.	ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύρ
יְבָרֶכְךָ יְהוָה	Benedicat tibi DEVS	Benedicat tibi dominus	Εὐλογήσαι σε κύριος
מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב	ex cion, & videas in bono	ex ſyon & videas bona	ἐκ σιών. Καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ
יְרוּשָׁלָם כֹּל	ieruſalem omnibus	hieruſalem omnibus	ἱερουσαλὴμ πάσας
יְמֵי חַיֶּיךָ׃ ו	diebus vite tue.	diebus vite tue.	τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.
וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ	Et videas filios filioꝝ tuorũ	Et videas filios filiorum tuorũ	Καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου,
שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃	pacem ſuper iſrael.	pacem ſuper iſrael.	εἰρήνην ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
קכט שִׁיר הַמַּעֲלוֹת	CXXIX. Canticũ graduũ.	CXXVIII. Cãticũ graduũ.	ρκη΄. Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθ
רַבַּת צְרָרוּנִי	Sepe oppugnauerunt me	Sepe expugnauerunt me	Πλειονάκις ἐπολέμησάν με
מִנְּעוּרָי יא	ab adoleſcentia mea,	a iuuentute mea,	ἐκ νεότητός μου,
יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל	dicat nunc iſrael.	dicat nunc iſrael.	εἰπάτω δὴ ἰσραήλ.
רַבַּת צְרָרוּנִי	Sepe oppugnauerunt me	Sepe expugnauerunt me	Πλειονάκις ἐπολέμησάν με
מִנְּעוּרָי גַּם	ab adoleſcentia mea, ſed	a iuuentute mea, etenim non	ἐκ νεότητός μου, καὶ γὰρ
לֹא־יָכְלוּ לִי׃	non potuerunt mihi. (tes,	potuerunt mihi. (peccatores,	οὐκ ἠδυνήθησάν μοι. (τοὶ
עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים	Supra dorſũ mũ arabãt arã(	Supra dorſũ meũ fabricauerũt(	ἐπὶ τὸν νῶτόν μου ἐτέκταινον οἱ ἁ
הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם׃	prolongauerunt ſulcũ ſuum	prolongauerũt iniquitatẽ ſuã.	ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.
יְהוָה צַדִּיק קִצֵּץ	DEVS iuſtus incidet	Dominus iuſtus concidet	Κύριος δίκαιος συγκόψει
עֲבוֹת רְשָׁעִים׃	funes impiorum, (trorſum,	ceruices peccatorum,	αὐχένας ἁμαρτωλῶν. (εἰς τὰ
יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר	Cõfundant̃ & reuertant̃ re(	cõfundãt̃ & cõuertãt̃ retrorſũ	Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτω
כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן׃	omnes qui oderunt cion.	omnes qui oderunt ſyon.	πάντες οἱ μισοῦντες σιών.
יִהְיוּ כַּחֲצִיר	Fiant ſicut fenum	Fiant ſicut fenum	Γενηθήτωσαν ὡσεὶ χόρτος
גַּגּוֹת שֶׁקַּדְמַת	tectorum, quod priuſquã	tectorum quod priuſquã	δωμάτων, ὃς πρὸ τοῦ
שָׁלַף יָבֵשׁ׃	euellatur areſcit. (meſſor	euellatur exaruit. (metet,	ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη. (ὁ
שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר	De quo ſi ĩplebit manũ ſuã(	De quo nõ ĩpleuit manũ ſuã q(	Οὗ οὐκ ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ

طوبا للرجل	טב־ליה לגברא דימלי	Beatus vir qui impleuit
الذي يتم	מדרשיה מנהון לא	ſcholas ſuas ex ipſis, non
شهوته منها	יבהתון ארום ינצון	confundetur, quando contenderit
فانهم لا يخزون	עם בעלי דבביהון	cum patronis inimicitie ſue
كلموا اعداهم في الا	בתרע בית דינא׃	in porta domus iudicii.
المزمور السابع والعش	שירא דאתאמר על	CXXVIII. Cãticũ quod dictũ eſt ꝑ
والماية ☙ طوباهم	מסוקין דתהומא	aſcenſionibus abyſſi.
الخايفين من الرب	טוביהון דכל דחלין דיי	Beati omnes qui timent DEVM,
السالكين في	דאזלין באורחתיה׃	qui ambulant in viis eius.
ذا كل من	ליעות אידך ארום	Laborem manuum tuarum cum
تعبك طوباك	תיכול טובך בעלמא	comederis beatus tu in mundo
والنعمة لك	הדין וטוב לך בעלמא דאתי	iſto, & beatus tu in mundo venturo.
امراتك تكون كالك	אתתך היא גופנא יעבד	Vxor tua erit ſic vitis que facit
المخصبة في جوانب	פירין על שיפא דביתך	fructum in lateribus domus tue,
بنوك كغروس	בנך היך שתילי זיתין	filii tui ſicut plantationes oliuarum
الزيتون حول ما	חזור חזור לפתורך׃	in circuitu menſe tue.
هكذا يبارك في	הא כי היכנא מתברך	Quoniam ecce ſic benedicetur
الخايف من الرب	גברא דחיל מן קדם יי׃	viro, qui timet a conſpectu DEI.
الرب يباركك	יברכינך מימרא	Benedicat tibi verbum
من صهيون وتنظر ا	דיי מן ציון ותחמי	DEI ex cion, & videas
اورشليم كل	בטובא דירושלם	bona ieruſalem
ايام حياتك	כל יומי חייך׃	omnibus diebus vite tue.
وترا البنين	ותחמי בנין לבניך	Et videas filios filiorum tuorum,
والسلام على اسر	שלמא על ישראל׃	pax ſuper iſrael. (ſionibus
المزمور الثامن والعش	שיר דאתאמר על מסוק	CXXIX. Canticũ ꝙ dictũ eſt ꝑ aſcẽ(
والماية ☙ مرارا كثي	דתהומא סגיען דאעיקו	abyſſi. Multi qui moleſtias intulerunt
حاربوني منذ	לי מן טליותי יימר	mihi a iuuentute mea, dicat
يقول اسر	כדון ישראל׃	nunc iſrael.
مرارا كثيرا	סגיען דאעיקו לי מן	Multi qui moleſtias intulerunt mihi
حاربوني منذ	טליותי ברם לא יכילו	a iuuentute mea, verum non potuerũt
ولم يطيقوا	לאבאשא לי׃	inferre malum mihi.
وعلى ظهري جلدني	על גושמי רדו רדיא	Super corpus meum arauerũt arãtes,
واطالوا اثمهم	אוריכו למורדיותהון׃	prolongauerunt arationes ſuas.
الرب عادل فقطع	יי זכאה קציץ	Deus iuſtus concidit
الاثمة جميع	שושלי רשיעיא׃	funes impiorum.
صهيون	יבהתון ויתהדרון	Confundantur & reuertantnr
ولير ... وا على	לאחורא כל סנאי ציון׃	retrorſum omnes qui oderunt cion.
وليكونوا مثل	יהון כחצר אגריא דמן	Fiant ſicut fenum tectorum quod
الاجار الذي	קדם דיצמח רוחא קדומא	anteq̃ floreſcat irruit ventus notus
ان ينزع يجف	נשבא ביה ואתיבש׃	ſpiratq; in illud & ſiccatur.
ولا يملا منه	דלא מלי אידיה חציד	De quo nõ implebit manũ ſuã meſſor,

וחצנו מעמר :	& ſinũ ſuũ manipulos faciẽs.	& ſinũ ſuũ q manipulos colliget	καὶ τὸν κόλπον αὐτοῦ ὁ τὰ δρά
ולא אמרו	& non dixerunt	Et non dixerunt	Καὶ οὐκ εἶπαν (σ
העברים ברכת יי	tranſeuntes, bñdictio DEI	qui p̃teribãt benedictio domini	οἱ παράγοντες, εὐλογία κυρίου
אליכם ברכנו	ſuper vos, benediximus	ſuper vos benediximus	ἐφ' ὑμᾶς, εὐλογήκαμεν
אתכם בשם יהוה	vobis in nomine DEI.	vobis in nomine domini.	ὑμᾶς ἐν ὀνόματι κυρίου.
קל שיר המעלות	CXXX. Cãticũ graduũ. A.	CXXIX. Canticũ graduũ	ρκθʹ. Ὠδὴ τῶν ἀνα
ממעמקים קראתיך יי	De p̃fũdis cla. ad te DEVS,	De p̃fundis clamaui ad te dñe,	Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι κύριε,
אדני שמעה בקולי	Deus exaudi vocem meam.	domine exaudi vocem meam.	κύριε εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου
תהיינה אזניך	Fiant aures tue	Fiant aures tue	Γενηθήτω τὰ ὦτά σου
קשבות לקול	intendentes ad vocem	intendentes in vocem	προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν
תחנוני אם עונות	dep̃catiõis mee. Si iniq̃tates	deprecationis mee. Si iniq̃tates	τῆς δεήσεώς μου. Ἐὰν ἀνομίας
תשמר יה אדני	obſeruaueris DEVS, Deus	obſeruaueris domine, domine	παρατηρήσῃς κύριε, κύριε
מי יעמד כי עמך	quis ſuſtinebit. Quia tecum	quis ſuſtinebit. Quia apud te	τίς ὑποστήσεται, ὅτι παρὰ σοὶ
הסליחה למען	eſt indulgentia, vt	propitiatio eſt, &	ὁ ἱλασμός ἐστιν. Ἕνεκεν
תורא : קויתי יהוה	timearis. Suſtinui DEVM	propter legem tuam ſuſtinui	τοῦ ὀνόματός σου ὑπέμεινά σε
קותה נפשי	ſuſtinuit anima mea,	te domĩe. Suſtinuit anima mea	κύριε, ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου
ולדברו הוחלתי :	& verbum eius expectaui.	in verbo eius, ſperauit	εἰς τὸν λόγον σου, ἤλπισεν
נפשי לאדני	Anima mea ad dominum,	anima mea in domino.	ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν κύριον.
משמרים לב	a cuſtodia	A cuſtodia	Ἀπὸ φυλακῆς
לבקר שמרים	matutina vſq; ad cuſtodiam	matutina vſq; ad noctem	πρωίας μέχρι νυκτός,
לבקר : יחל ישראל	matutinam. Expectet iſrael	ſperet iſrael	ἀπὸ φυλακῆς πρωίας ἐλπισάτω
אל יהוה כי עם	DEVM, quia apud	in domino. Quia apud	ἐπὶ τὸν κύριον. Ὅτι παρὰ
יהוה החסד	DEVM miſericordia,	dominum miſericordia,	τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος
והרבה עמו פדות :	& multa apud eũ redẽptio.	& copioſa apud eum redẽptio.	καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις,
והוא יפדה את	Et ipſe redimet	Et ipſe redimet	καὶ αὐτὸς λυτρώσεται
ישראל מכל עונתיו :	iſrael ex oĩbꝰ iniq̃tatibꝰ eiꝰ.	iſrael ex oĩbus iniq̃tatibus eius.	τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομι
קלא שיר המעלות	CXXXI. Cãticũ graduũ	CXXX. Canticũ graduũ.	ρλʹ. Ὠδὴ τῶν ἀνα
לדוד יהוה לא גבה	Dauidi, DEVS ñ ẽ exaltatũ	Domine non eſt exaltatum	Κύριε οὐχ ὑψώθη (ὀφθαλ
לבי ולא רמו עיני	cor m̃ũ, neq; elati ſt̃ ocl'i m̃i.	cor meũ neq; elati ſũt ocl'i mei.	ἡ καρδία μου, οὐδὲ ἐμετεωρίσθ
ולא הלכתי	Et non ambulaui	Neq; ambulaui	Οὐδὲ ἐπορεύθην
בגדלות	in magnis, A.	in magnis,	ἐν μεγάλοις,
ובנפלאות ממני :	& in mirabilibus ſuper me.	neq; in mirabilibus ſuper me.	οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ.
אם לא שויתי	Si non repoſui	Si non humiliter ſentiebam	Εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν
ודוממתי נפשי :	& ſilere feci animam meam,	ſed exaltaui animam meam.	ἀλλὰ ὕψωσα τὴν ψυχήν μου. (τ
כגמל עלי אמו	tanq̃ lactentẽ ſup matre ſua,	Sic ablactatus ẽ ſup matrẽ ſuã,	Ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπ
כגמל עלי נפשי	tãq̃ lactẽtẽ ſup me aĩã meã.	ita retributio in animam meã.	ὡς ἀνταπόδοσις ἐπὶ τὴν ψυ
יחל ישראל אל יי	Expectabit iſrael DEVM	Speret iſrael in domino,	Ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν
מעתה ועד עולם :	ex nunc & vſq; in ſeculum.	ex hoc nunc & vſq; in ſeculum.	ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶ
קלב שיר המעלות	CXXXII. Canticũ graduũ.	CXXXI. Cãticũ graduũ.	ρλαʹ. Ὠδὴ τῶν ἀνα
זכור יהוה לדוד	Memento DEVS Dauidis	Memento domine Dauid,	Μνήσθητι κύριε τοῦ Δαβίδ,
את כל ענותו :	& omnis afflictionis eius,	& omnis manſuetudinis eius.	καὶ πάσης τῆς πρᾳότητος αὐτ

וכיתפיה מעמר :	& ſcapulas ſuas manipulos faciens.
ולא אמרו דעברין מתמן	Et non dixerunt tranſeuntes inde,
ברכתא דיי עליכון ולא	benedictio DEI ſuper vos, & non
יתיבין להון בריכנא	reſponderunt eis, benediximus
יתכון בשמא דיי:	vobis in nomine DEI.
שירא דאיתאמר על	CXXX. Canticū qđ dictū eſt pro
מסוקא דתהומא מן	aſcenſionibus abyſſi. De
עומקיא קריתי יתך יי:	profundis inuocaui te DEVS. A.
יי קביל צלותי תהוין	DEVS exaudi orationem meam, ſint
אודניך צייתן לקל	aures tue intendentes in vocem
צלותי : אין עוין	orationis mee. Si iniquitates
תנטור יה יי	obſeruaueris DEVS, DEVS
מאן יקום : ארום גבך	quis ſuſtinebit. Quoniam tecum
שביקותא מן בגלל	indulgentia eſt vt
דתתדחל : סכיית יי	videaris. Expectaui DEVM,
סכיית נפשי	expectauit anima mea,
ולאיקריה אוריכית :	& in gloria eius ſperaui.
נפשי אורכא ליי מן	Anima mea ſperauit in DEO, ab
נטורי מטרת צפרא	obſeruatione cuſtodie matutine
דנטרין לקרבא קורבן	que obſeruāt pro ſacrificādo ſacrificio
צפרא : סוריך ישראל	matutino. Speret iſrael
ליי ארום גבי	in DEO, quoniam apud
יי חסדא וס	DEVM miſericordia
וסגי עמיה פורקן:	& copioſa cum illo redemptio.
והוא יפרוק ית	Et ipſe redimet
ישראל מכל עויתיה:	iſrael ex omnibus iniquitatibus eius.
שירא דאיתאמר על מסוק	CXXXI. Cāticū ꝙ dictū eſt ꝓ aſcēſio(nibus
דתהומא יי לא	abyſſi. DEVS non eſt
נבה לבי ולא	exaltatum cor meum, & non
איתרומו עייני	ſunt elati oculi mei,
ולא הליכית ברברבן	& non ambulaui in magnis, A.
ובפרישן מני:	& in mirabilibus ſuper me.
אין לא שויית אידא לפום	Si non poſui manum ad os,
ושתיקית נפשי עד	& tacere feci animam meam donec
דמציית פתגמי אוריתא	audiret verba legis,
היך חסילא נפשי:	ſicut lactentem animam meam.
יוריך ישראל ליי מן	Sperabit iſrael in DEO
השתא ועד עלמא:	ex nunc & vſq; in eternū.
שירא דאית על מסוק	CXXXII. Cāticū ꝙ dictū eſt ꝓ aſcē(ſionibus
דתהומא אידכר יי לדוד	abyſſi. Memento DEVS Dauidis.
ית כל סגופיה :	& omnis afflictionis eius.

A.
Epos Maphæi Vegii.

Exaudi Deus intentis atq; auribus hauri
Fūdimus ex alto quas tibi corde preces.
Et quis ſuſtineat: ſi tu obſuaris iniqua:
Si tu obſeruaris ſi maleſacta Deus.
Tu bōus atq; tuis miſerans queq; excipis ulnis.
Te propter legem ſuſtinuiq; tuam.
Cōfidant in te populi ſperentq; fideles.
Speraui in te equidē ſuſtinuiq; Deus.
Nāq; te apud pietas ē lōga redēptio lōga ē
Et redimes noſtris nos Deus ipſe malis.

A. Non ambulaui in magnis. In magnis ambulāt, qui nituntur ad ea, que ſuperant uirtutem eorum ut ſcripſit R. Moſſe egyptius libro more haneuochim capite. xxxi. q̄les ſunt qui poſt deliramenta magica commertiaq; demonum inſaniunt ſicut olim. Zoroaſter, Oſtanes, Apuſcorus, Zaratus, Marmaridius, Hippocus, Zarmocenides, Simon magus, Apollonius, Carpocrates, monſtroſa nomina, Chiromantici quoq; Genethliaci, Alchimici uel potius Chalchimici. Et qui noua ementiuntur miracula, oſtentantes ſtigmata manuū & pedū ac lateris, que non a Deo aut a beato angelo acceperunt, ſed ipſi met ſibi ipſis intulerunt, quo perſuadeant ſe frui Dei conſortio ac ſanctorum, cum tamen membra ſint diaboli.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה	qui iurauit DEO	Sicut iurauit domino,	Ὡς ὤμοσε τῷ κυρίῳ
נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב ׃	votũ vouit fortiſſimo Iaacob	votũ vouit Deo Iacob. (mee,	ηὔξατο τῷ θεῷ ἰακώβ,
אִם־אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי	Si ĩtraue.ĩ tabña.domɔ m̃e,	Si ĩtroiero ĩ tabñaculũ domus(	Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα ο
אִם־אֶעֱלֶה עַל־עֶרֶשׂ	ſi aſcendero ſuper lectum	ſi aſcendero in lectum	εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης
יְצוּעָי ׃ אִם־אֶתֵּן	ſtraminis mei. Si dedero	ſtrati mei. Si dedero	στρωμνῆς μου. Εἰ δώσω
שְׁנָת לְעֵינָי	ſomnũ oculis meis, (tionẽ.	ſomnum oculis meis,	ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου,
לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה ׃	& palpebris meis dormita(	& palpebris meis dormitatõnẽ.	καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν,
עַד־אֶמְצָא מָקוֹם	Donec inueniam locum	Et requiẽ tpibus meis donec(	καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου.
לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת	DEO, tabernacula	dño, tabernaculũ (ĩueniã locũ	Τῷ κυρίῳ, σκήνωμα (οὗ ἕρω
לַאֲבִיר יַעֲקֹב ׃	fortiſſimo Iaacob.	Deo iacob.	τῷ θεῷ ἰακώβ.
הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ	Ecce audiuimus eam	Ecce audiuimus eam	Ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν
בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ	in ephrata, inuenimus eam	in effrata, inuenimus eam	ἐν ἐφραθᾶ, εὕρομεν αὐτὴν
בִּשְׂדֵי־יָעַר ׃	in regione ſaltus.	in campis ſilue.	ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ.
נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו	Intremus ĩ tabernacula eiɔ,	Introibimus ĩ tabernaculũ eiɔ,	Εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματ
נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם	adoremus ſcabellum	adorabimus in loco,	Προσκυνήσομεν εἰς τὸν τόπον
רַגְלָיו ׃ קוּמָה יְהוָה	pedum eius. Surge DEVS	vbi ſteteĩt pedes eiɔ. Surge dñe	οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ. Ἀνάσ
לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה	in requiẽ tuã, tu (cerdotes	in requiem tuam, tu (cerdotes	εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, σὺ
וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ ׃ כֹּהֲנֶיךָ	& archa fortitudinis tue. Sa(	& archa ſanctificatiõis tue, Sa(	καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός σου.
יִלְבְּשׁוּ־צֶדֶק	tui induant iuſtitiam,	tui induantur iuſtitiam	σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην,
וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ ׃	& miſericordes tui laudent.	& ſancti tui exultenr.	καὶ οἱ ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται.
בַּעֲבוּר דו	Propter	Propter	Ἕνεκεν
דָּוִד עב	Dauid	Dauid	Δαβὶδ
עַבְדֶּךָ אַל־	ſeruum tuum ne	ſeruum tuum, non	τοῦ δούλου σου μὴ
תָּשֵׁב פְּנֵי מ	auertas faciem	auertas faciem	ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον
מְשִׁיחֶךָ ׃ נ	Meſſie tui.	chriſti tui.	τοῦ χριστοῦ σου.
נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד	Iurauit DEVS Dauidi	Iurauit dominus Dauid	Ὤμοσε κύριος τῷ Δαβὶδ
אֱמֶת לֹא־יָשׁוּב	veritatem, non auertetur	veritatem & non fruſtrabitur	ἀλήθειαν, καὶ οὐ μὴ ἀθετήσει
מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ	ab ea. De fructu ventris tui	eum, de fructu ventris tui	αὐτήν. Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σο
אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ ׃	ponam ſuper ſedem tuam.	ponam ſuper ſedem tuam.	θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.
אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ	Si cuſtodierint filii tui (hãc,	Si cuſtodierint filii tui (hec	Ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου (τ
בְּרִיתִי וְעֵדֹתִי זוֹ	pactũ meũ, & teſtifica. meã(	teſtm̃ meũ, & teſtimonia mea(	τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ μαρτύρ
אֲלַמְּדֵם גַּם־בְּנֵיהֶם	quã docuero eos. Et filii eoꝝ	que docebo eos. Et filii eorum	ἃ διδάξω αὐτούς. Καὶ οἱ υἱοὶ
עֲדֵי־עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא	vſq; ĩ etnũ, ſedebũt ſr thronũ	vſq; in ſeculũ ſedebũt ſup ſedẽ	ἕως τοῦ αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ
לָךְ ׃ כִּי־בָחַר יְהוָה	tuũ. Quoniã elegit DEVS	tuam. Quoniã elegit dominus	σου. Ὅτι ἐξελέξατο κύριος
בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב	ciõ, deſiderauit eã ĩ hĩtaculũ	ſyon, elegit eam in habitationẽ	τὴν σιών, ἡρετίσατο αὐτὴν εἰς κα
לוֹ ׃ זֹאת־מְנוּחָתִי	ſibi. Hec requies mea A.	ſibi. Hec requies mea	ἑαυτῷ. Αὕτη ἡ κατάπαυσίς μο
עֲדֵי־עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי	in ſempitnũ, hic habitabo qa	in ſeculũ ſeculi, hic habitabo qm̃	εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ὧδε κατοική
אִוִּתִיהָ ׃ צֵידָהּ בָּרֵךְ	deſideraui eã. Viaticũ eius(	elegi eã. Viduã eius benedicẽs	ἡρετισάμην αὐτήν. Τὴν χήραν α
אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ	bñdicã, paupes eius (bñdicẽs	benedicam, pauperes eius	εὐλογήσω, τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς
אַשְׂבִּיעַ לָחֶם ׃	ſaturabo pane.	ſaturabo panibus.	χορτάσω ἄρτων.
וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ	Sacerdotes eius induam	Sacerdotes eius induam	Τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω

דְּקַיֵּם קֳדָם יְיָ נְדַר	Qui iurauit DEO vouit
לְתַקִּיפָא דְיַעֲקֹב:	fortiſſimo Iaacob.
אִם אֵיעוֹל עַל אִתְּתִי	Si acceſſero ad vxorem meam,
אִין אֵיסוֹק עַל דַּרְגַשׁ	ſi aſcendero ſuper lectum
מַצָּעִי: אִין אֶתֵּין	ſtraminis mei. Si dedero
דּוּמְכָא לְעַיְנַי	ſomnum oculis meis
לְתִימוֹהִי נִימְתָא:	& palpebris meis dormitationem.
עַד דְּאַשְׁכַּח אֲתַר	Donec inueniam locum
לְמִבְנֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ	pro edificanda domo ſancta DEI,
מַשְׁכְּנָא לְתַקִּיפָא דְיַעֲקֹב:	tabernaculum fortiſſimo Iaacob.
הָא שְׁמַעְנָא יָתַהּ בְּאֶפְרָת	Ecce audiuimus eam in ephrata,
אַשְׁכַּחְנוּהָ בַּחֲקַל חוּרְשָׁא	inuenimus eam in campis ſilue
לִבְנָן אֲתַר דְּצַלִּיאוּ אֲבָהַת	libani loco vbi adorauerunt patres
עָלְמָא: נֵיעוֹל לְמַשְׁכְּנוֹי	mũdi. Intrabimus ĩ tabernaculis eius,
נִסְגּוֹד לְמִדְרָס	adorabimus ſcabellum
רַגְלוֹי: קוּם יְיָ שְׁרֵי בְּבֵית	pedũ eius. Surge DEVS pone ĩ domũ
מַשְׁרוּי נְיָחָא אַתְּ וַאֲרוֹן	hoſpitii mei quietem tuam tu & archa
דְּבֵיהּ אוֹרָיְתָךְ: כַּהֲנָךְ	in qua eſt lex tua. Sacerdotes
יִלְבְּשׁוּן לְבוּשִׁין דִּזְכוּ	tui induent veſtes iuſtitie,
וְלֵיוָאֵי חֲסִידָךְ יְשַׁבְּחוּן	& leuite ſacri tui laudes dicent
עַל קוּרְבָּנַיָּא: מְטוּל	propter ſacrificia. Propter
זְכוּתֵיהּ דְּדָוִד עַבְדָּךְ	meritum Dauidis ſerui tui,
בְּמֵיעַל אֲרוֹנָא בְּמִצַּע	dum ingredietur archa in medio
תַּרְעַיָּא לָא תְתִיב אַפֵּי	portarum non auertas faciem
שְׁלֹמֹה מְשִׁיחָךְ:	ſalomonis Meſſie tui.
קַיֵּים יְיָ לְדָוִד	Iurauit DEVS Dauidi
בְּקוּשְׁטָא לָא יְתוּב מִינַהּ	in veritate, non auertetur ab ea,
מִן וַלְדָּא דִמְעָךְ אֲשַׁוֵּי	de fructu ventris tui ponam
מַלְכָּא עַל כּוּרְסֵי דִילָךְ:	regem ſuper ſedem tuam.
אִין יִנְטְרוּן בְּנָךְ קְיָמִי	Si cuſtodierint filii tui pactum meum,
וְסַהֲדוּתִי דְּנָן דְּאַלֵּיפִנּוּן	& teſtificatões meas iſtas qs docebo eos
אַף בְּנֵיהוֹן עַד עָלְמִין	etiam filii eorum vſq; in ſeculum
יִתְּבוּן עַל כּוּרְסֵי	ſedebunt ſuper ſedem
דִילָךְ: אֲרוּם אִתְרְעֵי יְיָ בְּצִיּוֹן	tuam. Quoniam elegit DEVS cion,
וְרַגְגוּתֵיהּ לְמוֹתְבֵיהּ	deſiderauit eam pro habitatione
דִּילֵיהּ: דָּא בֵּית שְׁכִינְתִּי	ſua. Hec requies diuinitatis mee
עַד עָלְמָא כָּא אֶתּוֹב אֲרוּם	vſq; in ſeculum hic habitabo quoniam
רְגַגְתַּהּ: זְוָודַהּ מְבָרְכָא	deſideraui eam. Viatica eius bñdicens
אֲבָרֵיךְ וַחֲשִׁיכָהָא	benedicam, & pauperes eius
אַסְבַּע לַחְמָא:	ſaturabo panibus.
וְכַהֲנָהָא אַלְבֵּישׁ לְבוּשֵׁי	Sacerdotes eius induam veſtibus

A. Ex libro bereſit raba, ſup illud. Gẽn. xxii. Die autem tertio eleuatis oculis uidit lo cum .i. Deum procul

.i. Dixit .R. Iſaac qd eſt uidit Deum ꝓcul? ſiue manentẽ a lõge? Nimirum quoniam tenetur Deus elongari ab amicis ſuis. Eritne hoc ſemper? Docemur reſponſionem ex eo ꝙ ſcriptũ eſt. Hec requies mea in eternũ hic manebo quoniam expetii illam. Viaticũ eius bñdictionibus benedicã, pauperes ſiue egenos eius, ſaturabo pane. Quando ueniet ille de quo ſcriptũ eſt, pauper & equitans ſuper aſinum, reuertetur Deus ad amicos ſuos, ſequitur. Ego & puer ibimus uſq; illuc. Dixit. R. Ioſua filius Leui. Quare dictũ eſt in fine horũ uerborum .i. Sic erit ſemen tuũ. Et adorabimus & reuertemus ad uos. Quoniam reuellatum erat

ישע וחסידיה רנן	ſalute & miſicōdes eiꝰ laude	ſalutari, & ſancti eius exultatōe	σωτήριον, καὶ οἱ ὅσιοι αὐτῆς, ἀγαλ
ירננו : שם אצמיח	laudabunt. Ibi oriri faciam	exultabunt. Illuc producam	ἀγαλλιάσονται. Ἐκεῖ ἐξανατελ
קרן לדוד ערכתי	cornu Dauid, paraui	cornu Dauid, paraui	κέρας τῷ Δαβίδ, ἡτοίμασα
נר למשיחי :	lucernam Meſſie meo.	lucernam chriſto meo.	λύχνον τῷ χριστῷ μου.
אויביו אלביש	Inimicos eius induam	Inimicos eius induam	Τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐνδύσω
בשת ועליו	confuſione, ſuper ipſum aūt	confuſione, ſuper ipſum autem	αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ αὐτὸν
יציץ נזרו :	effulgebit diadema eius.	efflorebit ſanctificatio mea.	ἐξανθήσει τὸ ἁγίασμά μου.
קלג שיר המעלות	CXXXIII. Cāticū graduū	CXXXII. Canticū graduū.	ρλβʹ. Ὠιδὴ τῶν ἀναβ
לדוד הנה מה טוב	Dauidis. Ecce quā bonum	Ecce q̄ bonum &	Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν,
ומה נעים שבת	& quam ſuaue, habitare	q̄ iocundum, habitare	ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικ
אחים גם יחד :	fratres ſimul.	fratres in vnum.	ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό.
כשמן הטוב על	Sicut oleum optimum in	Sicut vnguentum in	Ὡς μύρον ἐπὶ
הראש ירד על הזקן	capite, qđ deſcēdit in barbā,	capite, quod deſcendit in barbā	κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ π
זקן אהרן שירד	barbā Aharon, qđ deſcendit	barbā Aaron, Quod deſcendit	τὸν πώγωνα τὸν ἀαρών. Τὸ κατα
על פי מדותיו :	ſup oram veſtimentoꝝ eius.	in oram veſtimenti eius,	ἐπὶ τὴν ὤαν τοῦ ἐνδύματος
כטל חרמון שירד	Sic̄ ros charmon, q deſcēdit	ſicut ros hermon qui deſcendit	Ὡς δρόσος ἀερμὼν ἡ καταβαί
על הררי ציון כי	ſuper montana cion, quoniā	in montem ſyon. Quoniam	ἐπὶ τὰ ὄρη σιών. Ὅτι
שם צוה יי את הברכה	ibi mandauit DEVS bn̄di(	illic mandauit dn̄s bn̄dictionē,	ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλο
חיים עד העולם :	& vitā vſq; ī etnū. (ctionē,	& vitam vſq; in ſeculum.	καὶ ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.
קלד שיר המעלות	CXXXIIII. Cāticū grad.	CXXXIII. Canticū graduū.	ρλγʹ. Ὠιδὴ τῶν ἀναβ
הנה ברכו את יי כל	Ecce benedicite DEO, oēs	Ecce nunc benedicite dn̄o, oēs	Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον
עבדי יי העמדים	ſerui DEI, qui ſtatis	ſui dn̄i. Qui ſtatis (In noctibus	οἱ δοῦλοι κυ. Οἱ ἑστῶτες (Ἐν ταῖς
בבית יי בלילות	in domo DEI in noctibus.	ī do. dn̄i ī atriis domꝰ Dei nr̄i. (	ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ
שאו ידכם קדש	Leuate manus vr̄as ad ſāctū	extollite manus veſtras ī ſancta	ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ
וברכו את יהוה :	& benedicite DEO.	& benedicite domino.	καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον.
יברכך יהוה מציון	Bn̄dicat te DEVS ex cion,	Benedicat te dominus ex ſyon,	Εὐλογήσαι σε κύριος ἐκ σιών,
עשה שמים וארץ :	factor celi & terre.	qui fecit celum & terram,	ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
קלה הללו יה הללו	CXXXV. Allā. Laudate	CXXXIIII. Allā. Laudate	ρλδʹ. Ἀλληλούϊα. Αἰ
את שם יהוה	nomen DEI,	nomen domini,	τὸ ὄνομα κυρίου,
הללו עבדי יהוה :	laudate ſerui DEI.	laudate ſerui dominum.	αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον.
שעמדים בבית יי	Qui ſtatis in domo DEI,	Qui ſtatis in domo domini	Οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου,
בחצרות בית	in atriis domus	in atriis domus	ἐν αὐλαῖς οἴκου
אלהינו : הללו יה	DEI nr̄i. Laudate DEVM	Dei noſtri. Laudate dominum	θεοῦ ἡμῶν. Αἰνεῖτε τὸν κύριον
כי טוב יהוה זמרו	qm̄ bonus DEVS, cantate	quia bonus dominus, pſallite	ὅτι ἀγαθὸς κύριος, ψάλατε
לשמו כי נעים :	nomini eius qm̄ ſuaue eſt.	nomini eius quoniam ſuaue.	τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι καλόν.
כי יעקב בחר לו יה	Qm̄ Iaacob elegit ſibi DE(	Qm̄ Iacob elegit ſibi dominus	Ὅτι τὸν ἰακὼβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ
ישראל לסגלתו :	iſrael in peculiū ſuū. (VS	iſrael in poſſeſſionem ſibi.	ἰσραὴλ εἰς περιουσιασμὸν ἑαυτοῦ.
כי אני ידעתי כי	Quia ego ſcio quod	Quia ego cognoui quod	Ὅτι ἐγὼ ἔγνωκα, ὅτι
גדול יהוה ואדנינו	magnus DEVS, & dn̄s nr̄	magnus eſt dn̄s, & Deus noſter	μέγας ὁ κύριος, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν
מכל אלהים כל	pre omnibus DIIS. Omnia	pre omnibus diis. Omnia	παρὰ πάντας τοὺς θεούς. Πάντα
אשר חפץ יי עשה	que voluit DEVS fecit	quecunq; voluit dominus fecit	ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν

خلاصا وابرارها	פורקן וחסידהא משבחא	redemptionis & pii eius laude
ومجدا هناك اشرق	ישבחון׃ תמן אצמח מליך	laudabũt. Vbi germinare faciã regnũ
لداود قرنا	יקיר לבית דוד סדרית	glorie domui Dauidis, ordinaui
لمسيحي نورا	שרגא למשיחי׃	lucernam Meſſie meo.
واشمل اعداءه	בעלי דבבוי אלביש	Patronos inimicitie eius
خزيا	לבושין דבהתא ועלוי	induam veſtes cõfuſionis, & ſup ipſum
عليه قدسي	יציץ כליליה׃	florebit corona eius. (ſionibus abyſſi.
المزمور الثاني والث	שיר דאיתאמר על מסוק דתהומא	CXXXIII. Cãticũ ꝙ dictũ eſt ꝓ aſcẽ(
والمايه ها ما احسن	הא כמה טב וכמה	Ecce quam bonum & quam
وابهج الاخوة	בסים למיתב ציון וירושלם	iocundum habitare cion & ieruſalem
اذا سكنوا جميعا	כתרין גם לחדא׃	ſicut duo in vnum.
كمثل الطيب الكاين على	כמשח טב דמתריק	Sicut vnguentũ bonũ qđ effuſum eſt
الراس النازل على اللحية	על רישא נחית	ſuper caput deſcenditꝗ
لحية هرون النازل	על דיקניה דאהרן דנחית	ſuper barbam Aharon, & deſcendit
على جيب قميصه	על אימרא דלבושוי׃	ſuper oram veſtimenti eius.
ومثل طل حرمون النازل	היך טלא דחרמון דנחית	Sicut ros hermon qui deſcendit
على جبل صهيون لان	על טוורי ציון ארום	ſuper montes cion, quoniam
هناك امر الرب بالبركة	תמן פקיד יי ית ברכתא	illic precepit Deus benedictionem
والحياة الى الابد	וחיי עד עלמא׃	& vitã vſꝗ in ẽtnũ. (ſionibus abyſſi.
المزمور الثالث والث	שיר דאיתאמר על מסוק דתהומא	CXXXIIII. Cãticũ ꝙ dictũ ẽ ꝓ aſcẽ(
والمايه ها باركوا الرب	הא בריכו ית יי כל עבדי	Ecce benedicite Deo omnes ſerui
يا جميع عبيد الرب القائمين	דיי דקיימין על מטרת בי	DEI. Qui ſtatis ſuper cuſtodia domus
في بيت الرب في	מקדשא דיי ומשבחין בליליא	ſanctuarii DEI, & laudatis in nocte.
بيت الهنا ارفعوا ايديكم	טולו ידיכון כהניא על	Leuate manus veſtras ſacerdotes ſup
في الليالي الى القدس وباركوا	דוכן קודשא ובריכו ית יי׃	ambonem ſanctũ & benedicite DEO.
الرب يباركك الرب من صهيون	יברכינך יי מציון	Benedicat tibi DEVS ex cion
خالق السما والارض	דעבד שמיא וארעא׃	qui fecit celum & terram.
الرابع والثلثون والمايه سبحوا	הללויה שבחו	CXXXV. Aleluia. Laudate
الاسم الرب	ית שמא דיי שבחו	nomen DEI,
مجدوا يا عبيد الرب	שבחו עבדין דיי׃	laudate ſerui DEI.
القايمين في بيت الرب	דקיימין בבית מקדשא	Qui manetis in domo ſancta
في ديار بيت	דיי בדרת בית	DEI in atriis domus
الهنا سبحوا الرب	אלהנא׃ שבחו קדם יי	Dei noſtri. Laudate coram DEO
فانه صالح رتلوا	ארום טב יי זמרו	quoniam bonus DEVS, pſallite
الاسمه العظيم ها	לשמיה ארום בסים׃	nomini eius quoniam ſuaue.
لان الرب اصطفى يعقوب	ארום דבית יעקב בחר ליה	Quoniam domum Iaacob elegit ſibi
واسرائيل	יי ישראל לחביביה׃	DEVS iſrael dilectum ſuum.
علمت ان الرب عظيم	ארום אנא ידעית ארום	Quoniam ego ſcio quod
هو وان الهنا	רב יי ורבוננא	magnus eſt DEVS, & dñator noſter
من جميع الالهة	על כל אלהיא׃ כל	pre omnibus Diis. Omnia
شا الرب صنعه	דאיתרעי יי עבד	que voluit DEVS fecit,

ille q̃ reuerſurus eſt a monte moria in pace reqꝫ bene peracta. Dixit. R. Iſaac cũcta hec propter meritum adorationis, Abraham pater noſter nõ eſt reuerſus niſi propter meritum adorationis ſicut dictum eſt. Et adorabimus & reuertemur ad uos, Iſrael non fuit redemptus ex egypto niſi propter adorationis meritum ſicut dictum eſt. Et adorabitis a lõge, & prope accedet Moſſe. Lex data non fuit niſi propter meritum adorationis ſicut dictũ eſt. Et credidit populus & audiuit q̃ redẽptionem feciſſet Deus, & incuruate ſũt & adorauerunt Anna non fuit exaudita niſi ꝓpter adorationis meritum ſicut dictũ eſt. Et adorauit corã Deo & recordatus eſt eius. Tranſmigrationes ſiue captiuitates nõ ſũt redempte niſi propter meritum adorationis ſicut dictũ eſt. Et erit in illo die clangẽt tuba magna & uenient qui diſperſi erant de regione Aſſur, & qui non erant in uia, de terra egypti & adorabũt dominum in habitaculo ſanctuarii & in Ieruſalem Templũ edificatum non fuit niſi propter meritum adorationis ſicut dictũ eſt Exaltate dominũ Deum noſtrũ & adorate in templo ſancto eius. Mortui non reſurgẽt niſi propter meritum adorationis ſicut dictũ eſt. Venite adoremus & genuflectamus & benedicamus corã te q feciſti nos. Et q̃dẽ de reſurrectiõe mortuoꝝ hec leguntur in libro Helle hadeuarim rabba

ר׳ סימאי אומר כל בריות שנבראו מן השמים נפשן וגופן מן השמים וכל שנבראו מן הארץ נפשן וגופן מן הארץ לפיכך עשה אדם תורה ועשה רצון אביו שבשמים הרי הוא כבריות של מעלה שנ׳ אני אמרתי אלהים אתם וגו׳ לא עשה תורה ולא רצון אביו שבשמים הרי הוא כבריות של מטה שנ׳ אכן כאדם

בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ	in celo & in terra	incelo & in terra,	ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ.
בַּיַּמִּים וְכָל	in mari & in omnibus	in mari & in omnibus	Ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις
תְּהוֹמוֹת׃ מַעֲלֶה	abyſſis.Leuans	abyſſis. Educens	ταῖς ἀβύσσοις. Ἀνάγων
נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ	nubes de ſummitatibus t͂re,	nubes ab extremo terre,	νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς,
בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה	fulgura in pluuiam fecit.	fulgura in pluuiam fecit.	ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησε.
מוֹצֵא רוּחַ	Educens ventos	Qui produxit ventos	Ὁ ἐξάγων ἀνέμους
מֵאוֹצְרוֹתָיו׃ שֶׁהִכָּה	de theſauris ſuis, qui pcuſſit	de theſauris ſuis,qui percuſſit	ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ. Ὃς ἐπάταξε
בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם	primogenita egypti	primogenita egypti	τὰ πρωτότοκα αἰγύπτου,
מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה׃	ab homine vſq; ad pecus.	ab homine vſq; ad pecus.	ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους.
שָׁלַח אוֹתֹת וּמֹפְתִים	Miſit ſigna & portenta	Et miſit ſigna & prodigia	Ἐξαπέστειλε σημεῖα καὶ τέρατα
בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם	in medio tui egypte	in medio tui egypte,	ἐν μέσῳ σου αἴγυπτε.
בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו	in Parao & in cunctos ſeruos	in Pharaonem & in oẽs ſeruos	Ἐν φαραὼ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δούλο
שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים	eius.Qui pcuſſit gẽtes mul(	eius.Qui pcuſſit gẽtes multas,	αὐτοῦ. Ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλ
וְהָרַג מְלָכִים	& oocidit reges (tas,	& occidit reges	καὶ ἀπέκτεινε βασιλεῖς
עֲצוּמִים׃ לְסִיחוֹן	fortes.Cichon	fortes.Seon	κραταιούς. Τὸν σηὼν
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג	regem amorreorum,& Og	regem ammorreorum & Og	βασιλέα τῶν ἀμορραίων, καὶ τὸν ὠ
מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל	regem Baſſan,& omnia	regem Baſan,& omnia	βασιλέα τῆς βασὰν, καὶ πάσας
מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃	regna chanaam.	regna chanaan.	τὰς βασιλείας χαναάν.
וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה	Et dedit terrã eoꝝ hr̃ditatẽ,	Et dedit terram eoꝝ hr̃ditatẽ,	Καὶ ἔδωκε τὴν γῆν αὐτῶν κληρονο
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃	hereditatẽ iſrael populo ſuo.	hereditatem iſrael populo ſuo.	κληρονομίαν ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ
יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם	DEVS nomẽ tuũ ĩ eternũ,	Domine nomen tuũ ineternũ,	Κύριε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα
יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר	DEVS mẽo.tua ĩ ge.& ge.	dñe mẽoriale tuũ ĩ gñatõnẽ &(	καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γε
כִּי־יָדִין יְהוָה	Quia iudicabit DEVS	Quia iudicabit dñs(gñationẽ.	Ὅτι κρινεῖ κύριος
עַמּוֹ וְעַל־ ע	populum ſuum,& in	populum ſuum,& in	τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ
עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃	ſeruis ſuis conſolabitur.	ſeruis ſuis deprecabitur.	τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται.
עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף	Idola gentium argentum	Simulachra gentium argentũ	Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον
וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי	& aurum opera manuum	& aurum,opera manuum	καὶ χρυσίον ἔργα χειρῶν
אָדָם׃ פֶּה־לָהֶם וְלֹא	hominum.Os habent & non	hominum.Os habent & non	ἀνθρώπων. Στόμα ἔχουσι καὶ οὐ
יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם	loquentur,oculos habent	loquentur,oculos habent	λαλήσουσιν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσι
וְלֹא יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם	& nõ videbunt.Aures habẽt	& non videbunt.Aures habent	καὶ οὐκ ὄψονται. Ὦτα ἔχουσι
לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ	& non audient,	& non audient,	καὶ οὐκ ἐνωτισθήσονται,
אַף אֵין־יֶשׁ־רוּחַ	ſed nec eſt ſpiritus	neq; enim eſt ſpiritus	οὐδὲ γάρ ἐστι πνεῦμα
בְּפִיהֶם׃ כְּמוֹהֶם	in ore eorum.Similes illis	in ore ipſorum.Similes illis	ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Ὅμοιοι αὐ
יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל	ſint facientes ea,& omnis	fiant qui faciunt ea,& omnes	γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες
אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם׃	qui confidit in eis.	qui confidunt in eis.	οἱ πεποιθότες ἐπ᾽ αὐτοῖς.
בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ	Domus iſrael benedicite	Domus iſrael benedicite	Οἶκος ἰσραὴλ εὐλογήσατε
אֶת־יְיָ בֵּית אַהֲרֹן	DEO,domus Aharon	domino,domus Aaron	τὸν κύριον. Οἶκος ἀαρὼν
בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה	benedicite DEO.	benedicite domino.	εὐλογήσατε τὸν κύριον.
בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ	Domus Leui benedicite	Domus leui benedicite	Οἶκος λευὶ εὐλογήσατε
אֶת־יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה	DEO,timentes DEVM	domino, qui timetis dominum	τὸν κύριον. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύ
בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה׃	benedicite DEO.	benedicite domino.	εὐλογήσατε τὸν κύριον.

والار... في السما	בשמיא ובארעא	in celis & in terra
وحب... وفي البحار	בימא ובכל	in mari,& in omnibus
... الاعماق الذي	תהומיא : דמסיק	abyſſis.Eleuans
السحاب من اقاصي الار...	ענני מסייפי ארעא	nubes ab extremis terre,
وجعل البرق لل...	ברקין למיחת מיטרא	fulgura pro deſcenſu pluuie
الذي اخرج الريا...	עבד דמפק זעפא מן	fecit.Qui produxit ventos de
من خزاينه الذي ا...	תוסברא דיליה : דקטל	theſauris ſuis.Qui interfecit
ابكار مصر	בוכריא דמצרים	primogenita egypti
من الانسان الى البه...	מאינשא ועד בעירא :	ab homine vſque ad pecus.
وارسل الايات والعجا...	שדר אתין ותמהין	Miſit ſigna & portenta
في وسطك يا م...	במיצעא דמצרים	in medio tui egypte,
في فرعون وجميع عبيد...	בפרעא ובכל עבדוי :	in Pharaonem & in omnes ſeruos eius.
الذي اهلك شعوبا كث...	דמחא עממין סגיעין	Qui percuſſit populos plurimos,
وقتل ملوكا	וקטל מלכין תקיפין :	& interfecit reges fortes.
اعزا شديدون	לסיחון מלך	Sichon regem
ملك الاموريين وعو...	אמוראי ולעוג מלך	amorreorum,& Og regem
ملك بشان وجميع	דבתנין ולכל	Baſſan & omnes
ممالك كنعا...	מלכוות כנענאי :	reges cananeos.
واعطي ارضهم ميرا...	ויהב ארעהון לאחסנא	Et dedit terras eorum hereditatem,
ميراثا لشعبه اسرا...	אחסנת לישראל עמיה :	hereditatem iſrael populo ſuo.
اسمك يا رب دايم الى الا...	יי שמך לעלם	DEVS nomen tuum in eternum,
وذكرك من جيل الى ج...	יי דוכרנך לדר ודר :	DEVS mẽoria tua ĩ gñatõe & gñatõe
الرب يتراف...	ארום ידין מימרא דיי	Quoniam iudicabit verbum DEI
على شعبه	דינא דעמיה ועל עבדוי	iudiciũ populi ſui,& ſuper ſeruos ſuos
ويعزي عبيده	צדיקיא יתוב ברחמוי :	iuſtos cõuertet ĩn miſerationibus ſuis.
اوثان الامم ذهب...	טעוון דעממיא סימא	Idola populorum argentea
وفضة كذبة ايدي...	ודהבא עובדי	& aurea,opera
البشر لها افواه ولا...	בר נש : פום להון ולא	hominis.Os habent & non
تنطق واعين ل...	ממללין עיינין להון	loquuntur,oculos habent
تنظر واذان	ולא חמיין : אודנין	& non vident.Aures
ولا تسمع	להון ולא צייתין	habent & non audiunt,
ولا روح	נחירי להון ולא אית רוח	naſum habent & non eſt ſpiritus
في افواهها فليك...	דחיי בפומהון דיכמתהון	vite in ore ipſorum.Similes illis
صانعوها مثلها وجمي...	יהון עבדיהון כל	fiant qui faciunt ea,& omnes
من يتوكل عل...	דמתרחצין עליהון :	qui confidunt in eis.
يا ال اسرائيل باركوا	דבית ישראל בריכו	Domus iſrael benedicite
الرب يا ال هرو...	ית יי דבית אהרון	DEVM,domus Aharon
باركوا الرب	בריכו ית יי :	benedicite DEVM
يا ال لاوي باركوا	דבית ליואי בריכו	domus leui benedicite
الرب يا متقيا الرب	ית יי דחליא דיי	DEVM,timentes DEVM
باركوا الرب	בריכו ית יי :	benedicite DEVM.

המותן וכן היה ר׳ סימאי
אין לך פה פרשה שאין
בה תחיית המתים אלא
שאין בנו כח לדרוש שנ׳
יקרא אל השמים מעל
וגו׳ יקרא אל השמים מעל
זו נשמה ואל הארץ לדין
עמו זו הגוף מי דיין עמו
ומניין שאין מדבר אלא
בתחיית המתים שנ׳
מארבע רוחות באי הרוח
כי שם יהוה אקרא
מצינו לפי רבין שלא הזכיר
משה שמו שלמקום אלא
לאחר עשרים ואחד דבר
ממי למד ממלאכי השרת
למד שאין מלאכי השרת
מזכירין את השם אלא
לאחר שלש קדושות
שנ׳ וקרא זה אל זה ואמר
קדוש קדוש קדוש

.i. Dixit . R . Cimai. Omnium creaturarũ que de celo create ſũt, anima & corpus ad celum pertinet. Creaturarum uero que de terra create ſunt, aĩa & corpus ad terrã pertinet. Itaque ſi obſeruat homo legem ac uoluntatem patris ſui qui in celis eſt, citra dubiũ efficiẽ de numero creaturarum supernarum ſicut ſcriptũ eſt. Ego dixi Dii eſtis uos. Atqui ſi nõ obſeruat legẽ ac uoluntatẽ patris ſui qui in celis eſt efficitur de numero creaturarum inferiorum ſicut ſcriptũ eſt. Profecto ſicut hoĩes moriemini. Quapropter ẽ dictum a. R. Cimai non extare aliquod ſcripture capitulũ in quo non fiat mentio de reſurrectione mortuorum, tam & ſi uis noſtra non poſſit illud penetrare. Et hoc eſt ꝙ ſcriptum eſt. A quatuor partibus ueniet ſpiritus quẽ nomen Dei uocabit. Repertum eſt aũt in cõmentariis iudicum ꝙ nõ protulit Moſſe nomen domini, niſi poſt unũ & uiginti uerba. Sed a quo didicit hoc? Ab angelis miniſtrantibus. Quãdoquidem angeli ipſi miniſtrantes non proferunt Dei nomen, niſi poſt ternã ſanctitatem queadmodum dictum eſt. Vocabit hunc & illum & dicet ſanctus ſanctus ſanctus, &c.

בָּרוּךְ יְהוָה	Benedictus DEVS	Benedictus dominus	Εὐλογητὸς κύριος
מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יר	ex cion, qui habitat	ex ſyon, qui habitat	ἐν σιὼν ὁ κατοικῶν
יְרוּשָׁלָם הַלְלוּ־יָהּ׃	in Ieruſalē Aleluia. (bonus,	ī hieruſalē. Allā. (dño qm̄ bonꝯ	ἱερουσαλήμ. (κυρίῳ ὅτι ἀγ
קלו הוֹדוּ לַייָ כִּי־טוֹב	cxxxvi. Cōfitemī DEO, qm̄(	CXXXV. Allā. Cōfitemī(	ρλε. Ἀλληλούια. Ἐξομολογεῖσθε
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	qm̄ in etnū miſicordia eius.	qm̄ in ſeculū miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτ
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים	Confitemini Deo Deorum,	Confitemini Deo Deorum,	Ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	qm̄ in etnū miſicordia eius.	qm̄ in ſeculū miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτ
הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי	Confitemini domino	Confitemini domino	Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ
הָאֲדֹנִים כִּי ל	dominorum, quoniam	dominorum.	τῶν κυρίων,
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	in eternū miſericordia eius	qm̄ in ſeculū miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτο
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת	Qui fecit mirabilia	Qui facit mirabilia	Τῷ ποιήσαντι θαυμάσια
גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ	magna ſolus,	magna ſolus,	μεγάλα μόνῳ,
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	qm̄ in etnū miſicordia eius.	qm̄ in ſeculū miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτ
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם	Qui fecit celos	Qui fecit celos	Τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς
בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם	in intellectu, qm̄ in eternum	in intellectu, quoniā in ſeculum	ἐν συνέσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חַסְדּוֹ׃ לְרֹקַע הָאָרֶץ	miſicō. eiꝰ. Qui extēdit trā	miſi. eius. Qui firmauit terrā	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν
עַל־הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם	ſuper aquas, qm̄ in eternum	ſuper aquas, quoniā in ſeculum	ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι εἰς τὸν αἰ
חַסְדּוֹ׃ לְעֹשֵׂה אוֹרִים	miſi. eius. Qui fec̄ luminaria	miſi. eius. Qui fecit luminaria	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι φῶ
גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם	A. magna, quoniā in eternū	magna, quoniam in ſeculum	μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חַסְדּוֹ׃ אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ	miſericordia eius. Solem	miſericordia eius. Solem	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τὸν ἥλιον
לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי	in poteſtate diei, quoniam	in poteſtatem diei, quoniam	εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, ὅτι
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	in eternū miſericordia eius.	in ſeculum miſericordia eius.	εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים	Lunam & ſtellas	Lunam & ſtellas	Τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας
לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה	in poteſtatibus noctis,	in poteſtatem noctis,	εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός,
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	qm̄ in etnū miſicordia eius.	qm̄ in ſeculū miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
לְמַכֵּה מִצְרַיִם	Qui percuſſit egyptum	Qui percuſſit egyptum	Τῷ πατάξαντι αἴγυπτον
בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי	in primogenitis eoꝝ, quoniā	cum primogenitis eorum,	σὺν τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν,
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	in eternū miſericordia eius.	qm̄ in ſeculū miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל	Et eduxit Iſraelem	Qui eduxit iſrael	Καὶ ἐξαγαγόντι τὸν ἰσραὴλ
מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם	de medio eoꝝ qm̄ in eternū	de medio eorum, qm̄ in ſeculum	ἐκ μέσου αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חַסְדּוֹ׃ בְּיָד חֲזָקָה	miſicordia eiꝰ. In māu valida	miſicōdia eius. In manu potēti	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐν χειρὶ κραταιᾷ
וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי	& brachio extento, qnoniam	& brachio excelſo,	καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ,
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	in eternū miſericordia eius.	qm̄ in ſeculū miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
לְגֹזֵר יַם־סוּף	Qui diuiſit mare rubrum	Qui diuiſit mare rubrum	Τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασ
לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם	in diuiſiones, qm̄ in eternum	in diuiſiones, quoniā in ſeculū	εἰς διαιρέσεις, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חַסְדּוֹ׃ וְהֶעֱבִיר	miſicor. eius. Et trāſire fecit	miſericordia eius. Et eduxit	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ διαγαγόντι
יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי	Iſrael ꝑ mediū eius, quoniā	iſrael per medium eius, quoniā	τὸν ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐτῆς, ὅτι
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃	in etnū miſi. eius. (citū eius	iu ſeculū miſicor. eius. (tē eius	εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. (μιν
וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ	Et ouoluit Parao B. & exer(	Et excuſſit Pharaonē & virtu(	Καὶ ἐκτινάξαντι φαραὼ καὶ τὴν δύ
בְיַם־סוּף כִּי לְעוֹלָם	in mari rubro, qm̄ in eternū	in mari rubro, quoniā in ſeculū	εἰς θάλασσαν ἐρυθράν, ὅτι εἰς τὸν αἰ
חַסְדּוֹ׃ לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ	miſi. e. Qui duxit pplm̄ ſuū	miſi. e. Qui traduxit pplm̄ ſuū	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν

تبارك الرب	בְּרִיךְ יְיָ	Benedictus DEVS
صهيون	מִצִּיּוֹן דְּאַשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ	ex cion qui poſuit diuinitatem ſuam
في اورشليم المزمور	בִּירוּשְׁלֶם הַלְלוּ־יָהּ׃	in ieruſalem Aleluia. (qm̄ bonus,
والثلثون والمائة	שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ אֲרוּם טָב	CXXXVI. Laudes dicite corā DEO(
الرب فانه صالح والى	אֲרוּם לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	quoniam in eternum benignitas eius.
رحمته اشكروا اله	שַׁבְּחוּ לֶאֱלָהּ אֱלָהַיָּא	Laudes dicite Deo Deorum
فانه صالح والى الابد	אֲרוּם לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	quoniam in eternum benignitas eius.
اشكروا رب	שַׁבְּחוּ לְרִבּוֹן	Laudes dicite domino
الارباب	רִבּוֹנַיָּא אֲרוּם	dominorum, quoniam
فانه صالح والى الابد	לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	in eternum benignitas eius.
الذي صنع الايات	לְעָבֵיד פְּרִישָׁן	Qui fecit mirabilia
الباهرة وحده	רַבְרְבָן בִּלְחוֹדוֹהִי	magna ſolus,
والى الابد رحمته	אֲרוּם לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	quoniam in eternum benignitas eius.
الذي خلق السموات	לְעָבֵיד שְׁמַיָּא	Qui fecit celos
بحكمته والى الابد	בְּבִינְתָא אֲרוּם לְעָלַם	in intelligentia, quoniam in eternum
رحمته الذي ثبت الارض	טוּבֵיהּ׃ לְרָקִיד אַרְעָא	benignitas eius. Qui extendit terram
على المياه والى الابد	עִילָוֵי מַיָּא אֲרוּם לְעָלַם	ſuper aquas, quoniam in eternum
رحمته الذي خلق النور	טוּבֵיהּ׃ לְעָבֵיד נְהוֹרִין	benignitas eius. Qui fecit luminaria
العظيمة وحده والى الابد	רַבְרְבִין אֲרוּם	magna, quoniam in eternum
رحمته الشمس	לְעָלַם טוּבֵיהּ׃ יַת שִׁמְשָׁא	benignitas eius. Solem
لسلطان النهار والى	לְמִשְׁלַט בִּימָמָא אֲרוּם	vt preeſſet in die, quoniam
الابد رحمته	לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	in eternum benignitas eius.
القمر والنجوم	יַת סִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא	Lunam & ſtellas
لسلطان الليل	לְמִשְׁלַט בְּלֵילְיָא	vt preeſſent in nocte,
والى الابد رحمته	אֲרוּם לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	quoniam in eternum benignitas eius.
الذي ضرب مصر	לְמָחֵי מִצְרָאֵי	Qui percuſſit egyptum
مع ابكارهم والى	בְּמַכְתָּשִׁין קְטַל בּוּכְרֵיהוֹן	plagis, & occidit primogenita eorum,
الابد رحمته	אֲרוּם לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	quoniam in eternum benignitas eius.
واخرج اسرائيل	וְאַפֵּיק יִשְׂרָאֵל	Qui eduxit iſraelem
من بينهم والى الابد	פָּרִיקִין מִבֵּינֵיהוֹן אֲרוּם	redimēs eos de medio eo℞, qm̄ ī eternū
رحمته بيد عزيزة	לְעָלַם טוּבֵיהּ׃ בִּיד תַּקִּיפָא	benignitas eius. In manu forti
وذراع رفيعة والى	וּבִדְרָע מְרָמָם אֲרוּם	& brachio excelſo, quoniam
الابد رحمته	לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	in eternum benignitas eius.
الذي فلق البحر الاحمر	לְצַדֵּי יַמָּא דְסוּף	Qui diuiſit mare rubrum
افلاقا والى الابد	לְצִילְחִין אֲרוּם לְעָלַם	in diuiſiones, quoniam in eternum
رحمته واجاز	טוּבֵיהּ׃ וְאַעְבַּר	benignitas eius. Et tranſire fecit
اسرائيل في وسطه والى	יִשְׂרָאֵל בְּמִיצְעֵיהּ אֲרוּם	iſrael per medium eius, quoniam
الابد رحمته	לְעָלַם טוּבֵיהּ׃	in eternum benignitas eius.
وغرق فرعون وكل جنوده	וְשַׁרְבֵּיק פַּרְעֹה וְחֵילוֹתֵיהּ	Et inuoluit Pharaonē & exercitū eius
في البحر الاحمر والى الابد	בְּיַמָּא דְסוּף אֲרוּם	in mari rubro, quoniam (pulū ſuū
رحمته الذي هدى شعبه	לְעָלַם טוּבֵיהּ׃ לְמַדְבַּר עַמֵּיהּ	ī etnū benignitas eius. Et eduxit po(

A. Ex fragmētis cabaliſticis
לשני המאורות שבהן בתוך יהי מאורות ברקיע השמים ופרשו לנו ורמזו שידועתו בלי ספק עניינם ואמרו מאורות כתיב והם השמש אחד והלבנה אחד אשר סודם ברמז קו ירוק ולב פך סוף דבר ידע לך באמת כי סבת כל עבודה זרה היא שניות ודע זה ואמרם ז״ל מאורות כתיב הוא סוד השלוש שקראוהו אותו מאור בתוספת על עצמו וראיתם מצד השמש ואופנים הלבנה אשר בפעולתם תבין כל העולם
.i. De duobus luminaribus ſcriptū eſt. Sint luminaria in extenſione celorum. Et quidē ſapientes authores noſtri, declarauerunt nobis citra dubium quātum datum eſt eis itelligere de re hac, dixerūtq; Luminaria ſcriptum eſt, & alter eorū eſt ſol, alter uero luna, quorum occultus ſenſus denotat ſiue ſignificat, lineā praſinā, & cor tenerum. Et demū iubeo te ueraciter ſcire, quod cauſa totius idolatrie fuit dualitas, & bene aduertito hoc. Id uero quod dixerunt ſapientes Luminaria ſcriptū ē, cōtinet myſterium ſiue ſecretum trinitatis, quam uocauerūt adornatum ſiue pulchritudinem cū cōiunctione ad ſuam propriam ſubſtantiā perſpicies autem tum ex ſole tum ex luna, quod operibus eius comprehendit mundū totum.

B. Parao. Sic.n. proferunt hebrei, nec reperitur ſcriptum Pharao in tota ſerie ſacre ſcripture niſi tantū ſemel.

	במדבר כי לעולם	per deſertum,qm̃ in eternũ	p̃ deſertũ,qm̃ in ſcl'm miſi.eius.	ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ
	חסדו : למכה מלכים	miſi.eius.Qui p̃cuſſit reges	Qui percuſſit	Τῷ πατάξαντι (λεο
	גדלים כי לעולם	magnos,quoniam in eternũ	reges magnos.qm̃ in ſeculum	βασιλεῖς μεγάλους ὅτι εἰς τ
	חסדו : ויהרג	miſericordia eius.Et occidit	miſericordia eius.Et occidit	αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.Καὶ ἀπο
	מלכים אדירים	reges fortes,	reges fortes,	βασιλεῖς κραταιούς,
	כי לעולם חסדו :	qm̃ in etnũ miſicordia eius.	qm̃ in ſeculũ miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
	לסיחון מלך האמרי	Cichon regem ammorreoꝝ.	Seon regem ammorreorum,	Τὸν σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορ
	כי לעולם חסדו :	qm̃ in etnũ miſicordia eius.	qm̃ in ſeculũ miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
	ולעוג מלך הבשן	Et Og regem Baſſan,	Et og regem baſan,	Καὶ τὸν ὢγ βασιλέα τῆς βα
	כי לעולם חסדו :	qm̃ in etnũ miſicordia eius.	qm̃ in ſeculũ miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
	ונתן ארצם לנחלה	Et dedit terra eoꝝ hr̃ditatẽ,	Et dedit terram eoꝝ hr̃ditatẽ,	Καὶ δόντι τὴν γῆν αὐτῶν κληρ
	כי לעולם חסדו :	qm̃ in etnũ miſicordia eius.	qm̃ in ſeculũ miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
	נחלה לישראל	Hereditatem iſrael	Hereditatem iſrael	Κληρονομίαν ἰσραὴλ
	עבדו כי לעולם	ſeruo ſuo,quoniã in eternum	ſeruo ſuo,quoniam in ſeculum	δούλῳ αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ
	חסדו : שבשפלנו	miſi.e.Quia ĩ hũilitate nr̃a	miſi.eius.Quia ĩ hũilitate nr̃a,	τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ὅτι ἐν τῇ ταπε
	זכר לנו כי לעולם	memor fuit noſtri,qm̃ ĩ etnũ	memor fuit noſtri,qm̃ in ſeculũ	ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κς, ὅτι εἰς τ
	חסדו : ויפרקנו מצרינו	m.e.Et r̃demit nos de mole(	m.e.Et r̃demit nos ab inimicis(	τὸ ἔλεος αὐτοῦ.Καὶ ἐλυτρώσατο
	כי לעולם חסדו :	qm̃ ĩ et.mi.e.(ſtatoribꝯ nr̃is,	qm̃ ĩ ſeculũ miſeri.eius. (nr̃is,	ὅτι εἰς τ. αι. τὸ ἔλε. αὐ. (τ) ἐχ
	נתן לחם לכל בשר	Qui dat eſcam omni carni,	Qui dat eſcam omni carni,	Ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκ
	כי לעולם חסדו :	qm̃ in etnũ miſicordia eius.	qm̃ in ſeculũ miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
	הודו לאל השמים	Confitemini Deo celorum,	Confitemini Deo celi,	Ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐ
	כי לעולם חסדו :	qm̃ in etnũ miſicordia eius.	qm̃ in ſeculũ miſericordia eius.	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος α
			Confitemini domino dominoꝝ,	Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν
		(bylonis	qm̃ ĩ et.mi.eius. (na babylonis	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐ
	קלז על נהרות בבל	CXXXVII.Sup̃ flumĩa ba(	cxxxvi.Al'a.p̃s.Dd̃.Sup̃ flumi(	ρλϛ΄. Τῷ Δαδ διὰ ἱερεμίου. Ἐπὶ
	שם ישבנו גם בכינו	ibi ſedimus & fleuimus,	illic ſedimus & fleuimus,	ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν(
	בזכרנו את ציון :	cum recordaremur cion.	dum recordaremur tui ſyon.	ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς σιών.
	על ערבים בתוכה	In ſalicibus in medio eius,	In ſalicibus in medio eius,	Ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς(
	תלינו כנרותינו :	ſuſpendimus citharas nr̃as.	ſuſpendimus organa noſtra.	ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.
	כי שם שאלונו	Qm̃ ibi ĩterrogauerũt nos,	Quia illic interrogauerũt nos	Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς,
דב	שובינו	qui captiuos duxerunt nos	qui captiuos duxerunt nos,	οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς,
	דברי שיר	verba carminis.	verba cantionum.	λόγους ᾠδῶν,
	ותוללינו שמחה	Et qui abduxerunt nos leti,	Et qui abduxerunt nos,hymnũ	καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον
	שירו לנו	canite nobis	cantate nobis	Ἄσατε ἡμῖν
	משיר ציון :	de canticis cion.	de canticis ſyon.	ἐκ τῶν ᾠδῶν σιών,
	איך נשיר	Quomodo cantabimus	Quomodo cantabimus	πῶς ᾄσωμεν
	את שיר	canticum	canticum	τὴν ᾠδὴν
	יהוה על	DEI in	domini,in	κυρίου ἐπὶ
ג	אדמת	terra	terra	γῆς
א	נכר :	aliena.	aliena.	ἀλλοτρίας.
	אם אשכחך	Si oblitus fuero tui	Si oblitus fuero tui	Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου

في القفر والى الابد ر	במדברא ארום	per deſertum,quoniam
الذي ضرب	לעלם טוביה: למחי מלכין	in etnū benigni.eius.Et pcuſſit regts
ملوكا عظيمة والى	רברבין ארום	magnos,quoniam
رحمته	לעלם טוביה: וקטל	in eternū benignitas eius.Et occidit
ملوكا جبيده	מלכין גיותנין	reges ſuperbos,
والى الابد رحـ	ארום לעלם טוביה:	quoniam in eternum benignitas eius.
سيحون ملك الامور	לסיחן מלכא דאמוראה	Sichon regem amorreorum,
والى الابد رحـ	ארום לעלם טוביה:	quoniam in eternum benignitas eius.
وعوج ملك تبا	ולעא מלכין דמתנן	Et Og regem Baſſan,
والى الابد رحـ	ארום לעלם טוביה:	quoniam in eternum benignitas eius.
واعطى ارضهم	ויהב ארעהון לאחסנתא	Et dedit terram eorum hereditatem,
والى الابد رحـ	ארום לעלם טוביה:	quoniam in eternum benignitas eius.
ميراثا لاسرائيل	אחסנתא לישראל	Hereditatem iſrael
عبده والى الابد	עבדיה ארום לעלם	ſeruo ſuo,quoniam in eternum
رحمته الرب ذكرنا	טוביה: באיתמסכנותנא	benignitas eius.Et ī humilitate noſtra,
تواضعنا والى	דכר לנא קיימיה ארום לעל	cōmēorauit nob pactū ſuū,qm̄ ī etnū
رحمته وخلصنا من اعدا	טוביה: ופרקנא ממעיקנא	be.e.Et redemit nos ab his q angebāt(
والى الابد ر	ארום לעלם טוביה:	qm̄ in eternū benignitas eius. (nos,
الرازق قوتا لكل	דיהיב מזוני לכל בסרא	Qui dat eſcam omni carni,
جسد والى الابد ر	ארום לעלם טוביה:	quoniam in eternum benignitas eius.
اشكروا اله السما	שבחו לאלהא שמיא	Laudes dicite Deo celi,
والى الابد ر	ארום לעלם טוביה:	quoniam in eternum benignitas eius.
اشكروا رب الارباب		
صالح والى الابد ر		

المزمور السادس والثلثون والمايه

الى انهار بابل	על נהרוותא דבבל	CXXXVII, Sup flumina babylonis
جلسنا هناك	תמן יתבנא לחוד בכינא	ibi ſedimus & fleuimus
حين ذكرنا صهيون	כד הוינן דכרין ית ציון:	cum recordaremur cion.
وعلقنا قيثارنا	על ערבין במיצעה	Super ſalices in medio eius
الصفصاف الذي	תלינן כינרינא:	ſuſpendimus citharas noſtras.
وسالنا لان الذين	ארום תמן שיילו יתנא	Ibi aūt rogauerūt nos (vt diceremus
سالونا هناك	בבלאי דשבו יתנא למימר	babylonii,q captiuos abduxerūt nos,(
قول التمجيد	שיילין דשירא ובזוונא	verba cantilenarū, & raptores noſtri
والذين اذلونا	על עיסק חדווא אמרין	affecti letitia dicebant,
قالوا اسبحوا لنا	שבחו לנא מן שירתא	pſallite nobis cantica
من تسابيح صهيون	דהויתון אמרין בציון:	que dicebatis in cion.
كيف نسبح	מן יד קטעו ליואי	Subito preciderunt ſibi leuite
تسابيح	אליוניתון בככיהון	polices dentibus ſuis
الرب في	ואמרין הכדין נשבח	& dixerunt,quomodo cantabimus
ارض	ית תושבחתא דיי על	hymnos DEI in
غريبة	ארעא חילונייתא:	terra aliena.
ان نسبك	מתיב קל רוחא דקודשא	Reſpondit vox ſpiritus ſancti

יְרוּשָׁלִָם	Ieruſalem,	hieruſalem	ἱερουσαλήμ,
תִּשְׁכַּח יְמִ	in obliuione ſit	obliuioni detur	ἐπιλησθείη
יְמִינִי׃ תִּדְבַּק	dextera mea. Adhereat	dextera mea. Adhereat	ἡ δεξιά μου. Κολληθείη
לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם־	lingua mea gutturi meo, ſi	lingua mea faucibus meis, ſi	ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου ἐὰν
לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם־לֹא	nõ recordatus fuero tui. Si ñ	non meminero tui. Si non	σου μνησθῶ. Ἐὰν μὴ
אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלִַם	propoſuero Ieruſalem	propoſuero hieruſalem,	προανατάξωμαι τὴν ἱερουσαλὴμ
עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי׃	in principio letitie mee.	in principio letitie mee.	ὡς ἐν ἀρχῇ, τῆς εὐφροσύνης μου.
זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי	Memento DEVS filiorum	Memor eſto domine filiorum	Μνήσθητι κύριε τῶν υἱῶν
אֱדוֹם אֵת יוֹם	edom, in die	edom in die	ἐδὼμ τὴν ἡμέραν
יְרוּשָׁלִָם הָאֹמְרִים	Ieruſalem dicentium	hieruſalem. Qui dicunt	ἱερουσαλήμ. Τῶν λεγόντων
עָרוּ עָרוּ עַד	ſubuertite ſubuertite, vſq;	exinanite exinanite, vſq;	ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως
הַיְסוֹד בָּהּ׃	ad fundamentum eius.	ad fundamentum in ea.	τῶν θεμελίων αὐτῆς.
בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה	Filia babylonis vaſtata,	Filia babylonis miſera,	Θυγάτηρ βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος,
אַשְׁרֵי שֶׁיְשַׁלֶּם־	beatus quis retribuet	beatus qui retribuet	Μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι
לָךְ אֶת־גְּמוּלֵךְ	tibi viciſſitudinem tuam,	tibi retributionem tuam	τὸ ἀνταπόδομά σου,
שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ׃	quam tu retribuiſti nobis.	quam retribuiſti nobis.	ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.
אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ	Beatus q tenebit & allidet,	Beatus qui tenebit & allidet	Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφ
אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע	paruulos ſuos ad petram.	paruulos ſuos ad petram. (tibi	τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν
קלח לְדָוִד אוֹדְךָ	Cxxxviii. Daui. Cõfitebõ tibi	Cxxxvii. ps. ipſi Dd. Cõfitebor (	Ἐξομολογήσομαί σοι. ρλζ. Ψαλμ
בְכָל־לִבִּי נֶגֶד	in toto corde meo, ĩ cõſpectu	dñe ĩ to. cõ. m. q̃m audi. oĩa ũba (	κε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐνώπιον
אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ׃	Deorum cantabo tibi.	ãgelorum pſallã tibi, (oris mei. In (	ἀγγέλων ψαλῶ σοι. (ὅτι ἀγγέλων
אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הֵיכַל	Adorabo in templo	adorabo ad templũ (cõſpectu	Ὅτι ἤκουσας πάντα τὰ τοῦ στόματ
קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת־	ſancto tuo, & cõfitebor (ſup	ſanctum tuum & confitebor	ἅγιόν σου, καὶ ἐξομολογήσομαι (Προσ
שְׁמֶךָ עַל חַסְדְּךָ וְעַל	noĩ tuo. Sĩ miſicõdia tua, & (	nomini tuo. Sup miſicordia tua	τῷ ὀνόματί σου, ἐπὶ τῷ ἐλέει σου (σω
אֲמִתֶּךָ כִּי־הִגְדַּלְתָּ	veritate tua, qa magnificaſti.	& veritate tua, q̃m magnificaſti	καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Ὅτι ἐμεγάλυνας
עַל כָּל שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ׃	Sup oẽ nom̃ tuũ, ſmonẽ tuũ.	ſup omne nomen ſanctũ tuum.	ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου
בְּיוֹם קָרָאתִי	In die inuocabo	In quacũq; die inuocauero	ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε,
וַתַּעֲנֵנִי תַּרְהִבֵנִי	& reſpondebis mihi, dilatabis	te exaudi me, multiplicabis	ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Πολυωρήσ
בְנַפְשִׁי עֹז׃	anime mee fortitudinem.	in anima mea virtutem.	με ἐν ψυχῇ μου δυνάμει σου.
יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־	Cõfiteantur tibi DEVS oẽs	Confiteantur tibi domine oẽs	Ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε, πάν
מַלְכֵי־אָרֶץ כִּי	reges terre, quoniam	reges terre, quia	οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, ὅτι (τ
שָׁמְעוּ אִמְרֵי־פִיךָ׃	audierunt eloquia oris tui.	audierunt oĩa verba oris tui.	ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ
וְיָשִׁירוּ בְּדַרְכֵי	Et cantent in viis	Et cantent in viis	Καὶ ᾀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς
יְהוָה כִּי־גָדוֹל	DEI, quoniam magna	domini, quoniam magna	κυρίου, ὅτι μεγάλη
כְּבוֹד יְהוָה׃	gloria DEI. (milia	eſt gloria domini.	ἡ δόξα κυρίου.
כִּי־רָם יְהוָה וְשָׁפָל	Q̃m excelſus DEVS & hu (	Q̃m excelſus dñs & humilia	Ὅτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπ
יִרְאֶה וְגָבֹהַּ	reſpicit & excelſa	reſpicit, & alta	ἐφορᾷ, καὶ τὰ ὑψηλὰ
מִמֶּרְחָק יְיֵדָע׃	de longe cognoſcit. (latiõis	a longe cognoſcit. (tionis	ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει.
אִם־אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה	Si ãbulauero ĩ medio tribu (	Si ãbulauero ĩ medio tribula (	Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως,
תְּחַיֵּנִי עַל־אַף	viuificab; me, ſr furorẽ (tuas	viuificabis me, & ſup irã (tuã,	ζήσεις με. Ἐπ᾽ ὀργὴν
אֹיְבַי תִּשְׁלַח יָדֶךָ	inimicorum meorum mittes mãus (	inimicorum meorum extẽdiſti manũ (	ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου,

&dixit,ſi oblitus fuero
tui ieruſalem,obliuioni tradatur
dextera mea. Adhereat
lingua mea palato meo,ſi non
recordatus fuero tui,& niſi
aſcendere faciã memoriam ieruſalẽ in
caput letitie ſeruorum meorum.
Dixit Michael princeps ieruſalem,
memor eſto DEVS populi edom,
& diei qua deſtruxerunt
ieruſalẽ cũ dicerent deſtruite deſtruite
etiam vſq; ad fundamenta in ea.
Dixit Gabriel princeps cion,
gens babylonica rapax,
beatus qui reddet tibi
retributionẽ tuã malã q̃ retribuiſti (nobis.
Beatus qui capiet & conteret
paruulos tuos ſuper petram.

CXXXVIII. Dauidis. Confitebor
coram te DEO,in toto corde meo,
in conſpectu iudicum pſallam tibi.
Adorabo in templo ſancto tuo,
& ↄfitebor noĩ tuo pp̄ benignitatẽ tuã
& propter veritatem tuam,quoniam
magnificaſti ſuper omne nomen tuũ,
verba laudis tue.
In die qua inuocaui
reſpondiſti mihi,multiplicaſti
in anima mea fortitudinem.
Cõfiteantur corã te DEVS oẽs reges
terre,quoniam audierunt
verba laudis tue.
Et laudent propter
vias DEI,quoniam
magna gloria DEI.
Quoniã excelſus DEVS & humilem
reſpiciet ad bonum,& ſuperbos a
celo longe propellet.
Si ambulauero in medio tribulationis
viuificabis me,ſuper naſum patronoꝝ
inimicitie mee pones manum tuam

וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינֶךָ׃	& ſaluabit me dextera tua.	& ſaluum me fecit dextera tua.	καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιά σου.
יְהוָה יִגְמֹר בַּעֲדִי	DEVS perficiet pro me,	Dominus retribuet pro me	Κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ
יְהוָה חַסְדְּךָ	DEVS miſericordia tua	domine miſericordia tua	Κύριε τὸ ἔλεός σου
לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי	in eternum, opera	in ſeculum, opera	εἰς τὸν αἰῶνα, τὰ ἔργα
יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף׃	manuũ tuaꝝ ne remittas.	manuum tuarum ne deſpicias.	τῶν χειρῶν σου μὴ παρίδῃς.
קלט לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד	CXXXIX. Ad victo. Daui.	CXXXVIII. In finẽ. pſ.	ρλή. Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαβὶδ
מִזְמוֹר יְהוָה	Pſalmus. DEVS	Dauid. Domine	ἐν τῇ διασπορᾷ.
חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע׃	veſtigaſti me, & cognouiſti.	probaſti me & cognouiſti me,	ἐδοκίμασάς με καὶ ἔγνως με.
אַתָּה יד	Tu	tu	Σὺ
יָדַעְתָּ שב	cognouiſti	cognouiſti	ἔγνως
שִׁבְתִּי וק	ſeſſionem meam	ſeſſionem meam	τὴν καθέδραν μου
וְקוּמִי בג	& reſurrectionem meam,	& reſurrectionem meam.	καὶ τὴν ἔγερσίν μου.
בַּנְתָּה לְרֵעִי	intellexiſti cogitationẽ meã	Intellexiſti cogitationes meas	Σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς
מֵרָחוֹק׃	de longe.	de longe,	ἀπὸ μακρόθεν.
אָרְחִי וד	Semitam meam	ſemitam meam	Τὴν τρίβον μου
וְרִבְעִי זר	& accubitum meum	& funiculum meum	καὶ τὸν σχοῖνόν μου
זֵרִיתָ וְכָל	euentilaſti, & omnes	inueſtigaſti. Et omnes	σὺ ἐξιχνίασας. Καὶ πάσας
דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה׃	vias meas didiciſti.	vias meas preuidiſti,	τὰς ὁδούς μου προεῖδες,
כִּי אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי	Quia nõ ẽ eloqũ ĩ lĩgua mã,	quia nõ eſt ſermo ĩ lingua mea.	ὅτι οὐκ ἔστι δόλος ἐν γλώσσῃ μου
הֵן יְיָ יָדַעְתָּ כֻלָּהּ׃	ecce DEVS noſti omnia.	Ecce domine tu cognouiſti oĩa	Ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάντα
אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי	Retro &, añ formaſti me, A.	nouiſſima & ãtiq̃, tu formaſti me	τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα. Σὺ
וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה׃	& poſuiſti ſup me manũ tuã.	& poſuiſti ſuper me manũ tuã.	καὶ ἔθηκας ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν χεῖρά σου.
פְּלִיאָה דַעַת מִמֶּנִּי	Occulitur mihi ſcientia,	Mirabilis facta eſt ſcientia	Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου
נִשְׂגְּבָה לֹא אוּכַל לָהּ׃	ardua eſt nõ potero ad eam.	tua ex me, ɔfortata ẽ & ñ pote(	ἐξ ἐμοῦ ἐκραταιώθη, οὐ μὴ δύνωμαι
אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ	Quo ibo a ſpiritu tuo	Quo ibo a ſpũ tuo (ro ad eã.	Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου,
וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח׃	& quo a facie tua fugiam.	& quo a facie tua fugiam.	καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω
אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם	Si aſcendero in celum ibi	Si aſcendero in celum tu illic	Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ
אָתָּה וְאַצִּיעָה שְּׁאוֹל	es tu, ſi iacuero ĩ ĩferno (tĩas	es, ſi deſcẽdero ĩ ĩfernũ (luculo,	εἶ, ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ᾅδην,
הִנֶּךָּ׃ אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר	adeſ. Si portauero alas matu(	ades. Si ſũpſero pẽnas meas di(	πάρει. Ἐὰν ἀναλάβοιμι τὰς πτέρυγάς μου
אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם	ſi habitauero ĩ extrẽo maris	& habitauero ĩ extremis maris.	καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα
גַּם שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי	Etiã ibi mano tua dedu. me,	Etenĩ illuc mãus tua deducet(	Καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με,
וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ׃	& tenebit me dextera tua.	& tenebit me dextera tua. (me	καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου.
וָאֹמַר אַךְ־חֹשֶׁךְ	Et dixi forte tenebre	Et dixi forſitan tenebre	Καὶ εἶπα ἄρα σκότος
יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה	obſcurabunt me, & nox	cõculcabunt me, & nox (Quia	καταπατήσει με, καὶ νὺξ
אוֹר בַּעֲדֵנִי׃ גַּם־	lux erit circa me. Vtiq;	illumĩatio mea ĩ delitiis meis.(	φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου. Ὅτι
חֹשֶׁךְ לֹא־יַחְשִׁיךְ	tenebre non obtenebrant	tenebre non obſcurabuntur	σκότος οὐ σκοτισθήσεται
מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם	apud te, & nox ſicut dies B.	a te, & nox ſicut dies	ἀπὸ σοῦ, καὶ νὺξ ὡς ἡμέρα
יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה	lucet, tantum tenebre	illuminabitur, ſicut tenebre	φωτισθήσεται. Ὡς τὸ σκότος
כָּאוֹרָה׃ כִּי אַתָּה	quantum lux. Quoniam tu	eius ita & lumen eius. Quia tu	αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς. Ὅτι σὺ
קָנִיתָ כִלְיֹתָי	poſſediſti renes meos,	poſſediſti renes meos,	ἐκτήσω τοὺς νεφρούς μου,
תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי׃	opuiſti me ĩ vtero mĩis mee.	ſuſcepiſti me de vtero mĩis mee	ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου

quo deſtruas illos,& redimet me
dextera tua.DEVS reddet malum
illis propter me,
DEVS benignitas tua in eternũ,opa
manuum tuarum ne derelinquas.

CXXXIX. In laudẽ p manũ Dauidis,
Laudatoria. DEVS
perſcrutatus es me,& cognouiſti.
Coram te nota eſt ſeſſio mea
ad ſtudendum legi,
& reſurrectio mea ad eundum
in prelium. Veſtigatus ſum,
quo ſim in ſocietate eccleſie tue,
populi longinqui.
Sed & quando ambulauero in via.
aut quando accubuero ad ſtudẽdũ legi
feciſti me extraneum,& omnes
vias meas frequentaſti.
Et cũ nõ eſt eloquium ĩ lingua mea,ecce
DEVS noſti cogitatões cõdis mei oẽs.
Poſterius & anterius moleſtaſti (tuaꝝ.
me,cõcitaſti ſup me pcuſſionẽ manuũ(
Occultata eſt ſcientia a me,
ardua facta eſt non potero ad eam.
Quo ibo a preſentia tempeſtatis tue,
& quo a conſpectu tuo me vertam.
Si aſcendero in celum illic tu es,
& ſi deſcẽdero ad ĩfernũ ecce ibi(culo,
ẽ ũbũ tuũ.Si leuauero pẽnas m̃as dilu(
& habitauero in extremis maris.
Etiam ibi manus tua deducet
me,& apprehendet me dextera tua.
Et dixi certe tenebre
obſcurabunt me,nox quoq; eſt
obſcuritas propter me. Verum
tenebre nõ obtenebrabũt verbũ tuũ,
& nox ſicut dies illuminabit,
& lux & tenebre
equales. Quoniam tu
poſſediſti renes meos, feciſti fũdamẽtũ
mihi in ventre matris mee.

A. Ex fragmẽtis cabaliſticis

.i. Tu uero aduertito omnia q̃ ipſe loquor tibi. Scire te uolo,q creator Deus,creauit homines inferiores,ad imaginem hominum ſuperiorum creauitq; hoiem,duos habentẽ uultus, anteriorẽ & poſteriorẽ ſicut dictũ eſt. Ante & retro formaſti me, & inuenitur in illo appetitus bonus & appetitus malus,& ſunt duo angeli ſ; alter eoꝝ ſit ſatanas & alter angelus. Atqui intellectus q dedit eis eſſe,eſt Deus,& uocat̃ angelus,& ꝑpterea dictũ eſt a ſapientibus,angelus bonus & angelus malus. Angelus bonus ille q dirigit hoiem in bonũ in uita ſua. Et ſi homo operat̃ cõtrariũ uertit ſe in ipſum & eſt homini infernus & ꝑpterea uocatur mediũ,ſignificans q medietas ſpere eſt bona,& medietas mala,& hoc eſt

אודך על כי	Confitebor tibi quoniam	Confitebor tibi quoniam	Ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι
נוראות נפליתי	terribiliter mirificaſti me,	terribiliter magnificatus es,	φοβερῶς ἐθαυμαστώθης.
נפלאים מעשיך	mirabilia opera tua,	mirabilia opera tua	Θαυμάσια τὰ ἔργα σου
ונפשי ידעת מאד :	& aĩa mea cognouit nimis.	& anima mea cognoſcet nimis.	καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα
לא נכחד עצמי ממך	Nõ ẽ occulta.eẽtia mã a te,	Nõ eſt occultatũ os meum a te	Οὐκ ἐκρύβη … μου ἀπὸ
אשר עשיתי בסתר	qua factus ſum in abſcõdito,	quod feciſti in occulto,	ὃ ἐποίησας ἐν …
רקמתי בתחתיות	acupictus in inferioribus	& ſubſtãtia mea in inferioribus	καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ἐν … κατωτάτοις
ארץ: גלמי ראו	terre.Informẽ adhuc me vi(	terre.Imperfectũ meũ viderũt	τῆς γῆς. Τὸ ἀκατέρ… μου, …
עיניך ועל	oculi tui,& in (derunt	oculi tui,& in	οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ ἐπὶ
ספרך כ	libro tuo	libro tuo	τὸ βιβλίον σου
כלם יב	omnes	omnes	πάντες
יכתבו ימים	ſcribentur,dies	ſcribentur,dies	γραφήσονται. Ἡμέρας
יצרו ולא	formati ſunt & non eſt	formabuntur &	πλασθήσονται καὶ
אחד בהם :	vna in eis.	nemo in eis.	οὐθεὶς ἐν αὐτοῖς.
ולי מה יקרו	Mihi autem,quã honorifice	Mihi aũt nimis honorificati ſũt	Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν
רעיך אל מה עצמו	cogitationes tue Deus, q̃ (	amici tui Deus,nimis ꝯfortatus	οἱ φίλοι σου ὁ θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν
ראשיהם : א	cõputatio earum. (difficilis	eſt principatus eorum.	αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν.
אספרם ס	Dinumerabo eas	Dinumerabo eos	Ἐξαριθμήσομαι αὐτοὺς
מחול ירבון	& harena plures erunt,	& ſuper arenã multiplicabunť	καὶ ὑπὲρ ἄμμον πληθυνθήσονται.
הקיצתי	euigilaui	exurrexi	Ἐξηγέρθην
ועודי עמך :	& adhuc ſum tecum.	& adhuc ſum tecum.	καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ,
אם תקטול אלוה	Si occideris DEVS	Si occideris Deus	ἐὰν ἀποκτείνῃς
רשע ואנשי	impium,viri	peccatores viri	ἁμαρτωλοὺς ὁ θεός. Ἄνδρες
דמים סורו מני :	ſanguinum declinate a me.	ſanguinum declinate a me.	αἱμάτων ἐκκλίνατε ἀπ᾽ ἐμοῦ,
אשר ימרוך למזמה	Q̃r ꝯtradicẽt tibi ſcelerate,	Quia dicitis ĩ cogitatõe, acci(	ὅτι ἐρισαὶ ἐστὲ εἰς διαλογισμούς. Λ…
נשוא לשוא עריך :	eleuati ſt̃ fruſtra adũſarii tui	ĩ vanitate ciuitates ſuas. (piãt	εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις σου.
הלוא משנאיך יי	Nonne odientes te DEVS	Nonne qui oderunt te domine	Οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε κύριε
אשנא ובתקוממיך	odio habui,& ĩ adũſarios tuos	oderam,& ſuper inimicos tuos	ἐμίσησα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου
אתקוטט : ת	certabam.	tabeſcebam.	ἐξετηκόμην.
תכלית שנאה	Perfecto odio	Perfecto odio	Τέλειον μῖσος
שנאתים לאויבים	oderam illos,inimici	oderam illos, & inimici	ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθροὺς
היו לי חקרני אל	ſci ſt̃ mihi.Scrutare me Deꝰ	facti ſunt mihi.Proba me Deus	ἐγένοντό μοι. Δοκίμασόν με ὁ θεός
ודע לבבי בחנני	& ſcito cor meum,proba me	& ſcito cor meũ interroga me	καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου. Ἔτασ…
ודע שרעפי :	& ſcito cogitationes meas.	& cognoſce ſemitas meas.	καὶ γνῶθι τὰς τρίβους μου.
וראה אם דרך	Et vide ſi via	Et vide ſi via	Καὶ ἴδε εἰ ὁδὸς
עצב בי ונחני	ĩobediẽtie ĩ me eſt,& deduc	iniqtatis in me eſt,& deduc me	ἀνομίας ἐν ἐμοί, καὶ ὁδήγησόν με
בדרך עולם :	me in via eterna.	in via eterna.	ἐν ὁδῷ αἰωνίᾳ.
קמ למנצח מזמור	CXL. Ad victoriã. p̃s.	CXXXIX. In finẽ. p̃s.	ρλθ΄. Εἰς τὸ τέλος ψαλμ…
לדוד חלצני יהוה	Dauidis. Erue me DEVS	Dauid. Eripe me domine,	τῷ Δαβίδ. Ἐξελοῦ με
מאדם רע מאיש	ab homine malo,a viris	ab homine malo,a viro	ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς
חמסים תנצרני :	iniquis ſerua me.	iniquo eripe me.	ἀδίκου ῥῦσαί με.

اشكرك لانك	אודינך מטול ד	Confitebor tibi quoniam
بالرهبة اكهرت	דדחילין פרישית	terribiliter mirificaſti me,
واعمالك	פרישן עובדיך	mira opera tua,
ونفسي	ונפשי חכמא לחדא :	& anima mea ſapiens nimis.
لم يخف	לא איתכסי גרמי מינך	Non ſunt abſcondita oſſa mea a te
التي صنعت	דאיתעבידית בטומרא	que facta ſunt in ſecreto,
ومقامي	אצטיירית בכריסא	figuráq; adepta ſūt ī vtero
الارض بدوا عمالي	דאימי גושמי חזיין עינך ועל	mris mee. Corporeū meū viderūt ocu
عينك	ספר דכרנך כולהון	libro memorie tue omnes
وفي	יומי מכתבן ביומא	dies mei ſcripti ſunt, in die
كتاب	דאתברי עלמא מן שירוי	qua creatus eſt mundus a principio
مكتوب انت	איתבריו כולהון	create ſunt omnes
خالق الايام	ברייתא ולית בחד	creature & non in vno
وليس	יומא חד ביניהון :	die vnico in illis
فيها انسان	ולי כמה יקירין רחימיך	Mihi autē q̄ honorabiles ſunt q amant
اللهم ان احبائك	צדיקיא אלהא וכמה	te iuſti Deus & quam
على جدا ® وجدا	איתחילו רברביהון :	validi ſunt principes eorum.
رووسا هم	אמנינון בעלמא הדין	Dinumerabo eos in mundo iſto,
ان احصيهم	יתיר מן חלא יסגון	exuberātius q̄ arena multiplicabunt,
اكثر من الرمل	איתערית בעלמא דאתי	reſurgam in mundo venturo
استيقظت	ועד כדון אנא גבך :	& adhuc ſum tecum.
وكنت معك	אין תקטול אלהא לרשיעי	Si occideris Deus impios,
اللهم احسبن	וגברין דחייבין דין	viri addicti iudicio
الخطاة وقتلة	קטול יזורון מיני :	mortis diſcedant a me.
الساعة الذي	די יומון בשמך על ניכל	Qui iurant in noīe tuo mendacium,
لانكم	משתבעין על מגן בעלי	iurant in vanum patroni
الافكا ويأخذون	דבבך הלא מסנאך יהוה	inimicitie tue. Nōne odiētes te DEVS
مدانيك اللهم اني	אנא סאני ובדקיימין	odi, & in eos qui ſurgunt
مبغضيك ®	לקבלך אנא מתגרג :	ad reſiſtendum tibi nōne ego certaui,
على مخالفيك	עד שיציו סניתא די	vſq; ad conſumatum odium
ابغضتهم	סניתינון לבעלי דבבין	odi illos, patroni inimicitie
ملاعدا	הוון לי : חקרני אלהא	facti ſunt mihi. Scrutare me Deus
والى اعدا اللهم	וידע רעיוני בחון יתי	& ſcito cogitationes meas, proba me
واعرف قلبي	וידע הירהורי :	& cognoſce affectus meos,
واعرف سبلي	וחמי אין אורח דטעיין	& vide ſi via iniquitatis
كنت على طريق	בי ודבר יתי באורח	in me eſt, & deduc me in via
اهدني الى سبل	תריצי עלמא :	rectorum mundi.
المزمور التاسع والثلاثون	לשבחא תושבחא	CXL. In laudem. Laudatoria
والمائة ® اللهم	על יד דויד : פצא יתי יי	p manum Dauidis. Libera me DEVS
من الانسان السوء	מבר נש ביש מגבר	a homīne malo, a viro
الظالم احفظني	חטופין תנטור יתי :	peccanti cuſtodi me.

ſecretū cōtentū in eo ꝙ dicit añ & retro &c. Ab eo āt ꝓcedit eſſentia p̄bens uitā p̄bēſq; mortē, & ab eo ī ſup̄ ē natura bona & natura cōtraria .i. mala. Et dixerūt ꝙ opus īferiorꝫ eſt ītellectus ſecundi occulti, q p̄poſitus eſt toti uniuerſo & dirigit illd̄ ſiciā p̄diximꝰ & propterea ab illo facti ſumus hn̄tes duas cōcupiſcentias quarū ſecretū eſt crux, & innuit ceuaot ceuaot. (Cōputātibꝰ .n. arithmetica ratione literas qbus ſignificāt crucē & literas quibus ſcribitur bis ceuaot, reſultat idē preciſe numerus ex utraq; ſupputatione) ſignificās dextrum & ſiniſtrū. Et nomen .i. Deus donauit eam corona q̄ eſt nom̄ ſuum altiſſimū & dixit ei uocetur nomen tuum noie meo, & hoc eſt quod dictum eſt nomen meū eſt in ea, & ꝓpterea uocauit illā hominem, q m̄ influit ſup oēs hoies. Et inuentū ē ꝙ fomes prauus ſiue cōcupiſcētia corrupta eſt oppoſitū eius, qm̄ ipſa eſt ſummū bonū. Hec ibi Q̄uo āt ītelligēdū ſit crucē eē ſummū bonū influereq; in oēs hoies donatāq; coronā, eſſeq; in ea nom̄ Dei altiſſimi, callētibꝰ theologiā arbitror nō difficile.

A. Et nox q̄ſi dies lucet. F. Oculis diuinis q nō ex obiectis pēdent, ſꝫ oīa ī ueritate uidēt, ubi oīa coincidūt diſcrete & diſcernunt cōiūcte, nō aliud & aliud lux & tenebre, neq; ibi tenebre priuatio, ſꝫ ſūma lux, neq; lux poſitio, ſꝫ eminēs negatio, atq; idē lux & tenebre, & ut odorās ī luce & tenebris eque cognoſcit, ſuntq; ei tenebre ad odorandum ut lux & lux ut tenebre, ita Deus eque in luce & in tenebris cognoſcit, & ſi ſurgis, ut lux & tenebre nihil faciunt ad odorādū, ita nulla creatura, nullū īteruallū, nulliuſq; creature poſitio aut priuatio Deo ad intelligendum.

&

אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת
בְּלֵב כָּל־יוֹם יָגוּרוּ
מִלְחָמוֹת׃ שָׁנְנוּ
לְשׁוֹנָם כְּמוֹ־נָחָשׁ
חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת
שְׂפָתֵימוֹ סֶלָה׃
שָׁמְרֵנִי יְהוָה מִידֵי
רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים
תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ
לִדְחוֹת פְּעָמָי׃
טָמְנוּ־גֵאִים פַּח לִי
וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת לְיַד
מַעְגָּל מק
מֹקְשִׁים שָׁתוּ־לִי סֶלָה׃
אָמַרְתִּי לַיהוָה
אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה
יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי׃
יְהוִה אֲדֹנָי עֹז
יְשׁוּעָתִי סַכֹּתָה
לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשֶׁק׃
אַל־תִּתֵּן יְהוָה
מַאֲוַיֵּי רָשָׁע זְמָמוֹ
אַל־תָּפֵק יָרוּמוּ
סֶלָה׃ רֹאשׁ מְסִבָּי
עֲמַל שְׂפָתֵימוֹ
יְכַסּוּמוֹ׃ ים
יִמּוֹטוּ עֲלֵיהֶם
גֶּחָלִים בָּאֵשׁ
יַפִּלֵם כמ
בְּמַהֲמֹרוֹת
בַּל־יָקוּמוּ׃
אִישׁ לָשׁוֹן ב
בַּל־יִכּוֹן בא
בָּאָרֶץ אִישׁ־
חָמָס רָע
יְצוּדֶנּוּ לְמַדְחֵפֹת׃
יָדַעְתָּ כִּי־יַעֲשֶׂה
יְהוָה דִּין עָנִי
מִשְׁפַּט אֶבְיֹנִים׃
אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ
לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ

Quia cogitauerũt malitias A
ĩ corde, tota die verſati ſunt
in preliis. Exacuerunt
linguam ſuam quaſi ſerpens,
venenum aſpidum ſub
labiis eorum ſemper.
Cuſtodi me DEVS de manu
impii, a viro iniquitatum
ſerua me. Qui cogitauerũt
ſupplantare greſſus meos,
abſcõderũt ſupbi laqueũ mihi,
& funibus extenderunt rete,
iuxta ſemitam (ſemper.
offendicula poſuerunt mihi(
Dixi DEO
Deus meus es tu, exaudi
DEVS vocẽ depcatõis mee.
DEVS domine fortitudo
ſalutis mee, protexiſti
caput meum in die belli.
Ne perficias DEVS
deſideria ĩpii cogitatõẽ eius
ne perficias ne eleuetur
ĩ eternũ. Caput circũdãtiũ me,
prauitas labiorum eorum
operiet eos.
Cadent ſuper eos
carbones, in ignem
deiiciet eos
in foueas,
non conſurgent.
Vir linguax
non dirigetur
in terra, virum
iniquum mala
capient in interitu.
Scio quod faciet
DEVS cauſam inopis,
iudicia pauperum.
Attamen iuſti confitebũtur
nomini tuo, habitabunt

Qui cogitauerunt iniquitates
in corde, tota die conſtituebant
prelia. Acuerunt
linguas ſuas ſicut ſerpentes,
venenum aſpidum ſub
labiis eorum.
Cuſtodi me domine de manu
peccatoris & ab hoĩbus iniquis
eripe me. Qui cogitauerunt
ſupplantare greſſus meos,
abſcõderunt ſupbi laqueũ mihi.
Et funes extẽderũt in laqueũ,
iuxta iter
ſcandalum poſuerunt mihi.
Dixi domino
Deus meus es tu, exaudi
dñe vocem deprecationis mee.
Domine domine virtus
ſalutis mee, obumbraſti
ſuper caput meum in die belli.
Non tradas me dñe (gitauerũt
a deſiderio meo peccatori, co(
ɔtra me ne dereliq̃s me ne forte
exaltent. Caput circuitus eoꝝ,
labor labiorum ipſorum
operiet eos.
Cadent ſuper eos
carbones, in ignem
deiicies eos,
in miſeriis
non ſubſiſtent.
Vir linguoſus
non dirigetur
in terra virum
iniuſtum mala
capient in interitu.
Cognoui quia faciet
dominus iudicium inopis,
& vindictam pauperum.
Verũtamen iuſti confitebũtur
nomini tuo, & habitabunt

Οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίαν
ἐν καρδίᾳ, ὅλην τὴν ἡμέραν παρε
τὸ πολέμους. Ἠκόνησαν
γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως,
ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ
τὰ χείλη αὐτῶν. διάψαλμα.
Φύλαξόν με κύριε ἐκ χειρὸς
ἁμαρτωλοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκ
ἐξελοῦ με. Οἵτινες διελογίσαντο
τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματα
ἔκρυψαν ὑπερήφανοι παγίδα μοι. δι
Καὶ σχοινίοις διέτειναν παγίδα
τοῖς ποσί μου, ἐχόμενα τρίβου
σκάνδαλα ἔθεντό μοι.
Εἶπα τῷ κυρίῳ,
θεός μου εἶ σύ, ἐνώτισαι
κύριε τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μ
Κύριε κύριε δύναμις
τῆς σωτηρίας μου, ἐπεσκίασας
ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ πο
Μὴ παραδῷς με κύριε (λογίσαντο
ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁμαρτωλῷ (
κατ᾽ ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, μή
ὑψωθῶσιν. διάψαλμα. Ἡ κεφαλὴ (
κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν, (κυκλώματος
καλύψει αὐτούς.
Πεσοῦνται ἐπ᾽ αὐτοὺς
ἄνθρακες ἐν πυρί,
καταβαλεῖς αὐτοὺς
ἐν ταλαιπωρίαις,
καὶ οὐ μὴ ὑποστῶσιν.
Ἀνὴρ γλωσσώδης,
οὐ κατευθυνθήσεται
ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄνδρα
ἄδικον, κακὰ
θηρεύσει εἰς διαφθοράν.
Ἔγνων ὅτι ποιήσει
κύριος τὴν κρίσιν τῶν πτωχῶν
τὴν δίκην τῶν πενήτων.
Πλὴν δίκαιοι ἐξομολογήσονται
τῷ ὀνόματί σου, καὶ κατοικήσουσιν

الذين يفكرون	דחשיבו בישן ב	Qui cogitauerunt mala
في قلوبهم اعد	בלבא כל־יומא מתנין	in corde, tota die componunt
النهار اجمع	קרבא : מרתנין	bella. Exacuerunt
السنتهم كالسنة	בלישנהון היך־חיויא	linguas ſuas ſicut ſerpentes,
سم الافاعي	אירסא דעכוביתא תחות	venenum aſpidis ſub
شفاههم	סיפותהוי לעלמין :	labiis eorum in eternum.
احفظني يارب من	נטר־יתי יי מן ידא	Cuſtodi me DEVS de manu
الشرير ومن	דרשיעא מן־גבר חטופין	impii, a viro peccati
الظالمين سلمني الذين	תנטור יתי דחשיבו	cuſtodi me, qui cogitauerunt
ان يعرقلوا خطوا	למתקף אסתוורי :	ſupplantare greſſus meos.
المتعظمون اخفوا	כמנו־גיותנין פחא לי	Abſconderunt ſuperbi laqueum mihi,
بسطوا القدمي	ואשליא פרסין מצדתא	& funibus extenderunt rete
حبالا	לסטר אורחא תקלין	iuxta ſemitam ſcandala
عثرة قريبة من طر	שוון לי תדירא :	poſuerunt mihi continenter.
فقلت للرب	אמרית קדם	Dixi coram
انت هو الهي اسمع	יי אלהי אנת אצית	DEO Deus meus es tu, exaudi
يارب صوت تضرعي	יי לקל בעותי :	DEVS vocem deprecationis mee.
الاهم يارب قوة	יי אלהים עושני	DEVS Deus fortitudo
خلاصي وظلل	ופורקני טליל	& redemptio mea, obumbraſti
راسي في يوم القتال	על־רישי ביום קרבא :	caput meum in die belli.
يارب لا تعط	לא תתן יי ריגוני	Non des DEVS deſideria
الفاجر شهوته وعد	דואג רשיעא מחשבתיה	Doeg impii, cogitationes eius
فكرهم على لا تكمل	לא־תספיק יסתלקון	ne perficias, auferantur
لكيلا يتعظموا وعند	לעלמ׳ אחיתופל ריש סנהד׳	in eternum Achitophel caput ſenatus
كلامهم وكلام شفاههم	תלמידי דעיצת מלשינות	& diſcipulorum doli, inſimulatio
اعـــظمهم	דסיפוותהון חפיאינון :	labiorum eorum cooperiet eos.
ينزل عليهم	ימוטון עילויהון	Cadent ſuper illos
جمر نار	גומרין מן שמיא בנורא	carbones de celo in ignem
الارض وفي الشقا	ולגיהנם יפילינון	& in gehennam precipitabis eos,
القيهم فلا يستطيعو	בגיצין דמחמרין דלא	& in foueas illaqueationis cadēt vt nō
القيام من	יקומון לחיי עלמא :	reſurgant ad vitam eternam.
رجل ذو لسان	גבר דמשתעי לישן	Vir delator lingua
لا يستقيم	תליתאי לא אפשר דיתב	tertia nequaq̃ habitare poterit
على الارض الرجل	בארעא דחיי גבר חטוף	in terra viuentium, Virum prauum
الظالم يبتغي	ביש יצודיניה מלאך	& malignum venabitur angelus
اشلر لهلاكه	מותא ונקפיניה בגיהנם :	mortis & detrudet in gehennam.
علمت ان الرب يد	הבכין גלי קדמי ארום	Propterea conſtat mihi,
للمساكين حجزا	יעביד יי דינהון	facturum DEVM iudicium
والفقرا حكما	דעניי דינא דחשיבי :	pauperum, & iudicium egenorum.
الابرار يشكرون	ברם צדיקיא יהודון	Profecto iuſti confitebuntur
اسمك والمستقيمون	לשמך יתבון תריצי	nomini tuo, reuertentur recti

A. Quia cogitauerũt malitias in corde. Malitias cogitãt impii q̃ prouidentiam negant diuinam, quiq; dicunt res hoīum ſyderũ poſiture fatoq; & fortune ſubditas eē. Hi nõ ſolũ redargui poſſũt, ex his que legũt ap̃d theologos chriſtianos Sed & ex his que habent authores hebrei & in primis cõmentator libri geneſis cuicũq; is fuerit quem tamẽ conſtat Ieroſolymã lingua uſum qui ſuper illud. In principio. Creauit Deus celum & terram, que ſecuuntur cõtra impios iſtos ſcripta reliquit

קם ר׳ אלעזר בריה פתח ואמר הכל תלוי במזל ואפי׳ ספר תורה בהיכל מלא דא תוקפא מספרא דצניעותא והכי אמר וכי במזל הכל תלוי ותנינן ספר תורה הוא קדש נרתיקו הוא קדש ההיכל קדש וכתיב וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש תלתא אינון וספר תורה לקבליהון היכל קדוש נרתיקו קדוש הוא קדוש התורה ניתנה בשלש קדושות בשלש תפלות בימים שלשה שכינה בשלש לוחות וארון שלש והכל ספר תורה תליא ואיהו תליא במזל וכתיב ומאותות השמים אל תחתו מאן דאיהו בקודשין הללו ליהוי תליא במזלא אלא הכי אומיית מספרא דצניעיתא הא חוטא יקירא קדישא דכל שער דיקנא תליין ביה אתקרי מזל מאי טעמא משום דכל קדושי קידושין דקודשיא בדא מזלא תליין

.i. Surrexit. R. Eleazar orſus eſt & dixit. Cuncta ſubiecta ſunt fortune etiã uolumen legis quod in altari recõditũ eſt. Hoc enim reperimus in ſeniota de ciphra, hoc eſt in libro cellate pudicitie in quo ſic habet. Eſt ne uerũ omnia ſubiecta eſſe fortune? Nobis traditũ eſt, uolumen legis eſſe ſanctitatem, archã queq; eius eſſe ſanctitatem, altare etiam eſſe ſanctitatem. Et ſcriptum eſt uocabit hunc & hunc & dicet ſanctus ſanctus ſanctus. Tres ſunt. Et

& ii

יְשָׁרִים אֶת־פָּנֶיךָ׃	recti cum vultu tuo.	recti cum vultu tuo.	εὐθεῖς σὺν τῷ προσώπῳ σου.
קמא מִזְמוֹר לְדָוִד	CXLI. Pſalmus Dauidis.	CXL. Pſalmus Dauid.	ρμ΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβ
יְהוָה קְרָאתִיךָ	DEVS inuocaui te,	Domine clamaui ad te	Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ
חוּשָׁה לִּי הַאֲזִינָה	feſtina mihi, exaudi	exaudi me, intende	εἰσάκουσόν μου, πρόσχες (ναί με πρ
קוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ׃	vocē meā clamantis ad te.	voci mee cum clamauero ad te.	τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκρ(
תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי	Dirigatur oratio mea,	Dirigatur oratio mea	Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου
קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ	ſic fumigatio ī cōſpectu tuo,	ſicut incenſum in cōſpectu tuo,	ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου.
מַשְׂאַת כַּפַּי	eleuatio manuum mearum	eleuatio manuum mearum	Ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου,
מִנְחַת עָרֶב׃	ſacrificium veſpertinum.	ſacrificium veſpertinum.	θυσία ἑσπερινή.
שִׁיתָה יְיָ שָׁמְרָה	Pone DEVS cuſtodiam	Pone domine cuſtodiam	Θοῦ κύριε φυλακὴν (καρδίαν μ
לְפִי נִצְּרָה עַל־דַּל	ori meo, ſerua hoſtiū (meū	ori meo, & hoſtiū (clines cō mū	τῷ στόματί μου, καὶ θύραν (κλίνῃς τ(
שְׂפָתָי׃ אַל־תַּט־לִבִּי	labioꝝ moꝝ. Ne declines cō(	circunſtātie labiis meis. Nō de(	περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου. Μὴ (
לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל	in verbum malum, voluere	in verba malitie, ad excuſandas	εἰς λόγους πονηρίας, τοῦ προφασίζ
עֲלִלוֹת בְּרֶשַׁע אֶת	cogitationes impias, cum	excuſationes in peccatis. Cum	προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Σὺν
אִישִׁים פֹּעֲלֵי־אָוֶן	viris operantibus iniqtatē,	hoībus operantibus iniqtatem,	ἀνθρώποις ἐργαζομένοις τὴν ἀνομ
וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם׃	neq̧ comedere ī delicatis ei(	& nō cōicabo cum electis eorū.	καὶ οὐ μὴ συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶ
יֶהֶלְמֵנִי צַדִּיק	Percutiet me iuſtus (bis eoꝝ	Corripiet me iuſtus	Παιδεύσει με δίκαιος
חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי	in miſericordia, & arguet me,	ī miſericordia & īcrepabit me,	ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με,
שֶׁמֶן רֹאשׁ	oleum principatus	oleum autem peccatoris	ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ,
אַל־יָנִי רֹאשִׁי	non deuitabit caput meum,	non impinguet caput meum.	μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου.
כִּי־עוֹד וּתְפִלָּתִי	quia adhuc oratio mea	Quoniam adhuc & oratio mea	Ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου
בְּרָעוֹתֵיהֶם׃ נִשְׁמְטוּ	ꝓ maliciis eoꝝ. Declinauerūt	in beneplacitis eoꝝ, abſorpti ſūt	ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν, κατεπόθη
בִידֵי־סֶלַע ש	iuxta petram	iuncti petre	ἐχόμενα πέτρας
שֹׁפְטֵיהֶם ש	iudices eorum,	iudices eorum.	οἱ κριταὶ αὐτῶν.
וְשָׁמְעוּ אֲמָרַי כִּי	& audient verba mea quoniā	Audient verba mea quoniam	Ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου ὅτι
נָעֵמוּ׃ כְּמוֹ פ	placentia ſunt. Sicut	potuerunt ſicut	ἡδύνθησαν, ὡσεὶ
פֹלֵחַ וּבֹקֵעַ	a partiente & ſcindente	craſſitudo terre, erupta eſt ſup	πάχος γῆς ἐρράγη ἐπὶ
בָּאָרֶץ נִפְזְרוּ	terram, diſſipata ſunt	terram. Diſſipata ſunt	τῆς γῆς, διεσκορπίσθη
עֲצָמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל׃	oſſa noſtra in ore inferni.	oſſa noſtra ſecus infernum,	τὰ ὀστᾶ αὐτῶν παρὰ τὸν ᾅδην.
כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה	Quia ad te DEVS	quia ad te domine	Ὅτι πρὸς σὲ κύριε
אֲדֹנָי עֵינָי בְּכָה	domine oculi mei,	domine oculi mei,	κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου,
חָסִיתִי אַל־תְּעַר	in te ſperaui ne fruſtreris	in te ſperaui non auferas	ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, μὴ ἀντανέλῃς
נַפְשִׁי׃ שָׁמְרֵנִי	aīam meā. Cuſtodi me (mihi,	animam meam. Cuſtodi me	τὴν ψυχήν μου. Φύλαξόν με
מִידֵי־פַח יָקְשׁוּ לִי	de māibus laq̄ quē poſuerūt(	a laqueo quē abſconderūt mihi,	ἀπὸ παγίδος ἧς συνεστήσαντό μοι,
וּמֹקְשׁוֹת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃	& de offēdiculis opātiū iniq(	& a ſcādalis operantiū iniqtatē.	καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τ
יִפְּלוּ בְמַכְמֹרָיו	Incidēt in retia eius (tatē.	Cadent in retiaculo eius	Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτῶν (ἀνομ
רְשָׁעִים יַחַד	impii ſimul,	peccatores, ſingulariter	οἱ ἁμαρτωλοί, κατὰ μόνας
אָנֹכִי עַד אֶעֱבֹר׃	donec ego tranſeam.	ſum ego donec tranſeam.	εἰμὶ ἐγὼ ἕως ἂν παρέλθω.
קמב מַשְׂכִּיל לְדָוִד	CXLII. Intellectus, Dauidis	CXLI. Intellectus Dauid	ρμα΄. Συνέσεως τῷ Δαβ
בִּהְיוֹתוֹ בַמְּעָרָה	cum eſſet in ſpelunca.	cum eſſet in ſpelunca.	ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ
תְפִלָּה׃ קוֹלִי אֶל־	Oratio. Voce mea ad	Oratio. Voce mea ad	προσευχόμενον. Φωνῇ μου π

לצלאה קדמך :	vt orent coram te.
תושבחא לדוד	CXLI. Laudatoria Dauidis.
יהוה קריתיך	DEVS clamaui ad te
חיש לי אציתא	feſtina ad me, intende
קלי במקרי לך :	voci mee dum clamo ad te.
תתכוון צלותי היך קטרת	Dirigatur oratio mea, ſicut ſuffimentū
בוסמין קדמך זקפית	aromaticum coram te, eleuatio
אידי בצלו היך דורון	manuū mearū in oratione, ſicut munus
בסים דמתקרב ברמשא :	ſuaue quod offertur in veſpere.
שוי יי נטרתא ל	Pone DEVS cuſtodiam
לפומי נטרה על זקוף	ori meo, cuſtodi eleuationem
ספוותי לא תצלי לבי	labiorum meoꝝ. Nō declines cor meū
לפתגם דביש למחשל	in verbum malum, ad cogitandas
מחשבין ברישע מן גבר	cogitationes impias hominis
עבדי שקר ולא אסעוד	operantis falſitatem, & nō ſuſtentabor
בזמר בית משתיהון :	cantilenis domus conuiuii eorum.
יתפחינני צדיקא מטול	Verberabit me iuſtus propter
חסדא ויבסינני משח	miſericordiā, & corripiet me, oleū aūt
רבות קודשא לא יבטל	vnctionis ſancte, non deponet
מן רישי ארום עד כדון	de capite meo, quoniam adhuc
צלותי מסתדרא	oratio mea ordinata eſt
בבישתהון : אישתמיטו	in malicias eorum. Declinauerunt
מבית מדרשא על תקוף	a domo ſcholarum propter duritiam
דיניהון ותיבין	iudicum eorum, & reuertentur
וישמעין מימרי ארום	& audient verba mea quoniam
בסימו די כמת גבר דפלח	iocunda ſunt. Sicut ab homine fodiēte
ומבזע במרדיא בארעא	& ligone ſcindente terram,
הכדין אתבדרו איברנא	ſic diſperſa ſunt membra noſtra
על פום קבורתא :	in ore fouee.
מטול היכנא לוותך יי	Quoniam ſic ad te DEVS
אלהים עייני מודיקא	Deus meus oculi mei aſpiciunt,
במימרך סברית לא	in verbum tuum ſperaui ne
תרוקן נפשי : נטר יתי	defraudes animam meam. Cuſtodi me
מן אידי פחא דתקלו	de manibus laquei quem poſuerunt
לי תיקלן עבדי שקר :	mihi, & de ſcandalis opantiū iniqtatē.
יפלון במצדתהון	Incident in retiacula eius
רשיעי כחדא אנא	impii, ſingularis ſum ego
עד זמן דאיעבר :	donec tempus tranſeat.
שכלא טבא על יד דוד	CXLII. Intellectus bonus p manū
במיהויה באיספלידתא	Dauidis, quando erat in ſpeleo.
צלותא : קלי קדם	Oratio. Voce mea ad

uolumen legis e regione eorum. Altare ſanctum & archa ſancta, & ipſum ſanctum. Sʒ & lex data eſt in tribꝰ ſanctitatibus, in tribꝰ gradibus, in tribus diebus. Diuinitas quoqʒ i tribus. Tabule & archa tres. In cunctis autem continetur uolumen legis, qua ergo ratione eſt ſubiectū fortune? Adde quod ſcriptum eſt. A ſignis celi nō timeatis. Res itaqʒ que cōſiſtunt in ſanctitate ſicut iſte non uidentur comprehendi ſub fortuna. Audi qd determinatum ſit in libro ceniota de ciphra ſupra memorato. Corpus illud honore dignum & ſanctum, in quo comprehendūtur omnes adornatus ipſū uocatum eſt Mazal .i. fortuna ſiue fatum, qm̄ omnis ſanctitas ſanctitatis ſanctitatum continetur & comprehenditur in ipſo. Quod fortunam ſiue fatum dicimus.

יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי	DEVM clamabo,voce mea	dominum clamaui,voce mea	κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου
אֶל־יְהוָה אֶתְחַנָּן׃	ad DEVM deprecabor.	ad dominum deprecatus ſum.	πρὸς κύριον ἐδεήθην.
אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי	Effūdā ī ɔſpcū eiɔ eloqū m̄ū,	Effūdo ī ɔſpectu eiɔ orōnē meā,	Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέη
צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד׃	tribula.meā corā illo ānūci.	&tribulatōē m̄ā añ ipm pnūcio	τὴν θλῖψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπα
בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי	Cū āxiɔ ī me fuerit ſpūs m̄ɔ,	In deficiēdo ex me ſpiritū meū,	Ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦ
וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי	tu enim noſti ſemitā meam,	& tu cognouiſti ſemitas meas.	καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου.
בְּאֹרַח־זוּ אֲהַלֵּךְ	in via hac qua ambulabo.	In via hac qua ambulabam	Ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐπορευόμην,
טָמְנוּ פַח לִי׃	abſconderunt laqueos mihi.	abſconderūt ſupbi laqueū mihi.	ἔκρυψαν οἱ ὑπερήφανοι παγίδα μ
הַבֵּיט יָמִין וּרְאֵה	Reſpice ad dexterā & vide,	Cōſiderabā ad dextā & videbā,	Κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβ
וְאֵין לִי מַכִּיר אָבַד	qa nō ſit q cognoſcat me,piit	& ñ erat q cognoſcēt me.Periit	καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με. Ἀπ
מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין	fuga a me,& non eſt	fuga a me,& non eſt	φυγὴ ἀπ᾽ ἐμοῦ καὶ οὐκ ἔστιν
דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי׃	qui requirat animam meam.	qui requirat animam meam.	ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχήν μου.
זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה	Clamaui ad te DEVS,	Clamaui ad te domine,	Ἐκέκραξα πρὸς σὲ κύριε,
אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי	dixi tu es ſpes mea,	dixi tu es ſpes mea,	εἶπα, σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου,
חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים׃	pars mea in terra viuētium.	portio mea in terra viuentium.	μερίς μου ἐν γῇ ζώντων.
הַקְשִׁיבָה אֶל־רִנָּתִי	Auſculta depcationē meā,	Intēde ad deprecationē meam	Πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου
כִּי־דַלּוֹתִי מְאֹד	quia paup factus ſum nimis,	quia humiliatus ſum nimis.	ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα.
הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי	libera me a perſecutoribus	Libera me a perſequentibus	Ῥῦσαί με ἐκ τῶν καταδιωκόν με,
כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃	qm̄ cōfortati ſunt ſuper me.	me,quia confortati ſunt ſup me	ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.
הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר	Educ de carcere	Educ de cuſtodia	Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς
נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת	animā meam,vt confiteatur	animā meam ad confitendum	τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξομολογήσα
אֶת־שְׁמֶךָ כִּי	nomini tuo,in me	nomini tuo me (ſalon.	τῷ ὀνόματί σου. Ἐμὲ (ὁ υἱὸς
יַכְתִּרוּ צַדִּיקִים	coronabuntur iuſti,	expectant iuſti (filius ſuus Ab(	ὑπομενοῦσι δίκαιοι (τὸν ἀβεσ(
כִּי תִגְמֹל עָלָי׃	cum retribueris mihi.	donec retribuas mihi. (baſ eū(	ἕως οὗ ἀνταποδῷς μοι. (διωκ(
קמג. מִזְמוֹר לְדָוִד	CXLIII. Pſalmus Daaidis.	CXLII. p̄s.Dauid qñ pſeque(	ρμβ'. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ ὅτε
יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי	DEVS exaudi orōnē meam,	Domine exaudi orationē meā,	Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχ
הַאֲזִינָה אֶל־	auſculta	auribus percipe	ἐνώτισαι
תַּחֲנוּנַי בֶּאֱמֻנָתְךָ	depcatōes meas,ī ūitate tua	obſecratōnē meā,ī veritate tua	τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου
עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ׃	reſponde mihi in iuſtitia tua.	exaudi me in tua iuſtitia.	Εἰσάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ
וְאַל־תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט	Et non venias in iudicium	Et non intres in iudicium	καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν
אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי לֹא־	cū ſeruo tuo,qa non (viuēs.	cum ſeruo tuo, quia non	μετὰ τοῦ δούλου σου. Ὅτι οὐ
יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל־חָי׃	iuſtificabit ī ɔſpectu tuo,oīs(	iuſtificabit ī ɔſpcū tuo oīs viuēs	δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς
כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי	Q m̄ pſecu.ē inimi.aīā meā,	Quia pſecutɔ ē inimicɔ aīā m̄ā	Ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχ
דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי	ptrauit ad terrā vitā meā,	humiliauit in terra vitā meam.	ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωήν
הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים	poſuit me in tenebris	Collocauit me in obſcuris	Ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς
כְּמֵתֵי עוֹלָם׃	quaſi mortuos ſeculi.	ſicut mortuos ſeculi,	ὡς νεκροὺς αἰῶνος,
וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי	Et āxius fuit ī me ſpūs m̄us,	& anxiatus eſt ſup me ſpūs meɔ,	καὶ ἠκηδίασεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὸ πνεῦμα
בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי	ī medio m̄i ſollici.fuit cō m̄ū.	in me turbatum eſt cor meum.	Ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία
זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם	Recordatɔ fui dieꝝ ātiquoꝝ	Memor fui dierum antiquorū,	ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων.
הָגִיתִי בְכָל־פָּעֳלֶךָ	meditabar oīa opera tua,	meditatus ſū ī oībus opibɔ tuis,	Ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις
בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ	facta manuum tuarum	in factis manuum tuarum	ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν σου

DEVM clamabo, voce mea
ad DEVM deprecabor.
Effundam coram eo eloquium meum,
& tribulatõnẽ meã corã illo ãnũciabo
Cũ defeciſſet in me ſpiritus meus,
& tu cognouiſſes ſemitas meas,
in gradibus iſtis quibus ambulabam
abſconderunt laqueos mihi.
Reſpexi ad dexteram
& vidi, & non erat qui
cognoſceret me, periit refugium
a me & nõ eſt qui querat animã meam.
Clamaui ad te, dixi
tu es refugiũ meũ, portio mea
in terra vite.
Auſculta orationem meam, quoniam
pauper factus ſum multum
libera me a perſecutoribus meis,
quoniam fortiores me facti ſunt.
Educ de cuſtodia animam meam
vt confiteař nomini tuo, ob gratiã mei
facient tibi coronam
laudis, iuſti quoniam
reddes retributionem bonam mihi.

CXLIII. Laudatoria Dauidis.

Deus exaudi orationem meam,
auſculta deprecationem meam,
in veritate tua reſponde
mihi in tua iuſtitia.
Et non intres in iudicium
cum ſeruo tuo, quoniam non
iuſtificabitur coram te omnis viuens.
Q̃m ꝑſecutus ẽ p̃onus inimicitie mee
aĩam meã, humiliauit ad t̃rã vitã meã,
poſuit me in tenebris ſicut
iacentes ſeculi illius.
Anxius fuit ſuper me ſpiritus meus,
in corpore meo turbatũ eſt cor meum.
Recordatus ſum dierum
antiquorũ, meditatus ſum in omnibus
operibus tuis, opera

אֲשׁוֹחֵחַ פֵּרַשְׂתִּי יָדַי
אֵלֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ
עֲיֵפָה לְךָ סֶלָה׃
מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה
כָּלְתָה רוּחִי אַל
תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי
וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יֹרְדֵי
בוֹר׃ הַשְׁמִיעֵנִי
בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ
בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי
דֶּרֶךְ־זוּ אֵלֵךְ כִּי
אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי נַפְשִׁי׃
הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי
יְיָ אֵלֶיךָ כִסִּתִי׃
לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנֶךָ כִּי־אַתָּה
אֱלוֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה
תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ
מִישׁוֹר׃ לְמַעַן־שִׁמְךָ
יְהוָה תְּחַיֵּנִי
בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשִׁי׃
וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית
אֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ
כָּל־צֹרְרֵי נַפְשִׁי
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ׃
קמד לְדָוִד בָּרוּךְ
יְהוָה צוּרִי הַמְלַמֵּד
יָדַי לַקְרָב
אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה׃
חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי
מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי־
לִי מָגִנִּי וּבוֹ
חָסִיתִי הָרוֹדֵד
עַמִּי תַחְתָּי׃
יְהוָה מָה־אָדָם
וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן־אֱנוֹשׁ
וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃ אָדָם
לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו
כְּצֵל עוֹבֵר׃ יְהוָה
הַט־שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע

loq̄bar. Expādi manus meas
ad te, anima mea quaſi terra
ſitiens ad te ſemper.
Cito reſponde mihi, DEVS,
defecit ſpiritus meus ne
abſcōdas faciem tuam a me,
& cōparabor deſcēdētibus ī
lacum. Fac me audire
mane miſicordiā tuā, qm̄ ī te
confido, notam fac mihi
viā in qua ambulem, quoniā
ad te leuaui animam meam.
Libera me de inimicis meis,
DEVS ad te occulte cōfugi.
Doce me, vt faciam
voluntatem tuam, quia tu
DEVS meus, ſpūs A. tuus (
deducet me in terrā (bonus
rectā. Propter nomen tuum
DEVS, viuificabis me
in iuſtitia tua, educes
de anguſtia animam meam.
Et ī miſicordia tua diſſipabis
inimicos meos. Et perdes
oēs qui angunt animā meā,
ego enim ſum ſeruus tuus.
CXLIIII. Dauidis. Bn̄dictus
DEVS fortitudo m̄a, q docet
manus meas ad prelium,
digitos meos ad bellū. (mea
Miſicordia mea & fortitudo (
auxiliator meus & liberator
meus. Scutū meum & in ipſo
ſperaui, qui ſubiecit
populos ſub me.
DEVS quid eſt homo,
quia agnoſcis eū, filius hoīs
quia reputas eum. Homo
vāitati aſſimulatꝰ ē, dies eius
q̄ſi vmbra ptrāſiens. DEVS
īclīa celos tu. & d̄ſcēde, tāge

meditabar. Expādi manus meaſ
ad te, anima mea ſicut terra
ſine aqua tibi.
Velociter exaudi me domine,
defecit ſpiritus meus. Non
auertas faciem tuam a me,
& ſimilis ero deſcendentibus in
lacum. Auditam fac mihi
mane miſericordiā tuā, qa in te
ſperaui. Notam fac mihi
viam in qua ambulem, quia
ad te leuaui animam meam.
Eripe me de inimicis meis
domine, quia ad te confugi,
doce me facere
voluntarem tuam quia
Deus meꝰ es tu. Spūs tuꝰ bonꝰ
deducet me in terram
rectam, propter nomen tuum
domine viuificabis me
in equitate tua. Educes
de tribulatione animam meam,
& in miſericordia tua diſperdes
omnes inimicos meos. Et p̄des
oēs qui tribulant animam meā,
quoniam ego ſeruus tuus ſum.
Bn̄dictus CXLIII. p̄s. Dauid (
dn̄s meus q docet (aduerſus (
manus meas ad p̄liū, (Goliath.
& digitos meos ad bellum.
Miſicordia mea & refugiū meū
ſuſceptor meus & liberator
meus. Protector meus & in ipſo
ſperaui, qui ſubdit
populum meum ſub me.
Domine quid eſt homo,
quia innotuiſti ei, aut filius hoīs
quia reputas eum. Homo
vanitati ſilis factus eſt, dies eius
ſicut vmbra pretereunt. Dn̄e
īclīa celos tuos & deſcēde, tāge

ἐμελέτων. Διεπέτασα πρὸς σὲ
χεῖράς μου, ἡ ψυχή μου, ὡς γῆ
ἄνυδρός σοι. διάψαλμα.
Ταχὺ εἰσάκουσόν μου κύριε,
ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ
ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ,
καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν
εἰς λάκκον. Ἀκουστὸν ποίησόν μοι
τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ
ἤλπισα. Γνώρισόν μοι κύριε ὁδὸν
ἐν ᾗ πορεύσομαι, ὅτι
πρὸς σὲ ἦρα τὴν ψυχήν μου.
Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου,
κύριε πρὸς σὲ κατέφυγον,
δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν
τὸ θέλημά σου. Ὅτι
σὺ εἶ ὁ θεός μου, τὸ πνεῦμά σου τὸ
ὁδηγήσει με ἐν γῇ
εὐθείᾳ. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου
κύριε ζήσεις με.
Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις
ἐκ θλίψεως τὴν ψυχήν μου.
Καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολοθρεύσεις
τοὺς ἐχθρούς μου. Καὶ ἀπολεῖς
πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυχήν μου,
ὅτι ἐγὼ δοῦλός σου εἰμί. (πρὸς τ...)
Εὐλογητὸς ·ρμς. Ψαλμὸς τῷ Δ...
κύριος ὁ θεός μου. Ὁ διδάσκων
τὰς χεῖράς μου εἰς παράταξιν,
τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλεμον
Ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου,
ἀντιλήπτωρ μου καὶ ῥύστης
μου, ὑπερασπιστής μου καὶ ἐπ' αὐτῷ
ἤλπισα. Ὁ ὑποτάσσων
τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ.
Κύριε τί ἐστιν ἄνθρωπος
ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου
ὅτι λογίζῃ αὐτῷ. Ἄνθρωπος
ματαιότητι ὡμοιώθη, αἱ ἡμέραι
ὡσεὶ σκιὰ παράγουσι. Κύριε
κλῖνον οὐρανούς σου καὶ κατάβηθι,

אידיך אמליל: פריסי ידי	manuũ tuarꝫ loqr. Expãdi manus m̃as
בצלו קדמך נפשי היך	in oratione coram te, anima mea ſicut
ארעא דצהיא למיא	terra que indiget aqua,
מודיקא לך לעלמין:	reſpicit te in eternum.
סרהיא עני יתי רגגת לך	Velociter reſpõde mihi, deſiderauit te
חיי נשמתי לא תסלק	ſpũs meus & aĩa mea. Non ammoueas
שכינתך מני ואיתמהי	diuinitatem tuã a me, ne ſimilis fiam
עם נחותי גוב בקבורתא	his qui deſcendunt in puteũ ſepulchri.
אשמע יתי בצפר טובך	Fac me audire mane benignitatẽ tuã,
ארום במימרך סברית	quoniam in verbum tuum ſperaui,
אודע יתי אורח דנן	notam mihi fac viam hanc
דאהלך ארום לותך	in qua ambulem, quoniam ad te
זקפית נפשי בצלותי:	animam meam leuaui in oratione.
פצא יתי מבעלי דבבי יי	Libã me a pꝛon[illegible] inimicitie m̃e DEVS,
מימרך מניתי לפריק:	verbũ ſiqdẽ tuũ cõſtitui redẽptõẽ m̃ã,
אליף יתי למעבד רעותך	Doce me facere voluntatem tuam
ארום את אלהי רוחך	quoniam tu Deus meus es, ſpiritus
טובא תדבר יתי באורח	bonus ducet me in terram
תריץ: מן בגלל שמך	rectam. Propter nomen tuum
יי [illegible] בצי	DEVS viuifica me
בצידקתך [illegible]	in iuſtitia tua, educes
מן עקתא נפשי:	de tribulatione animam meam.
ובחסדך תמגר	Et in miſericordia tua diſperdes
בעלי דבבי ותהובד	patronos inimicitie mee & perdes
כל מעיקי נפשי	omnes qui tribulant animam meam
ארום אנא עבדך:	quoniam ego ſeruus tuus ſum.
על יד דוד בריך	CXLIIII. p̱ manũ Dauidis. Bñdictus
יי תוקפי די מאלף	DEVS fortitudo mea, qui docet
אידי לסידרי קרב	manus meas ad ordines belli,
וצבעותי לאגחא קרבא:	& digitos meos ad mouendum preliũ.
עבד טובי ו[illegible]	Author benignitatis mee & arx
תוקפי ומשיזב	fortitudis mee, robur meũ & liberator
יתי תריסי ובמימריה	meus, ſcutum meum & in verbo eius
סברית דמדבר	ſperaui, qui ſubiicit
עמים תחותי:	populos ſub me.
יי מה הוא בר נש	DEVS quid eſt homo
דחכמתיה בני אינשא	quod ſapientem facis eum, filius hoĩs
וחשיבתיה: בר נש	quod reputas eum. Homo
להבלא אידמי יומוי היך	vanitati ſimilis eſt, dies eius ſicut
טולא דעבר: יי ארכין	vmbra tranſiens. DEVS inclina
שמיא ותתגלי קרב	celos & manifeſta te, tange

De ſpiritu ſancto.

A. Ex fragmẽtis cabaliſticis poſtq̃ author ingenioſe admodum, multa dixit de materia de forma, de anima intellectiua, & de ſeparatis ſubſtantiis, exclamans ait

ואלו הסודות כלם הם מרגליות ופנינים ומי שישתדל לדעתם יהיה השם עמו והוא עם השם והם משימים שלום בינו ובין הנמצאים בהויעם לו·אמת בכל ולפיכך תמצא עצם רוח הקודש ומדע נבדל איש ואשה ביניהם שלום ואמת והם ראשית וראשית

.i. Et myſteria hec oĩa ſunt margarite & gemme. Quicũq3 uero ſtudiũ adhibuerit quo ſciat illa erit Deus cũ eo & ipſe cũ Deo. Faciunt autẽ huiuſcẽmodi ſecreta pacem inter eũ & Deum quandoquidem uirtute illorũ nouit homo omnimodã ueritatem. Itaq3 reperies, ſpiritus ſancti ſubſtantiam, eſſentiam ſeparatam, uirum, & mulierem, & ĩter illos pax eſt & ueritas, ſuntq3 principium de principio.

בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃	mõtes & fumigabũt.(pa eos,	mõtes & fumigabũt.(pabis eos,	τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται. (
בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם	Fulminatiõe fulmĩa & diſſi(	Fulgura corruſcationẽ & diſſi(	Ἄστραψον ἀστραπὴν, καὶ σκορπισ(
שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם׃	mitte ſagittas tuas & inter(	emitte ſagittas tuas & cõtur(	ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συνταράξ(
שְׁלַח יָדֶיךָ מ	Mitte manũ tuã(turba illos.	Emitte manũ tuã (babis eos.	Ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου
מִמָּרוֹם פְּצֵנִי	de excelſo, libera me	de alto, eripe me	ἐξ ὕψους, ἐξελοῦ με,
וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם	& erue me de aquis	& libera me de aquis	καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων
רַבִּים מִיַּד ב	multis, de manu	multis, & de manu	πολλῶν, ἐκ χειρὸς
בְּנֵי נֵכָר׃	filiorum alienorum.	filiorum alienorum.	υἱῶν ἀλλοτρίων.
אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר	Quorum os locutum eſt	Quorum os locutum eſt	Ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε
שָׁוְא וִימִינָם יְמִין	vãitatẽ, & dextera eorũ dex(	vãitatẽ, & dextera eorũ dextera	ματαιότητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν,
שָׁקֶר׃ אֱלֹהִים שִׁיר	mẽdacii. Deus cãticũ (tera	iniquitatis. Deus canticum	ἀδικίας. Ὁ θεὸς ᾠδὴν
חָדָשׁ אָשִׁירָה לָּךְ	nouum cantabo tibi,	nouum cantabo tibi	καινὴν ᾄσομαί σοι,
בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה	in pſalterio decado pſallam	in pſalterio decachordo pſallã	ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι
לָּךְ׃ הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה	tibi. Qui dat ſalutem	tibi. Qui das ſalutem	Τῷ διδόντι τὴν σωτηρίαν
לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה	regibus, qui eruit	regibus, qui redemiſti	τοῖς βασιλεῦσι, τῷ λυτρουμένῳ
אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ	Dauid ſeruum ſuum	Dauid ſeruum tuum,	Δαβὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ,
מֵחֶרֶב רָעָה׃ פְּצֵנִי	de gladio malo. Libera me	de gladio maligno eripe me.	ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς. Ῥῦσαί με
וְהַצִּילֵנִי מִיַּד	& erue me de manu	Et erue me de manu	καὶ ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς
בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר	filiorum alienorum, quorum	filiorum alienorum quorum	υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν
פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא	os locutum eſt vanitatem,	os locutum eſt vanitatem,	τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα,
וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃	& dexta eorũ dexta mẽdacii.	& dextera eorũ dextera iniq̃tati.	καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας.
אֲשֶׁר בָּנֵינוּ	Vt ſint filii noſtri,	Quorum filii,	Ὧν οἱ υἱοὶ
כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים	quaſi plantatio creſcens	ſicut nouelle plantationes	αὐτῶν ὡς νεόφυτα ἱδρυμένα
בִּנְעוּרֵיהֶם׃	in adoleſcentia ſua,	in iuuentute ſua.	ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν.
בְּנוֹתֵינוּ כְזָוִיֹּת	filie noſtre quaſi anguli	Filie eorum compoſite,	Αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέν(
מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית	dolati ad ſimilitudinem	circũornate vt ſimilitudo	περικεκοσμημέναι ὡς ὁμοίωμα
הֵיכָל׃	templi.	templi.	ναοῦ.
מְזָוֵינוּ מְלֵאִים	Promptuaria noſtra plena,	Promptuaria eorum plena,	Τὰ ταμιεῖα αὐτῶν πλήρη,
מְפִיקִים מִזַּן אֶל	& ſupeffundẽtia, de alimẽto	eructantia ex hoc	ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου
זַן צֹאונֵנוּ מא	in alimentum, pecora noſtra	in illud. Oues eorum fetoſe	εἰς τοῦτο. Τὰ πρόβατα αὐτῶν πολύτοκα
מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת	millia & myrias,	abundantes in	πληθύνοντα ἐν
בְּחוּצוֹתֵינוּ׃	in plateis noſtris.	egreſſibus ſuis,	ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν.
אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים	Tauri noſtri laborioſi,	boues eorum craſſe.	Οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς.
אֵין פֶּרֶץ וְאֵין	non eſt interruptio & nõ eſt	Non eſt ruina macerie neq;	Οὐκ ἔστι κατάπτωμα φραγμοῦ, οὐ
יוֹצֵאת וְאֵין	egreſſus, & non eſt	tranſitus neq;	διέξοδος, οὐδὲ κραυγὴ
צְוָחָה בִּרְחֹבֹתֵינוּ׃	clamor in plateis noſtris.	clamor in plateis eorum.	ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν.
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה	Beatus pplſus cuius talia A.	Beatũ dixerunt populũ cui hec	Ἐμακάρισαν τὸν λαὸν ᾧ ταῦτά
לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם	ſunt. Beatus populus	ſunt beatus populus	ἐστι, μακάριος ὁ λαὸς
שֶׁיהוָה אֱלֹהָיו׃	cuius q dat eſſe, eſt Deus eius.	cuius dominus Deus eius.	οὗ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ.
קמה תְּהִלָּה לְדָוִד	CXLV. Hymnus Dauidis.	CXLIIII. Laudatio ipſi dauid.	ρμδ'. Αἴνεσις τῷ Δαβὶδ
אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי	Exaltabo te Deus meus	Aleph. Exaltabo te Deus meus	Ὑψώσω σε ὁ θεός μου

בטורי ואוסקין תננית:	montes & emittent fumum.
אברק ברקין ובדרואנון	Fulgura fulgurationes & diſſipa eos,
שדר גירריך תשגשנון:	mitte ſagittas tuas & conturbabis eos.
אושיט אידך ממרומא	Extende manũ tuam de celis excelſis,
פצא יתי ושיזיב יתי מן	eripe me & libera me de
אוכלוסין דמתילין	exercitibus ſimilibus
למיין סגיעין מן	aquis multis & de
אידיהון דבני נוכראין:	manu filiorum alienorum.
די פומהון ממליל	Quorum os locutum eſt
מומתא דמגן ואוריתהון	iuramentũ vanum, & dextera eorum
אוריית שיקרא: אלהא שבח	dextera iniquitatis. Deus laude
חדת אשבח קדמך בניבל	noua laudabo corã te, in pſalterio, dño
מארי עישרתי נימין אזמר	decem cordarum pſallam
קדמך: די יהב פורקן	coram te. Qui das ſalutem
למלכיא דפצי ית	regibus, qui liberaſti
דוד עבדיה מחרבא	Dauid ſeruum tuum a gladio
בישא דגלית: פצא יתי	prauo Golie. Libera me
ושיזיב יתי מן ידיהון	& eripe me de manu
דבני נוכראין די פומהון	filiorum alienorum, quorũ os
מלליל מומתא דמגן	locutum eſt iuramẽtũ vanitatis,
ואוריתהון אוריית שיקרא:	& dextera eorũ dextera mendacii.
די בנינא כנציבין	Quod filii noſtri ſint ſicut plantatiões
דדיקלין באולפן אוריתא	dactylorum in doctrina legis
רביין מן טליותהון בנתנא	nutriti a iuuentute ſua, filie noſtre
זירתנין וכשירין	ſplendide & accepte
לכהניא דמשמשין	ſacerdotibus qui miniſtrant
במצע היכלא:	in medio templi.
תסגרינא מליין	Cellaria noſtra plena
מספקן מן שתא לשתא	ſuper effundentia quotãnis,
עאננא מולדן אלפיא	oues noſtre pregnantes, ſorde noſtre
מפשן ריבוותא	creſcentes in millenarium
בביתי שקקנא:	in ſtabulis noſtris.
תורינא מארי מטוללית	Tauri nři portãtes & onerarii, q̃m nõ
תקוף ולית מפקא בישא	eſt fortitudo nõ eſt extractio iniq̃tatis,
ולית צווחת בכיתא	non eſt clamor luctuoſus
בפלטירתנא:	in plateis noſtris.
טוביי דעמא	Beatus populus
דהכדין ליה טוביי	cui hec ſunt, beatus
דעמא דיוי אלהיה:	populus cuius q̃ dat eſſe eſt Deus eius.
תושבחא לדוד	CXLV. Laudatoria Dauidis.
ארוממינך אלהי	Exaltabo te Deus meus

A. Beatus populus cui hec ſunt. Ex ſepe memoratis cõmẽtariis libri geneſeos ieroſolyma lingua perſcriptis
קם ר' יוסי פתח ואמר אשרי העם שככה לו אשרי העם שיהוה אלהיו אשרי העם שככה לו מהו שככה כמא דאת אמר ותחמת המלך שככה שככה שכיך ברוגזא דא שכיך ברוגזא ההו ואם ככה אתה עושה לי הרגני נא דא הוא דינא דדינין אשרי העם שיהוה אלהיו רחמי דרחמי דא שככה שמא דכליל שמי הן וקודשא בריך הוא מעבר רוגזיה ואנח ליה ועביד אפין ומעבר על כל אינון לבר דתניא אורחא דתיקונא דקדישא עילאה עתיקא דעתיקין דאיהו נחית בדיוקניה תפות עהבי ח טפא והאי אורחא דלתתא שקילו אינון בכרא דאת לעילא דא דלתתא
.i. Stetit. R. Ioci, orſus eſt & dixit. Beatus pp̃lus cui ſic eſt. Beatus populus cuius q̃ dat eſſe eſt Deus eius. Beatus populus cui ſic eſt. Quid eſt cui ſic eſt. Hoc eſt ꝙ dictũ eſt. Ceſſauit furor regis. i. mutatus ẽ rex a furore quo percitus erat. Alia expoſitio, cui ſic eſt. i. qui ſuffert ſuſtinetq; iram & furorem, ſicut dictum eſt. Et ſi ſic mecum te habes, iterfice me nũc, hec eſt iuſtitia iuſtitiarum. Beatus populus cuius qui dat eſſe eſt Deus eius. Pietas pietatum. Alia expoſitio, cui ſic eſt. Hoc eſt nomen ꝙ comprehendit ſanctum & benedictũ .i. Deum cuius quidẽ ceſſat ira & dat poteſtatem iuniori faciei rum & iubet tranſire omnes has poteſtates ad filium quẽadmodũ nobis traditũ eſt. Via adornatus ſanctitatis ſupreme eſt antiquus antiquorum, qui illam ponit concinne ſub feminino uultu. Et hec uia inferior tanti pretii eſt quãti omnes uie ſuperiores. Et q̃ ſunt ſuperius, ſunt etiã inferius.

המלך ואברכה	rex & benedicam	rex, & benedicam	ὁ βασιλεύς μου, καὶ εὐλογήσω (τὸ ὄ
שמך לעולם ועד׃	nomini tuo ĩ ſeculũ & vltra.	nomini tuo ĩ ſclm & ĩ ſclm ſcli.	τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν α(
בכל־יום אברכך	In omni die benedicam tibi,	Beth. Per ſingulos dies bñdicã(	Καθ' ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε,
ואהללה שמך	& laudabo nomen tuum	& laudabo nomen tuum (tibi	καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου (νος.
לעולם ועד׃ גדול	in ſeculũ & vltra. Magnus	ĩ ſclm & ĩ ſclm ſcli. Gimel. Ma(	εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ(
יי ומהלל מאד	DEVS & laudabilis nimis,	dñs & laudabilis nimis, (gnus	κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
ולגדלתו אין חקר׃	& magnificẽtie eiꝯ ñ ẽ ĩuẽtõ.	& magnitudinis eius nõ ẽ finis.	καὶ τῆς μεγαλοσύνης αὐτοῦ οὐκ ἔστι π(
דור לדור ישבח	Gñatio ad gñationẽ laudabit	Daleth. Gñatio & gñatõ lauda(	Γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει
מעשיך וגבורתיך	opa tua, & fortitudines tuas	opa tua, & potentiã tuã (bũt	τὰ ἔργα σου, καὶ τὴν δύναμίν σου (ἀ
יגידו׃ הדר כבוד	annunciabunt. Decorẽ glie	pñũciabũt. He. Magnificẽtiã(	ἀπαγγελοῦσι. Τὴν μεγαλοπρέπειαν(
הודך ודברי	laudis tue, & verba	ſanctitatis tue loquent, (glie	τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσι,
נפלאתיך אשיחה׃	mirabilium tuorum loquar.	& mirabilia tua narrabunt.	καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγήσονται.
ועזוז נוראתיך	Et fõtitudiẽ horribiliũ tuoꝝ	Vau. Et ũtutẽ terribiliũ tuoꝝ	Καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου
יאמרו וגדלותיך	loquent, & magnitudinẽ tuã	dicent, & magnitudinem tuam	ἐροῦσι, καὶ τὴν μεγαλοσύνην σου
אספרנה׃ זכר רב־	narrabo. Memoriam multe	narrabũt. Zain. Mẽoriã abũdã(	διηγήσονται. Μνήμην τοῦ πλήθους
וצ טובך יביעו	bonitatis tue loquentur,	ſuauitatis tue eructabũt, (tie	τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται,
וצדקתך ירננו׃	& iuſtitias tuas canent.	& iuſtitia tua exultabunt.	καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου ἀγαλλιάσονται.
חנון ורחום יהוה	Clemẽs & miſicors DEVS,	Heth. Miſator & miſicors dñs	Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος,
ארך אפים וגדל־	alienus ab ira & magne	patiens & multum (uerſis,	μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.
חסד׃ טוב־יי לכל	miſatõis. Bonꝯ DEVS oĩbꝯ	miſicors. Teth. Suauis dñs vni(	Χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασι,
ורחמיו על כל־	& miſericordie eius, ſuper	& miſerationes eius ſuper	καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ ([illegible]
מעשיו׃ יודוך יהוה	vniuerſa opa eiꝯ. Cõfiteant(	oĩa opa eius. Ioth. Cõfiteãt tibi(	πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἐξομολογησά
כל־מעשיך	oĩa opera tua, (tibi DEVS	omnia opera tua, (dñe	πάντα τὰ ἔργα σου,
וחסידיך יברכוכה׃	& miſicõdes tui bñdicãt tibi.	& ſancti tui benedicant tibi.	καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐλογησάτωσάν σε.
כבוד מלכותך	Gloriam regni tui	Caph. Gloriam regni tui	Δόξαν τῆς βασιλείας σου
יאמרו וגבורתך	dicent, & fortitudines tuas	dicent, & potentiam tuam	ἐροῦσι, καὶ τὴν δυναστείαν σου
ידברו׃ להודיע	loquentur. Vt oſtendant	loquent. Lamed. Vt notã faciãt	λαλήσουσι. Τοῦ γνωρίσαι
לבני האדם	filiis hominum	filiis hominum	τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων
גבורתיו וכבוד	fortitudines eius, & gloriam	potentiam tuam, & gloriam	τὴν δυναστείαν σου, καὶ τὴν δόξαν
הדר מלכותו׃	decoris regni eius.	magnificentie regni tui.	τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς βασιλείας σο(
מלכותך מלכות	Regnum tuum regnum	Mem. Regnum tuum regnum	Ἡ βασιλεία σου βασιλεία
כל עלמים וממשלתך	oĩum ſeculoꝝ, & poteſtas tua	oĩum ſeculoꝝ, & dominatio tua	πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία(
בכל דור ודור׃	ĩ omni gñatiõe & gñatione.	ĩ oĩ gñatione & generationem.	ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
סומך יהוה לכל	Suſtentat DEVS omnes	Nũ. Fidelis dñs ĩ oĩbꝯ ũbis ſui,(	Πιστὸς κς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ, κ(
הנפלים וזוקף	corruentes, & erigit	q corruũt, & erigit (& ſcũs ĩ oĩ(	τοὺς καταπίπτοντας, καὶ ἀνορθοῖ (ὅσιος ἐ(
לכל־הכפופים׃	omnes iacentes.	oẽs eliſos. (bꝯ opibꝯ ſuis. Sam.(	πάντας τοὺς κατερραγμένους. (πᾶσι τοῖ(
עיני־כל אליך	Oculi omnium in te	Ain. Oculi oĩum ĩ te (Alleuat(	Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ (ἔργοις αὐτοῦ(
ישברו ואתה נותן	ſperant, & tu das	ſperãt dñe, & tu das (dñs oẽs	ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως (Ὑποστηρί(
להם את אכלם בעתו׃	eis eſcã A. eoꝝ, in tpe ſuo.	eſcam illoꝝ in tpe opportuno.	τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. (κς πά(
פותח את־ידך	Aperis manus tuas,	Phe. Aperis tu manum tuam,	Ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, (τ(
ומשביע לכל־חי	& facias cunctorum aĩalium	& imples omne animal	καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον

מלכא ואיברך	rex,& benedicam
שמך לעלמי עלמין׃	nomen tuum in ſecula ſeculorum.
בכל יומא איברכינך	Omni die benedicam tibi,
ואשבח שמך	& laudabo nomen tuum
לעלמי עלמין׃ רב	in ſecula ſeculorum.Magnus
יי ומשבח לחדא	DEVS & laudabilis multum,
ולרבנותיה לית סוף׃	& magnificentie eius non eſt finis.
דרא לדרא ישבח	Generatio generationi laudabit
עובדך וגבורתא דילך	opera tua,& robur tuum
יחוון׃ שיבהור איקר	narrabunt.Decorem glorie
זיוך ומילי פר	ſplendoris tui,& verba
פרישתך ימללון׃	mirabilium tuorum loquentur.
ועושנא דדחלתך	Et fortitudinem terribilium tuorum
יימרון ורבותך	dicent,& magnificentiam tuam
ישתעון׃ דוכרן סוגעי	narrabunt. Memoriam multe
טובך יבעון וצ׳	bonitatis tue perſonabunt,
וצדקתך ישבחון׃	& iuſtitiam tuam laudabunt.
חננא ורחמנא יהוה	Clemens & miſericors DEVS
מרחיק רגז ומסגי	diſtans ab ira & multus (omnibus,
למעבד טיבון׃ טב יי לכולא	vt faciat benignitatẽ.Bonus DEVS(
ורחמוי על כולהון	& miſericordie eius ſuper omnia
עובדוי׃ יהודון לך יי	opera eius.Confiteantur tibi DEVS
כולהון עובדך	omnia opera tua,
וחסידיך יברכינך׃	& miſericordes tui benedicant tibi.
איקר מלכותך	Gloriam regni tui
יימרון וגבורתך	dicent,& fortitudinem tuam
ימללון׃ להודעא	loquentur.Vt oſtendant
לבני נשא	filiis hominum
גבורתיה ואיקר	fortitudinem tuam,& gloriam
שיבהור מלכותיה׃	decoris regni tui.
מלכותך מלכותא	Regnum tuum regnum
דכל עלמיא	omnium ſeculorum,
ושולטנך בכל דר ודר׃	& poteſtas tua ĩ oĩ gñatõe & gñatione.
סעיד יי לכל	Suſtentat DEVS omnes
נפילים וזקיף	corruentes,& dirigit
לכולהון כפיפין׃	omnes curuatos.
עיניהון דכולא לותך	Oculi omnium in te
סברין ואנת יהב להון	ſperant,& tu das illis,
ית מיכליהון בזמניה׃	cibum illorum in tempore eorum.
פתח ית אידך	Aperis tu manus tuas
ומספע לכולהון חיין	& ſatias omne animal

A. Et tu das eis eſcam.Inter cunctas eſcas,qbus Deus paſcit creaturas ſuas principatum tenet extra omnem controuerſiam,eſca illa,qua fideles ſua uiſſimo guſtu in ſpiritu nutriũtur,omnium ſacramentorum caput omniumq; miraculoꝝ maximum.Cuius inſtitutionis ſacramenti q̃uis multe afferant cauſe,illa tamen quã adducit Robertus libro de uictoria uerbi Dei, his que ſubiunximus uerbis nõ eſt inter poſtremas computanda. Quod ſcilicet primi homines Deo incredult,diabolo nimis male creduli fuerunt : quia cum nõ uiderent niſi pomum,quantũlibet ſuaue redolens & uiſu pulchrum,crediderunt in illo eſſe diuinitatis effectum,crediderunt diabolo dicẽti,nequaquã ita erit ut Deus dixit,ſed erit ꝙ dico ego:uidelꝫ eritis ut Dii. Contra cibum illum qui cibus fuit mortis,dictante ratiõe iuſtitie dari oportebat cibum alium,qui eſſet cibus uite:& ſimili ordine ut . s . ineſſe illi mens crederet: ꝙ oculus non uidit crederet eſſe cibum & potũ ueraciter cõmunicãde diuinitatis effectiuum : eſſe carnem & ſanguinem Chriſti ꝙ ſentire non poſſunt ſenſus carnis & ſanguinis,ꝑ hãc fidem ſibi Deus ab homine ſatiſfactum eſſe iudicat,dum non minus ſibi credit ab homine,q̃ diabolo creditum fuit.

רצון: צדיק יהוה
בכל־דרכיו וחסיד
בכל־מעשיו:
קרוב יהוה לכל־
קראיו לכל אשר
יקראהו באמת:
רצון־יראיו יעשה
ואת־שועתם ישמע
ויושיעם: שומר
יי את־כל־אהביו
ואת כל־הרשעים
ישמיד תהלת יהוה
ידבר־פי ויברך
כל בשר שם קדשו
לעולם ועד:
קמו הללו־יה
הללי נפשי את־יי
אהללה יי בחיי
אזמרה לאלהי
בעודי: אל־תבטחו
בנדיבים בבן־אדם
שאין לו תשועה:
תצא רוחו ישב
לאדמתו ביום ההוא
אבדו עשתנתיו:
אשרי שאל יעקב
בעזרו שברו על־
יי אלהיו: עשה
שמים וארץ את־
הים ואת־כל־אשר
בם השמר אמת
לעולם: עשה משפט
לעשוקים נתן
לחם לרעבים יהוה
מתיר אסורים:
יהוה פוקח
עורים
יהוה זקף כפופים
יהוה אהב צדיקים
יי שמר את גרים
יתום ואלמנה

voluntatem. Iuſtus DEVS
in oībus viis ſuis, & miſericors
in omnibus operibus ſuis.
Propinquus eſt DEVS oībus
qui inuocant illū oībus qui
inuocant illum in veritate.
Volūtatē timētiū A. ſe fa(ciet,
& clamorē eoꝝ audiet,
& ſaluabit eos. Cuſtodit
DEVS omnes diligētes ſe,
& vniuerſos impios
conteret. Laudem DEI
loquetur os meū, & bñdicet
oīs caro, nomini ſancto eius
in ſeculum & vltra.

CXLVI. Haleluia.

Lauda anima mea DEVM,
laudabo DEVM ī vita mea,
cantabo DEO meo
q̄ diu ſum. Nolite confidere
in principibus, in filio hoīs
qm̄ non eſt ī eo ſalus.
Egredietᷣ ſpūs eius, & reuer(tetur
in humum ſuam, in die illa
peribunt cogitationes eius.
Beatus cuius DEVS Iaacob
auxiliator eius, ſpes eius in
DEO Deo eius. Qui fecit
celos & terram,
mare & omnia que
in eis ſunt. Qui cuſtodit ve(ritatē
in ſeculū, qui facit iudicium,
calūniā ſuſtinentibus & dat
panem eſurientibus. DEVS
ſoluit vinctos,
DEVS illuminat
cecos,
DEVS dirigit recuruos,
DEVS diligit iuſtos.
DEVS cuſtodit aduenas
pupillum & viduam

benedictione. Sadic. Iuſtus dñs
in omnibus viis ſuis. & ſanctus
in omnibus operibus ſuis.
Coph. Prope eſt dñs omnibus
inuocantibus eum, omnibus
inuocantibus eum in veritate.
Res. Volūtatē timētiū ſe faciet
& deprecationē eoꝝ exaudiet,
& ſaluos faciet eos. Sin. Cuſtodit
dominus omnes diligentes ſe,
& omnes peccatores
diſperdet. Tau. Laudationē dñi
loquetur os meū, & benedicat
omnis caro nomini ſancto eius,
in ſeculum & in ſeculum ſeculi.

CXLV. Alleluia.

Lauda anima mea dominum
laudabo dominum in vita mea,
pſallam Deo meo
q̄diu fuero. Nolite confidere
ī principibus, neqꝫ ī filiis hoīum
in quibus non eſt ſalus.
Exibit ſpiritus eius & reuertetᷣ
in terram ſuam in illa die
peribunt oēs cogitationes eoꝝ.
Beatus cuius Deus iacob
adiutor eius ſpes eius in
domino Deo ipſius qui fecit
celum & terram,
mare & omnia que
ī eis ſūt. Qui cuſtodit veritatē
in ſeculum, facit iudicium
iniuriam patientibus dat
eſcam eſurientibus. Dominus
ſoluit compeditos.
dominus illuminat
cecos.
Dominus erigit eliſos,
dominus diligit iuſtos.
Dominus cuſtodit aduenas
pupillum & viduam

εὐλογίας. Δίκαιος κύριος
ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
Ἐγγὺς κύριος πᾶσι
τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν πᾶ
τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀ
Θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸ
καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακού
καὶ σώσει αὐτούς. Φυλάσσει
κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντ
καὶ πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς
ἐξολοθρεύσει. Αἴνεσιν κυρίου
λαλήσει τὸ στόμα μου, καὶ εὐλογεί
πᾶσα σάρξ, τὸ ὄνομα τὸ ἅγιο
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
ρμέ. Ἀλληλούϊα ἀγγαίου καὶ ζα
Αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
αἰνέσω κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου
ψαλῶ τῷ θεῷ μου
ἕως ὑπάρχω. Μὴ πεποίθατε
ἐπ᾽ ἄρχοντας ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπ
οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία.
Ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπ
εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμ
Μακάριος οὗ ὁ θεὸς ἰακὼβ
βοηθὸς αὐτοῦ, ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ ἐ
κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ. Τὸν ποι
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ
ἐν αὐτοῖς. Τὸν φυλάσσοντα ἀλή
εἰς τὸν αἰῶνα, ποιοῦντα κρίμα
τοῖς ἀδικουμένοις, διδόντα
τροφὴν τοῖς πεινῶσι. Κύριος
λύει πεπεδημένους,
κύριος φωτίζει
τυφλούς,
κύριος ἀνορθοῖ κατερραγμένους,
κύριος ἀγαπᾷ δικαίους,
κύριος φυλάσσει τοὺς προσηλύτ
Ὀρφανὸν καὶ χήραν

لاحبائه الرب عـ	כרעותהון: זכאי יי	iuxta deſiderium eius.Iuſtus DEVS
في جميع سبله با	בכל אורחתיה וחסידא	in omnibus viis ſuis,& miſericors
في كل اعماله	בכל עובדוי: ק	in omnibus operibus ſuis.
الرب قريب من ال	קריב יהוה לכל	Proximus eſt DEVS omnibus
يدعونه ومن حب	דקריין ליה לכולהון	qui inuocant eum,omnibus
الراغبين اليه با	דקריין יתיה בקשוט:	qui inuocant eum in veritate.
يفعل مسرة	רעות דחלוי יעביד	Voluntatem timentium ſe faciet,
ويستجيب تضرع	וית בעותהון ישמע	& preces eorum exaudiet
ويخلصهم الر	ויפרקינון: נטיר	& ſanabit illos.Seruat
يحفظ جميع محبيه	יי ית כל רחימוי	DEVS omnes diligentes ſe,
ويبيد جميع الخ	וית כל רשיעי	& omnes impios
بتسابيح الرب	ישיצי: שבחתא דיי	diſperdet.Laudem DEI
يتكلم فمي فليبار	ימליל פומי ויברכון	loquetur os meum,& benedicent
الرب جميع البشر واسم	כל בני בסר שום קודשיה	cũcti filii carnis,nomẽ ſanctitatis eius
القدوس الى الابد	לעלמי עלמין:	in ſecula ſeculorum.
المزمور الخامس والاربعين	הללויה	CXLVI. Aleluia.
والمائة نفسي تبارك	שבחי נפשי ית יי:	Lauda anima mea DEVM,
اسبح الرب في حياتي	אשבח ית יי בחיי	laudabo DEVM in vita mea,
وارتل لالهي	אזמר לאלהי בדאיתי:	pſallam Deo meo quam diu ero.
ما دمت لا تتوكلوا	לית תתרחצון	Nolite confidere
الروسا ولا على بني	ברברבניא בבר נש	in principibus in filio hominis
الذين ليس عندهم خ	דלית ליה פורקנא:	in quo non eſt ſalus.
فان ارواحهم تفارقهم	תיפוק נשמתיה	Egredietur flatus eius
ويعودون الى تربتهم	יתוב לעפריה ביומא	reuertetur in puluerem ſuum,in die
ذلك اليوم تبطل	ההוא יהובדון זימונוי:	illo peribunt cogitationes eorum.
امالهم طوبى لمن الهه	טוביה דאלהא יעקב	Beatus cuius Deus Iaacob
عونه وتوكله على	בסעדיה סבריה	adiutor eius,ſpes eius
الرب الهه خالق	על יי אלהיה: דעבד	in DEO Deo eius.Qui fecit
السما والارض	שמיא וארעא ית	celos & terram,
البحار وجميع ما	ימא וית כל דבהון	maria & omnia que in eis ſunt,
فيها حافظ ال	דנטיר קשוט לע	qui cuſtodit veritatem
الى الابد صانع ا	לעלם: דעבד דינא	in perpetuum.Qui facit iudicium
للمظلومين يعطي	לטלומין יהיב	calumniam ſuſtinentibus,dat
الجياع طعاما الرب	מזוני לכפנין	cibum eſurientibus,
يطلق الاسرى	יי דישרי אסירים:	DEVS ſoluit vinctos.
الرب يقيم	יי דפקח אכסנין	DEVS illuminat alienigenas,
الساقطين	דמתילין לסמיין	qui ſimiles ſunt cecis,
الرب يفهم العميان	יי זקיף כפיפין	DEVS rectos facit curuos,
الرب يحب الصديقين	יי רחים צדיקיא:	DEVS diligit iuſtos.
الرب يحفظ الغربا	יי נטר ית גיוריא	DEVS ſeruat aduenas,
ويرزق الارامل	יתם וארמלתא	pupillum & viduam

A. Voluntatẽ timentium ſe faciet. Diligit .n. Deus timentes ſe. Eſt ſiquidẽ ſimilitudo ut conſtat dilectionis cauſa. Inter timentes uero Deum & Deũ ipſum, nõ ignobilis ĩtercedit ſimilitudo, quando Deus ipſe, inter reliqua nomina etiam timoris nomĩe donatus eſt. Appellatur aũt recte timor, ꝙ dignũ ſit ut ab oĩbus timeatur. Hic uero timor .i. Deus ille eſt qui gratia timẽtium ſe nõ horruit femine corpus uti legimus in cõmentariis libri geneſeos ieroſolyma lingua conſcriptis cuius author creditur R. Simeõ ben Iochai, ſuper illud Gẽ. xvii. Ambula coram me & eſto perfectus. Verba eius ſunt hec

וכיון דאתפשט אפה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן בשמאלא דנוקבא ואשתזע בנוקבא באתר חד ורשים בעיריהא כסיתא דכל גופא דנוקבא ובההוא אתר איתקרי ערוה דכלא לאצנעה אתר דההוא אפה דאיקרי חסד בגין לאתבסמא גבורא דא דכליל חמש גבוראן והאי חסד כליל בחמש חסד חסד ימינא גבורה שמאלא את דא בוא ואתקריאום כליל מתרין סטרוי ובגין כך בכולהו כתרין עד לא זמן תקונא מלכא עתיקא דעתיקין ובנא עלמין ואתקין תקונין לאתקיימא התיא נוקבא לאתבסמא ולא אתקיימו עד דנחית חסד עילאה ואתקיימו ואתבסמו תקוני נוקבא בראי אפה דאיקרי חסד

.i. Et qñ declaratũ eſt qs nam eẽt timor iſte, declaratũ eſt rõne fortitudinis, illarũ .s. fortitudinũ que uenerũt in latus ſiniſtrum femine; & coniunctus eſt femine in loco uno. Signauit aũt ſiue potius reſedit primo, in membro illo occulto ꝙ eſt ĩ cunctis feminarũ corporibus. Locus uero ille appellatus eſt matrix, eſtq; apud omnes occultus. Eſt uero matrix hec fabrefcã quo incorporaretͬ in ea timor hic qui etiã appellatus eſt miſericordia,

יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ	exaltabit,& viam	ſuſcipiet,& vias	ἀναλήψεται, καὶ ὁδὸν
רְשָׁעִים יְעַוֵּת׃	impiorum obliquam faciet.	peccatorum diſperdet.	ἁμαρτωλῶν ἀφανιεῖ.
יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם	Regnabit DEVS in ſeculũ,	Regnabit dominus in ſecula	Βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶ
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר	DEVS tuus cion,in gñatõe	Deus tuus ſyon,in generatione	ὁ θεός σου σιὼν εἰς γενεὰν
וָדֹר הַלְלוּ־יָהּ׃	& generatione Haleluia.	& generationem. Alleluia.	καὶ γενεάν. Ἀλληλούϊα.
קמז הַלְלוּ־יָהּ	CXLVII. Laudate DEVM	CXLVI. Laudate dominnm	ρμϛ'. Αἰνεῖτε τὸν κύριον
כִּי־טוֹב זַמְּרָה	quoniam bonum eſt canere	quoniam bonus eſt pſalmus,	ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός,
אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים	Deum noſtrũ,qm̃ ſuauis eſt,	Deo noſtro ſit iocunda	τῷ θεῷ ἡμῶν ἡδυνθείη
נָאוָה תְהִלָּה׃	pulchra laudatio.	decoraq; laudatio.	αἴνεσις,
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַםִ יְהוָה	Edificãs ieruſalem DEVS,	Edificans hieruſalem dominus,	οἰκοδομῶν ἱερουσαλὴμ ὁ κύριος,
נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס׃	eiectos iſrael congregabit.	diſperſiones iſraelis ꝯgregabit	τὰς διασπορὰς τοῦ ἰσραὴλ ἐπισυνάξει
הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב	Qui ſanat contritos corde,	Qui ſanat contritos corde,	Ὁ ἰώμενος τοὺς συντετριμμένους καρ
וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם׃	& alligat plagas eorum	& alligat contritiones eorum.	καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα αὐτῶν
מוֹנֶה מִסְפָּר	Qui ſupputat numerum	Qui numerat multitudinem	Ὁ ἀριθμῶν πλήθη
לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם	ſtellarum,& omnibus	ſtellarum,& omnibus	ἄστρων, καὶ πᾶσιν
שֵׁמוֹת יִקְרָא׃ גָּדוֹל	nomina vocat. Magnus	eis nomina vocat. Magnus	αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν. Μέγας
אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ	dñator nr̃,& multus virtute	dñs noſter & magna virtus eiꝰ,	ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ
לִתְבוּנָתוֹ אֵין	& intelligentie eius non eſt	& ſapientie eius non eſt	καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν
מִסְפָּר׃ מְעוֹדֵד	numerus. Exaltans	numerus. Suſcipiens	ἀριθμός. Ἀναλαμβάνων
עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל	mãſuetos, DEVS humiliãs	manſuetos dominus,humilians	πραεῖς ὁ κύριος, ταπεινῶν
רְשָׁעִים עֲדֵי־אָרֶץ׃	impios vſq; ad terram.	autẽ peccatores vſq; ad terrã.	δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως γῆς.
עֱנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה	Canite DEO in confeſſione,	Precinite domino ĩ cõfeſſione,	Ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει,
זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ	canite DEO noſtro	pſallite Deo noſtro	ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν
בְכִנּוֹר׃ הַמְכַסֶּה	in cithara. Qui operit	in cithara. Qui operit	ἐν κιθάρᾳ. Τῷ περιβάλλοντι
שָׁמַיִם בְּעָבִים	celum nubibus,	celum nubibus,	τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις,
הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר	& parat terre pluuiam,	& parat terre pluuiam.	τῷ ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν. (τι
הַמַּצְמִיחַ הָרִים	& oriri facit in montibus	Qui ꝓducit in mõtibus (dat	Τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι (Τῷ
חָצִיר׃ נוֹתֵן	germen. Qui dat	fenũ & herbã,ſuit.hoĩũ. Qui(	χόρτον, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων
לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי	iumentis cibum ſuum,filiis	iumentis eſcam ipſorũ,& pullis	τοῖς κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς νεοσσοῖς
עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃	corui qui clamant.	coruorum inuocantibus eum.	τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν
לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס	Nõ eſt in fortitudine equi,	Non in fortitudine equi	Οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ ἵππου
יֶחְפָּץ לֹא בְשׁוֹקֵי	voluntas eius,neq; in tibiis	volũtatẽ habebit,neq; in tibiis	θελήσει, οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις
הָאִישׁ יִרְצֶה׃	viri beneplacitum eſt ei.	viri beneplacitum erit ei.	τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκεῖ.
רוֹצֶה יְהוָה	Voluntas DEI	Beneplacitum eſt domino	Εὐδοκεῖ κύριος
אֶת־יְרֵאָיו אֶת	in his qui timent eum,	ſuper timentes eum, (eius.	ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν,
הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃	& expectãt miſicordiã eius.	& ĩ eis q ſperãt ſup miſicordia(	καὶ ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος
שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַםִ	Lauda ieruſalem	Lauda hieruſalẽ cxlvii. Allᵃ.(	Ἐπαίνει ἱερουσαλήμ. ρμζ'. Ἀλληλ(
אֶת־יְהוָה הַלְלִי	DEVM,lauda	dñm,lauda (Aggei & zacharie.	τὸν κύριον, αἴνει (ἀγγαίου καὶ ζαχ
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן׃	Deum tuum cion,	Deum tuum ſyon.	τὸν θεόν σου σιών.
כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי	Quia confortauit ſeras	Quoniam confortauit ſeras	Ὅτι ἐνίσχυσε τοὺς μοχλοὺς
שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ	portaꝝ tuaꝝ,bñdixit filiȷ tuȷ	portarũ tuarum benedixit filiis	τῶν πυλῶν σου, εὐλόγησε τοὺς υἱούς

Arabic	Chaldean	Latin
ويهـ... والايتام	יסובר ענותניא	ſuſcipiet & vias
ſبل الاثمة :	דרשיעיא ישפיל :	impiorum diſperdet.
... الى الا... يملك الرب	ימלוך יי לעלם	Regnabit Deus in eternum,
... الهك يا صهيون الى جيل	אלהיך ציון לדר	Deus tuus ciona generatione
الليل ... الداهرين	ודר הללו יה :	& generatione Alelula.
... سبحوا ...	הללו יהו	CXLVII. Laudate DEVM,
... بالقول	ארום טב לזמרא קדם	quoniam bonum eſt pſallere coram
... ولالهنا يحسن	אלהנא ארום בסים	Deo noſtro, quoniam delectabilis
الرب ... التسبيح	ויאיא תושבחתיה :	& pulchra laus eius.
يبني اورشلم	בנא ירושלם יי	Edificans ieruſalem DEVS,
... اسرائيل ... الرب يجمع متفرقي	גלוות ישראל יכניס :	captiuitatem iſrael congregabit.
... الرب يشفي المنكسري	דמסי לתבירי לבא	Qui ſanat contritos corde,
... فلوبهم ويجبر كسرهم	ומסי לצערהון :	& alligat dolores eorum.
... احصى الكواكب ...	מני סכום	Supputat numerum
... ولجميعها	לכוכביא לכולהון	ſtellarum, & omnes
... سما اسما ...	בשמא קארי : רב	nominatim vocat. Magnus
... هو الرب وعظيمة	מרנא וסגי חילא	author noſter & multus virtute
... قوته لامنتهى	ולסכלתנותיה לית	& prudentie eius non eſt
... لفهمه الرب ...	סכום : מסובר עי	numerus. Suſcipiens
... المتواضعين ويذل	ענותני יי ממיך	manſuetos DEVS, humilians
... الخطاة الى الارض	רשיעי עד ארעא :	impios vſq; ad terram.
... سبحوا الرب بالشكر	שבחו קדם יי בתודתא	Laudes dicite corã DEO nr̃o ĩ ꝯfeſſiõe
... رتلوا لالهنا	זמרו קדם אלהנא	pſallite coram Deo noſtro
... بالقيثارة الذي يجلل	בכינרא : דחפי	in cithara. Qui operit
... السما بالغمام	שמיא בעננא דמ	celum nubibus,
... وينزل المطر على الارض	דמתקן לארעא	qui preparat terre
... وينبت على الجبال	מיטרא דמרבא טוריא	pluuiam. Qui oriri facit in montibus
... عشبا وخضرة لاستخدام	עיסבא : יהיב	herbam. Dat
... البشر ويعطي البهايم ...	לבעירא מזונא לבני	iumentis cibum, pullis
... ولفراخ الغربان الذين	עורבא דקריין :	corui qui clamant.
... بجرخون ليس بالقوة الخيل يشا ...	לא בגבורתא דרכבין על	Non in fortitudine equitantium in
... الفرس ولايسر	סוסא יצבי ולא בשקי	equis beneplacet ſibi, neq; in tibiis
... بساقي الجبابرة ...	גברא דרהטין יתרעי :	virorum currentium voluntas eius.
... لكن يسر الرب	רעוא יי ית	Beneplacitum DEI, in
... بخايفيه	דדחלוי וית	his qui timent eum, & in
... وبالذين يرجون رحمته	דמוריכין לטוביה :	his qui expectant benignitatem eius.
... المزمور السابع والاربعون	שבחי ירושלם	Lauda ieruſalem
... والمايه سبحي الرب يا ...	ית יי שבחי	DEVM, lauda
... مجدي الهك يا صهيون	אלהיך ציון :	Deum tuum cion.
... لانه شدد ...	ארום תקיף נגרי	Quoniam confortauit ſeras
... ابوابك وبارك ...	תרעיך בריך בנייכי	portarum tuarum, benedixit filiis tuis

coniungereturq; fortitudini illi que comprehendit, quinq; fortitudines. Sed & miſericordia hec quinq; cõplectitur miſericordias. Miſericordia a dextris, fortitudo a ſiniſtris. Veniet hec ĩ hãc & uocabitur homo qui complectitur ſingulas partes .i. attributa omnia, quapropter omnibus coronabitur in ꝑpetuum donec permaneat rex antiquus antiquorum. Edificabit autem mundos & concinnabit adornatus, ut reſideat femina pro incorporatione, nec perfecti eruntdonec quieſcat in illa miſericordia altiſſima. Firmus uero erit & incorporabitur concinne in femina hic timor, qui etiam miſericordia uocatus eſt.

A. Beneplacitum eſt Deo in his qui timent eum. Ex fragmẽtis cabaliſticis וידוע כי ביד מטטרון תחית המתים וכן אמר לפנים ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לענוי ארץ והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע הורה עליו הוביא כי לא ילחם בידיו אלא בכח השם זכל אשר יברך יבורך וכל אשר יאור יואר כי אין ליהוה מעצור להושיע ברב או במעט וז׳ שלא יצטרך לקבוץ מלחמה מתחלתו גם לא בחרב ובחנית יושיע יהוה לא בגבורת הסום יחפץ ולא בשוקו האיש ירצה רוצה יהוה את יראיו את המיחלים לחסדו אשרי כלחוכי לו ותמצא אמרו בשבט פיו היא אות פי הגבורה פיו וו׳ות שפתיו חצי השם וה׳ רולו׳ חכמה תבונה דעת כמו שאמרו ז׳ שלשה יותנו למרך המשיח במהרה יבא בימינו .i. Conſtat uiuificationem mortuorũ poſitam eſſe in manu Matraton .i. Meſſie, ſicut ſcriptum eſt, & iudicabit in iuſtitia pauperes & corripiet in equitate manſuetos terre, & percutiet terram uirga oris ſui & ſpiritu labiorũ ſuorum interficiet impium. Oſtẽdit hoc loco propheta ꝙ nõ ſit bellum geſtu-

C

בְּקִרְבֵּךְ׃ הַשָּׂם	in medio tui.Qui poſuit	tuis in te.Qui poſuit	ἐνσοί. Ὁ τιθεὶς
גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב	fines,tuos pacem,adipe	fines tuos pacem,& adipe	τὰ ὅριά σου εἰρήνην,καὶ στέαρ
חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃	frumenti,ſaturauit te.	frumenti ſatiat te.	πυροῦ ἐμπιπλῶν σε.
הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ	Qui emittit eloqũ ſuũ t're,	Qui emittit eloquiũ ſuũ terre,	Ὁ ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ,
עַד־מְהֵרָה יָרוּץ	velociter currit	velociter currit	ἕως τάχους δραμεῖται
דְּבָרוֹ׃ הַנֹּתֵן שֶׁלֶג	verbũ eius.Qui dat niuem	ſermo eius.Qui dat niuem	ὁ λόγος αὐτοῦ. Διδόντος χιόνα
כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר	quaſi lanã,pruinas q̃ſi cinerẽ	ſicut lanam,nebulã ſicut cinerẽ	αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον,ὁμίχλην ὡσεὶ σποδὸν
יְפַזֵּר׃ מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ	ſpargit.Proiicit glaciẽ ſuam	ſpargit,Mittit cryſtallum ſuum	πάσσοντος. Βάλλοντος κρύσταλλον αὐτοῦ
כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ	q̃ſi bucellas,ã fa.frigo.eius,	ſic bucellas ã faciẽ frigor⟨is⟩ eius	ὡσεὶ ψωμούς,κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ
מִי יַעֲמֹד׃	quis ſtabit.	quis ſuſtinebit.	τίς ὑποστήσεται.
יִשְׁלַח דְּבָרוֹ	A. Mittet verbum ſuum	Emittet verbum ſuum	Ἐξαποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ,
וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּ	& ſanabit illa, geſcere faciet	& liquefaciet ea,flauit	καὶ τήξει αὐτά,πνεύσει
רוּחוֹ יִזְּלוּ־	ſpiritum ſuum & fluent	ſpiritus eius & fluent	τὸ πνεῦμα αὐτοῦ,καὶ ῥυήσεται
מָיִם׃ מַגִּיד דְּבָרָיו	aque.Qui annũciat ũba ſua	aque.Qui annũciat verbũ ſuũ	ὕδατα. Ὁ ἀπαγγέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ
לְיַעֲקֹב חֻקָּיו	Iaacob,precepta ſua	iacob,iuſtitias	τῷ Ἰακὼβ,δικαιώματα
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃	& iudicia ſua iſrael.	& iudicia ſua iſrael.	καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ἰσραήλ.
לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי	Nõ fecit ſimiliter omni gẽti,	Non fecit taliter omni nationi,	Οὐκ ἐποίησεν οὕτως παντὶ ἔθνει,
וּמִשְׁפָּטִים בַּל־	& iudicia non	& iudicia ſua non	καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ
יְדָעוּם הַלְלוּ־יָהּ׃	fecit nota eis Haleluia.	manifeſtauit eis. (charie.	ἐδήλωσεν αὐτοῖς.
קמח הַלְלוּ־יָהּ	CXLVIII. Haleluia.	CXLVIII. All'a. Aggei & za(	ρμη. Ἀλληλούια Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου.
הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן־	Laudate DEVM de	Laudate dominum de	Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ
הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ	celis,laudate eum	celis,laudate eum	τῶν οὐρανῶν,αἰνεῖτε αὐτὸν
בַּמְּרוֹמִים׃ הַלְלוּהוּ	in excelſis.Laudate eum	in excelſis.Laudate eum	ἐν τοῖς ὑψίστοις. Αἰνεῖτε αὐτὸν
כָל־מַלְאָכָיו	omnes angeli eius,	omnes angeli eius,	πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
הַלְלוּהוּ	laudate eum	laudate eum	αἰνεῖτε αὐτὸν
כָּל־צְבָאָיו	omnes exercitus eius.	omnes virtutes eius.	πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.
הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ	Laudate eum ſol	Laudate eum ſol	Αἰνεῖτε αὐτὸν ἥλιος
וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל־	& luna, laudate eum omnes	& luna,laudate eum omnes	καὶ σελήνη,αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα
כּוֹכְבֵי אוֹר	ſtelle luminis.	ſtelle & lumen.	τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς.
הַלְלוּהוּ שְׁמֵי	Laudate eum celi	Laudate eum celi	Αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ
הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם	celorum,& aque	celorum,& aque	τῶν οὐρανῶν,καὶ τὸ ὕδωρ
אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם׃	que ſuper celos ſunt.	que ſuper celos ſunt	τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, (αἰνεσάτω
יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ	Laudent nomen DEI,	laudent nomen domini.	αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου. (εἶπε,
כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ׃	q̃m ipſe mãdauit & creata ſt.	Quia ipſe dixit & facta ſunt,	Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν,(αὐτὸς
וַיַּעֲמִידֵם לָעַד	Statuit ea in eternum,	ip̃e mãda.& crea.ſt. Sta.ea ĩ et.	αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν. Ἔστησεν
לְעוֹלָם חָק־נָתַן וְלֹא	& ĩ ſcl'm,p̃ceptũ dedit & nõ	& ĩ ſcl'm & in ſcl'm ſcl'i,p̃ceptũ(	καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,πρόσταγμα
יַעֲבוֹר׃ הַלְלוּ אֶת	preteribit.Laudate	p̃teribit.Laudate (poſuit & nõ	παρελεύσεται. Αἰνεῖτε (ἔθετο καὶ οὐ
יְהוָה מִן הָאָרֶץ	DEVM de terra,	dominum de terra	τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς,
תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת	cete & omnes abyſſi.	dracones & omnes abyſſi.	δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι.
אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג	Ignis & grando,nix	Ignis grando nix	Πῦρ,χάλαζα,χιών,
וְקִיטוֹר רוּחַ	& vapor,ventus	glacies ſpiritus	κρύσταλλος,πνεῦμα

in medio tui. Qui poſuit
terminos tuos pacem, electo
& optimo frumento ſaturauit te.
Qui mittit verbum ſuum in terram,
feſtinanter curret
ſermo eius. Qui dat niuem albam
ſicut lanam, glaciem ſicut cinerem
ſpargit. Diſperget glaciem ſuam
diuiſam tanquã bucellas, ante faciem
frigoris eius quis poterit
permanere. Mittet vigorem
caliditatis ſue & ſanabit eos,
faciet ſedere ſpiritum ſuum & fluent
aque. Qui annunciat verba
legis ſue Iaacob,
pacta ſua & iudicia ſua iſrael.
Non fecit ſimiliter omni populo.
& iudicia non
docuit eos. Aleluia.

CXLVIII. Laudate DEVM.

laudate DEVM creature
ſancte de celis, laudate eum
angeli excelſi. Laudate
eum omnes angeli eius
qui miniſtratis coram eo, laudate eum
omnes exercitus eius.
Laudate eum ſol
& luna, laudate eum omnes
ſtelle luminoſe.
Laudate eum celi celorum,
& aque que ſuſtinentur in verbo eius
ſuper celos celorum
laudabunt nomen DEI,
quoniam ipſe mandauit & creata ſunt.
Firmauit ea in ſeculum
ſeculi preceptum dedit & non
preteribit. Laudate
DEVM de terra,
cete & omnes abyſſi.
Ignis & grando nix
& vapor, ſpiritusq; tempeſtatis

rus manibus ſuis propriis, ſed uirtute diuina. Et ꝙ omnia que benedicet erunt benedicta, & omnia que maledicet erunt maledicta. Quoniã non mutabit Deus ſiue augẽdo ſiue diminuẽdo ſalutem q̃ ipſe operabitur. Intendit etiã ꝓpheta, ꝙ nõ erit neceſſariũ ei mouere bellum. Quoniã Deus ſalutem preſtat nõ enſe aut lãcea ſicut dictũ eſt. Non in uiribus equi beneplacitũ eſt Deo, nec in coxis uiri cõplacet ſibi. Beneplacitũ eſt Deo in his qui timent eum. Beati oẽs qui expectant eũ. Et repertum eſt in eo ꝙ dicit uirgã oris ſui, quod os eſt ſignũ oris intelligentie. In eo uero quod dicit os ſuum & ſpiritum oris ſui cõtinetur medietas nominis Dei. Et demum comprehendit ſcientiam, intellectum, & ſapientiam. Et ut dicũt ſapiẽtes, tria hec data erunt regi Meſſie nr̃o utinã cito ueniat diebus noſtris.

A. Libertatis (ſic.n. eſt uiro nomen) cõmineti hiſpani nuper a iudaiſmo ad fidẽ conuerſi, quatuordeci linguarum periti expoſitio non ſpernenda

ישלח דברו ויפסם חיה לו לומר ידבר דברו ולא ישלח דברו כי בדיבור הוא יותר נאות אמירה משליחות כמו שנ׳ ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ולא אמר וישלח אלהים דברו לעשות או לבראת את האור לפי שאינו לשון נופל שליחות בלתי שליחות כמו שאמר הנני שולח לכם את אליהו הנביא ר״ל כי האלהים היה שולח הנביאים להגיד דברו ולהראות נפלאותיו ואנחנו רואים זה גכ מנחש הנחשת שצוה האלהים לעשותו על יד משה נבי או כדי רופאות את ישראל בהביטם אליו כי מן הראוי היה יותר ראוי באותם הזמנים שיפאם בדיבור לבד כדי שיראו העם נפלאותיו ויאמינוהו ולא עם אותו הנחש אשר היה משים חשש בלב העם היותו מעשת ביסוף הנקראת היום

סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ	turbo que facitis verbũ eius.	pcellarũ, q̃ faciũt verbũ eius.	καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐ
הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת	Montes & omnes colles,	Montes & omnes colles,	Τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί,
עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרָזִים׃	lignũ fructiferũ & vniuerſe(	ligna fructifera & omnes cedri.	ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι.
הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה	Aĩalia & oẽs beſtie (cedri.	Beſtie & vniuerſa pecora,	Τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη,
רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף׃	reptilia & aues alate.	ſerpentes & volucres pennate.	ἑρπετὰ καὶ πετεινὰ πτερωτά.
מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־	Reges terre & omnes	Reges terre & omnes	Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες
לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל־	natiões, prĩcipes & vniuerſi	populi, principes & omnes	λαοί, ἄρχοντες καὶ πάντες
שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃	iudices terre.	iudices terre.	κριταὶ γῆς.
בַּחוּרִים וְגַם	Iuuenes &	Iuuenes &	Νεανίσκοι καὶ
בְּתוּלוֹת זְקֵנִים	virgines, ſenes	virgines ſenes	παρθένοι, πρεσβύτεροι
עִם־נְעָרִים׃ יְהַלְלוּ	cum pueris, laudent	cum iunioribus laudent	μετὰ νεωτέρων, αἰνεσάτωσαν
אֶת־שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב	nomen DEI. Qm̃ ſublime	nomen dñi, quia exaltatum eſt	τὸ ὄνομα κυρίου, ὅτι ὑψώθη (αὐ
שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ	nom̃ eius ſolius. Cõfeſſio eiꝰ	nomen eius ſolius. Cõfeſſio eius	τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου. Ἡ ἐξομολόγησ
עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃	ſuper terram & celum.	ſuper celum & terram,	ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ,
וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ	Et exaltauit cornu ppl'i ſui,	& exaltauit cornu populi ſui.	καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ.
תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו	laus omnibus piis eius,	Hymnus omnibus ſanctis eius,	Ὕμνος πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ,
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם־	filiis iſrael populo	filiis iſrael populo	τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, λαῷ
קְרֹבוֹ הַלְלוּ יָהּ׃	appropinquãti ſibi Haleluia	appropinquanti ſibi.	ἐγγίζοντι αὐτῷ.
קמט הַלְלוּ יָהּ שִׁירוּ	CXLIX. Haleluia. Cãtate	CXLIX. Alleluia. Cãtate	ρμθ΄. Ἀλληλούια. Ἄσ
לַיְהוָה שִׁיר חָדָשׁ	DEO canticum nouum,	domino canticum nouum,	τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν,
תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל	laus eius in congregatione	laus eius in eccleſia	ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ
חֲסִידִים׃ יִשְׂמַח	piorum. Letetur	ſanctorum. Letetur	ὁσίων. Εὐφρανθήτω
יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי	iſrael in factore ſuo, filii	iſrael in eo qui fecit eum, & filie	ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν, καὶ
צִיּוֹן יָגִילוּ ב	cion exultent	ſyon exultent	σιὼν ἀγαλλιάσθωσαν
בְמַלְכָּם׃ יְהַלְלוּ	in rege eoꝝ. Laudẽt (pano	in rege ſuo. Laudent	ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν. Αἰνεσάτω
שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף	nom̃ eius ĩ A. choro, ĩ tym(	nomẽ eius in choro, ĩ tympano	τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ, ἐν τυμπά
וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ־לוֹ׃	& in cithara cantent ei.	& pſalterio pſallant ei.	καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ.
כִּי־רוֹצֶה יְהוָה	Quia cõplacet ſibi DEVS	Quia beneplacitũ eſt domino	Ὅτι εὐδοκεῖ κύριος
בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים	in pplo ſuo, pulchros faciet(	ĩ pplo ſuo, & exaltauit mãſuetoſ	ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ὑψώσει πραεῖς
בִּישׁוּעָה׃ יַעְלְזוּ	ĩ ſalutari. Exultabũt (mã(	in ſalutem. Exultabunt	ἐν σωτηρίᾳ. Καυχήσονται
חֲסִידִים בְּכָבוֹד	ſancti in gloria, (ſuetos	ſancti in gloria	ὅσιοι ἐν δόξῃ
יְרַנְּנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם׃	laudabunt in cubilibus ſuis.	letabuntur in cubilibus ſuis.	καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοιτῶν αὐ
רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם	Exaltatões DEI ĩ gut. eoꝝ,	Exultatões Dei ĩ gutture eoꝝ,	Αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐ
וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם׃	& gladii ãcipites ĩ mãibꝰ eoꝝ	& gladii ãcipites ĩ mãibus eoꝝ.	καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐ
לַעֲשׂוֹת נְקָמָה	Ad faciendam vindictam	Ad faciendam vindictam	Τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν
בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת	in gentibus increpationes	in nationibus increpationes	ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐλεγμοὺς
בַּלְאֻמִּים׃ לֶאְסֹר	in nationibus. Ad alligandũ	in populis. Ad alligandos	ἐν τοῖς λαοῖς. Τοῦ δῆσαι
מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים	reges eorum catenis,	reges eorum in compedibus,	τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις
וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי	& inclytos eoꝝ compedibus	& nobiles eorum in manicis	καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδ
בַרְזֶל׃ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם	ferreis. Vt faciant in eis	ferreis. Vt faciant in eis	σιδηραῖς. Τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς
מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר	iudicium cõſcriptum, decor	iudicium conſcriptum gloria	κρίμα ἔγγραπτον, δόξα

ſacientes verbum eius.
Montes & omnes colles arbores
fructifere, & vniuerſe cedri.
Animalia & omnes beſtie,
reptile & auis volatilis.
Reges terre & omnes
populi, principes & omnes
iudices terre.
Adoleſcentes ſimul
cum virginibus, ſenes
cum iunioribus. Laudabunt nomen
DEI, quoniam forte nomen eius
ſolius laus eius
ſuper terram & celos.
Et extulit gloriam populo ſuo,
laus omnibus piis eius,
filiis iſrael populo
propinquo ei. Aleluia.

CXLIX. Aleluia. Laudate
coram DEO laude noua,
laus eius in eccleſia
piorum. Letentur qui ſunt de domo
iſraelis in factore eorum, filii
cion exultent
in rege ſuo. Laudent
nomen eius in choris, in tympanis
& citharis pſallant ei.
Quoniam voluntas DEI
in populo eius glorificabit humiles
in redemptione. Exultabunt
miſericordes in gloria, iubilabunt in
cubilibus ſuis.
Laudes DEI in gutture eorum
& tanquam gladii ancipites
in manibus eoꝝ. Ad faciendã vindictã
in nationibus, increpationes
in populis. Ad alligandos
reges eorum catenis,
& proceres eorum compedibus
ferreis. Ad faciendum in eis iudicium
quod ſcriptum eſt in lege

.i. Mittet uerbũ ſuum & ſanabit eos. Videtur dicendũ fuiſſe loquetur uerbum ſuum, non autem mittet uerbũ ſuum. Verbo ſiquidem magis conuenit pronũciari & proferri, quam mitti quod uidetur ꝓpriũ eſſe oratoris. Et huic rei concinit ſcriptura. Dixit Deus fit lux & fuit lux. Nõ autem dixit miſit Deus uerbum ſuũ ad creandam lucem quoniã legatio ſine legato impleri nequit. Quapropter dictum eſt. Ecce mitto ad uos Heliam prophetam. Innuens Deum mittere prophe

הוּא לְכָל־חֲסִידָיו	hic eſt omnium ſanctoꝝ eius.	hec eſt omnibus ſanctis eius.	αὕτη ἔσαι πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ
הַלְלוּיָהּ קנ הַלְלוּיָהּ	Haleluia. CL. Haleluia.	CL. Alleluia.	ρν'. Ἀλληλούια.
הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ	Laudate Deũ in ſancto eius,	Laudate dominũ ĩ ſanctis eius,	Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐ
הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ	laudate eum in extenſione	laudate eum in firmamento	αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι
עֻזּוֹ ׃ הַלְלוּהוּ	fortitudinis eius laudate eũ	virtutis eius. Laudate eum	δυνάμεως αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν
בִּגְבוּרֹתָיו ה	in fortitudinibus eius,	in virtutibus eius,	ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ,
הַלְלוּהוּ כְּרֹב	laudate eũ iuxta mltitudinẽ	laudate eum ſm multitudinem	αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος
גֻּדְלוֹ ׃ הַלְלוּהוּ	magnificẽtie eiꝰ. Laudate eũ	magnitudinis eius. Laudate eũ	τῆς μεγαλοσύνης αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐ
בְּתֵקַע שׁוֹפָר	in clangore buccine,	in ſono tube,	ἐν ἤχῳ σάλπιγγος,
הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל	laudate eum in pſalterio	laudate eum in pſalterio	αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ
וְכִנּוֹר ׃ הַלְלוּהוּ	& cithara. Laudate eum	& cithara. Laudate eum	καὶ κιθάρᾳ. Αἰνεῖτε αὐτὸν
בְּתֹף וּמָחוֹל	in tympano & choro,	in tympano & choro,	ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ,
הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים	laudate eum in cordis	laudate eum in chordis	αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς
וְעֻגָב ׃ הַלְלוּהוּ	& organo. Laudate eum	& organo. Laudate eum	καὶ ὀργάνῳ. Αἰνεῖτε αὐτὸν
בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע	in cymbalis ſonantibus,	in cymbalis beneſonantibus	ἐν κυμβάλοις εὐήχοις,
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי	laudate eum in cymbalis	laudate eum in cymbalis	αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις
תְרוּעָה ׃ ב	tinnientibus.	iubilationis,	ἀλαλαγμοῦ.
כֹּל הַנְּשָׁמָה	Omne quod ſpirat	omnis ſpiritus	Πᾶσα πνοὴ
תְּהַלֵּל יָהּ	laudet DEVM.	laudet dominum.	αἰνεσάτω τὸν κύριον.
הַלְלוּ־יָהּ ׃	Haleluia.	Alleluia.	Ἀλληλούια.

Dei, ſic & Meſſias nõ eſt penitus diſtinctus a diuina ſubſtantia, & hoc eſt ꝙ ſcriptum eſt. Veniet uerbum tuũ & honorificabimus te. Quod ſi eſſet ab eo penitus diuiſum dixiſſet & honorificabimus illud, quibus uerbis aperte monſtratur, unum & idem eſſe Deum & uerbum Dei, quando pro eodem habetur honorare Deum & uerbum Dei, utpote nequaquã in eſſentia diſtinctos. Et hoc eſt uerbum de quo prophetatum fuit quod uenturum eſſet curare infirmos ſuſcitare mortuos & hec qdem omnia operatuꝝ uerbo cum nihilominus ipſum, etiam uerbum ſit. Que omnia cõpleta ſunt in Ieſu Meſſia iuſto noſtro cuius opera pene innumerabiles infirmi curati ſunt & Lazarus a mortuis ſuſcitatus etiam poſt quartum diem mortis ſue. Et hec ſoli Deo conueniunt Concinit noſtre expoſitioni quod immediate ſequitur Quieſcere faciet ſpiritum ſuum & fluent aque & ſi.n. nullam uideantur habere communionem ſanare infirmos. ſ. & fluere aquas. Eſt nihilominus ueriſſimus prophete ſenſus qui etiam non ſine myſterio dixit quieſcere faciet ſpiritum ſuum non autem reuerti faciet ſpiritũ ſuũ, demonſtrans qđ Deus ſedere facere deberet ſpiritũ ſanctum ſuum apud ſe & ſubintulit & fluent aque ſignificans quod remanebunt aque ſancte ad ſaluandum populum ſuum, que quidem aque ſunt cauſa ſalutis noſtre. quemadmodum ſcriptum eſt. Haurietis aquas de fonte ſalutis. Interuentu.n. aquarum ſanctarum Deus nobiſcum coniungitur ſicut ſcriptum eſt. Cum tranſieris per aquas ego tecum ſum, & non dixit, per aquas tantũ ſed per aquas illas demonſtrans ſe locutum non de quibuſcũq; aquis ſed de aquis ſanctis que ſunt aque baptiſmatis. &c.

A Laudent nomen eius in choro. Nomen ad cuius laudes propheta inuitat intelligas nomẽ diuinitatis quo nomine ſuper cũcta creata preſtat Ieſus Meſſias noſter uti patet ſepe memorato libro Commentariorum geneſeos Ieroſolyma lingua conſcriptorum authore ut creditur. R. *Simeon* ben Iochai dum tractatur illud He ſunt generationes Noha ומבשרי אחזה אלוה מאי ומבשרי ומעצמי
ומעצמי ליה אלא ומבשרי ממש ומאי היא דכתיב ובשר קדש יעברו מעליך וכתיב והיתה בריתי בבשרכם דתניא בכל זימנא דאתרשים בר נש בהאי
רשימא דהאי אית מיניה חמי לקב״ה ממש ונשמתא קדישא אתאחד ביה וכי דלא נטיר האי את מה כתיב מנשמת אלוה יאבדו דהא רשימא
דקב״ה לא איתנטיר ואי זכי ונטיר ליה שכינתא ולא איתפרשא מיניה אימתי את קודשא ביה כדאיתכסיב והאי את עיל באתריה דאזופין בהדיה דתניא
מאי טעמא אלין בחדא אלא חד דכר וחד נוקבא אשתתפו כחדא ואיקרי חד שמא בדין חסד עילאה שריאו עיל עילויהו כאן אתר הוא שריא בסטרא
דגבורא ומאן חסד אלא דאתי ונפיק מחכמה עילאה ואיתעטר בגבורא ובגיני כך איתבסמת נוקבא תו תנינן אלוה תרי הוא אור ניהירי ד׳ דכו

اصفيائه جميع 6 تمجيد	שְׁבָחָא הוּא לְכָל חֲסִידוֹי	gloria ipſe eſt omnibus piis eius.
المزمور الخمسون والمائة	הַלְלוּ־יָהּ : הַלְלוּ־יָהּ	Aleluia. CL. Aleluia.
سبحوا الرب في جميع قديسيه	שַׁבְּחוּ אֱלָהָא בְּבֵית־	Laudate Deum in domo
سبحوه في فلك	מַקְדְּשֵׁיהּ שַׁבְּחוּ יָתֵיהּ	ſanctuarii eius, laudate eum in extenſa
قوته سبحوه	בִּרְקִיעַ דְּעוּשְׁנֵיהּ : שַׁבְּחוּ	fortitudine eius. Laudate
على جبروته سبحوه ككثرة	יָתֵיהּ בִּגְבוּרָתֵיהּ שַׁבְּחוּ	eum in fortitudinibus eius, laudate
عظمته	יָתֵיהּ הֵיךְ סוּגְעֵיהּ :	eum ſm multitudinem
سبحوه	רַבְנוּתֵיהּ : שַׁבְּחוּ יָתֵיהּ	magnificentie eius. Laudate eum
بصوت القرن	בִּתְקִיעָתָא דְשׁוֹפָרָא	ſono buccine,
سبحوه بالمزمار	שַׁבְּחוּ יָתֵיהּ בְּנִיבְלִין	laudate eum pſalteriis
والقيثاره سبحوه	וְכִינָּרִין : שַׁבְּחוּ יָתֵיהּ	& citharis. Laudate eum
بالمعازف والدفوف	בְּתוּפִּין וּבְחִינְגִּין	tympanis & choris.
سبحوه بالاوتار	שַׁבְּחוּ יָתֵיהּ בְּהַרְדּוּבְלִין	Laudate eum cordis
والارغن سبحوه	וּבְאַבּוּבִין : שַׁבְּחוּ יָתֵיהּ	& organis. Laudate eum
بصلاصل حسنة	בְּצִילְצְלִין דְּמַשְׁמְעִין	cymbalis reſonantibus
الصوت سبحوه بصنوج	לְבַלְהוֹדֵיהּ שַׁבְּחוּ יָתֵיהּ	tantum illum, laudate eum
عاليه	בְּצִלְצְלִין דְּמַשְׁמְעִין בְּיַבָּבָא	cymbalis ſonantibus in iubilo.
كل نسمة	כָּל נִשְׁמְתָא	Omne quod ſpirat
فلتسبح اسم الرب	תְּשַׁבַּח לַיהּ	laudet Deum,
الليلويا	הַלְלוּ יָהּ :	Aleluia.

tas ad annunciandum uerbũ ſuum, & ad manifeſtandum mirabilia ſua. Preterea auget dubium, eneus ſerpẽs, quem precepit Deus fieri ꝑ manũ Moſſe prophete ſui, quo ſanaret populus iſrael cum proſpexiſſent in eum. Rationabilius .n. apparet & conuenientius precipue illis temporibus debuiſſe Deũ uerbo curare populũ, quam ſerpentis aſpectu, que res ĩducere poterat in ſuſpitionẽ incãtatiõis & magice, & nihilominus tũc nõ ſanauit uerbo. Q̃uo ergo quadrat ꝙ dicit ꝓpheta. Mittet uerbum ſuum & ſanabit eos. Sed ſoluitur. Nã quãtum ipſe ſentio Dauid hoc loco uaticinatus ẽ aduẽtum Ieſu Meſſie iuſti noſtri. Qui recte dictus eſt uerbum eius, quoniã ueritas ẽ Ieſum eſſe uerbũ Dei, eſſeq; nuntium uerborum Dei, & ſicut Dei uerbum non eſt quid diſtinctum ab eſſentia

בתא דלית דכר ולא נקבא אשתתפו בחדא אלוה איקרי ונשמתא קדישא מה אתר את אחזא ודלא תליא בהאי ועל דא כתיב ומבשרי אחזה אלוה דהא
שליפותא דכלא מבשרי מהאי את ממש ועל דא זכאין אינון ישראל קדישין דאמרין בית דקבה זכאין בעלמא הדין ובעלמא דאתי עליהו כתיב דנטר
ליה מכאן אוליפנא כאן דנטיר להא את קיימא מלכו איתנטרית ליה מנא מבועי זכות ב חי יהוה שכבי עד הבקר דהות מקטרג בו יצרה ע
דאמי אופאה ונטר להאי ברית בגיני כך זכה ודנפקו מינה מלכין שליטין על כל שאר מלכין ומלכא משיחא דאיתקרי בשמיה דקבה

...Et de ...rne mea uidebo Deum. Iob capite. xix. Quid nã ſibi uult de carne mea? Conueniens .n. magis erat dicere, de ſubſtantia mea, tamen di...t de carne mea propria. Hoc autem eſt quod ſcriptum eſt. Et caro ſanctitatis tranſibit ſuper te, & inſuper ſcriptum eſt, & erit fedus ...eum in carne ueſtra, quod ſignificat ſignum quod datum eſt nobis. Quotieſcũq; uero ſignatus erit homo hoc ſigno quod procedit ab ...o uidebit Deum ipſum, & anima ipſius ſancta unum fiet cum illo, quoties uero nõ ſeruabit fedus hoc, in eum ſcriptum eſt. A flatu Dei ...ribunt. Siqdem ſignũ iſtud Dei eſt & nõ obſeruant illud. Quod ſi fueris de eo ſigno bñmeritus, & cuſtodies illud, diuinitas neq̃uaq̃ a ... recedet & in tempore illo colligaberis ſanctitati & aſcendes in preparatum locum. Sed que nam eſt ratio eius quod legimus ſupra ... unione anime ſancte hoc eſt Dei, ad hominem? Non alia certe niſi quod mas unus & femina una iungentur in unũ quod uocabitur ...omine uno, ueluti iuſtitia procedens a ſuperna miſericordia que requieſcet ſuper eos. In hoc uero loco eſt requies claritatis ſiue ſplen...oris maſculi. Et que nam eſt miſericordia? Miſericordia inquam que ueniet a ſapientia altiſſima, & coronabitur a uerbo, & propterea ...corporabitur femine. Sed & ſic nobis traditum eſt. Deus. Ecce Deus illuminator fortis, littera ד dalet maſculina, littera ה he femi...na, iuncte ſunt in unum quod uocatur Deus. Et anima eius ſanctiſſima in hoc loco poſita eſt, non tamen alligata in eo. Et propterea ...riptum eſt, & de carne mea uidebo Deum. Quandoquidem felicitas hec uniuerſalis cenſetur. Sequitur & de carne mea, ac ſi dicat de ...ac ipſa mea carne propria. Propter hoc autem benemeriti erunt illi de populo iſrael ſancti dũtaxat qui dicent hunc eſſe Deum. Bene...eriti erunt tum in mundo hoc tum in mũdo uenturo. Et huius rei gratia ſcriptum eſt, qui cuſtodiet fedus hoc. Et hinc didicimus, ...uod qui cuſtodiet pactum iſtud Deus cuſtodiet illum. Sed que huius rei probatio? Liquet hoc in Boaz qui dixit moabitide mulieri. Vi...is Deus. Iaceas uſq; mane, & cum eſſet pellectus a concupiſcentia, tamen cuſtodiuit fedus iſtud. Quapropter meruit ut de illo egre...rentur reges potentiſſimi reliquorũ regum omnium & rex inſuper MESSIAS qui uocatur noĩe Dei ſancti & bñdicti. i. q eſt Deus.

Reuerendo Auguſtino Epiſcopo Nebieñ. Baptiſta Fliſcus. Iu. V. D. S. D.

Eſcio Auguſtine pater, quid potiſſimum mirer in tuo hoc pſalterio te ne unq̃ cogitaſſe, tam multifariam linguarum fe in re uniuerſis gentibus neceſſaria, an adgreſſum fuiſſe cogitatam. Perfeciſſe tam immanes auſus, an incepiſſe, ſecret linguarum indagaſſe, an indagata non pro te modo didiciſſe ſed uniuerſis diſcenda, eſſe impertitum, denicꝫ uoluiſſe ar luiſſe, rem tot ſeculis deſideratam, ſed a nullo uel tentatam uel preſtitam, & perficere & perfectam tanto labore & ſun cunctis prebere inſpiciendã, & ad cuiuſqꝫ uolentis uſum & ꝓfectum accõmodandã. Tot curis monaſticis addictum hominem, & i paupertatem ac alienis nutibus obnoxiam uitam, ſolẽni uoto profeſſum, tum omnium linguarum una latina excepta ignarum, po tam breui temporis ſpatio, & tot linguarum peritiam comparare, & comparatam omnibus percipiendam proponere & exarare ni fuit nedũ difficile & arduũ, ſꝫ pene impoſſibile & uires humanas excedens. Adde ꝙ in tanta linguarum mixtura, & tam multiug nexione uix credibile eſt non ſepiſſime fuiſſe erratum, non mendoſam creberrime impreſſionem euaſiſſe. Dum & miniſtri huiuſce artis impreſſorie quam uocant, ignari ſunt bonarum literarum, & tu omnia unus corrigere & emendare non ſufficis: & tamen ego q tum quidem ualui reuoluere & excutere quæ ad latinam pertinent linguam preter pauca admodum quæ ſubieci huic epiſtolæ, fere offendi aliud in quo inſignis menda appareat, uideant reliqua qui ceteras linguas callent, nam mihi uel earum linguarum ign tia uel moles ipſa curarum foreniium, adimit facultatem tot uarietates uocum, & literarum ſcrutandi. Tu uero perge diuinum plere negocium, & ꝙ pſalterio dauidico tribuiſti, confer cæteris quoqꝫ ſacræ ſcripturæ partibus, ut ea tot nationũ auribus accõm ta, inuitetur uniuerſus orbis, ad tantarum rerũ noticiam, neqꝫ enim deerit ſpiritus domini bonus, qui difficilia & dura emolliat, & i luta & clauſa reſeret, & aſpera & confragoſa complanet. Tum Leo ipſe pontifex maximus cui tu opus ipſum dicaſti, pro ſua erg nes benignitate & munificentia non deerit tibi quoqꝫ in cunctis operi neceſſariis preſertim adeo utiliter nauanti operam ei cuius gerit in terris. Ego uero quicquid ualeo, quicquid ſum, ero itidem paratus tibi in multo ſicut fui in modico. Vale.

Perperã .R.C.L.

הכלבכל	ii.xxiii.
וכבוד וכבדו	xi.yiii
בשוב בשוב	xi.xli.
כגבה	xiii.xxii.
בגובה	
אהב אדב	xy.yi.
לבי לכי	xyi.xyi.
יי יהוה	xxii.xli.
דמאזורני	xxiii.y.
המאזורני	
יי יהוה	xxix.xxii.
כג בג	xxx.xiii.
כח כא	xxxy.x.
נצב נצת	li.xxxiii.
היון היו	lii.xxy.
דבר דכר	lxyi.yi.
חשבח	ciii.xxxyii
השבח	
עח עו	ciiii.xxxii.
ודלודך	xiiii.xxiii.
נחלה	xyii.xii.
נחלת	
ומי מי	xyii.xyi.
הט חט	xix.x.
בחקיץ	xix.xli.
בהקיץ	
אפיפוני	xx.xxi.
כי אפופוני	
נחלי	xx.xxiii.
ונחלי	
ורועתי	xxiii.xii.
זרועתי	
עמי	xxiiii.yiii.
עמים	
יהדו	xlix.xxiiii.
יחדו	
אחריה	xlix.xxiiii.
אחרית	
ותכבדני	lxyii.xix
ותכבדני	

Charta.	linea.	Perperã.	recte
xxvi.	iiii.	fottem	fortẽ
	viii.	erir	erit.
xl.	xi.	in ſiccitatis	in ſiccitates
xli.	viii.	eiue	eius.
lxv.	xix.	rectos	recti
lxxiii.	xv.	timeut	timẽt
lxxvii.	xxxvi.	fotte	forte
lxxxi.	xxx.	in via	inuia
xcvi.	xvi.	procidnet	procident
clix.	ix.	mec	mee
clxxxiiii.	xiiii.	quis	qui

Charta.	linea.	Perperã.	Recte.
xxxv	x	xxviii	xxvii
xlvi.	xxvii.	ſons	fons
lxx.	xviii.	deeſt	Dei.
cxl.	xii.	ſupioria	ſupiora
clix.	xv.	dolorom	dolorẽ

Charta.	Linea.	Perperã.	Recte
ii	ii	γεγονέραι διακουσι	γεγονέναι δοκο
	iii	τοῖς	τοῖς
	iiii	μνημοσύματε	μνημοσύν
	v	πλεονεκτήσαντε	πλεονεκτήσα
	xvii	γνώμαι	γνῶμαι
	xxiiii.	εὑρίσκιται	εὑρίσκ
	xxv	προυχάροιτε καὶ μασμόνου	προχ τε καὶ ἡτοιμασμ
	xxvii	ἐκολάπτους	ἐγκολάπ
	xxxii	φιλοφοσύνη	φιλοφρο
x	xxxiiii	ὑμῶν	ἡμῶν.
xiii	xx	τυτῆς	τυχῆς
xv	viii	τέκος	τέλος
xvii	xxix	σαγλθήσιτε	σαλλθή
xviii	xxxv	μου	σου
xxi	vi	deeſt	ἐπιτοῦ
xxiiii	xviii	deeſt	αὐτοῦ
xxvi	xvi	νῆν	νῦν
xlii	xl	Θὸν	τὸν
lxxviii	vii	deeſt	διάψαλ

…erã	Recte.	Charta.	linea.
لامد	بمعهم	yii	xxix
ل	لانك	yii	xxx
مد	مطمينا	yii	xxxi
.	داعيا	yii	xli
م	مجيدا	yii	xli
فـ	فانك	yiii	ii
	ما	x	xxxiii
ع	العجب	x	xxxiiii
ذك	ذكريها	xii	xii
رث	رثلوا	xii	xxiii
الذان	الثاني عشر	xyi	i
ل	الثالث		xx
اك	اكهر	xyii	xxxyii
الاذ	الاذقدا	xxiii	xyi
	هم		xxxii
ما	اماماك	xxy	xxix
شـ	شدنك	xxyi	iiii
فـ	قبايل	xxix	xli
مواين	مواثيقدموا	xxxii	xxxi
	حسن		xxviii
ا	اجبدت	xxxiii	xxx
ال	لدكف مع	xxxy	xx
…rfluum			
اجر	اجزهم		xxv
	الابد	xxxvi	xxxvii
لهـ	للهك	lvi	xxx
وا	واتقم		xxxvii
واخرد	واخبرنا	lvii	xxii
غر	غريد	lviii	xli
ع	عـز	lxi	xxviii
فـ	ان	lxvii	vii
اغس	اغسلني	lxviiii	xxviii
لـ	السما	lxxv	xi
قتـ	تقتلهم	lxxvii	xxiiii
	هـم	lxxviii	vii
…rfluum.	ال	lxxx	xl
	الهى هـ		xli
	عيلر	lxxxv	xliii
نخيـ	نجني	xciiii	xl
ـد	قبل	xcvi	v

القمر	لقمر		xiii
نزول	نزل	xcvii	xv
اليشتملو	يشتملوا		xxxi
حضنت	حضنت	c	xii
صنايعه	Ab اللهم	ciiii	vi
وتسوا	وقسوا	cy	33
بحكر	بحكم	cxxiii	xvi
فتحن	نجى	cxxyi	x
لديفكوك		cxxyii	xxyi
ليفكوك			
واتم	واتم	cxxx	i
خلقـل	لخف		iiii
القلوب	القلوب		xxii
حمبح	سمبح	cxxxiii	xxy
وبابواق		cxxxiiii	xyi
بواقـ			
		cxxxyii	xxli
بجدارتها	بجحبتها		
وبطهر	وبطهر		xxyii
علو	دلو		xxxiiii
		cxxxyiii	xxxyi
يتجدد	يجدد		
عمدعمد	عدد	c3oix	30
كبور		cxl	xxxyii
كبر			
التين	التنين	cxli	xli
يدق	يق	cxlvi	iii
		cxlviii	xxxyiii
وهدا هم	ولهداهم		
لكمه	لحكمه	clvi	v
والفدم	اوالفدم		yi
مياه	deeſt	clyii	xl
لا	لان	clix	xiii
بنوم	يغفو	clxiii	xxy
بن	ديدا	clxxxiii	xxxiii
يداك	داك	cxc	i
واليا	واليك		xxxyii
الشر	اشلو	clxxxyii	3yi

ابارناكمر	داركاندكم	clxii	iiii
يا اذقبا	يا تقبار	clxxxi	xl
B. التوكل علي	باباحداحد	clx	A
اللبل	لوابل	clxxxy	xxxy
عكلمي	عكالمي	clxxxyi	y
التي		clxxxyiii	xli deeſt

clvi xiii. & xiiii. linee tranſpoſite

cliii deeſt ſequẽs linea ĩ vltio colũnelle الذين يغدرون بيعزه الرب

Perperam	recte	charta	linea.
סנ׳רגא	סנ׳תא	viii	x
הי	היך		xxxiiii
טנא	טבא		xxxv
שעלמיא ועלמיא	עולמיא	x	xxxviii
וכוכבים	וכוכביא	xi	iii
תסער	תסעד		vi
הרית	הויתא	xiii	xiiii
דפולענו	דפורענותא	xv	ii
יי	יתי יי		x
דוד	לדוד	xvii	xiiii
בהיי	בחיי	xix	xxxiiii
בידהלתה	בדהלתה	xxii	xiii
א א	אי אי	xxvii	xli
דרעיא	זרעיא	xxix	xxii
ברתא	ברכתא	xxxi	xvi

Charta.	Linea.	Perperam.	Recte.
xii	xxxi	quod	quo
xvi	xviii	meum	mecum
xvii	v	mẽdaciũ quẽ	quod
xx	xxv	peritotũ	peritorum
	xxx	oratioaem	orationem
xxvii	xxxiiii	xx	xxii
lxxi	xxxv	eoram	coram
lxxxii	xl	enim	in
lxxxviii	xxix	domum	donum
cvi	xli	allata	alata
cxxxvi	xix	miferaris	miſeraris
clvi	xii	caro	caro mea
clxi	xxxii	dominatur	dominater
clxiii	xxx	vitupetiũ	vituperiũ

Charta.	Perpã.	Recte
xi	fuerit	fuerat
xiii	pſalmis	pſalmos
xiiii	qui	que
	ſibi	eis
xyii	ſecutus	ſecutis
yxiii	eis	ſibi
xxy.	hũanis	humanas
xxy	in	ui
	tamẽ	tantũ
	ultimũ	ultimus
xxyii	Dei	Deus
xxx	carai	caari
lxxyi	Aſpis	Aſpidẽ
cyii	literam	litera
cxxyii	unus	unum
cxxxiiii.	quem	quod
cxxxyiii.	qbus edocti	quaſq3 edoctos
cxli	que	qui
clyiii	hunc	huius
clix	cretus	creatus
clxii	illum minime habeant	illũ habeãt
clxii	لاطن	لانك
clxxx	ille	illi
	incuruate	incuruati

Perpã	Recte.	Charta
לעופת	לצרפא	yiii
לעאת	לצאת	xyiii
פתוכת	שהיתה	xiii
פהלך	שתית	
ארבים	לרבים	xy
הפניו	פניו	
פניך	פנימו	
הפנו	הפכו	xyii
רעתי	דעתי	
אנם	אתת	
עיזך	עליך	
לפכך	לפיכך	xyiii
באון	בארץ	
עצבונו	עצבונך	
ואר	אל	ſuperfluũ.
שארץ	שנתנו	
בארץ	שטתנו	
באניום	בפניהם	
עצבונן	עצבונך	
ונשוע	ונושע	xxiiii
זום	וום	xxyi
בנך	בניך	
בכאו	כבאו	
נמתי	נתתי	xxyii
פרודפי	פרוכי	xxyiii
לפנך	לפיכך	xxx
חית	היה	
ורלות	ולאלות	
חא	הוא	
ובטוען	וביטעו	
משפהית	משפחות	
והית	והוא	xlii
ימדימו	ומדליקו	xlyi
שמכפט	נסכסאם	lxiiii
השוגת	תשובת	lxxxiii
ווולטן	ונוטין	xcy
התרים	ההרים	cxix
חופים	חכמים	cly
דפונות	רפוות	
מכנים	מכנים	
נגהיותם	ובהיותם	
ובן	ובן	
אשיב	אשב	clxxix
שכהן	שכתוב	clxxxii
עליונים	עליונים	clxxxy
עגורו	עטרו	

מחוקק ברוש׳אה נפלאה בעיר
ג׳נובא עדיד פיטרוש פבלוש
פורוש בב׳ת נ׳קולאו גושטינ״ן בן
פבלוש בהיות נג׳ד ומצוה מצד
הדרת וגדולת מלך צרפת י׳ה השר
אוטאב׳יאנו פראגושו שנת ב׳את
מש׳יחנו אלף תק י׳ו חודש כסלו

Impreſſit miro ingenio, Petrus Paulus
Porrus, genuæ in ædibus Nicolai Iuſti
niani Pauli, præſidente reipub. genuenſi
pro Sereniſſimo Francoꝝ Rege, preſtan
ti viro Octauiano Fulgoſo, anno chriſtia
ne ſalutis, milleſimo quingenteſimo ſex
todecimo menſe. VIIIIbri.

Ἐνετύπωσε τῇ ἐννοίᾳ θαυμαστὸς πέ
παῦλος ὁ πῦρρος, ἐν μὲν τῇ πόλει τῇ γενο
δὲ ἑστίᾳ τοῦ Νικολάου ἰουστινιανοῦ τοῦ παύλ
προεδρήσαντος δὲ ἐν τῇ τῶν γενουέων π
τείᾳ ἐπιφανοῦς ἀνδρὸς τοῦ ὀκταβιανοῦ
γωσίου τοῦ, τοῦ γαληνοτάτου τῶν κελτ
ἤτοι τῶν φράγκων βασιλέως ὑπάρχου. Ἐ
μὲν τῆς τῶν χριστιανῶν σωτηρίας χιλιο
πεντακοσιοστῷ δεκάτῳ ἕκτῳ μηνὸς δὲ τ
νοεμβρίου.

مصنبر بجا دا كة عك
في مدينة جنوا على
بترو سر بولوس بور و
بيت نقولاو شر يوشتد
بـــن بولوس ف
كان امير من ا
حضرت السلطن من فر
الاميراوطيا نوس فرن
سنة الف وخمسو
وستعشر شهر نو

מצייר בחדיקותא פרישואה במדינת גינובא
על ידיה דפיטרוש פבלוש פורוש בבא'ת'ה
דניקולאו גושטיניין בר פבלוש כד הוה
שליט רבון אוטאבי'אנוש פר—גושוש מן
חולקיה דסגיאת ורוממותא דמלכא דצרפת
יה שנתא אלף תק ץ לאתאת משיחנא
חודשא די כסליו

Petrus Paulus Porrus Medio
lanenſis, Taurini degens.

Regiſtrum.

A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T V X Y Z & ɔ.

A Quinternus ɔ Ternus. Reliqui omnes quaterni.

HA 516
B582p
cop. 2
2-SIZE